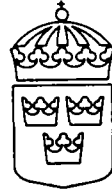

Regeringens proposition

1994/95:184

Genomförande av EG:s tredje skade- respektive livförsäkringsdirektiv

Prop.
1994/95:184

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 23 mars 1995

Mona Sahlin

Göran Persson
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till ändringar i lagstiftningen för svenska och utländska försäkringsföretag. Merparten av ändringarna är betingade av EG:s regler i det tredje skadeförsäkringsdirektivet och det tredje livförsäkringsdirektivet. Genom förslagen möjliggörs Sveriges fulla deltagande i EG:s inre marknad för försäkringstjänster. Förslagen gäller regler bl.a. om

- en enda auktorisation
- hemlandstillsyn
- prövning av ägare och företagsledning vid koncessionsgivning och vid den löpande tillsynen
- ett försäkringsbolags grunder och avskaffande av stadfästelse av grunder
- placering av tillgångar som svarar mot de försäkringstekniska skulderna
- överlåtelse av försäkringsbestånd.

Propositionen innehåller även ett förslag som ger understödsföreningar möjlighet att, efter Finansinspektionens tillstånd, tillämpa de nya placeringsregler som föreslås för försäkringsföretag. En ändring föreslås även i lagstiftningen för försäkringsmäklare. Som alternativ till det utbildningskrav som gäller för att en fysisk person skall kunna registreras som försäkringsmäklare föreslås en möjlighet att beakta erfarenhet som vunnits som försäkringsmäklare i annat land.

Den nya lagstiftningen föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 juli 1995. Prop. 1994/95:184
Bestämmelserna om nytt innehåll i försäkringsföretagens grunder föreslås
träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Lagtext	10
2.1	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)	10
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige	60
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige	78
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1927:77) om för- säkringsavtal	94
2.5	Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)	95
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1972:262) om under- stödsföreningar	96
2.7	Förslag till lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)	99
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1976:357) om motortävlingförsäkring	101
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare	102
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (1989:1079) om liv- försäkringar med anknytning till värdepappersfonder .	103
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:2005) om ändring i sekretesslagen (1980:100)	106
3	Ärendet och dess beredning	108
4	Allmänna utgångspunkter	111
4.1	EG och EU	111
4.2	Sverige och EU	112
4.3	EG:s grundläggande regler om försäkringsverksamhet .	112
4.4	Den tredje generationens direktiv	113
4.5	Förhållandet till tredje land	114
5	Harmonisering av grundläggande regler	116
5.1	Prövning av större ägare och företagsledning	116
5.1.1	Lämplighetsprövning vid ansökan om koncession	116
5.1.2	Lämplighetsprövning i ett koncessionerat bolag	120
5.2	Grunder för försäkringsverksamhet	124

5.2.1	Stadfästelse av grunder och grundernas innehåll	124
5.2.2	Beräkning av försäkringspremier och premiereserv i livförsäkringsrörelse	130
5.3	Premiesättning m.m. i trafikförsäkringsrörelse	132
5.4	Försäkringsklasser	136
5.5	Placeringsregler m.m.	137
5.5.1	Utgångspunkter	137
5.5.2	Institut som omfattas av placeringsreglerna	143
5.5.3	Placeringsreglernas tillämpningsområde	147
5.5.4	Värdering av tillgångar	153
5.5.5	Matchnings- och diversifieringsprinciperna	159
5.5.6	Tillåtna tillgångsslag	164
5.5.7	Begränsningar för olika tillgångsslag	179
5.5.8	Begränsningar för enhandsengagemang	185
5.5.9	Valutamatchning	190
5.5.10	Lokalisering av tillgångar, registerföring och förmånsrätt	192
5.5.11	Garantiförbindelser m.m.	201
5.5.12	Femprocentsregeln m.m.	202
5.5.13	Upplåningsregler	206
5.5.14	Derivatinstrument	207
5.6	Soliditetsregler	209
5.7	Information till försäkringstagarna	210
6	En inre marknad för försäkringstjänster	214
6.1	En enda auktorisation	214
6.2	Hemlandstillsyn	221
6.3	Begreppet det allmänna bästa	231
6.4	Överlåtelse av försäkringsbestånd	235
6.5	Försäkringsmäklare	239
6.6	Avtalet mellan Schweiz och EG om skadeförsäkringsverksamhet	242
7	Straff och överklaganden	244
8	Ekonomiska effekter av förslagen	245
9	Ikraftträdande	247
10	Författningskommentar	248
10.1	Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)	248

10.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige	290
10.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige	301
10.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal	308
10.5	Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)	308
10.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar	308
10.7	Förslaget till lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)	309
10.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:357) om motortävlingförsäkring	309
10.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare	310
10.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder	310
10.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:2005) om ändring i sekretesslagen (1980:100)	311
Bilaga 1	Förteckning över remissinstanser vid beredning av promemorian (Ds 1993:57) Placeringsregler för försäkringsbolag och Försäkringsutredningens delbetänkande (SOU 1993:108) Försäkringsrörelse i förändring 2 . .	313
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanser vid beredningen av Finansdepartementets promemoria om vissa lagändringar med anledning av EG:s tredje skade- resp. livförsäkrings direktiv.	314
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser vid beredning av Justitiedepartementets promemoria om ny försäkringsavtalslag (Ds 1993:39) i den del som behandlar försäkringsdirektivens informationsregler	315
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanser vid beredningen av Finansdepartementets promemoria om försäkringsmäklares utbildning	316
Bilaga 5	Rådets direktiv 77/92/EEG av den 13 december 1976 om åtgärder för att underlätta det effektiva utövandet av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster vid verksamhet som försäkringsagent eller försäkringsmäklare (ur grupp 630 ISIC) och särskilt om övergångsbe-	

	stämmelser för sådan verksamhet (Försäkringsmäklar- direktivet)	317
Bilaga 6	Rådets direktiv 92/49/EEG av den 18 juni 1992 om sam- ordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring samt om ändring av direktiv 73/239/EEG och 88/357/EEG (tredje direktivet om annan direkt försäkring än livförsäkring)	323
Bilaga 7	Rådets direktiv 92/96/EEG av den 10 november 1992 om samordning av lagar och andra författningar som avser direkt livförsäkring samt om ändring av direktiven 79/267/EEG och 90/619/EEG (tredje livförsäkrings- direktivet)	346
Bilaga 8	Remitterade lagförslag	373
Bilaga 9	Lagrådets yttrande	466
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde		
Rättsdatablad		

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
2. lag om ändring i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige,
3. lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige,
4. lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal,
5. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),
6. lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar,
7. lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410),
8. lag om ändring i lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring,
9. lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare,
10. lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder,
11. lag om ändring i lagen (1994:2005) om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om försäkringsrörelselagen (1982:713) dels att 7 kap. 5-7 §§ skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 2 kap. 6 § skall betecknas 7 kap. 3 §, 7 kap. 2 § skall betecknas 7 kap. 4 §, 7 kap. 3 § skall betecknas 7 kap. 5 §, 7 kap. 4 § skall betecknas 7 kap. 6 §, 7 kap. 9 a § skall betecknas 7 kap. 10 f §, 7 kap. 10 a § skall betecknas 7 kap. 11 § och 7 kap. 11 § skall betecknas 7 kap. 11 a §,

dels att 1 kap. 2, 5 och 10 §§, 2 kap. 3-5, 8 och 18 §§, 2 a kap. 1 och 2 §§, 3 kap. 2 §, 7 kap. nya 3-6 §§, 8-10 §§, nya 10 f, 11 och 11 a §§, 12, 15, 17 och 19 §§, 8 kap. 7 och 8 §§, 10 kap. 5 §, 11 kap. 7 §, 12 kap. 8 och 13 §§, 14 kap. 26 §, 15 kap. 1 och 3-6 §§, 19 kap. 1-3, 10, 11, 13 och 13 a §§ samt 21 kap. 2 § skall ha följande lydelse,

dels att rubriken till 2 a kap. skall lyda "Verksamhet i ett annat land inom EES",

dels att det i lagen skall införas 21 nya paragrafer, 1 kap. 9 a §, 2 a kap. 3-6 §§, 3 kap. 2 a-2 c §§, 7 kap. 2, 8 a, 9 a, 10 a-10 e, 10 g och 17 b §§, 14 kap. 26 a och 26 b §§, 19 kap. 11 a § samt närmast före 2 a kap. 1 och 4 §§ två nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §²

Denna lag gäller inte för försäkringsrörelse som drivs enligt andra författningar eller som utövas av försäkringsanstalter som inrättats av staten.

Särskilda bestämmelser om utländska försäkringsgivare finns i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela särskilda föreskrifter om bedrivande av försäkringsrörelse för att uppfylla

¹Jfr rådets direktiv 91/371/EEG (EGT nr L 205, 27.7.1991, s 48, Celex 391L0371), 91/370/EEG (EGT nr L 205, 27.7.1991, s 2, Celex 391D0370), 92/49/EEG (EGT nr L 228, 11.8.1992, s 1, Celex 392L0049), 92/96/EEG (EGT nr L 360, 9.12.1992, s 1, Celex 392L0096).

²Senaste lydelse 1993:1304.

5 §³

Bestämmelserna om livförsäkring, med undantag för 1 kap. 8 a § samt 7 kap. 22, 23 och 26 §§,

- får tillämpas för skadeförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 samt för avgångsbidragsförsäkringar,

- behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

Bestämmelserna om livförsäkring, med undantag för 1 kap. 8 a § samt 7 kap. 22, 23 och 26 §§, får tillämpas för skadeförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 samt för avgångsbidragsförsäkringar.

Bestämmelserna om livförsäkring, med undantag för 1 kap. 8 a § samt 7 kap. 2, 22, 23 och 26 §§, behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

Ersättning, som utges i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller annan försäkring beroende på vilket av dessa slag av försäkringar som har meddelats. Har en sådan ränta inköpts i ett livförsäkringsbolag, skall den dock i detta bolag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 2 kap. 3 och 4 §§, 7 kap. 9, 9 a, 10 a och 11 §§, 8 kap. 18 § samt 14 kap. 7, 21 och 24—28 §§.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 7 kap. 2 och 11 a §§, 8 kap. 18 § samt 14 kap. 7, 21 och 24—28 §§.

9 a §

Med ett kvalificerat innehav avses enligt denna lag ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget.

För skadeförsäkring avses enligt denna lag med land där risken är belägen

1. när försäkringen avser byggnad eller byggnad och dess innehåll, till den del byggnaden och innehållet täcks av samma försäkring, det land som egendomen är belägen i,

³Senaste lydelse 1993:1304.

2. när försäkringen avser registreringspliktigt fordon, det land där registreringen skall ske,

3. när försäkringen har en giltighetstid av fyra månader eller mindre och oberoende av försäkringsklass täcker rese- eller semesterresor, det land där försäkringstagaren har tecknat försäkringen,

4. i andra fall än de som omfattas av 1--3, om försäkringstagaren är en fysisk person, det land där försäkringstagaren har sin vanliga vistelseort eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det land där det etableringsställe som försäkringen gäller är beläget.

För livförsäkring avses enligt denna lag med land där åtagandet skall fullgöras, om försäkringstagaren är en fysisk person, det land där försäkringstagaren har sin vanliga vistelseort eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det land där det etableringsställe som försäkringen gäller är beläget.

10 §⁴

I fråga om livförsäkringar, som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, får undantag medges från bestämmelserna om livförsäkring. Från bestämmelserna om förbud mot fondemission i 4 kap. 1 § och vinstutdelning i 12 kap. 2 § samt bestämmelserna om kapitalbas, garantibelopp och solvensmarginal i 1 kap. 8 a § samt 7 kap. 22, 23 och 26 §§ får dock undantag inte medges.

Undantag från denna lag får medges i fråga om mottagna återförsäkringar, i den mån det prövas skäligt. Undantag för ett mottagan-

I fråga om livförsäkringar, som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, får undantag medges från bestämmelserna om livförsäkring. Från bestämmelserna om förbud mot fondemission i 4 kap. 1 § och vinstutdelning i 12 kap. 2 §, bestämmelserna om beräkning av premiereserv i 7 kap. 2 § samt bestämmelserna om kapitalbas, garantibelopp och solvensmarginal i 1 kap. 8 a § samt 7 kap. 22, 23 och 26 §§ får dock undantag inte medges.

Undantag från denna lag får medges i fråga om mottagna återförsäkringar, i den mån det prövas skäligt. Undantag för ett mottagan-

⁴Senaste lydelse 1993:1304.

de bolag som avses i fjärde stycket 3 skall vara förenligt med *Sveriges förpliktelser* i fråga om direkt försäkring enligt *avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet*.

Om ett försäkringsbolag driver rörelse i utlandet, får sådana avvikelser från denna lag medges som föranleds av hänsyn till utländsk rätt eller rättstillämpning.

I fråga om skadeförsäkringar får undantag från denna lag medges för

1. ömsesidiga försäkringsbolag som driver skadeförsäkringsrörelse under förutsättning att verksamheten inte omfattar kredit- eller borgensförsäkring eller annan ansvarsförsäkring än sådan som enligt 2 kap. 3 a § tredje stycket behandlas som underordnad, att den årliga premieinkomsten från skadeförsäkringsrörelsen inte överstiger ett belopp motsvarande en miljon ecu samt att minst hälften av denna premieinkomst härrör från bolagets delägare,

2. lokala skadeförsäkringsbolag som meddelar endast försäkring enligt 2 kap. 3 a § första stycket klass 18 (assistans) i form av naturaförmåner och vilkas årliga premieinkomst inte överstiger ett belopp motsvarande 200 000 ecu,

3. ömsesidiga försäkringsbolag som enligt avtal med ett annat sådant bolag (det mottagande bolaget) fullt ut återförsäkrar alla sina avtal om direkt försäkring eller överlåter samtliga sina förpliktelser enligt försäkringsavtalen.

Medgivanden enligt första-fjärde styckena lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Finansinspektionen.

2 kap.

3 §⁵

Stiftarna skall upprätta en bolagsordning som skall underställas regeringen för stadfästelse. Till ansökan om koncession skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten. Avser bolagets rörelse sådan försäkring för vilken grunder skall upprättas enligt 6 § eller därför att med stöd av 1 kap. 5 § bestämmelserna om livförsäkring tillämpas skall grunderna fogas till verksamhetsplanen. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla.

Stiftarna skall *ansöka om koncession samt upprätta en bolagsordning* som skall underställas regeringen för stadfästelse.

Till ansökan skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla.

⁵Senaste lydelse 1993:1304.

Regeringen prövar att bolagsordningen och grunderna överensstämmer med denna lag och med andra författningar samt om och i vad mån särskilda bestämmelser behövs med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet.

Regeringen stadfäster bolagsordningen och grunderna samt beviljar koncession, om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. Koncession beviljas tills vidare eller, om särskilda omständigheter föranleder detta, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut. Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs något ytterligare försäkringsbolag.

Vid förlängning av en koncession som har beviljats ett försäkringsbolag för bestämd tid gäller första-tredje styckena i tillämpliga delar.

Regeringen prövar att bolagsordningen överensstämmer med denna lag och med andra författningar samt om och i vad mån särskilda bestämmelser behövs med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet.

Regeringen stadfäster bolagsordningen och beviljar koncession, om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet och den som kommer att äga ett kvalificerat innehav i bolaget kan antas inte motverka en sund utveckling av verksamheten i bolaget. Koncession beviljas tills vidare eller, om särskilda omständigheter föranleder detta, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut. Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs något ytterligare försäkringsbolag.

Vid förlängning av en koncession som har beviljats ett försäkringsbolag för bestämd tid gäller första-fjärde styckena i tillämpliga delar.

4 §⁶

Om bolagsordningen eller grunderna ändras skall även ändringen stadfästas. Regeringen kan uppdraga åt Finansinspektionen att i regeringens ställe meddela stadfästelse i sådana fall som inte är av principiell betydelse eller som i övrigt inte är av synnerlig vikt.

Avser ändringen en utvidgning av bolagets rörelse eller en väsentlig omläggning av rörelsen, gäller i övrigt 3 § första-tredje styckena i tillämpliga delar.

Vid ändring av en bolagsordning eller av en beviljad koncession gäller 3 § i tillämpliga delar. Regeringen kan bestämma att Finansinspektionen skall meddela beslut om stadfästelse av ändring av bolagsordning eller om ändring av koncession i fall som inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

⁶Senaste lydelse 1993:1304. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

5 §⁷

Bolagsordningen skall ange
för samtliga försäkringsbolag

1. bolagets firma,
2. den ort i Sverige där bolagets styrelse skall ha sitt säte,
3. föremålet för bolagets verksamhet, varvid det särskilt skall anges om verksamheten skall avse såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,
4. området för verksamheten, om det gäller direkt försäkring i Sverige,
5. i förekommande fall, att bolaget skall driva försäkringsrörelse i utlandet,
6. antalet eller lägsta och högsta antalet av de styrelseledamöter, revisorer och eventuella styrelsesuppleanter, som får utses av bolagsstämman, samt tiden för styrelseledamöternas och revisorernas uppdrag,
7. sättet att sammankalla bolagsstämman,
8. vilka ärenden som skall förekomma på den ordinarie stämman,
9. de regler enligt vilka bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst,
10. i vilken utsträckning bolaget är skyldigt att teckna återförsäkring, om det gäller annan försäkring än livförsäkring, för försäkringsaktiebolag
11. aktiekapitalet eller, om detta utan ändring av bolagsordningen skall kunna bestämmas till lägre eller högre belopp, minimikapitalet och maximikapitalet, varvid minimikapitalet inte får vara mindre än en fjärdedel av maximikapitalet,
12. aktiernas nominella belopp, för ömsesidiga försäkringsbolag
13. garantikapitalet,
14. regler för hur rösträtten skall utövas och hur beslut skall fattas på bolagsstämman, varvid särskilt skall anges om och i vilken utst-

4. om bolaget skall driva försäkringsrörelse utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES),

5. antalet eller lägsta och högsta antalet av de styrelseledamöter, revisorer och eventuella styrelsesuppleanter, som får utses av bolagsstämman, samt tiden för styrelseledamöternas och revisorernas uppdrag,

6. sättet att sammankalla bolagsstämman,

7. vilka ärenden som skall förekomma på den ordinarie stämman,

8. de regler enligt vilka bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst,

9. i vilken utsträckning bolaget är skyldigt att teckna återförsäkring,

10. aktiekapitalet eller, om detta utan ändring av bolagsordningen skall kunna bestämmas till lägre eller högre belopp, minimikapitalet och maximikapitalet, varvid minimikapitalet inte får vara mindre än en fjärdedel av maximikapitalet,

11. aktiernas nominella belopp,

12. garantikapitalet,

13. regler för hur rösträtten skall utövas och hur beslut skall fattas på bolagsstämman, varvid särskilt skall anges om och i vilken utst-

⁷Senaste lydelse 1994:1941.

räkning delägarnas rösträtt skall utövas genom utsedda delegerade samt i vilken utsträckning rösträtt skall tillkomma garanterna,

15. intill vilket belopp och i vilken ordning delägarna är personligen ansvariga för bolagets förpliktelser, om inte uteslutande bolagets tillgångar svarar för bolagets förpliktelser,

16. antal och sammanlagt belopp av de försäkringar som skall vara tecknade innan bolaget kan anses bildat,

17. vilken begränsning som skall gälla för mottagen återförsäkring i förhållande till den direkta försäkringen, om verksamheten avser såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,

18. i vilken ordning garanterna skall betala in det tecknade garantikapitalet samt

19. om och i vilken ordning ränta skall betalas på garantikapitalet och vinst delas ut till garanterna och i vilken ordning garantikapitalet skall återbetalas.

I fråga om publika försäkringsaktiebolag, vars firma inte innehåller ordet publikt, skall i bolagsordningen anges beteckningen (publ) efter firman.

räkning delägarnas rösträtt skall utövas genom utsedda delegerade samt i vilken utsträckning rösträtt skall tillkomma garanterna,

14. intill vilket belopp och i vilken ordning delägarna är personligen ansvariga för bolagets förpliktelser, om inte uteslutande bolagets tillgångar svarar för bolagets förpliktelser,

15. antal och sammanlagt belopp av de försäkringar som skall vara tecknade innan bolaget kan anses bildat,

16. vilken begränsning som skall gälla för mottagen återförsäkring i förhållande till den direkta försäkringen, om verksamheten avser såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,

17. i vilken ordning garanterna skall betala in det tecknade garantikapitalet samt

18. om och i vilken ordning ränta skall betalas på garantikapitalet och vinst delas ut till garanterna och i vilken ordning garantikapitalet skall återbetalas.

8 §⁸

Teckning av aktier eller för ömsesidiga försäkringsbolag teckning av försäkringar i bolaget skall ske på stiftelseurkunden eller på teckningslista som innehåller avskrift av stiftelseurkunden. Till stiftelseurkunden skall fogas avskrifter av koncessionsbeslutet, bolagsordningen och de grunder som anges i 6 §.

Teckning av aktier eller för ömsesidiga försäkringsbolag teckning av försäkringar i bolaget skall ske på stiftelseurkunden eller på teckningslista som innehåller avskrift av stiftelseurkunden. Till stiftelseurkunden skall fogas avskrifter av koncessionsbeslutet och bolagsordningen.

Har aktier eller försäkringar tecknats på annat sätt kan teckningen inte göras gällande av bolaget, om tecknaren anmäler felet hos Finansinspektionen före bolagets registrering.

⁸Senaste lydelse 1994:1941.

Har aktier eller försäkringar tecknats med villkor, är teckningen ogiltig. Har ogiltigheten inte anmälts hos Finansinspektionen före bolagets registrering, är dock tecknaren bunden fastän han inte kan åberopa villkoret.

18 §⁹

Innan försäkringsbolaget har registrerats, kan det inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter. Det kan inte heller söka, kära eller svara inför domstol eller någon annan myndighet. Styrelsen kan dock föra talan i mål rörande bolagsbildningen och i övrigt vidta åtgärder för att erhålla de tecknade aktiebeloppen eller de belopp som tecknats som garantikapital.

För en åtgärd som vidtas på bolagets vägnar före registreringen svarar de som har deltagit i åtgärden eller beslutet om denna solidariskt. När bolaget har registrerats, övergår ansvaret på bolaget, om förpliktelsen följer av stiftelseurkunden eller *grunderna eller ha* tillkommit efter det att bolaget har bildats.

För en åtgärd som vidtas på bolagets vägnar före registreringen svarar de som har deltagit i åtgärden eller beslutet om denna solidariskt. När bolaget har registrerats, övergår ansvaret på bolaget, om förpliktelsen följer av stiftelseurkunden eller *har* tillkommit efter det att bolaget har bildats.

Har ett avtal för bolaget slutits före registreringen med en medkontra- hent som visste att bolaget inte var registrerat, kan denne, om något annat inte följer av avtalet, frånträda detta endast

1. om bolaget inte har anmälts för registrering inom den tid som föreskrivs i 13 § eller

2. om Finansinspektionen genom ett lagakraftgående beslut har avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering av bolaget.

Visste medkontrahten inte att bolaget var oregistrerat, kan han frånträda avtalet innan bolaget har registrerats.

2 a kap. *Gränsöverskridande verksamhet*¹⁰

2 a kap. *Verksamhet i ett annat land inom EES*

*Sekundäretablering*1 §¹¹

Om ett försäkringsbolag avser att från Sverige eller från en agentur eller filial i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land) marknadsföra försäkringar avseende risker belägna i ett tredje land och detta

Ett försäkringsbolag som avser att upprätta en filial, agentur eller annat liknande driftställe (sekundäretablering) i ett annat EES-land skall underrätta Finansinspektionen.

Underrättelsen enligt första

⁹Senaste lydelse 1994:1941.

¹⁰Senaste lydelse 1993:1304.

¹¹Senaste lydelse 1993:1304.

skall ske på annat sätt än genom en där etablerad agentur eller filial, skall bolaget underrätta Finansinspektionen om sin avsikt med angivande av i vilket land marknadsföringen skall ske och vilket slag av risker den skall avse.

Första stycket gäller också när ett försäkringsbolag avser att ändra eller utvidga sådan verksamhet till att avse ett nytt slag av risker eller på något annat väsentligt sätt.

Finansinspektionen får från bolaget infordra en plan för den tilltänkta verksamheten.

Finansinspektionen skall på begäran av bolaget, om förutsättningar därtill föreligger, utfärda ett intyg som utvisar att bolaget har en tillräcklig kapitalbas enligt 7 kap. 22-27 §§ och att bolagets koncession tillåter det att driva verksamhet utanför det land där det fasta driftställe är beläget från vilket marknadsföringen skall ske. Skall marknadsföringen ske från Sverige skall intyget även utvisa vilka försäkringsklasser bolagets koncession omfattar och att inspektionen inte har någon erinran mot att bolaget marknadsför försäkringar i ett annat land. Intyg skall utfärdas om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet i det land där marknadsföringen skall ske och det kan antas att den inte leder till skada för verksamheten här i landet.

stycket skall innehålla

1. uppgift om i vilket land sekundäretableringen skall upprättas,

2. en plan för den tilltänkta verksamheten, med angivande av sekundäretableringens organisation och vilket slags försäkringsverksamhet som skall drivas där,

3. uppgift om sekundäretableringens adress, och

4. uppgift om vem som är företrädare för sekundäretableringen.

Om ett försäkringsbolag från en sekundäretablering skall meddela försäkringar som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 10 (motorfordonsansvar) och som inte utslutande avser försäkring av fraktförarens ansvar, skall underrättelsen enligt första stycket dessutom innehålla en försäkran att bolaget är medlem i motsvarigheten till Trafikförsäkringsföreningen i sekundäretableringens EES-land och i det landets nationella garantifond.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad den i andra stycket 2 angivna verksamhetsplanen i övrigt skall innehålla.

2 §¹²

Ett försäkringsbolag som avser att marknadsföra försäkringar i Sverige från en agentur eller filial i ett annat EES-land avseende risker belägna här i landet skall underrätta Finansinspektionen om sin avsikt.

Finansinspektionen skall, om förutsättningarna enligt andra stycket är uppfyllda, inom tre månader från det att inspektionen har tagit emot en sådan underrättelse som avses i 1 § meddela den behöriga myndig-

¹²Senaste lydelse 1993:1304.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka handlingar som skall fogas till underrättelsen.

Försäkringsbolaget får starta verksamheten när Finansinspektionen har fått del av de handlingar som avses i andra stycket.

Est försäkringsbolag får inte ändra de slag av risker som skall försäkras förrän det anmält de ändringar som skall företas till Finansinspektionen. Vad som anges i första-tredje styckena skall gälla även när bolaget avser att på något väsentligt sätt utvidga sin verksamhet.

heten i det land där sekundäretableringen skall upprättas om underrättelsen. Till Finansinspektionens meddelande skall fogas ett intyg att försäkringsbolaget har en tillräcklig kapitalbas enligt 1 kap. 8 a § och 7 kap. 22-27 §§.

Ett meddelande enligt första stycket skall lämnas om det inte finns skäl att ifrågasätta att

1. försäkringsbolagets organisation är ändamålsenlig,
2. försäkringsbolagets finansiella situation är tillfredsställande med hänsyn till den planerade verksamhetens art och omfattning, och
3. företrädaren för sekundäretableringen har tillräcklig kompetens och erfarenhet och i övrigt är lämpad att leda verksamheten vid sekundäretableringen.

Finansinspektionen skall samtidigt som den lämnar meddelandet enligt första stycket underrätta försäkringsbolaget om att ett sådant meddelande lämnas.

Verksamheten vid sekundäretableringen får inledas två månader efter det att Finansinspektionen lämnat det meddelande som avses i första stycket.

Om Finansinspektionen finner att förutsättningar för att upprätta en sekundäretablering inte föreligger, skall inspektionen meddela beslut om det inom tre månader från det att inspektionen tagit emot en underrättelse enligt 1 §.

3 §

Om något av de förhållanden som angivits i försäkringsbolagets underrättelse till Finansinspektionen enligt 1 § skall ändras sedan en sekundäretablering har upprättats, skall försäkringsbolaget underrätta inspektionen och den utländska behöriga myndigheten minst en månad innan ändringen genomförs.

Om Finansinspektionen finner att ändringen inte får göras, skall inspektionen meddela beslut om det

inom en månad från det att underrättelsen kom in till inspektionen. Den utländska behöriga myndigheten skall genast underrättas om beslutet.

Gränsöverskridande verksamhet

4 §

Om ett försäkringsbolag avser att från Sverige eller från en sekundäretablering i ett annat land inom EES meddela försäkringar för risker belägna i eller för åtaganden som skall fullgöras i ett annat EES-land, och detta skall ske på annat sätt än genom en sekundäretablering i det landet (gränsöverskridande verksamhet), skall bolaget underrätta Finansinspektionen om det. I underrättelsen skall det anges vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna skall omfatta.

5 §

Finansinspektionen skall inom en månad från det att en underrättelse enligt 4 § tagits emot meddela den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten skall bedrivas om underrättelsen. Till Finansinspektionens meddelande skall fogas ett intyg om att försäkringsbolaget har en tillräcklig kapitalbas enligt 1 kap. 8 a § och 7 kap. 22-27 §§ och en upplysning om vilka försäkringsklasser bolagets koncession omfattar.

Finansinspektionen skall samtidigt som den lämnar meddelandet enligt första stycket underrätta försäkringsbolaget om att meddelandet lämnats.

Gränsöverskridande verksamheten enligt 4 § får inledas när Finansinspektionen underrättat bolaget enligt andra stycket.

Om Finansinspektionen finner att förutsättningar för att bedriva gränsöverskridande verksamhet inte

föreligger, skall inspektionen vägra att lämna meddelande enligt första stycket. Beslut härom skall fattas inom en månad från det att en underrättelse enligt 4 § togs emot.

6 §

Om något av de förhållanden som angivits i en underrättelse enligt 4 § skall ändras sedan den gränsöverskridande verksamheten inletts, skall bestämmelserna i 4 och 5 §§ tillämpas.

3 kap.

2 §¹³

Aktier kan fritt överlätas och förvärvas, om något annat inte följer av 3 § eller i övrigt av lag.

Den som förvärvar aktier skall inom en månad anmäla förvärvet till finansinspektionen, om det medför att förvärvarens andel av aktiekapitalet eller röstetalet för samtliga aktier i bolaget kommer att överskrida något av gränsvärdena tio, tjugo, fyrtio och femtio procent.

Aktier kan fritt överlätas och förvärvas, om något annat inte följer av bestämmelserna i detta kapitel eller i övrigt av lag.

Ett direkt eller indirekt förvärv av aktier i ett försäkringsaktiebolag, som medför att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav enligt 1 kap. 9 a §, får ske bara efter tillstånd av Finansinspektionen. Detsamma gäller förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas så att det uppgår till eller överstiger 20, 33 eller 50 procent av aktiekapitalet eller röstetalet för samtliga aktier eller så att försäkringsaktiebolaget blir dotterföretag.

Finansinspektionen skall ge tillstånd till förvärv enligt andra stycket, om det inte kan antas att förvärvaren kommer att utöva sitt inflytande på ett sätt som motverkar en sund utveckling av försäkringsbolagets verksamhet.

Inspektionen får föreskriva en viss tid inom vilken ett förvärv skall genomföras.

Inspektionen skall meddela beslut i ett ärende enligt andra stycket inom tre månader från det att ansökan om tillstånd gjordes.

¹³Senaste lydelse 1992:1241.

2 a §

Den som avser att avyttra ett kvalificerat innehav eller en så stor del av ett kvalificerat innehav att det återstående innehavet kommer att understiga någon av de i 2 § angivna gränserna skall underrätta Finansinspektionen om detta.

2 b §

Ett försäkringsaktiebolag skall årligen till Finansinspektionen anmäla namnen på de aktieägare som har ett kvalificerat innehav av aktier i bolaget samt storleken på innehaven.

När ett försäkringsaktiebolag får kännedom om att bolagets aktier blivit föremål för ett sådant förvärv som avses i 2 § eller för en sådan avyttring som avses i 2 a §, skall bolaget snarast anmäla förvärvet eller avyttringen till Finansinspektionen.

2 c §

Om ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier utövar eller kan antas komma att utöva sitt inflytande på ett sätt som motverkar en sund utveckling av försäkringsbolagets verksamhet, får Finansinspektionen besluta att aktierna inte får företrädas vid bolagsstämman.

Om ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier har underlåtit att ansöka om tillstånd till ett förvärv som avses i 2 § eller har förvärvat aktier i strid med Finansinspektionens beslut, får inspektionen besluta att aktierna inte får företrädas vid bolagsstämman eller att röster avgivna för sådana aktier skall vara ogiltiga.

Finansinspektionen får också förelägga aktieägare som sågs i första och andra styckena att avyttra en så stor del av aktierna att innehavet därefter inte är kvalificerat.

Aktier som omfattas av ett beslut av inspektionen enligt första, andra

eller tredje stycket skall inte medräknas när det fordras samtycke av ägare till en viss del av aktierna i bolaget för att ett beslut skall bli giltigt eller en befogenhet skall få utövas.

7 kap.

3 §

Premiereservgrunderna skall bestämmas så att premiereserven alltid utgör summan av

1. skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av bolagets framtida utgifter för löpande försäkringar och det förväntade kapitalvärdet av de premier bolaget ytterligare kan ha att uppbära för dessa försäkringar och

2. det belopp som anses behövt för att möta förluster genom att försäkringar upphör i förtid.

2 §

Premiereserven för en livförsäkringsrörelse skall beräknas så att den alltid motsvarar summan av premiereserverna för varje försäkring ökad med ett för bolaget gemensamt beräknat särskilt tillägg som anses behövt för att möta förluster på grund av att försäkringar upphör i förtid. Annan försäkringsmatematiskt vedertagen beräkningsmetod får användas, om premiereserven beräknad enligt sådan metod ger i stort sett samma resultat som om den hade beräknats för varje försäkring.

Premiereserven för en försäkring utgör skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av bolagets framtida utgifter för försäkringen och det förväntade kapitalvärdet av de premier bolaget ytterligare kan ha att uppbära för försäkringen (prospektiv beräkningsmetod). Annan försäkringsmatematiskt vedertagen beräkningsmetod får användas, om premiereserven beräknad enligt en sådan metod inte blir lägre än om en prospektiv beräkningsmetod hade använts eller om en prospektiv metod inte är möjlig att tillämpa för försäkringen. Beräkningen skall grundas på sådana antaganden som sägs i 5 § första och andra styckena.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om beräkning av premiereserv för en livförsäkringsrörelse. Föreskrifterna skall ange maximiräntesats och vilka försäkringar som, med hänsyn till sin beskaffen-

het, inte skall omfattas av en sådan föreskrift.

3 §¹⁴

För livförsäkringar skall, om det inte med hänsyn till försäkringarnas särskilda natur finns anledning till undantag, grunder upprättas för

1. beräkning av försäkringspremier,
2. beräkning av premiereserv,
3. försäkringstagarnas rätt till återköp och fribrev,
4. belåning av försäkringsbrev hos bolaget,
5. verkan av underlåtenhet att betala premie,
6. försäkringstagarens rätt när försäkringen i andra fall än som avses i 3 eller 5 upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet,
7. återbäring till försäkringstagarna,
8. skyldighet att teckna återförsäkring och
9. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

Om andra skadeförsäkringar än sådana *beträffande vilka* bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 § skall meddelas för längre tid än tio år, skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv för försäkringarna liksom för bestämmande av försäkringstagarnas rätt när försäkringen upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet.

För sådan livränta eller sjukränta, som enligt 1 kap. 5 § tillhör annan försäkring än livförsäkring, skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och rätt till återköp.

Om grunder för livförsäkring finns ytterligare bestämmelser i

För livförsäkringar skall grunder upprättas för

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv,
2. beräkning av tekniska återköpsvärden, samt
3. återbäring till försäkringstagarna.

Om andra skadeförsäkringar, än sådana som bestämmelserna om livförsäkring tillämpas för med stöd av 1 kap. 5 §, meddelas för längre tid än tio år, skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv för försäkringarna. *Finansinspektionen får medge undantag härifrån, om det med hänsyn till försäkringarnas särskilda beskaffenhet finns anledning till det.*

För sådan livränta eller sjukränta, som enligt 1 kap. 5 § tillhör annan försäkring än livförsäkring, skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och tekniska återköpsvärden.

¹⁴Senaste lydelse av förutvarande 2 kap. 6 § 1993:1304. Ändringen innebär bl.a. att fjärde stycket upphävs.

7 kap. 2-8 §§ och 12 kap. 8 § andra stycket vilka i tillämpliga delar även gäller för premiereservgrunder enligt tredje stycket.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om hur grunderna redaktionellt skall ställas upp.

2 §

De grunder som nämnts i 2 kap. 6 § skall avse att trygga bolagets förmåga att fullgöra sina förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal och att meddela försäkringar till en kostnad som är skäligen med hänsyn till försäkringens art.

Om grunderna inte längre fyller det avsedda ändamålet skall styrelsen och verkställande direktören genast vidta åtgärder för att få grunderna ändrade.

3 §

Grunderna för beräkning av försäkringspremier (premiegrunderna) och premiereserv (premiereservgrunderna) för livförsäkringsrörelsen skall innehålla antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntefot samt driftskostnader. Grunderna får också innehålla föreskrifter om särskilda säkerhetstillägg.

Antagandena om dödlighet och andra riskmått, räntefot samt driftskostnader skall väljas så att de kan anses vart för sig betryggande för det slag av försäkringsrörelse som det är fråga om. Avvikelse från kravet att varje antagande för sig skall vara betryggande får dock ske om det i grunderna finns föreskrifter om särskilda säkerhetstillägg som föranleder detta.

Premiereservgrunderna skall be-

4 §

De grunder som anges i 3 § skall avse att trygga bolagets förmåga att fullgöra sina förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal och att meddela försäkringar till en kostnad som är skäligen med hänsyn till försäkringens art.

Om grunderna inte längre fyller det avsedda ändamålet skall styrelsen och verkställande direktören genast se till att grunderna ändras.

5 §

Grunderna för beräkning av försäkringspremier (premiegrunderna) och premiereserv (premiereservgrunderna) för livförsäkringsrörelsen skall innehålla de antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntesats samt driftskostnader som krävs för beräkningen. Grunderna får också innehålla föreskrifter om särskilda säkerhetstillägg.

Antagandena om dödlighet och andra riskmått, räntesats samt driftskostnader skall väljas så att de kan anses vart för sig betryggande för det slag av försäkringsrörelse som det är fråga om. Avvikelse från kravet att varje antagande för sig skall vara betryggande får dock ske om det i grunderna finns föreskrifter om särskilda säkerhetstillägg som föranleder detta.

Premiereservgrunderna skall bestämmas i enlighet med 2 §.

stämmas så att premiereserven alltid utgör summan av

1. skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av bolagets framtida utgifter för löpande försäkringar och det förväntade kapitalvärdet av de premier bolaget ytterligare kan ha att uppbära för dessa försäkringar och

2. det belopp som anses behövt för att möta förluster genom att försäkringar upphör i förtid.

Om premiegrunderna innehåller föreskrifter om särskilda säkerhetstillägg, skall premiereservgrunderna ange på vilket sätt hänsyn skall tas till dessa säkerhetstillägg när kapitalvärdet av framtida utgifter beräknas.

Premiereservgrunderna skall innehålla regler för beräkning av den del av premiereserven som skall anses belöpa på varje försäkring.

Vid bedömning av frågan huruvida ändring av premiereservgrunderna för redan tecknade försäkringar bör ske, skall för varje antagande hänsyn tas till den säkerhet som finns i övriga antaganden för ifrågavarande försäkringar samt till storleken av de särskilda säkerhetstilläggen.

Vid bedömningen av om ändring av premiereservgrunderna för redan tecknade försäkringar bör ske, skall för varje antagande hänsyn tas till den säkerhet som finns i övriga antaganden för försäkringarna samt till storleken av de särskilda säkerhetstilläggen.

Första-fjärde styckena gäller även för premiereservgrunder enligt 3 § tredje stycket.

6 §¹⁵

Om det på grund av ändrade förhållanden krävs en väsentlig ökning av premiereserven för redan tecknade livförsäkringar, får särskilda premiereservgrunder (övergångsgrunder) stadfästas för en bestämd tid.

Om det på grund av ändrade förhållanden krävs en väsentlig ökning av premiereserven för redan tecknade livförsäkringar eller för sådan livränta eller sjukränta som enligt 1 kap. 5 § tillhör annan försäkring än livförsäkring, får särskilda premiereservgrunder (övergångs-

¹⁵Senaste lydelse av förutvarande 4 § 1989:1081. Ändringen innebär bl.a. att sista stycket upphävs.

Har bolaget tillfälligt lidit avsevärd förlust till följd av att tillgångarna sjunkit i värde eller dödligheten överstigit vad som har antagits i grunderna eller genom andra liknande omständigheter, får övergångsgrunder *dessutom stadfästas*, om det inte finns anledning att anta att bolaget skall råka på obestånd och om grunderna kan anses främja försäkringstagarnas intresse.

I övergångsgrunderna får, utan hinder av bestämmelserna i 3 § om *premiereservgrunder*, föreskrivas att vid beräkning av premiereserven det förväntade kapitalvärdet av bolagets framtida utgifter skall minskas med kapitalvärdet av den vinst som väntas uppkomma i rörelsen under den tid övergångsgrunderna gäller.

Utan synnerliga skäl får övergångsgrunder inte gälla under längre sammanhängande tid än tio år.

För *stadfästelse* av övergångsgrunderna gäller 2 kap. 4 §. Som villkor för stadfästelsen får bestämmas att bolaget i det register som anges i 10 a § skall införa även andra tillgångar än dem som avses där.

8 §

Grunderna *beträffande* återbäring till försäkringstagarna skall innehålla regler för

1. användning av återbäringsfonden,
2. tilldelning av återbäring samt
3. förräntning av återbäringsmedel.

Reglerna för tilldelning av återbäring skall ange hur tilldelningen skall ske. Den tilldelade återbäringen skall utbetalas omedelbart eller vid en bestämd senare tidpunkt eller också tillgodoräknas försäkringstagaren som nedsättning av premien eller utvidgning av försäkringsförmånerna.

grunder) *upprättas* för en bestämd tid.

Har ett bolag tillfälligt lidit avsevärd förlust till följd av att tillgångarna sjunkit i värde eller dödligheten överstigit vad som har antagits i grunderna eller genom andra liknande omständigheter, får övergångsgrunder *upprättas*, om det inte finns anledning att anta att bolaget skall råka på obestånd och om grunderna kan anses främja försäkringstagarnas intresse.

I övergångsgrunderna får, utan hinder av bestämmelserna i 2 §, föreskrivas att vid beräkning av premiereserven det förväntade kapitalvärdet av bolagets framtida utgifter skall minskas med kapitalvärdet av den vinst som väntas uppkomma i rörelsen under den tid övergångsgrunderna gäller.

Grunderna *för* återbäring till försäkringstagarna skall innehålla regler för *beräkning och fördelning* av återbäring samt användning av återbäringsfonden.

Utfästelse om återbäring får inte göras på annat sätt än som följer av reglerna om tilldelning av återbäring.

8 a §

Senast när grunder för livförsäkring enligt 3 § första stycket, 5, 6 eller 8 § börjar användas, skall de tillställas Finansinspektionen.

Till grunderna skall fogas en redogörelse för de konsekvenser grunderna får för försäkringstagarna och försäkringsbolaget. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad redogörelsen skall innehålla.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också vid ändring av grunder.

9 §¹⁶

Ett belopp motsvarande försäkringstekniska skulder för livförsäkringar skall alltid redovisas i följande slag av tillgångar:

1. obligationer eller andra skuldförbindelser som utfärdats eller garanterats av staten,

2. obligationer, som utfärdats av Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska bostadskreditkassan, Svenska skeppshypotekskassan, Skeppsfartens sekundärlånekassa eller av Nordiska investeringsbanken, eller andra av nu angivna kreditinstitut utfärdade skuldförbindelser, med undantag av sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (förlagsbevis),

3. obligationer, utfärdade eller garanterade av ett svenskt bankaktiebolag, en svensk sparbank eller en central föreningsbank, eller av ett sådant bankinstitut eller

Ett försäkringsbolag som driver direkt försäkringsrörelse skall ha tillgångar till ett belopp som motsvarar försäkringstekniska skulder för egen räkning, med tillägg av värdet av reservdeposition som en återförsäkringsgivare har ställt hos bolaget, placerade i enlighet med 9 a-10 e §§ (skuldäckning).

Med försäkringstekniska skulder för egen räkning avses de försäkringstekniska skulderna inklusive mottagen återförsäkring och med avdrag för avgiven återförsäkring.

Om avgiven återförsäkring inte bidrar till att minska bolagets risktagande, får Finansinspektionen för visst fall bestämma att avdrag inte får göras för sådan återförsäkring.

Ett försäkringsbolag skall till Finansinspektionen lämna uppgift om de försäkringstekniska skuldernas storlek, hur dessa har beräknats samt avgiven återförsäkring och dess storlek. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande,

¹⁶Senaste lydelse 1993:1304.

av Riksbanken utfärdade andra fordringsbevis, med undantag av förlagsbevis,

4. obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av en svensk kommun,

5. av ett svenskt näringsföretag utfärdade obligationer som offentligen utbjudits av ett svenskt bankaktiebolag eller Nordiska investeringsbanken,

6. skuldförbindelser för vilka bolaget äger säkerhet genom

panträtt i en jordbruks-, bostadskontors- eller affärsfastighet inom 70 procent av fastighetens uppskattade värde eller, om pantvärdet har fastställts för fastigheten enligt gällande bestämmelser om lån av statsmedel till främjande av bostadsbyggandet, inom 75 procent av pantvärdet,

panträtt i tomträtt, till vilken hör en byggnad som är avsedd för bostads-, kontors- eller affärsändamål, inom 70 procent av det uppskattade värdet av byggnaden eller någon annan egendom som hör till tomträtten eller, om pantvärde har fastställts för egendomen enligt nämnda bestämmelser, inom 75 procent av pantvärdet, allt med den ytterligare begränsning som Finansinspektionen föreskriver med hänsyn till tomträttsavtalets innehåll eller någon annan omständighet eller

panträtt i en fastighet, som helt eller delvis är inrättad för industriell verksamhet, eller i en tomträtt till vilken hör byggnad som helt eller delvis är inrättad för sådan verksamhet, inom 60 procent av det uppskattade värdet av egendomen, såvitt avser tomträtt med den ytterligare begränsning Finansinspektionen föreskriver med hänsyn till tomträttsavtalets innehåll eller någon annan omständighet,

varvid dock en förutsättning för att panträtt i fastigheten eller tomträtten skall godkännas — utom i

Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten.

fråga om sådant lån till en svensk kommun för vilket Finansinspektionen har medgett undantag -- är att tillhörande byggnader skall vara brandförsäkrade i försäkringsbolag som avses i denna lag eller i utländskt försäkringsföretag med rätt att driva försäkringsrörelse här i landet,

7. inhemska eller utländska värdehandlingar, som till sin art och till den säkerhet de erbjuder kan anses jämförliga med några av de under 1-6 nämnda, varvid dock värdehandlingar, som enligt sin lydelse skall inlösas i främmande valuta, får användas för redovisning endast i den mån de motsvarar försäkringstekniska skulder för egen räkning för försäkringar i samma valuta,

8. lån mot säkerhet i bolagets försäkringsbrev inom återköpsvärdet,

9. värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av de livförsäkringar som har övertagits i form av återförsäkring, dock endast i den mån ansvarigheten överstiger värdet av reservdeposition som har ställts av återförsäkringsgivare hos det avgivande bolaget och i den omfattning som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen föreskriver,

10. försäkringsbolagets egna fastigheter och tomträtter,

11. aktier i dotterbolag, som har till ändamål att äga fastigheter eller tomträtter (fastighetsbolag),

12. medel på konto i bank.

Om ett försäkringsbolag har hållit kvar tillgångar som motsvarar en avgiven livåterförsäkring, får återförsäkringsgivaren använda sin fordran hos det avgivande bolaget för redovisning av försäkringstekniska skulder för den mottagna livåterförsäkringen.

Med det uppskattade värdet avses det värde som försäkringsbolaget

bestämt på grundval av en särskild värdering.

Utan hinder av första stycket får ett belopp motsvarande högst 20 procent av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning redovisas i andra tillgångar än som avses i första stycket, dock inte i aktier.

Med försäkringstekniska skulder för egen räkning förstås den del av dessa skulder som överstiger värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet.

9 a §

Utöver de begränsningar, som följer av 10-10 e §§, skall följande gälla för de tillgångar som används för skuldtäckning. Tillgångarna skall placeras på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås. Tillgångarna skall, med beaktande av bolagets försäkringsåtaganden och förändringar i tillgångarnas framtida värde och avkastning, placeras så att bolagets betalningsberedskap är tillfredsställande och den förväntade avkastningen tillräcklig.

10 §¹⁷

Om ett försäkringsbolag för längre tid än tio år meddelar andra skadeförsäkringar än sådana beträffande vilka bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 §, skall i fråga om redovisning av premiereserv för sådana försäkringar bestämmelserna i 9 § första stycket 1-7 och 9-12, andra och fjärde styckena samt 9 a § tillämpas.

För skadeförsäkringar som meddelas för kortare tid än tio år och beträffande vilka inte bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 § skall följande gälla. De medel som mot-

För skuldtäckning som avses i 9 § får, med de begränsningar som anges i andra-sjätte styckena och 10 a-10 d §§, följande tillgångar användas:

1. Obligationer eller andra skuldförbindelser som svenska staten, en svensk kommun eller därmed jämförlig samfällighet svarar för.

2. Obligationer eller andra skuldförbindelser som Europeiska gemenskaperna eller utländska stater eller centralbanker svarar för.

3. Obligationer eller andra skuldförbindelser som utländsk kommun eller därmed jämförlig utländsk

¹⁷Senaste lydelse 1993:1304.

svarar försäkringstekniska skulderna skall placeras med hänsyn till det slag av försäkringsverksamhet som försäkringsbolaget bedriver, varvid risken för framtida växlingar i tillgångarnas avkastning och värde samt risken för valutakursförluster skall beaktas. Dessutom gäller vad som i 9 a § första stycket sägs om var tillgångar skall vara lokaliserade.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall föreskriva hur stor del av de försäkringstekniska skulderna som får motsvaras av återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av de försäkringar som övertagits i form av återförsäkring samt meddela närmare föreskrifter om hur risken för valutakursförluster skall beaktas.

samfällighet med befogenhet att kräva in offentlig uppbörd svarar för.

4. Obligationer eller andra skuldförbindelser som internationella organisationer svarar för.

5. Fordringar på premie eller andra fordringar på försäkringsstagare som har samband med försäkringsavtal, om rättssubjekt som anges i 1-4 svarar för fordran. Ett försäkringsbolag som ingår i en koncern och vars verksamhet utslutande består i att försäkra risker inom koncernen, får för skuld-täckning även använda fordringar som bolag inom koncernen svarar för. Om en fordran enligt denna punkt varit förfallen till betalning längre tid än tre månader, får den dock inte användas för skuldtäckning.

6. Skuldförbindelser med säkerhet i bolagets livförsäkringsbrev, inom återköpsvärdet.

7. Medel på konto i svensk eller utländsk bank.

8. Obligationer och andra skuldförbindelser som Allmänna pensionsfonden, ett kreditinstitut eller ett värdepappersbolag med tillstånd enligt 3 kap. 4 § första stycket 4 och 5 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse svarar för. Med kreditinstitut avses bank, kreditmarknadsbolag, Svenska skeppshypotekskassan, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och Sveriges allmänna hypoteksbank.

9. Obligationer och andra skuldförbindelser som ett utländskt kreditinstitut svarar för.

10. Obligationer och andra skuldförbindelser som ett publikt aktiebolag eller ett motsvarande utländskt bolag svarar för.

11. Aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier, som har getts ut av ett publikt aktiebolag, ett publikt bankaktiebolag, ett publikt försäkringsaktiebolag eller ett motsvarande ut-

ländskt bolag, med undantag av bolag som avses i 12.

12. Aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier, som har getts ut av ett publikt aktiebolag eller ett motsvarande utländskt bolag, under förutsättning att bolaget har till uppgift att äga sådana tillgångar som anges i 13.

13. Fastigheter, tomträtter och byggnader samt andelar i sådan egendom.

14. Skuldförbindelser som fysiska personer och andra subjekt än de som anges i 1-4 och 8-10 svarar för och som panträtt i fastighet eller tomträtt lämnats som säkerhet för. Panträtten skall ligga inom en viss andel av fastighetens eller tomträttens värde. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om andelens storlek och om värdering av fastigheter och tomträtter för tillämpningen av bestämmelserna i denna punkt.

15. Skuldförbindelser som fysiska personer och andra subjekt än de som anges i 1-4 och 8-10 svarar för och som annan betryggande säkerhet än panträtt i fastighet eller tomträtt lämnats som säkerhet för.

16. Kassa.

17. Andelar i värdepappersfonder och placeringar i utländska fondföretag som är underkastade lagstiftning eller annan offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder här i landet, om de förvaltade tillgångarna huvudsakligen består av tillgångar som får användas för skuldtäckning.

18. Beslutad överskjutande skatt.

19. Återförsäkringsgivares fordran hos det avgivande försäkringsbolaget (återförsäkringstagaren) som grundas på att återförsäk-

ringstagaren har hållit kvar tillgångar som motsvarar en avgiven återförsäkring.

Andra fondpapper än som avses i 10 a § första stycket 1, får endast användas för skuldtäckning om de är kortfristigt realiserbara eller är föremål för handel på en reglerad marknad som är öppen för allmänheten.

Aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier, som har getts ut av ett privat aktiebolag får användas för skuldtäckning under förutsättning att bolaget är ett dotterbolag som anges i 10 a § första stycket 1.

Utländska tillgångar som avses i första stycket 2-4, 7, 9-12 och 17 får användas för skuldtäckning i den mån det följer av föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen meddelat

1. såvitt angår första stycket 2, om vilka utländska stater och utländska centralbanker som avses,

2. såvitt angår första stycket 4, om vilka internationella organisationer som avses, samt

3. såvitt angår första stycket 3, 7, 9-12 och 17, om vilka stater de rättssubjekt som avses skall vara belägna eller ha sitt säte i.

Tillgångar får användas för skuldtäckning endast till den del de inte belastas av panträtt eller annan säkerhetsrätt.

För att tillgångar enligt första stycket 13 skall få användas för skuldtäckning skall byggnader som hör till fastigheter och tomträtter vara brandförsäkrade. Detsamma gäller byggnader som hör till fastigheter och tomträtter som utgör säkerhet för skuldförbindelser enligt första stycket 14.

Förlagsbevis och förlagsandelsbevis skall vid tillämpningen av bestämmelserna i 10 b och 10 c §§ jämföras med tillgångar som anges i första stycket 11 och 12.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, medge att även andra slag av tillgångar än som anges i första stycket tillfälligt får användas för skuldtäckning.

10 a §

Aktier och andelar i dotterföretag får användas för skuldtäckning om dotterföretaget

- 1. har till uppgift att direkt eller indirekt äga tillgångar som avses i 10 § första stycket,*
- 2. är ett publikt försäkringsaktiebolag eller*
- 3. är ett sådant finansiellt företag som avses i 17 a §, om företaget är ett publikt aktiebolag.*

Vid tillämpningen av bestämmelserna i 10 b och 10 c §§ skall de tillgångar som tillhör ett dotterföretag som anges i första stycket 1 behandlas som om tillgångarna ägts direkt av försäkringsbolaget.

För att aktier och andelar i dotterföretag som har till uppgift att äga tillgångar som avses i 10 § första stycket 13 eller 14, skall få användas för skuldtäckning, skall byggnader som hör till fastigheter och tomträtter vara brandförsäkrade.

10 b §

Av det belopp som skall skuldäckas får en andel om högst

- 75 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 7-10, varav högst 50 procentenheter får motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 10,*
- 25 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 11,*
- 25 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 12-14,*
- 10 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 15 och*

- 3 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 16.

Andra fondpapper än som avses i 10 § första stycket 17 och 10 a § första stycket 1, och som inte omsätts på någon reglerad marknad som är öppen för allmänheten, får uppgå till högst 10 procent av de tillgångar som används för skuldtäckning.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i första stycket skall även beaktas ett försäkringsbolags indirekta ägande av tillgångar genom dess innehav av andelar i värdepappersfonder eller placeringar i utländska fondföretag som används för skuldtäckning.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, medge tillfälliga avvikelser från de begränsningar som anges i första och andra styckena.

10 c §

Värdet av en enskild placering får motsvara högst följande andelar av det belopp som skall skuldtäckas:

1. Fem procent om placeringen utgörs av en fastighet, tomträtt eller byggnad, eller en grupp av sådan egendom, om egendomen eller egendomarna är belägna på ett sådant sätt att de ur risksynpunkt utgör en investering. Motsvarande skall gälla för andelar i sådan egendom.

2. Fem procent om placeringen utgörs av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier eller obligationer eller skuldförbindelser från samma emittent eller samma låntagare, om inte annat följer av 3.

3. Tio procent om placeringen utgörs av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier eller obligationer eller skuldförbindelser från samma emittent eller låntagare, om denne är sådant rättssubjekt som anges i 10 §

första stycket 8 eller 9. Det sammanlagda innehavet av sådana tillgångar får uppgå till högst 40 procent av det belopp som skall skuldäckas. Andelen aktier eller andra värdepapper som kan jämföras med aktier från samma emittent får dock inte överstiga fem procent av det belopp som skall skuldäckas.

4. Tio procent om placeringen utgörs av andelar i värdepappersfonder som förvaltas av samma fondbolag eller fondföretag, om inte annat medges av Finansinspektionen.

Begränsningarna i första stycket 2 och 3 skall tillämpas på motsvarande sätt för grupper av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning. Med en sådan grupp avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet från risksynpunkt därför att någon av dem har, direkt eller indirekt, ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen, eller de utan att stå i sådant förhållande har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Begränsningarna i första stycket 2 och 3 gäller inte sådana i 10 § första stycket 1-5 angivna tillgångar som får användas för skuldäckning.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får inom de ramar som anges i första stycket meddela ytterligare föreskrifter om lämplig riskspridning.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, medge tillfälliga avvikelser från de begränsningar som anges i första stycket.

10 d §

De tillgångar som används för skuldäckning skall, i fråga om skadeförsäkring, finnas inom EES

om risken är belägen inom EES och, i fråga om livförsäkring, finnas inom EES om försäkringsbolagets verksamhet utövas inom EES. För risker och verksamhet utanför EES skall de tillgångar som används för skuldtäckning finnas i Sverige.

Finansinspektionen får medge undantag från första stycket.

10 e §

De tillgångar som används för skuldtäckning skall placeras så att risken för valutakursförluster begränsas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om högsta tillåtna valutakursrisk.

10 f §¹⁸

Om inte annat medges av Finansinspektionen eller följer av 12 § skall de tillgångar som används för redovisning av försäkringstekniska skulder för livförsäkringar finnas i Sverige. Denna begränsning gäller dock inte för återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av de försäkringar som övertagits i form av återförsäkring.

Vid redovisning enligt 9 § skall tillgångarna värderas enligt 11 kap. med de undantag som nämns i tredje och fjärde styckena.

Tillgångar som nämns i 9 § första stycket 10 får redovisas till högst den andel av uppskattat värde eller fastställt pantvärde som anges i 9 § första stycket 6 och endast i den utsträckning fastigheterna och tomträtterna inte utnyttjats för pantsättning. För tomt-

Fordringar på annan än försäkringstagare skall beaktas endast till den del de överstiger belopp som gäldenären har att fordra av bolaget.

De tillgångar som används för skuldtäckning skall värderas enligt 11 kap. med de undantag som anges i tredje och fjärde styckena. Vid värderingen skall avdrag göras för skulder som hänför sig till förvärvet av tillgången.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om vilket värde som tillgångar som anges i 10 § första stycket 13 högst får tas upp till.

¹⁸Senaste lydelse av förutvarande 7 kap. 9 a § 1993:1304. Ändringen innebär bl.a. att första, femte och sjätte styckena upphävs.

rätter får Finansinspektionen bestämma ytterligare begränsningar enligt vad som sägs i 9 § första stycket 6. För fastigheter och tomträtter som inte omfattas av 9 § första stycket 6 fastställer Finansinspektionen i varje särskilt fall det värde som får redovisas.

Aktier enligt 9 § första stycket 11 skall redovisas till det lägsta av det uppskattade värdet av aktierna och det värde som skulle ha fastställts enligt tredje stycket om fastigheter och tomträtter ägts direkt av försäkringsbolaget. Om försäkringsbolaget inte äger samtliga aktier i fastighetsbolaget, beaktas endast så stor del av fastigheternas värde som svarar mot aktieinnehavet. Om fastighetsbolaget äger fastigheter och tomträtter såväl i Sverige som i utlandet, beaktas endast de som är belägna i Sverige.

Med det uppskattade värdet avses det värde som försäkringsbolaget bestämt på grundval av en särskild värdering.

Som villkor för att tillgångar enligt 9 § första stycket 10 och 11 skall få redovisas till täckande av försäkringstekniska skulder gäller att till fastigheter och tomträtter hörande byggnader är brandförsäkrade.

För sådana aktier i dotterbolag, som med stöd av 10 a § första stycket 1 används för skuldtäckning, får inte högre värde fastställas än det värde som skulle ha fastställts för tillgångarna sammanlagt, efter avdrag för bolagets skulder, om de ägts direkt av försäkringsbolaget. Om försäkringsbolaget inte äger samtliga aktier i dotterbolaget, beaktas endast så stor del av tillgångarnas värde som svarar mot aktieinnehavet.

10 g §

Est försäkringsbolag skall upprätta riktlinjer för placering av medel som används för skuldtäckning.

Livförsäkringstagare och den som avser att teckna en livförsäkring i bolaget skall informeras om det huvudsakliga innehållet i riktlinjerna. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om hur informationen skall

lämnas och om vad den skall innehålla.

11 §¹⁹

Ett försäkringsbolag skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder enligt 9 § och premiereserv enligt 10 § första stycket.

Om en tillgång, som antecknats i registret, har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas till täckning av försäkringstekniska skulder enligt 9 § eller premiereserv enligt 10 §, skall detta antecknas i registret.

Styrelsen och verkställande direktören skall se till att det till Finansinspektionen sänds in dels beräkningar av försäkringstekniska skulder respektive premiereserv, dels kopior av registret.

Ett försäkringsbolag skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde.

Om en tillgång, som antecknats i registret har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, skall detta antecknas i registret.

11 a §²⁰

Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) omfattar de tillgångar som i enlighet med föreskrifterna i 9 och 9 a §§ finns upptagna i det register som anges i 10 a §, när bolaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

Förmånsrätten följer med fordran som grundas på avtal om

1. livförsäkring,
2. annan skadeförsäkring än be-
träffande vilken bestämmelserna
om livförsäkring tillämpas med
stöd av 1 kap. 5 §, om den med-
delas för längre tid än tio år, eller
3. återförsäkring avseende sådan
försäkring som sägs i 1 och 2.

Fordran enligt 1 eller 2 har företräde framför fordran enligt 3.

Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran som grundas på avtal om

1. livförsäkring och skadeför-
säkring för vilken bestämmelserna
om livförsäkring tillämpas med
stöd av 1 kap. 5 §,
2. annan skadeförsäkring som
meddelats för längre tid än tio år,
eller
3. återförsäkring avseende sådan
försäkring som sägs i 1 och 2.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i det register som anges i 11 § när bolaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

¹⁹Senaste lydelse av förutvarande 7 kap. 10 a § 1993:1304.

²⁰Senaste lydelse av förutvarande 11 § 1993:1304.

12 §²¹

Om ett försäkringsbolag driver verksamhet i ett annat EES-land genom agentur, filial eller gränsöverskridande verksamhet och det krävs tillstånd i det landet för verksamheten, skall för den delen av verksamheten bestämmelserna i det landet gälla för

1. beräkning av försäkringstekniska skulder,

2. redovisning av tillgångar motsvarande de försäkringstekniska skulderna,

3. var dessa tillgångar skall vara lokaliserade och hur de skall skyddas mot valutakursförluster, samt

4. såvitt avser livförsäkring, återbäring samt försäkringars fribrevs- och återköpsvärde.

Ett försäkringsbolag får inte ingå borgen eller ställa annan säkerhet, om inte Finansinspektionen medger det för visst fall. Detta gäller inte åtaganden som gjorts i sådan direkt skadeförsäkringsrörelse som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 14 och 15.

15 §

Ett försäkringsbolag eller dess ombud får inte medge en enskild försäkringstagare eller en grupp av försäkringstagare direkt eller indirekt nedsättning av livförsäkringspremier som bolaget bestämt enligt fastställda grunder. Nedsättning av premier får dock ske genom återbäring i överensstämmelse med fastställda grunder.

Ett försäkringsbolag eller dess ombud får inte till fördel för en enskild försäkringstagare eller grupper av försäkringstagare medge direkt eller indirekt nedsättning av livförsäkringspremier som bolaget bestämt enligt upprättade grunder. Nedsättning av premier får dock ske genom återbäring i överensstämmelse med upprättade grunder.

17 §²²

Ett försäkringsbolag får inte utan Finansinspektionens medgivande äga större andel av aktierna i ett svenskt eller utländskt aktiebolag än som svarar mot ett röstetal om högst fem procent av röstetalet för samtliga aktier. Tillhör försäkringsbolaget en koncern, skall bestämmelsen gälla koncernen. Vid beräkningen av koncernens innehav skall dock, intill ett innehav motsvarande fem procent av röstetalet i aktiebolaget, bortses från aktier som innehas av bankföretag i koncernen eller av dotterföretag till bankföretagen.

Första stycket skall inte tillämpas på aktier eller andelar i försäkringsbolag eller i juridiska personer vars

Första stycket skall inte tillämpas på aktier eller andelar i försäkringsbolag eller i juridiska personer

²¹Senaste lydelse 1993:1304.

²²Senaste lydelse 1993:1304.

verksamhet uteslutande har till föremål att äga aktier i försäkringsaktiebolag, att tillskjuta garantikapital i ömsesidiga försäkringsbolag, att förvalta försäkringsbolagens fastigheter eller att biträda försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande.

vars verksamhet uteslutande har till uppgift att äga aktier i försäkringsaktiebolag, att tillskjuta garantikapital i ömsesidiga försäkringsbolag, att förvalta försäkringsbolagens fastigheter eller att biträda försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande. *Första stycket skall dock tillämpas på aktier eller andelar i juridiska personer med uppgift att direkt eller indirekt äga tillgångar som avses i 10 § första stycket om tillgångarna inte utgörs av aktier eller andelar i publika försäkringsaktiebolag eller motsvarande utländska bolag.*

Beträffande försäkringsbolags rätt att äga aktier eller andelar i företag som driver någon form av finansiell verksamhet gäller 17 a §.

17 b §

Optioner och terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument får användas för att sänka den finansiella risken i ett försäkringsbolag. Sådana instrument får dessutom användas för att effektivisera förvaltningen av bolagets tillgångar om detta kan ske utan att bolagets finansiella risker överstiger en risknivå som är förenlig med kraven på en sund försäkringsverksamhet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om tillämpningen av bestämmelserna i första stycket.

19 §²³

Ett försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring som avses i brevet.

Om ett försäkringsbolag marknadsför försäkringar genom gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land skall försäkringstagarna underrättas om i vilket land det fasta driftställe som

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen meddelar närmare föreskrifter om vilken information som ett försäkringsbolag skall lämna till försäkringstagarna och

²³Senaste lydelse 1993:1304.

avtalet skall ingås med är beläget. Sådan information skall även finnas på varje handling som lämnas till försäkringstagarna. Avtalet och försäkringsansökan, om den är bindande, skall innehålla adress till försäkringsbolagets huvudkontor och till den agentur eller filial som avtalet ingås med. Om försäkringen omfattar den försäkringsklass som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 10, skall avtalet och en bindande försäkringsansökan även innehålla namn och adress till den representant som företräder försäkringsbolaget vid skadefall.

Vad som sägs i andra stycket gäller inte när marknadsföringen avser

1. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 4-7, 11 och 12,

2. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 14 och 15, om försäkringstagaren är näringsidkare och risken avser näringsverksamheten, eller

3. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 3, 8-10, 13 och 16, om försäkringstagaren är näringsidkare och minst två av följande förutsättningar är uppfyllda enligt senast fastställda resultat- och balansräkning:

a) försäkringstagaren har en balansomslutning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 6 200 000 ecu,

b) försäkringstagaren har en bruttoomsättning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 12 800 000 ecu,

c) försäkringstagaren har haft i genomsnitt minst 250 personer anställda.

Om försäkringstagaren ingår i en koncern som avger koncernredovisning skall förutsättningarna i tredje stycket gälla koncernen.

Innan ett avtal om livförsäkring ingås genom sådan gränsöverskri-

till den som avser att teckna en försäkring i bolaget.

dande verksamhet som avses i 2 a kap. 2 § skall försäkringsbolaget till försäkringstagaren överlämna en handling där försäkringstagaren uppmärksammas på att försäkringsbolaget är underkastat tillsynsreglerna i det land där det försäkrande fasta driftstället är beläget. Försäkringstagaren skall skriva under handlingen. Handlingen skall överensstämma med formulär som fastställs av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

8 kap.

7 §

Styrelsen svarar för bolagets organisation och för förvaltningen av bolagets angelägenheter. Verkställande direktören skall sköta den löpande förvaltningen enligt de riktlinjer och anvisningar som styrelsen meddelar. Verkställande direktören får dessutom utan styrelsens bemyndigande vidta åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är osedvanliga eller av stor betydelse, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för bolagets verksamhet. I sådant fall skall styrelsen så snart som möjligt underrättas om åtgärden.

Styrelsen skall se till att organisationen i fråga om bokföringen och medelsförvaltningen även innefattar en tillfredsställande kontroll. Verkställande direktören skall sörja för att bolagets bokföring fullgörs i överensstämmelse med denna lag och andra författningar och att medelsförvaltningen sköts på ett betryggande sätt.

Styrelsen skall fastställa sådana riktlinjer som anges i 7 kap. 10 g § och se till att de följs. Styrelsen skall fortlöpande pröva om riktlinjerna behöver ändras.

Styrelsen ansvarar för att uppgifter enligt 7 kap. 9 § fjärde stycket lämnas och att informationskyldigheten enligt 7 kap. 10 g § andra stycket fullgörs.

8 §

Beslut om ändring av grunderna fattas av styrelsen. Ändringen skall sedan den stadfästs genast anmälas för registrering av styrelsen eller verkställande direktören. Ändringsbeslutet får inte verkställas förrän det har registrerats.

Beslut om antagande och ändring av grunder fattas av styrelsen.

10 kap.

5 §

Den kan inte vara revisor som

1. är styrelseledamot, verkställande direktör eller innehar en befattning i ledande ställning i försäkringsbolaget eller dess dotterföretag eller biträder vid bolagets bokföring eller medelsförvaltning eller bolagets kontroll däröver,

2. är anställd hos bolaget eller på något annat sätt intar en underordnad eller beroende ställning till detta eller till någon som avses under 1 eller är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid grundbokföringen eller medelsförvaltningen eller bolagets kontroll däröver,

3. är gift med eller sammanlever under äktenskapsliknande förhållanden med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses under 1 eller är besvägrad med en sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

4. på annat sätt än genom belåning av livförsäkringsbrev enligt grunderna står i låneskuld till bolaget eller något annat företag i samma koncern eller har förpliktelser för vilka ett sådant företag har ställt säkerhet.

4. på annat sätt än genom belåning av livförsäkringsbrev med stöd av försäkringsaval står i låneskuld till bolaget eller något annat företag i samma koncern eller har förpliktelser för vilka ett sådant företag har ställt säkerhet.

I dotterföretag kan den inte vara revisor som enligt första stycket inte är behörig att vara revisor i moderbolaget.

Revisorerna får vid revisionen inte anlita någon som enligt första eller andra stycket inte är behörig att vara revisor. Har bolagen i sin tjänst anställda med uppgift att uteslutande eller huvudsakligen sköta den interna revisionen får revisorerna dock anlita sådana anställda i den utsträckning det är förenligt med god revisionssed.

11 kap.

7 §

Andra tillgångar än anläggningstillgångar anses som omsättningstillgångar.

Värdehandlingar, som svarar mot försäkringstekniska skulder enligt 7 kap. 9 § första stycket 1-7 eller mot premiereserven enligt 7 kap. 10 § i den utsträckning denna paragraf hänvisar till 7 kap. 9 § första stycket 1-7, får tas upp till högre värde än vad som följer av bestämmelserna i bokföringslagen. De får dock högst tas upp till samma värde som i närmast föregående balansräkning eller, om

Värdehandlingar som används för skuldtäckning enligt 7 kap. 10 § första stycket 1-4, 8-10, 14 och 15 får tas upp till ett högre värde än vad som följer av bestämmelserna i bokföringslagen. De får dock högst tas upp till samma värde som i närmast föregående balansräkning eller, om värdehandlingens anskaffats under räkenskapsåret, anskaffningsvärdet. Detta gäller endast om värdehandlingarna

värdehandlingen anskaffats under räkenskapsåret, anskaffningsvärdet. Detta gäller endast om värdehandlingarna kan avyttras till ett värde, som motsvarar detta högre värde, vid tidpunkter som får anses tillfredsställande med hänsyn till de försäkringsutfästelser som värdehandlingarna säkerställer.

kan avyttras till ett värde, som motsvarar detta högre värde, vid tidpunkter som får anses tillfredsställande med hänsyn till de försäkringsutfästelser som värdehandlingarna säkerställer.

Andra värdehandlingar än de som avses i andra stycket och som utgörs av reversfordringar som förfaller eller kan sägas upp till betalning av försäkringsbolaget först efter längre tid än ett år, får, om det finns särskilda skäl till det, tas upp över det verkliga värdet, dock högst till anskaffningsvärdet.

12 kap.

8 §

Om en förlust på livförsäkringsrörelsen i ett ömsesidigt livförsäkringsbolag inte kan täckas på det sätt som anges i 7 §, skall förlusten, i den mån den överstiger garantikapitalet, utjämnas genom att bolagets ansvarighet för löpande livförsäkringar och tilldelad återbäring sätts ned.

Nedsättningen skall verkställas på ett sätt som är skäligt med hänsyn till förlustens orsak och andra omständigheter. För nedsättningen skall grunder (nedsättningsgrunder) upprättas. *Om stadfästelse av nedsättningsgrunderna gäller bestämmelserna i 2 kap. 3 §.*

Nedsättningen skall verkställas på ett sätt som är skäligt med hänsyn till förlustens orsak och andra omständigheter. För nedsättningen skall grunder (nedsättningsgrunder) upprättas.

13 §²⁴

Bestämmelserna i 12 § första stycket utgör inte något hinder för försäkringsbolag att i enlighet med reglerna i grunderna lämna lån mot säkerhet i försäkringsbrev.

Bestämmelserna i 12 § första stycket utgör inte något hinder för försäkringsbolag att i enlighet med bestämmelser i försäkringsavtalen lämna lån mot säkerhet i försäkringsbrev.

I fråga om lån eller säkerhet för förvärv av aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern får Finansinspektionen medge undantag från 12 § om det behövs på grund av särskilda omständigheter. Ett sådant undantag får dock inte medges vid förvärv av aktier i det bolag som lämnar lån eller ställer säkerhet.

I andra fall än som avses i första och andra stycket får Finansinspektionen medge undantag från 12 § om det finns synnerliga skäl.

²⁴Senaste lydelse 1994:1941.

14 kap.

26 §²⁵

När ett livförsäkringsbolag har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, skall beståndet av livförsäkringar om möjligt överlätas till ett eller flera andra försäkringsbolag. Ett avtal om överlåtelse skall godkännas av Finansinspektionen för att bli giltigt.

Om inspektionen anser att ett avtal skall godkännas, skall inspektionen Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt kungöra avtalets innehåll. Kungörelsen skall innehålla föreläggande för försäkringstagarna att inom en bestämd tid, minst en månad efter kungörelsens utfärdande, hos inspektionen anmäla om de har något att invända mot avtalet. Även den som inte är försäkringstagare men som har förvärvat rätt på grund av en försäkring skall få möjlighet att framföra invändningar.

Ett beslut om godkännande av ett avtal skall inspektionen genast registrera. När registrering sker, övergår ansvaret för det överlättna försäkringsbeståndet på det övertagande bolaget. Styrelsen och verkställande direktören i detta bolag skall underrätta försäkringstagarna och dem som förvärvat rätt på grund av en försäkring om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som överlåtelsen medför. Finansinspektionen bestämmer på vilket sätt underrättelsen skall ske.

När ett livförsäkringsbolag har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, skall beståndet av livförsäkringar om möjligt överlätas till *en* eller flera andra *försäkringsgivare* som *antingen är*

1. ett svenskt försäkringsbolag, eller

2. en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom EES.

Ett avtal om överlåtelse skall godkännas av Finansinspektionen för att bli giltigt.

26 a §

Om inspektionen anser att ett avtal skall godkännas, skall inspektionen i Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt kungöra avtalets innehåll. Kungörelsen skall innehålla före-

²⁵Senaste lydelse 1991:1767.

läggande för försäkringstagarna att inom en bestämd tid, minst en månad efter kungörelsens utfärdande, hos inspektionen anmäla om de har något att invända mot avtalet. Även den som inte är försäkringstagare, men som har förvärvat rätt på grund av en försäkring, skall få möjlighet att framföra invändningar.

Om i beståndet av livförsäkringar som skall överlåtas ingår åtaganden som skall fullgöras utomlands, skall Finansinspektionen innan godkännande lämnas ge de behöriga myndigheterna i det land där åtagandena skall fullgöras tillfälle att yttra sig. Om överlåtelsen avser försäkringsavtal som tecknats genom en sekundäretablering i ett annat land, skall även de behöriga myndigheterna i det landet ges tillfälle att yttra sig.

Finansinspektionen får pröva frågan om godkännande av avtalet när myndigheterna som avses i andra stycket yttrat sig eller, om de inte yttrat sig, tre månader från det att den utländska myndigheten mottog meddelandet som avses i andra stycket.

26 b §

Finansinspektionen skall godkänna ett avtal om överlåtelse om

1. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till sådan förmån som kan ha medgivits i enlighet med 23 a § första stycket lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige, och

2. behörig myndighet i det land där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av be-

hörig myndighet. Med behörig myndighet avses, för EES-försäkringsgivare, den behöriga myndigheten i dess hemland och, för försäkringsgivare hemmahörande i ett land utanför EES, den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

Ett beslut om godkännande av ett avtal skall inspektionen genast registrera. När registrering sker, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Är den övertagande försäkringsgivaren ett försäkringsbolag eller en annan försäkringsgivare med koncession i Sverige, skall den övertagande försäkringsgivaren underrätta försäkringstagarna och dem som förvärvat rätt på grund av en försäkring om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som överlåtelsen medför. Finansinspektionen bestämmer på vilket sätt underrättelsen skall lämnas.

15 kap.

1 §²⁶

Ett försäkringsbolag (det överlåtande bolaget) får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare som har koncession i Sverige (den övertagande försäkringsgivaren).

Om försäkringsbeståndet består av försäkringar som har meddelats genom gränsöverskridande verksamhet, får överlåtelsen med inspektionens tillstånd också ske till en försäkringsgivare med fast driftställe i det land där riskerna är belägna.

Ett avtal om överlåtelse skall för att bli giltigt godkännas av bolagsstämman i det överlåtande bolaget. Överlåtelse av försäkringsbeståndet kan ske utan hinder av att det överlåtande bolaget har trätt i likvidation.

Ett försäkringsbolag (det överlåtande bolaget) får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare (den övertagande försäkringsgivaren). Överlåtelse får ske till

1. ett svenskt försäkringsbolag, eller
2. en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom EES.

²⁶Senaste lydelse 1993:1304.

Följande handlingar skall hållas tillgängliga för aktieägarna respektive de röstberättigade under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken frågan om godkännande av överlåtelseavtalet skall behandlas, samt läggas fram på stämman,

1. ett förslag till bolagsstämmans beslut,
2. avtalet om överlåtelse,
3. en redogörelse av styrelsen för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av förslagets lämplighet för bolaget och försäkringstagarna,
4. ett yttrande av revisorerna över styrelsens redogörelse enligt 3 samt
5. om årsredovisningen inte skall behandlas på stämman, de handlingar som avses i 4 kap. 7 § första stycket 1-3.

Handlingarna skall genast sändas till de aktieägare respektive till de röstberättigade som begär det och uppger sin postadress.

3 §²⁷

Senast fyra månader efter det att beslutet om godkännande av avtalet om överlåtelse registrerats skall såväl överlåtande som övertagande försäkringsgivare ansöka om Finansinspektionens tillstånd att verkställa avtalet. Sådant tillstånd får inte ges om försäkringstagarnas rätt därigenom försämras.

Om den övertagande försäkringsgivaren har koncession i Sverige och det försäkringsbestånd som överlåtelsen avser består av försäkringar som har meddelats genom gränsöverskridande verksamhet, får tillstånd ges endast om behörig myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen och den övertagande försäkringsgivaren där uppfyller kraven för gränsöverskridande verksamhet med de försäkringar som överlåtelsen avser.

I de fall som avses i 1 § andra stycket får tillstånd ges endast om behörig myndighet i det land där

Ansökan om tillstånd till överlåtelsen skall göras av såväl det överlåtande bolaget som den övertagande försäkringsgivaren senast fyra månader efter det att bolagsstämmobeslutet i det överlåtande bolaget om godkännande av överlåtelseavtalet registrerats. Om ansökan inte har gjorts inom föreskriven tid eller om ansökan har avslagits, skall Finansinspektionen förklara att frågan om överlåtelse har fallit.

Tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet skall ges om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras,

2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats varvid hänsyn tagits till sådan förmån som kan ha medgivits i enlighet med 23 a § första stycket lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige, och

3. behörig myndighet i det land där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

²⁷Senaste lydelse 1993:1304.

riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen.

Är den övertagande försäkringsgivaren en utländsk försäkringsgivare krävs för tillstånd, utöver vad som anges i första-tredje styckena, att behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myndighet. Med behörig myndighet avses, för EES-försäkringsgivare, den behöriga myndigheten i dess hemland och, för försäkringsgivare hemmahörande i ett land utanför EES, den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

Finansinspektionen kan förelägga försäkringsgivarna att komma in med den ytterligare utredning som är nödvändig för att inspektionen skall kunna fastställa att försäkringstagarnas rätt inte försämrats.

4 §²⁸

Om ansökan om Finansinspektionens tillstånd inte har gjorts inom föreskriven tid eller om ansökan har avslagits, skall Finansinspektionen förklara att frågan om överlåtelsen har fallit.

Skall ansökningen inte genast avslås skall Finansinspektionen i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som Finansinspektionen finner lämpliga kungöra ansökningens innehåll med uppgift om att ett avtal om överlåtelse av försäkringsbestånd har träffats och var avtalet och annan utredning hålls tillgänglig. Kungörelsen skall vidare innehålla föreläggande för de försäkringstagare, vilkas försäkringar är avsedda att överlätas, att på bestämd tid — minst en månad efter kungörelsens utfärdande — hos Finansinspektionen anmäla om de har något att erinra mot ansökningen. Omfattar avtalet livränta, som utgår till personer som inte är försäkringstagare i det överlåtande bolaget, skall även dessa personer ges möjlighet att anmäla om de har något att erinra mot ansökningen.

Finansinspektionen skall innan tillstånd lämnas ge den behöriga myndigheten i det land där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras tillfälle att yttra sig. Om överlåtelsen avser försäkringsavtal som tecknats genom en sekundäretablering i ett annat land, skall även den behöriga myndigheten i det landet ges tillfälle att yttra sig.

Finansinspektionen får pröva an-

²⁸Senaste lydelse 1991:1767. Ändringen innebär bl.a. att första stycket upphävs.

sökan om tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet när myndigheterna som avses i andra stycket yttrat sig eller, om de inte yttrat sig, tre månader från det att den utländska myndigheten mottog meddelandet som avses i andra stycket.

5 §²⁹

Sedan tillstånd att verkställa avtalet lämnats, skall Finansinspektionen genast registrera beslutet. När registrering skett, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på *det* övertagande bolaget.

Sedan tillstånd att verkställa avtalet lämnats, skall Finansinspektionen genast registrera beslutet. När registrering skett, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på *den* övertagande försäkringsgivaren.

6 §³⁰

Sedan överlåtelsen verkställts, skall styrelsen och verkställande direktören i *det* övertagande bolaget om överlåtelsen underrätta varje försäkringstagare eller livräntetagare som berörs av den. Finansinspektionen bestämmer på vilket sätt underrättelsen skall ske.

Sker överlåtelsen till ett försäkringsbolag eller en annan försäkringsgivare med koncession i Sverige skall, sedan överlåtelsen verkställts, *den* övertagande försäkringsgivaren lämna en underrättelse om överlåtelsen till varje försäkringstagare eller livräntetagare som berörs av den. Finansinspektionen bestämmer på vilket sätt underrättelsen skall lämnas.

19 kap.

1 §³¹

Finansinspektionen skall verka för en sund utveckling av försäkringsväsendet. Inspektionen skall i sin tillsynsverksamhet *ha ett sådant nära samarbete med övriga EES-länders tillsynsmyndigheter som föranleds av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

Finansinspektionen skall verka för en sund utveckling av försäkringsväsendet. Inspektionen skall i sin tillsynsverksamhet *samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.*

Styrelsen och verkställande direktören i ett försäkringsbolag skall, när bolaget har börjat sin verksamhet, genast underrätta Finansinspektionen om det.

²⁹Senaste lydelse 1991:1767.

³⁰Senaste lydelse 1991:1767.

³¹Senaste lydelse 1993:1304.

2 §³²

Om koncession beviljats för ett försäkringsbolag och bolaget därefter inte anmälts för registrering inom föreskriven tid, skall regeringen efter anmälan av finansinspektionen förklara koncessionen förverkad. Detsamma gäller om bolaget inte har börjat sin verksamhet inom tre månader från det bolaget registrerades eller om anmälningen för bolagets registrering genom lagakraftgående beslut blivit avskrivet eller avslagen.

Regeringen skall, efter anmälan av Finansinspektionen, förklara koncession som beviljats för ett försäkringsbolag förverkad om

1. bolaget inte har anmälts för registrering inom den tid som anges i 2 kap. 13 §,

2. bolaget inte har börjat sin verksamhet inom tre månader från det bolaget registrerades,

3. anmälningen för bolagets registrering genom lagakraftgående beslut blivit avskrivet eller avslagen, eller

4. bolaget under längre tid än sex månader inte drivit verksamhet.

Om registrering av beslut, varigenom koncessionen har förverkats, förordnar regeringen.

3 §³³

Styrelsen, verkställande direktören och andra befattningshavare i ansvarig ställning i försäkringsbolag skall lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som inspektionen begär. Om bolaget driver verksamhet i ett annat EES-land, skall de lämna motsvarande upplysningar till behörig myndighet i det landet i enlighet med där gällande bestämmelser.

Styrelsen, verkställande direktören och andra befattningshavare i ansvarig ställning i försäkringsbolag skall lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som inspektionen begär. Om bolaget driver verksamhet i ett annat land inom EES, skall de, i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, lämna de upplysningar till behörig myndighet i det landet som den myndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett försäkringsbolag skall lämna till inspektionen.

10 §

Styrelsen och verkställande direktören i de aktiebolag villas verksamhet uteslutande har till föremål att biträda försäkringsbolag är skyldiga enligt 3 § och 9 § första stycket att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar till-

Skyldigheten enligt 3 och 9 §§ att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande organ i företag vars verksamhet ute-

³²Senaste lydelse 1991:1767.

³³Senaste lydelse 1993:1304.

gängliga för granskning. Dessamma gäller ordföranden och verkställande direktören eller motsvarande befattningshavare i tarifföreningar, skaderegleringsnämnder, villkorsnämnder och andra organ som biträder försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande samt styrelsen och verkställande direktören i annat aktiebolag än nu sagts, om det med bolagets samtycke föreskrivits i villkor för medgivande enligt 7 kap. 17 § att inneha aktier i bolaget.

slutande skall vara att biträda försäkringsbolag eller som försäkringsbolag har ett bestämmande inflytande i,

2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller i annat liknande organ, som biträder ett försäkringsbolag samt

3. styrelsen och verkställande direktör i ett aktiebolag, om det med bolagets samtycke föreskrivits en sådan skyldighet som villkor för medgivande att inneha aktier i bolaget enligt 7 kap. 17 §.

11 §³⁴

Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om försäkringsbolagets verksamhet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga bolaget eller styrelsen att vidta rättelse om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag, trafikskadelagen (1975:1410) eller lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa lagar eller från bolagsordningen eller grunderna, om sådana finns,

2. bolagsordningen eller grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av bolagets rörelse,

3. försäkringsbolagets riktlinjer för placering av tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillfredsställande med hänsyn till innehållet i 7 kap. 9 a-10 e §§,

3. de tillgångar, i vilka försäkringstekniska skulder redovisas, inte är tillräckliga,

4. de tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillräckliga eller inte är placerade enligt 7 kap. 9 a-10 e §§,

4. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för erforderlig riskutjämning eller

5. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för erforderlig riskutjämning eller

5. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsbolagets verksamhet.

6. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsbolagets verksamhet.

Om ett försäkringsbolags kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 §, skall Finansinspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta en plan för att återställa en sund finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om

³⁴Senaste lydelse 1993:1304.

kapitalbasen understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garanti-beloppet enligt 7 kap. 26 eller 27 § eller om kapitalbasen för ett livkapitalbasen understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garanti-försäkringsbolag inte har den sammansättning som anges i 7 kap. 26 § tredje stycket, skall inspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen.

Om ett försäkringsbolag driver gränsöverskridande verksamhet och bolaget inte rättar sig efter Finansinspektionens eller behörig utländsk myndighets anmodan om rättelse, skall inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. Inspektionen får förbjuda bolaget att bedriva gränsöverskridande verksamhet.

Om ett försäkringsbolag driver verksamhet i ett annat land inom EES och bolaget inte rättar sig efter Finansinspektionens eller behörig utländsk myndighets anmodan om rättelse, skall inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. Inspektionen skall underrätta den behöriga utländska myndigheten om vilka åtgärder som vidtas.

Om ett föreläggande enligt andra-fjärde styckena inte har följts inom bestämd tid och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Följer bolaget inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder eller uppfyller bolaget inte gällande krav på garantibelopp, får regeringen efter anmälan av Finansinspektionen förbjuda bolaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa bolagets förfoganderätt. Om bolaget driver verksamhet i ett annat EES-land och beslutet grundas på att bolagets kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet, skall inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet och, om det behövs, begära att denna vidtar motsvarande åtgärder.

Finansinspektionen får begränsa bolagets förfoganderätt eller förbjuda bolaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. bolaget inte följer gällande bestämmelser om skuldtäckning,
2. bolagets kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller inte uppfyller gällande krav på garantibelopp,
3. bolagets kapitalbas understiger solvensmarginalen och det finns särskilda skäl att anta att bolagets finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, eller
4. det bedöms vara nödvändigt för att skydda de försäkrades intressen vid beslut om förverkande av bolagets koncession enligt 2 § eller enligt åttonde stycket.

Finansinspektionen får besluta hur försäkringsverksamheten skall drivas efter ett sådant beslut som avses i sjätte stycket.

En koncession kan förklaras förverkad av regeringen om bolaget

1. inte längre uppfyller kraven för koncession,
2. inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en plan som har godkänts enligt tredje stycket, eller

3. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

11 a §

Finansinspektionen skall anmäla beslut enligt 11 § sjätte stycket om förbud eller begränsning i rätten att förfoga över tillgångar till de behöriga myndigheterna i de EES-länder där bolaget enligt under rättelse bedriver försäkringsverksamhet enligt 2 a kap. 1 eller 4 §. Sådant beslut skall dessutom anmälas till behöriga myndigheter i de EES-länder där bolaget har tillgångar. Finansinspektionen skall anmäla beslut enligt 2 eller 11 § om förverkande av koncession till behöriga myndigheter i övriga länder inom EES.

Finansinspektionen får i samband med anmälan enligt första stycket begära att den behöriga utländska myndigheten i samarbete med inspektionen vidtar motsvarande åtgärder. Har bolagets koncession förklarats förverkad får begäran avse att den utländska myndigheten även i övrigt vidtar de åtgärder som behövs för att skydda de försäkrades intressen.

13 §³⁵

Finansinspektionens beslut om att förbjuda gränsöverskridande verksamhet enligt 19 kap. 11 § fjärde stycket får överklagas hos kammarrätten. Inspektionens beslut om att avslå en begäran om att utfärda intryg enligt 2 a kap. 1 § fjärde stycket eller om att förelägga eller utdöma vite enligt 21 kap. 2 § får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Finansinspektionens beslut enligt 2 a kap. 2, 3, 5 eller 6 § får överklagas hos kammarrätten. Inspektionens beslut om att förelägga eller utdöma vite enligt 21 kap. 2 § får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

³⁵Senaste lydelse 1995:54.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om föreläggande eller om verksamhetens drivande enligt 11 § sjunde stycket skall gälla omedelbart.

Om överklagande av vissa beslut finns bestämmelser i 20 kap. 7 §.

13 a §³⁶

Har regeringen i ett ärende om koncession inte fattat beslut sex månader efter det att ansökningen gavs in, får sökanden begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Har regeringen inte meddelat beslut sex månader efter det att kammarrätten avgett en sådan förklaring, skall det anses som att ansökningen har avslagits.

Har regeringen i ett ärende om koncession inte fattat beslut sex månader efter det att ansökan gavs in, eller har Finansinspektionen i ett ärende enligt 2 a kap. 2 § inte fattat beslut inom tre månader, eller i ett ärende enligt 2 a kap. 3, 5 eller 6 §, inom en månad, får sökanden begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls.

Efter det att kammarrätten avgett sådan förklaring skall ansökan anses ha avslagits av regeringen eller Finansinspektionen om beslut inte har meddelats

- inom sex månader i ett ärende om koncession,
- inom tre månader i ett ärende enligt 2 a kap. 2 §, eller
- inom en månad i ett ärende enligt 2 a kap. 3, 5 eller 6 §.

21 kap.

2 §³⁷

Finansinspektionen kan vid vite förelägga verkställande direktören och styrelseledamöterna att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar att

Finansinspektionen kan förelägga verkställande direktören och styrelseledamöterna att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar att

1. till Finansinspektionen sända in behöriga redovisningshandlingar eller revisionsberättelser,
2. hos inspektionen göra behöriga anmälningar för registrering, eller
3. på bolagets brev, fakturor och orderblanketter lämna sådana uppgifter som anges i 17 kap. 5 §.

Föreläggande enligt första stycket 2 får inte meddelas, om underlåtenhet att göra anmälan medför att bolagsstämman eller styrelsens beslut förfaller eller bolaget blir skyldigt att träda i likvidation.

Finansinspektionen kan förena annat föreläggande enligt denna lag

Finansinspektionen kan förena föreläggande eller förbud enligt denna lag med vite.

³⁶Senaste lydelse 1993:1304.

³⁷Senaste lydelse 1994:1941.

än som avses i första stycket med vite.

Har inspektionen förelagt vite skall den mot vilken förelägandet riktas genast skriftligen underrättas om detta.

Följs inte ett sådant vitesföreläggande som avses i första stycket kan Finansinspektionen döma ut vitet.

1. Denna lag träder i kraft såvitt avser 2 kap. 18 §, nya 7 kap. 3 §, 10 kap. 5 § och 12 kap. 13 § den dag regeringen bestämmer och i övrigt den 1 juli 1995.

2. I fråga om försäkringsbolag som har koncession och som har bildats före den 1 juli 1995 gäller 2 kap. 5 § i dess äldre lydelse till utgången av juni 1996.

3. Bestämmelserna i 7 kap. 12 § om borgensförbindelser m.m. gäller inte sådana förbindelser som ingåtts före lagens ikraftträdande.

4. För sådana placeringar hos ett livförsäkringsbolag som vid lagens ikraftträdande överskrider gränserna i 7 kap. 10 c § första stycket 2 och 3 skall följande gälla.

Senast den 31 december 1999 skall placeringarna ha nedbringats till de nivåer som anges i 7 kap. 10 c § första stycket 2 och 3.

Om en placering överstiger tjugo procent av det belopp som skall skuldtäckas skall den senast den 30 juni 1996 ha nedbringats under denna nivå.

En placerings andel av det belopp som skall skuldtäckas får inte öka.

Andelen aktier eller andra värdepapper som kan jämföras med aktier från samma emittent får inte i något fall överstiga fem procent av det belopp som skall skuldtäckas.

5. För försäkringar som har meddelats före ikraftträdandet av nya 7 kap. 3 §, gäller fortfarande bestämmelserna i 7 kap. 5-7 §§ samt 8 § första och andra styckena i sin äldre lydelse.

För försäkringar som avses i första stycket och som vid ikraftträdandet av nya 7 kap. 3 § fortfarande gäller skall upprättade grunder även där- efter ha fortsatt giltighet om inte till försäkringsvillkoren har överförts bestämmelserna i grunderna om

1. villkoren för försäkringstagarnas rätt till återköp,
2. försäkringstagarnas rätt till fribrev,
3. belåning av försäkringsbrev hos bolaget,
4. verkan av underlåtenhet att betala premie,

5. försäkringstagarens rätt när försäkringen i andra fall än som avses i 1, 2 eller 4 upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet,

6. villkoren för tilldelning av återbäring, och

7. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

För sådana försäkringar som avses i första stycket skall 7 kap. 8 a § endast tillämpas beträffande grunder för

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv,

2. beräkning av tekniska återköpsvärden, samt

3. återbäring till försäkringstagarna.

6. Ett försäkringsbolag som vid lagens ikraftträdande äger aktier eller andelar i juridiska personer med uppgift att äga tillgångar som avses i 7 kap. 10 § första stycket behöver inte Finansinspektionens medgivande enligt 7 kap. 17 § för detta innehav om sådant medgivande inte krävdes före lagens ikraftträdande.

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1993:1302) om EES-försäringsgivares verksamhet i Sverige

dels att 3 och 4 kap., 5 kap. 1-11 §§, 6 kap. 6-8 §§, 7 kap. 2 § samt 8 kap. 7 och 9 §§ skall upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 2 kap. 1 och 4 §§ samt 6 kap. 1, 2, 7 och 9 §§ skall utgå,

dels att punkterna 2-4 i övergångsbestämmelserna till lagen (1993:1302) om EES-försäringsgivares verksamhet i Sverige skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 5 kap. 12 § skall betecknas 2 kap. 6 §, nuvarande 5 kap. 13 § skall betecknas 2 kap. 7 §, nuvarande 5 kap. 14 § skall betecknas 6 kap. 6 §, nuvarande 6 kap. 10 § skall betecknas 8 kap. 4 a §, och nuvarande 6 kap. 11 § skall betecknas 6 kap. 10 §,

dels att 1 kap. 2, 3 och 5 §§, 2 kap. 1-5 §§, den nya 6 §, 6 kap. 1, 3-6 och 9 §§ och den nya 10 §, 7 kap. 1 och 3 §§ samt 8 kap. 1 och 4-6 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubriken till 6 kap. skall lyda "Finansinspektionens uppgifter m.m.",

dels att rubriken närmast före 2 kap. 2 § skall sättas närmast före 2 kap. 4 a §,

dels att det i lagen skall föras in två nya paragrafer, 2 kap. 4 a § och 6 kap 5 a §, samt närmast före 2 kap. 2 och 6 §§ två nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §²

Med skadeförsäkring avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 a § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Med livförsäkring avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen.

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 försäkringsrörelselagen om premien är beräknad och bestämd för längst fem år. De får tillämpas för skadeförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt för avgångsbidragförsäkringar.

Ersättning, som betalas i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller skadeförsäkring beroende på vilket av dessa slag av

¹Jfr rådets direktiv 92/49/EEG (EGT nr L 228, 11.8.1992, s 1, Celex 392L0049), 92/96/EEG (EGT nr L 360, 9.12.1992, s 1, Celex 392L0096).

²Ändringen innebär att femte stycke: upphävs.

försäkring som har meddelats. Har sådan ränta köpts i ett livförsäkringsföretag, skall den dock i detta företag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör skadeförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 3 kap. 2 § andra stycket, 3 § första och andra styckena, 5 kap. 2-7 och 9-11 §§ samt 7 kap. 2 § i tillämpliga delar.

3 §³

Med EES-land där risken är belägen avses i denna lag

1. när försäkringen avser byggnad eller byggnad och dess innehåll, till den del byggnaden och innehållet täcks av samma försäkring, det EES-land i vilket egendomen är belägen,

2. när försäkringen avser registreringspliktigt fordon, det EES-land där registreringen skall ske,

3. när försäkringen har en giltighetstid av fyra månader eller mindre och oberoende av försäkringsklass täcker rese- eller semesterrisker, det EES-land där försäkringstagaren har tecknat försäkringen,

4. i andra fall än dem som uttryckligen omfattas av 1-3, om försäkringstagaren är en fysisk person, det EES-land där försäkringstagaren har sin vanliga vistelseort eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det EES-land där det driftställe som försäkringen gäller är beläget.

Det land där försäkringsgivaren har sitt säte anses som försäkringsgivarens hemland. Försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning skall anses ha sitt hemland i det land där sammanslutningens verkliga ledning finns.

³Ändringen innebär bl.a. att första stycket upphävs.

5 §⁴

Angående trafikförsäkring meddelas vissa särskilda bestämmelser i trafikskadlagen (1975:1410).

I fråga om livförsäkring endast för dödsfall, som meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen medge undantag från de särskilda bestämmelserna om livförsäkring samt, i mån av behov, besluta att bestämmelser som särskilt gäller skadeförsäkring skall tillämpas i stället.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) medge undantag från 5 kap. 5 § och, om det finns särskilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring. Ett undantag skall vara förenligt med Sveriges förpliktelser i fråga om försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2 kap.

Etablering

1 §

Försäkringsgivare som avses i 1 kap. 1 § får driva försäkringsrörelse här i landet, om tillstånd (koncession) därtill lämnats av regeringen. Rörelsen skall drivas

1. genom en generalagent som syssloman,

2. genom ett avdelningskontor med självständig förvaltning (filial), eller

3. såvitt avser försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, genom en generalrepresentation.

En försäkringsgivare som i sitt hemland har tillstånd att driva försäkringsrörelse får driva verksamhet här i landet

1. från en sekundäretablering med början två månader efter det att Finansinspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 4 § första och andra styckena,

2. genom gränsöverskridande verksamhet, så snart Finansinspektionen från en behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland mottagit en underrättelse med sådant innehåll som anges i 4 a §.

En generalagent skall vara bosatt här i landet. Han får inte vara

⁴Ändringen innebär att tredje stycket upphävs.

underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken. Som generalagent får även svensk juridisk person anlitas. För fullgörande av de skyldigheter som åligger generalagenten skall den juridiska personen utse ett ombud som uppfyller kraven i första och andra meningarna.

Den utländska försäkringsgivaren skall utfärda fullmakt för generalagenten att ingå för försäkringsgivaren bindande rättshandlingar med tredje man samt ta emot stämning för den utländska försäkringsgivaren och själv eller genom annan tala och svara för denne.

För verksamhet som drivs genom filial gäller även bestämmelserna i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. Verkställande direktör för en utländsk försäkringsgivares filial skall dock vara bosatt i Sverige.

En generalrepresentation för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning skall förestås av ett ombud som uppfyller kraven i andra stycket. De till sammanslutningen hörande försäkringsgivarna skall utfärda fullmakt för ombudet att vid tvister som rör ingångna försäkringsavtal ingå för försäkringsgivarna bindande rättshandlingar och att ta emot stämning för försäkringsgivarna och själv eller genom annan tala och svara för dem. Särskilda bestämmelser om ombud för försäkringsgivare i försäkringssammanslutning finns i 4 kap. Med företrädare avses i denna lag generalagent, verkställande direktör för en filial samt ombud för generalagent och för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning. Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida

koncession enligt första stycket krävs för en planerad verksamhet.

Ett sådant förhandsbesked är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även Finansinspektionen bunden av detta besked.

Gränsöverskridande verksamhet

Sekundäretablering

2 §

Efter anmälan till Finansinspektionen får en försäkringsgivare marknadsföra försäkringar här i landet från ett fast driftställe i ett annat EES-land (gränsöverskridande verksamhet). Marknadsföring som avser livförsäkringar och som riktas till enskilda personer skall ske genom förmedling av en försäkringsgivare som har koncession att genom ett fast driftställe i Sverige driva försäkringsrörelse här och som tillhör samma koncern som försäkringsgivaren eller som denne har samarbetsavtal med.

Efter tillstånd av Finansinspektionen (koncession) får sådan marknadsföring som avses i första stycket andra meningen ske utan förmedling av en försäkringsgivare med koncession i Sverige.

Med sekundäretablering enligt 1 § avses

- 1. en generalagent*
- 2. ett avdelningskontor med självständig förvaltning (filial), eller*
- 3. såvitt avser försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, en generalrepresentation.*

3 §

Gränsöverskridande verksamhet får inte avse försäkring av följande risker enligt 2 kap. 3 a § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713):

- 1. arbetsolycksfall (klass 1),*
- 2. civilrättsligt ansvar för kärnenergi och produktansvar för läkemedel (klass 13), och*
- 3. byggnadsarbeten, om sådan försäkring är obligatorisk (klass 9 och 13).*

En generalagent skall vara bosatt här i landet. Han får inte vara underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken. Som generalagent får även svensk juridisk person anlitas. För att fullgöra de skyldigheter som åligger en generalagent skall den juridiska personen utse ett ombud som uppfyller dessa krav.

Den som deltar i koassuransavtal avseende stora risker på annat sätt än som ledande försäkringsgivare behöver inte göra sådan anmälan som avses i 2 §.

Bestämmelserna i 2 § om livförsäkring tillämpas även på verksamhet avseende tontiner och sådan kapitaliseringsverksamhet som grundas på försäkringstekniska beräkningar.

Den utländska försäkringsgivaren skall utfärda fullmakt för generalagenten att ingå för försäkringsgivaren bindande rättshandlingar med tredje man samt ta emot stämning för den utländska försäkringsgivaren och själv eller genom annan tala och svara för denne.

För verksamhet som drivs genom filial gäller även bestämmelserna i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. En verkställande direktör för filialen skall dock vara bosatt i Sverige.

En generalrepresentation för försäkringsgivare i en försäkringsammanslutning skall förestås av ett ombud som uppfyller kraven i första stycket. De försäkringsgivare som hör till sammanslutningen skall utfärda fullmakt för ombudet att vid tvister som rör ingångna försäkringsavtal ingå för försäkringsgivarna bindande rättshandlingar och att ta emot stämning för försäkringsgivarna och själv eller genom annan tala och svara för dem.

Ombudet ansvarar för den verksamhet som försäkringsgivarna i sammanslutningen driver enligt denna lag. Ombudet är skyldigt att rätta sig efter svenska myndigheters beslut och föreskrifter som meddelas med stöd av lag eller annan författning.

Med företrädare avses i denna lag generalagent, verkställande direktör för en filial samt ombud för generalagent och för försäkringsgivare i en försäkringsammanslutning.

Annan verksamhet än försäkringsrörelse

4 §

Om det finns särskilda skäl, får en försäkringsgivare som har fått sådan koncession som anges i 1 § medges att driva annan rörelse här i landet än försäkringsrörelse. Med-

En underrättelse enligt 1 § 1 om sekundäretablering skall innehålla
1. uppgifter om sekundäretableringens adress och om vem som skall vara dess företrädare,

givande lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Finansinspektionen.

Om det finns skäl, får ett medgivande enligt första stycket återkallas av den som får lämna sådant medgivande.

2. en plan över den tilltänkta verksamheten med angivande av etableringens organisation och vilket slags försäkringsverksamhet som skall drivas där, och

3. intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om försäkringsgivarens kapitalbas.

För verksamhet som avser försäkringar angivna i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonsansvar) och som inte utslutande avser försäkring av fraktförarens ansvar, skall en underrättelse dessutom innehålla en försäkran att försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Om försäkringsgivaren avser att ändra sin verksamhet i fråga om förhållanden som anges i första stycket 1 och 2, får ändringen göras tidigast en månad efter det att försäkringsgivaren underrättat Finansinspektionen om ändringen.

Gränsöverskridande verksamhet

4 a §

En underrättelse enligt 1 § 2 om att en försäkringsgivare skall meddela försäkringar här i landet från ett fast driftställe i ett annat EES-land (gränsöverskridande verksamhet) skall innehålla

1. uppgift om vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna skall täcka, och

2. intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om

a) försäkringsgivarens kapitalbas, och

b) vilka försäkringsklasser försäkringsgivarens koncession omfattar.

För verksamhet som avser försäkringar angivna i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonsansvar) och som inte utslutande avser försäkring av frakt-

*förarens ansvar, skall en under-
rättelse dessutom innehålla*

1. uppgift om vem som är försäkringsgivarens representant enligt 5 § trafikskadelagen (1975:1410), och

2. en försäkran att försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Om försäkringsgivaren avser att ändra sin verksamhet i fråga om förhållanden som anges i första och andra styckena, får ändringen göras tidigast en månad efter det att Finansinspektionen underrättats om ändringen.

Separationsprincipen

5 §⁵

Försäkringsgivare får här i landet bara driva sådan försäkringsrörelse som försäkringsgivaren driver i sitt hemland.

Rörelse som avses i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen(1982:713), direkt livförsäkringsrörelse, får här i landet förenas endast med direkt skadeförsäkringsrörelse som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt med rörelse avseende återförsäkring (indirekt försäkring) av försäkring enligt någon av dessa klasser och livförsäkring om inte annat följer av fjärde stycket.

En försäkringsgivare som i sitt hemland förenar direkt livförsäkringsrörelse med någon annan skadeförsäkringsrörelse än sådan som avses i andra stycket, får genom agentur eller filial här i landet endast driva skadeförsäkringsrörelse om inte annat följer av fjärde stycket.

Utöver vad som följer av andra och tredje styckena får direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse här i landet bedrivas av samma försäkringsgivare om

Rörelse som avses i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen(1982:713), direkt livförsäkringsrörelse, får här i landet förenas endast med direkt skadeförsäkringsrörelse som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt med rörelse avseende återförsäkring (indirekt försäkring) av försäkring enligt någon av dessa klasser och livförsäkring om inte annat följer av tredje stycket.

Utöver vad som följer av andra stycket får direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse här i landet bedrivas av samma försäkringsgivare om sådan verk-

⁵Ändringen består bl.a. i att tredje stycket upphävs

sådan verksamhet samtidigt bedrivs här vid tidpunkten för undertecknandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, den 2 maj 1992.

Direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse som här i landet bedrivs av samma försäkringsgivare enligt andra eller fjärde stycket skall hållas åtskilda hos försäkringsgivaren.

samhet samtidigt bedrevs här vid tidpunkten för undertecknandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, den 2 maj 1992.

Direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse som här i landet bedrivs av samma försäkringsgivare enligt andra eller tredje stycket skall hållas åtskilda hos försäkringsgivaren.

Övriga bestämmelser

5 kap. 12 §

En försäkringsgivare eller företrädare får inte till fördel för *enskilda* försäkringstagare eller *grupper* av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt nedläggning av de livförsäkringspremier som försäkringsgivaren enligt fastställda grunder bestämt för sin rörelse här i landet.

6 §

En försäkringsgivare eller företrädare får inte till fördel för *en enskild* försäkringstagare eller *grupp* av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt nedläggning av de livförsäkringspremier som försäkringsgivaren enligt grunder *eller andra tekniska beräkningar tillämpar* för sin rörelse här i landet.

6 kap. Om tillsyn över försäkringsverksamheten

6 kap. Finansinspektionens uppgifter m.m.

Tillsynens inriktning

Verksamhet som bedrivs enligt denna lag skall stå under tillsyn av Finansinspektionen i den utsträckning som följer av lagen. Inspektionen skall verka för en sund utveckling av verksamheten.

1 §

Finansinspektionen skall följa den verksamhet som drivs enligt denna lag i den utsträckning som behövs för tillämpningen av lagen. Inspektionen skall, i samarbete med den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland, verka för en sund utveckling av verksamheten.

Inspektionen skall lämna de uppgifter till behöriga myndigheter i försäkringsgivarnas hemländer som dessa myndigheter behöver för kontroll av försäkringsgivarnas soliditet samt i övrigt ha ett sådant nära samarbete med övriga EES-länders behöriga myndigheter som

Finansinspektionen skall lämna uppgift till behöriga myndigheter i en försäkringsgivares hemland, om dessa myndigheter behöver uppgiften för sin tillsyn över en försäkringsgivares verksamhet, samt i övrigt ha ett nära samarbete med behöriga myndigheter.

föranleds av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Efter anmälan till Finansinspektionen kan en behörig myndighet i en försäkringsgivares hemland företa undersökning hos en sekundäretablering här i landet.

3 §

Företrädaren skall lämna Finansinspektionen de upplysningar som inspektionen begär om försäkringsgivaren och den verksamhet som denne driver här i landet genom etablering.

Företrädaren skall hålla tillgångar samt räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning av Finansinspektionen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar som en försäkringsgivare skall lämna till inspektionen.

En försäkringsgivare som driver försäkringsverksamhet här i landet enligt 2 kap. skall lämna Finansinspektionen de uppgifter som behövs för fullgörande av granskningsuppgifter enligt denna lag. Försäkringsgivaren skall även hålla tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning.

4 §

Skyldighet enligt 3 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning åligger även

1. styrelsen och verkställande direktören i aktiebolag som driver verksamhet här i landet med föremål uteslutande att biträda utländsk försäkringsgivare som driver rörelse här i landet,

2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i tarifförening, skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder sådan försäkringsgivare vid rörelsens bedrivande, och

3. personer som är införda i en förteckning som anges i 4 kap. 2 §.

Skyldigheten enligt 3 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande organ i företag vars verksamhet uteslutande skall vara att biträda utländsk försäkringsgivare eller som sådan försäkringsgivare har ett bestämmande inflytande i,

2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder utländsk försäkringsgivare i dess rörelse.

5 §

Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om försäkringsgivares verksamhet här i landet som inspektionen anser behövliga.

Om en försäkringsgivare överträder denna lag eller en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag eller på annat sätt visar

Finansinspektionen skall förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse, om inspektionen finner att

1. avvikelser skett från denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag eller grunderna, om sådana finns,

2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av försäkringsgivarens rörelse,

3. de tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska skulderna inte längre är tillräckliga, eller

4. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsgivarens verksamhet.

Om ett föreläggande enligt första stycket inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Följer en försäkringsgivare inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder får regeringen, efter att ha underrättat behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland, förbjuda försäkringsgivaren att fritt förfoga över sina tillgångar i Sverige.

sig olämplig att driva försäkringsverksamhet här, får Finansinspektionen förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse. Om försäkringsgivaren inte följer föreläggandet skall inspektionen underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland.

Om rättelse ändå inte sker, får inspektionen förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att ingå nya försäkringsavtal om risker som är belägna här i landet eller, när det gäller livförsäkring, om försäkringsåtaganden som skall fullgöras här i landet. Innan ett förbud meddelas skall inspektionen underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland.

I brådskande fall får Finansinspektionen, utan att den behöriga myndigheten underrättats, vidta de åtgärder som anges i andra stycket för att hindra att ytterligare överträdelser sker.

Finansinspektionen får i brådskande fall och utan att den utländska behöriga myndigheten underrättats även förordna ett ombud att på försäkringsgivarens vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda denne med avseende på redan meddelade försäkringar. Till dess att kungörelse skett av sådant förordnande får försäkringstagare, om försäkringsgivaren inte är en försäkringsammanslutning, sätta in förfallen försäkringspremie hos Finansinspektionen med samma verkan som om

5 §

Om behörig myndighet i en försäkringsgivares hemland inskränker försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar, skall Finansinspektionen på begäran av myndigheten vidta samma åtgärder beträffande försäkringsgivarens tillgångar i Sverige.

Finansinspektionen får besluta hur skadeförsäkringsverksamhet skall drivas efter ett sådant beslut som avses i fjärde och femte styckena. För livförsäkringsverksamhet skall bestämmelserna i 7 kap. 2 § tillämpas.

5 kap. 14 §

Om företrädaren inte kan utöva sitt uppdrag, om han avsäger sig det eller om fullmakten återkallas, skall Finansinspektionen för tiden till dess hindret upphört eller en ny företrädare blivit befullmäktigad och godkänd förordna ett ombud att på försäkringsgivarens vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda denne med avseende på redan meddelade försäkringar. Ett sådant förordnande skall inspektionen genast kungöra i Post- och Inrikes Tidningar. Till dess att en sådan kungörelse skett får, beträffande andra försäkringsgivare än försäkringsgivare i försäkringsammanslutning, försäkringstagare hos inspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit betald till försäkringsgivaren.

den blivit betald till försäkringsgivaren.

5 a §

Om en behörig myndighet i en försäkringsgivares hemland inskränker försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar, skall Finansinspektionen på begäran av myndigheten vidta samma åtgärder i fråga om försäkringsgivarens tillgångar i Sverige.

Finansinspektionen skall biträda den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland vid verkställighet av ett beslut om hur försäkringsverksamheten skall drivas efter det att den myndigheten beslutat

- att försäkringsgivaren inte får fortsätta sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal, eller
- att inskränka försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar.

6 §

Om en företrädare avsäger sig sitt uppdrag, om fullmakten återkallas eller om företrädaren av annan anledning inte kan utöva sitt uppdrag, skall åtgärder som anges i 5 § första-tredje stycket vidtas. Om det med hänsyn till skyddet av försäkringstagarnas intressen är nödvändigt, får inspektionen, för tiden till dess hindret upphört eller en ny företrädare blivit befullmäktigad, förordna ett ombud i enlighet med 5 § fjärde stycket.

9 §⁶

Om det kan antas att någon driver sådan verksamhet att denna lag är tillämplig, får Finansinspektionen förelägga denne att lämna de upplysningar om verksamheten som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig.

Om Finansinspektionen finner att någon utan koncession driver tillståndspliktig verksamhet, skall inspektionen förelägga denne att inom viss tid ansöka om koncession eller vidta de ändringar i verksamheten som inspektionen anger eller också upphöra med verksamheten.

Bestämmelsen i andra stycket skall i tillämpliga delar gälla om Finansinspektionen finner att någon driver gränsöverskridande verksamhet utan att anmälan skett.

Ett föreläggande enligt denna paragraf får riktas mot såväl försäkringsgivaren som den som här i landet, i syfte att förmå någon att teckna försäkring hos försäkringsgivaren, är verksam för försäkringsgivarens räkning.

11 §

Försäkringsgivare som omfattas av denna lag skall med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar.

10 §

Regeringen får föreskriva att en försäkringsgivare som enligt denna lag driver verksamhet från en sekundäretablering här i landet, skall betala årliga avgifter till Finansinspektionen. Regeringen skall i så fall meddela närmare föreskrifter om hur avgiften skall beräknas.

7 kap.

1 §

Om en försäkringsgivare upphör att driva försäkringsrörelse här i landet, åligger det försäkringsgivaren att med bifogande av giltig fullmakt hos Finansinspektionen uppe ombud, som godkänns av inspektionen, att på försäkringsgivarens vägnar företräda denne med avseende på redan meddelade försäkringar. För tiden

Om en försäkringsgivare till följd av ett beslut av behörig myndighet i hemlandet inte längre får driva försäkringsrörelse här i landet, skall Finansinspektionen vidta de åtgärder som behövs för att hindra att försäkringsgivaren fortsätter verksamheten eller inleder ny verksamhet. Inspektionen skall, på begäran av och i samarbete med

⁶Ändringen består bl.a. i att tredje stycket upphävs.

intill dess sådan anmälan har skett får Finansinspektionen förordna ett ombud med nämnda befogenhet. Inspektionen skall genast införa kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar om godkännandet eller förordnandet. Intill dess sådant kungörande har skett, får försäkringstagare hos Finansinspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till försäkringsgivaren.

behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland,

- förbjuda försäkringsgivaren att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa försäkringsgivarens förfoganderätt, eller

- förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring eller att ingå nya försäkringsavtal.

Finansinspektionen skall i övrigt vidta de åtgärder som behövs till skydd för de försäkrades intressen. Inspektionen skall också biträda hemlandets myndighet i angelägenheter som rör avvecklingen av försäkringsgivarens verksamhet här i landet. Inspektionen får därvid vidta sådana åtgärder som inspektionen kan besluta i fråga om ett svenskt försäkringsbolag.

3 §

En försäkringsgivare som har koncession enligt 2 kap. 1 § får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare som i Sverige har fått koncession att driva sådan försäkringsrörelse.

När Finansinspektionen av en behörig myndighet i ett annat EES-land ges tillfälle att yttra sig över en fråga om tillstånd till en överlåtelse av ett bestånd av försäkringar som meddelats under verksamhet som drivits med stöd av denna lag, skall inspektionen lämna sitt samtycke om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras, och

2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats.

Finansinspektionen skall yttra sig inom tre månader.

Om det försäkringsbestånd som överlåtelsen avser består av försäkringar som meddelats genom gränsöverskridande verksamhet, får tillstånd ges endast om behörig myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen och den övertagande försäkringsgivaren där uppfyller kraven för gränsöverskridande verksamhet med de försäkringar som överlåtelsen avser.

Är den övertagande försäkringsgivaren en utländsk EES-försäkringsgivare krävs för tillstånd, utöver vad som anges i

Finansinspektionen skall innan den yttrar sig ge berörda försäkringstagare och livräntetagare tillfälle att anmäla om de har något

andra stycket, att behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats.

En försäkringsgivare som har fått koncession enligt 2 kap. 1 § får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd som består av försäkringar som meddelats genom gränsöverskridande verksamhet till en EES-försäkringsgivare med fast driftställe i det land där riskerna är belägna. Tillstånd får medges endast om behörig myndighet i övertagande försäkringsgivares hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats och behörig myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen.

Ansökan om tillstånd skall göras av såväl överlåtare som övertagare. Vid ansökningen skall fogas det avtal, som träffats angående överlåtelsen. Med avseende på ansökningen gäller vidare vad i 15 kap. 3 § andra stycket och 4 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) föreskrivs i tillämpliga delar.

Om ansökningen bifalls, skall överlåtaren anses fritagen från sina förpliktelser på grund av det överlåtna försäkringsbeståndet, vilka förpliktelser i stället skall åvila övertagaren. Angående underrättelse om verkställd överlåtelse skall bestämmelsen i 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen tillämpas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om de handlingar som skall bifogas en ansökan om tillstånd.

att invända mot överlåtelsen. Därvid skall vad som föreskrivs i 15 kap. 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) gälla i tillämpliga delar.

8 kap.

1 §

Finansinspektionen skall i Post- och Inrikes Tidningar kungöra

1. beviljande av koncession eller utvidgning av koncession,
2. godkännande av företrädare eller ändring av grunderna,
3. ändring i bolagsordning eller liknande handling som innefattar ändring av försäkringsgivarens firma,
4. förverkande av koncession, och
5. tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd.

Finansinspektionen skall i Post- och Inrikes Tidningar kungöra

1. förordnande av ett ombud enligt 6 kap. 5 eller 6 §,
2. beslut om att förbjuda eller begränsa försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar här i landet, och
3. beslut om att lämna sitt samtycke till överlåtelse av försäkringsbestånd.

4 §

Ett ombud, som enligt 5 kap. 14 § eller 7 kap. 1 § förordnats av Finansinspektionen, har rätt att få ersättning av försäkringsgivaren med det belopp som bestäms av inspektionen.

Ett ombud, som enligt 6 kap. 5 eller 6 § förordnats av Finansinspektionen, har rätt att få ersättning av försäkringsgivaren med det belopp som bestäms av inspektionen.

5 §⁷

En försäkringsgivare som driver försäkringsrörelse här i landet skall i alla meddelanden till allmänheten nämna sin företagsform och sitt hemland.

Försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring som avses i brevet.

I meddelanden till allmänheten om företagets fonder skall särskilt anges beloppet av ännu inte inbetalade förbindelser av delägare eller garantier om dessa belopp inräknats i fonderna.

Om en försäkringsgivare marknadsför försäkringar avseende andra risker än stora risker genom gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land, skall försäkringstagarna underrättas om i vilket land det fasta driftställe som avtalet skall ingås med är beläget. Sådan information skall även finnas på varje handling som lämnas till försäkringstagarna. Avtalet

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om den information som en försäkringsgivare skall lämna till försäkringstagarna och till den som avser att teckna en försäkring hos försäkringsgivaren.

⁷Ändringen innebär bl.a. att tredje och femte stycket upphävs.

och försäkringsansökan, om den är bindande, skall innehålla adress till försäkringsgivarens huvudkontor och till den agentur eller filial som avtalet ingås med. Om försäkringen omfattar den försäkringsklass som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) skall avtalet och en bindande försäkringsansökan även innehålla namn och adress till den som företräder försäkringsgivaren vid skadefall.

Innan ett avtal om livförsäkring ingås genom gränsöverskridande verksamhet i andra fall än som avses i 2 kap. 2 § andra stycket skall försäkringsgivaren till försäkringstagaren överlämna en handling där försäkringstagaren uppmärksammas på att försäkringsgivaren är underkastad tillsynsreglerna i det land där det försäkrande fasta driftstället är beläget. Försäkringstagaren skall skriva under handlingen. Handlingen skall överensstämma med formulär som fastställs av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

6 §⁸

Finansinspektionens beslut om

1. att avslå en ansökan om koncession enligt 3 kap. 3 eller 4 §,

2. att förbjuda en försäkringsgivare att förfoga över sina tillgångar enligt 6 kap. 5 § femte stycket eller

3. att återkalla koncession för gränsöverskridande verksamhet eller förbjuda sådan verksamhet enligt 6 kap. 8 § tredje eller fjärde stycket får överklagas hos kammarrätten.

Finansinspektionens beslut om att avslå en ansökan om att utfärda

Följande beslut av Finansinspektionen, får överklagas hos kammarrätten, nämligen beslut

1. att förbjuda en försäkringsgivare att fortsätta med sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal,

2. att inskränka en försäkringsgivares rätt att förfoga över sina tillgångar enligt 6 kap. 5 eller 5 a § eller 7 kap. 1 §, eller

3. att inte lämna sitt samtycke till en överlåtelse av ett försäkringsbestånd enligt 7 kap. 3 §.

Finansinspektionens beslut om att förena ett föreläggande med vite

⁸Senaste lydelse 1995:102.

intyg enligt 3 kap. 6 § tredje stycket eller om att förelägga vite får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Finansinspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt första stycket skall gälla omedelbart.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

2. En försäkringsgivare med säte i ett land inom EES, som med koncession driver försäkringsrörelse i Sverige vid ikraftträdandet, skall anses ha uppfyllt villkoren i 2 kap. 1-4 §§ för att få driva försäkringsrörelse från en sekundäretablering här i landet.

3. Försäkringsgivare, som avses i punkt 2 och som har deponerat värdehandlingar i bankinstitut enligt 6, 10 och 15 a §§ lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige skall återfå de deponerade tillgångarna.

4. Om Finansinspektionen när denna lag träder i kraft, förvaltar ett sådant administrationsbo som avses i 7 kap. 2 § i dess äldre lydelse, skall den bestämmelsen tillämpas för förvaltningen av administrationsboet.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

Prop. 1994/95:184

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige²

dels att 13 a, 36 och 38 §§ skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 38 § skall utgå,

dels att 1-2 a, 6, 7, 9, 10-13, 14-16, 19, 21, 24 a, 25 och 29 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 12 a § och 29 a-29 c §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §³

Denna lag innehåller bestämmelser om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige. Lagen gäller inte för sådana försäkringsgivare som omfattas av lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Denna lag innehåller bestämmelser om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige. Lagen gäller inte för sådana försäkringsgivare som omfattas av lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige. *Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela särskilda föreskrifter om bedrivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska gemenskaperna (EG) och Schweiz.*

Utländskt försäkringsföretag får driva försäkringsrörelse genom generalagent som syssloman här i landet, om det har fått tillstånd av regeringen (koncession) till detta.

Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt andra stycket krävs för en planerad verksamhet.

Ett förhandsbesked enligt tredje stycket är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även Finansinspektionen bunden av detta besked.

¹Jfr rådets direktiv 91/371/EEG (EGT nr L 205, 27.7.1991, s 48, Celex 391L0371), 91/370/EEG (EGT nr L 205, 27.7.1991, s 2, Celex 391D0370), 92/49/EEG (EGT nr L 228, 11.8.1992, s 1, Celex 392L0049), 92/96/EEG (EGT nr L 360, 9.12.1992, s 1, Celex 392L0096).

²Lagen omtryckt 1989:1082.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1982:1083

13 a § 1993:1305

36 § 1991:270

38 § 1993:1305

³Senaste lydelse 1993:1305.

Om det finns särskilda skäl och företagets reglemente tillåter det, får ett utländskt försäkringsföretag som har erhållit koncession medges att genom generalagenten driva annan rörelse här i landet än försäkringsrörelse. Medgivande lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

Om det finns skäl, får ett medgivande enligt femte stycket återkallas av den som får lämna sådant medgivande.

Det land där företaget har sitt säte anses som dess hemland.

2 §⁴

Ett utländskt försäkringsföretag får här i landet bara driva sådan försäkringsrörelse som det driver i sitt hemland.

Med skadeförsäkring avses i denna lag sådana försäkringar som anges i 2 kap. 3 a § försäkringsrörelselagen (1982:713). Med livförsäkring avses sådana försäkringar som anges i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen.

Direkt livförsäkringsrörelse får här i landet förenas endast med rörelse avseende återförsäkring av livförsäkring.

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring, med undantag för 16 a §,

- får tillämpas också för sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt för avgångsbidragsförsäkringar,
- behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

Ersättning, som utges i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller annan försäkring beroende på vilket av dessa slag av försäkringar som har meddelats. Har en sådan ränta inköpts i ett *livförsäkringsbolag*, skall den dock i detta *bolag* höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring, med undantag för 16 a §, får tillämpas också för sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt för avgångsbidragsförsäkringar.

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring, med undantag för 10 § fjärde stycket och 16 a §, behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 försäkringsrörelselagen om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

Ersättning, som utges i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller annan försäkring beroende på vilket av dessa slag av försäkringar som har meddelats. Har en sådan ränta inköpts i ett *livförsäkringsföretag*, skall den dock i detta *företag* höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i

⁴Senaste lydelse 1993:1305.

6 § sjunde stycket, 7 § tredje stycket, 9 § första stycket, 10-13 samt 14, 15, 17 och 28 §§ i tillämpliga delar.

10 §, 15 § tredje och fjärde styckena samt 17 och 28 §§ i tillämpliga delar.

2 a §⁵

Denna lag gäller inte återförsäkring. Särskilda bestämmelser om trafikförsäkring finns i trafikskadelagen (1975:1410).

I fråga om livförsäkring, som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen medge undantag från de särskilda bestämmelserna om livförsäkring samt besluta att bestämmelser som särskilt gäller skadeförsäkring skall tillämpas i stället. Undantag får dock inte medges från bestämmelserna om beräkning av premiereserv i 10 § fjärde stycket.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) medge undantag från 13 § och, om det finns särskilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring. Ett undantag skall vara förenligt med Sveriges förpliktelser i fråga om försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) medge undantag från 13 § och, om det finns särskilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring. Ett undantag skall vara förenligt med Europeiska gemenskapernas rättsakter i fråga om försäkring.

6 §⁶

Ansökan om koncession görs hos regeringen. Ansökan skall lämnas in till Finansinspektionen som skall överlämna den till regeringen med eget yttrande.

Till ansökan skall fogas dels en plan för den tilltänkta verksamheten, dels bevis att företaget på det sätt och under de villkor, som Finansin-

⁵Senaste lydelse 1993:1305.

⁶Senaste lydelse 1993:1305.

spektionen godkänner, i bankinstitut har deponerat värdehandlingar till ett värde som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde då ansökningen lämnades in.

Deponering enligt andra stycket skall ske särskilt för livförsäkring och särskilt för skadeförsäkring.

Deponeringen skall ske i värdehandlingar, som Finansinspektionen godtagit. Inspektionen får bestämma att deponeringen får ske med det lägre belopp som inspektionen med hänsyn till rörelsens omfattning och beskaffenhet anser skäligt. Sådant beslut får inspektionen återkalla om det finns skäl till det.

Bestämmelser om att Finansinspektionen får medge företag undantag från skyldigheten att göra deponering i vissa fall finns i 23 a §.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan.

Om rörelsen skall avse livförsäkring, skall enligt 11 § upprättas särskilda grunder för verksamheten. Grunderna, som skall bifogas ansökningen om koncession, skall underställas regeringen för stadfästelse.

7 §⁷

Regeringen beviljar koncession om ansökan har skett enligt 6 § och den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. I samband därmed godkänner regeringen generalagenten. Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs någon ytterligare försäkringsgivare.

Koncession beviljas tills vidare eller, om det finns särskilda omständigheter, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut.

I samband med beviljandet av koncessionen stadfäster regeringen enligt 11 § upprättade grunder för verksamheten om dessa överensstämmer med denna lag och andra författningar.

Koncession skall meddelas i enlighet med den indelning som anges i 2 kap. 3 a och 3 b §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

Avser ansökan endast ändring av beviljad koncession får Finansinspektionen besluta i ärendet i regeringens ställe, om ärendet inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

⁷Senaste lydelse 1993:1305. Ändringen innebär att tredje stycket upphävs.

9 §⁸

Å ändring av stadfästa grunder skall och sökas regeringens stadfästelse. I regeringens ställe äger Finansinspektionen besluta i sådant ärende, om det icke är av principiell betydelse eller eljest av synnerlig vikt. Ansökningsen skall inlämnas till Finansinspektionen.

Ansökan om förlängning av koncession, som beviljats för bestämd tid, skall prövas av den myndighet som beviljat koncessionen. Ansökningsen skall inlämnas till Finansinspektionen *sist* sex månader före utgången av den löpande koncessionen.

Utens ny generalagent, skall företaget hos Finansinspektionen söka dess godkännande av generalagenten.

Har *ändring av grunder stadfästs* eller har förlängning av koncession beviljats eller ny generalagent blivit godkänd, skall Finansinspektionen låta införa kungörelse därom i Post- och Inrikes Tidningar.

Ansökan om förlängning av koncession, som beviljats för bestämd tid, skall prövas av den myndighet som beviljat koncessionen. Ansökningsen skall inlämnas till Finansinspektionen *senast* sex månader före utgången av den löpande koncessionen.

Har förlängning av koncession beviljats eller ny generalagent blivit godkänd, skall Finansinspektionen låta införa kungörelse därom i Post- och Inrikes Tidningar.

10 §⁹

Det åligger generalagenten att för varje räkenskapsår enligt formulär, som fastställs av Finansinspektionen, upprätta redogörelse för företagets verksamhet inom landet.

För livförsäkringsverksamhet skall redogörelsen enligt första stycket innehålla bevis om att värdet av den av företaget gjorda depositionen enligt 6 § andra stycket motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång. För den ytterligare deposition, utöver vad som föreskrivs i 6 § andra stycket, som denna bestämmelse kan ge upphov till gäller bestämmelserna i 6 § fjärde stycket.

I redogörelsen skall, under beteckningen försäkringstekniska skulder, som skuld tas upp det vid samma tidpunkt beräknade värdet av företagets ansvarighet på grund av

1. löpande försäkringar (premiereserv),
2. försäkringsersättningar för inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv),
3. utgifterna för reglering av inträffade försäkringsfall (skadebehandlingsreserv),

⁸Senaste lydelse 1993:1305. Ändringen innebär bl.a. att första stycket upphävs.

⁹Senaste lydelse 1993:1305.

4. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning och

5. sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning.

Vid beräkning av premiereserv för livförsäkringsrörelsen gäller 7 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (1982:713).

11 §¹⁰

För livförsäkring skola, om icke med hänsyn till försäkringens särskilda natur anledning till undantag föreligger, grunder upprättas beträffande

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv;

2. försäkringstagares rätt till återköp och fribrev;

3. belåning av försäkringsbrev hos företaget;

4. verkan av underlåten premiebetalning;

5. försäkringstagares rätt när, annorledes än av anledning som avses under 2 eller 4, försäkringen upphör i förtid eller företaget eljest är fritt från ansvarighet för försäkringsfall;

6. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

För livförsäkringar skall grunder upprättas för beräkning av försäkringspremier och premiereserv samt beräkning av tekniska återköpsvärden.

För sådan livränta eller sjukränta som enligt 2 § tillhör annan försäkring än livförsäkring skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och tekniska återköpsvärden.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om hur grunderna redaktionellt skall ställas upp.

12 §¹¹

Med avseende på de i 11 § under 1-4 angivna grunderna skall vad i 7 kap. 3 §, 4 § första-fjärde styck-

För de i 11 § första stycket angivna grunderna för beräkning av försäkringspremier och premiereserv

¹⁰Senaste lydelse 1982:1083.

¹¹Senaste lydelse 1989:1082.

ena samt 5-7 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) stadgas äga motsvarande tillämpning. Beträffande övergångsgrunder enligt 7 kap. 4 § första-fjärde styckena nämnda lag gäller vad i 9 § här ovan är i fråga om ändring av grunder stadgat om stadfästelse och kungörande därav. Som villkor för stadfästelse av övergångsgrunder får bestämmas, att företaget skall införa tillgångar utöver vad som motsvarar de försäkringstekniska skulderna i det register som avses i 15 §.

samt för de i 11 § andra stycket angivna grunderna för beräkning av premiereserv gäller 7 kap. 5 och 6 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) i tillämpliga delar.

12 a §

Senast när grunder som har angetts i 11 § första stycket börjar användas, skall de tillställas Finansinspektionen.

Till grunderna skall fogas en redogörelse för de konsekvenser grunderna får för försäkringstagarna och försäkringsföretaget. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad redogörelsen skall innehålla.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också vid ändring av grunder.

13 §¹²

Tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring skall vid varje tidpunkt redovisas i sådana tillgångar som anges i 7 kap. 9 § första stycket 1-8 och 10-12 försäkringsrörelselagen (1982:713) eller, i den mån Finansinspektionen medger det, värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av livförsäkringar, som har övertagits i återförsäkring.

I de tillgångar som skall motsvara värdet av de försäkringstekniska

Om ett försäkringsföretag driver direkt försäkringsrörelse, skall vad som sägs om skuldtäckning i 7 kap. 9 § första-tredje styckena, 9 a-10 c §§, 10 e § samt 10 f § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser gälla för företaget.

I de tillgångar som skall användas för skuldtäckning får räknas in

¹²Senaste lydelse 1993:1305. Ändringen innebär bl.a. att tredje och fjärde styckena upphävs.

skulderna får räknas in 90 procent av deponeringen enligt 6 och 10 §§ under förutsättning att deponeringen till den delen består av värdehandlingar som avses i första stycket och inte beaktas enligt 16 a § första stycket tredje meningen.

Utan hinder av första stycket får ett belopp, motsvarande högst tjugo procent av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning, redovisas i andra tillgångar än sådana som nämns i första stycket, dock inte i aktier.

Med de försäkringstekniska skulderna för egen räkning förstås den del av de försäkringstekniska skulderna, som icke motsvarar värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet.

De tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska skulderna skall finnas i Sverige, dock med undantag för återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av livförsäkringar som övertagits i form av återförsäkring. I övrigt gäller vid tillämpningen av denna paragraf bestämmelserna i 7 kap. 9 a § andra-sjätte styckena försäkringsrörelselagen.

90 procent av deponeringen enligt 6 och 10 §§ under förutsättning att deponeringen till den delen består av värdehandlingar som får användas för skuldtäckning med tillämpning av bestämmelserna i första stycket och som inte beaktas enligt 16 a § första stycket tredje meningen.

De tillgångar som används för skuldtäckning skall finnas i Sverige.

Generalagenten skall se till att det till Finansinspektionen lämnas uppgift om de försäkringstekniska skuldernas storlek, hur dessa har beräknats samt om avgiven återförsäkring och dess storlek. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten.

14 §¹³

Värdehandlingar får vid redovisning enligt 13 § ej upptagas till högre värde än som följer av bestämmelserna i bokföringslagen (1976:125) om värdering av omställningstillgångar. De får dock tas

Generalagenten skall se till att sådana riktlinjer som anges i 7 kap. 10 g § försäkringsrörelselagen (1982:713) upprättas och att riktlinjerna följs. Generalagenten

¹³Senaste lydelse 1982:1083.

upp till samma värde som beräknats närmast föregående räkenskapsår eller, om värdehandlingen anskaffats under räkenskapsåret, anskaffningsvärdet. Detta gäller endast om värdehandlingarna kan avyttras till ett värde, som motsvarar detta högre värde vid tidpunkter som får anses tillfredsställande med hänsyn till de försäkringsutfästelser som värdehandlingarna säkerställer.

skall vidare fortlöpande pröva om riktlinjernas behov ändras.

Generalagenten skall se till att försäkringstagarna och den som avser att teckna en livförsäkring i företaget informeras om det huvudsakliga innehållet i riktlinjerna. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om hur informationen skall lämnas och vad den skall innehålla.

15 §¹⁴

Generalagenten skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna enligt 13 §.

Om en tillgång, som antecknats i registret, har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas till täckning av försäkringstekniska skulder enligt 13 §, skall detta antecknas i registret.

Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) omfattar de tillgångar som i enlighet med föreskrifterna i 13 § finns upptagna i registret, när företaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum eller särskild administration träder in. Förmånsrätten följer med fordran som grundas på avtal om livförsäkring eller på avtal om återförsäkring avseende livförsäkring. En fordran på grund av ett avtal om livförsäkring har företrädare framför återförsäkringstagares fordran.

Generalagenten skall se till att det till försäkringsinspektionen sänds in dels beräkningar av de försäkringstekniska skulderna, dels kopior av registret.

Generalagenten skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde.

Om en tillgång, som antecknats i registret, har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, skall detta antecknas i registret.

Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran som grundas på avtal om

1. livförsäkring, eller
2. återförsäkring avseende livförsäkring.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i det register som anges i första stycket, när företaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum eller särskild administration träder in.

Fordran enligt 1 har företrädare framför fordran enligt 2.

¹⁴Senaste lydelse 1993:1305.

16 §¹⁵

Tillgångar som ett utländskt försäkringsföretag enligt 6, 10 och 15 a §§ deponerat i bankinstitut och som inte beaktats enligt 16 a § första stycket tredje meningen eller *avsatts till täckande av försäkrings- tekniska skulder enligt 13 §* får användas endast till betalning *dels* av fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhör företagets rörelse här i landet, *dels* av böter, viten, avgifter och ersättningar som i anledning av denna rörelse kan åläggas företaget, generalagenten eller *av företaget utsett ombud som avses i 4 § andra stycket eller 27 §, dels*, i händelse av särskild administration av ett företags livförsäkringsrörelse här i landet, *av administrationsboets fordran hos företaget.*

Tillgångar som ett utländskt försäkringsföretag enligt 6, 10 och 15 a §§ deponerat i bankinstitut och som inte beaktats enligt 16 a § första stycket tredje meningen eller *använts för skuldätkning*, får användas endast till betalning av

1. fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhör företagets rörelse här i landet,

2. böter, viten, avgifter och ersättningar som *med* anledning av denna rörelse kan åläggas företaget, generalagenten eller *ombud som utsetts av företaget enligt 4 § andra stycket eller 27 § och*

3. *ett administrationsbos fordringar hos företaget i händelse av särskild administration av företagets livförsäkringsrörelse här i landet.*

19 §¹⁶

Å de livförsäkringspremier, som utländskt försäkringsföretag jämlikt fastställda grunder bestämt för sin rörelse här i riket, må till fördel för enskild försäkringstagare eller grupp av försäkringstagare varken direkt eller indirekt nedsättning medgivas vare sig av företaget eller dess ombud annorledes än genom återbäring.

Ett försäkringsföretag eller dess företrädare får inte till fördel för en enskild försäkringstagare eller grupper av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt nedsättning av de livförsäkringspremier som företaget enligt upprättade grunder bestämt för sin rörelse här i landet.

21 §¹⁷

Utländskt försäkringsföretag, som driver försäkringsrörelse här i landet, skall i alla meddelanden till allmänheten nämna sin företagsform och sitt hemland. I meddelandena får inte lämnas uppgift av innebörd att företaget genom att fullgöra i denna lag föreskriven skyldighet att nedsätta värdehandlingar ställt fullgod säkerhet för sina svenska försäkringstagare eller att det beträffande hela sin verksamhet är kontrollerat av svenska staten.

¹⁵Senaste lydelse 1993:1305.

¹⁶Senaste lydelse 1982:1083.

¹⁷Senaste lydelse 1993:1305.

Försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring, som avses i brevet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen meddelar närmare föreskrifter om den information som ett försäkringsföretag skall lämna till försäkringstagarna och till den som avser att teckna en försäkring i företaget.

I meddelanden till allmänheten om företagens fonder skall särskilt anges beloppet av ännu inte inbetalda förbindelser av delägare eller garanter om dessa belopp inräknats i fonderna.

24 a §¹⁸

Skyldighet enligt 24 § första stycket att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning åligger även styrelsen och verkställande direktören i aktiebolag som driver verksamhet här i riket med föremål utslutande att biträda utländskt försäkringsföretag som driver rörelse här i riket, så ock ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i tarifförening, skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i riket biträder sådant företag vid rörelsens bedrivande.

Skyldigheten enligt 24 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande organ i företag vars verksamhet här i landet utslutande skall vara att biträda utländskt försäkringsföretag eller som sådant försäkringsföretag har ett bestämmande inflytande i, samt

2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande företrädare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder sådant företag i dess rörelse.

25 §¹⁹

Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om utländska försäkringsföretags verksamhet här i landet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga företaget att vidta rättelse om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag eller grunderna, om sådana finns,

1. avvikelse skett från denna lag, trafikskadelagen (1975:1410), lagen (1976:357) om motortävlingförsäkring eller föreskrifter som har meddelats med stöd av

¹⁸Senaste lydelse 1982:1083.

¹⁹Senaste lydelse 1993:1305.

2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av bolagets rörelse,

3. i bankinstitut enligt 6, 10 eller 15 a § deponerat belopp minskats genom att värdehandlingarna avsevärt nedgått i värde eller av annan anledning,

4. de tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska skulderna inte är tillräckliga eller

5. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsföretagets verksamhet.

Om ett utländskt försäkringsföretags kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 § försäkringsrörelselagen (1982:713), skall Finansinspektionen förelägga företaget att upprätta en plan för att återställa en sund finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapitalbasen understiger de nivåer som anges i 16 a §, eller om garantibeloppet för livförsäkringsrörelse inte har en sådan sammansättning som anges i 16 a § tredje stycket, skall inspektionen förelägga företaget att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen.

Vad som sägs i tredje stycket skall inte gälla i de fall företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten. Om den utländska myndighet som kontrollerar företagets soliditet förbjuder det att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar skall, på begäran av myndigheten, Finansinspektionen vidta samma åtgärder beträffande företagets tillgångar i Sverige.

Om ett föreläggande enligt andra eller tredje stycket inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Följer företaget inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder eller uppfyller företaget inte gällande krav på garantibelopp, får regeringen efter

någon av dessa lagar eller grunderna, om sådana finns,

2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av företagets rörelse,

4. försäkringsföretagets riktlinjer för placering av tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillfredsställande med hänsyn till innehållet i 13 § samt 7 kap. 9 a-10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen (1982:713),

5. de tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillräckliga eller inte är placerade enligt 13 § samt 7 kap. 9 a-10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen, eller

6. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsföretagets verksamhet.

Finansinspektionen får begränsa ett försäkringsföretags förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

anmälan av Finansinspektionen förbjuda företaget att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar. Om företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten skall regeringen, innan åtgärd vidtas, underrätta den behöriga myndighet som kontrollerar företagets soliditet.

1. företaget inte följer gällande bestämmelser om skuldräckning,

2. företagets kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller inte uppfyller gällande krav på garantibelopp,

3. företagets kapitalbas understiger solvensmarginalen och det finns särskilda skäl att anta att bolagets finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, eller

4. det bedöms vara nödvändigt för att skydda de försäkrades intressen vid beslut om förverkande av företagets koncession.

Om företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten, skall inspektionen underrätta den behöriga myndighet som kontrollerar företagets soliditet innan åtgärd vidtas.

Om företaget driver verksamhet eller har tillgångar placerade i ett annat EES-land, skall Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet om beslut som fattats i enlighet med sjätte stycket och, om det behövs, begära att den behöriga myndigheten i samarbete med inspektionen vidtar motsvarande åtgärder.

Finansinspektionen skall anmäla beslut om förverkande av koncession till de behöriga myndigheterna i de EES-länder där företaget bedriver försäkringsverksamhet. Inspektionen får i samband härmed begära att sådan myndighet i samarbete med inspektionen vidtar de åtgärder som behövs för att skydda de försäkrades intressen.

Finansinspektionen får besluta hur verksamheten skall drivas efter ett sådant beslut som avses i fjärde och sjätte styckena.

Regeringen kan förklara koncessionen förverkad om så svåra missförhållanden föreligger att försäkringsverksamheten bör upphöra.

En koncession kan förklaras förverkad av regeringen om företaget

1. inte längre uppfyller kraven för koncession,

2. inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en plan som har godkänts enligt tredje stycket, eller
3. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

Om företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och dess auktorisation förklarats förverkad av en utländsk myndighet som kontrollerar företagets soliditet, skall Finansinspektionen vidta erforderliga åtgärder. Om skälet till att auktorisationen förklarats förverkad är att företagets soliditet är otillräcklig, skall regeringen genast förklara företagets koncession i Sverige förverkad.

Beslut, varigenom koncessionen förklaras förverkad, skall av Finansinspektionen kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

29 §²⁰

Ett utländskt försäkringsföretag får med Finansinspektionens tillstånd överlåta hela sitt till verksamheten här i landet hörande försäkringsbestånd eller del därav till svenskt försäkringsbolag eller utländskt försäkringsföretag, som har koncession för det slag av försäkringsrörelse det är frågan om. Har den övertagande försäkringsgivaren säte i ett EES-land får Finansinspektionen medge tillstånd bara om behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats.

Ett utländskt försäkringsföretag (det överlåtande företaget) får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare (den övertagande försäkringsgivaren). Överlåtelse får ske till

1. ett svenskt försäkringsbolag, eller
2. en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom EES.

29 §

Ansökan om tillstånd skall göras av såväl överlåtare som övertagare. Det avtal, som träffats angående överlåtelsen, skall fogas till ansökningsen. För ansökningsen gäller 15 kap. 3 § femte stycket och 4 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

29 a §

Ansökan om tillstånd till överlåtelsen skall göras av såväl det överlåtande företaget som den övertagande försäkringsgivaren. Det avtal som träffats angående överlåtelsen skall fogas till ansökningsen. För ansökningsen gäller 15 kap. 3 § fjärde stycket och 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

Tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet skall ges om

²⁰Senaste lydelse 1993:1305.

1. försäkringstagarnas rätt inte försämrats,

2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till sådan förmån som kan ha medgivits i enlighet med 23 a § första stycket, och

3. behörig myndighet i det land där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myndighet. Med behörig myndighet avses, för EES-försäkringsgivare, den behöriga myndigheten i dess hemland och, för försäkringsgivare hemmahörande i ett land utanför EES, den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

29 b §

Finansinspektionen skall innan tillstånd lämnas ge den behöriga myndigheten i det land risker finns eller där åtaganden skall fullgöras tillfälle att yttra sig. Finansinspektionen får pröva ansökningen om tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet när myndigheterna yttrat sig eller, om de inte yttrat sig, tre månader från det att den utländska myndigheten mottog meddelandet.

29 §

När ansökan bifallits, övergår ansvaret för det överlättna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Försäkringstagare och livräntetagare som berörs av överlåtelsen skall underrättas om den enligt vad som anges i 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen.

29 c §

Sedan Finansinspektionen bifallit ansökningen, övergår ansvaret för det överlättna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Försäkringstagare och livräntetagare som berörs av överlåtelsen skall underrättas om den enligt vad som anges i 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen (1982:713).

1. Denna lag träder ikraft såvitt avser 11 § den dag regeringen bestämmer och i övrigt den 1 juli 1995.

2. För livförsäkringar som har meddelats före ikraftträdandet av 11 §, gäller fortfarande bestämmelserna i 11 § och 7 kap. 5-7 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) i sin äldre lydelse.

För försäkringar som avses i första stycket och som vid ikraftträdandet av 11 § fortfarande gäller skall upprättade grunder även därefter ha fortsatt giltighet om inte till försäkringsvillkoren har överförts bestämmelserna i grunderna om

1. villkoren för försäkringstagares rätt till återköp,
2. försäkringstagares rätt till fribrev,
3. belåning av försäkringsbrev hos företaget,
4. verkan av underlåtenhet att betala premie,
5. försäkringstagares rätt när försäkringen i andra fall än som avses i 1, 2 eller 4 upphör i förtid eller företaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet, och
6. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

För sådan livränta eller sjukränta som enligt 2 § tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller, i stället för 11 § andra stycket, vad som sagts i första stycket i tillämpliga delar, om försäkringen har meddelats före ikraftträdandet av 11 §.

För sådana försäkringar som avses i första stycket skall 12 a § endast tillämpas beträffande grunder för

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv, och
2. beräkning av tekniska återköpsvärden.

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1927:77) om försäkringsavtal skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Vad i 13 § stadgas äge ej tillämpning å försäkringsavtal, för vilka enligt lag regler om påföljd därav, att premie ej erlägges, skola finnas i särskilda för försäkringsgivarens verksamhet stadfästa grunder.

Ej heller skall vad i 16 § är stadgat äga tillämpning, då i sådana grunder skola meddelas bestämmelser om den rätt, som må tillkomma försäkringstagaren, därest försäkring upphör i förtid.

Bestämmelserna i 13 § gäller inte försäkringar för vilka försäkringsgivarens grunder innehåller bestämmelser om verkan av underlåtenhet att betala premie.

Bestämmelserna i 16 § gäller inte försäkringar för vilka försäkringsgivarens grunder innehåller bestämmelser om försäkringstagarens rätt när försäkringen upphör i förtid.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

Härigenom föreskrivs att 4 a § förmånsrättslagen (1970:979)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §²

Förmånsrätt följer med försäkrings-
tagares fordran hos försäkrings-
företag i den egendom och i den
omfattning som anges i 7 kap. 11 §
försäkringsrörelselagen(1982:713),
15 § tredje *stycket* lagen
(1950:272) om rätt för utländska
försäkringsföretag att driva försäk-
ringsrörelse i Sverige och 5 kap.
9 § tredje *stycket* lagen
(1993:1302) om EES-försäkrings-
givares verksamhet i Sverige.

Förmånsrätt följer med försäkrings-
tagares fordran hos försäkrings-
företag i den egendom och i den
omfattning som anges i 7 kap.
11 a § försäkringsrörelselagen
(1982:713) och 15 § tredje-*femte*
styckena lagen (1950:272) om rätt
för utländska försäkringsföretag att
driva försäkringsrörelse i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹Lagen omtryckt 1975:1248.

²Senaste lydelse 1993:1310.

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1972:272) om understödsföreningar

dels att 24 och 25 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 24 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §²

Vid varje tidpunkt skall ett belopp, som täcker summan av dels försäkringsfonder, dels understödsföreningens övriga skulder, annan fond än försäkringsfond ej medräknad, vara redovisat i följande slag av tillgångar, nämligen

1. obligationer eller andra skuldförbindelser som utfärdats eller garanterats av staten,

2. obligationer som utfärdats av Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges Stadshypotekskassa, Svenska Bostadskreditkassan, Svenska skeppshypotekskassan, Skeppsfartens sekundärlånekassa eller av Nordiska investeringsbanken, eller andra skuldförbindelser som utfärdats av sådan kreditinrättning, dock ej sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (förlagsbevis),

3. obligationer som utfärdats eller garanterats av bankaktiebolag, sparbank eller central föreningsbank eller andra fordringsbevis som utfärdats av sådant bankinstitut eller Riksbanken, dock ej förlagsbevis,

4. obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av kommun,

5. obligationer som utfärdats av svenskt näringsföretag och som offentligen utbudits av bankaktiebolag, sparbank, föreningsbank, eller Nordiska investeringsbanken,

6. skuldförbindelser, för vilka föreningen har säkerhet i form av pant-rätt på grundval av

inteckning i jordbruks-, bostads-, kontors- eller affärsfastighet inom fyra femtedelar eller i annan fastighet inom två tredjedelar av senast fastställda taxeringsvärde, eller

inteckning i tomträtt, till vilken hör byggnad som är avsedd för bostads-, kontors-, eller affärsändamål, inom fyra femtedelar eller i annan tomträtt inom två tredjedelar av senast fastställda taxeringsvärde, med den ytterligare begränsning som Finansinspektionen kan komma att föreskriva med hänsyn till tomträttsavtalets innehåll eller annan omständighet,

¹Jfr rådets direktiv 92/49/EEG (EGT nr L 228, 11.8.1992, s 1, Celex 392L0049), 92/96/EEG nr L 360, 9.12.1992, s 1, Celex 392L0096).

²Senaste lydelse 1992:1624.

dock att, utom i fråga om sådant lån till kommun för vilket inspektionen medgett undantag, byggnad skall, för att säkerheten skall få godtas, vara brandförsäkrad i svenskt försäkringsbolag eller i utländskt försäkringsföretag som har rätt att driva försäkringsrörelse här i riket,

7. andra svenska eller utländska värdehandlingar utom sådana som skall infrias i främmande valuta, om de till art och säkerhet kan anses jämförliga med värdehandlingar som avses i någon av punkterna 1-6,

8. lån mot säkerhet i föreningens försäkringsbrev inom återköpsvärdet,

9. föreningen tillhörig fastighet eller tomträtt intill de gränser och med de brandförsäkringsvillkor som enligt 6 gäller beträffande inteckning, eller

10. värdet av svenskt försäkringsbolags ansvarighet på grund av försäkringar, som övertagits i återförsäkring.

Förening, som enligt sina stadgar huvudsakligen är avsedd för anställda i visst eller vissa företag, får även fullgöra i första stycket förskrivnen redovisning i sådana av ett eller flera av företagen utfärdade skuldförbindelser, för vilka föreningen äger säkerhet i värdehandlingar som avses i samma stycke 1-5 och 7.

Vid tillämpning av första stycket 6 ersätts, om Finansinspektionen har medgett det

fyra femtedelar av taxeringsvärdet med sjuttio procent av det uppskattade värdet av fastigheten respektive av byggnad eller annan egendom som hör till tomträtten eller, om pantvärde fastställts för egendomen enligt gällande bestämmelser om lån av statsmedel till främjande av bostadsbyggandet, med sjuttiofem procent av pantvärdet, samt

två tredjedelar av taxeringsvärdet med sextio procent av egendomens uppskattade värde.

Med uppskattat värde avses det värde som understödsföreningen har bestämt på grundval av särskild värdering. Har medgivande enligt tredje stycket lämnats får belopp som dittills har redovisats enligt första stycket 6 dock redovisas på samma sätt även i fortsättningen.

Utan hinder av första och andra styckena får ett belopp, som svarar mot högst en femtedel av föreningens försäkringsfonder, redovisas i andra värdehandlingar än som förut sagts, dock ej i aktier eller andelar i *aktiefond*, och i tillgångar som nämns i första stycket 9 utöver där angiven gräns.

Utan hinder av första och andra styckena får ett belopp, som svarar mot högst en femtedel av föreningens försäkringsfonder, redovisas i andra värdehandlingar än som förut sagts, dock ej i aktier eller i andelar i *värdepappersfond*, och i tillgångar som nämns i första stycket 9 utöver där angiven gräns.

24 a §

Finansinspektionen kan efter ansökan av en understödsförening besluta att föreningen i stället för 24 §, skall tillämpa 7 kap. 9 a-10 g §§ försäkringsrörelselagen

(1982:713) och föreskrifter som meddelats med stöd av de bestämmelserna samt punkt 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (1995:000) om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).

25 §³

Understödsförening får *icke* utan Finansinspektionens medgivande äga mer än en tjugondel av aktierna i svenskt eller utländskt aktiebolag eller, om aktierna har olika röstvärde, större antal än att röstetalet för aktierna utgör högst en tjugondel av röstetalet för samtliga aktier.

Understödsförening får icke utan Finansinspektionens medgivande äga andel i aktiefond.

Understödsförening får *inte* utan Finansinspektionens medgivande äga mer än en tjugondel av aktierna i svenskt eller utländskt aktiebolag eller, om rösterna har olika röstvärde, större antal än att röstetalet för aktierna utgör högst en tjugondel av röstetalet för samtliga aktier.

Denna lag träder i kraft 1 juli 1995.

³Senaste lydelse 1992:1624. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs

Härigenom föreskrivs¹ att 5 § trafikskadelagen (1975:1410)² skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §³

Trafikförsäkring meddelas av försäkringsanstalt som har fått tillstånd därtill av regeringen. Försäkringsanstalt som har fått sådant tillstånd är skyldig att på begäran meddela trafikförsäkring.

I tillstånd som avses i första stycket kan skyldigheten att meddela trafikförsäkring begränsas till att gälla försäkring åt personer som tillhör viss yrkesgrupp eller intressegrupp eller som är bosatta inom visst område.

Utöver vad som följer av första stycket får trafikförsäkring meddelas av en utländsk EES-försäkringsgivare som för sådan försäkring har gjort anmälan enligt 2 kap. 2 § första stycket lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige och som har utsett en representant för sig här i landet. En försäkringsgivare som har gjort sådan anmälan är skyldig att på begäran meddela trafikförsäkring. Finansinspektionen kan på ansökan begränsa denna skyldighet till att avse personer som tillhör viss yrkesgrupp eller intressegrupp eller som är bosatta inom visst område.

En representant som avses i tredje stycket skall vara bosatt i Sverige eller vara en svensk juridisk person. Försäkringsgivaren skall utfärda en fullmakt för representanten att gentemot skadelidande företräda försäkringsgivaren och att själv eller genom

Trafikförsäkring får meddelas av

1. en försäkringsgivare som har fått tillstånd till det av regeringen, samt

2. en försäkringsgivare som är verksam här i landet enligt lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

En försäkringsgivare som får meddela trafikförsäkring är skyldig att på begäran meddela trafikförsäkring. I ett tillstånd enligt första stycket 1 kan dock skyldigheten begränsas till att gälla försäkring åt personer som tillhör en viss yrkesgrupp eller intressegrupp eller som är bosatta inom ett visst område. Finansinspektionen kan efter ansökan medge motsvarande begränsning för försäkringsgivare som driver verksamhet här som avses i första stycket 2.

En försäkringsgivare som avser att meddela trafikförsäkring genom gränsöverskridande verksamhet med stöd av 2 kap. 1 § lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige men som inte har fast drifställe i Sverige skall ha en representant här i landet. Representanten skall vara bosatt i Sverige eller vara en svensk juridisk person. Försäkringsgivaren skall utfärda en fullmakt för representanten att gentemot skadelidande företräda försäkringsgivaren och att själv eller genom annan tala och svara för denne angående försäkringsfall. Representanten skall även

¹Jfr rådets direktiv 92/49/EEG (EGT nr L 228, 11.8.1992, s 1, Celex 392L0049)

²Lagen omtryckt 1977:949.

³Senaste lydelse 1993:1307.

annan tala och svara för denne angående försäkringsfall. Representanten skall även ha behörighet att företräda försäkringsgivaren vid kontroll av om giltig trafikförsäkring föreligger. Ytterligare föreskrifter om villkor beträffande representanten får meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

ha behörighet att företräda försäkringsgivaren vid kontroll av om det finns giltig trafikförsäkring. *Försäkringsgivaren skall informera försäkringsstagarna om vem som är försäkringsgivarens representant och om dennes adress.* Ytterligare föreskrifter om villkor beträffande representanter får meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring

Prop. 1994/95:184

Härigenom föreskrivs¹ att 2 § lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Motortävlingsförsäkring meddelas av försäkringsanstalt som har fått tillstånd därtill av regeringen. Försäkringsanstalt som har fått sådant tillstånd är skyldig att på begäran meddela motortävlingsförsäkring och att utfärda bevis därom enligt formulär som försäkringsinspektionen fastställer.

Motortävlingsförsäkring får bara meddelas av en försäkringsgivare som har fått tillstånd till det av regeringen samt av en försäkringsgivare som är verksam här i landet enligt lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

En försäkringsgivare som får meddela motortävlingsförsäkring är skyldig att på begäran meddela motortävlingsförsäkring och att utfärda bevis därom enligt formulär som Finansinspektionen fastställer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹jfr rådets direktiv 92/49/EEG (EGT nr L 228, 11.8.1992, s 1, Celex 392L0049).

Härigenom föreskrivs¹ att 5 § lagen (1989:508) om försäkringsmäklare skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §²

För att en fysisk person skall bli registrerad som försäkringsmäklare krävs att han

1. inte är underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,

2. inte genom anställning eller uppdrag hos något försäkringsföretag eller på annat sätt är beroende av försäkringsgivarintressen,

3. har en försäkring för skadeståndsskyldighet som kan åläggas honom om han åsidosätter sina skyldigheter,

4. har en tillfredsställande utbildning för den verksamhet som skall bedrivas, och

4. har en tillfredsställande utbildning för den verksamhet som skall bedrivas *eller, om han varit verksam som mäklare i annat land, har förvärvat kunskap på annat sätt, och*

5. i övrigt är lämplig som försäkringsmäklare.

Sådan försäkring som avses i första stycket 3 krävs inte om mäklarens verksamhet bedrivs uteslutande för en juridisk person som är registrerad som försäkringsmäklare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹Jfr rådets direktiv 77/92/EEG (EGT nr L 26, 31.1.1977, s 14, Celex 377L0092).

²Senaste lydelse 1994:2011.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder

Prop. 1994/95:184

Härigenom föreskrivs¹ att 1, 4-6, 8 och 10-11 §§ lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder² skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §³

Denna lag gäller livförsäkringar där premierna enligt försäkringsavtalet skall placeras i en eller flera värdepappersfonder.

Denna lag gäller livförsäkringar där premierna enligt försäkringsavtalet skall placeras i en eller flera värdepappersfonder *eller i utländska fondföretag*. Premierna får placeras i utländska fondföretag, om företagen är underkastade lagstiftning eller annan offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder här i landet. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om vilka utländska stater de utländska fondföretagen skall vara belägna eller ha sitt säte i.

4 §⁴

Försäkringsbolaget skall placera inbetalda premier för försäkringen i den eller de värdepappersfonder som försäkringstagaren från tid till annan bestämmer.

Försäkringsbolaget skall placera inbetalda premier för försäkringen i den eller de värdepappersfonder *eller utländska fondföretag* som försäkringstagaren från tid till annan bestämmer.

Försäkringsbolaget har dock rätt att i sina villkor begränsa antalet fonder i vilka inbetalda premier får placeras.

Försäkringsbolaget har dock rätt att i sina villkor begränsa antalet fonder *eller fondföretag* i vilka inbetalda premier får placeras.

5 §⁵

Utdelning från en värdepappersfond på andelar som förvärvats enligt 4 § får användas endast för

Utdelning från en värdepappersfond *eller ett utländskt fondföretag* på andelar som förvärvats enligt

¹Jfr rådets direktiv 92/96/EEG (EGT nr L 360, 9.12.1992, s 1, Celex 392L0096).

²Senaste lydelse av lagens rubrik 1990:1117.

³Senaste lydelse 1993:936.

⁴Senaste lydelse 1993:936.

⁵Senaste lydelse 1993:936.

förvärv av nya fondandelar, utbetalning enligt försäkringsavtalet eller täckning av försäkringstagarens kostnader för försäkringen.

4 § får användas endast för förvärv av nya fondandelar *eller placeringar i utländska fondföretag samt för utbetalning enligt försäkringsavtalet eller täckning av försäkringstagarens kostnader för försäkringen.*

6 §

Inlösen av fondandelar får, utöver vad som följer av 4 §, ske endast för utbetalning enligt försäkringsavtalet eller täckning av försäkringstagarens kostnader för försäkringen.

Inlösen av fondandelar *eller andelar i utländska fondföretag* får, utöver vad som följer av 4 §, ske endast för utbetalning enligt försäkringsavtalet eller täckning av försäkringstagarens kostnader för försäkringen.

7 §⁶

Om det finns särskilda skäl får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen medge undantag från bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713) utöver vad som föreskrivs i 1 kap. 10 § den lagen. Ett undantag skall vara förenligt med *Sveriges förpliktelser i fråga om försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

Om det finns särskilda skäl får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen medge undantag från bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713) utöver vad som föreskrivs i 1 kap. 10 § den lagen. Ett undantag skall vara förenligt med *Europeiska gemenskapernas rättsakter i fråga om direkt försäkring.*

8 §

Ett försäkringsbolag som driver rörelse enligt denna lag får *redovisa belopp motsvarande försäkringstekniska skulder i andra slag av tillgångar än som anges i 7 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713).*

Ett försäkringsbolag som driver rörelse enligt denna lag får *använda andelar i värdepappersfonder och placeringar i utländska fondföretag för skuldtäckning utan de begränsningar som anges i 7 kap. 10 b och 10 c §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) i den utsträckning försäkringsbolaget inte står den finansiella risken.*

10 §

För ett försäkringsbolag som driver rörelse enligt denna lag gäller inte vad som föreskrivs för livförsäkringsbolag i försäkringsrörelselagen (1982:713) i fråga om

⁶Senaste lydelse 1993:1306.

1. förbud enligt 4 kap. 1 § mot fondemission,	
2. förbud enligt 12 kap. 2 § mot vinstutdelning och	2. förbud enligt 12 kap. 2 § mot vinstutdelning,
3. skyldighet enligt 12 kap. 5 § att avsätta årsvinst till en återbäringsfond.	3. skyldighet enligt 12 kap. 5 § att avsätta årsvinst till en återbäringsfond och
	4. placering av tillgångar enligt 7 kap. 10 e §.

Försäkringsbolagets egna kapital skall delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust på det sätt som föreskrivs i 11 kap. 10 § fjärde stycket försäkringsrörelselagen.

Försäkringsbolaget får dela ut vinst till aktieägare enligt vad som föreskrivs för skadeförsäkringsbolag i 12 kap. 2 § försäkringsrörelselagen.

11 §⁷

Om inte årsvinsten sätts av till en återbäringsfond, skall försäkringsbolaget inrätta en reservfond för avsättningar enligt vad som föreskrivs för skadeförsäkringsbolag i 12 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713). Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i samband med *stadfästelse av grunder för bolagets verksamhet* meddela närmare villkor i fråga om avsättning till reservfonden.

Om inte årsvinsten sätts av till en återbäringsfond, skall försäkringsbolaget inrätta en reservfond för avsättningar enligt vad som föreskrivs för skadeförsäkringsbolag i 12 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713). Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i samband med *att grunder för bolagets verksamhet tillställs Finansinspektionen enligt 7 kap. 8 a § försäkringsrörelselagen* meddela närmare bestämmelser i fråga om avsättning till reservfonden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

⁷Senaste lydelse 1993:1306.

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980:100)¹
dels att 8 kap. 5 § i paragrafens lydelse enligt lagen (1994:2005) om
ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,
dels att ikraftträdandebestämmelsen till lagen (1994:2005) om ändring
i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 1994:2005

Föreslagen lydelse

8 kap.

5 §

Sekretess gäller i statlig myndighets verksamhet, som består i tillstånds-
givning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värde-
pappersmarknaden, eller försäkringsväsendet, för uppgift om

1. affärs- eller driftförhållanden hos den som myndighetens verksamhet
avser, om det kan antas att han lider skada om uppgiften röjs,
2. ekonomiska eller personliga förhållanden för annan, som har trätt i
affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som myndighetens
verksamhet avser.

I ärende hos statlig myndighet
om innehav av aktier i bankaktie-
bolag, kreditmarknadsbolag och
värdepappersbolag gäller sekretess
för uppgift om enskilds personliga
eller ekonomiska förhållanden om
det kan antas att den enskilde lider
skada eller men om uppgiften röjs.
Sekretess gäller inte för beslut av
myndigheten och inte heller för
uppgift som erhållits från annan
myndighet om uppgiften inte är
sekretessbelagd där.

I ärende hos statlig myndighet
om innehav av aktier i bankaktie-
bolag, kreditmarknadsbolag, värde-
pappersbolag och i försäkrings-
aktiebolag gäller sekretess för upp-
gift om enskilds personliga eller
ekonomiska förhållanden om det
kan antas att den enskilde lider
skada eller men om uppgiften röjs.
Sekretess gäller inte för beslut av
myndigheten och inte heller för
uppgift som erhållits från annan
myndighet om uppgiften inte är
sekretessbelagd där.

Sekretess gäller vidare i statlig myndighets verksamhet, som består i
övervakning enligt insiderlagen (1990:1342), för sådan uppgift om en-
skilds ekonomiska eller personliga förhållanden, vilken på begäran har
lämnats av någon som är skyldig att lämna uppgifter till myndigheten.
Rör uppgiften den uppgiftsskyldige gäller dock sekretess endast om
denne kan antas lida skada eller men om uppgiften röjs och sekretess inte
motverkar syftet med uppgiftsskyldigheten.

Sekretess gäller, i den mån riksdagen har godkänt avtal härom med
främmande stat eller mellanfolklig organisation, hos myndighet i verk-
samhet som avses i första - tredje styckena för sådan uppgift om affärs-
eller driftförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden som

¹Lagen omtryckt 1992:1474.

myndigheten erhållit enligt avtalet. Samma sekretess gäller hos Finansinspektionen, i den mån regeringen föreskriver det, om inspektionen från motsvarande utländsk myndighet erhållit uppgifter enligt annat avtal. Föreskrifterna i 14 kap. 1-3 §§ får inte i fråga om denna sekretess tillämpas i strid med avtalet.

Regeringen kan för särskilt fall förordna om undantag från sekretessen enligt första stycket 1, om den finner det vara av vikt att uppgiften lämnas.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den
1 januari 1996.

Denna lag träder i kraft den
1 juli 1995.

I detta ärende tas upp förslag till ändringar i lagstiftningen för svenska och utländska försäkringsgivare som följer av genomförandet av EG:s tredje skadeförsäkringsdirektiv (92/49/EEG) och tredje livförsäkringsdirektiv (92/96/EEG) och Sveriges medlemskap i Europeiska unionen (EU).

Hösten 1990 tillkallades med stöd av regeringens bemyndigande en kommitté, Försäkringsutredningen (Fi 1990:11) för att utreda vissa frågor på försäkringsområdet och föreslå ändringar i försäkringsrörelselagstiftningen. Syftet med utredningen är att skapa mer rationella rörelse regler för försäkringsbolagen och att åstadkomma ett regelsystem som är förenligt med det inom EG. Frågor som berördes av den västeuropeiska integrationen skulle behandlas med förtur.

Försäkringsutredningen presenterade hösten 1991 ett första delbetänkande, Försäkringsrörelse i förändring 1 (SOU 1991:89). Betänkandet innehöll bl.a. förslag till nya soliditets- och placeringsregler för försäkringsbolag. Förslaget om soliditetsregler, som grundades på EG:s första skadeförsäkringsdirektiv och första livförsäkringsdirektiv, togs upp i prop. 1992/93:257 om ändrad lagstiftning för försäkringsverksamhet med anledning av EES-avtalet. Propositionen antogs av riksdagen (bet. 1993/94:NUS, rskr. 1993/94:39) och lagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 1994 (SFS 1993:1302-1311).

Den del av Försäkringsutredningens förslag som avsåg placeringsregler behandlades inte i den nämnda propositionen. Utgångspunkten för utredningens förslag var EG-kommissionens förslag till tredje skadeförsäkringsdirektiv och tredje livförsäkringsdirektiv. I de sedermera antagna direktiven har direktivförslagets placeringsregler reviderats i en inte obetydlig omfattning. Regeringen fann i beslut den 17 december 1992 att Försäkringsutredningens förslag till placeringsregler borde bearbetas ytterligare och att det arbetet borde utföras i särskild ordning. Regeringen uppdrog åt docenten Lars Nyberg att föreslå nya placeringsregler för försäkringsbolag. Nyberg presenterade i september 1993 departementspromemorian Placeringsregler för försäkringsbolag (Ds 1993:57).

Försäkringsutredningen lämnade i december 1993 sitt andra delbetänkande Försäkringsrörelse i förändring 2 (SOU 1993:108). Betänkandet innehåller framför allt förslag som föranleds av de bestämmelser i det tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet som rör produktfrihet och beräkning av försäkringstekniska reserver.

Förslagen i departementspromemorian och Försäkringsutredningens delbetänkande har sådant samband att de har remissbehandlats gemensamt.

Av remissinstanserna har åtta understödsföreningar tagit upp frågan om konkurrensneutralitet mellan försäkringsbolag och understödsföreningar när det gäller placeringsregler (se avsnitt 5.5.2). Ett utkast till allmänmotivering, lagförslag och författningskommentar som behandlar ämnet har utarbetats inom Finansdepartementet. Utkastet överensstämmer med förslaget i denna proposition. De nämnda understödsföreningarna och

Arkitekternas Pensionskassa har fått tillfälle att avge yttrande över utkastet.

Inom Finansdepartementet upprättades i mars 1994 en promemoria om vissa lagändringar med anledning av EG:s tredje skade- resp. livförsäkringsdirektiv. Promemorian behandlar sådana ämnen i det tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet som inte tas upp i Lars Nybergs promemoria om placeringsregler för försäkringsbolag och Försäkringsutredningens andra delbetänkande. Finansdepartementets promemoria har remissbehandlats.

Inom Justitiedepartementet har upprättats en promemoria Ny försäkringsavtalslag (Ds 1993:39). Promemorian bygger på Försäkringsrättskommitténs betänkanden Personförsäkringslag (SOU 1986:56) och Skadeförsäkringslag (SOU 1989:88). I promemorian har föreslagits informationsregler som följer av det tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet. Den delen av promemorians förslag tas upp i förevarande lagstiftningsärende. Promemorian har remissbehandlats.

I förevarande lagstiftningsärende behandlas även en fråga om försäkringsmäklares utbildning. Inom Finansdepartementet har utarbetats en promemoria med förslag till allmänmotivering, lagförslag och författningskommentar i frågan. Promemorian har remissbehandlats.

I *bilagorna 1-4* finns förteckningar över de remissinstanser som yttrat sig över promemorian om placeringsregler för försäkringsbolag, Försäkringsutredningens andra delbetänkande, Finansdepartementets promemoria och den del av promemorian om ny försäkringsavtalslag som behandlar försäkringsdirektivens informationsregler samt promemorian om försäkringsmäklare. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi93/3858, Fi94/171, Fi94/849 och Fi95/39) och i Justitiedepartementet (dnr Ju93/2420).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 9 februari 1995 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 8*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 9*.

Lagrådet har framfört vissa synpunkter på lagtexten. Regeringen har i allt väsentligt följt Lagrådets förslag och synpunkter. Lagrådet har förutsatt att en särskild fråga som föranleds av en bestämmelse i 7 kap. 10 § FRL närmare utreds i detta lagstiftningsärende. Frågan har behandlats i författningskommentaren till den bestämmelsen och föranlett en ändring i 7 kap. 9 § första stycket FRL.

Efter Lagrådets granskning har vissa ändringar gjorts i lagförslagen. Bestämmelserna om normgivningsdelegation i 1 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (FRL) och 1 § lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF) har inskränkts från att omfatta avtal mellan Europeiska gemenskaperna (EG) och ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet till att endast avse avtal mellan EG och Schweiz. Punkt 2 i övergångsbestämmelserna

till lagen (1993:1302) om EES-försäringsgivares verksamhet i Sverige (LEF) har förtydligats så att det av lagtexten framgår dels att verksamhet skall drivas före ikraftträdandet, dels att det skall anses som om lagens krav för sekundäretablering uppfyllts. Punkt 2 i övergångsbestämmelserna till LUF har ändrats med anledning av att de försäkringsföretag som omfattas av lagen inte behöver upprätta grunder för återbäring. I 2 a kap. 1 § FRL och 2 kap. 4 § LEF har en bestämmelse om representant för vissa sekundäretableringar tagits bort så som oförenlig med EG:s direktiv. Vissa ändringar har också gjorts i 7 kap. 10 § första stycket 16 och 10 c § första stycket 4 FRL samt i 13 § andra stycket LUF. I 25 § andra stycket 1 LUF har införts en möjlighet för Finansinspektionen att ingripa mot här koncessionerade utländska försäkringsföretag när avvikelse skett från lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring.

På grund av ändringarnas beskaffenhet anser regeringen att Lagrådets hörande i denna del skulle sakna betydelse.

I förtydligande syfte har även ändringar gjorts i 2 a kap. 5 §, 14 kap. 26 a § och 15 kap. 4 § FRL samt 29 b § LUF.

Dessutom har vissa redaktionella ändringar gjorts i lagförslagen.

4.1 EG och EU

Europeiska Gemenskaperna, EG, är en sammanslutning mellan europeiska stater, vars övergripande mål är att skapa tillväxt, stabilitet och ökat välstånd i medlemsstaterna. Formellt består EG av tre självständiga gemenskaper, Europeiska kol- och stålgemenskapen, Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen. Samarbetet inom EG har successivt byggts ut, bl.a. genom det s.k. fusionsfördraget (1965), den s.k. enhetsakten (1986) och unionsfördraget (Maastrichtfördraget 1992). Den övergripande helhet som omfattas av unionsfördraget betecknas Europeiska unionen (EU).

EU har sedan den 1 januari 1995, då Sverige, Finland och Österrike blev medlemmar, femton medlemsländer; förutom de nyss nämnda Tyskland, Frankrike, Italien, Nederländerna, Belgien, Luxemburg, Storbritannien, Irland, Danmark, Grekland, Spanien och Portugal.

I lagrådsremissen används beteckningen EU för Europeiska unionen när medlemsstaternas samarbete i hela dess vidd diskuteras. För den del av samarbetet som har överstatliga inslag och som traditionellt förknippas med de Europeiska gemenskaperna används den alltjämt riktiga beteckningen EG. EG:s regler för försäkringsverksamhet ryms helt inom ramen för det senare samarbetet.

Inom gemenskapen har utvecklats ett särskilt regelverk, den s.k. EG-rätten. Den *primära EG-rätten* består av de fördrag som ligger till grund för de tre gemenskaperna samt fusionsfördraget och enhetsakten. Det grundläggande är det s.k. Romfördraget, som bl.a. innehåller det viktiga förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet och principbestämelsen om bildandet av en gemensam marknad. Den gemensamma marknaden omfattar de fyra friheterna, dvs. den fria rörligheten för varor, personer, tjänster och kapital. Den fria rörligheten för personer omfattar den s.k. etableringsfriheten som, tillsammans med tjänstefriheten, är grundläggande i förevarande lagstiftningsärendet. Den *sekundära EG-rätten* utgörs av rättsakter som har utfärdats av EG:s institutioner. Sådana rättsakter syftar bl.a. till att åstadkomma en harmonisering av de olika ländernas lagstiftning för att därigenom förverkliga gemenskapernas mål. Direktiven, som beslutas av EG:s råd, riktar sig till medlemsstaterna och anger ett visst resultat som skall uppnås inom en bestämd tid. Medlemsstaterna får själva bestämma form och tillvägagångssätt för införandet av reglerna i den nationella rätten. Direktiven är alltså inte direkt tillämpliga i medlemsstaterna och har inte heller s.k. direkt verkan (effekt) i förhållandet mellan enskilda, dvs. direktivens bestämmelser grundar inte några rättigheter eller skyldigheter och kan normalt inte åberopas inför domstolar och myndigheter. Ett direktiv kan emellertid i vissa fall, enligt uttalande från EG-domstolen, anses ha direkt effekt i de delar som avser rättigheter för enskild om medlemsstaten underlåtit att införliva direktivet

i den nationella rättsordningen inom utsatt tid. Ett uteblivet införlivande av ett direktiv kan även berättiga till skadestånd för enskild.

Inom EU fordras inte endast att direktiven skall införlivas med de nationella rättsordningarna utan också att direktiven och annan EG-rätt tolkas enhetligt i alla EU-länder. Tolkningen skall i sista hand göras av EG-domstolen. Svenska domstolar och andra rättstillämpande myndigheter är därför skyldiga att beakta EG-domstolens avgöranden.

4.2 Sverige och EU

Sverige och andra dåvarande EFTA-länder (Finland, Island, Norge och Österrike) träffade i februari 1992 avtal med EG och EG:s medlemsstater om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde, EES. EES-avtalet, som trädde i kraft den 1 januari 1994, syftar till en integrering av de aktuella EFTA-ländernas marknader med EU:s inre marknad med dess fria rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital (*de fyra friheterna*). Det ursprungliga EES-avtalet omfattade EG-rättsakter som antagits fram till och med den 31 juli 1991. Enligt avtalet kan direktiv som därefter antas av EG fogas till EES-avtalet genom beslut i den Gemensamma EES-kommittén. Ett sådant tillägg till avtalet beslutades i mars 1994.

Sverige har den 1 januari 1995 inträtt som medlem i EU. Sveriges förpliktelse att införliva EG-rätten i den svenska rättsordningen grundas härpå enbart på medlemskapet. Sverige kommer dock i egenskap av medlem i EU att omfattas av EES-avtalet och vara skyldigt att tillämpa de direktiv som ingår i avtalet i förhållande till de EFTA-länder som är avtalsparter, för närvarande Norge och Island. Föreliggande lagförslag har utformats med beaktande av detta. Det område som omfattas av den gemensamma marknaden betecknas således, liksom i redan gällande lagstiftning, EES.

4.3 EG:s grundläggande regler om försäkringsverksamhet

EG antog 1961 ett program om genomförande av etablerings- och tjänstefrihet på försäkringsområdet. Redan 1964 kom ett direktiv om avskaffande av alla hinder avseende etablering och tjänstehandel rörande återförsäkring och retrocession (64/225/EEG). När det gäller direkt försäkring gick utvecklingen betydligt långsammare. Det första skadeförsäkringsdirektivet (73/239/EEG) antogs 1973. Direktivet syftar till etableringsfrihet inom skadeförsäkringsverksamhet. Motsvarande direktiv för livförsäkring, det första livförsäkringsdirektivet (79/267/EEG), antogs först 1979. Dessa första direktiv brukar kallas etableringsdirektiven eller *första generationens direktiv*. De innebär en minimiharmonisering av regler för auktorisation och övriga krav som skall gälla för etablering i medlemsstaterna. I juni 1988 antogs det andra skadeförsäkringsdirektivet (88/357/EEG). Det innehåller främst regler om möjligheten att sälja för-

säkringar över nationsgränserna utan etablering i mottagarlandet (gränsöverskridande verksamhet). Motsvarande direktiv för livförsäkring, det andra livförsäkringsdirektivet (90/619/EEG), antogs i november 1990. Dessa båda direktiv utgör *andra generationens direktiv*. Såväl första som andra generationens direktiv har kompletterats och ändrats i flera omgångar. Det har skett bl.a. genom direktiv (84/641/EEG) om ändring av första skadeförsäkringsdirektivet speciellt avseende reserisker, direktiv (87/343/EEG) om ändring av första skadeförsäkringsdirektivet såvitt avser kreditförsäkring och borgensförsäkring och direktiv (90/618/EEG) om ändring av första och andra skadeförsäkringsdirektivet vad avser ansvarsförsäkring för motorfordon.

Genom EES-avtalet åtog sig Sverige att bl.a. införa regler om etableringsfrihet och om rätt att tillhandahålla tjänster genom gränsöverskridande verksamhet. Sverige har också införlivat de rättsakter som ingår i det ursprungliga EES-avtalet och som rör försäkringsverksamhet i den nationella lagstiftningen genom lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 1994 (SFS 1993:1302-1311, prop. 1992/93:257, bet. 1993/94:NU15, rskr. 1993/94:39).

EG har bedrivit ett fortsatt harmoniseringsarbete genom att anta ytterligare direktiv på försäkringsområdet. Avsikten har varit att fullständigt genomföra den inre marknaden även på försäkringsområdet genom bl.a. etablerings- och tjänstefrihet. De direktiv genom vilka detta uppnås är det s.k. tredje skadeförsäkringsdirektivet (92/49/EEG) och det s.k. tredje livförsäkringsdirektivet (92/96/EEG), *den tredje generationens direktiv*, antagna den 18 juni 1992 resp. den 10 november 1992. Direktiven skall till följd av Sveriges medlemskap i EU införlivas med den svenska rättsordningen. Dessa två direktiv ingår även i tilläggsavtalet till EES-avtalet och gäller därför för de EFTA-länder som omfattas av EES-avtalet.

4.4 Den tredje generationens direktiv

Tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet är i långa stycken likalydande. Direktiven syftar till att genomföra principerna om en enda auktorisation och om hemlandstillsyn.

Principen om *en enda auktorisation* innebär att en försäkringsgivare skall ha möjlighet att med stöd av auktorisationen i sitt hemland driva försäkringsverksamhet inom hela EU. Verksamheten skall kunna drivas såväl från ett fast driftställe etablerat i ett annat medlemsland än hemlandet som genom gränsöverskridande handel från ett fast driftställe beläget inom EU. Tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland får inte hindra etablering utomlands eller gränsöverskridande verksamhet bara på grund av att verksamheten inte enbart är inhemsk. Myndigheten kan emellertid hindra verksamhet i ett annat medlemsland (värdlandet) om försäkringsgivaren inte driver verksamheten på ett sunt sätt. Prövningen görs av hemlandsmyndigheten. Vårdlandet kan inte hindra en försäkringsgivare som har auktorisation i sitt hemland att driva verksamhet

i värdlandet, och får heller inte bestämma om verksamheten skall drivas från ett fast driftställe eller genom gränsöverskridande handel.

Verksamheten skall, var den än bedrivs inom EU, i princip stå under *hemlandstillsyn*. Detta innebär att hemlandets myndigheter skall ha huvudansvaret för övervakningen även av filialer etablerade inom andra EU-länder och av verksamhet som drivs i andra EU-länder genom gränsöverskridande verksamhet.

En ordning med en enda auktorisation och hemlandstillsyn förutsätter att varje medlemsstat erkänner övriga medlemsstaters regler för finansiell rörelse och offentlig tillsyn som tillräckliga för att tillgodose värdlandets anspråk på sundhet i rörelsen. Därför har i direktivform lagts fast miniminivåer för harmonisering av grundläggande regler för verksamheten (*minimiharmonisering*), som t.ex regler för prövning av större ägare, regler om soliditet och beräkning av tekniska reserver samt placeringsregler.

Denna proposition har disponerats på så sätt att ämnen som kan hänföras till minimiharmonisering behandlas i avsnitt 5 samt till enda auktorisation och hemlandstillsyn i avsnitt 6.

Värdlandets tillsynsmyndighet får dock i viss utsträckning kontrollera den verksamhet som drivs i landet. För att en försäkringsgivare skall få starta verksamhet — från ett etablerat driftställe eller genom gränsöverskridande verksamhet — skall en anmälan göras till värdlandets tillsynsmyndighet av dess motsvarighet i hemlandet. Värdlandsmyndigheten har i det skedet en möjlighet att meddela vilka allmänna förutsättningar som verksamheten skall uppfylla med hänsyn till det allmänna bästa.

I princip är det hemlandsmyndigheten som skall följa försäkringsgivarens verksamhet och ingripa om den inte uppfyller de krav som ställs för rörelsens bedrivande. Värdlandets tillsynsmyndighet har emellertid möjlighet att anmoda försäkringsgivaren att rätta sig om verksamheten inte överensstämmer med de regler som gäller. I undantagsfall — när försäkringsgivaren inte rättat sig efter ett påpekande från den behöriga myndigheten i hemlandet eller när fara i dröjsmål föreligger — kan även tillsynsmyndigheten i värdlandet ingripa, om det behövs till och med genom att förbjuda försäkringsgivaren att meddela nya försäkringar.

4.5 Förhållandet till tredje land

Förutom de förpliktelser som följer med EES-avtalet och ett medlemskap i EU har Sverige också förpliktelser gentemot medlemsstaterna i OECD. De åtaganden som OECD:s medlemsstater har gjort inom försäkringsområdet ingår i stadgan för liberalisering av löpande osynliga betalningar (Code of liberalisation of Current Invisible Operations) och i kapitalliberaliseringsstadgan (Code of Liberalisation of Capital Movements). Sverige har i fråga om försäkringsverksamhet inte gjort några reservationer som är av betydelse i detta sammanhang mot liberaliseringsförpliktelserna i liberaliseringsstadgorna. Förpliktelserna innebär att länderna i stor

utsträckning skall likabehandla inhemska företag och företag från andra OECD-länder. I avsnitt 6.6 behandlas åtaganden gentemot Schweiz som följer av Sveriges inträde i Europeiska unionen. Prop. 1994/95:184

5.1 Prövning av större ägare och företagsledning

5.1.1 Lämplighetsprövning vid ansökan om koncession

Regeringens förslag: Som en del i koncessionsförfarandet skall ingå prövning av lämpligheten hos tilltänkta ägare av s.k. kvalificerade innehav, som motsvarar 10 procent eller mer av aktiekapitalet eller av samtliga röster eller som annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget. Koncession skall inte beviljas om sådana ägare kan antas komma att utöva sitt inflytande på ett sätt som motverkar en sund utveckling av verksamheten i bolaget.

Försäkringsdirektivens regler om prövning av företagets faktiska ledning föranleder inga lagändringar.

Internpromemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Sveriges Advokatsamfund* anför att försäkringsrörelselagens allmänna sundhetskrav bl.a. innefattar att företagets verkställande ledning och större ägare skall uppfylla sådana krav på kunskaper och omdöme som behövs för att på ett långsiktigt och stabilt sätt driva en sund försäkringsverksamhet, och att detta således inte behöver anges särskilt i lagtexten. Samfundet anser vidare att det i det föreslagna kravet på en sund utveckling kan intolkas att utvecklingen i bolaget skall vara sund även ur en allmän marknadsekonomisk synvinkel, medan någon motsvarande tolkningsmöjlighet däremot inte föreligger när det gäller direktivens bestämmelser. Samfundet föreslår därför att den föreslagna regeln ändras så att den kommer i bättre överensstämmelse med direktiven. *Försäkringsförbundet* förutsätter att en prövning av ägare med kvalificerade innehav inte inskränker arbetsmarknadsparternas fria förhandlingsrätt beträffande avtalsförsäkring, samt att någon ny materiell prövning inte skall ske om ett bolag till följd av de ändrade försäkringsklasser som föreslås måste omkoncessioneras t.ex. från livförsäkringsbolag till skadeförsäkringsbolag. *Finansinspektionen* anser att det bör klargöras vilken personkrets som skall anses ingå i ett försäkringsbolags verkställande ledning. Enligt inspektionen är det vidare oklart om lämplighetsprövningen skall omfatta hela företagsledningen eller endast den verkställande ledningen. Inspektionen pekar slutligen på de problem som uppstår till följd av att ledningen vid tidpunkten för lämplighetsprövningen ännu inte är formellt utsedd.

EG:s regler: Enligt artikel 7 i tredje livförsäkringsdirektivet och artikel 8 i tredje skadeförsäkringsdirektivet får auktorisation för ett försäkringsföretag inte beviljas förrän prövningsmyndigheten fått information om vilka ägare, fysiska eller juridiska personer, som har kvalificerade innehav i företaget. Också storleken av sådana innehav skall uppges. Myndig-

heten skall vägra auktorisation om den, med hänsyn till behovet att säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av företaget, bedömer att lämpligheten av sådan ägare inte är tillfredsställande.

Med ett kvalificerat innehav avses, enligt artikel 1 i både tredje livförsäkringsdirektivet och tredje skadeförsäkringsdirektivet, ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, som representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller som annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget.

Förutom vad som krävs i fråga om större ägares lämplighet föreskriver direktiven även att försäkringsföretag som ansöker om auktorisation faktiskt skall ledas av personer med gott anseende och lämpliga yrkesmässiga kvalifikationer eller erfarenheter, artikel 8.1 i första skade- resp. livförsäkringsdirektivet i artiklarnas lydelse enligt artikel 6 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 5 i tredje livförsäkringsdirektivet. Reglerna om ledningens lämplighet är en utökning av de krav som gäller för auktorisation enligt den första generationens direktiv.

Skälen för regeringens förslag: Några uttryckliga regler om prövning av större ägares lämplighet i samband med koncession finns för närvarande inte. En sådan prövning förutsätts dock ske inom ramen för bedömningen av om lagens allmänna sundhetskrav är uppfyllt. Detta följer av förarbetena till de nuvarande reglerna i 2 kap. 3 § försäkringsrörelselagen (1982:713), FRL (prop. 1992/93:257 s. 187). Där uttalas att principen om sund försäkringsverksamhet är avsedd att uttrycka samma krav som innefattas i begreppet sund bankverksamhet, som i detta avseende innebär att bolagets verkställande ledning och större ägare skall bedömas uppfylla de kunskapsmässiga krav och vara så omdömesgilla i sitt handlande som erfordras för att de på ett långsiktigt och stabilt sätt skall kunna driva en sund verksamhet. Som *Advokatsamfundet* påtalat skall således redan i dag en prövning av ledningens och större ägares lämplighet göras vid koncessionsförfarandet. I internpromemorian angavs som skäl för att trots detta i lagtexten ta in uttryckliga regler om ägarprövning att prövningen kan leda till att enskilda personers eller företags rätt att äga viss egendom — aktier i försäkringsbolag - inskränks. Det ansågs därför lämpligt att dessa regler följde direkt av lag. Regeringen delar detta synsätt. Sådana regler har också nyligen tagits in i bankaktiebolagslagen (1987:618), lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag och lagen (1991:981) om värdepappersrörelse (prop. 1994/95:50, bet. 1994/95:NU12, rskr. 1994/95:164, SFS 1994:2007, 2018 och 2015). Motsvarande bestämmelser bör därför införas även i fråga om koncession av försäkringsbolag. I enlighet med de överväganden som gjorts i samband med nyssnämnda lagändringar kan det emellertid inte anses erforderligt, såsom föreslogs i internpromemorian, att i lag ta in en regel om att det till Finansinspektionen alltid skall lämnas uppgift om tilltänkta kvalificerade innehav. En sådan bestämmelse kan i stället fogas till exempelvis föreskrifter om vad en koncessionsansökan skall innehålla. Regler om lämplighetsprövning av större ägare i redan koncessionerade bolag kommer att tas upp i avsnitt 5.1.2. Där behandlas också prövningens materiella innehåll.

Advokatsamfundet har föreslagit att regeln om ägarprövning skall ges en annan utformning som närmare ansluter till lydelsen av bestämmelserna i direktiven. Bakom förslaget ligger farhågor om att regeln skulle kunna tolkas så att den gav stöd för en behovsprövning av det slag som tidigare avskaffats. Regeringen vill med anledning av detta slå fast att någon sådan tillämpning inte är avsedd. I sammanhanget bör även påpekas att den särskilda bestämmelsen om att koncession inte får vägras på den grunden att det inte behövs något ytterligare försäkringsbolag allttjämt gäller. Denna regel avser givetvis inte enbart behovet av ett försäkringsbolag som sådant. Bestämmelsens centrala innehåll är i stället att koncession inte får vägras därför att det saknas behov av sådana försäkringar som bolaget avser att erbjuda, oavsett om detta beror på att sådana försäkringar redan erbjuds av andra bolag eller att försäkringar av detta slag inte bedöms vara efterfrågade. Att någon behovsprövning inte skall ske följer också av de regler om produktfrihet och förbud mot förhandsgranskning av grunder som nu föreslås (avsnitt 6.3 resp. 5.2.1).

I fråga om de synpunkter som *Försäkringsförbundet* framfört kan inledningsvis konstateras att någon inskränkning av parternas fria förhandlingsrätt i fråga om avtalsförsäkring givetvis inte är avsedd. Några sådana effekter torde heller knappast uppstå i praktiken. Det måste ju förutsättas att avtalsförsäkringslösningar redan i dag ges en sådan utformning att de inte skulle komma i konflikt med en regel om att större ägare skall anses lämpliga. Förhållandet är likartat vad gäller prövning av omkoncessionering från ett slag av försäkringsrörelse till ett annat. Utgångspunkten måste ju även här vara att större ägare skall vara lämpliga. Om så inte är fallet torde det oavsett en eventuell omkoncessionering finnas skäl för Finansinspektionen att ingripa enligt de regler om löpande ägarprövning som behandlas i avsnitt 5.1.2. Det finns därför inte skäl att göra några särskilda undantag från ägarprövningsreglerna vad gäller omkoncessionering. En annan sak är att prövningen i ett fall där bolagets ägare sedan tidigare är kända och "godkända" naturligen kan göras mycket summarisk i förhållande till den som behövs beträffande ett helt nytt bolag med ägare som inte tidigare varit föremål för bedömning eller granskning.

Av direktiven följer att en prövning skall ske inte bara av större ägare, utan också av de personer som leder bolaget. *Finansinspektionen* har i sitt remissvar väckt frågan om vilken krets av personer som skall anses tillhöra denna grupp. Som tidigare har angetts ingår prövning av ledningens lämplighet som en del i bedömningen av om den planerade verksamheten som helhet kan antas uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. I de ovan redovisade uttalandena i förarbetena till motsvarande bestämmelser för banker, som enligt prop. 92/93:257 s. 187 är giltiga även i fråga om försäkringsbolag, anges att bedömningen skall avse bolagets verkställande ledning. Enligt inspektionen har emellertid prövningen av ansökningar om bankoktroj i praktiken kommit att innefatta en kvalitativ bedömning av den framtida bankens ledning i ordets vidare bemärkelse.

Vid en bedömning av om EG-reglerna om ledningsprövning kräver lagändringar måste beaktas dels den nuvarande svenska ordningen, dels de närmare krav som följer av den tredje generationens försäkrings-

direktiv. I de relevanta bestämmelserna i försäkringsdirektiven, som är likalydande med dem för kreditinstitut och värdepappersföretag, anges i den engelska språkversionen att företaget "shall be effectively run by persons of good repute with appropriate qualifications or experience". Den motsvarande svenska översättningen lyder "faktiskt ledas av personer med gott anseende och med lämpliga yrkesmässiga kvalifikationer eller lämplig yrkesmässig erfarenhet". I Danmark har direktiven tolkats så att prövningen där omfattar "medlem af forsikringssselskabets direktion eller bestyrelse". Enligt den tolkning som har gjorts i Storbritannien anges som föremål för prövningen bolagets "board of directors".

Enligt regeringens uppfattning kan direktivens krav i fråga om lämpligheten hos bolagets faktiska ledning tillgodoses inom ramen för gällande regler. Några lagändringar behövs därför inte. Med denna bedömning ankommer det inte på regeringen att uttala sig om tolkningen eller tillämpningen av sedan tidigare beslutade lagregler. Detta är i stället en uppgift för Finansinspektionen som ansvarig myndighet.

Finansinspektionen har även pekat på ett för ägar- och ledningsprövning gemensamt problem, nämligen att beslut om koncession enligt nu gällande ordning fattas innan det aktuella bolaget är bildat och således också innan ägar- och ledningsfrågorna är formellt avgjorda. Skälet för detta är att koncessionsförfarandet enligt dagens regler sker på ett mycket tidigt stadium av ett försäkringsbolags bildande. Motsvarande regler gäller också vid prövning av tillstånd att driva bankverksamhet (oktroj). Som inspektionen anför kan den nuvarande ordningen medföra problem av praktisk natur. Dessa kan dock inte undvikas utan en förändring av gången för bildande och koncessionering av ett försäkringsbolag. Med hänsyn till reglernas nära överensstämmelse borde i så fall också övervägas motsvarande ändringar av reglerna för bankoktroj. En sådan över syn ligger utanför ramen för detta lagstiftningsärende.

Prövningen av blivande ägare och ledning kommer således att ske i anslutning till det nuvarande koncessionsförfarandet. Någon risk för att ett bolag av detta skäl skulle komma att ledas eller ägas av olämpliga personer torde emellertid inte föreligga. Såvitt gäller ledningen uppstår svårigheter endast om en eller flera befattningshavare inte kunnat namnges i koncessionsansökan eller om personer som namngetts i ansökan ersätts med andra. Skulle i ett sådant fall en olämplig person utses efter det att koncession beviljats kan ingripande mot detta ske i efterhand, i sista hand genom beslut om förverkande av koncessionen. Förverkande kan enligt 19 kap. 11 § sista stycket FRL ske bl.a. om bolaget inte längre uppfyller kraven för koncession. Så är fallet om den verkställande ledningen är att anse som olämplig. Beträffande större ägare föreslås nu uttryckliga lagregler om sanktioner mot en olämplig ägare eller förvärvare av ett kvalificerat innehav i ett koncessionerat bolag. Reglerna behandlas i följande avsnitt.

Regeringens förslag: Finansinspektionens tillstånd krävs för förvärv av kvalificerade innehav av aktier i ett försäkringsbolag. Tillstånd krävs även för förvärv som innebär att den som redan har ett kvalificerat innehav ökar detta så att det uppgår till eller överskrider 20, 33 eller 50 procent av kapitalet eller rösterna eller som medför att försäkringsföretaget får ställning av dotterföretag.

Inspektionen skall bevilja tillstånd till ett förvärv om lämpligheten hos förvärvaren inte kan antas motverka en sund utveckling av verksamheten i bolaget. På samma grund kan inspektionen ingripa mot den som redan har ett kvalificerat innehav i ett försäkringsbolag, bl.a. genom förbud att utöva rösträtt och, i sista hand, föreläggande att avyttra aktierna. Inspektionen skall meddela beslut om tillstånd till förvärv inom tre månader från det att ansökan om tillstånd gjordes.

Anmälan skall ske till Finansinspektionen av avyttringar som medför att ett innehav upphör att vara kvalificerat eller som innebär att innehavet går ned under någon av de ovan angivna nivåerna.

I ärenden om ägarprövning skall sekretess gälla hos Finansinspektionen för uppgifter om enskildas ekonomiska eller personliga förhållanden om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgifterna blir offentliga.

Internpromemorians förslag innehöll ingen särskild sekretessregel. Internpromemorian överensstämmer i övrigt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Sveriges Advokatsamfund* anser att följande bör föreskrivas i författning. Aktier som förvärvats i strid med tillståndsplikten eller inspektionens beslut får inte företrädas vid bolagsstämman och avgivna röster skall därför vara ogiltiga, om inte inspektionen i efterhand gett tillstånd till förvärvet. *Finansinspektionen* påpekar att internpromemorian inte berör frågan om en eventuell löpande prövning av ledningen. Inspektionen anser det vidare värdefullt att riktlinjer ges för inspektionens befogenheter vad gäller prövningen av ägares och lednings lämplighet.

EG:s regler: Enligt artikel 14.1 i det tredje livförsäkringsdirektivet och artikel 15.1 i det tredje skadeförsäkringsdirektivet skall det föreskrivas en skyldighet för varje fysisk eller juridisk person, som avser att förvärva ett kvalificerat innehav i ett försäkringsföretag, att underrätta behöriga myndigheter om storleken av det tilltänkta innehavet. Innebörden av begreppet kvalificerat innehav har behandlats i avsnitt 5.1.1. En underrättelse skall lämnas även av den som avser att öka ett kvalificerat innehav så att hans andel av kapitalet eller rösterna kommer att nå upp till eller överskrida 20, 33 eller 50 procent, eller så att försäkringsföretaget får ställning av dotterföretag.

När en myndighet fått en anmälan om ett tilltänkt förvärv, skall den enligt samma artiklar ha möjlighet att inom en tid av tre månader mot-

sätta sig förvärvet. Detta skall ske om förvärvaren bedöms vara olämplig. Om myndigheten beslutar att inte motsätta sig förvärvet får den föreskriva en viss tid inom vilken förvärvet skall ha genomförts.

Enligt artikel 14.2 i livförsäkringsdirektivet och artikel 15.2 i skadeförsäkringsdirektivet skall anmälan göras även av fysiska och juridiska personer som avser att avyttra - direkt eller indirekt - ett kvalificerat innehav. Också i det fall en avyttring innebär att ett kvalificerat innehav upphör att vara kvalificerat eller att innehavet minskas så att andelen av kapitalet eller rösterna går ned under 20, 33 eller 50 procent eller så att försäkringsföretaget förlorar sin ställning av dotterföretag, skall anmälan ske.

En skyldighet att underrätta behöriga myndigheter åligger enligt artikel 14.3 i livförsäkringsdirektivet och artikel 15.3 i skadeförsäkringsdirektivet försäkringsföretag som, i samband med bolagsstämma eller på annat sätt, får kännedom om förvärv eller avyttringar som nu sagts. Ett försäkringsföretag skall också löpande, minst en gång om året, underrätta myndigheterna om vilka personer som har kvalificerade innehav i företaget och om storleken av sådana innehav.

Enligt artikel 14.4 i livförsäkringsdirektivet och artikel 15.4 i skadeförsäkringsdirektivet åligger det behöriga myndigheter att ingripa mot ägare med kvalificerade innehav, när de utövar sitt inflytande på ett sätt som är ägnat att motverka en sund och ansvarsfull ledning av försäkringsföretaget. Sådana ingripanden skall kunna ske exempelvis i form av förelägganden, sanktioner gentemot styrelsen och den verkställande ledningen samt genom upphävande av rösträtt som följer med innehavet. Åtgärder av samma slag skall kunna vidtas gentemot den som underlåter att lämna föreskrivna underrättelser om förvärv. Om ett förvärv genomförs i strid med myndighetens beslut skall - oavsett vilka ingripanden som sker i övrigt - förordnas att rösträtterna som är knutna till innehavet inte får utövas eller att avgivna röster skall vara eller får förklaras ogiltiga.

Skälen för regeringens förslag: Regler om prövning av lämpligheten av större ägare i redan auktoriserade finansiella institut infördes inom EG först i fråga om banker och andra kreditinstitut. Dessa regler finns i direktivet 89/646/EEG av den 15 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut, samt med ändring av direktiv 77/780/EEG (andra banksamordningsdirektivet). Bestämmelser om ägarprövning i enlighet med vad som föreskrivs i direktivet har införts först i ifråga om banker och därefter också för kreditmarknadsbolag. Bestämmelserna finns nu i bankrörelselagen resp. lagen om kreditmarknadsbolag (prop. 1992/93:89, bet. 1992/93:NU9, rskr. 1992/93:109, SFS 1992:1613 och 1610). Inom EG har vidare genom direktivet 93/22/EEG av den 10 maj 1993 om investeringstjänster inom värdepappersområdet motsvarande ägarprövningsregler införts även beträffande värdepappersföretag. Direktivets bestämmelser i detta avseende överensstämmer med bestämmelserna i det andra banksamordningsdirektivet. Ägarprövningsregler för värdepappersbolag som är likalydande med dem för banker och kreditmarknadsbolag har nyligen

tagits in i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse (prop. 1994/95:50, bet. 1994/95:NU12, rskr. 1994/95:164, SFS 1994:2015).

Det finns i dag inga uttryckliga regler om prövning av ägare i försäkringsbolag. I försäkringsrörelselagen föreskrivs endast att den som förvärvat aktier, inom en månad skall anmäla förvärvet till Finansinspektionen om det medför att förvärvarens andel av aktiekapitalet eller rösterna kommer att överstiga vissa gränsvärden. Syftet bakom bestämmelsen är att sådan information kan utgöra ett värdefullt komplement till de upplysningar om bolagets verksamhet som inspektionen tar del av i övrigt och underlätta tillsynen (prop. 1989/90:116, s.49). Detta är inte tillräckligt för att uppfylla EG:s regler. Av tredje generationens försäkringsdirektiv följer att bestämmelser om ägarprövning, innefattande bl.a. tillståndsplikt för förvärvare av aktier, skall införas beträffande försäkringsbolag. Försäkringsdirektivens regler är utformade på samma sätt som EG-reglerna för kreditinstitut och värdepappersföretag. Som redovisats ovan är också de svenska reglerna för de två sistnämnda slagen av företag överensstämmande. Internpromemorians förslag bygger på att även reglerna för prövningen av ägare i försäkringsbolag bör ha samma innehåll som reglerna för prövningen av ägare i andra finansiella företag.

Sveriges Advokatsamfund har i ett avseende föreslagit en annan utformning av ägarprövningsreglerna. Samfundet förordar att följden av att ett förvärv sker utan Finansinspektionens tillstånd — förbud mot att aktierna företräds vid bolagsstämma eller ogiltighet av avgivna röster — skall följa direkt av lagen i stället för att kräva ett särskilt beslut av Finansinspektionen. Som skäl för detta har anförts dels att de rättsliga följderna av ett förvärv i strid med tillståndsplikten eller Finansinspektionens beslut blir mer förutsägbara, dels att en aktieägare kan vända sig direkt till domstol för att få ett bolagsstämmbeslut upphävt om beslutet möjliggjorts genom att någon som gjort ett otillåtet förvärv röstat på stämman. Samfundet anser det vidare lämpligare från rättssäkerhetssynpunkt att frågan om aktier får företrädas på bolagsstämma prövas av domstol och inte av Finansinspektionen. Enligt regeringens uppfattning är dock skillnaderna mellan internpromemorians och samfundets förslag i praktiken små. I fall där Finansinspektionen avslagit en ansökan om tillstånd torde, om förvärvet ändå genomförs, både förvärvaren och andra berörda även med den ordning som föreslås i internpromemorian normalt kunna utgå från att aktierna inte kommer att få företrädas på bolagsstämman. Om ett förvärv sker innan inspektionen meddelat beslut i tillståndsfrågan kommer även med den utformning av regeln som samfundet föreslår en osäkerhet om avgivna röster är giltiga eller inte att råda till dess frågan om tillstånd prövats. Det kan vidare vara en fördel att röster som avgivits av en ägare som sedermera bedöms som olämplig inte automatiskt blir ogiltiga. Syftet med ägarprövningsreglerna är att förhindra att en olämplig ägare påverkar bolagets verksamhet i osund riktning. Beslut som en i och för sig olämplig ägare medverkat till vid en enstaka bolagsstämma behöver inte nödvändigtvis ha en sådan verkan. En automatisk ogiltighetsverkan kan i sådana fall komma att medföra att sakligt sett helt legitima beslut rivs upp. Inte heller bör fördelarna ur rättssäkerhetssynpunkt av att ogiltighet

beslutas av domstol överdrivas. Domstolens prövning kommer enligt samfundets förslag endast att avse frågan om Finansinspektionen beviljat tillstånd till förvärvet eller inte. Den mer krävande uppgiften att avgöra huruvida en förvärvare är lämplig och således skall beviljas tillstånd skulle alljämt komma att ligga hos inspektionen.

Mot bakgrund av de överväganden som redovisats ovan finner regeringen inte skäl att frågå internpromemorians förslag. Ägarprövningsreglerna för försäkringsbolag bör således ges samma lydelse som de regler som redan införts i fråga om banker, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag. Enhetliga regler i detta avseende kommer härigenom att gälla inom hela det finansiella området.

Ägarprövningsreglernas närmare tillämpning behandlas i författningskommentaren till de aktuella bestämmelserna. Ett flertal frågor av mer principiell karaktär har också kommenterats i förarbetena till motsvarande regler på värdepappersområdet (prop. 1994/95:50 s. 138-141). Vad som uttalats där är i tillämpliga delar giltigt också i fråga om prövningen enligt FRL.

Finansinspektionen har tagit upp frågan om löpande prövning också av bolagets ledning. Som redovisats i närmast föregående avsnitt (5.1.1) ingår prövning av ledningen som en del i koncessionsförfarandet. Koncession skall inte beviljas om inte den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. Givetvis måste samma krav på ledningen gälla även sedan koncession beviljats. Koncessionsprövningen skulle annars förlora sin verkan. Kontrollen av att verksamheten leds av lämpliga och kompetenta personer ingår således som en del av Finansinspektionens löpande tillsyn.

För ägarprövning enligt bankrörelselagen och lagen om kreditmarknadsbolag finns i 8 kap. 5 § andra stycket sekretesslagen (1980:100) regler om sekretess i vissa fall för uppgifter om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden. Reglerna gäller både för prövning som sker vid ansökan om oktroy resp. auktorisation och för prövning som sker inom ramen för den löpande tillsynen. Motsvarande regler har nyligen beslutats för prövning enligt bestämmelserna i värdepappersrörelselagen. Samma sekretesskydd bör gälla även vid ägarprövning som sker enligt FRL. Sekretessfrågor i övrigt behandlas i samband med reglerna om hemlandstillsyn (avsnitt 6.2).

5.2.1 Stadfästelse av grunder och grundernas innehåll

Regeringens förslag: Kravet på stadfästelse av grunder slopas. Grunder för livförsäkring skall tillställas Finansinspektionen senast samtidigt med att de börjar användas. Till grunderna skall fogas en redogörelse för de konsekvenser grunderna får för försäkringstagarna och försäkringsbolaget. Motsvarande skall gälla vid ändring av grunder. Skyldigheten att teckna återförsäkring för livförsäkring skall inte längre anges i grunderna utan, i likhet med skadeförsäkring, framgå av bolagsordningen. Om en långvarig skadeförsäkrings särskilda beskaffenhet föranleder det får undantag medges från kravet på grunder. De bestämmelser i grunderna som har villkorskaraktär skall framgå av försäkringsvillkoren och inte anges i grunderna. Bestämmelser om beräkning av försäkringspremier, premiereserv och tekniska återköpsvärden samt om återbäring till försäkringstagarna skall även fortsättningsvis anges i grunderna.

Försäkringsutredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Utredningens förslag om slopande av kravet på stadfästelse har tillstyrkts av remissinstanserna. *Svenska Aktuarieföreningen* har framhållit att det finns risk för betydande ekonomiska förluster för försäkringsbolaget om grunderna underkänns i efterhand. Föreningen anser att frågan om möjlighet för Finansinspektionen att ge bindande förhandsbesked avseende grundernas innehåll bör diskuteras. *Försäkringsförbundet* har anfört att uppgifter i grunderna rörande regler för beräkning av premier och tekniskt återköpsvärde måste kunna sekretessbeläggas. Förbundet har vidare ifrågasatt att detaljerade regler för tilldelning av återbäring skall överföras till försäkringsvillkoren. *Finansinspektionen* anser att det bör klargöras om ett ingripande i fråga om grunderna från inspektionens sida skall få retroaktiv verkan på innehållet i avtal som tecknats före ingripandet. *Konkurrensverket* har avstyrkt förslaget att Finansinspektionen skall ges möjlighet att meddela närmare föreskrifter om utformningen av grunderna. Verket har vidare funnit det uteslutet att det skall krävas anmälningsskyldighet för samtliga uppgifter i grunderna.

EG:s regler: Artikel 8.3 i första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 5 i tredje livförsäkringsdirektivet förbjuder medlemsstaterna att anta bestämmelser som gör etableringstillstånd beroende av förhandsgodkännande eller av löpande anmälan av allmänna och särskilda försäkringsvillkor, premietariffer, tekniska grunder som särskilt används för beräkning av premietariffer eller tekniska avsättningar, eller formulär och andra tryckta handlingar som företaget avser att använda i sina mellanhanden med försäkringstagarna. Beträffande allmänna och särskilda försäkringsvillkor, premietariffer eller andra tryckta handlingar gäller det-

samma för skadeförsäkring enligt artikel 8.3 i första skadeförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 6 i tredje skadeförsäkringsdirektivet. För skadeförsäkring får inte heller, dock med visst undantag, krävas förhandsanmälan eller godkännande av premiehöjningar.

För livförsäkring får hemlandet kräva regelbunden underrättelse om de tekniska grunder som använts vid beräkning av premiatariffer och tekniska avsättningar. För både liv- och skadeförsäkring får hemlandet kräva att stiftelseurkund och bolagsordning samt alla andra handlingar som krävs för normal tillsyn ges in till behörig myndighet.

De redovisade bestämmelserna kompletteras i artikel 29 i både tredje liv- och skadeförsäkringsdirektiven av en bestämmelse som innebär att detsamma gäller även under verksamhetens bedrivande, dvs. efter det att auktorisation beviljats.

Gällande regler: För livförsäkring och i vissa fall för skadeförsäkring skall grunder upprättas. Grunderna består till stor del av försäkringsmatematiska formler och modeller för beräkning. Grunderna innebär en komplettering till försäkringsbolagets bolagsordning men även till det enskilda försäkringsavtalets villkor.

Av 2 kap. 6 § första stycket FRL framgår att grunder för livförsäkring skall upprättas för beräkning av försäkringspremier och av premiereserv, för försäkringstagarnas rätt till återköp och fribrev, för belåning av försäkringsbrev hos bolaget, för verkan av underlåtenhet att betala premie, för försäkringstagarens rätt när försäkringen upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet, för återbäring till försäkringstagarna, för skyldighet att teckna återförsäkring och för förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

Med stöd av 1 kap. 5 § första stycket FRL får lagens livförsäkringsbestämmelser, inklusive bestämmelserna om grunder, tillämpas också för sjuk- och olycksfallsförsäkring.

För skadeförsäkringar som meddelas för längre tid än tio år skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och för försäkringstagarnas rätt när försäkringen upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet. Om liv- eller sjukränta tillhör annan försäkring än livförsäkring skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och rätt till återköp.

Närmare reglering av vad grunderna skall innehålla finns i 7 kap. 2-8 §§ och 12 kap. 8 § FRL där det även finns bestämmelser om s.k. övergångsgrunder.

Grundernas överensstämmelse med lag prövas av regeringen i samband med koncessionsprövningen. Om den planerade verksamheten enligt bolagsordning, grunder och verksamhetsplan kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet skall regeringen enligt 2 kap. 3 § tredje stycket FRL stadfästa grunderna tillsammans med bolagsordningen och bevilja bolaget koncession. Även en ändring av grunderna skall stadfästas av regeringen eller, i vissa fall, av Finansinspektionen.

För filialer och agenturer till utländska försäkringsgivare hemmahörande inom EES gäller för livförsäkring i huvudsak motsvarande regler som för svenska försäkringsbolag (3 kap. 2 § och 5 kap. 3-4 §§ lagen

(1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige, LEF). För den verksamhet som drivs här i landet av en sådan försäkringsgivare genom gränsöverskridande verksamhet skall, om verksamheten är koncessionspliktig, bestämmelser upprättas och ges in till Finansinspektionen om hur premiereserv skall beräknas, om försäkringstagarnas rätt till återköp och fribrev, om återbäring till försäkringstagarna samt, om inte undantag medges av Finansinspektionen, om hur försäkringspremier skall beräknas (3 kap. 4 § LEF).

Vad gäller försäkringsföretag hemmahörande i ett land utanför EES gäller för livförsäkring och sådan liv- och sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring i huvudsak samma regler som för svenska bolag. Däremot finns inga regler om grunder för skadeförsäkring.

Skälen för regeringens förslag:

Stadfästelse av grunder

För att de svenska reglerna inte skall stå i strid med EG:s regler får det inte krävas förhandsgodkännande eller löpande anmälning av allmänna eller särskilda försäkringsvillkor, premietariffer, tekniska grunder som särskilt används för beräkning av premietariffer eller tekniska avsättningar, eller formulär och andra tryckta handlingar som företaget avser att använda i sina mellanhanden med försäkringstagarna. I den mån grunderna innehåller något av detta får kravet på stadfästelse av dem inte behållas.

Försäkringsutredningen har funnit att för livförsäkring faller samtliga grunder, utom grunderna för skyldighet att teckna återförsäkring, inom det enligt direktivet förbjudna området (se utredningen s. 78 f). För skadeförsäkring är utredningens ståndpunkt att kravet på grunder i sin helhet faller inom det förbjudna området. Regeringen instämmer i den bedömning Försäkringsutredningen gjort i denna del. Att behålla kravet på stadfästelse endast såvitt avser grunder för skyldighet att teckna återförsäkring är inte befogat. Kravet på stadfästelse av grunder skall därför slopas.

Motsvarande regler som vid antagande av nya grunder bör gälla vid ändring av dem.

Svenska Aktuarieföreningen har ansett att en möjlighet för Finansinspektionen att ge bindande förhandsbesked avseende grundernas innehåll bör diskuteras. Detta för att minska risken att grunderna i efterhand underkänns med betydande ekonomiska förluster för försäkringsbolaget.

En grundläggande tanke bakom förbudet mot förhandsgodkännande är emellertid att skapa konkurrensfrihet och möjlighet till fri produktutveckling. Att införa möjlighet till bindande förhandsgranskning skulle enligt regeringens mening motverka dessa syften. Det finns dessutom en risk att denna möjlighet skulle utnyttjas i en sådan omfattning att Finansinspektionens prioritering av tillsynens inriktning kan bli lidande. Risken för ekonomiska förluster kan minimeras genom att Finansinspektionen i

Grundernas betydelse som avtalsinnehåll

Som nämnts är grunderna i vissa delar närmast att anse som försäkringsvillkor. Villkoren hänvisar ofta till grunderna. I ett förslag till ny försäkringsavtalslag (Ds 1993:39) har lagregler föreslagits i fråga om sådana villkor som det enligt 2 kap. 6 § FRL skall upprättas grunder för, t.ex. om försäkringstagarens rätt till fribrev och återköp. I vissa fall har det föreslagits att bestämmelser skall finnas i försäkringsvillkoren. Det är för närvarande osäkert när den nya försäkringsavtalslagen kan träda i kraft. Under inga förhållanden kommer detta att ske under år 1995. Mot bakgrund av dessa förslag och att de villkor som skall gälla i avtalet mellan försäkringstagaren och bolaget i möjligaste mån bör framgå av försäkringsvillkoren och inte av grunderna har Försäkringsutredningen föreslagit att skyldigheten att upprätta grunder i huvudsak skall begränsas till tekniskt beräkningsunderlag (se utredningen s.81 ff).

En sådan ordning som Försäkringsutredningen föreslagit är enligt regeringens mening tilltalande. Det är en fördel om försäkringstagarna direkt av avtalet kan se vilka villkor som gäller för en försäkring. Med nu existerande ordning är de villkor som återfinns i grunderna svåråtkomliga och svåra att förstå. I de fall en fråga regleras direkt i försäkringsavtalslagen eller enligt försäkringsavtalslagen skall tas upp i avtalsvillkoren finns det enligt regeringens uppfattning inte anledning att behålla kravet att grunder skall upprättas. Regeringen förutsätter att försäkringsbolagen utformar villkoren så att försäkringstagarna kan förstå dem och att de inte blir onödigt omfattande.

Försäkringsförbundet har ifrågasatt att detaljerade regler för tilldelning av återbäring skall överföras till försäkringsvillkoren. Enligt förbundets mening skulle det bli tungrott och leda till svårigheter att anpassa tilldelningsmetodiken till förbättrad teknik. Det kan visserligen komplicera för bolagen att tilldelningsreglerna anges i villkoren i stället för i grunderna. Vinsten av att föra dessa bestämmelser till villkoren är emellertid enligt regeringens mening stor. Återbäringen är en väsentlig del av avtalen och det är därför naturligt att bestämmelserna återfinns där. Det kan dessutom påpekas att bestämmelser om antaganden och metoder för beräkning av återbäring även fortsättningsvis skall anges i grunderna.

Enligt 2 kap. 5 § 10 FRL skall bolagsordningen, för annan försäkring än livförsäkring, ange i vilken utsträckning bolaget är skyldigt att teckna återförsäkring. Det vore lämpligt att samma regler gäller både för livförsäkring och för skadeförsäkring trots att det därigenom blir bolagsstämman och inte styrelsen som beslutar om ändring i bestämmelserna om återförsäkring. Regeringen föreslår därför att bolagsordningen även för livförsäkring skall ange i vilken utsträckning bolaget är skyldigt att teckna återförsäkring.

De ämnen som blir kvar att upprätta grunder för är beräkning av försäkringspremier och premiereserv samt återbäring till försäkringstagarna. Det blir också nödvändigt att upprätta grunder för beräkning av tekniska återköpsvärden.

Undantag från skyldigheten att upprätta grunder

Försäkringsutredningen har föreslagit att dispens skall kunna ges från skyldigheten att upprätta grunder såvitt avser lång skadeförsäkring. Som exempel på försäkringar där grunder inte skulle behövas har angetts långa skadeförsäkringar som avser mindre belopp. Ett annat exempel är en typ av försäkringar som har uppträtt på senare tid, särskilt inom kreditförsäkring i samband med längre byggnadsprojekt, där försäkringskonstruktionen har sådana särdrag att det kan komma att återbetalas premier vid få skador eller att utkrävas nya premier vid ogynnsamt skadefall. Den sist nämnda försäkringstypen reglerar dessa förhållanden på ett sätt som liknar det som används i grunder. Ett krav på grunder bör naturligtvis inte gälla om det inte uppfyller den avsedda funktionen. Regeringen delar därför utredningens bedömning att en möjlighet för dispens bör införas om det är motiverat med hänsyn till försäkringens särskilda beskaffenhet.

Tillsynen över grunderna

Försäkringsutredningen har föreslagit att Finansinspektionen skall få möjlighet att meddela föreskrifter om grundernas närmare utformning med motiveringen att det skulle underlätta inspektionens tillsyn. Utredningen har vidare föreslagit att grunderna, tillsammans med en analys av deras konsekvenser för försäkringstagarna och bolaget, skall ges in till inspektionen senast samtidigt som de börjar tillämpas. Enligt utredningen kan det ifrågasättas om EG:s ordning medger krav på anmälan av samtliga bestämmelser som grunderna för livförsäkring enligt utredningens förslag skall innehålla. Utredningens bedömning är att det otvivelaktigt är tillåtet beträffande regler för beräkning av premier och premiereserv, medan viss tvekan kan gälla för övriga bestämmelser (regler för beräkning av återköpsvärden samt bestämmelser för beräkning och fördelning av återbäring). Eftersom även de sistnämnda bestämmelserna kan få betydelse för storleken av ett bolags försäkringstekniska skulder bör de dock enligt utredningen kunna omfattas av en bestämmelse om anmälningskyldighet.

Konkurrensverket har avstyrkt utredningens förslag i denna del. Verket anser att det mot bakgrund av kraven i tredje livförsäkringsdirektivet är uteslutet att behålla krav på förhandsanmälan för samtliga bestämmelser i grunderna. Beträffande den av utredningen föreslagna möjligheten för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om grundernas utformning anser verket att det förhållandet att grunderna numera varierar visar på att det inträtt ett visst mått av sådan flexibilitet som utredningen enligt sina direktiv skall söka främja.

En anmälningsskyldighet för samtliga grunder skulle i hög utsträckning underlätta Finansinspektionens tillsynsarbete. Enligt regeringens mening är en sådan skyldighet inte oförenlig med EG:s regler. Regeringen anser därför att en anmälningsskyldighet för samtliga grunder bör införas.

Regeringen anser, i likhet med utredningen, att det skulle underlätta Finansinspektionens tillsyn om inspektionen får meddela föreskrifter om grundernas utformning. En sådan föreskriftsrätt bör därför genomföras. Det bör dock framhållas att föreskrifterna skall avse grundernas redaktionella utformning. Att låta föreskrifterna omfatta grundernas materiella innehåll skulle kunna hämma produktutveckling och konkurrens.

Försäkringsförbundet har anfört att uppgifter i grunderna rörande regler för beräkning av premier och tekniskt återköpsvärde bör kunna anses vara sådana uppgifter som sekretess bör gälla för.

Enligt 8 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100) gäller sekretess i statlig myndighets verksamhet som består i tillsyn med avseende på försäkringsväsendet för uppgifter om affärs- och driftsförhållanden hos den som myndighetens verksamhet avser, om det kan antas att han lider skada om uppgiften röjs. Frågan om de uppgifter *Försäkringsförbundet* angett kan vara sådana som kan omfattas av sekretess får avgöras från fall till fall. Regeringen anser därför att någon lagändring i detta hänseende inte är nödvändig.

Finansinspektionen har ansett att det krävs ett klargörande i frågan om ett ingripande mot grunderna skall få retroaktiv verkan på innehållet i avtal som tecknats före ingripandet.

Utredningen har i viss mån tangerat frågan (s. 88 f.). Enligt utredningen kan ändringar i grunderna enligt gällande rätt få verkan för redan ingångna försäkringsavtal. Det förhållandet att ändringar i grunderna skall stadfästas har ansetts utgöra en garanti för att sådana ändringar inte kränker försäkringstagarnas rätt. När nu kravet på stadfästelse slopas kan det visserligen enligt utredningen diskuteras om ändringar även i fortsättningen skall få verkan för redan ingångna avtal. Mot bakgrund av bl.a. att de nya grunderna tillsammans med en redogörelse för ändringens konsekvenser för försäkringstagarna och bolaget skall ges in till Finansinspektionen och att inspektionen därigenom får en möjlighet att ingripa i ett tidigt skede anser utredningen att grundändringar även i framtiden kan få verkningar på ett redan ingånget avtal. Regeringen delar utredningens uppfattning. I linje med detta kan även ändringar av grunderna som initierats av Finansinspektionen få effekt på redan ingångna avtal.

Utländska försäkringsföretag utanför EES

EG:s regler på detta område gäller endast för EES-länder. Det betyder att Sverige i förhållande till sina åtaganden gentemot EG och EES har frihet att för tredje lands försäkringsföretag utforma regleringen. Däremot har Sverige internationella åtaganden gentemot OECD som innebär att inhemska företag och företag hemmahörande inom OECD bör behandlas lika. Regeringen har tidigare gett uttryck åt sin mening att det är ange-

läget att genomföra motsvarande förändringar för tredje lands företag som för företag hemmahörande inom EES under förutsättning att EG:s regler tillåter det och att grundläggande skyddsintressen och tillsynskrav är tillgodosedda (prop. 1992/93:257 s. 100). Mot denna bakgrund bör krav på stadfästelse av grunder inte längre förekomma för tredje lands företag.

5.2.2 Beräkning av försäkringspremier och premiereserv i livförsäkringsrörelse

Regeringens förslag: Premiereserven i livförsäkringsrörelse skall som huvudregel beräknas individuellt. En kollektiv beräkningsmetod medges om en sådan metod ger ett resultat som motsvarar det som erhålls vid en individuell beräkning. Bestämmelserna om beräkning av premiereserv skall gälla alla livförsäkringar. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om högsta tillåtna ränteantagande.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna har tillstyrkt utredningens förslag eller lämnat det utan erinran. *Finansinspektionen* har anfört att ett försäkringsbolag som beräknat sin premiereserv efter en räntefot som är högre än den räntefot som inspektionen senare kan komma att fastställa måste genomföra en premiereservförstärkning i samband med att räntenivån sänks. Enligt inspektionen kan detta medföra allvarliga ekonomiska problem för bolaget.

EG:s regler: EG:s regler om beräkning av premier och premiereserv återfinns i artikel 19 i tredje livförsäkringsdirektivet resp. artikel 17 i första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 18 i tredje livförsäkringsdirektivet.

Premierna för nya försäkringar skall utifrån rimliga försäkringsmatematiska antaganden vara tillräckliga för att försäkringsföretaget skall kunna uppfylla alla sina åtaganden och i synnerhet för att kunna skapa tillräckliga försäkringstekniska avsättningar. Vid den bedömningen får hänsyn tas till alla delar av ett försäkringsföretags ekonomiska situation. Dock får andra medel än premier och därav härrörande avkastning inte systematiskt och permanent utnyttjas på sådant sätt att det på lång sikt kan äventyra företags soliditet.

Hemlandet skall föreskriva regler, så att varje försäkringsföretag skapar tillräckliga försäkringstekniska avsättningar, inklusive premiereserver, i förhållande till företags hela verksamhet. Regler för storleken på dessa reserver är inte närmare preciserade utan skall fastställas av varje land efter vissa principer som är angivna i direktivtexten. Storleken på avsättningarna skall bestämmas efter en tillräckligt försiktig prospektiv försäkringsmatematisk metod med beaktande av alla åtaganden för framtiden

och med hänsyn till framtida premieintäkter. En retrospektiv metod är i vissa fall tillåten. Beräkningen skall innehålla en tillräcklig marginal för ogynnsamma avvikelser från de relevanta faktorerna. Hänsyn skall även tas till den metod som används vid värdering av de tillgångar som svarar mot avsättningarna. Avsättningarna skall beräknas separat för varje avtal men en kollektiv beräkning är tillåten om det är troligt att den ger ungefär samma resultat som en individuell. Enligt direktivet skall hemlandet dessutom fastställa ett maximalt ränteantagande efter vissa principer som är närmare angivna. För unit linked-försäkringar, engångsbetalda försäkringar för en tid av högst åtta år, försäkringar utan rätt till återbäring och livränteförsäkringar utan återköpsvärde behöver maximalt ränteantagande inte fastställas.

Skälen för regeringens förslag: Enligt gällande regler i 2 kap. 6 § FRL skall grunder upprättas för beräkning av premier och av premiereserv. I 7 kap. 2 § FRL anges att grunderna skall avse att trygga bolagets förmåga att fullgöra sina förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal och att meddela försäkringar till en kostnad som är skälig med hänsyn till försäkringens art. I 7 kap. 3 § FRL fastställs närmare vad premiergrunderna och premiereservgrunderna skall innehålla, nämligen antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntefot samt driftskostnader. De får även innehålla föreskrifter om särskilda säkerhetstillägg. Antagandena skall, som huvudregel, väljas så att de var för sig kan anses betryggande för det slag av försäkringsrörelse det är fråga om. Det föreskrivs vidare en prospektiv beräkning av premiereserven, dvs. en beräkning som grundar sig på skillnaden mellan kapitalvärdet av framtida utgifter och inkomster. Det skall vara en kollektiv beräkning.

I huvudsak bygger den svenska regleringen i försäkringsrörelselagen på de principer som EG:s regler upptar. På ett par punkter förekommer dock skillnader.

Premiereserven uppfattas enligt FRL som ett kollektivt begrepp. I individuell försäkring beräknar bolagen dock numera premiereserven individuellt för alla försäkringar. EG:s regler anger också som nämnts att premiereserven skall beräknas individuellt. Regeringen anser därför att de svenska bestämmelserna skall ändras på så sätt att som huvudregel en individuell beräkningsmetod skall tillämpas. I överensstämmelse med EG:s regler föreslås en möjlighet att tillämpa en kollektiv beräkning om det ger ett resultat som motsvarar det som erhålls vid en individuell beräkning.

EG:s regler medger undantag från den prospektiva beräkningen och tillåter en retrospektiv beräkning om det kan visas att de försäkringstekniska skulderna inte blir lägre med en sådan beräkning. Detsamma gäller om en prospektiv beräkning inte kan tillämpas för de aktuella försäkringarna. Regeringen anser att användning av en retrospektiv metod bör medges i de fall som anges i direktiven.

Det finns inte några svenska lagregler om högsta tillåtna ränteantaganden. EG:s regler innebär att sådan ränta skall fastställas. Det är enligt regeringens mening lämpligt att räntan fastställs av regeringen eller av Finansinspektionen. Vissa typer av försäkringar som till sin natur är så-

dana att det inte är nödvändigt att fastställa ett högsta tillåtet ränteanta-gande, behöver, i enlighet med direktivets bestämmelser, inte omfattas av föreskrifterna om högsta tillåtna ränta.

Finansinspektionen har pekat på att det kan uppstå ekonomiska problem om ett bolag måste genomföra en premiereservförstärkning till följd av att det har beräknat sin premiereserv efter en räntefot som är högre än den som inspektionen senare kan komma att fastställa. Om ett försäkrings-bolag inte klarar av att förstärka premiereserven i tid får inspektionen, enligt regeringens uppfattning, överväga om det föreligger sådana miss-förhållanden som bör föranleda inspektionen att ingripa med de sanktions-möjligheter som lagen erbjuder.

Bestämmelserna om beräkning av premiereserv skall enligt gällande reg-ler upptas i grunderna. Det innebär att de inte gäller för de livförsäk-ringar som meddelas utan grunder. Detta är inte förenligt med EG:s reg-ler som gäller för samtliga livförsäkringar. De svenska reglerna bör där-för ändras så att bestämmelserna om beräkning av premiereserv omfattar även icke grundbunden livförsäkring. Bestämmelserna om premieberäk-ning ingår även de i grunderna och gäller därför inte icke grundbundna livförsäkringar. EG:s bestämmelser är emellertid på denna punkt mycket allmänna och innebär i princip endast att premiesättningen skall tillgodose att ett bolags soliditet inte hotas. Mot denna bakgrund, och då soliditets-principen är en genomgående ledstjärna i den svenska lagstiftningen även gäller för icke grundburen livförsäkring utan att det explicit anges anser regeringen att någon lagändring inte är nödvändig.

Enligt både svenska regler och EG:s regler skall de olika antagandena vid beräkning av försäkringstekniska skulder bestämmas så att de *var för sig* är tillräckliga. Enligt 7 kap. 3 § andra stycket FRL finns det dock en möjlighet till undantag från detta krav om det i grunderna finns föreskrif-ter om särskilda säkerhetstillägg som föranleder undantag. Genom sådana uttryckliga säkerhetstillägg kan bolagen ge efter på säkerheten i varje enskilt antagande (som innehåller underförstådda säkerhetstillägg) och an-vända tilläggen för att förstärka den punkt i systemet där de behövs. Tek-niken innebär därför inte att säkerhetskraven sänks. Regeringen anser därför, i likhet med utredningen, att bestämmelserna i 7 kap. 3 § FRL i detta avseende inte behöver ändras.

5.3 Premiesättning m.m. i trafikförsäkringsrörelse

Trafikförsäkring är enligt 2 § trafikskadelagen (1975:1410) obligatorisk för motordrivna fordon som är registrerade i bilregistret och ej avställda samt för annat motordrivet fordon som brukas i trafik här i landet. Försäkringen är en ansvarsförsäkring för skada som tillfogas tredje man till följd av trafik med motorfordon. Försäkringen innehåller även ett olycks-fallsförsäkringsmoment för skada på fordonets förare. Försäkringsgivare som enligt 5 § trafikskadelagen fått regeringens tillstånd att meddela tra-fikförsäkring är enligt samma lagrum skyldiga att på begäran meddela

sådan försäkring (kontraheringsplikt). Trafikförsäkring kan meddelas också av utländska försäkringsgivare som förmedlar försäkring här i landet genom sekundäretablering och försäkringsgivare hemmahörande inom EES som meddelar försäkring genom gränsöverskridande verksamhet. Kontraheringsplikten omfattar även sådana försäkringsgivare. En motorfordonsägare som försummar trafikförsäkringsplikten debiteras en särskild trafikförsäkringsavgift, se 31 § trafikskadelagen. Avgiften, som är avsevärt högre än motsvarande trafikförsäkringspremie, gör det oekonomiskt att köra utan trafikförsäkring.

Risiklassindelning, premieberäkning och principen om produktfrihet.

Enligt 1 § tredje stycket trafikförsäkringsförordningen (1976:359) bemyndigas Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om indelning i riskklasser.

Premie för trafikförsäkring får enligt 2 § första stycket trafikförsäkringsförordningen inte bestämmas till högre belopp än som med erforderlig säkerhet kan anses svara mot den risk försäkringen är avsedd att täcka med tillägg för nödvändiga omkostnader. Enligt 2 § andra stycket bemyndigas Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om beräkningen av nödvändiga omkostnader.

Med stöd av bemyndigandena i trafikförsäkringsförordningen har tillsynsmyndigheten meddelat föreskrifter om indelning i riskklasser (BFFS 1988:6). Föreskrifterna anger också vilken premiedifferentiering som skall tillämpas mellan olika bonusklasser. Bestämmelser om riskklassindelning och bonus har funnits i många år. De har under årens lopp utvidgats och allt mer förfinats. År 1970 fick de den utformning som i huvudsak gäller fortfarande.

Varje trafikförsäkringsgivare är skyldig att tillämpa samma tariffsystem för beräkning av trafikförsäkringspremie. Riskklassindelning innebär till en början indelning i vissa fordonsklasser; privat personbil, buss, traktor etc. Inom ramen för de angivna fordonsklasserna får indelning i undergrupper göras så långt det kan anses motiverat med hänsyn till riskskillnader inom klassen. Bl.a. upptas ofta brandbil och husbil i särskilda undergrupper. För varje fordonsklass beaktas därefter i viss mån skilda förhållanden som riskpremien är beroende av. För personbil avsedd för privat bruk är riskpremien beroende av fyra förhållanden, nämligen geografisk zon, årlig körsträcka, bilmärke (där bilmärken, biltyper och årsmodeller inplaceras efter den risk de bedöms representera i trafikförsäkringshänseende) och bonus till följd av att försäkringen varit skadefri under viss tid. Bonusklassningen innebär att samtliga bolag skall tillämpa en enhetlig bonuskala. Om försäkringsskyddet flyttas över till ett annat bolag placeras försäkringen i den bonusklass som skulle gällt i det tidigare bolaget. Sådan överföring av bonusrätten får dock endast ske vid försäkringens årsförfallodag eller, om en försäkring varit vilande, tidigast en månad efter det att försäkringen blev vilande eller, oberoende av årsförfallodag, efter det att skada inträffat. Överföring av bonusrätten i sam-

band med byte av fordon får enligt gällande ordning däremot inte ske. Avvikelse från den föreskrivna riskklassindelningen får efter inspektionens medgivande göras endast om det föreligger särskilda skäl. Tillsynsmyndigheten har också meddelat föreskrifter om beräkning av premier för direkt trafikförsäkring (BFFS 1988:39), där en formel för beräkning av genomsnittspremien inom olika fordonsklasser ges samt fastslås hur hög denna premie får vara i termer av riskpremie (förväntat skadebelopp per årsförsäkring).

Inspektionens föreskrifter om riskklassindelning och premieberäkning anses vara en detaljerad avvägning mellan den försäkringsmässiga utjämnning som behövs och den enskilde försäkringstagarens krav på en skälig premie.

Enligt tredje generationens försäkringsdirektiv gäller en princip om produktfrihet (se avsnitt 6.3). Den principen innebär bl.a. att det är i försäkringstagarnas intresse att ha tillgång till största möjliga utbud av försäkringsprodukter och att försäkringsgivarna i sin utveckling av försäkringsavtal inte skall hindras av detaljerade föreskrifter i den nationella regleringen. Försäkringsutredningen har utförligt diskuterat om funktionen och syftena bakom den svenska regleringen av trafikförsäkringspremier är sådana att regleringen kan behållas med stöd av principen om det allmänna bästa (se Försäkringsrörelse i förändring 2, SOU 1993:108 s. 112-118). Innebörden av begreppet det allmänna bästa behandlas i avsnitt 6.3. Inom ramen för sin analys av om den nuvarande regleringen kan behållas med stöd av det allmänna bästa tar utredningen upp de gällande reglernas betydelse för kundens möjlighet att jämföra olika försäkringsvillkor, Finansinspektionens kontrollmöjligheter, grunderna för beräkning av trafikförsäkringsavgiften, bilfabrikanternas säkerhetstänkande samt bonussystemet. Utredningen diskuterar även frågan om ett upphävande av den nuvarande regleringen kan leda till att högrisk kunder får svårt att teckna försäkring till en premie som de finner överkomliga och att antalet oförsäkrade fordon därför kan komma att öka. Utredningens analys leder fram till slutsatsen att föreskrifterna om riskklassindelning och premieberäkning knappast kan motiveras av principen om det allmänna bästa och att de därför bör slopas. Enligt utredningen bör även bemyndigandena för Finansinspektionen i 1 § tredje stycket och 2 § andra stycket trafikförsäkringsförordningen att meddela sådana föreskrifter tas bort.

Vid remissbehandlingen av Försäkringsutredningens delbetänkande har bl.a. följande synpunkter framförts. *TCO* och *Sveriges Motorcyklisters Centralorganisation* anser att det finns risk för att högrisk kunder kan komma att drabbas av högre premienivåer vid en friare premiesättning som kan leda till ett större antal oförsäkrade fordon i trafiken. *Motorförarnas Helnykterhetsförbund* har framhållit det nuvarande systemets positiva effekt på biltillverkarnas säkerhetstänkande. *Länsförsäkringsbolagens förening* har samma uppfattning och framhåller att riksdagen prioriterat trafiksäkerheten mycket högt. Flera remissinstanser har påtalat den skadeförebyggande effekt som bonusklassningen innebär. *Motorbranschens Riksförbund* anser att det är angeläget att reglerna om bonusöverföring

ändras så att sådan får ske i samband med bilbyte då det också är naturligt att ompröva valet av försäkringsbolag. *Länsförsäkringsbolagens förening* har här pekat på det faktum att möjligheten att byta försäkringsbolag i samband med bilbyte ger en över tiden kvarstående kostnadsökning för konsumenten. *Försäkringsförbundet* har framfört den uppfattningen att EG:s krav på produktfrihet innebär att man måste tillåta byte av försäkringsbolag under pågående premieperiod vid bilbyte, även med beaktande av den effekt en sådan rätt kan få på kostnaderna för försäkringen.

Beräkningen av trafikförsäkringsavgiften bygger på den nuvarande riskklassindelningen. *Finansinspektionen* anser därför att mer ingripande ändringar i riskklassindelningen inte kan göras förrän bestämmelserna om trafikförsäkringsavgiftens beräkning har ändrats.

De remissinstanser som anser att det nuvarande systemet för riskklassindelning och premieberäkning bör behållas har som stöd för sina ståndpunkter anfört omständigheter som Försäkringsutredningen behandlat i sitt betänkande. Utredningen har i betänkandet funnit att dessa omständigheter inte är sådana att de kan motivera att den nuvarande regleringen av trafikförsäkringspremier behålls med stöd av principen om det allmänna bästa.

Förhandsanmälan av premiesatser

Innan en försäkringsgivare börjar driva trafikförsäkringsrörelse skall enligt 1 § första stycket trafikförsäkringsförordningen (1976:359) uppgifter lämnas till Finansinspektionen om de premiesatser som skall tillämpas för trafikförsäkring. Om försäkringsgivaren ändrar de premiesatser som angetts i uppgiften till Finansinspektionen, skall försäkringsgivaren enligt 1 § andra stycket genast anmäla detta till inspektionen och ange anledning till ändringen. En sådan förhandskontroll av premier i trafikförsäkringsrörelse har gällt sedan trafikförsäkringen blev obligatorisk. På grund av försäkringsplikten har det ansetts särskilt viktigt att premierna kontrolleras ur skälighetssynpunkt innan de börjar tillämpas.

Enligt artikel 8.3 i första skadeförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 6 i tredje skadeförsäkringsdirektivet) och artikel 29 i tredje skadeförsäkringsdirektivet gäller ett förbud mot föreskrifter om förhandsgodkännande eller löpande anmälningsskyldighet av allmänna eller särskilda försäkringsvillkor, premietariffer m.m. För obligatorisk försäkring får man emellertid enligt artikel 30.2 i tredje skadeförsäkringsdirektivet kräva att allmänna och särskilda försäkringsvillkor ges in till tillsynsmyndigheten innan de börjar tillämpas. Efter inlämnandet skall bolaget dock kunna meddela försäkringar utan att behöva invänta myndigheternas granskning.

Den sistnämnda direktivbestämmelsen innebär enligt Försäkringsutredningen att det i och för sig skulle vara förenligt med EG:s ordning att behålla kravet på förhandsanmälan av premiesatser. Utredningen konstaterar emellertid att motiven för en särbehandling av trafikförsäkringen allmänt sett minskat i betydelse, och att detta även gäller tillsynen över

premiesättningen (se s. 121). Kravet på förhandskontroll bör utan att försäkringstagarintresset eftersätts kunna ersättas med kontroll i efterhand och därmed närma sig den kontroll som görs av annan skadeförsäkring. Mot den bakgrunden har utredningen inte funnit skäl att behålla kravet på förhandsanmälan av trafikförsäkringspremier. Utredningen har därför föreslagit att bestämmelserna om detta i 1 § första och andra styckena i trafikförsäkringsförordningen bör upphävas.

Regeringens bedömning

Regeringen har förståelse för de farhågor som vissa remissinstanser gett uttryck för med anledning av Försäkringsutredningens reformförslag. Farhågorna bör dock inte överdrivas. Regeringen anser att det är av värde om en ökad produktfrihet på trafikförsäkringsområdet kommer till stånd. Regeringen delar även i övrigt Försäkringsutredningens bedömning. De nuvarande bestämmelserna om riskklassindelning, premieberäkning och förhandsanmälan av premiesatser bör därför upphävas. För att åstadkomma detta krävs ändringar i trafikförsäkringsförordningen. Däremot behöver inga lagändringar göras. Regeringen avser att genomföra ändringarna i trafikförsäkringsförordningen i samband med att förevarande lagstiftningsärende slutförs.

5.4 Försäkringsklasser

Det första livförsäkringsdirektivet innebär att vissa speciella verksamhetsformer inte behöver införlivas i det svenska koncessionssystemet (klasserna V-IX i bilaga till direktivet). Så har heller inte skett. I proposition 1992/93:257 om ändrad lagstiftning för försäkringsverksamhet med anledning av EES-avtalet (s. 106 och 107) uttalades att den rättsliga karaktären samt den civilrättsliga och skatterättsliga behandlingen av verksamhetsformerna enligt klasserna V och VI (tontiner och capital redemption) borde bli föremål för ytterligare utredning. Det föredragande statsrådet avsåg att senare återkomma i frågan. Även de verksamhetsformer som avses i klasserna VII-IX borde enligt propositionen tills vidare hållas utanför det svenska koncessionssystemet.

Finansinspektionen har i sitt remissvar över internpromemorian aktualiserat frågan om inte vissa av dessa verksamhetsformer enligt det första livförsäkringsdirektivet nu bör föras in i det svenska koncessionssystemet.

Av verksamhetsformerna enligt klasserna V-IX enligt bilagan till första livförsäkringsdirektivet får, enligt det andra livförsäkringsdirektivet (artikel 10), tontiner och capital redemption tillhandahållas genom gränsöverskridande verksamhet om försäkringsgivaren har auktorisation för sådan verksamhet i sitt hemland. En försäkringsgivare från ett EES-land kan därför redan i dag marknadsföra dessa produkter i Sverige genom gränsöverskridande verksamhet (se nuvarande 2 kap. 3 § tredje stycket

LEF). Införlivandet av det tredje livförsäkringsdirektivet innebär att en försäkringsgivare från ett EES-land, genom sekundäretablering och gränsöverskridande verksamhet, utan svenskt tillstånd här kan tillhandahålla *alla produkter som hemlandsauktoriseringen omfattar*.

För att undvika diskriminering av svenska försäkringsbolag anser *Finansinspektionen* att det bör övervägas om inte de aktuella verksamhetsformerna skall införlivas helt eller till viss del i det svenska systemet. I varje fall bör, enligt inspektionen, svenska bolag få möjlighet att bedriva verksamheterna i de länder där det är tillåtet enligt den nationella lagstiftningen.

Den utredning angående tontiner och capital redemption som regering-
en aviserade i proposition 1992/93:257 har emellertid ännu inte genomförs. Ytterligare överväganden krävs också i fråga om de verksamhetsformer som avses i klasserna VII-IX.

Det skulle inte vara förenligt med den tredje generationens direktiv att, som *Finansinspektionen* i sista hand föreslagit, låta svenska försäkringsbolag bedriva verksamheterna endast i de EES-länder där försäkringsklasserna är tillåtna. En auktorisation skall gälla inom *hela* EES och ge ett företag rätt att bedriva verksamhet där med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster (se artikel 7.1 i första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 4 i tredje livförsäkringsdirektivet).

Det sagda innebär att regeringen inte är beredd att i detta sammanhang genomföra den reformering som *Finansinspektionen* förordat. Regeringen avser emellertid att återkomma till frågan.

5.5 Placeringsregler m.m.

5.5.1 Utgångspunkter

Gällande placeringsregler m.m.

Gällande placeringsregler för försäkringsbolag omfattar livförsäkringar. Skadeförsäkringsverksamhet är endast i mindre utsträckning underkastad placeringsregler.

Livförsäkringsbolagens placeringsregler är ett uttryck för soliditetsprincipen, dvs. att försäkringsgivaren alltid skall kunna fullgöra sina förpliktelser gentemot försäkringstagare enligt ingångna avtal. *Livförsäkringsbolagens* placeringar regleras i 7 kap. 9 och 9 a §§ FRL. Ett belopp motsvarande försäkringstekniska skulder för livförsäkringar skall alltid, dvs. vid varje tidpunkt, redovisas i vissa angivna slag av tillgångar. De försäkringstekniska skulderna kan sägas vara summan av bolagets bindande åtaganden. Vad som skall tas upp som försäkringstekniska skulder anges i 7 kap. 1 § FRL, se vidare avsnitt 5.5.3 nedan. Huvuddelen (80 procent) av de medel som svarar mot försäkringstekniska skulder skall placeras i tillgångar som ansetts särskilt säkra (bl.a. statsobligationer, obligationer

emitterade av kreditinstitut och fast egendom). Resterande 20 procent får bolagen placera i vilket tillgångsslag de vill med undantag för aktier. Denna resterande del kallas den fria sektorn.

Motsvarande regler gäller (med något undantag) även i fråga om premiereserven för *långa skadeförsäkringar*, dvs. sådana som meddelats för längre tid än tio år. Premiereserven är bolagets ansvar för löpande försäkringar.

För övrig skadeförsäkring infördes den 1 januari 1994 en allmänt formulerad placeringsregel, som ett led i harmoniseringen till det första skadeförsäkringsdirektivet. Regeln innebär att medel som motsvarar de försäkringstekniska skulderna skall placeras med hänsyn till det slag av försäkringsverksamhet som försäkringsbolaget bedriver, varvid risken för framtida växlingar i tillgångarnas avkastning och värde samt risken för valutakursförluster skall beaktas.

Värderingen av tillgångar för täckande av de försäkringstekniska skulderna (eller premiereserven) skall, med vissa undantag, göras med tillämpning av samma värderingsregler som vid årsredovisning m.m. för försäkringsbolag. Undantagen avser fastigheter och aktier i fastighetsbolag.

Tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna skall som huvudregel finnas i Sverige.

Livförsäkringstagare (och försäkringstagare i lång skadeförsäkring) har en särskild förmånsrätt i de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna. Förmånsrätten grundas på ett register som försäkringsbolagen skall föra över dessa tillgångar.

För alla försäkringsbolag gäller dessutom en regel som innebär att ett försäkringsbolag inte får äga större andel av aktierna i ett enskilt bolag än som motsvarar fem procent av det totala röstvärdet, den s.k. femprocentsregeln (7 kap 17 § FRL). Finansinspektionen kan medge dispens från regeln. Förvärv av aktier i finansiella företag har undantagits från femprocentsregelns begränsning. Större engagemang i sådana företag är tillåtna inom vissa ramar om de är av organisatorisk karaktär (7 kap. 17 a § FRL). Femprocentsregeln och undantagsregeln för finansiella förvärv gäller hela försäkringsbolagets verksamhet och avser alltså inte bara tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder.

I fråga om *livförsäkringar* gäller en valutamatchningsregel som i princip innebär att försäkringstekniska skulder i en viss valuta skall motsvaras av tillgångar i samma valuta. Valutamatchningsregeln omfattar inte den fria sektorn. För *långa skadeförsäkringar* gäller motsvarande valutamatchningsregler beträffande premiereserven. Beträffande övriga skadeförsäkringar infördes den 1 januari 1994 en valutamatchningsbestämmelse i samband med införlivandet av första och andra generationens försäkringsdirektiv.

För utländska försäkringsföretag som bedriver verksamhet här i landet gäller i stor utsträckning motsvarande regler som för svenska försäkringsbolag.

Gällande lagstiftning innehåller inget generellt förbud för försäkringsbolagen att ta upp lån. Bolagens upplåningsmöjligheter är ändå begrän-

sade till följd av den tolkning som gjorts av förbudet mot annan rörelse i 1 kap. 3 § FRL. Dessutom får inte försäkringsbolag ge ut konvertibla skuldebrev och, beträffande livförsäkringsbolag, vinstandelsbevis.

EG:s regler

EG:s regler avseende försäkringsbolagens placeringar finns framför allt i tredje generationens försäkringsdirektiv. Placeringsregler gäller både skadeförsäkrings- och livförsäkringsverksamhet. Regelsystemen är i stort sett identiska. Placeringsreglerna gäller endast för de medel som svarar de försäkringstekniska skulderna (enligt den svenska översättningen "tekniska avsättningar").

Direktiven innehåller till att börja med en allmän regel som innebär att vid valet av de tillgångar som svarar mot de tekniska avsättningarna skall hänsyn tas till den typ av försäkringsrörelse som företaget bedriver. Tillgångarnas risk, avkastning och likviditet skall beaktas. Vidare skall försäkringsföretaget se till att tillgångsportföljen är väldiversifierad, dvs. att riskerna är spridda på ett lämpligt sätt.

Denna övergripande regel kompletteras med relativt omfattande bestämmelser av detalj- och riktlinjekaraktär. Direktiven innehåller en lista över sådana slag av tillgångar som kan accepteras för täckande av tekniska avsättningar. Vidare betonas i direktiven vikten av att medlemsländerna inte passivt anpassar den nationella lagstiftningen till EG:s minimikrav. Länderna skall fastställa mer detaljerade regler för valet av acceptabla tillgångar. Medlemsländerna kan uppställa strängare krav på de tillgångar som skall täcka tekniska avsättningar, varför listan över tillåtna tillgångs­slag inte behöver accepteras i sin helhet. Direktiven anger vidare en rad principer som skall gälla i fråga om bl.a. värdering av tillgångar, säkerhetskrav, behandling av derivatinstrument, likviditetskrav och koncern­genomlysning.

Direktiven innehåller även begränsningsregler för enskilda investeringar (enhandsengagemang) och vissa typer av tillgångar. Bl.a. får värdepapper från samma emittent som huvudregel motsvara högst fem procent av de tekniska avsättningarna. Begränsningsreglerna är relaterade till de tekniska avsättningarna brutto, dvs. utan hänsyn tagen till eventuell avgiven återförsäkring. Medlemsländerna skall fastställa ytterligare begränsningsregler, utöver dem som anges i direktiven. För det ändamålet anges olika riktlinjer, som t.ex. att tillgångsportföljen skall vara väldiversifierad, riskfyllda tillgångar bör behandlas med återhållsamhet och att illikvida tillgångar bör hanteras med försiktighet. Vidare anges att medlemsländerna under vissa förhållanden skall behandla tillgångar mer restriktivt än annars. Detta gäller bl.a. lån utan säkerhet och värdepapper som inte om­setts på någon reglerad marknad.

Enligt en särskild undantagsregel får 40 procent av tillgångarna som täcker de tekniska avsättningarna placeras i värdepapper från samma emittent under vissa förutsättningar. Det emitterande institutet måste stå under

särskild tillsyn för skydd av obligationsinnehavarna. Dessa skall också ha en särskild förmånsrätt i händelse av institutets fallissemang.

Tillgångarna skall som huvudregel vara lokaliserade inom gemenskapen om, beträffande skadeförsäkring, risken är belägen inom gemenskapen eller, i fråga om livförsäkring, verksamheten utövas där. Medlemsstaterna får inte kräva att försäkringsföretagen har tillgångarna lokaliserade i en viss medlemsstat.

Andra skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet innehåller regler om valutamatchning som bl.a. innebär att tillgångar som svarar mot tekniska avsättningar till högst 20 procent får redovisas i annan valuta än den vari förpliktelsen skall fullgöras.

De redovisade direktivbestämmelserna gäller försäkringsgivare med huvudkontor inom gemenskapen. Hemlandets placeringsregler skall gälla för försäkringsgivarens verksamhet inom hela gemenskapen.

I första generationens direktiv finns vissa placeringsregler för inom gemenskapen etablerade filialer eller agenturer till försäkringsgivare med huvudkontor utanför gemenskapen (tredjelandsföretag). Dessa regler innebär i korthet att filialen eller agenturen skall lyda under de nationella placeringsreglerna i den medlemsstat där filialen eller agenturen är etablerade. Agenturens eller filialens tillgångar (som motsvarar tekniska avsättningar) skall vara lokaliserade inom medlemsstatens territorium.

Placeringspromemorian

Lars Nyberg har på regeringens uppdrag utarbetat en promemoria med förslag till nya placeringsregler för försäkringsbolag (placeringspromemorian). I promemorian förs mot bakgrund av finansiell teoribildning en principdiskussion om hur olika risker i försäkringsrörelsen ger upphov till olika placeringsstrategier. Diskussionen utmynnar i vissa slutsatser i fråga om försäkringsbolagens kapitalförvaltning. Med utgångspunkt i att en placeringsstrategi skall vara riskminimerande bör karaktären på tillgångar och skulder vara likformig. Valet av tillgångar bör således styras av arten av de försäkringstekniska skulderna, dvs. av vilka slags försäkringar som bolaget meddelat. I det hänseendet skiljer sig livförsäkringsbolag från skadeförsäkringsbolag på så sätt att livbolagens åtaganden ofta är mer långfristiga än skadebolagens. Enligt promemorian bör därför placeringshorisonten i ett livbolag normalt överstiga den i ett skadebolag. I promemorian ges exempel på hur denna skillnad bör påverka valet av tillgångsslag. Vidare framhålls vikten av att tillgångsportföljer skall vara väldiversifierade, såväl inom som mellan olika tillgångsslag. Genom diversifiering minskas risken för att förluster på enskilda placeringar får alltför stort genomslag på ett försäkringsbolags finansiella stabilitet.

Dessa slutsatser är grunden för huvudprinciperna i de fortsatta övervägandena och förslagen i promemorian. De principer som avses är de så kallade matchnings- och diversifieringsprinciperna som kommer att beskrivas i det följande (avsnitt 5.5.5).

Förslagen i promemorian bygger på att placeringsreglerna tillämpas på de försäkringstekniska skulderna enligt en vidare definition än den gällande och vidare att tillgångarna tas upp till marknadsvärdet och inte som nu till bokfört värde. Enligt promemorian är marknadsvärdet den bästa utgångspunkten då man uppställer riskspridningsregler.

Promemorians förslag innehåller, i linje med tredje generationens direktiv, en inledande allmän placeringsregel som syftar till att ge uttryck för de grundläggande matchnings- och diversifieringsprinciperna.

Med utgångspunkt i direktivens regler görs därefter en kategorisering av tillgångarna som i huvudsak bygger på generella uppskattningar om hur riskfyllda tillgångarna är. Riskantagandena återspeglas i begränsningsregler som föreslås för de olika tillgångskategorierna. Begränsningsregler för enhandsengagemang föreslås komma till uttryck genom en allmän övergripande regel, medan detaljregleringen, enligt promemorian, bör ske i myndighetsföreskrifter. Försäkringsbolagen skall upprätta riktlinjer för sina placeringsstrategier. I fråga om lokalisering av tillgångar och valutamatchning föreslås regler som syftar till att införliva EG:s bestämmelser. Promemorian innehåller även förslag till ändringar som inte är föranledda av EG-harmonisering, nämligen förbud mot utfärdande av garantiförbindelser. Vidare föreslås femprocentsregeln och undantagsregeln om förvärv av finansiella företag bli upphävd.

Regeringens överväganden

Regeringen ansluter sig till den principiella syn på försäkringsbolagens medelsförvaltning som kommer till uttryck i placeringspromemorian och till huvudinriktningen i flertalet av de förslag som läggs fram i promemorian.

Grundtanken med placeringsreglerna bör vara, som framhålls i placeringspromemorian, att tillgångarna skall placeras med beaktande av försäkringsrörelsens art. En matchning av tillgångar och skulder skall eftersträvas. Detta innebär exempelvis att reelltillgångar, såsom aktier och fastigheter, och även fastförräntande långfristiga obligationer i normalfallet är mer lämpade att täcka långfristiga åtgänder än kortfristiga åtgänder. För att täcka kortfristiga åtgänder torde det normalt vara lämpligt att använda kortfristiga räntebärande tillgångar i stor utsträckning. Kapitalförvaltningen bör dessutom präglas av ett "portföljtänkande". Det är helheten i tillgångsmassan som är av avgörande betydelse vid bedömning av risknivån och förväntad avkastning på tillgångarna. Genom att sprida investeringarna över ett stort antal tillgångar kan bolagen minimera den risk som är förknippad med att investera i en enskild tillgång.

Regeringens förslag avviker från placeringspromemorians i några hänseenden. Detta gäller bl. a. placeringsreglernas tillämpningsområde. De nuvarande placeringsreglerna för livförsäkringsbolag tillämpas på tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna. Återbäring som inte tilldelats försäkringstagarna ingår inte i de försäkringstekniska skulderna. Placeringspromemorian utgår från att de föreslagna placeringsreg-

lerna skall tillämpas på en utvidgad definition av försäkringstekniska skulder, som innefattar även återbäring som i någon mening förespeglats försäkringstagarna. Som kommer att framgå av avsnitt 5.5.3 är regeringen inte beredd att i detta sammanhang ändra definitionen av de försäkringstekniska skulderna eller på annat sätt utvidga placeringsreglernas tillämpningsområde.

Regeringens förslag om begränsningar för olika tillgångsslag skiljer sig på vissa punkter från placeringspromemorian. Den något snävare gränsdragning som regeringen gjort i fråga om placeringar i tillgångsslagen aktier och fastigheter hänger samman med att placeringsreglernas tillämpningsområde inte fått sådan omfattning som förutsatts i placeringspromemorian. De fria medlen som inte omfattas av placeringsrestriktioner är alltså större enligt regeringens förslag än enligt promemorians utgångspunkter. Dessa förhållanden kan komma att ändras när Försäkringsutredningens slutbetänkande blir föremål för lagstiftningsåtgärder. I det sammanhanget kan även frågan om en höjning av gränserna för tillåtet innehav av aktier och fastigheter komma att övervägas.

Regeringen föreslår inte, till skillnad från placeringspromemorian, att marknadsvärdering skall gälla för täckande av de försäkringstekniska skulderna eller vid tillämpning av de olika begränsningsregler som är relaterade till storleken på de försäkringstekniska skulderna. De närmare motiven till detta ställningstagande utvecklas i avsnitt 5.5.4 nedan.

Till skillnad mot promemorians förslag har regeringen valt att behålla femprocentsregeln och undantagsregeln för förvärv av finansiella företag. Regeringen anser att dessa regler inte bör avskaffas utan att frågan om alternativa begränsningar av försäkringsbolags innehav av majoritetsposter i andra företag utretts närmare.

Lagtexten har i regeringens förslag utformats på ett något avvikande sätt, i förhållande till promemorians förslag, i syfte att göra den ganska komplicerade regleringen mer strukturerad och lättare att överblicka.

I enlighet med placeringspromemorians förslag införs begreppet "skuld-täckning", som en motsvarighet till det nuvarande uttrycksättet att ett "belopp motsvarande försäkringstekniska skulder" alltid skall redovisas i vissa slag av tillgångar. Det nya begreppet är språkligt lätt att hantera och beskriver enligt sin lydelse i sig tydligt det grundläggande syftet bakom bestämmelserna.

Regeringens förslag: De nya placeringsreglerna skall gälla för svenska skadeförsäkrings- och livförsäkringsbolag som bedriver direkt försäkringsrörelse. Placeringsreglerna skall däremot inte gälla för försäkringsbolag som endast bedriver återförsäkringsrörelse. Utländska försäkringsföretag med säte utanför EES skall omfattas av de nya placeringsreglerna i fråga om verksamheten i Sverige. Gällande placeringsregler för utländska försäkringsgivare med säte inom EES upphävs.

Placeringsreglerna skall, med visst undantag, även gälla för försäkringsbolag som meddelar livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder (unit linked-försäkringar).

Understödsföreningar får möjlighet att, efter medgivande av Finansinspektionen, tillämpa de nya placeringsreglerna för försäkringsbolag.

Placeringspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens. Promemorian innehåller dock inget förslag rörande understödsföreningar.

Internpromemorians förslag omfattar försäkringsgivare med säte inom EES och överensstämmer i den delen med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Finansinspektionen* har dock anfört att understödsföreningarna på vissa områden inte kan konkurrera på lika villkor som försäkringsbolag. Inspektionen anser därför att en ändring bör komma till stånd för föreningarnas del. Flera understödsföreningar, *Pressens Pensionskassa*, *Försäkringsföreningen för det Statliga Området (FSO)*, *Försäkringsbranschens Pensionskassa*, *Försäkringsföreningen för försäkringskassområdet (FFO)*, *Pensionskassan för Svenska Tobaks AB:s Förvaltningspersonal Försäkringsförening*, *Sparinstitutens Pensionskassa Försäkringsförening*, *Konsumentkooperationens Pensionskassa*, *försäkringsförening*, *Arkitekternas Pensionskassa* och *Sveriges Köpmannaförbunds Pensionskassa*, har gemensamt framhållit att lagen om understödsföreningar skyndsamt bör revideras, i vart fall beträffande placeringsreglerna, och att en ändring bör träda i kraft samtidigt som nya placeringsregler för försäkringsbolag börjar gälla. Understödsföreningarna har dessutom anfört att de bör ges samma möjligheter till medelsplacering som försäkringsbolagen och att ett bibehållande av nuvarande regler kommer att medföra minskat intresse för nyetablering av understödsföreningar. Detta förhållande är, enligt föreningarna, inte önskvärt eftersom dessa i övrigt bedriver en framgångsrik och kostnadseffektiv verksamhet.

EG:s regler: Både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet rör rätten att starta och driva *direkt* försäkringsverksamhet, se artikel 1 i båda direktiven (se även artikel 2 i tredje generationens direktiv). I första generationens försäkringsdirektiv anges vilka associationsformer ett försäkringsföretag får ha i de olika medlemsländer-

na (se artikel 8 i första generationens försäkringsdirektiv i dess lydelse enligt artikel 6 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 5 i tredje livförsäkringsdirektivet). Av anslutningsfördraget till EG följer att försäkringsdirektiven för svensk del är tillämpliga på försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och understödsföreningar. Första generationens försäkringsdirektiv innehåller regler för inom gemenskapen etablerade agenturer eller filialer till företag med huvudkontor utanför gemenskapen (artikel 24 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 28 i första livförsäkringsdirektivet). Dessa regler har inte ändrats genom den andra eller tredje generationens direktiv. Reglerna innebär bl.a. att en medlemsstat skall se till att agenturen eller filialen har tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna och att den lag som gäller i respektive medlemsstat skall tillämpas vad gäller vilka tillgångsslag som får användas för skuldtäckning.

Gällande rätt: Livförsäkringsbolagens placeringsregler återfinns i 7 kap. 9 och 9 a §§ FRL. Enligt 9 § skall ett belopp motsvarande försäkringstekniska skulder alltid redovisas i vissa slag av tillgångar (se avsnitt 5.5.3). För s.k. långa skadeförsäkringar skall motsvarande placeringsregler tillämpas i fråga om redovisning av premiereserven (bolagets ansvarighet för löpande försäkringar). Den 1 januari 1994 infördes en allmän placeringsregel av provisorisk natur även för övriga skadeförsäkringars del (7 kap. 10 § andra stycket FRL).

De nuvarande placeringsreglerna för svenska försäkringsbolag gäller både direkt försäkringsverksamhet och återförsäkringsverksamhet. I 1 kap. 10 § FRL finns dock en dispensmöjlighet i fråga om återförsäkringsverksamhet som är så allmänt utformad att det är teoretiskt möjligt att ge dispens från samtliga bestämmelser i FRL.

Den svenska regleringen av utländska försäkringsbolags verksamhet här i landet omfattar endast direkt försäkring (38 § lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige, LUF och 1 kap 1 § LEF).

Enligt 8 § lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder undantas s.k. fondförsäkringsbolag från placeringsreglerna i FRL på så sätt att bolagen får placera i andra slag av tillgångar än de som anges i 7 kap. 9 § FRL, t.ex. aktier. Bestämmelsen tillkom mot bakgrund av att de finansiella riskerna är förhållandevis små i fondförsäkringsbolag eftersom riskerna i huvudsak bärs av försäkringstagarna (se prop. 1989/90:34 s.90).

För understödsföreningarna gäller placeringsbestämmelserna i 24 § lagen (1972:262) om understödsföreningar. Reglerna är i allt väsentligt likalydande med de som gäller för livförsäkringsbolag.

Skälen för regeringens förslag: Tredje generationens försäkringsdirektiv innebär att direktivens placeringsregler måste införlivas i den svenska lagstiftningen i fråga om svenska skadeförsäkringsbolag och livförsäkringsbolag som driver *direkt* försäkringsverksamhet.

För skadeförsäkringsbolag innebär de nya reglerna väsentligt ändrade förutsättningar för placering av bolagens tillgångar, eftersom nuvarande regelverk i mycket liten omfattning styr placeringsverksamheten för

annan skadeförsäkring än s.k. lång skadeförsäkring. De nya reglerna innebär begränsningar både vad gäller val av tillgångar och möjligheten att ha stora enhandsengagemang. Det är av väsentlig betydelse att riskbegränsande regler för placeringsverksamheten kommer att gälla för skadeförsäkringsbolagens totala verksamhet.

Direktiven är, som nämnts, inte tillämpliga på återförsäkringsverksamhet. Frågan är om och i så fall i vilken utsträckning de nya EG-harmoniserade placeringsreglerna ändå bör omfatta svenska försäkringsbolags återförsäkringsrörelse.

Enligt placeringspromemorians förslag skall försäkringsbolag som enbart meddelar återförsäkring inte omfattas av de nya placeringsreglerna. I promemorian anförs att försäkringstagarna på återförsäkringsmarknaden är försäkringsföretag som måste anses ha tillräcklig kapacitet och kunskap för att själva skaffa sig den information som är nödvändig för att ingå försäkringsavtal. Enligt promemorian saknas därför motiv för en reglering av rena återförsäkringsbolag.

Det kan få allvarliga konsekvenser för ett (direkt) försäkringsbolag och dess kunder om ett återförsäkringsbolag inte kan fullgöra sina åtaganden enligt återförsäkringsavtal med det förstnämnda bolaget. Det kan därför, enligt regeringens mening, finnas fog för att införa placeringsregler även för försäkringsbolag som enbart bedriver återförsäkringsverksamhet. Det är emellertid inte självklart att sådana placeringsregler skall utformas på samma sätt som de regler som i detta lagstiftningsärende föreslås för direktförsäkringsbolag. Till saken hör att rena återförsäkringsbolag i flera länder inte alls omfattas av tillsyn och placeringsregler. Ett förslag om placeringsregler för svenska rena återförsäkringsbolag skulle kräva överväganden och beredning som faller utanför ramen för förevarande lagstiftningsärende. Regeringen är därför inte beredd att i detta sammanhang föreslå placeringsregler för försäkringsbolag som uteslutande driver återförsäkringsverksamhet.

I fråga om försäkringsbolag som bedriver både direkt försäkringsrörelse och återförsäkringsverksamhet (blandad verksamhet) gör regeringen följande bedömning. En riskfylld hantering av de medel som härrör från återförsäkringsrörelsen skulle kunna leda till förluster som drabbar försäkringstagare inom den direkta försäkringsrörelsen. Regeringen anser därför att, för bolag med blandad verksamhet, även återförsäkringsrörelsen skall omfattas av de nya placeringsreglerna.

För utländska försäkringsföretag med säte utanför EES gäller enligt LUF i dag i stort sett samma placeringsregler som för svenska försäkringsbolag. Detta överensstämmer med alltjämt gällande bestämmelser i första generationens direktiv (se ovan). I enlighet med dessa bestämmelser bör, enligt regeringens mening, reformeringen av placeringsreglerna även omfatta sådan utländska försäkringsföretag i fråga om deras verksamhet här i landet. Däremot bör, som hittills, de utländska försäkringsföretagens återförsäkringsrörelse inte omfattas av någon reglering.

Beträffande försäkringsgivare med säte inom EES innebär den tredje generationens försäkringsdirektiv att hemlandets EG-harmoniserade place-

ringsregler gäller för försäkringsgivarens verksamhet inom hela EES. Verksamheten kommer även att stå under tillsyn av behörig myndighet i hemlandet. Svenska placeringsregler skall alltså inte tillämpas på dessa försäkringsgivare. De nu gällande placeringsreglerna för sådana försäkringsgivare bör upphävas.

Fondförsäkringsbolag

En särskild fråga är hur fondförsäkringsbolag skall behandlas i placeringshänseende i fråga om medel som motsvarar de försäkringstekniska skulderna. Enligt 8 § lagen (1939:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder (fondförsäkringslagen) undantas fondförsäkringsbolagen från placeringsreglerna i försäkringsrörelselagen på så sätt att bolagen får placera belopp motsvarande försäkringstekniska skulder även i andra slag av tillgångar än dem som anges i nuvarande 7 kap. 9 § FRL, t.ex. aktier. Denna undantagsbestämmelse tillkom mot bakgrund av att bolagens finansiella risker är förhållandevis små i fondanknuten livförsäkringsrörelse, då risken i huvudsak bärs av försäkringstagarna, som genom aktiva val styr försäkringssparandet. De nya placeringsregler som föreslås i detta lagstiftningsärende innebär emellertid att alla svenska livförsäkringsbolag får möjligheter att placera i andra tillgångsslag än vad som hittills varit möjligt. Regeringen anser därför att det inte längre är motiverat att generellt undanta fondförsäkringsbolag från de nya placeringsreglerna. Fondförsäkringsbolag bör dock undantas från de begränsningar som i det följande kommer att föreslås i fråga om fondandelar (se författningskommentaren till 8 § fondförsäkringslagen).

Understödsföreningar

Understödsföreningarnas verksamhet regleras av lagen (1972:262) om understödsföreningar. Den lagstiftningen behöver harmoniseras med EG:s regler. I proposition 1992/93:257 om ändrad lagstiftning för försäkringsverksamhet med anledning av EES-avtalet konstaterade föredragande statsrådet att en sådan reform avseende understödsföreningarna inte var möjlig att genomföra i det lagstiftningsärendet. Arbetet borde i stället, enligt föredraganden, utföras i särskild ordning. Något sådant arbete har emellertid ännu inte kommit till stånd. Det är därför inte heller i detta sammanhang möjligt att lägga fram något förslag som innebär en EG-harmonisering av understödsföreningarnas verksamhetsregler. Som Finansinspektionen och flera understödsföreningar framhållit vore det olyckligt om understödsföreningarna till följd härav måste verka under sämre konkurrensförutsättningar än försäkringsbolag. Regeringen anser därför att understödsföreningarna bör ges möjlighet att tillämpa de placeringsregler som föreslås för försäkringsbolagens del. Den lämpligaste lösningen för att åstadkomma detta är, enligt regeringens mening, att Finansinspektionen, efter ansökan, får besluta att försäkringsrörelselagens placerings-

regler skall tillämpas av en understödsförening. Det bör framhållas att detta är en provisorisk lösning i avvaktan på en reformering av lagstiftningen för understödsföreningarna.

5.5.3 Placeringsreglernas tillämpningsområde

Regeringens förslag: De nya placeringsreglerna skall tillämpas på försäkringstekniska skulder för egen räkning, dvs. den del av dessa skulder som överstiger återförsäkringsgivarnas ansvarighet. Finansinspektionen får i enskilda fall besluta att avdrag för avgiven återförsäkring inte får göras.

Försäkringsutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. För livförsäkring har utredningen emellertid föreslagit en särskild regel om lämplig riskspridning också för återbäringsmedel som inte ingår i de försäkringstekniska skulderna.

Placeringspromemorians förslag har som utgångspunkt att de försäkringstekniska skulderna i fråga om livförsäkring skall ges en vidare definition än vad som gäller i dag. I övrigt överensstämmer promemorians förslag i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges Riksbank* föreslår en provisorisk lösning för det fall genomförandet av Försäkringsutredningens kommande förslag om placeringsreglernas tillämpningsområde skulle ta lång tid. Riksbankens förslag innebär att återbäringsfonden inte får överstiga en viss nivå. En viss del av fonden skulle därmed komma att omfattas av placeringsreglerna. Lösningen kan enligt Riksbanken anstå om Försäkringsutredningens kommande förslag kommer att genomföras inom kort. *Finansinspektionen* ifrågasätter om inte utredningens lösning strider mot vissa bestämmelser i tredje generationens försäkringsdirektiv som förbjuder medlemsstaterna att föreskriva regler som begränsar användningen av bolagens fria medel. *Riksgäldskontoret* anser att återbäringsfonden bör skyddas genom att placeringsreglerna blir tillämpliga utan att fonden betraktas som en försäkringsteknisk skuld. *Konsumentverket* anför att pensionsförsäkringarnas återbäringsräntor skall betraktas som en försäkringsteknisk skuld och omfattas av placeringsreglerna. *Försäkringsförbundet* anför, med instämmande av *Sveriges Livförsäkringsföreningars Riksförbund* och *Svenska Livförsäkringsbolags Aktuarienämnd*, att de föreslagna placeringsreglerna i sig inte skapar behov av utvidgat tillämpningsområde och att fastställandet av området bör kunna anstå i avvaktan på Försäkringsutredningens slutbetänkande. *Industriförbundet* anför att starka skäl talar för att samordna införandet av placeringsreglerna med en ordning som innebär att återbäringsfonden omfattas av reglerna.

EG:s regler: Placeringsreglerna i tredje generationens försäkringsdirektiv gäller endast tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna (artiklarna 20-22 i tredje generationens försäkringsdirektiv). Medlemssta-

terna får inte fastställa några regler för valet av tillgångar som inte används för skuldtäckning av de tekniska avsättningarna (artikel 18.1 i första skadeförsäkringsdirektivet enligt lydelse i artikel 26 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 21.1 i första livförsäkringsdirektivet enligt lydelse i artikel 27 i tredje livförsäkringsdirektivet). Enligt artikel 17 i första livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 18 i tredje livförsäkringsdirektivet) skall storleken på de tekniska avsättningarna för livförsäkring fastställas efter en tillräckligt betryggande prospektiv aktuariell metod. Avsättningarna skall omfatta bl.a. alla garanterade återköpsvärden, återbäring som försäkringstagarna har rätt till, oavsett hur formerna för återbäring benämns.

I fråga om skadeförsäkringar skall enligt artikel 15 i första skadeförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 17 i tredje skadeförsäkringsdirektivet) storleken av de tekniska avsättningarna bestämmas enligt reglerna i rådets direktiv 91/647/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag (artiklarna 56-58 och 60 i redovisningsdirektivet).

Enligt placeringsreglerna i tredje generationens direktiv får återförsäkringsgivares ansvarighet användas för att täcka de tekniska avsättningarna. Direktiven innebär emellertid inte att ett medlemsland skulle vara förhindrat att i stället välja att räkna av avgiven återförsäkring från de försäkringstekniska skulderna, dvs. att tillämpa placeringsreglerna på försäkringstekniska skulder för egen räkning.

Gällande rätt: De nu gällande placeringsreglerna för livförsäkringar tillämpas på ett belopp som motsvarar de försäkringstekniska skulderna (7 kap. 9 § FRL). I de försäkringstekniska skulderna ingår sådana åtaganden som utgör bindande utfästelser till enskilda försäkringstagare. Dessa skulder utgörs av värdet på balansdagen av bolagets ansvarighet för

1. löpande försäkringar (premiereserv),
2. försäkringsersättningar för inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv),
3. utgifter för reglering av inträffade försäkringsfall (skadebehandlingsreserv),
4. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning,
5. sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning, och
6. avsättningar till utjämningsreserv för kreditförsäkring upp till det belopp för reservens storlek som anges i 12 kap. 9 a § första meningen FRL.

De två sistnämnda posterna avser skadeförsäkringsrörelse.

De försäkringstekniska skulderna omfattar omkring två tredjedelar av livförsäkringsbolagens balansomslutningar enligt de officiella boksluten.

På skuldsidan i det officiella bokslutet ingår — utöver försäkringstekniska skulder — bl.a. en post som benämns återbäringsfonden. Den fonden kan betraktas som en restpost för att värdet av skuldsidans poster skall överensstämma med det bokförda värdet av tillgångarna.

Ett livförsäkringsbolag skall sätta av årsvinsten på livförsäkringsrörelsen till återbäringsfonden. Återbäringsfonden är den enda överskotts-fonden inom livförsäkringsrörelsen i ett livförsäkringsbolag. Återbäringsfonden får endast användas för återbärning till försäkringstagarna och för förlusttäckning, om inte Finansinspektionen medger annat. Sådan återbärning som försäkringstagarna har förväntningar på till följd av lämnade uppgifter om återbäringsräntor eller andra besked, och som ännu inte *tilldelats*, ingår inte i de försäkringstekniska skulderna. Denna s.k. *allokerade* återbärning motsvaras dels av återbäringsfonden och dels av värden utanför balansräkningen då tillgångarnas marknadsvärden överstiger de bokförda värdena. Den allokerade återbärningen (utöver återbäringsfonden) framgår inte av det officiella bokslutet utan av det tekniska bokslutet. Det senare används för preliminär fördelning av återbärning mellan försäkringstagarna och för att underlätta uppföljningen av bolagets resultat. En väsentlig skillnad mellan de båda boksluten är att det tekniska bokslutet baseras på tillgångarnas marknadsvärde medan det officiella bokslutet bygger på bokförda värden.

Beträffande s.k. lång skadeförsäkring skall motsvarande placeringsregler som för livförsäkringar tillämpas på medel som motsvarar premierserven (se 7 kap. 10 § FRL).

För skadeförsäkringsbolag som meddelar försäkringar för kortare tid än tio år infördes den 1 januari 1994 en allmän placeringsregel av provisorisk natur (7 kap. 10 andra stycket FRL). Regeln, som bl.a innebär att hänsyn skall tas till det slag av försäkringsverksamhet som bedrivs, skall tillämpas på medel som motsvarar de försäkringstekniska skulderna.

Livförsäkringsbolag och skadeförsäkringsbolag får använda återförsäkringsgivares ansvarighet (fordran på återförsäkringsgivare) på grund av avgiven återförsäkring för att täcka de försäkringstekniska skulderna (7 kap. 9 § första stycket 9 och 10 § FRL). Finansinspektionen har i enlighet med den första generationens försäkringsdirektiv, meddelat föreskrifter om hur stor del av de försäkringstekniska skulderna som får motsvaras av återförsäkringsgivares ansvarighet (se artikel 17.3 i första livförsäkringsdirektivet och artikel 15.3 i första skadeförsäkringsdirektivet samt Finansinspektionens författningssamling FFFS 1994:20).

Skälen för regeringens förslag: EG:s regler innebär att placeringsregler (regler för valet av tillgångar) endast får gälla medel som motsvarar försäkringstekniska skulder. För svensk del kompliceras frågan om de nya placeringsreglernas tillämpningsområde för livförsäkringar av att återbäringsfonden kan anses tillhöra försäkringstagarna gemensamt, samtidigt som den får användas för förlusttäckning. I det följande behandlas därför livförsäkringar och skadeförsäkringar i skilda avsnitt. En särskild fråga om hanteringen av fordran mot återförsäkringsgivare i detta sammanhang tas upp i ett avslutande avsnitt.

Direktivens bestämmelser bygger på att försäkringstekniska skulder och kapitalbasen (solvensmarginalen, enligt direktivens terminologi) är skilda begrepp. Kapitalbasen kan betraktas som en kapitalbuffert utöver de försäkringstekniska skulderna.

Försäkringsutredningen har utförligt undersökt om återbäringsfonden skall anses utgöra en försäkringsteknisk skuld i tredje livförsäkringsdirektivets mening, och därmed omfattas av placeringsreglerna, eller om den bör räknas in i kapitalbasen.

Utredningens analys visar att återbäringsfonden kan anses uppfylla kriterierna för försäkringsteknisk skuld enligt direktivet.

Genom att återbäringsfonden kan tas i anspråk för förlusttäckning synes den emellertid samtidigt kunna räknas in som en post i kapitalbasen och skulle därmed falla utanför de försäkringstekniska skulderna. Enligt artikel 18.2 i första livförsäkringsdirektivet får nämligen vinstreserv räknas in i kapitalbasen om den kan användas för förlusttäckning och om den inte är tillgänglig för utdelning till försäkringstagarna. Återbäringsfonden uppfyller båda rekvisiten i den direktivbestämmelsen.

Sammanfattningsvis kan — som Försäkringsutredningen funnit — konstateras att EG:s regler inte ger någon klar vägledning om huruvida återbäringsfonden skall anses som en försäkringsteknisk skuld, som en del av kapitalbasen eller om den kan hänföras till båda kategorierna samtidigt. Svårigheterna att hitta en lämplig klassificering av återbäringsfonden hänger framför allt samman med att den svenska lagstiftningen i centrala delar skiljer sig från de regelsystem som gäller inom EG.

Utredningen anser att det mot bakgrund av konsumentintresset är väsentligt att inte bara tilldelad återbärning utan även återbäringsfonden skyddas av särskilda placeringsregler precis som de försäkringstekniska skulderna. Ett sätt att åstadkomma detta skulle, enligt utredningen, kunna vara att ändra definitionen av de försäkringstekniska skulderna så att även återbäringsfonden kommer att ingå i dessa.

Med hänsyn till att utredningen i sitt fortsatta arbete skall behandla bl.a. frågan om principerna för försäkringstekniska reserveringar har utredningen emellertid valt att inte lägga fram ett sådant förslag. Det skulle, enligt utredningen, vara olyckligt om det nu slogs fast principer som kanske måste ändras inom kort.

Ett annat alternativ skulle kunna vara att de särskilda placeringsreglerna görs tillämpliga också på återbäringsfonden, utan att den klassificeras som en försäkringsteknisk skuld. En regel med denna innebörd skulle emellertid, enligt utredningen, kunna sättas ifråga mot bakgrund av att EG:s regler innebär att särskilda placeringsregler bara får gälla försäkringstekniska skulder.

Mot denna bakgrund har utredningen kommit fram till att de särskilda placeringsreglerna tills vidare får gälla de försäkringstekniska skulderna så som de för närvarande definieras. En förutsättning för att detta skall anses vara acceptabelt ur konsumentskyddssynpunkt är, enligt utredningen, att försäkringsbolagen betraktar *alla* återbäringsmedel som bundna

medel, även om formella placeringsbegränsningar saknas. Enligt utredningen är det särskilt väsentligt att dessa medel placeras med god risk-spridning.

Försäkringsutredningen anser att det under alla förhållanden framstår som nödvändigt att Finansinspektionen har möjlighet att ingripa om försäkringsbolag vid placering av återbäringsmedel åsidosätter rimliga krav på diversifiering. Utredningen har därför föreslagit en allmänt hållen regel om riskspridning också vid placering av återbäringsmedel. En sådan allmänt hållen regel kan enligt utredningen inte anses strida mot EG:s direktiv. Om Finansinspektionen finner att regeln överträds kan inspektionen vidta åtgärder enligt 19 kap. 11 § FRL.

Regeringen gör följande bedömning.

Försäkringsutredningen kommer i sitt slutbetänkande att ta upp frågor om återbäringsfondens ställning och om placeringsreglernas tillämpningsområde. Frågan är om det i avvaktan på utredningens slutbetänkande bör införas ett provisoriskt arrangemang som innebär att hela eller delar av återbäringsfonden räknas som en försäkringsteknisk skuld. Enligt regeringens mening finns det en risk att ett sådant arrangemang inskränker utredningens möjligheter att välja lämpliga handlingsalternativ i sitt slutbetänkande. Som utredningen anfört skulle det dessutom vara olyckligt om det nu slogs fast principer som kanske måste ändras inom kort. Regeringen är därför inte beredd att nu ändra definitionen av de försäkringstekniska skulderna så att återbäringsfonden, helt eller delvis, inräknas i dessa.

En alternativ lösning som gör de särskilda placeringsreglerna tillämpliga på återbäringsfonden utan att den klassificeras som försäkringsteknisk skuld skulle, som Försäkringsutredningen konstaterat, kanske inte vara förenlig med EG:s regler. Det finns inte skäl att nu, när beredningen av Försäkringsutredningens slutbetänkande är förhållandevis nära förestående, närmare överväga regler av den karaktären.

Slutligen har Försäkringsutredningen föreslagit en allmänt hållen regel om riskspridning även vid placering av återbäringsmedel. En sådan regel skulle emellertid endast bli ett provisoriskt arrangemang i avvaktan på genomförandet av Försäkringsutredningens slutbetänkande.

Det bör i sammanhanget framhållas att en kapitalförvaltning som innebär att riskkoncentrationen i de fria medlen är så stor att ett försäkringsbolags soliditet äventyras och därmed också dess förmåga att fullgöra sina förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal riskeras inte kan anses förenlig med en sund försäkringsverksamhet. Finansinspektionen bör därför redan enligt gällande regler ha vissa möjligheter att ingripa mot placeringen av de fria medlen, låt vara att dessa möjligheter inte tar direkt sikte på spridningen av motsvarande tillgångar.

Mot denna bakgrund är regeringen inte beredd att införa en allmän riskspridningsregel av det slag som Försäkringsutredningen förordat.

Det sagda innebär att regeringen anser att de placeringsregler som föreslås i detta ärende skall tillämpas för tillgångar som motsvarar den nu gällande definitionen av försäkringstekniska skulder.

EG:s regler innebär att även skadeförsäkringsbolag skall tillämpa de nya placeringsreglerna på medel som motsvarar de försäkringstekniska skulderna. Detta innebär en väsentlig skillnad jämfört med dagens situation, eftersom placeringsregler tillämpas endast för en liten del av skadeförsäkringsverksamheten för närvarande (se avsnitt 5.5.2).

Även för s.k. lång skadeförsäkring sker en ändring vad gäller placeringsreglernas tillämpningsområde såtillvida att de nuvarande placeringsreglerna för sådana försäkringar inte omfattar samtliga försäkringstekniska skulder utan endast premiereserven. Denna förändring torde dock inte ha någon större betydelse eftersom premiereserven är den helt dominerande posten i de försäkringstekniska skulderna för lång skadeförsäkring. Det kan för övrigt tilläggas att med långa skadeförsäkringar avses i praktiken brandförsäkringar som meddelas för längre tid än tio år.

Bestämmelserna om återbäringsfond är inte tillämpliga för skadeförsäkringsbolag eftersom vinstutdelning till aktieägare eller garanter är tillåten i dessa bolag. Det tidigare förda resonemanget om hanteringen av återbäringsmedel gäller därför inte skadeförsäkringsbolag.

Behandling av fordran mot återförsäkringsgivare

Som nämnts får enligt gällande regler livförsäkringsbolag och skadeförsäkringsbolag använda återförsäkringsgivares ansvarighet (fordran på återförsäkringsgivare) på grund av avgiven återförsäkring för täckning av de försäkringstekniska skulderna (respektive premiereserven för lång skadeförsäkring). Något avdrag för avgiven återförsäkring görs alltså inte från det belopp som skall skuldtäckas.

Placeringspromemorians förslag innebär, till skillnad från den nuvarande ordningen, att det belopp som skall skuldtäckas minskas med avgiven återförsäkring om Finansinspektionen godtar det. Skuldtäckningsbeloppet är alltså enligt promemorians förslag ett nettobelopp eller, med andra ord, försäkringstekniska skulder för egen räkning. (Dock skall justering göras för ev. förekommande reservdeposition — se författningskommentaren till 7 kap. 10 § första stycket 19 FRL). Med en sådan metod uppnås en bättre riskspridning i fråga om de försäkringstekniska skulderna för egen räkning jämfört med om fordran på återförsäkringsgivare får användas för täckning av de försäkringstekniska skulderna brutto. Regeringen ansluter sig därför till promemorians förslag i denna del.

I linje med vad som föreslagits i placeringspromemorian bör en regel införas enligt vilken Finansinspektionen i enskilda fall får besluta att avdrag inte får göras för avgiven återförsäkring, om återförsäkringen inte i tillräcklig utsträckning bidrar till att minska bolagets risktagande. Bestämmelsen behandlas närmare i författningskommentaren.

Placeringspromemorian innehåller dessutom ett förslag som syftar till att begränsa ett försäkringsbolags exponering mot en enskild återförsäkringsgivare. Enligt promemorians förslag skall regeringen eller Finansin-

spektionen meddela närmare föreskrifter i frågan. Regeringen är inte främmande för att det kan finnas behov av en sådan reglering som föreslagits i promemorian. Det kan å andra sidan vara helt i sin ordning med förhållandevis stora exponeringar mot solida och välrenommerade återförsäkringsgivare, som dessutom i sin tur återförsäkras sig på den internationella återförsäkringsmarknaden. Enligt regeringens mening har det i ärendet inte framkommit tillräckliga motiv för en reglering i enlighet med promemorians förslag. Den nyss nämnda möjligheten för Finansinspektionen att i enskilda fall besluta att avdrag inte får göras för avgiven återförsäkring vid bestämning av vilket belopp som skall skuldtäckas får anses ge tillräckliga möjligheter att motverka att återförsäkring används på ett sätt som innebär att försäkringsbolagets stabilitet sätts i fara. Finansinspektionen kan i sin tillsynsverksamhet särskilt uppmärksamma fall då ett försäkringsbolag avgivit återförsäkring i stor omfattning till ett och samma återförsäkringsbolag. Försäkringsbolaget är skyldigt att lämna de uppgifter i saken som inspektionen begär.

5.5.4 Värdering av tillgångar

Regeringens förslag: Vid tillämpning av de nya placeringsreglerna skall de tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder som huvudregel värderas enligt de nuvarande redovisningsreglerna för försäkringsbolag.

Vid värdering av en tillgång skall avdrag göras för skulder som härrör ur förvärvet av tillgången. Vid värderingen av en fordran på annan än försäkringstagare skall avdrag göras för eventuell motfordran som gäldenären har mot försäkringsbolaget.

Gällande regler om värdering av tillgångar för utländska försäkringsgivare med säte inom EES upphävs.

Placeringspromemorians förslag: Avviker från regeringens på så sätt att de tillgångar som används för skuldtäckning skall värderas med utgångspunkt i marknadsvärdet.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslagen eller lämnat dem utan erinran. *Försäkringsförbundet* har påpekat att enligt det förslag till årsredovisningsregler för försäkringsbolag som lagts fram av Redovisningskommittén (SOU 1994:17) kan bolagen i årsredovisningen välja mellan anskaffningsvärde och marknadsvärde. Värderingen av tillgångar kan därför, åtminstone till en början, bli olika i årsredovisningen och i redovisningen för skuldtäckning.

EG:s regler: Artikel 21.1 i tredje generationens försäkringsdirektiv innehåller bestämmelser dels om vilka slag av tillgångar som får användas för att täcka de tekniska avsättningarna, dels principer för värderingen av sådana tillgångar. Enligt artikeln skall hemlandet fastställa mer detaljerade regler med villkor för användningen av godtagbara tillgångar.

Beträffande värdering av tillgångar anges att bl.a. följande principer skall iaktas (artikel 21.1 fjärde stycket). Alla tillgångar skall värderas på ett betryggande sätt med hänsyn till risken för att de inte kan realiseras. Tillgångarna skall värderas exklusive varje skuld som härrör ur förvärvet. Derivatinstrument måste värderas försiktigt och får beaktas vid värderingen av de underliggande tillgångarna. Lån till och fordringar hos tredje part får endast godkännas efter avdrag för samtliga eventuella skulder till denna. Värdet av lån och fordringar måste beräknas med försiktighet med vederbörlig hänsyn till risken för att de inte kan realiseras. Om bland tillgångarna ingår någon investering i ett dotterföretag som helt eller delvis förvaltar försäkringsföretagets investeringar för dess räkning, skall hemlandet vid tillämpningen av de regler och principer som fastställs enligt artikel 21 beakta de underliggande tillgångar som innehas av dotterföretaget. Hemlandet kan behandla andra dotterföretags tillgångar på samma sätt.

För inom gemenskapen etablerade agenturer eller filialer till företag med huvudkontor utanför gemenskapen gäller att det är lagen i respektive medlemsstat som skall tillämpas vid värderingen av tillgångar som motsvarar tekniska avsättningar inom medlemslandet (artikel 24 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 28 i första livförsäkringsdirektivet).

Gällande rätt:

Livförsäkring

För täckande av försäkringstekniska skulder för livförsäkringar skall tillgångarna som huvudregel värderas enligt de allmänna redovisningsreglerna, dvs. enligt bestämmelserna för årsredovisning och årsbokslut, för försäkringsbolag (se 7 kap. 9 a § andra-fjärde styckena FRL).

Bokföringslagen innebär att omsättningstillgångar skall tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet (lägsta värdets princip). Redovisningsreglerna för försäkringsbolag innebär att värdehandlingar som svarar mot försäkringstekniska skulder, under vissa förutsättningar, får tas upp till högre värde än vad som följer av lägsta värdets princip (11 kap. 7 FRL). Värdehandlingarna får tas upp endera till högst samma värde som i närmast föregående balansräkning eller, om värdehandlingen anskaffats under räkenskapsåret, till anskaffningsvärdet. Detta gäller under förutsättning att värdehandlingen inte behöver realiseras vid en kanske ogynnsam tidpunkt utan kan ligga kvar i portföljen till förfallo- eller konverteringsdagen. Det kan också uttryckas så att värdehandlingen förfaller till betalning innan den motsvarande försäkringsförpliktelsen aktualiseras. Denna allmänna redovisningsregel för försäkringsbolag gäller även vid den värdering som skall tillämpas för täckande av de försäkringstekniska skulderna.

Vid värdering av fastigheter och fastighetsrelaterade tillgångar för täckande av de försäkringstekniska skulderna gäller vissa undantag från de allmänna redovisningsreglerna. Undantagen innebär bl.a. att försäk-

ringsbolagens egna fastigheter och tomträtter får tas upp till vissa angivna procentandelar av det uppskattade värdet eller pantvärdet, i den utsträckning egendomen inte utnyttjats för pantsättning.

För vissa fastigheter som det typiskt sett inte finns någon alternativ användning för eller som saknar marknadsvärde i egentlig mening, bl.a. idrottsanläggningar och bensinstationer, fastställer Finansinspektionen i varje särskilt fall det värde som får redovisas. Denna värdering sker av naturliga skäl med stor försiktighet (prop. 1990/91:7 s. 5 f).

Aktier i dotterbolag, som är fastighetsbolag, skall tas upp till det lägsta av det uppskattade värdet av aktierna och det värde som skulle ha fastställts för fastighetsbolagets fastigheter eller tomträtter om dessa hade ägts direkt av försäkringsbolaget (se prop. 1989/90:34 s. 79-80).

För utländska försäkringsgivare som driver koncessionspliktig verksamhet här i landet gäller motsvarande värderingsregler som för svenska försäkringsbolag (13 och 14 §§ LUF och 5 kap. 5-7 §§ LEF).

Skadeförsäkring

För skadeförsäkringar som meddelas för längre tid än tio år (långa skadeförsäkringar) tillämpas beträffande premiereserven samma värderingsregler som för livförsäkringar (7 kap. 10 § första stycket FRL).

För det stora flertalet skadeförsäkringar (sådana som meddelas för kortare tid än tio år) finns för närvarande inga bestämmelser om att försäkringstekniska skulder (eller premiereserv) skall motsvaras av vissa typer av tillgångar. Det finns inte heller i FRL några särskilda värderingsregler för täckande av försäkringstekniska skulder. Motsvarande gäller i fråga om utländska försäkringsgivares skadeförsäkringsverksamhet här i landet.

Skälen för regeringens förslag: Av redogörelsen för gällande rätt framgår att värderingen av tillgångar för täckande av försäkringstekniska skulder (skuldtäckningsvärdering) i stor utsträckning bygger på de värderingsregler som gäller för årsredovisning och årsbokslut. Det bör för tydlighetens skull framhållas att det — bortsett från vissa följdändringar — endast är regler för skuldtäckningsvärdering som är föremål för överväganden i detta lagstiftningsärende.

Placeringspromemorian

Enligt placeringspromemorian bör tillgångar som används för skuldtäckning tas upp till marknadsvärden. Värderingsregler som sätts med en viss säkerhetsmarginal kan synas vara i försäkringstagarnas intresse, eftersom en försiktigt värderad balansräkning, där tillgångarna åtminstone delvis tas upp till lägre värden än marknadsvärden, innebär att bolaget har dolda reserver. Detta leder emellertid enligt promemorian till att balansräkningen blir sämre genomlyst, vilket är otillfredsställande för alla intressenter som vill granska och analysera försäkringsbolag. Om man

önskar ytterligare säkerhetsmarginaler är det, enligt promemorian, sannolikt bättre att direkt ställa upp snävare gränser för försäkringsbolagens placeringsmöjligheter än att bygga in säkerhetsmarginaler på så många ställen att det är svårt att få en korrekt bild av bolagets ställning.

I placeringspromemorian framhålls att marknadsvärden sannolikt är den bästa utgångspunkten när man ställer upp riskspridningsregler. Att basera reglerna på historiska anskaffningsvärden skulle leda till att äldre tillgångar med låga anskaffningsvärden inte behandlas likvärdigt med motsvarande nyanskaffade tillgångar i riskhänseende. Ett system som grundas på marknadsvärden skulle däremot, enligt promemorian, få en inbyggd dynamik. Om en tillgång stiger i värde i den utsträckningen att den blir alltför dominerande i portföljen måste då en viss utförsäljning ske. På så sätt garanteras att portföljen vid varje tidpunkt uppfyller diversifieringsprincipen.

Om marknadsvärden ger en uppenbart missvisande bild av en tillgångs förutsättningar att möta framtida utbetalningar, bör emellertid, enligt promemorian, Finansinspektionen kunna tillåta alternativa värderingsmetoder. I promemorian anförs som exempel att ett försäkringsbolag under en bestämd tidsperiod garanterat en avkastning på vissa inbetalade medel och matchat detta med tillgångar som ger säker avkastning under samma tidsperiod.

Regeringens överväganden

Vid bedömningen av vilka värderingsprinciper som bör gälla för skuldtäckningsändamål kan det vara av intresse att jämföra syftet med de bestämmelser som reglerar skuldtäckningen å den ena sidan och de allmänna redovisningsreglerna å den andra.

Ett viktigt syfte med de allmänna redovisningsreglerna bör vara att ge en så rättvisande bild av bolagets ställning och resultat som möjligt. Det kan därför, som i placeringspromemorian, hävdas att ett system som bygger på marknadsvärdering bör tillämpas i den allmänna redovisningen.

Syftet med de bestämmelser som reglerar skuldtäckningen är ytterst att försäkringsbolagen skall kunna fullgöra sina förpliktelser mot försäkringstagarna. För det ändamålet bör den tillgångsmassa som skall motsvara de försäkringstekniska skulderna ha en betryggande storlek och sammansättning. Placeringsreglernas tillämpningsområde föreslås inte, till skillnad mot vad som förutsatts i placeringspromemorian, utökas i detta lagstiftningsärende (se avsnitt 5.5.3.). Om marknadsvärdering, snarare än dagens värderingsregler, skulle användas vid bestämning av den tillgångsmassa som skall motsvara försäkringstekniska skulder, skulle vid förekomsten av övervärden andelen fria medel som inte omfattas av placeringsregler bli än större. Mot denna bakgrund är det mindre lämpligt att nu föreslå att värdering av tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder skall ta sin utgångspunkt i tillgångarnas marknadsvärden.

Bilden kompliceras av att EG:s placeringsregler bygger på att riskerna skall spridas på ett lämpligt sätt. Som framhållits i placeringspromemori-

an är från rent principiella utgångspunkter en marknadsvärdering att föredra vid tillämpning av riskspridningsreglerna. Man skulle, i varje fall teoretiskt, kunna tänka sig att en marknadsvärdering vore utgångspunkt för riskspridningsreglerna, medan en försiktigare värderingsmetod tillämpas i fråga om kravet att de försäkringstekniska skulderna skall motsvaras av en tillräcklig tillgångsmassa.

EG:s regler för skuldtäckning ger uttryck för en försiktig värderingsmetod. Tillgångarna skall värderas på ett betryggande sätt bl.a. med hänsyn till risken för att de inte kan realiseras. Det är i och för sig tänkbart att en sådan försiktig värdering kan ske inom ramen för en marknadsvärdering. Därvid skulle dock knappast en strikt marknadsvärdering kunna upprätthållas i alla lägen. Som antytts i placeringspromemorian bör alternativa värderingsmetoder tillåtas då marknadsvärden ger en uppenbart missvisande bild av en tillgångs förutsättningar att möta framtida utbetalningar.

Det bör dessutom framhållas att de nuvarande reglerna för skuldtäckningsvärdering tillåter avvikelser från lägsta värdets princip i fråga om värdehandlingar som kan antas förfalla till betalning innan den motsvarande försäkringsförpliktelsen aktualiseras. Värdering av fastigheter i skuldtäckningssammanhang knyter an till ett uppskattat värde som bygger på en marknadsvärdering. Skillnaderna mellan de nuvarande värderingsmetoderna och en metod som bygger på en, i vissa fall modifierad, marknadsvärdering behöver därför inte bli så stor. Under sådana förhållanden övertägar inte fördelarna från principiella utgångspunkter de praktiska olägenheterna som två värderingsmetoder inom ramen för skuldtäckningsvärderingen skulle medföra. En och samma värderingsprincip bör därför tillämpas både när det gäller kravet att tillgångsmassan har en betryggande storlek och intresset av att upprätthålla god riskspridning.

Enligt regeringens mening bör därvid den värderingsmetod väljas som med stöd i ett etablerat regelsystem har de bästa förutsättningarna att tillämpas på ett enhetligt sätt.

På grund av det anförda anser regeringen att skuldtäckningsvärderingen, som hittills, åtminstone tills vidare skall ske med utgångspunkt i de allmänna redovisningsreglerna för försäkringsbolag. Dessa värderingsregler blir således tillämpliga även i fråga om att kontrollera att riskspridningsreglerna uppfylls.

Redovisningskommittén har i delbetänkandet Års- och koncernredovisning enligt EG-direktiv föreslagit en anpassning till bl.a. EG:s direktiv om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag (91/674/EEG). Förslaget innebär bl.a. att det lägsta värdets princip slopas för placeringstillgångar. I stället får ett försäkringsbolag välja mellan anskaffningsvärdet och det verkliga värdet som utgångspunkt för värderingen (det verkliga värdet skall som huvudregel motsvara försäljningsvärdet efter avdrag för beräknad försäljningskostnad). Kommittén framhåller dock (s. 389 i del II av betänkandet) att det inte har varit möjligt att ur ett redovisningsperspektiv behandla frågor som sammanhänger med de särskilda placeringsreglerna för försäkringstekniska skulder och att redovisningsreglerna och placeringsreglerna bör anpassas och samordnas

med varandra. Redovisningskommitténs delbetänkande bereds för närvarande inom Justitiedepartementet och Finansdepartementet och proposition kan förväntas under 1995. Lagstiftningen är avsedd att träda i kraft den 1 januari 1996.

Som Redovisningskommittén framhållit kan de nu föreslagna värderingsreglerna för skuldtäckningsändamål behöva modifieras med hänsyn till den kommande redovisningslagstiftningen.

Som tidigare nämnts gäller ett undantag från den bokföringsmässiga värderingen beträffande ett livförsäkringsbolags fastigheter och tomträtter. Dessa får tas upp till högst vissa andelar av ett uppskattat värde (70 eller 60 procent) eller pantvärde (75 procent), i den utsträckning som fastigheterna eller tomträtterna inte utnyttjas för pantsättning (7 kap. 9 a § tredje stycket FRL). De nuvarande värderingsreglerna är detaljerade och omfattande. För att inte onödigt tynga den nya lagtexten bör regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen bemyndigas att meddela föreskrifter om vilket värde fastigheter och tomträtter högst får tas upp till. Det är inte avsett att föreskriftsrätten nu skall föranleda några större sakliga ändringar i förhållande till de nuvarande reglerna.

Aktier i dotterbolag som är fastighetsbolag skall tas upp till det lägsta av det uppskattade värdet av aktierna och det värde som skulle ha fastställts för fastighetsbolagets fastigheter eller tomträtter om dessa hade ägts direkt av försäkringsbolaget (7 kap. 9 a § fjärde stycket FRL). Den sistnämnda bestämmelsen ligger väl i linje med direktivens bestämmelse att de underliggande tillgångarna i ett dotterföretag skall beaktas vid tillämpning av de regler och principer som fastställts i artikel 21 (genomlysning).

Till följd av införlivandet av EG:s placeringsregler får försäkringsbolag täcka de försäkringstekniska skulderna med aktier i dotterföretag vars verksamhetsföremål är att äga tillgångar som försäkringsbolaget skulle ha kunnat använda för skuldtäckning enligt de nya placeringsreglerna. Detta innebär en utvidgad möjlighet för livförsäkringsbolag att inneha aktier i dotterbolag. För skadeförsäkringsbolagen är regeln en restriktion i förhållande till dagens ordning. Den redovisade genomlysningsprincipen för värdering av aktier i dotterbolag som är fastighetsbolag bör i fortsättningen gälla även för andra förvaltningsbolag än fastighetsbolag som är dotterföretag till försäkringsbolag.

Enligt EG:s placeringsregler skall tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder värderas exklusive varje skuld som härrör ur förvärvet (artikel 21.1 fjärde stycket i tredje generationens direktiv). En motsvarande bestämmelse bör införas i FRL. Direktivbestämmelsen torde främst ta sikte på olika former av krediter som lämnas i samband med förvärv av tillgångar. Vid värderingen av aktier i dotterbolag skall, på motsvarande sätt som vid värdering av de tillgångar försäkringsbolaget äger direkt, avdrag för dotterbolagets skulder göras vid bestämning av det värde som dotterbolagets tillgångar hade kunnat åsättas om tillgångarna hade varit direktägda av försäkringsbolaget.

Det bör dessutom införas en regel som motsvarar direktivens bestämmelse att lån och fordringar hos tredje part endast får godkännas för

skuldtäckning efter avdrag för motfordringar som parten har mot försäkringsbolaget (jämför artikel 21.1 fjärde stycket vi).

Av EG:s regler följer att motsvarande värderingsregler som för svenska försäkringsbolag skall gälla för den verksamhet som utländska försäkringsgivare med säte utanför EES bedriver här i landet (jämför artikel 24 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 28 i första livförsäkringsdirektivet).

Utländska försäkringsgivare med säte inom EES lyder, enligt tredje generationens direktiv, under hemlandets placeringsregler och skall alltså inte omfattas av de svenska värderingsreglerna. De nuvarande värderingsreglerna för sådana försäkringsgivares verksamhet här i landet bör därför upphävas.

5.5.5 Matchnings- och diversifieringsprinciperna

Regeringens förslag: En övergripande placeringsregel införs som innebär att ett försäkringsbolag vid placering av medel i tillgångar som används för skuldtäckning skall välja tillgångar med beaktande av bolagets försäkringsåtaganden (matchning) och sprida riskerna på lämpligt sätt (diversifiering). Ett försäkringsbolag skall åläggas att upprätta riktlinjer för placering av medel som används för skuldtäckning.

Placeringspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

EG:s regler: Artiklarna 20 i tredje generationens försäkringsdirektiv innehåller en allmän matchnings- och riskspridningsregel. Regelen lyder: "De tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna skall vara uppbyggda med hänsyn till arten av den verksamhet som företaget bedriver så att dess investeringar, vilka skall vara diversifierade och ha lämplig spridning, tryggar säkerhet, avkastning och likviditet."

Gällande rätt: För livförsäkring och lång skadeförsäkring finns inga uttryckliga krav på riskspridning av försäkringsbolagens placeringstillgångar. Inte heller krävs att försäkringsrörelsens art skall beaktas vid medelsplaceringen. För korta skadeförsäkringar infördes, som ett led i anpassningen till första och andra generationens försäkringsdirektiv, den 1 januari 1994 en allmän riskspridningsregel som bl.a. innebär att medel som motsvarar de försäkringstekniska skulderna skall placeras med hänsyn till det slag av försäkringsverksamhet försäkringsbolaget bedriver. En viss styrning av bolagens placeringar sker också genom femprocentsregeln som gäller alla försäkringsbolag (se avsnitt 5.5.12).

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelser om de medel som placeras för skuldtäckning utgör, tillsammans med regler om minsta tillåtna soliditet, centrala delar av det regelverk som skall bidra till skyddet av

försäkringstagarnas intressen. Särskilda krav bör ställas på de tillgångar som används för skuldtäckning, eftersom dessa tillgångar motsvarar åtaganden som försäkringsbolag har bundit sig vid. De i detta och de närmast följande avsnitten presenterade förslagen avser endast tillgångar som används för skuldtäckning. Tillgångar som används för fria medel omfattas inte av motsvarande regler. (I avsnitt 5.5.3 konstaterades dock att Finansinspektionen med stöd av kravet på sund försäkringsverksamhet kan ingripa mot ett bolag som vid placeringen av fria medel tar så stora risker att bolagets soliditet hotas.)

Placeringspromemorian innehåller en utförlig diskussion och motivering av de matchnings- och diversifieringsprinciper som behandlas i detta avsnitt.

Vid utformningen av ett försäkringsbolags placeringsstrategi är det av största betydelse att tillgångar som används för skuldtäckning väljs med beaktande av försäkringsbeståndets karaktär. Denna princip, kallad *matchningsprincipen*, innebär att valet av tillgångar görs i syfte att tillgångarnas avkastningsprofil skall vara anpassad till den utbetalningsprofil som försäkringsbolagets bindande åtaganden kan förväntas generera. Bolag med olika slags åtaganden kan därför förväntas ha olika sammansättning på de tillgångar som används för skuldtäckning. Exempelvis torde ett livförsäkringsbolag som åtar sig att lämna en hög nominell avkastning på medelfristiga livförsäkringar behöva ha en högre andel fastförräntande obligationer för skuldtäckning än ett bolag som inte gjort ett sådant åtagande. Ett livbolag med mycket långfristiga försäkringskontrakt torde kunna ha en väsentlig andel av medel för skuldtäckning placerade i reelltillgångar såsom aktier och fastigheter, eftersom dessa tillgångsslag visat sig ge en genomsnittligt hög avkastning över långa perioder, även om värdet av dessa slags tillgångar kan variera kraftigt på kort sikt. För ett skadeförsäkringsbolag med kortfristiga försäkringsåtaganden passar å andra sidan aktier och fastigheter inte så bra som tillgångar för skuldtäckning, eftersom sådana tillgångar ofta varierar kraftigt i värde på kort sikt. För ett bolag med kortfristiga åtaganden leder detta till en risk för att tillgångarnas värde inte förslår till att täcka utbetalningar av försäkringsersättning när dessa förfaller till betalning. Denna egenskap har även långfristiga fastförräntande obligationer vad gäller att täcka kortfristiga försäkringsåtaganden, eftersom sådana obligationer på kort sikt kan variera kraftigt i värde om marknadsräntorna förändras snabbt.

En annan aspekt av matchningsprincipen är att tillgångar som används för skuldtäckning skall ha tillräcklig likviditet. Fastigheter och vissa slag av aktier har ofta en begränsad likviditet, såtillvida att det kan vara svårt att snabbt finna en köpare av sådana tillgångar till samma värde som kan erhållas om försäljningen tillåts ta längre tid och fler försäljningskanaler hinner prövas. Tillgångar med låg likviditet bör därför inte användas för att täcka mycket kortfristiga försäkringsåtaganden. Å andra sidan har låg likviditet föga betydelse vad gäller tillgångar som används för att täcka mycket långfristiga försäkringsåtaganden - det finns då gott om tid att, om tillgångarna behöver säljas, finna ett lämpligt försäljningstillfälle innan åtagandena skall infrias.

Försäkringsbolagens placeringar av tillgångar för skuldtäckning bör vidare följa *diversifieringsprincipen*. En utgångspunkt härvidlag är att det är önskvärt att reducera risken för att en enskild tillgång får en avgörande påverkan på den totala avkastningen i portföljen. En sådan riskreduktion kan ofta åstadkommas utan att den förväntade avkastningen av tillgångarna minskas genom att sprida de investerade medlen på olika placeringar. Exempelvis kan risken för stor värdevariation i en aktieportfölj normalt reduceras genom att sprida investeringarna på flera olika aktieposter. Därmed reduceras betydelsen av ett enskilt företags motgångar (och framgångar) och därav följande effekter på värdet av företagets aktie. Motsvarande resonemang är tillämpligt på tillgångsportföljer som består av obligationer och andra fordringar.

Det är, enkelt uttryckt, lämpligt att försäkringsbolag i sin placeringsverksamhet undviker att lägga alla ägg i samma korg.

Diversifieringsprincipen är tillämplig inte bara vad gäller investeringar inom ett och samma tillgångsslag, utan även vad gäller investeringar i portföljer av tillgångar ur skilda tillgångsslag. Genom att tillföra aktier till en portfölj av tillgångar som tidigare innehållit enbart obligationer kan ofta en förbättrad relation mellan avkastning och risk erhållas, åtminstone om tillgångarna investeras på lång sikt. Detta beror på att aktier historiskt har gett en genomsnittligt hög avkastning under förutsättning att det rör sig om långfristiga investeringar. På motsvarande sätt kan positiva effekter uppnås genom att tillföra fastigheter till en investeringsportfölj. Förutsättningen är att investeringar i fastigheter inte samvarierar vad gäller avkastning och risk med obligationer och aktier. Detta är åtminstone till en del fallet. Det är tillräckligt att avkastningen inte har exakt samma variation för att en diversifieringseffekt skall uppnås.

Diversifieringsprincipen innebär inte att ett försäkringsbolag alltid skall följa en riskminimerande strategi. Syftet med principen är att undvika "onödigt" risktagande, dvs. sådant risktagande som härrör ur att placeringarna genomförs på ett sådant sätt att samma förväntade avkastning hade kunnat uppnås med ett lägre risktagande.

Matchnings- och diversifieringsprinciperna ger en allmän utgångspunkt för regler om försäkringsbolags placeringar. I avsnitten 5.5.6-5.5.8 om tillåtna tillgångsslag och begränsningar av investeringar i enskilda tillgångsslag resp. i tillgångar utgivna av en enskild emittent föreslås konkreta regler om vilka slag av tillgångar som får användas för skuldtäckning och kvantitativa begränsningar för investeringar i vissa tillgångsslag resp. från vissa kategorier emittenter. Dessa regler kan ses som en konkretisering av matchningsprincipen och, framförallt, av diversifieringsprincipen. Reglerna ger absoluta gränser för vad som godtas för bolagens placeringar (dock föreslås Finansinspektionen kunna medge tidsbegränsade undantag från reglerna).

Reglerna om vilka tillgångsslag som får användas för skuldtäckning kan anses ha en viss koppling till matchningsprincipen, såtillvida att enbart tillgångar av en viss kvalitet i fråga om värdebeständighet eller likviditet skall kunna användas för skuldtäckning. Matchningsprincipen tar ju sikte på att tillgångarna skall placeras så att bolagets åtaganden kan infrias. I

princip kunde matchningsprincipen dock vidmakthållas även utan begränsande regler om att enbart vissa tillgångsslag är tillåtna för skuldtäckning, genom att sätta stränga gränser för placeringar i tillgångsslag med låg värdebeständighet och dålig likviditet. En sådan lösning skulle dock ha begränsad praktisk betydelse och den är inte förenlig med EG-direktivets bestämmelser. Reglerna om tillåtna tillgångsslag behandlas i avsnitt 5.5.6.

Regler om begränsningar av investeringar i ett och samma tillgångsslag, tillgångsslagslimiter, behandlas i avsnitt 5.5.7. Regler om tillgångsslagslimiter skall ses i ljuset av diversifieringsprincipen. Sådana regler förhindrar att en alltför stor andel av tillgångarna för skuldtäckning placeras i ett och samma tillgångsslag. En stor koncentration av placeringarna till samma tillgångsslag kan leda till att ett försäkringsbolags soliditet äventyras eftersom priserna på tillgångar inom samma tillgångsslag ofta uppvisar stor grad av samvariation.

De föreslagna reglerna om tillgångsslagslimiter är anpassade till de slag av åtaganden som svenska försäkringsbolag traditionellt har gjort. Räntebärande placeringar tillåts i större utsträckning än placeringar i reallgångar som aktier och fastigheter. De föreslagna reglerna innebär dock att möjligheten att använda reallgångar för skuldtäckning utökas avsevärt vad gäller livförsäkringsföretagen. Under förutsättning att tillgångarna placeras med beaktande av försäkringsbeståndets karaktär behöver inte placeringar i tillgångar med större benägenhet till kortsiktiga variationer i värde innebära ett totalt sett större risktagande för försäkringstagarna. Givet att tillgångarna diversifieras i tillräcklig utsträckning bör möjligheten att utnyttja även aktier för skuldtäckning innebära fördelar som kommer särskilt innehavare av långfristiga försäkringskontrakt till del.

Förslagen om tillgångsslagslimiter är inte anpassade till matchningsprincipen. Som nyss nämnts innebär matchningsprincipen att placeringar av medel för skuldtäckning bör anpassas till försäkringsbeståndets egenskaper. Placeringar i aktier, fastigheter och långfristiga fastförräntande obligationer passar bättre för täckning av långfristiga åtaganden än för kortfristiga åtaganden. Det skulle dock riskera leda till en lagstiftning av alltför stor komplexitet om reglerna om tillgångsslagslimiter differentierades med hänsyn till vilket slag av försäkringskontrakt ett bolag har meddelat. Därför har gemensamma regler för all försäkringsverksamhet valts. Det får vara det enskilda försäkringsbolagets ansvar att följa matchningsprincipen och därvid anpassa fördelningen av placering av medel för skuldtäckning på tillgångsslag, inom de givna limiterna, till den sorts försäkringsbestånd bolaget har.

Reglerna om enhandslimiter (se avsnitt 5.5.8) är ett direkt utflöde ur diversifieringsprincipen. Reglerna begränsar de risker som ett försäkringsbolags placeringar i en enskild emittents fordringsbevis och aktier kan medföra. Därigenom motverkas risken att ett försäkringsbolags stabilitet hotas av att dess placeringar koncentreras till ett enskilt företag.

Att ett försäkringsbolag uppfyller de specifika reglerna om tillåtna tillgångsslag, tillgångsslagslimiter och enhandsengagemang innebär inte med

automatik att matchnings- och diversifieringsprincipen är uppfylld. Dessa regler ger ett ramverk som bolagen måste hålla sig inom. Det är bolagen själva som måste säkerställa att matchning och diversifiering upprätthålls i det enskilda fallet. Det är varken möjligt eller lämpligt att i lag reglera placeringsverksamheten så i detalj att de specifika reglerna säkerställer matchning och diversifiering för varje tänkbar uppsättning försäkringsbestånd.

Mot bakgrund av det nu anförda anser regeringen att en allmänt hållen matchnings- och diversifieringsregel bör införas. Den principiella betydelsen av matchnings- och diversifieringsprinciperna talar med styrka för att en sådan regel lagfästs. Dessutom finns det en uttrycklig artikel i EG-direktiven av denna karaktär. Regeln bör innebära att ett försäkringsbolag vid placering av medel i tillgångar som används för skuldtäckning skall välja tillgångar med beaktande av bolagets försäkringsåtaganden (matchning) och sprida riskerna på lämpligt sätt (diversifiering). Genom denna regel markeras det enskilda bolagets ansvar för att dessa principer följs i placeringar av medel för skuldtäckning.

Det är förvisso en bedömningsfråga om en regel av så kvalitativ natur som den nu föreslagna i ett konkret fall är uppfylld eller inte. Detta talar för en viss försiktighet vid tillämpningen av denna regel inom ramen för Finansinspektionens tillsynsverksamhet. Det är dock inte svårt att konstruera situationer när regeln inte kan anses vara uppfylld, även om de specifika reglerna om limiter är uppfyllda. Ett sådant exempel vore om ett försäkringsbolag med kortfristiga åtaganden placerat en mycket stor del av medel för skuldtäckning i tillgångar som kan variera kraftigt i värde på kort sikt, såsom aktier, fastigheter och långfristiga obligationer. Finansinspektionen bör med stöd av bestämmelsen kunna ingripa mot ett bolag som på så sätt bryter mot matchnings- och diversifieringsprincipen (se författningskommentaren till 19 kap. 11 § FRL). Vid fall där ingripande med stöd av den allmänna regeln övervägs bör vidare bolagets soliditet kunna tillmätas betydelse. Om soliditeten endast i liten utsträckning överstiger den minsta tillåtna är en god matchning och diversifiering av särskilt stor betydelse.

Det är av stor vikt att försäkringsbolagen tar ansvar för att tillämpa matchnings- och diversifieringsprincipen. Försäkringsbolagen bör därför åläggas att upprätta riktlinjer för placering av medel som används för skuldtäckning. Riktlinjerna skall beakta matchnings- och diversifieringsprinciperna och de mer specifika reglerna om placeringar av tillgångar för skuldtäckning. Finansinspektionen kommer i sin tillsynsverksamhet kunna begära att få ta del av ett bolags riktlinjer för placeringsverksamheten. Ett bolags riktlinjer kan därmed också tjäna som ett stöd för inspektionens tillsyn av bolaget. Angående ansvaret för upprättandet av riktlinjer, se författningskommentaren till 8 kap. 7 § FRL.

Försäkringstagare skall ha tillgång till information av skilda slag både då ett försäkringskontrakt tecknas och fortlöpande därefter. Försäkringstagarna bör bl.a. ha rätt till information om det huvudsakliga innehållet i riktlinjerna för placeringsverksamheten. För detta ändamål bör införas en särskild lagbestämmelse om informationsskyldighet i detta hänseende.

Regeringen eller Finansinspektionen bör bemyndigas att i föreskrifter ange hur informationen skall lämnas och vad den skall innehålla. Denna information bör så långt som möjligt samordnas med den information som avses i avsnitt 5.7.

5.5.6 Tillåtna tillgångsslag

Regeringens förslag: För skuldtäckning får användas

- obligationer eller andra skuldförbindelser som vissa angivna rättssubjekt svarar för, t.ex. stater, kommuner, internationella organisationer, kreditinstitut och publika aktiebolag,
- skuldförbindelser med betryggande säkerhet, som t.ex. fastighetspant,
- aktier och andra jämförbara värdepapper,
- andelar i värdepappersfonder,
- fastigheter och tomträtter,
- reservdeposition hos återförsäkringstagare,
- premiefordringar som vissa rättssubjekt svarar för,
- livlån,
- fordran på överskjutande skatt, samt
- bankmedel och kassa.

Fondpapper måste som huvudregel vara likvida för att få användas för skuldtäckning. Aktier i dotterföretag får användas för skuldtäckning endast om det företaget är ett försäkringsaktiebolag, ett finansiellt företag eller ett förvaltningsbolag med uppgift att äga tillgångar som får användas för skuldtäckning. Den s.k. femprocentsregeln görs tillämplig på ett försäkringsbolags innehav av aktier i ett förvaltningsbolag med sådan uppgift som nyss nämnts.

Finansinspektionen får medge att även andra tillgångsslag tillfälligt får användas för skuldtäckning.

Placeringspromemorians förslag: Överensstämmar i huvudsak med regeringens. Enligt promemorian får dock skuldförbindelser utan säkerhet, råvaror och derivatinstrument användas för skuldtäckning. De enda dotterbolagsaktier som får användas för skuldtäckning är aktier i förvaltningsbolag som handhar försäkringsbolagets finansförvaltning. Promemorians systematisering av tillgångsslag som får användas för skuldtäckning bygger främst på en kategorisering i riskhänseende medan regeringens indelning i större utsträckning knyter an till direktivens lista på tillåtna tillgångsslag.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* har anfört att råvaror inte bör tillåtas för skuldtäckning eftersom det tillgångsslaget inte finns upptaget i direktivens lista över tillåtna tillgångsslag och avsikten heller inte är att råvarorna skall levereras till försäkringsbolaget. *Försäkringsförbundet* har ifrågasatt varför aktier i dotterbolag skall få användas för skuldtäckning

endast om det är fråga om dotterbolag som handhar bolagets kapitalförvaltning.

EG:s regler: Artikel 21.1 i tredje generationens försäkringsdirektiv innebär att hemlandet inte får godkänna att försäkringsföretag täcker sina tekniska avsättningar med andra slag av tillgångar än de som räknas upp i artikeln. Reglerna är i stort sett identiska för skadeförsäkring och livförsäkring. Artikel 21.1 första stycket innehåller en lista över tillåtna tillgångsslag.

Under rubriken "A. Investeringar" upptas bl.a. skuldförbindelser, obligationer och andra penning- och kapitalmarknadsinstrument, utlåning, aktier, andelar i värdepappersfonder samt fastigheter.

Under rubriken "B. Fordringar" återfinns bl.a. fordringar på återförsäkrare, depositioner och andra fordringar på försäkringsföretag som avgivit återförsäkring, fordringar på försäkringstagare, livförsäkringslån (avser endast livförsäkringar) samt fordringar på skatteåterbäring.

Under rubriken "C. Övrigt" anges t.ex. andra materiella anläggnings-tillgångar än mark och byggnader, kassa och banktillgodohavanden, förutbetalda anskaffningskostnader samt upplupna inkomster och förskotts-betalningar.

Det faktum att en tillgångspost eller ett tillgångsslag tagits med på listan innebär inte att alla sådana tillgångar automatiskt godkänns som täckning för tekniska avsättningar. Medlemsländerna skall fastställa mer detaljerade regler med villkor för användningen av godtagbara tillgångar (artikel 21.1 tredje stycket).

Artikeln anger vissa principer som länderna skall iakta när de fastställer och tillämpar detaljregler för vilka tillgångsslag som skall tillåtas (artikel 21.1 fjärde stycket). Direktivbestämmelserna är i dessa delar utformade på ett sådant sätt att gränsen i viss mån är flytande mellan värderingsregler och regler om godtagbara tillgångar för skuldtäckning. I det följande redogörs i korthet för vissa direktivbestämmelser som kan anses tillhöra den sistnämnda kategorin.

- Lån får endast godkännas för skuldtäckning om det finns tillräckliga garantier för deras säkerhet, oavsett om garantierna är grundade på låntagarens betalningsförmåga, pantförskrivning, bankgarantier, garantier som lämnats av försäkringsbolag eller andra former av säkerhet.

- Överlåtbara värdepapper som inte omsätts på någon reglerad marknad får användas för skuldtäckning endast om de är kortfristigt realiserbara eller — i fråga om livförsäkring — utgörs av ägarandelar i kreditinstitut, försäkringsföretag eller investeringsföretag etablerade i en medlemsstat.

- Lån till försäkringstagare och förmedlare i samband med direkta försäkringstransaktioner och återförsäkringstransaktioner får godkännas endast om de inte har varit förfallna till betalning längre tid än tre månader.

- Om det bland tillgångarna ingår någon investering i ett dotterföretag som helt eller delvis förvaltar försäkringsföretagets tillgångar för dess räkning, skall hemlandet vid tillämpningen av de regler och principer som fastställs i artikel 21 beakta de underliggande tillgångarna som innehas av dotterföretaget (genomlysning). Hemlandet kan behandla andra dotterföretags tillgångar på samma sätt.

Enligt en avslutande bestämmelse i artikel 21.2 får ett medlemsland i undantagsfall genom ett motiverat beslut tillfälligt acceptera andra kategorier av tillgångar för skuldtäckning än som anges i artikeln. Ett sådant undantag kan endast medges på begäran av ett försäkringsbolag. Den allmänna matchnings- och riskspridningsregeln i artikel 20 skall beaktas vid ett sådant beslut.

Gällande rätt: De nu gällande placeringsreglerna för *livförsäkringsbolag* (och vissa skadeförsäkringsbolag, se 7 kap. 10 § FRL) finns i 7 kap. 9 och 9 a §§ FRL. Enligt 9 § skall ett belopp motsvarande försäkringstekniska skulder för livförsäkringar (se avsnitt 5.5.3) alltid, dvs. vid varje tidpunkt, redovisas i vissa angivna slag av tillgångar. Reglerna innebär i korthet följande.

Huvuddelen (80 procent) av de medel som svarar mot de försäkringstekniska skulderna skall placeras i tillgångar som ansetts särskilt säkra, t.ex. obligationer utfärdade av olika emittenter såsom staten, kommuner, banker, och bostadskreditinstitut eller skuldförbindelser som är förenade med panträtt i fastigheter. Vidare tillåts aktier i dotterbolag som har till ändamål att äga fastigheter eller tomträtter (fastighetsbolag) och lån mot säkerhet i bolagets försäkringsbrev.

Ett belopp motsvarande högst 20 procent av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning, dvs. efter avgiven återförsäkring, får redovisas i andra tillgångar än de nämnda (den fria sektorn), dock inte i aktier (se 7 kap. 9 § fjärde stycket FRL).

Motsvarande placeringsregler gäller även för s.k. *lång skadeförsäkring* beträffande premiereserven. Med lång skadeförsäkring avses skadeförsäkring som meddelats för mer än tio år, vilket i praktiken endast förekommer i fråga om brandförsäkringar.

För *övriga skadeförsäkringar*, dvs. de allra flesta, infördes den 1 januari 1994 en allmän placeringsregel med krav på valutamatchning och tillgångslokalisering (7 kap. 10 § FRL). Regeln innehåller i övrigt inga restriktioner i fråga om godtagbara tillgångar för skuldtäckning.

Skälen för regeringens förslag: Bortsett från att Sverige måste harmonisera försäkringsbolagens placeringsregler med EG:s bestämmelser kan det vara av visst intresse att diskutera om det i författning behöver anges vilka slag av tillgångar som får användas för skuldtäckning. Sådana regler finns i dag inte för de allra flesta skadeförsäkringsbolag.

De nuvarande reglerna bygger på att livförsäkringsrörelse betraktats som mer skyddsvärd än skadeförsäkringsrörelse. För att livförsäkringsbolagen skall kunna uppfylla sina garanterade åtaganden har det ansetts nödvändigt att huvuddelen av tillgångarna som används för skuldtäckning placeras i räntebärande värdepapper med låg kreditrisk.

Om ett regelsystem i stället helt och hållet bygger på matchnings- och diversifieringsprinciperna, som beskrivits i föregående avsnitt (5.5.5), blir behovet att räkna upp godtagbara tillgångsslag inte lika framträdande. För tillämpning av diversifieringsprincipen skulle ett sådant system kunna innehålla mer eller mindre utförliga riktlinjer och anvisningar om att placeringar i tillgångar med stor risk skall motsvaras av en långtgående diversifiering. Matchningsprincipen skulle kunna komma till uttryck genom regler som syftar till att ett försäkringsbolag väljer sådana tillgångar som bäst motsvarar bolagets åtaganden. Som nämnts i avsnitt 5.5.5 är det svårt att utforma detaljerade regler i det hänseendet.

Det finns emellertid en risk att ett sådant renodlat och flexibelt system i enstaka fall inte tillämpas på ett riktigt sätt. Systemet kan också vara svårt att hantera från tillsynssynpunkt.

Regeringen anser därför att placeringsregler för försäkringsbolag, utöver krav på matchning och diversifiering, bör bygga på att endast tillgångar som uppfyller en viss kvalitet i fråga om åtminstone kreditvärdighet, värdebeständighet eller likviditet godtas för skuldtäckning. För det ändamålet bör det i lagstiftningen uttryckligen anges vilka tillgångsslag som är tillåtna för skuldtäckning. Motsvarande synsätt får anses komma till uttryck i tredje generationens försäkringsdirektiv.

Merparten av de tillgångsslag som får användas för skuldtäckning enligt tredje generationens försäkringsdirektiv kan accepteras även i den svenska rättsordningen. Några tillgångsslag som godtas enligt EG:s regler är emellertid inte relevanta för svenska försäkringsbolag eller bör enligt regeringens mening över huvudtaget inte komma i fråga för täckande av försäkringstekniska skulder.

Fordringar på återförsäkrare kan för svensk del inte komma i fråga för skuldtäckning eftersom sådana fordringar som huvudregel skall räknas av från det belopp som skall skuldtäckas. Placeringsreglerna skall med andra ord omfatta de försäkringstekniska skulderna för egen räkning (se avsnitt 5.5.3).

Fordringar som härrör från räddning och subrogation (gäller endast skadeförsäkring) bör heller inte komma ifråga för skuldtäckning med hänsyn till att det kan vara tveksamt om sådana fordringar uppfyller de allmänna kvalitetskrav som nämnts ovan.

Tillgångsslaget "andra materiella tillgångar än mark och byggnader" omfattar sådana tillgångar som är nödvändiga för att bedriva försäkringsrörelse (dataanläggningar, kontorsinventarier, m.m.). Sådana tillgångar kan endast i begränsad utsträckning omvandlas till likvida medel för att möta försäkringsåtaganden. Tillgångar av detta slag bör finansieras med försäkringsbolagets eget kapital.

Tillgångsslagen "förutbetalda anskaffningskostnader" och "upplupna räntor och hyror samt andra upplupna inkomster och förskottsbetalningar" är närmast periodiseringsposter i försäkringsbolagens balans- och resultaträkningar och har därför i regel inte ett sådant substansieellt förmögensvärde att de bör komma ifråga för skuldtäckningsändamål. Upplupna räntor bör dock i allmänhet godtas för skuldtäckning, se författningskommentaren till 7 kap. 10 f § FRL.

"Fordringar på garantifonder" och "återgångsrättigheter vid upplåtelse av fast egendom (reversionary interests)" är tillgångsslag som inte är relevanta för svenska förhållanden. Det kan inte anses föreligga något behov av att tillåta dessa tillgångsslag.

Regeringens förslag på vilka tillgångar som skall få användas för skuld-täckning anknuter till direktivens kategorisering. På några punkter används en annan terminologi än i direktiven för att bättre knyta an till svenska begrepp och legaldefinitioner. I enlighet med direktivens bestämmelser har det angivits kvalifikationskrav i fråga om säkerhet för att vissa tillgångar skall få användas för skuldtäckning. Några tillgångsslag, främst obligationer och andra skuldförbindelser, har dessutom grupperats i olika riskkategorier. För obligationer och andra skuldförbindelser har riskgrupperingen skett efter en generell uppskattning av emittenternas eller garanternas kreditvärdighet. Riskgrupperingen ligger till grund för de krav på riskspridning som behandlas i de två följande avsnitten, Begränsningar för olika tillgångsslag (avsnitt 5.5.7) och Begränsningar för enhands-engagemang (avsnitt 5.5.8). För några tillgångsslag uppställs inga kvalifikationskrav i fråga om säkerhet. Å andra sidan har det införts kvantitativa restriktioner genom krav på riskspridning (t.ex. för fastigheter).

I det följande lämnas en kortfattad redogörelse för vilka slag av tillgångar och vilka kvalifikationskrav som uppställts för att tillgångar *överhuvud taget* skall få användas för skuldtäckning. Redogörelsen disponeras således inte med utgångspunkt i den riskgruppering som ligger till grund för de föreslagna begränsningsreglerna. En sådan redogörelse återfinns i stället i författningskommentaren till 7 kap. 10 och 10 b §§ FRL.

Finansiella instrument

Med finansiellt instrument avses fondpapper och annan rättighet eller förpliktelse avsedd för handel på värdepappersmarknaden. Fondpapper är aktie och obligation samt andra delägarrätter eller fordringsrätter som är utgivna för allmän omsättning, andel i värdepappersfond och aktieägares rätt gentemot den som för hans räkning förvarar aktiebrev i ett utländskt bolag (depåbevis), se 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument.

Obligationer eller andra skuldförbindelser bör på motsvarande sätt som nu gäller i fråga om livförsäkringar godtas för skuldtäckning om emittenten eller det rättssubjekt som annars svarar för förbindelsen generellt sett har god kreditvärdighet.

Lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag innehåller bestämmelser om riskviktning för kreditrisker i kreditinstitut och värdepappersbolag (3 kap. 1 §). De överväganden som ligger till grund för de bestämmelserna bör vara vägledande i förevarande sammanhang (se prop. 1994/95:50 s. 302-304). Mot den bakgrunden bör för skuldtäckning godtas obligationer eller andra skuldförbindelser för vilka svarar stater, kommuner (eller därmed jämförbara samfälligheter), Europeiska gemenskaperna, vissa andra internatio-

nella organisationer, Allmänna pensionsfonden, kreditinstitut och värdepappersbolag med tillstånd att ta emot medel på konto och lämna kredit.

Även obligationer eller andra skuldförbindelser som aktiebolag svarar för bör godtas om bolaget generellt kan anses tillräckligt kreditvärdigt. Genom ändringar i aktiebolagslagen som i huvudsak trädde i kraft den 1 januari 1995 (SFS 1994:802) delas aktiebolagen i två kategorier, publika aktiebolag och privata aktiebolag. De publika aktiebolagen skall, till skillnad från de privata aktiebolagen, kunna vända sig till allmänheten för att skaffa kapital. Fondpapper som givits ut av privata aktiebolag skall inte kunna bli föremål för handel på börs eller annan organiserad marknadsplats. Aktiekapitalet i ett publikt aktiebolag skall uppgå till minst 500 000 kr och i ett privat aktiebolag till 100 000 kr. Mot den bakgrunden anser regeringen att publika aktiebolag generellt får presumeras ha sådan kreditvärdighet att obligationer eller andra skuldförbindelser för vilka ett sådant bolag svarar kan godtas för skuldtäckning.

När det gäller användande av *aktier* för skuldtäckning gör regeringen följande överväganden. En grundläggande princip för de bestämmelser för skuldtäckning som föreslås i förevarande lagstiftningsärende är att risker relaterade till placeringar i enskilda företag eller tillgångar begränsas genom krav på diversifiering av försäkringsbolagets placeringar. Tiden är därför nu mogen att tillåta aktier för skuldtäckning även i fråga om livförsäkring. Frågan är om det skall uppställas något kvalifikationskrav för aktier som får användas för skuldtäckning. Som tidigare anförts skulle man kunna tänka sig ett system utan kvalifikationskrav där en hög risknivå motsvaras av långtgående krav på diversifiering. De riskspridningsregler som föreslås i detta ärende är emellertid inte så sofistikerade som förutsätts för en sådan ordning. Regeringen anser därför att det bör krävas att aktier som används för skuldtäckning skall ha god likviditet och kunna bli föremål för handel på en börs eller en annan organiserad marknadsplats, med de informationskrav som gäller för bolag som deltar i en sådan handel. Det sagda innebär att som huvudregel aktier i publika aktiebolag, men inte aktier i privata aktiebolag, bör få användas för skuldtäckning.

Särskilda överväganden krävs vad gäller möjligheten för försäkringsbolag att använda *aktier i dotterbolag* för skuldtäckning.

I *placeringspromemorian* behandlas frågan om skuldtäckning med aktier i dotterbolag översiktligt i samband med promemorians förslag om upphävande av den s.k. femprocentsregeln (se avsnitt 5.5.12). I *placeringspromemorian* framhålls att även om den regeln och den särskilda regeln om förvärv av finansiella företag upphävs bör försäkringsbolagen uppträda i en *portföljförvaltarroll*, snarare än som dominerande ägare. Om ett försäkringsbolag ändå uppträder som dominerande ägare, trots att det kan ifrågasättas, bör enligt *placeringspromemorian* detta endast ske inom ramen för bolagets fria medel. I *placeringspromemorian* framhålls dock att det i vissa fall kan vara motiverat att delar av finansförvaltningen läggs över i ett bolag där försäkringsbolaget är dominerande eller enda ägare. En sådan investering innebär, enligt *placeringspromemorian*, endast att *portföljförvaltarrollen* överförs till ett annat bolag. Därför

föreslås i promemorian att ett försäkringsbolag skall för skuldtäckning få använda aktier i dotterföretag som uteslutande har till uppgift att förvalta sådana tillgångar som försäkringsbolaget skulle ha kunnat använda för skuldtäckning. Placeringspromemorians förslag innebär att inga andra dotterbolagsaktier godtas för skuldtäckning.

Regeringen delar i stor utsträckning den ansats som presenteras i placeringspromemorian vad gäller försäkringsbolagens ägarroll i allmänhet.

Vad gäller aktier i dotterbolag som har till uppgift att äga och förvalta sådana tillgångar som försäkringsbolaget skulle kunna använda för skuldtäckning, får sådana aktier enligt nu gällande regler användas för skuldtäckning i livförsäkringsbolag endast om dotterbolaget enbart förvaltar fast egendom. För skadeförsäkringsbolag finns inga begränsningar enligt nu gällande regler. Enligt regeringens mening bör ett försäkringsbolag ha möjlighet att ordna sin tillgångsförvaltning så att vissa tillgångar, som får användas för skuldtäckning, ägs och förvaltas av ett dotterbolag. För bedömning av att reglerna om matchning och diversifiering är uppfyllda skall då en genomlysningsskäl gälla. Det innebär att dotterbolagets tillgångar skall behandlas som om de vore direktägda av försäkringsbolaget vid kontroll av om begränsningsregler för tillgångsslag och enhandsengagemang och andra regler om matchning och diversifiering är uppfyllda samt när det gäller tillämpningen av femprocentsregeln i 7 kap. 17 § FRL. Samma genomlysningsskäl bör gälla även om tillgångarna ägs indirekt genom flera led av bolag av holdingbolagskaraktär.

Det kan dock vara förenat med vissa risker om ett försäkringsbolag i för stor utsträckning avhänder sig bestämmanderätten över tillgångsförvaltningen till dotterbolag. Regeringen anser därför att ägande av sådana dotterbolag bör kräva Finansinspektionens tillstånd.

Den s.k. femprocentsregeln i 7 kap. 17 § första stycket FRL (se avsnitt 5.5.12) innebär att försäkringsbolag inte utan Finansinspektionens tillstånd får äga större andel av aktierna i ett enskilt företag än som motsvarar fem procent av det totala röstvärdet. Av 7 kap. 17 § andra stycket FRL följer emellertid att femprocentsregeln inte skall tillämpas på aktier eller andelar i juridiska personer som uteslutande har till föremål att förvalta ett försäkringsbolags fastigheter eller att biträda försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande (s.k. biträdesbolag). Förvärv av dotterbolag som bedriver fastighetsförvaltning åt försäkringsbolaget kräver alltså inte tillstånd. Bolag som sköter ett försäkringsbolags värdepappersförvaltning har i praxis ansett utgöra biträdesbolag. Även aktieförvärv i sådana bolag har därför kunnat ske tillståndsfritt. Enligt regeringens mening bör bestämmelserna i 7 kap. 17 § FRL utformas på ett sådant sätt att femprocentsregelns tillståndskrav blir tillämpligt i fråga om aktier i bolag som har till uppgift att äga tillgångar som får användas för skuldtäckning.

För denna typ av dotterbolag bör göras ett undantag från kravet att endast aktier i publika aktiebolag får användas för skuldtäckning, eftersom aktierna inte är avsedda för omsättning på marknaden och något behov av att rikta sig till allmänheten för att skaffa kapital inte föreligger i denna typ av bolag.

När det gäller försäkringsbolags möjligheter att för skuldtäckning använda aktier i andra dotterbolag än sådana förvaltningsföretag som nyss beskrivits gör regeringen följande bedömning.

För försäkringsbolags möjligheter att för skuldtäckning använda aktier i ett dotterbolag som är försäkringsföretag gäller i dag inga begränsningar för skadeförsäkringsbolagen, medan skuldtäckning inte alls får ske med sådana aktier i livförsäkringsbolag med sådana aktier. Samma förhållande gäller för bolag som försäkringsföretag äger med stöd av 7 kap. 17 a § FRL, dvs. företag som bedriver annan finansiell verksamhet, såsom exempelvis banker och värdepappersbolag.

Med tanke på att skadeförsäkringsbolag normalt har betydligt kortfristigare åtaganden än livförsäkringsbolag borde egentligen förhållandet vara det motsatta eftersom likviditeten är förhållandevis låg i organisatoriska innehav, jämför avsnitt 5.5.5 om matchnings- och diversifieringsprinciperna. EG:s regler kan också sägas ge uttryck för att så borde vara förhållandet. Enligt tredje generationens försäkringsdirektiv får överlåtbara värdepapper som inte omsätts på någon reglerad marknad användas för skuldtäckning endast om de är kortfristigt realiserbara. I tredje livförsäkringsdirektivet gäller emellertid inte det likviditetskravet för aktier i andra försäkringsbolag och finansiella företag. Tredje skadeförsäkringsdirektivet innehåller däremot ingen sådant undantag från likviditetskravet för aktier i försäkringsbolag och finansiella företag. Jämför artikel 21.1 fjärde stycket v i båda direktiven.

Principiella skäl talar således för att vara mer restriktiv med skadeförsäkringsbolag än med livförsäkringsbolag när det gäller att för skuldtäckning godta aktier i dotterbolag som är försäkringsbolag eller finansiella företag. Med hänsyn till att man av historiska skäl godtagit att skadeförsäkringsbolag men inte livförsäkringsbolag använder sådana tillgångar för skuldtäckning anser regeringen emellertid att båda bolagstyperna skall åtminstone tills vidare behandlas lika i detta hänseende.

Försäkringsbolag kan i dag med stöd av bestämmelserna i 7 kap. 17 a § FRL bli dominerande ägande i finansiella företag, som t.ex. banker och värdepappersbolag. Det innebär att s.k. branschglidning accepteras (se prop. 1990/91:154). Samordningsfördelar mellan ett försäkringsbolags och, exempelvis, en banks verksamhet kan tas tillvara. För tillstånd för sådana förvärv krävs ett organisatoriskt syfte. Genom att regler om enhandsengagemang blir tillämpliga för sådana innehav bör de enligt regeringens mening kunna tillåtas för skuldtäckning även om sådana tillgångar är förhållandevis illikvida. För skadeförsäkringsbolagen innebär detta en inskränkning jämfört med nuvarande regler, medan det för livförsäkringsbolagen medför en lättnad. Det bör dock noteras att, vid bedömning av om matchningsprincipen är uppfylld, denna typ av tillgångar inte kan anses lämpliga för skuldtäckning annat än för mer långfristiga försäkringsåtaganden.

Liknande argument som för innehav av aktier i finansiella företag gör sig gällande vid en bedömning av om ett försäkringsföretag för skuldtäckning bör få använda aktier i ett dotterbolag som är försäkringsbolag. Här kan ytterligare en invändning göras mot att så skall vara fallet, eftersom

det kan antas finnas en betydande samvariation mellan skilda försäkringsbolags finansiella situation. Det finns således en risk för att värdet av dotterbolagsaktierna faller just i sådana tider som försäkringsbolaget har en mindre gynnsam ekonomisk ställning. Med hänsyn främst till de begränsningar för enhandsengagemang som kommer att föreslås, anser regeringen dock att övervägande skäl talar för att även ifrågavarande dotterbolagsaktier bör få användas för skuldtäckning.

Det finns skäl att i detta sammanhang påpeka att nu behandlade regler om att försäkringsbolag för skuldtäckning får använda aktier i dotterbolag som bedriver försäkringsverksamhet eller annan finansiell verksamhet kan komma att skärpas. Inom EU pågår ett arbete med att analysera vilka soliditetsregler som bör gälla för försäkringskoncerner. För EU:s medlemsstater kan gemensamma regler komma att införas som innebär att ett försäkringsbolag inte i samma utsträckning som nu föreslås för skuldtäckning får använda aktier i dotterbolag som bedriver försäkringsverksamhet. Diskussioner pågår även om regler av motsvarande innebörd för viss samordning av solvensregler för finansiella konglomerat i vilka både försäkringsbolag och kreditinstitut ingår. För koncerner bestående av kreditinstitut och värdepappersbolag finns redan sådana regler, nämligen regler om kapitalkrav för en s.k. finansiell företagsgrupp (se prop. 1994/95:50).

Vi går nu över till att diskutera finansiella instrument som är nära besläktade med aktier.

Även värdepapper som har sådana egenskaper att de kan jämföras med aktier i publika aktieföretag bör få användas för skuldtäckning. I tredje generationens försäkringsdirektiv används benämningen "aktier och andelar med rörlig avkastning" (artikel 21.1 första stycket A.c).

Reglerna om begränsningar för olika tillgångsslag och begränsningar för enhandsengagemang, som behandlas i de två följande avsnitten (5.5.7 och 5.5.8), innebär bl.a. att en obligation eller annan skuldförbindelse å ena sidan och ett värdepapper som kan jämföras med en aktie å den andra inte behandlas lika i riskhänseende. För tillämpningen av dessa begränsningsregler kan det vara av intresse att något behandla gränstragningen mellan de båda tillgångskategorierna.

Interimsbevis och *emissionsbevis* (*teckningsrättsbevis* och *delbevis*) bör jämföras med aktier. Ett interimsbevis är ett bevis om rätt till en eller flera aktier som ett bolag kan utge innan aktiebrev utfärdas. Teckningsrätter och delbevis ger en aktieägare rätt att delta vid nyemission respektive fondemission. Även *depåbevis* bör jämföras med aktier. Som tidigare nämnts är ett depåbevis en aktieägares rätt gentemot den som för hans räkning förvarar aktiebrev i ett utländskt bolag.

När det gäller *kombinationer av delägarbevis och fordringsrätter* uttalandes följande i proposition 1990/91:142 om handel och tjänster på värdepappersmarknaden, m.m. Konvertibla skuldebrev, skuldebrev med optionsrätt till nyteckning samt vinstandelsbevis och konvertibla vinstandelsbevis kan sägas utgöra mellanformer mellan delägarrätt och fordringsrätt. Beroende på hur den utnyttjas är den alltså antingen att betrakta som delägarrätt eller som fordringsrätt utgiven av en emittent.

Mot den bakgrunden går det inte att generellt säga till vilken kategori sådana kombinationer av delägarbevis och fordringsrätter skall hänföras. Det får i stället avgöras beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Om det vid tidpunkten för bedömningen är mest antagligt att konverteringsrätten eller optionen kommer att utnyttjas bör instrumentet jämföras med aktier och vice versa.

En *aktieindexobligation* kännetecknas av att det belopp som skall betalas på förfalldagen är knutet till något av de aktieindex som obligationsköparen valt. På återbetalningsdagen utbetalas obligationens nominella värde plus ett belopp vars storlek är relaterat till aktieindexets uppgång under löptiden. Om aktieindexet utvecklats negativt under löptiden återbetalas på förfalldagen minst obligationens nominella värde. En sådan obligation bör inte jämföras med aktier, utan hänföras till kategorin obligationer eller andra skuldförbindelser, under förutsättning att åtminstone ett givet nominellt belopp skall utbetalas på förfalldagen.

Förlagsbevis och förlagsandelsbevis skiljer sig från en obligation främst genom att den medför rätt till betalning först efter låntagarens övriga borgenärer. På grund av den efterställda betalningsrätten har sådana skuldebrev i regel en något högre räntesats än en obligation. I kapitaltäckningshänseende får det emitterande kreditinstitutet eller värdepappersbolaget under vissa förutsättningar räkna in värdet av förlagslånet eller förlagsandelslånet i kapitalbasen. Det upplånade beloppet kan alltså betraktas som ett slags kapital som står nära riskkapital. Förlagsbevisen och förlagsandelsbevis riskviktas i kapitaltäckningshänseende till 100 procent och kräver alltså full kapitaltäckning. Livförsäkringsbolag får i dag inte använda sådana skuldebrev för skuldtäckning annat än inom ramen för den fria sektorn. Eftersom aktier nu får användas för skuldtäckning finns det enligt regeringens mening ingen grund för att inte tillåta förlagsbevis och förlagsandelsbevis för skuldtäckning. I riskhänseende ligger sådana skuldebrev mellan ej efterställda obligationer och aktier. Vid tillämpningen av begränsningsreglerna för tillgångsslag och enhandsengagemang bör förlagsbevis och förlagsandelsbevis likställas med aktier.

Andelar i värdepappersfonder ingår i listan över godtagbara tillgångsslag i tredje generationens försäkringsdirektiv (artikel 21.1 första stycket A.d). Fondandelar får i dag inte användas av livförsäkringsbolag för skuldtäckning annat än inom ramen för den fria sektorn. Enligt placeringspromemorians förslag bör försäkringsbolag få använda fondandelar för skuldtäckning. En förutsättning, enligt promemorian, är emellertid att fonden enbart placerar i sådana tillgångar som försäkringsbolaget kunnat använda för skuldtäckning om bolaget haft tillgångarna i egen portfölj. Regeringen ansluter sig till den genomlysningssprincip som promemorian ger uttryck för. Enligt regeringens mening skulle emellertid ett krav på hundra procentig genomlysning möta praktiska problem. Regeringen anser därför att det är tillräckligt om de förvaltade tillgångarna i en fond *huvudsakligen* består av tillgångar som skulle få användas för skuldtäckning. De fondbestämmelser som skall upprättas av fondbolaget kan ge en god uppfattning om det kravet kan antas bli uppfyllt.

Tredje generationens försäkringsdirektiv innehåller, som nämnts, en bestämmelse enligt vilken överlåtbara värdepapper som inte omsätts på någon reglerad marknad får tillåtas för skuldtäckning endast om de är kortfristigt realiserbara. I tredje livförsäkringsdirektivet undantas aktier i försäkringsföretag och finansiella företag från det likviditetskravet. Motsvarande undantag görs dock inte i tredje skadeförsäkringsdirektivet. Jämför artikel 21.1 fjärde stycket v i båda direktiven. Ett motsvarande likviditetskrav som direktivbestämmelsen ger uttryck för bör införas i FRL. Regeringen är därvid för närvarande inte beredd att utnyttja möjlighet att undanta livförsäkringsbolags innehav av aktier i andra försäkringsbolag och finansiella företag från likviditetskravet. (Jämför regeringens tidigare överväganden angående hanteringen av aktier i dotterbolag som är försäkringsbolag eller finansiella företag i skuldtäckningshänseende.) Däremot bör aktier eller andelar i dotterbolag med uppgift att äga tillgångar som får användas för skuldtäckning (förvaltningsbolag) undantas från likviditetskravet. I sådana fall skall i stället de underliggande tillgångarna i förvaltningsbolagets behandlas som om de ägdes direkt av försäkringsbolaget (se artikel 21.1 fjärde stycket viii i tredje generationens försäkringsdirektiv). I placeringspromemorian har föreslagits att *derivatinstrument* eller kombinationer av instrument skall få användas för skuldtäckning om den ekonomiska innebörden av instrumenten motsvarar den hos en tillgång som får användas för skuldtäckning. Enligt regeringens mening är det inte lämpligt att använda ett så sofistikerat system inom ramen för de försäkringstekniska skulderna. Ett misstag vid hanteringen av ett sådant system kan få allvarliga konsekvenser för försäkringsbolaget och försäkringstagarna. Det förefaller dessutom som om det inte är förenligt med tredje generationens försäkringsdirektiv att använda derivatinstrument som sådana för skuldtäckning. Direktivens utformning tyder mer på att derivatinstrument får användas som *hjälpmedel* för att minska investeringsriskerna och underlätta en effektiv portföljförvaltning (se artikel 21.1 fjärde stycket iv).

Det sagda innebär att regeringen inte är beredd att tillåta derivatinstrument för skuldtäckning. Som framgår av avsnitt 5.5.14 föreslås i detta lagstiftningsärende en allmän regel om användande av derivatinstrument i kapitalförvaltningen. Bestämmelsen är inte begränsad till medel motsvarande de försäkringstekniska skulder, utan omfattar ett försäkringsbolags hela balansomslutning.

Skuldförbindelser som inte är finansiella instrument

Vad som avses med ovanstående rubrik är främst skuldförbindelser med anledning av direktutlåning. I tredje generationens försäkringsdirektiv motsvaras det närmast av tillgångsslaget "utlåning", att skilja från tillgångsslaget Skuldförbindelser (debt securities), obligationer och andra penning- och kapitalmarknadsinstrument (se artikel 21.1 första stycket A.a och b). Direktutlåning som sker till sådana kreditvärdiga rättsobjekt

som angivits under rubriken Finansiella instrument kan utan ytterligare säkerheter godtas för skuldtäckning.

I fråga om direktutlåning till andra rättssubjekt, dvs. främst fysiska personer och andra företag än publika aktiebolag, bör det för att en skuldförbindelse skall godtas för skuldtäckningsändamål krävas panträtt i fastighet eller tomträtt eller annan betryggande säkerhet. I denna del skiljer sig regeringens förslag från promemorians på så sätt att i promemorian godtas fordringar på fysiska personer och andra företag än publika aktiebolag som saknar formell säkerhet i viss begränsad utsträckning. Regeringens ställningstagande ligger i linje med det principiella synsätt i fråga om kvaliteten på tillgångar som används för skuldtäckning som redovisats i början av detta avsnitt. Det kan dessutom tilläggas att direktiven ger intryck av att det krävs någon säkerhet, antingen i form av gäldenärens betalningsförmåga eller genom formella säkerheter, för att ett lån skall godtas för skuldtäckning (jämför artikel 21.1 fjärde stycket iii i tredje generationens direktiv).

Fastigheter m.m.

Fastigheter och tomträtter bör, i likhet med vad som gäller idag ifråga om livförsäkring, godtas för skuldtäckning.

Depositioner hos försäkringsföretag som avgivit återförsäkring

Enligt tredje generationens försäkringsdirektiv får depositioner och andra fordringar på försäkringsföretag som avgivit återförsäkring godtas för skuldtäckning (artikel 21.1 första stycket B.g)

Med depå inom återförsäkring menas ett belopp som tillhör ett försäkringsbolag som meddelat återförsäkring (återförsäkraren), som cedenten (återförsäkringstagaren) under kontraktets löptid innehåller som säkerhet för återförsäkrarens åtaganden. Det innehållna beloppet skall i princip motsvara återförsäkrarens andel i premie- och/eller skadereserven.

En sådan deposition får enligt nuvarande regler användas för att täcka en livåterförsäkrarens försäkringstekniska skulder (7 kap. 9 § andra stycket FRL). Bestämmelsen infördes i FRL till följd av en framställan från Försäkringsaktiebolaget Skandia. I framställningen framhöll Skandia att FRL inte möjliggjorde redovisning av mottagen livåterförsäkring på det internationellt vedertagna sättet, eftersom fordran på försäkringsbolag inte (enligt FRL:s ursprungliga lydelse) fick användas för redovisning av försäkringstekniska skulder avseende livförsäkring. Skandia fann en anpassning till internationell praxis önskvärd och föreslog att sådan fordran hos försäkringsbolag som motsvarade försäkringstekniska skulder för livförsäkring skulle godkännas för skuldtäckning, om värdehandlingarna hölls kvar hos det avgivande bolaget. Remissinstanserna instämde i Skandias förslag och även departementschefen biträdde det (prop. 1982/83:24 s. 32).

I takt med att försäkringsbolagens finansförvaltning och att betalnings-systemet effektiviserats torde betydelsen av sådana depositioner ha minskat. Regeringen anser att depositioner av detta slag även fortsättningsvis bör godtas för skuldtäckning. Det bör för tydlighetens skull framhållas att de bestämmelser som reglerar skuldtäckningen inte är tillämpliga på försäkringsbolag som uteslutande meddelar återförsäkring (se avsnitt 5.5.2). Den föreslagna bestämmelsen blir således tillämplig för bolag som samtidigt bedriver direkt försäkringsrörelse och återförsäkringsrörelse.

Fordringar på försäkringstagare

Enligt tredje generationens försäkringsdirektiv får för skuldtäckning användas "fordringar på försäkringstagare och förmedlare som härrör från verksamhet med direkt försäkring och återförsäkring" (artikel 21.1 första stycket B.h).

Direktivbestämmelsen torde avse fordran på premier eller andra fordringar som har samband med försäkringsavtal. Enligt regeringens mening bör sådana fordringar mot förmedlare inte godtas för skuldtäckning. Fordran på försäkringstagare bör normalt godtas endast om försäkringstagaren eller den som annars svarar för fordringen uppfyller högt ställda krav på kreditvärdighet, såsom stater, kommuner och därmed jämförliga samfälligheter samt vissa internationella organisationer.

När det gäller s.k. captivebolag ställer sig kravet på kreditvärdighet något annorlunda. Med captivebolag avser man vanligen ett sådant dotterbolag inom en koncern som har bildats för att försäkra risker inom koncernen. Försäkring kan ske direkt i captivebolaget (direktförsäkrings-captive). Vanligare är dock att koncernens bolag försäkras hos annan försäkringsgivare och att denne i sin tur, i enlighet med ett särskilt avtal mellan koncernbolaget och försäkringsbolaget, återförsäkras i koncernens captivebolag (återförsäkringscaptive), se vidare prop. 1984/85:77 s. 33 f. För närvarande står cirka femton captivebolag under Finansinspektionens tillsyn. En del av dessa bolag är rena återförsäkringsbolag. För dessa bolag gäller inte de nya placeringsreglerna, se avsnitt 5.5.2 ovan.

Captivebolagens tillgångar består till stor del av fordringar på företag inom koncernen. I prop. 1984/85:33 (s. 37) redogjordes för vissa fördelar med captivesystemet, såsom vissa likviditetsfördelar, lägre driftskostnader och försäkringservice anpassad till koncernens behov. Det konstaterades vidare att verksamheten inte var oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet och att koncession borde kunna ges under samma förutsättningar som för försäkringsbolag i allmänhet. Så har också skett. Enligt regeringens mening är det önskvärt att captivebolagen även fortsättningsvis skall ha möjlighet att driva verksamhet på sätt som hittills skett. Därför bör sådana bolag även få använda fordringar på företag inom koncernen för skuldtäckning. På grund av koncerngemenskapen har captivebolaget i regel full kontroll över fordringen och kan agera där-efter. Ett eventuellt ekonomiskt fallissemang från någondera parts sida

kommer endast att drabba företag inom koncernen. Till följd härav anser regeringen att det inte i lag behöver uppställas några särskilda säkerhetskrav eller riskspridningskrav för captivebolagens fordringar mot de övriga koncernbolagen.

Denna lättnad i placeringshänseende bör förbehållas captivebolag som uteslutande försäkrar koncernrisker. Om bolaget dessutom försäkrar risker utanför koncernen bör samma säkerhetskrav gälla som för övriga försäkringsbolag. Dessutom skulle en särbehandling av captivebolagen i det sistnämnda fallet innebära en konkurrensfördel i förhållande till andra försäkringsbolag.

I enlighet med den tredje generationens försäkringsdirektiv bör här aktuella fordringar inte få användas för skuldtäckning om de varit förfallna till betalning längre tid än tre månader (se artikel 21.1 fjärde stycket vii).

Livlån

Enligt tredje livförsäkringsdirektivet får livförsäkringslån användas för skuldtäckning (artikel 21.1.B i).

Livförsäkringslån eller livlån är lån som livförsäkringsbolag lämnar till försäkringstagare mot säkerhet av vissa slag av livförsäkringar. Ett livförsäkringsbolags grunder skall enligt nu gällande regler innehålla bestämmelser om villkoren för belåning av försäkringsbrev (se 2 kap. 6 § och 7 kap. 6 § FRL).

Livförsäkringslån får i dag användas för täckande av de försäkringstekniska skulderna (7 kap. 9 § första stycket 8 FRL). Enligt regeringens mening bör detta gälla även fortsättningsvis. Skuldtäckning bör få ske inom beloppet av livförsäkringens återköpsvärde.

Skatteåterbäring

Enligt den tredje generationens direktiv får utestående skatteåterbäringar användas för skuldtäckning (artikel 21.1 första stycket B.j).

Fordran på överskjutande skatt bör enligt regeringens mening godtas för täckande av försäkringstekniska skulder. En förutsättning bör vara att fordringen grundas på beslut av skattemyndigheten.

Banktillgodohavanden m.m.

Kassa och bank samt tillgodohavanden i kreditinstitut och andra organ med tillstånd att motta insättningar får enligt tredje generationens direktiv godtas för skuldtäckning (artikel 21.1 första stycket C.m). Direktivbestämmelsen bör införas i den svenska rättsordningen på så sätt att för skuldtäckning får användas kassa och medel på konto i bank.

I placeringspromemorian har föreslagits att råvaror skall få användas för skuldtäckning. Enligt promemorian är tanken inte att försäkringsbolag skall investera i råvaror som fysiskt levereras. Avsikten är i stället att använda derivatinstrument som är baserade på råvaror. Som Finansinspektionen framhållit ingår tillgångslaget inte bland dem som direktiven tillåter. Regeringen anser därför att användande av råvaror för skuldtäckning inte bör komma i fråga.

Dispens

Enligt tredje generationens försäkringsdirektiv får hemlandet, om ett försäkringsföretag begär det, genom ett vederbörligen motiverat beslut tillfälligt acceptera andra kategorier av tillgångar för skuldtäckning än de som anges i direktiven (artikel 21.2). Enligt regeringens mening är det lämpligt att införa en sådan dispensregel i lagstiftningen. Finansinspektionen bör bemyndigas att fatta sådana beslut.

Regeringens förslag: Av det belopp som skall skuldtäckas får en andel om högst

- 75 procent motsvaras av bankmedel, obligationer och andra skuldförbindelser som AP-fonden, kreditinstitut, värdepappersbolag eller publika aktiebolag svarar för, varav 50 procent får motsvaras av obligationer m.m. som publika aktiebolag svarar för,

- 25 procent motsvaras av aktier i publika aktiebolag (med undantag av fastighetsbolag),

- 25 procent motsvaras av fastighetsrelaterade tillgångar (aktier i fastighetsbolag, fastigheter och lån mot säkerhet i fastighet),

- 10 procent motsvaras av skuldförbindelser för vilka t.ex. fysiska personer och privata aktiebolag svarar (dvs. andra rättssubjekt än stater, kommuner, publika aktiebolag m.fl.), med annan betryggande säkerhet än fast egendom,

- 3 procent får motsvaras av kassa och

- 10 procent får motsvaras av fondpapper som inte omsätts på någon reglerad marknad.

För det sammanlagda innehavet av tillgångar hänförliga till resp. övriga tillåtna tillgångsslag gäller inga begränsningar.

Vid tillämpningen av begränsningsreglerna skall andelar i värdepappersfonder behandlas som om de tillgångar fonderna förvaltar ägdes direkt av försäkringsbolaget (genomlysning). Samma princip skall gälla om ett försäkringsbolag för skuldtäckning använder aktier eller andelar i ett dotterföretag som har till uppgift att äga tillgångar som får användas för skuldtäckning. Dotterföretagets tillgångar skall med andra ord behandlas som om tillgångarna ägts direkt av försäkringsbolaget. Detta skall gälla också om tillgången ägs via ett eller flera holdingbolag.

Finansinspektionen får medge att ett försäkringsbolag tillfälligt avviker från begränsningsreglerna.

Placeringspromemorians förslag: Avviker från regeringens i följande avseenden. Obligationer och skuldförbindelser som en kommun eller ett publikt aktiebolag svarar för får uppgå till högst 50 procent av skuldtäckningsbeloppet. Aktier och andelar i andra företag än fastighetsbolag får likaledes uppgå till högst 50 procent av skuldtäckningsbeloppet. Tillgångsslaget "tillgodohavanden som inte är tillgängliga utan uppsägnings- tid i banker och andra kreditinstitut" tillåts i obegränsad utsträckning, medan motsvarande tillgodohavanden tillgängliga utan uppsägnings- tid får motsvara 3 procent av skuldtäckningsbeloppet. Fastighetsrelaterade tillgångar får motsvara 30 procent av skuldtäckningsbeloppet.

Remissinstanserna: *Stadshypotek* har anfört att det är svårt att förstå begränsningen på 50 procent för andra obligationer än statsobligationer

och varför gränsen för obligationer sätts på samma nivå som gränsen för aktieplaceringar. Enligt Stadshypotek är kreditrisken vid en placering i en obligation alltid mindre än vid placering i samma företags aktier. Svenska Kommunförbundet har, med instämmande av *Kommuninvest i Sverige AB* och *Landstingsförbundet* anfört att fordringar för vilka en kommun eller annan samfällighet svarar för bör jämsställas med statspapper, och därmed tillåtas för skuldtäckning i obegränsad utsträckning. Enligt *Finansinspektionen* finns det ingen anledning att ha olika begränsningar för olika typer av banktillgodohavanden, vilket även *Försäkringsförbundet* ifrågasatt. *Riksgäldskontoret* har anfört att maximibegränsningen bör sättas till 40 procent av de försäkringstekniska skulderna för vardera av tillgångsslagen företagsobligationer, aktier och fastigheter. *Sveriges Riksbank* har ifrågasatt varför skillnad har gjorts mellan å ena sidan fastighetsrelaterade aktier och motsvarande direkta förvärv (30 procent) och å andra sidan engagemang som knyter an till andra verksamheter (50 procent). Det kan, enligt Riksbanken, finnas skäl att ha 50 procent för bägge grupperna. *Försäkringsförbundet* har vidare anfört att kategorierna fordringar med annan säkerhet än fast egendom eller utan säkerhet (samt råvaror) fått en för snäv begränsning. *Företagarnas Riksorganisation* har anfört att gränsen för obligationer m.m. som inte är föremål för regelbunden handel bör höjas. *Finansinspektionen* har beträffande andelar och aktier i dotterföretag anfört att genomlysningen vid tillämpningen av begränsningsreglerna även bör gälla så länge det endast är rena holdingbolag i mellanleden.

EG:s regler: Tredje generationens försäkringsdirektiv innehåller endast på några punkter begränsningar för hur stor placering som får göras i ett visst tillgångsslag. Begränsningarna framgår av artikel 22. Högst fem procent av de tekniska bruttoavsättningarna får investeras i lån utan säkerhet, högst tre procent i kassa (angående termen "kassa", se författningskommentaren till 7 kap. 10 b § FRL) och högst tio procent får investeras i aktier, med aktier jämställda värdepapper och skuldförbindelser som inte omsätts på någon reglerad marknad. Enligt artikeln skall hemlandet fastställa närmare bestämmelser med villkor för användningen av godtagbara tillgångar.

Om det bland tillgångarna ingår någon investering i ett dotterföretag som helt eller delvis förvaltar försäkringsföretagets tillgångar för dess räkning, skall hemlandet vid tillämpningen av de regler och principer som framgår av artikel 22 beakta de underliggande tillgångar som innehas av dotterföretaget. Hemlandet får behandla andra dotterföretags tillgångar på samma sätt (artikel 22.2 iv).

Ett hemland får i undantagsfall, om ett försäkringsföretag begär det, och med vederbörligt beaktande av den allmänna matchnings- och riskspridningsregeln i artikel 20, genom ett vederbörligen motiverat beslut acceptera tillfälliga undantag från begränsningsreglerna.

Gällande rätt: I de placeringsregler som för närvarande gäller för livförsäkringsbolag finns inga begränsningar för hur stor placering som får göras i varje tillgångsslag. Den enda begränsning som finns, och som för övrigt gäller för alla försäkringsbolag, är femprocentsregeln och den sär-

skilda regeln om förvärv av finansiella företag, 7 kap. 17 och 17 a §§ FRL (se avsnitt 5.5.12).

Skälen för regeringens förslag: Försäkringsbolagen måste vid sin kapitalplacering ta hänsyn till en mängd aspekter och därvid beakta bl.a. matchnings- och diversifieringsprinciperna (se avsnitt 5.5.5). De begränsningsregler som regeringen föreslår i detta sammanhang skall ses som ett komplement till diversifieringsprincipen. Generella begränsningar bör gälla för tillgångsslagen. Detta är, enligt regeringens mening, nödvändigt eftersom reglerna skall tillämpas på samtliga försäkringsgrenar som omfattas av placeringsregler. Alltför detaljerade regler skulle dessutom kunna medföra gränsdragningsproblem. Det är för övrigt försäkringsbolagen själva som har det yttersta ansvaret för att placeringarna, inom de ramar som anges i lag, sker med iakttagande av matchnings- och diversifieringsprinciperna.

Vid bedömningen av vilka gränser som bör gälla för placering i olika tillgångsslag, måste hänsyn tas till hur riskfyllt det aktuella tillgångsslaget är och till diversifieringsmöjligheterna inom tillgångsslaget. Det bör understrykas att det är omöjligt att på ett objektivt sätt rangordna de olika slagen av tillgångar efter hur riskfyllda de är som placeringsobjekt. En viss vägledning kan erhållas i EG:s försäkringsdirektiv (t.ex. artikel 22.3 i tredje generationens försäkringsdirektiv) och från motsvarande bestämmelser på närliggande områden, exempelvis beträffande kaptaltäckningskrav på bankområdet. Genom att studera bl.a. historiska data och strukturen på olika marknader och värdepapper kan en grov bild erhållas av hur vissa tillgångar förhåller sig till andra i riskhänseende. Det är önskvärt att identifiera olika grupper av tillgångsslag där likheterna inom gruppen är stora samtidigt som skillnaden mellan grupperna är tydliga. Ett visst mått av subjektivitet är under alla förhållanden ofrånkomligt. Regeringens förslag till gränsdragningar skiljer sig på några punkter från placeringspromemorians förslag, vilket framgår nedan. Motiven till skillnaderna i fråga om aktier och fastighetsrelaterade tillgångar har redogjorts för i avsnitten 5.5.1 och 5.5.5.

Regeringens lagförslag med begränsningar för olika tillgångsslag kan sägas innehålla sex huvudgrupper (kassa undantagen) med varierande riskegenskaper och därmed olika placeringsrestriktioner. I huvuddrag innebär reglerna följande.

Den *första huvudgruppen* kännetecknas av att den i princip är riskfri med avseende på kreditrisk och därför inte bör omfattas av några placeringsrestriktioner. Till denna kategori hör obligationer eller andra skuldförbindelser samt fordringar som har samband med försäkringsavtal för vilka stater, kommuner och därmed jämförliga samfälligheter, Europeiska gemenskaperna eller internationella organisationer svarar (jämför avsnitt 5.5.6 ovan). Vad gäller värdehandlingar som kommuner och därmed jämförliga samfälligheter (t.ex. landsting) svarar för har vissa remissinstanser invänt mot promemorians förslag att sådana värdehandlingar inte jämföras med statspapper och därmed inte tillåts för skuldtäckning utan begränsning. Nämnas kan även att kommunpapper ur kreditvärdighetssynpunkt jämföras med statspapper på närliggande områden (se exempelvis

3 kap. 1 § lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag). Mot bakgrund av detta anser regeringen att nämnda handlingar bör jämföras även i detta sammanhang och således tillåtas för skuldtäckning i obegränsad utsträckning. Vidare inkluderas i den första huvudgruppen livförsäkringslån och, beträffande captivebolag, fordringar på ett bolag inom koncernen. I dessa fall torde försäkringsbolaget ha kontroll över värdet av den säkerhet som svarar mot fordran. För tillgångsslaget "beslutad överskjutande skatt" har heller inte satts någon begränsning. Enligt regeringens mening bör även reservdeposition hos återförsäkringstagare få användas för skuldtäckning utan någon begränsning.

I den *andra huvudgruppen*, som totalt får uppgå till 75 procent av skuldtäckningsbeloppet, ingår obligationer, skuldförbindelser och garantier för vilka AP-fonden, kreditinstitut och vissa värdepappersbolag svarar. I gruppen ingår även bankmedel, främst av den anledningen att nyssnämnda värdehandlingar för vilka banker svarar, ingår i samma grupp. Till denna huvudgrupp hänförs en stor del av de tillgångar som historiskt sett har varit representerade i försäkringsbolagens portföljer. De av regeringen föreslagna begränsningarna inom huvudgruppen skiljer sig från placeringspromemorian på ett par punkter. I vissa fall är gränserna generösare och i andra fall snävare. I placeringspromemorian tillåts exempelvis aktier och obligationer i lika stor utsträckning, 50 procent vardera. Enligt regeringens mening är, med de försäkringskontrakt svenska bolag i allmänhet tillämpar, aktier ett mer riskfyllt tillgångsslag i skuldtäckningshänseende än obligationer, varför en snävare gräns bör gälla för aktier. Regeringen delar den uppfattning som framförts i placeringspromemorian att fordringar på banker och andra kreditinstitut inte bör betraktas som helt riskfria med avseende på kreditrisk (härvid bortses från det av riksdagen år 1992 beslutade åtagandet att banker och vissa andra kreditinstitut skall kunna fullgöra sina förpliktelser i rätt tid, eftersom det åtagandet är temporärt). En viss begränsning bör gälla för sådana fordringar. I likhet med vad flera remissinstanser påpekat finns det, enligt regeringens mening, inte anledning att göra åtskillnad mellan olika typer av banktillgodohavanden. Enligt uppgift är det i vart fall för svenska förhållanden så, att alla bankmedel, så gott som undantagslöst, är tillgängliga utan att någon uppsägningstid behöver iakttas. Den relativt generösa gränsen totalt för gruppen beror på att diversifieringsmöjligheterna inom tillgångsslagen är goda.

Publika aktiebolag som inte är finansiella företag omfattas inte av kapitaltäckningskrav och står inte under offentlig tillsyn. Obligationer m.m. för vilka sådana bolag svarar bör därför få motsvara högst 50 procent av skuldtäckningsbeloppet.

I den *tredje huvudgruppen*, som får uppgå till 25 procent av skuldtäckningsbeloppet, ingår aktier (och därmed jämförbara värdehandlingar) som har getts ut av publika aktiebolag och motsvarande utländska bolag. Gränsen är satt med hänsyn till att aktier rent allmänt kan betraktas som mer riskfyllda än obligationer för skuldtäckning, enligt vad som nyss nämnts.

Den fjärde huvudgruppen har fast egendom som gemensam nämnare. Tillgångarna i gruppen får tillsammans motsvara högst 25 procent av skuldtäckningsbeloppet. Detta sammanhänger med att diversifieringsmöjligheterna inom gruppen är mindre god än för ovannämnda grupper. Gruppen inkluderar sådan egendom som livförsäkringsbolagen redan idag får placera i samt aktier i fastighetsbolag.

Den femte huvudgruppen innehåller skuldförbindelser avseende utlåning till fysiska personer och andra än dem som avses i grupperna ett-fyra ovan (med betryggande säkerhet). Begränsningen är satt till 10 procent av skuldtäckningsbeloppet.

Den sjätte huvudgruppen, som får motsvara 10 procent av skuldtäckningsbeloppet, är fondpapper som inte omsätts på någon reglerad marknad. Andelar i värdepappersfonder och aktier i dotterbolag med uppgift att förvalta tillgångar som får användas för skuldtäckning bör inte omfattas av begränsningsregeln (se författningskommentaren till 7 kap. 10 b § andra stycket FRL). Bestämmelsen motsvaras av artikel 22.1 e i tredje generationens försäkringsdirektiv.

Begränsningen för kassa, 3 procent, är satt i enlighet med artikel 22.1 d i tredje generationens försäkringsdirektiv.

Värdepappersfonder

I avsnitt 5.5.6 har regeringen funnit att andelar i värdepappersfonder bör få användas för skuldtäckning om de tillgångar som ingår i fonderna huvudsakligen är sådana som skulle få användas för skuldtäckning. Denna genomlysningssprincip bör även komma till uttryck vid tillämpningen av de begränsningsregler som behandlas i detta avsnitt. Om det är fråga om en renodlad fond, som exempelvis endast placerar i statsobligationer, torde det inte vara några större svårigheter att tillämpa genomlysningssprincipen. Om det istället är fråga om en fond som placerar i olika typer av tillgångar kan genomlysningen bli mer komplicerad. En proportionering får då göras. Ett försäkringsbolag bör vara restriktivt när det gäller placeringar i blandade fonder vars placeringsstrategier kan innebära snabba förändringar t.ex. mellan innehav i aktier och i obligationer. Följden kan annars bli oacceptabla avvikelser från begränsningsreglerna för tillgångsslag. Försäkringsbolaget måste kunna ta ansvar för att begränsningarna vad gäller placeringar i skilda tillgångsslag i allt väsentligt är uppfyllda även med hänsyn till de underliggande tillgångarna i värdepappersfonder som bolaget äger andelar i.

Aktier och andelar i dotterföretag som förvaltar försäkringsbolagets tillgångar

Som anförs i avsnitt 5.5.6 får aktier i vissa dotterbolag som förvaltar försäkringsbolagets tillgångar användas för skuldtäckning. Vid tillämpningen av begränsningsreglerna bör, på motsvarande sätt som redogjorts

för ovan beträffande andelar i värdepappersfonder, en genomlysning göras så att dotterföretagets tillgångar inräknas i respektive tillgångskategori. Detta innebär t.ex. att aktier i ett dotterbolag som äger försäkringsbolagets fastigheter inte inräknas i tillgångsslaget "aktier och andelar i företag som har till ändamål att äga fastigheter m.m." utan i tillgångsslaget "fastigheter m.m.". Placeringsreglerna bör med andra ord medföra samma restriktioner om vissa tillgångar läggs i dotterbolag som om de ägs direkt av försäkringsbolaget. Enligt regeringens mening bör en genomlysning ske vid tillämpningen av begränsningsreglerna även då en tillgång ägs via ett eller flera rena holdingbolag.

Dispens

Enligt tredje generationens försäkringsdirektiv (artikel 22.6) får hemlandet, om ett försäkringsföretag begär det, acceptera tillfälliga avvikelser från begränsningsreglerna. Enligt regeringens mening är det lämpligt att införa en sådan dispensregel i lagstiftningen. Finansinspektionen bör bemyndigas att fatta sådana beslut.

Regeringens förslag: Värdet av en enskild placering (enhandsengagemang) får motsvara högst följande andelar av det belopp som skall skuldäckas:

- Fem procent får motsvaras av en fastighet, tomträtt eller byggnad.

- Fem procent får motsvaras av i huvudsak aktier, obligationer och skuldförbindelser från samma emittent eller lån till samma låntagare (gäller dock inte särskilt kreditvärdiga subjekt, som t.ex. en stat eller kommun). Tillgångarna får dock motsvara upp till tio procent av det belopp som skall skuldäckas om det sammanlagda innehavet placeringar på 5-10 procent inte överstiger 40 procent av skuldäkningsbeloppet. Andelen aktier från samma emittent får dock aldrig överstiga 5 procent.

- Tio procent får motsvaras av andelar i värdepappersfonder som förvaltas av samma fondbolag, om inte annat medges av Finansinspektionen.

Regeringen eller Finansinspektionen får inom nämnda ramar meddela ytterligare föreskrifter om lämplig riskspridning.

Finansinspektionen får medge tillfälliga avvikelser från begränsningsreglerna.

Om ett livförsäkringsbolags enhandsengagemang i obligationer och skuldförbindelser överskrider de föreskrivna nivåerna skall bolaget senast den 31 december 1999 nedbringat sådana engagemang till de föreskrivna nivåerna.

Placeringspromemorians förslag: Avviker från regeringens på så sätt att i lag införs endast en allmänt formulerad regel om enhandsengagemang, medan detaljbestämmelser meddelas av Finansinspektionen genom föreskrifter.

Remissinstanserna: *Sveriges Riksbank* har anfört att anpassningen av regelverket till den rådande strukturen på marknaden underlättas av att de mer detaljerade placeringsreglerna finns i föreskrifter. Även *Svenska Fondhandlareföreningen* har framfört denna uppfattning. *Svenska Kommunförbundet* och *Landstingsförbundet* anser däremot att bestämmelserna om enhandsengagemang skall läggas fast i lag. *Svenska Bankföreningen* och *Stadshypotek AB* har föreslagit att enhandsengagemangen i bostadsobligationer bör få uppgå till 40 procent av de försäkringstekniska skulderna och att EG:s lättnadsregel som tillåter detta bör utnyttjas. *Svenska Fondhandlareföreningen* har anfört att det är svårt för bolagen att vid tidpunkt för beslut om placering i en värdepappersfond veta hur stort engagemang fonden har i ett visst börsnoterat företag eller i andra instrument.

Flera remissinstanser har anfört att den rätt till övergångstid till år 2000 för avveckling av försäkringsbolagens enhandsengagemang i bostadsobli-

gationer, som uppnåtts vid medlemsskapförhandlingarna, bör utnyttjas. *Finansinspektionen* har anfört att det krävs en övergångstid beträffande avveckling av fastighetsinnehav och koncerninterna engagemang (captive-bolag) och att även skadeförsäkringsbolag bör omfattas av övergångsregler.

EG:s regler: Enligt tredje generationens försäkringsdirektiv skall hemlandet föreskriva i korthet följande enhandsbegränsningar (i förhållande till tekniska avsättningar):

- Högst 10 procent får investeras i en enskild tomt eller byggnad, eller i grupper av tomter eller byggnader som är belägna så nära varandra att de faktiskt bör betraktas som en investering (artikel 22.1 a).

- Högst 5 procent får investeras i aktier och därmed jämställda värdepapper samt obligationer, skuldförbindelser och andra penning- och kapitalmarknadsinstrument från samma företag eller i lån till samma låntagare (med undantag av lån till en statlig, regional eller lokal myndighet). Gränsen kan dock höjas till 10 procent om högst 40 procent av avsättningarna investeras i lån eller värdepapper, varvid mer än 5 procent av tillgångarna investeras hos var och en av utgivarna och låntagarna (artikel 22.1 b).

- Högst 5 procent får utgöras av lån utan säkerhet, varav ett enskilt lån får utgöra högst en procent, med undantag av lån till kreditinstitut, försäkringsföretag och investeringsföretag (artikel 22.1 c).

Att någon gräns enligt ovan inte angivits skall enligt direktiven inte innebära att övriga tillgångar skulle kunna godkännas i obegränsad utsträckning. Hemlandet skall fastställa närmare bestämmelser med villkor för användningen av godtagbara tillgångar. Ett antal olika principer skall iakttas vid fastställandet av bestämmelserna (jämför artikel 22.2). Dessa innebär bl.a. följande.

- Tillgångarna skall vara diversifierade så att alltför stort beroende av någon särskild investering undviks.

- Investeringar som på grund av tillgångens art och utställarens soliditet innebär en hög risknivå skall begränsas till en betryggande nivå.

- Andelen icke likvida investeringar skall hållas på en betryggande (låg) nivå.

Artikel 22.4 tillåter under vissa förutsättningar avvikelser från gränsen för enhandsengagemang på fem eller tio procent för värdepapper enligt artikel 22.1 b. Medlemstaterna får höja gränsen till 40 procent i fråga om vissa skuldförbindelser som utfärdats av ett kreditinstitut med huvudkontor inom gemenskapen som enligt lag står under särskild offentlig tillsyn i syfte att skydda innehavarna av sådana skuldförbindelser. Särskilt skall de belopp, som härrör från de utfärdade skuldförbindelserna, enligt lag investeras i tillgångar som, under hela giltighetstiden för skuldförbindelsena, kan täcka fordringar som har samband med dessa och som, i händelse av utställarens betalningsoförmåga, prioriteras för återbetalning av kapital och upplupen ränta.

Hemlandet får i undantagsfall, om ett försäkringsföretag begär det, genom ett vederbörligen motiverat beslut tillfälligt acceptera undantag från begränsningarna i bl.a. artikel 22.1 a-c. Den allmänna risksprid-

ningsregeln i artikel 20 skall beaktas i samband med att sådana lättnader medges.

Skälen för regeringens förslag: De enda bestämmelser angående enskilda investeringars storlek som finns i gällande lagstiftning är femprocentregeln och den särskilda regeln om förvärv av finansiella företag (se avsnitt 5.5.12).

Regler som begränsar enhandsengagemang är ett direkt utflöde ur diversifieringsprincipen som beskrivits i avsnitt 5.5.5. Sådana regler begränsar de risker som ett försäkringsbolags placeringar i en enskild emittents fordringsbevis och aktier kan medföra. Därigenom motverkas risken att ett försäkringsbolags stabilitet hotas av att dess placeringar koncentreras till ett enskilt företag. Av EG:s bestämmelser följer att sådana begränsningsregler skall införas i den svenska rättsordningen.

Regeringen anser, till skillnad från förslaget i placeringspromemorian, att vissa grundläggande kvantitativa begränsningsregler bör komma till uttryck i lag. De gränser som uppställts i tredje generationens försäkringsdirektiv bör läggas till grund för sådana lagregler.

I enlighet med det sagda föreslår regeringen att en enskild placering i fastighet, tomträtt eller byggnad begränsas. Enligt regeringens uppfattning är direktivens gräns på tio procent alltför generös. En yttersta gräns på fem procent får anses lämpligare. Femprocentgränsen skall också gälla en grupp av sådan egendom som är belägna på ett sådant sätt i förhållande till varandra att de bör betraktas som en investering. EG:s direktiv ger inte utrymme för någon övergångstid, som Finansinspektionen föreslagit, för avveckling av alltför stora fastighetsinnehav. Någon överenskommelse om en sådan övergångstid har heller inte avtalats inom ramen för förhandlingarna om EG-medlemskap.

Vidare bör i enlighet med artikel 22.1 b i tredje generationens direktiv införas en begränsning för aktier och jämförbara värdepapper, obligationer eller skuldförbindelser från samma emittent eller i lån till samma låntagare. Detta gäller dock inte beträffande obligationer, skuldförbindelser eller garantier utfärdade av stater, kommuner m.fl. rättssubjekt som får anses vara fria från kreditrisk. Begränsningarna skall tillämpas för grupper av emittenter eller låntagare med en viss inbördes anknytning på samma sätt som för enskilda emittenter eller låntagare. Se vidare författningsskomentaren till 7 kap. 10 c §.

Enligt regeringens mening bör dessutom högst tio procent av skuldtäckningbeloppet få motsvaras av andelar i värdepappersfonder som förvaltas av samma fondbolag eller fondföretag. Begränsningen, som inte har någon direkt motsvarighet i EG:s direktiv, syftar till att begränsa de förluster ett försäkringsbolag kan åsamkas om ett fondbolag missköter fondförvaltningen. En möjlighet bör emellertid finnas för Finansinspektionen att medge dispens från denna begränsningsregel. Angående förut-sättningen för dispens, se författningsskomentaren till 7 kap. 10 § FRL.

Regeringen eller Finansinspektionen bör bemyndigas att inom ramen för de enhandsrestriktioner som lagts fast i lag meddela ytterligare föreskrifter om lämplig riskspridning. Därmed ges myndigheterna möjlighet att utforma en mer förfinad gruppering efter tillgångarnas riskegenskaper

än den ganska grova indelning som gjorts i lagen och att fastställa lägre procentgränser än de som angivits i lag.

I artikel 22.6 i tredje generationens försäkringsdirektiv finns en möjlighet för hemlandet att acceptera tillfälliga undantag från förevarande begränsningsregler. Enligt regeringens mening är det lämpligt att införa en sådan dispensregel i lagstiftningen. Enligt den direktivbestämmelsen får hemlandet i undantagsfall, på begäran av ett försäkringsföretag, tillfälligt acceptera undantag från de kvantitativa riskspridningsreglerna i direktivet.

Övergångsregler för enhandsengagemang i bostadsobligationer

Som tidigare nämnts innebär artikel 22.1 b i tredje generationens försäkringsdirektiv att högst fem procent av de tekniska avsättningarna får investeras i värdepapper från samma emittent. Under vissa förutsättningar får gränsen höjas till tio procent.

De svenska livförsäkringsbolagens placeringar i obligationer och certifikat som emitterats av de större bostadsinstituten har i många fall överstigit de nivåer som föreskrivs i artikel 22.1 b. Vid förhandlingarna om svenskt medlemskap i EU begärde och fick därför Sverige anstånd med att införliva direktivbestämmelsen i fråga om livförsäkringsbolagen.

Övergångsarrangemanget innebär bl.a. följande. Sverige skall senast den 1 januari 2000 ha införlivat bestämmelsen. De svenska myndigheterna skall se till att berörda livförsäkringsbolag omedelbart vidtar åtgärder för att successivt reducera sina enhandsengagemang till fem respektive tio procent. Bolagen får under övergångsperioden inte öka de exponeringar som överskrider fem eller tio-procentsgränserna. Enhandsengagemang som överskrider 20 procent av de försäkringstekniska skulderna skall senast den 1 juli 1996 eller, om möjligt, före den 31 december 1995 nedbringas till 20 procent eller lägre. Engagemang som redan ligger inom fem- eller tio-procentsgränserna får inte öka på ett sådant sätt att gränserna överskrids.

Enligt vad regeringen erfarit har en viss anpassning till EG:s placementsregler redan ägt rum. Livförsäkringsbolag har, åtminstone genomsnittligt, minskat sådana engagemang som inte skulle rymmas inom de gränser som gäller enligt artikel 22.1 b. Detta kunde i och för sig tala för att övergångstiden enligt anslutningsfördraget inte utnyttjas fullt ut. Försäkringsutredningen kan i sitt kommande slutbetänkande förväntas lägga fram ett förslag som leder till en ny, och eventuellt utvidgad, definition av de försäkringstekniska skulderna (se avsnitt 5.5.3). För att undvika eventuella övergångsproblem i samband med en sådan reform bör, enligt regeringens mening, den övergångstid som framförhandlats med EG nu utnyttjas. Det kan i samband med beredningen av Försäkringsutredningens slutbetänkande övervägas om övergångstiden kan kortas ned.

Någon övergångstid för skadeförsäkringar är inte avtalad. Finansinspektionens remissynpunkt i det hänseendet kan därför inte tillmötesgås.

Som tidigare nämnts finns det i EG:s tredje försäkringsdirektiv (artikel 22.4) en möjlighet att under vissa förutsättningar medge enhandsengagemang motsvarande 40 procent av de tekniska avsättningarna (undantagsregeln). Liknande regler om lättnader i begränsningsregler återfinns inom EG-rätten bl.a. vad gäller bankers och andra kreditinstituts stora exponeringar och vad gäller värdepappersfonders placeringar.

Bakgrunden till reglerna anses vara de förhållanden som råder på bl.a. den svenska bostadsfinansieringsmarknaden. Några få svenska s.k. realkreditinstitut har sedan länge svarat för en stor del av den svenska bostadsfinansieringen. För dessa institut gäller sådana regler om tillsyn och särskild förmånsrätt som avses i den aktuella direktivbestämmelsen. Den nu diskuterade regeln har således särskild betydelse för Danmark, och dess ursprung kan förklaras av de svenska förhållandena.

Förhållandena på den svenska bostadsobligationsmarknaden liknar i viss utsträckning dem som gäller i Danmark, även om koncentrationen till finansiering i ett fåtal institut har varit mindre i Sverige än i Danmark.

Svenska Bankföreningen har, med instämmande av Stadshypotek AB, förordat att Sverige bör utnyttja undantagsregeln i fråga om värdepapper som emitterats av bostadsinstitut.

Regeringen anser att Sverige inte har regler för kreditinstitut som uppfyller undantagsregelns kvalifikationskrav om särskild tillsyn eller om säkra placeringar kombinerade med en särskild förmånsrätt. Redan av formella skäl går det alltså inte att införliva undantagsregeln i den svenska rättsordningen. Frågan om lagändringar i fråga om tillsyn och förmånsrätt framdeles skall genomföras hänger dessutom samman med den mer övergripande frågan om det skall inrättas en särskild kategori institut som är underkastade strängare regler än annars i fråga om krav på säkerheter och placeringar. Bankföreningen och andra företrädare för bostadsinstituten har framställt önskemål om sådana särreglerade institut.

Bankföreningen och andra bedömare anser att det är av särskilt värde för ett institut om det genom lag, snarare än genom sin bolagsordning, är underkastat strängare krav än annars i fråga om säkerhet och placeringar.

Genom lagen om kreditmarknadsbolag, som trädde i kraft den 1 januari 1994, infördes en enhetlig reglering för finansbolag och kreditaktiebolag. Båda bolagsformerna sammanfördes till en gemensam institutskategori, kreditmarknadsbolag.

En grundtanke bakom lagstiftningen var att enskilda kreditmarknadsbolag skulle profilera sig i sina bolagsordningar, snarare än behöva stöd av särslagstiftning som gör det legala regelverket mer komplext. Frågan om särslagstiftning kunde dock enligt lagens förarbeten omprövas i senare sammanhang (prop. 1992/93:89 s. 150).

Från principiell synpunkt finns det inget hinder mot att tillåta större exponeringar mot ett enskilt institut än vad som normalt gäller inom EG om investeringen håller tillräckligt låg risk. Utvecklingen inom EG synes

vara sådan att särskilda regler för här aktuella institut återkommer i olika sammanhang. Som nämnts förefaller också marknadsaktörerna fästa stor vikt vid en kategorisering av instituten som grundas på lagstiftning.

Mot denna bakgrund avser regeringen att få till stånd en utredning om en ny kategori kreditinstitut som skall vara underkastade särskilda krav i fråga om säkerhet, tillsyn och särskild förmånsrätt. Frågan om en sådan kategori skall införas får i så fall bedömas med utgångspunkt i utredningens förslag och slutsatser.

5.5.9 Valutamatchning

Regeringens förslag: En allmän valutamatchningsregel införs, liknande den som enligt gällande rätt gäller för s.k. korta skadeförsäkringar. Tillgångarna som används för skuldtäckning skall vara placerade så att risken för valutakursförluster begränsas. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om valutamatchningen.

Reglerna skall tillämpas av, förutom alla svenska försäkringsbolag utom sådana som meddelar livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder, generalagenter för utländska försäkringsföretag med säte utanför EES.

Placeringspromemorians förslag: I lag införs en valutamatchningsregel som bygger på tredje generationens försäkringsdirektiv och som innebär att högst 20 procent av de tillgångar som används för skuldtäckning och som inte skyddas mot risken för förändringar av valutakurserna får vara uttryckta i en annan valuta än den vari motsvarande försäkringsåtagande skall fullgöras. Finansinspektionen får medge undantag i enskilda fall om värdet av de tillgångar som uttrycks i en viss valuta är mindre än sju procent av värdet av de totala tillgångar som används för skuldtäckning.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Försäkringsförbundet* har anfört att det vore önskvärt att en större valutaexponering kunde tillåtas för att öka möjligheterna till diversifiering av placeringarna. Man är dock medveten om direktivens begränsningar.

EG:s regler: I försäkringsdirektiven finns bestämmelser om skyldigheten att täcka tekniska avsättningar med valutamatchande tillgångar (artikel 15.2 i första skadeförsäkringsdirektivet i dess lydelse i artikel 17 i tredje skadeförsäkringsdirektivet respektive artikel 17.3 i första livförsäkringsdirektivet enligt dess lydelse i artikel 18 i tredje livförsäkringsdirektivet).

För *skadeförsäkringar* gäller de valutamatchningsbestämmelser som föreskrivs i bilaga 1 till andra skadeförsäkringsdirektivet (artikel 6 i andra skadeförsäkringsdirektivet samt artikel 23 i tredje skadeförsäkringsdirektivet). Reglerna innebär i korthet följande. Huvudregeln är att när försäk-

ringssumman enligt avtalet är uttryckt i en viss valuta, skall försäkringsgivarens förpliktelser anses betalbara i samma valuta. Tillgångar som svarar mot tekniska avsättningar får dock till högst 20 procent redovisas i annan valuta än den vari förpliktelsen skall fullgöras. Av nämnda tillgångar skall alltså 80 procent valutamatchas. Medlemsstaterna får befria försäkringsföretagen från skyldigheten att täcka tekniska avsättningar med valutamatchande tillgångar om värdet av de tillgångar som erfordras för skuldtäckning av risker i en viss valuta understiger sju procent av det belopp som totalt skall skuldtäckas. Därutöver finns en rad mer detaljerade regler.

För *livförsäkringar* införs genom det tredje livförsäkringsdirektivet valutamatchningsbestämmelser som i allt väsentligt är lika dem som gäller för skadeförsäkringar (artikel 24 och bilaga 1 i tredje livförsäkringsdirektivet), dock inte lika detaljerade. Reglerna skall inte tillämpas i fall där förmånerna enligt ett försäkringsavtal är knutna till bl.a. värdet av andelar i ett fondföretag eller aktieindex (se artikel 23 i tredje livförsäkringsdirektivet).

För inom gemenskapen etablerade agenturer eller filialer med huvudkontor utanför gemenskapen får medlemsstaten föreskriva att agenturerna eller filialerna skall ha valutamatchande tillgångar som svarar mot tekniska avsättningar. Samma matchningsregler skall i så fall gälla som för inhemska försäkringsföretag.

Gällande rätt: För korta skadeförsäkringar fanns fram till den 1 januari 1994 inga regler om valutamatchning. Den 1 januari 1994 infördes emellertid en allmän sådan regel som innebär att risken för valutakursförluster skall beaktas vid placeringen av tillgångar motsvarande de försäkringstekniska skulderna. Finansinspektionen bemyndigades att meddela närmare föreskrifter i ämnet, vilket inspektionen också har gjort (FFFS 1994:20).

Livförsäkringsbolag är i gällande rätt begränsade att använda utländska tillgångar för skuldtäckning. Försäkringsrörelselagen stadgar i fråga om livförsäkring att tillgångar svarande mot försäkringstekniska skulder får redovisas i inhemska eller utländska värdehandlingar, varvid handlingar som enligt sin lydelse skall inlösas i främmande valuta, endast får användas för redovisning i den mån de motsvarar försäkringstekniska skulder i samma valuta (7 kap. 9 § första stycket 7 FRL). Motsvarande gäller i fråga om premiereserven för bolag som meddelar lång skadeförsäkring.

För utländska försäkringsföretag som bedriver verksamhet här i landet med stöd av lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF) eller lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF) gäller samma valutamatchningsregler som för svenska försäkringsbolag (13 § första stycket och 13 a § LUF respektive 5 kap. 5 § första stycket och 8 § LEF).

Skälen för regeringens förslag: Såsom anförts i placeringspromemorian (avsnitt 2) kan en del positiva effekter uppnås med internationell diversifiering. Detta gäller särskilt för ett litet land som Sverige som dessutom har ett förhållandevis koncentrerat näringsliv. En svensk placering kan genom internationell diversifiering sänka risken i sin portfölj

utan att göra avkall på den förväntade avkastningen. En utländsk investering innebär dock att placeraren utsätter sig för en växelkursrisk. Ett krav på valutamatchning är därför en viktig del i ett regelsystem som skall tillgodose försäkringstagarskyddet. Det är m.a.o. av stor betydelse att tillgångarna placeras med beaktande av växelkursrisker.

EG:s regler för valutamatchning ställer matchningsprincipen i centrum. EG uppställer krav på att tillgångar som svarar mot försäkringstekniska skulder till högst 20 procent får redovisas i annan valuta än den vari förpliktelsen skall fullgöras.

Enligt regeringens mening bör, till skillnad mot vad som föreslagits i placeringspromemorian och i enlighet med vad som redan idag gäller för korta skadeförsäkringar, i lag införas en allmän valutamatchningsregel innebärande att de tillgångar som används för skuldtäckning skall placeras så att risken för valutakursförluster skall begränsas. EG:s detaljregler om valutamatchning för livförsäkring bör, på motsvarande sätt som dagens ordning för korta skadeförsäkringar, införlivas i den svenska rättsordningen genom föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen. Om en tillgångs värde och den försäkringsrisk tillgången skuldtäcker gjorts oberoende av valutakursförändringar, exempelvis genom en valutaterminstransaktion, bör detta minska det belopp som skall hållas i en valuta som svarar mot den vari försäkringsbolagets åtagande skall fullgöras. Unit linked-försäkringar skall, på grund av bestämmelserna i tredje livförsäkringsdirektivet, undantas från valutamatchningsbestämmelserna.

Försäkringsgivare med säte inom EES omfattas inte av de svenska valutamatchningsreglerna utan av hemlandets motsvarande regler.

5.5.10 Lokalisering av tillgångar, registerföring och förmånsrätt

Regeringens förslag: Ett svenskt försäkringsbolag skall ha de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna lokaliserade inom EES, om riskerna (skadeförsäkring) är belägna eller verksamheten (livförsäkring) utövas inom EES. Beträffande risker eller verksamhet utanför EES skall tillgångarna finnas i Sverige. Finansinspektionen får i enskilda fall medge undantag från lokaliseringskraven.

Gällande regler om lokalisering av tillgångar som tillhör utländska EES-försäkringsgivare upphävs. Dessutom avskaffas skyldigheten för sådana försäkringsgivare att föra register över de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna för livförsäkringsverksamhet i Sverige. Därmed upphör också den särskilda förmånsrätt för livförsäkringstagare som är förenad med registerföringen.

Svenska skadeförsäkringsbolag och generalagenter för utländska skadeförsäkringsföretag med säte utanför EES skall föra register över de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna.

Placeringspromemorians förslag: Omfattar svenska försäkringsbolag och utländska försäkringsföretag med säte utanför EES. Promemorians förslag avviker från regeringens på så sätt att 80 procent av de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna skall vara lokaliserade inom EES, med möjlighet för regeringen eller Finansinspektionen att i föreskrifter liberalisera lokaliseringskravet. Något lokaliseringskrav uppställs inte för risker eller verksamhet utanför EES.

Internpromemorians förslag, som omfattar försäkringsgivare med säte inom EES, överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt placeringspromemorians förslag eller lämnat det utan erinran. Internpromemorians förslag har av de flesta remissinstanserna lämnats utan erinran. TCO framhåller att det är viktigt att försäkringstagarna har tillgång till respektive hemlands säkerhetssystem vid en försäkringsgivares konkurs och att tillfredsställande säkerhet garanteras. *Advokatsamfundet* anser att det är olyckligt att försäkringstagarna inte längre kommer att ha någon förmånsrätt i EES-försäkringsgivarens egendom i Sverige.

EG:s regler: Försäkringsdirektiven innehåller bestämmelser om lokalisering av de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna.

Lokaliseringskrav för försäkringsgivare med säte inom EG

Det första skadeförsäkringsdirektivet och det första livförsäkringsdirektivet (första generationens försäkringsdirektiv) i deras ursprungliga lydelse innebar att både skadeförsäkrings- och livförsäkringsföretag med huvudkontor inom gemenskapen skulle ha de tillgångar som motsvarar tekniska reserver lokaliserade i det land verksamhet bedrivs genom etablering (dvs. huvudkontor, agentur eller filial). Medlemsstaterna kunde emellertid medge lättnader beträffande tillgångarnas lokalisering (artikel 15.2 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 17.2 i första livförsäkringsdirektivet). Fordringar på återförsäkrare (ansvarighet som en återförsäkringsgivare övertagit från en direktförsäkringsgivare) var dock undantagna från lokaliseringskraven. En medlemsstat fick inte kräva att sådana fordringar skulle vara lokaliserade inom dess område (artikel 15.3 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 17.3 i första livförsäkringsdirektivet). Genom det andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet (andra generationens försäkringsdirektiv) infördes regler om frihet att tillhandahålla försäkringstjänster i ett annat medlemsland än där företaget har en etablering (jämför det svenska begreppet gränsöverskridande verksamhet, prop. 1992/93:257 s. 118-126). Om det krävdes tillstånd för verksamheten i det land där tjänsterna utfördes (värdlandet) skulle värdlandets regler i fråga om bl.a. tillsyn och lokalisering av tillgångar tillämpas (artikel 23.1 i andra skadeförsäkringsdirektivet och artikel 24.1 i andra livförsäkringsdirektivet i deras ursprungliga lydelse).

Det tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet (tredje generationens försäkringsdirektiv) innebär att en försäkringsgivare med stöd av en enda auktorisation i princip fritt kan etablera sig eller

tillhandahålla tjänster inom gemenskapen. Dessutom genomförs principen om hemlandstillsyn fullt ut. För att underlätta ett ömsesidigt erkännande av medlemsstaternas regler har bl.a. lokaliseringsreglerna i den första och andra generationens försäkringsdirektiv ändrats. Det krävs endast att tillgångarna - med undantag för fordringar på återförsäkrare - skall vara lokaliserade inom gemenskapen om, beträffande skadeförsäkring, risken är belägen inom gemenskapen eller, i fråga om livförsäkring, verksamheten utövas där. Medlemsstaterna får inte kräva att försäkringsföretagen har tillgångarna lokaliserade i en viss medlemsstat. Hemlandet får medge lättnader beträffande tillgångarnas lokalisering (artikel 15.2 i första skadeförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 17 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 17.3 i första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 18 i tredje livförsäkringsdirektivet). När det gäller fordringar på återförsäkrare får något lokaliseringskrav inte anges (artikel 15.3 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 17.4 i första livförsäkringsdirektivet i direktivens nya lydelse). Direktiven innehåller inget lokaliseringskrav beträffande risker eller verksamhet utanför gemenskapen.

Lokaliseringskrav för försäkringsgivare med säte utanför EG

Första generationens försäkringsdirektiv innehåller regler för inom gemenskapen etablerade agenturer eller filialer till företag med huvudkontor utanför gemenskapen. Reglerna innebär bl.a. att en medlemsstat skall se till att agenturen och filialen har tillgångar som motsvarar de tekniska reserverna och att dessa tillgångar — med undantag för fordringar på återförsäkrare — skall vara lokaliserade till medlemsstatens territorium (artikel 24 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 28 i första livförsäkringsdirektivet). Dessa regler har inte ändrats genom andra och tredje generationens direktiv. Till skillnad från motsvarande bestämmelser för försäkringsgivare med säte inom EG finns det ingen föreskrift om att medlemsstaterna kan medge lättnader i fråga om tillgångarnas lokalisering.

Konkursregler m.m.

Tredje generationens försäkringsdirektiv innebär som nyss beskrivits att en försäkringsgivare med säte inom gemenskapen inte längre behöver lokalisera sina tillgångar i hemlandet. Denna liberalisering av lokaliseringskraven motsvaras inte av någon samordning av de internationella konkursreglerna.

Inom EG pågår sedan några år ett arbete med ett direktivförslag om samordning av regler rörande tvångslikvidation av försäkringsföretag som driver direkt försäkringsrörelse (COM(86)768, reviderat COM(89)394). Det är osäkert när direktivet kommer att antas. En konkurskonvention är också under utarbetande inom EG. Det är för närvarande oklart om konventionen kommer att omfatta försäkringsområdet.

Det är tänkbart att avsaknaden av samordning av konkursreglerna inom EG i enskilda fall kan leda till att försäkringstagarnas ersättningsanspråk får sämre skydd vid en obeståndssituation till följd av att tillgångarna inte finns i försäkringsgivarens hemland. Försäkringsdirektiven innehåller emellertid vissa bestämmelser som i viss mån kompenserar avsaknaden av samordnade konkursregler. Om en försäkringsgivare inte uppfyller kraven på kapitalbas och solvensmarginal får hemlandsmyndigheten, under vissa förutsättningar, inskränka försäkringsgivarens rätt att föfoga över sina tillgångar samt begära att myndigheterna i övriga medlemsstater där försäkringsgivaren driver verksamhet vidtar samma åtgärd, se artikel 20 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 24 i första livförsäkringsdirektivet (i deras lydelse enligt artikel 13 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 12 i tredje livförsäkringsdirektivet). Direktivbestämmelserna berörs också i avsnitt 6.2 om hemlandstillsyn och i författningsskomentaren till 19 kap. 11 och 11 a §§ FRL.

Gällande rätt: De svenska reglerna om lokalisering av tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna överensstämmer med första och andra generationens försäkringsdirektiv i deras ursprungliga lydelse.

Svenska försäkringsbolag

Svenska försäkringsbolag skall enligt FRL ha de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna lokaliserade i Sverige, om inte Finansinspektionen medger annat (7 kap. 9 a § första stycket och 10 § andra stycket FRL). I fråga om skadeförsäkringar som meddelas för längre tid än tio år (långa skadeförsäkringar) gäller lokaliseringskravet dock endast de tillgångar som motsvarar premiereserven (7 kap. 10 § första stycket FRL). Fordringar på återförsäkrare omfattas inte av något lokaliseringskrav.

Beträffande livförsäkringar och långa skadeförsäkringar grundas kravet att tillgångarna skall vara lokaliserade i Sverige väsentligen på att reglerna på det internationellt konkursrättsliga området inte ansetts tillräckligt samordnade, se prop. 1989/90:34 s. 76. Försäkringstagarna har en särskild förmånsrätt i tillgångarna om försäkringsbolaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum. Förmånsrätten grundas på ett särskilt register som ett försäkringsbolag skall föra över de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring respektive premiereserven för lång skadeförsäkring, 7 kap. 10 a och 11 §§ FRL och 4 a § förmånsrättslagen (1970:979).

Det stora flertalet skadeförsäkringar (sådana som meddelas för kortare tid än tio år) omfattas inte av den nämnda registerföringskyldigheten och särskilda förmånsrätten. I stället har försäkringstagarna en oprioriterad fordran vid en obeståndssituation. Lokaliseringskravet för sådana skadeförsäkringar infördes den 1 januari 1994 som ett led i harmoniseringen till det första skadeförsäkringsdirektivet, se prop. 1992/93:257 s. 194.

Det skall slutligen framhållas att de svenska reglerna om bl.a. lokalisering av tillgångar inte är tillämpliga i fråga om verksamhet som sven-

ska försäkringsbolag driver i ett annat EES-land (värdlandet) genom agentur, filial eller gränsöverskridande verksamhet, om det krävs tillstånd i värdlandet för verksamheten. I stället gäller värdlandets regler (7 kap. 12 § FRL); jämför redogörelsen för bestämmelserna i första och andra generationens direktiv.

Utländska försäkringsgivare

De redovisade bestämmelserna om lokalisering m.m. för svenska försäkringsbolag gäller, med undantag för långa skadeförsäkringar, också för utländska försäkringsgivare som bedriver *koncessionspliktig* försäkringsverksamhet här i landet. Det kan därför vara belysande att i korthet beskriva de svenska koncessionskraven för utländska försäkringsgivares verksamhet här.

En *utländsk försäkringsgivare med säte inom EES* måste ha svensk koncession för att driva verksamhet genom en etablering (dvs. generalagent, filial eller, i fråga om försäkringssammanslutningar, generalrepresentation). Koncession krävs också om en EES-försäkringsgivare avser att marknadsföra livförsäkringar här i landet från ett fast driftställe i ett annat EES-land (gränsöverskridande verksamhet) och om detta sker utan förmedling av ett i Sverige koncessionerat bolag, 2 kap. 2 § lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF). Vid gränsöverskridande verksamhet med skadeförsäkringar krävs inte någon koncession.

En *utländsk försäkringsgivare med säte utanför EES* måste ha svensk koncession för att driva försäkringsrörelse här. Verksamheten får endast drivas genom generalagent, 1 § lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF).

Om en utländsk försäkringsgivare bedriver verksamhet i Sverige som, enligt det ovan sagda, är koncessionspliktig skall de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna som avser verksamheten i Sverige vara lokaliserade här i landet (5 kap. 1 § andra stycket och 6 § LEF samt 13 och 13 a §§ LUF). I enlighet med EG:s försäkringsdirektiv kan Finansinspektionen medge undantag från lokaliseringskravet beträffande EES-försäkringsgivare, men inte i fråga om försäkringsgivare med säte utanför EES. Om verksamheten avser livförsäkring gäller dessutom motsvarande bestämmelser som för svenska försäkringsbolag i fråga om registerföring och förmånsrätt (5 kap 1 § andra stycket och 9 § LEF samt 15 § LUF).

När det gäller verksamhet av utländska försäkringsgivare som inte kräver koncession, dvs. EES-försäkringsgivare som bedriver gränsöverskridande verksamhet med skadeförsäkringar och med livförsäkringar i vissa fall, gäller inte svenska regler för tillgångarnas lokalisering. I stället skall, i enlighet med den andra generationens försäkringsdirektiv, hemlandets bestämmelser gälla.

Svenska försäkringsbolag

Svenska försäkringsbolag skall, som nämnts, enligt nuvarande regler ha de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna (eller premierreserven i fråga om långa skadeförsäkringar) lokaliserade i Sverige, om inte Finansinspektionen medger annat. I fråga om verksamhet som svenska försäkringsbolag driver i ett annat EES-land (värdlandet) genom agentur, filial eller gränsöverskridande verksamhet, gäller värdlandets regler om bl.a. lokalisering, om verksamheten är tillståndspliktig i värdlandet.

Den tredje generationens försäkringsdirektiv innebär att lokaliseringskraven i den första och andra generationens direktiv har ändrats. Det krävs endast att tillgångarna — med undantag för fordringar på återförsäkrare — skall vara lokaliserade inom gemenskapen om, beträffande skadeförsäkring, riskerna är belägna inom gemenskapen eller, i fråga om livförsäkring, verksamheten utövas där. Medlemsstaterna får inte kräva att försäkringsföretagen har tillgångarna lokaliserade i en viss medlemsstat. Hemlandet får medge lättnader beträffande tillgångarnas lokalisering. När det gäller fordringar på återförsäkrare får något lokaliseringskrav inte anges. Direktiven innehåller inget lokaliseringskrav beträffande risker eller verksamhet utanför gemenskapen.

För livförsäkring och lång skadeförsäkring grundas, som nämnts, det nuvarande kravet att tillgångarna skall vara lokaliserade i Sverige främst på att reglerna på det internationellt konkursrättsliga området inte ansetts tillräckligt samordnade. Någon samordning av EG:s konkursregler har ännu inte kommit till stånd (se ovanstående redogörelse för EG:s direktiv). Detta förhållande har emellertid inte hindrat att EG:s lokaliseringsregler reformerats på det sätt som nyss beskrivits. Det synsätt som ligger till grund för de nuvarande svenska lokaliseringskraven kan därför inte längre upprätthållas i gemenskapssammanhanget.

De nuvarande reglerna i FRL om lokalisering av svenska försäkringsbolags tillgångar bör utformas så att de överensstämmer med lokaliseringskraven enligt den tredje generationens försäkringsdirektiv. Den nu gällande huvudregeln att tillgångarna skall vara lokaliserade i Sverige måste därför ersättas med en regel som innebär att tillgångarna skall finnas inom EES, om riskerna är belägna inom EES (skadeförsäkring) eller verksamheten utövas där (livförsäkring).

I placeringspromemorian har föreslagits att 80 procent av de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna skall vara lokaliserade inom EES och att återstoden, 20 procent, inte skall omfattas av något lokaliseringskrav. Utgångspunkten för promemorians förslag är att de försäkringstekniska skulderna ges en vidare definition än för närvarande. Enligt promemorian skulle det kunna leda till praktiska problem om ett krav på lokalisering av samtliga tillgångar inom EES skulle tillämpas på en vidgad definition av de försäkringstekniska skulderna. Som framgår av avsnitt 5.5.2 anser regeringen emellertid att en ändrad definition av

de försäkringstekniska skulderna bör övervägas först sedan Försäkringsutredningens slutbetänkande presenterats. Mot denna bakgrund anser regeringen att kravet på lokalisering till EES bör omfatta samtliga tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna avseende risker eller verksamheter inom EES. Det kan emellertid finnas anledning att återkomma till denna fråga i samband med behandlingen av Försäkringsutredningens slutbetänkande.

De redovisade övervägandena är av mindre betydelse beträffande skadeförsäkring eftersom frågan om ändrad definition främst avser förhållandena på livförsäkringsområdet. Regeringen anser emellertid att EG:s lokaliseringsregler för livförsäkringsverksamhet och skadeförsäkringsverksamhet bör införlivas på ett enhetligt sätt.

Som nämnts innehåller direktivbestämmelserna en regel enligt vilken hemlandet får medge lättnader i fråga om tillgångarnas lokalisering. I placeringspromemorian kommer den lättnadsregeln till uttryck inte bara genom att 20 procent av tillgångarna undantas från lokaliseringskrav. Enligt promemorians förslag har dessutom regeringen eller Finansinspektionen bemyndigats att meddela föreskrifter om ytterligare lättnader i lokaliseringskravet. Regeringen anser emellertid att det är lämpligare att Finansinspektionen, på motsvarande sätt som i dag, i enskilda fall får medge dispens från kravet på lokalisering inom EES.

Den tredje generationens försäkringsdirektiv och EES-avtalet reglerar inte lokaliseringen av svenska försäkringsbolags tillgångar avseende risker eller försäkringverksamhet *utanför EES*. Regeringen anser att det nuvarande lokaliseringskravet bör behållas för sådana fall. De tillgångar som används för skuldtäckning avseende risker eller verksamhet som utövas utanför EES skall således finnas i Sverige, om inte Finansinspektionen medger annat. Finansinspektionen bör i normala fall medge dispens om lokaliseringskraven i ett land utanför EES där ett svenskt bolag utövar verksamhet inte är förenliga med det svenska lokaliseringskravet. Dispensregeln kan naturligtvis även tillämpas i andra fall.

Försäkringsgivare med säte i ett annat EES-land

Enligt LEF skall en försäkringsgivare från ett annat EES-land som driver verksamhet i Sverige genom en etablering (dvs. generalagent, filial eller, i fråga om försäkringssammanslutningar, generalrepresentation) ha tillgångarna lokaliserade här, om inte annat medges av Finansinspektionen. Samma lokaliseringskrav gäller också vid gränsöverskridande verksamhet med livförsäkringar om detta sker utan förmedling av ett i Sverige koncessionerat bolag.

Den tredje generationens försäkringsdirektiv innebär att de EG-harmoniserade placeringsreglerna i försäkringsgivarens hemland skall gälla för dennes verksamhet inom hela EES. Lokaliseringskravet i LEF och övriga placeringsregler avseende försäkringsgivare från ett annat EES-land måste därför upphävas.

I internpromemorian har föreslagits att även den registerföringskyldighet som ligger till grund för livförsäkringstagarnas förmånsrätt skall avskaffas i fråga om försäkringsgivare från ett annat EES-land. *Advokatsamfundet* har framhållit att försäkringstagarna under sådana förhållanden inte längre kommer att ha någon förmånsrätt vid en konkurs i Sverige som avser den utländska försäkringsgivarens tillgångar här i landet (särkonkurs). Försäkringstagarnas ställning kan, enligt samfundet, i ett sådant fall komma i en sämre ställning än om försäkringen tecknats hos försäkringsgivare som driver verksamhet här med stöd av koncession, dvs. svenska försäkringsbolag eller generalagenturer för försäkringsgivare från ett land utanför EES.

Regeringen har förståelse för Advokatsamfundets synpunkter. En registerföringskyldighet för utländska EES-försäkringsgivare avseende deras verksamhet här i landet skulle i och för sig säkra försäkringstagarnas förmånsrätt i de tillgångar som EES-försäkringsgivaren väljer att placera i Sverige. En registerföringskyldighet skulle dock innebära en inskränkning av friheten att tillhandahålla tjänster som måste kunna motiveras av hänsyn till det allmänna bästa, se avsnitt 6.3. Vidare kan enligt regeringens mening ett krav på registerföring leda till att EES-försäkringsgivare i större utsträckning än annars väljer att lokalisera tillgångarna utanför Sverige. En registerföringskyldighet skulle alltså kunna motverka sitt syfte. Det skall också framhållas att av artikel 42 i tredje generationens försäkringsdirektiv följer att försäkringstagare som tecknat en försäkring med en försäkringsgivare från ett annat EES-land skall ha samma förmåner som försäkringstagare i försäkringsgivarens hemland i händelse av försäkringsgivarens likvidation. Under sådana förhållanden kan en skyldighet att föra register knappast motiveras av det allmänna bästa. På grund av det anförda anser regeringen att något krav på registerföring inte bör gälla för försäkringsgivare som hör hemma i ett annat EES-land.

Försäkringsgivare med säte utanför EES

Verksamhet som utövas i Sverige av försäkringsgivare med säte utanför EES regleras i LUF. Verksamheten här i landet skall, som nämnts, drivas genom generalagent. De gällande lokaliseringskraven i LUF innebär att tillgångarna — med undantag för fordringar på återförsäkrare — skall finnas i Sverige. Till skillnad från vad som gäller för svenska försäkringsbolag och försäkringsgivare med säte inom EES finns det inte någon möjlighet att dispensera från lokaliseringskraven. Bestämmelserna i LUF har utformats i enlighet med reglerna i den första generationens försäkringsdirektiv som rör agenturer eller filialer till företag med huvudkontor utanför gemenskapen (artikel 24 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 28 i första livförsäkringsdirektivet). Dessa direktivbestämmelser har inte ändrats genom den tredje generationens direktiv.

De nuvarande lokaliseringskraven i LUF överensstämmer alltså med EG:s direktiv. Någon ändring av lokaliseringskraven kan därför inte komma i fråga.

Registerföringskyldighet även för skadeförsäkringsverksamhet

De placeringsregler som föreslås i detta lagstiftningsärende innebär bl.a. att även skadeförsäkringsverksamhet, som i dag i stort sett inte omfattas av några placeringsregler, kommer att omfattas av likartade placeringsrestriktioner som föreslås för livförsäkringsverksamhet. De nya placeringsreglerna kommer att gälla för svenska försäkringsbolag och utländska försäkringsföretag med säte utanför EES som driver försäkringsrörelse här genom generalagent. Utländska försäkringsgivare med säte inom EES omfattas, som nämnts, inte av de svenska placeringsreglerna utan av hemlandets EG-harmoniserade placeringsregler.

Finansinspektionen skall övervaka att placeringsreglerna efterlevs. Inspektionen behöver därför kontinuerligt ha tillgång till information om försäkringsbolagens placeringar.

För svenska livförsäkringsbolag (och försäkringsbolag som meddelar lång skadeförsäkring) finns redan enligt gällande lag indirekt en skyldighet att förse Finansinspektionen med sådan information genom den registerföringskyldighet som ligger till grund för försäkringstagarnas förmänsrätt (se redogörelsen för gällande rätt). Motsvarande registerföringskyldighet gäller också för utländska försäkringsgivare som driver koncessionspliktig livförsäkringsverksamhet här i landet. Av det tidigare anförda framgår att registerföringskyldigheten för utländska EES-försäkringsgivare nu föreslås avskaffad. Däremot kommer den att behållas i fråga om livförsäkringsverksamhet som här utövas av försäkringsföretag med säte utanför EES, dvs. genom generalagent enligt LUF. För att underlätta tillsynen bör en registerföringskyldighet motsvarande den som gäller för livförsäkringsverksamhet införas även för skadeförsäkringsverksamhet som utövas av svenska försäkringsbolag och av försäkringsföretag med säte utanför EES, även om försäkringstagarna i dessa fall inte har förmänsrätt i de tillgångar som upptas i registret. Ett sådant register kan då också utgöra utgångspunkten för beräkningar av om riskspridningskraven är uppfyllda. En registerföringskyldighet även för skadeförsäkringsverksamhet bör i allmänhet inte föranleda några större praktiska problem eftersom försäkringsbolagen redan i dag för egna förteckningar över sina placeringar, även om någon åtskillnad inte görs mellan tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder och övriga tillgångar.

Registret kommer alltså att få dubbla funktioner. Det kommer dels att, som hittills, ligga till grund för förmänsrätt som följer livförsäkringar och långa skadeförsäkringar, dels att vara ett medel för Finansinspektionens kontroll av placeringsreglernas efterlevnad.

Regeringens förslag: Ett försäkringsbolag får inte, utan Finansinspektionens medgivande, ställa ut garantier och liknande förbindelser utanför ramen för kreditförsäkringsrörelse.

Placeringspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Försäkringsförbundet* har motsatt sig förslaget och anför att garantiförbindelser i vissa situationer kan vara nödvändiga och att det är olämpligt att inspektionen involveras i affärsavtal. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Finansinspektionen* har anförat att man vid en kartläggning av förekomsten av garanti- och borgensförbindelser funnit att de flesta var av legitim art och att de olämpliga förbindelserna avvecklats. Inspektionen har vidare anförat att befintliga förbindelser bör få löpa ut eller förlängas i den mån de ingår som ett naturligt led i försäkringsrörelsen.

Skälen för regeringens förslag: Ett försäkringsbolag kan inom ramen för en koncession meddela olika typer av kreditförsäkring. Som ett led i EG-harmoniseringen infördes den 1 januari 1994 bl.a. skadeförsäkringsklasserna kredit och borgen (2 kap. 3 a § första stycket klasserna 14 och 15). Om en koncession avser båda klasserna skall beteckningen "Kredit- och borgensförsäkring" användas, 2 § g Finansinspektionens föreskrifter om försäkringsklasser (FFFS 1994:1). I den fortsatta framställningen används för enkelhetens skull enbart benämningen kreditförsäkring.

Det har förekommit att försäkringsbolag lämnat olika former av garantier utan att ha koncession för kreditförsäkring. Att ställa ut en garanti till förmån för annan kan jämföras med att meddela kreditförsäkring. Om garantigivningen blir tillräckligt omfattande och regelbunden kan den anses utgöra koncessionspliktig kreditförsäkringsrörelse.

Ibland har garantier lämnats till närstående bolag utan att det garantigivande försäkringsbolaget fått ersättning för detta. Att lämna garantier innebär ett ökat risktagande för försäkringsbolaget. Det är inte förenligt med försäkringstagarnas intresse att göra detta utan ersättning för den ökade riskexponeringen.

På grund av de redovisade förhållandena anser regeringen att ett försäkringsbolag som inte har koncession för kreditförsäkring inte bör få lämna garantier, om inte Finansinspektionen medger det. En regel av sådan innebörd bör därför införas i FRL.

Finansinspektionen bör vid tillståndsprövningen se till att garantigivningen sker mot skäligen ersättning och även i övrigt är förenligt med försäkringstagarnas intresse. Ett riktmärke bör vara att garantibeloppet skall rymmas inom ramen för tillåtna enhandsengagemang. Exempelvis bör en lämnad garanti för uppförandet av en enskild fastighet begränsas till att det totala garantibeloppet inte får motsvara större andel av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning än en direktinvestering i en enskild fastighet. Bestämmelserna bör inte gälla förbindelser som ingåtts

före lagens ikraftträdande. Redan ingångna förbindelser behöver därför inte avvecklas, om de inte strider mot andra bestämmelser i FRL.

5.5.12 Femprocentsregeln m.m.

Regeringens förslag: Gällande begränsningar för försäkringsbolag att äga större andel av ett aktiebolag än motsvarande fem procent av röstetalet (femprocentsregeln) ändras endast på så sätt att regelns tillämpningsområde sträcks ut till aktier i vissa förvaltningsbolag (se avsnitt 5.5.6).

Placeringspromemorians förslag: Femprocentsregeln och särregeln för förvärv av finansiella företag föreslås upphävd.

Remissinstanserna: *Sveriges Riksbank* anser att femprocentsregeln kan avskaffas, dock endast om den ersätts med ett tillståndskrav för kvalificerade innehav i enskilda företag. *Företagarnas Riksorganisation* menar att en begränsningsregel motsvarande femprocentsregeln bör behållas men att procentgränsen bör höjas till tio procent. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

Gällande rätt: Ett svenskt försäkringsbolag får inte driva annan rörelse än försäkringsrörelse, om det inte finns särskilda skäl för det (1 kap. 3 § FRL). Denna bestämmelse kompletteras av bestämmelser i 7 kap 17 § första stycket FRL. Ett försäkringsbolag får inte äga större andel av aktierna i ett enskilt bolag än som motsvarar fem procent av det totala röstvärdet i bolaget. Finansinspektionen kan medge dispens från denna regel. För dispens krävs i allmänhet att rörelsen har ett naturligt samband med den egentliga försäkringsrörelsen.

Bankverksamhet och annan finansiell verksamhet betraktas som försäkringsfrämmande verksamheter. Försäkringsbolagen kunde därför tidigare endast förvärva aktier i banker samt motsvarigheterna till dagens kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag inom ramen för femprocentsgränsen som ett led i finansförvaltningen.

Genom lagstiftning som trädde i kraft den 1 augusti 1991 utvidgades möjligheterna för banker och andra finansiella företag å ena sidan samt försäkringsbolag å den andra att äga aktier i varandra och att ingå i samma koncern, s.k. branschglidning (se prop. 1990/91:154). För att försäkringsbolagen skulle få möjlighet att förvärva organisationsaktier i finansiella företag undantogs sådana förvärv från femprocentsregelns tillämpning. Bestämmelser om sådana förvärv togs in i en ny paragraf i FRL, 7 kap. 17 a §. Ett försäkringsbolag kan enligt den bestämmelsen göra organisatoriska förvärv av aktier i finansiella företag. Det sammanlagda innehavet av sådana aktier får inte överstiga en viss ram som motsvarar bl.a. eget kapital samt fyra procent av försäkringstekniska skulder, av återbäringsmedel (livförsäkring), av säkerhetsreserv (skadeförsäkring) och av femtio procent av övervärden i tillgångar.

Tidigare behandling av frågan: Femprocentsregeln har sin grund i det förbud för försäkringsbolag att driva annan rörelse än försäkringsrörelse som infördes redan i 1903 års lag om försäkringsrörelse. Femprocentsregeln infördes i samband med att lagen den 17 juni 1948 om försäkringsrörelse utfärdades. Det motiv som då anfördes var att försäkringsbolagen inte skulle skaffa sig ett alltför stort inflytande i företag utanför försäkringssektorn. Femprocentsregeln och förbudet mot annan rörelse har därefter behandlats av ett stort antal utredningar.

Försäkringsutredningen fann i sitt första delbetänkande Försäkringsrörelse i förändring 1 (SOU 1991:89) att femprocentsregeln stred mot EG:s bestämmelser, i varje fall i fråga om försäkringsbolagens fria medel, dvs. medel utöver dem som motsvarar de försäkringstekniska skulderna. Ett avskaffande av regeln skulle, enligt utredningen, emellertid medföra att försäkringsbolagen fick så stor frihet att förfoga över återbäringsmedlen att det inte ens övergångsvis var acceptabelt. Utredningen föreslog därför, som en provisorisk lösning, att större delen av återbäringsfonden skulle redovisas som en försäkringsteknisk skuld, med en motsvarande minskning av det "fria" placeringsutrymmet som följd. Med oförändrade placeringsregler skulle en sådan minskning av det fria placeringsutrymmet emellertid tvinga försäkringsbolagen att avveckla stora innehav av främst aktier. För att undvika sådana konsekvenser lade utredningen fram förslag till nya placeringsregler. Den tredje generationens försäkringdirektiv var då inte antagna och utredningens förslag grundades därför på EG-kommissionens förslag till sådana direktiv.

Försäkringsutredningen ansåg vidare att det inte var motiverat att behålla femprocentsregeln i fråga om medel som motsvarar de försäkringstekniska skulderna. Enligt utredningen kunde således femprocentsregeln upphävas i sin helhet och ersättas av rena riskspridningsregler grundade på kommissionens direktivförslag. Utredningen konstaterade att därvid kunde även särregeln för förvärv av finansiella företag i 7 kap. 17 a § FRL avskaffas.

Försäkringsutredningen fann inte heller att det var lämpligt att ersätta femprocentsregeln med en begränsningsregel som är inriktad på att försäkringsbolagen inte får ha ett bestämmande inflytande i enskilda företag.

Som angetts grundades utredningens förslag på EG-kommissionens förslag till direktiv. De slutligt antagna direktivens placeringsbestämmelser avvek i en inte obetydlig omfattning från förslagets. Av den anledningen uppdrog regeringen åt docenten Lars Nyberg att föreslå nya placeringsbestämmelser för försäkringsbolag.

Försäkringsutredningens förslag behandlades i proposition 1992/93:257 om ändrad lagstiftning för försäkringsverksamhet med anledning av EES-avtalet. Lars Nybergs promemoria om placeringsregler för försäkringsbolagen var då ännu inte färdigställd. Något lagförslag om EG-harmoniserade placeringsregler lades därför inte fram i propositionen. Till följd härav fann föredragande statsrådet att utredningens förslag om utvidgning av de försäkringstekniska skulderna också borde övervägas senare.

I fråga om femprocentsregeln gjorde föredragande statsrådet följande överväganden. Eftersom livförsäkringsbolagens relativt stora placeringsut-

rymme skulle vara oförändrat tills vidare var det önskvärt att behålla femprocentsregeln. Det kunde inte med säkerhet hävdas att femprocentsregeln är oförenlig med EG:s regler. Femprocentsregeln kunde därför behållas tills vidare. Frågan om regelns avskaffande fick övervägas i samband med att placeringsbestämmelserna i tredje generationens försäkringsdirektiv införlivas i svensk rätt (a. prop. s. 112 och 113).

Skälen för regeringens bedömning: I placeringspromemorian konstateras att femprocentsregeln är den enda bestämmelsen i nuvarande regelverk som till viss del haft riskspridande effekt. Bakgrunden till regeln är emellertid inte i första hand att åstadkomma riskspridning. Placeringspromemorian innehåller en redogörelse för behandlingen av femprocentsregeln i utredningssammanhang och för de motiv som därvid har anförts för regeln och för förbudet mot annan rörelse, särskilt de motiv som formulerats av Försäkringsverksamhetskommittén i betänkandet Försäkringsväsendet i framtiden (SOU 1987:58). Dessa motiv är i korthet följande.

Grunden för förbudet att driva annan rörelse, när det tillkom vid seklets början, var att försäkringsbolagen skulle ha en betryggande soliditet. Försäkringsbolagen skulle förhindras att placera de förvaltade tillgångarna i riskfyllda och äventyrliga projekt. Detta motiv har benämnts *trygghetsmotivet*.

Genom att kapitalförvaltningen fick ökad omfattning ansågs det inte lämpligt att ledningens och styrelsens intresse inriktades på annan verksamhet än försäkringsrörelse. Utgångspunkten för detta synsätt är att försäkringsbolagen har en mycket speciell uppgift i samhället, vilket förutsätter stor integritet och självständighet. Det ansågs därför vara viktigt att tydlig rågång mellan försäkringsrörelse och annan verksamhet upprätthölls. Detta motiv har betecknats som *segregationsmotivet*.

Kapitalförvaltningens ökade omfattning ledde så småningom till att ytterligare ett motiv angavs för femprocentsregeln. Det motivet tog fasta på det olämpliga i att försäkringsbolag skaffade ett stort inflytande i det allmänna näringslivet. Det motivet har kallats det *näringspolitiska motivet*.

I placeringspromemorian har motivens aktualitet och relevans analyserats.

Femprocentsregeln hindrar inte att ett litet försäkringsbolag investerar samtliga fria medel i ett enskilt företag förutsatt att detta företag är tillräckligt stort. Femprocentsregeln relaterar alltså inte storleken på en investering till försäkringsbolagets storlek, utan till investeringsobjektets storlek. Enligt promemorian kan regeln därför inte anses vara en riskspridningsregel och därmed inte heller försvaras med trygghetsmotivet.

När det gäller segregationsmotivet och det näringspolitiska motivet är, enligt placeringspromemorian, försäkringsbolagens verksamhet inte så speciell jämfört med andra företag att det finns någon grund för dessa motiv.

Enligt promemorian är femprocentsregeln även konkurrensnedvridande i förhållande till utländska försäkringsbolag.

Analysen i placeringspromemorian leder till slutsatsen att femprocentsregeln bör upphävas och att därmed särregeln i 7 kap. 17 a § FRL om förvärv av finansiella företag förlorar sin betydelse.

I placeringspromemorian framhålls emellertid samtidigt att förslaget att upphäva femprocentsregeln inte innebär att försäkringsbolag skulle vara särskilt lämpade att ikläda sig en roll som dominerande ägare. Det kan, enligt promemorian, starkt ifrågasättas om ett försäkringsbolag bör investera i ett annat företag med ambitionen att delta i företagets skötsel, eftersom detta knappast kan vara i försäkringstagarnas intresse. Försäkringsbolagen bör i stället uppträda i en portföljförvaltarroll. Vidare sägs i promemorian att ett försäkringsbolag som, trots allt, uppträder i en roll som dominerande ägare, bör göra detta endast inom ramen för bolagets fria medel, dvs. sådana medel som inte omfattas av placeringsrestriktioner.

Regeringen gör följande bedömning.

I placeringspromemorian framförs ett antal omständigheter som i och för sig talar för att femprocentsregeln bör avskaffas. Samtidigt ställer man sig i promemorian negativ till att försäkringsbolag skall vara majoritetsägare i andra företag. Majoritetsägande i andra företag bör enligt promemorian inte få förekomma inom ramen för de försäkringstekniska skulderna, dvs. sådana medel som omfattas av riskspridningsregler som föreslås i detta lagstiftningsärende.

Enligt regeringens uppfattning är försäkringsbolag som majoritetsägare i andra företag mer en fråga om vilken verksamhet ett försäkringsbolag skall få bedriva än en fråga om riskspridning.

Femprocentsregeln grundas på förbudet för försäkringsbolag att driva annan rörelse än försäkringsrörelse och hänger därmed också samman med frågan om vilken verksamhet ett försäkringsbolag bör få bedriva. Regeringen anser därför att femprocentsregeln inte bör tas bort utan att samtidigt ersättas med regler som närmare preciserar vilken verksamhet ett försäkringsbolag får bedriva i det nu aktuella hänseendet. Utformningen av en sådan regel kräver emellertid överväganden och beredning som inte kan genomföras inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Det kan dessutom tilläggas att genomförandet av Försäkringsutredningens slutbetänkande kan komma att leda till en väsentlig utvidgning av de försäkringstekniska skulderna. Därmed skulle riskspridningsreglerna träffa en större mängd tillgångar än vad som nu gäller. Om femprocentsregeln avskaffades nu skulle det därför kunna leda till att det under en period var möjligt för försäkringsbolagen att förvärva aktieposter som inte kan behållas om definitionen av de försäkringstekniska skulderna ändras. Det skulle kunna medföra omställningsproblem för försäkringsbolagen och även begränsa lagstiftarens möjligheter att genomföra önskvärda reformeringar av regler om de försäkringstekniska skulderna.

På grund av det anförda är regeringen inte beredd att avskaffa femprocentsregeln i detta sammanhang. Även särregeln avseende förvärv av aktier i finansiella företag i 7 kap. 17 a § FRL måste därför behållas tills vidare.

Det bör slutligen framhållas att det i avsnitt 5.5.6 föreslås att femprocentsregelns tillståndskrav blir tillämpligt i fråga om aktier i bolag med uppgift att äga tillgångar som får användas för skuldtäckning.

5.5.13 Upplåningsregler

Regeringens bedömning: Någon lagändring föreslås inte i detta sammanhang.

Placeringspromemorian innehåller inte något förslag till lagändringar avseende försäkringsbolagens möjlighet att ta upp lån. Dock uttalas att det, mot bakgrund av att det i vissa länder finns skatteregler som innebär att placeringar i fastigheter inte blir praktiskt möjliga utan ett visst låneinslag, sannolikt är olämpligt att helt förbjuda upptagande av lån vid fastighetsinvesteringar. Tillståndsgivningen bör emellertid ske med mycket stor restriktivitet. Det uttalas vidare att den extensiva tolkningen av förbudet mot annan rörelse bör frångås så att — med en snävare tolkning av förbudet — upptagande av lån möjliggörs i situationer då detta sänker risken i försäkringsbolagens portföljer. Se vidare promemorian s. 106-109.

Remissinstanserna: *Försäkringsförbundet* har anfört att det bör vara tillåtet att belåna fastigheter enligt hittillsvarande praxis. *Finansinspektionen* anser att motivuttalandena i promemorian bör komma till uttryck i lagstiftning. Övriga remissinstanser har inte haft någon erinran mot promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Försäkringsrörelselagstiftningen innehåller inte några allmänna bestämmelser om försäkringsbolagens möjligheter att ta upp lån. Att upplåningsmöjligheterna ändå är begränsade följer av den tolkning som gjorts av förbudet mot annan rörelse i 1 kap. 3 § första stycket FRL. I 5 kap. FRL finns bestämmelser om förbud mot vissa låneformer, som t.ex. konvertibla skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning.

Finansinspektionen har i allmänna råd (cirkulär 1987:4) uttalat att upptagande av lån normalt inte kommer ifråga. Det uttalades vidare att utgångspunkten vid bedömningen av försäkringsbolagens upplåningsmöjligheter skall vara att något ianspråktagande av lånemarknaden från försäkringsbolagens sida normalt inte kommer i fråga. Upptagande av kortfristiga lån inom ramen för den egna långsiktiga placeringsverksamheten eller för att möta tillfälliga likviditetsbehov i verksamheten kan dock accepteras. Uppförande av byggnader på placeringsfastigheter liksom förvärv av redan bebyggda sådana fastigheter med finansiering genom upplåning faller utanför den tillåtna ramen, om inte särskilda skäl kan anses föreligga. Enligt de allmänna räden finns det dock tills vidare inga invändningar mot att ett försäkringsbolag behåller lån i en fastighet som redan är belånad då fastigheten övertas eller att försäkringsbolagen ut-

nyttjar särskilda lån som staten ställt till förfogande för reparationer, ombyggnader eller liknande ändamål.

Försäkringsutredningen kommer i sitt fortsatta arbete att behandla frågan om utvidgade finansieringsmöjligheter för försäkringsbolagen. I avvaktan på resultatet av utredningens överväganden är regeringen inte nu beredd att lägga fram något förslag angående upplåningsregler för försäkringsbolag. Den praxis som utvecklats vid Finansinspektionens tillståndsgivning, grundad på ovan angivna allmänna råd, kan tills vidare gälla. Det bör vidare anmärkas att en förutsättning för att ett försäkringsföretag skall använda ett dotterbolag för ägande och förvaltning av försäkringsbolagets tillgångar (jämför avsnitt 5.5.6) är att samma praxis vad gäller upplåning tillämpas av dotterbolaget i fråga.

5.5.14 Derivatinstrument

Regeringens förslag: Försäkringsbolagen får en generell möjlighet att, under vissa förutsättningar, i sin kapitalförvaltning använda derivatinstrument, såsom optioner och terminer.

Placeringspromemorians förslag: Avviker från regeringens på så sätt att derivatinstrument, eller kombinationer av sådana instrument och tillgångar som är tillåtna för skuldtäckning, föreslås få användas för skuldtäckning om instrumentens ekonomiska innebörd motsvarar den hos någon tillgång som får användas för skuldtäckning eller att innehavet på annat sätt medverkar till att bolagets försäkringsåtaganden kan infrias. I den mån den ekonomiska innebörden av ett derivatinstrument motsvarar den hos en tillgång som är underkastad begränsningsregler för enhandsengagemang, skall gränsen för sådant engagemang även gälla för derivatinstrument.

Remissinstanserna: *Försäkringsförbundet* har anfört att det är oklart hur derivatinstrument (och poster utanför balansräkningen) skall behandlas vid fastställande av enhandsengagemang. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

EG:s regler: I artikel 21.1 första stycket i tredje generationens försäkringsdirektiv anges vilka slag av tillgångar som får användas för täckande av tekniska avsättningar. I artikel 21.1 tredje stycket sägs att hemlandet skall fastställa mer detaljerade regler med villkor för användningen av godtagbara tillgångar. I artikel 21.1 fjärde stycket anges en rad principer som skall iaktas vid fastställandet av dessa regler. En av dessa principer är, enligt artikel 21.1 fjärde stycket iv, att "derivatinstrument, såsom optioner, standardiserade terminsavtal (futures) och svappar med anknytning till tillgångar som motsvarar tekniska avsättningar får användas i den utsträckning som de bidrar till att minska investeringsriskerna eller underlättar en effektiv portföljförvaltning. De måste värderas försiktigt och får beaktas vid värderingen av de underliggande tillgångarna".

Gällande rätt: Den svenska försäkringsrörelselagstiftningen innehåller inga regler om derivatinstrument. Enligt uppgift används derivatinstrument i viss utsträckning av en del försäkringsbolag.

Skälen för regeringens förslag: Derivatinstrument, förenklat beskrivet såsom finansiella avtal vars värde beror på en eller flera underliggande tillgångar eller index på sådana tillgångar, har förekommit inom finansförvaltning under en tid. Exempelvis får värdepappersfonder under vissa förutsättningar handla med optioner och terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument, se 25 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder.

Enligt regeringens mening bör, såsom föreslagits i promemorian, derivatinstrument få användas av försäkringsbolagen vid deras kapitalförvaltning. Detta bör komma till uttryck i lag. Derivatinstrument kan användas för att sänka den finansiella risken i ett försäkringsbolag, men även för att effektivisera förvaltningen av bolagets tillgångar. Enligt regeringens mening bör, av trygghetsskäl, användandet av derivatinstrument begränsas till nämnda situationer.

I begreppet "effektivisera förvaltningen" (jämför artikel 21.1 fjärde stycket iv i tredje generationens försäkringsdirektiv) bör inte endast inrymmas den situationen att ett befintligt innehav garderas. Även en åtgärd som syftar till att öka avkastningen på försäkringsbolagets tillgångar bör omfattas härav. En förutsättning för att instrumenten skall få användas för att effektivisera förvaltningen är att bolagets finansiella risk därigenom inte överstiger en risknivå som är förenlig med kraven på en sund försäkringsverksamhet. Därvid måste särskilt optionsinstrumentens riskkaraktär beaktas, och hänsyn tas till att dessa instruments risknivå varierar när kursen på den underliggande tillgången varierar. Inget bör dock hindra att ett försäkringsbolag uppnår en i sig acceptabel riskexponering genom att använda derivatinstrument.

Enligt regeringens mening bör, till skillnad mot vad som föreslagits i promemorian, regler om användningen av derivatinstrument inte kopplas endast till de försäkringstekniska skulderna. Reglerna bör i stället avse försäkringsbolags användning av derivatinstrument i allmänhet. Av lagtekniska skäl har därför den paragraf som behandlar derivatinstrument placerats bland de allmänna reglerna, som inte enbart hänför sig till de försäkringstekniska skulderna.

Att i lagtext försöka avgränsa hur optioner och terminer skall få användas och i vilken omfattning är inte meningsfullt. I stället bör Finansinspektionen få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om tillämpningen av bestämmelserna.

Regeringens bedömning: Det finns inget behov av lagändringar.

Internpromemoriens bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Försäkringsförbundet* anser att det är viktigt att det faktum att medlemskonton och förlagslån först efter Finansinspektionens medgivande får ingå i kapitalbasen inte kommer att innebära någon inskränkning av direktivens regler för svenska bolag. Övriga remissinstanser har inte haft någon erinran mot bedömningen.

EG:s regler: Genom den tredje generationens försäkringsdirektiv (artikel 24 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 25 i tredje livförsäkringsdirektivet) utvidgas katalogen över poster som får ingå i kapitalbasen.

De ytterligare poster som enligt direktivens regler får räknas in i kapitalbasen är medlemskonton i ömsesidiga försäkringsbolag, förlagslån, kumulativt preferensaktiekapital och andra säkerheter med ospecificerad förfallodag samt vissa andra finansiella instrument.

Skälen för regeringens bedömning: De soliditetsregler för försäkringsgivare som återfinns i första generationens direktiv har införlivats med svensk rätt genom lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 1994, se prop. 1992/93:257 (s. 114-118). Enligt 7 kap 22 och 24 §§ FRL får kapitalbasen omfatta vissa angivna poster (t.ex. inbetalt aktiekapital och övrigt eget kapital). Finansinspektionen får medge att också andra poster än de som anges i lagen får ingå i kapitalbasen.

Direktivens bestämmelser om ytterligare poster som får ingå i kapitalbasen är inte obligatoriska. EG-länderna kan därför själva bestämma om de nya posterna skall tas med i den nationella lagstiftningen. Medlemskonton har enligt uppgift betydelse bara i något enstaka EES-land. Medlemskonton förekommer inte hos svenska ömsesidiga bolag. De svenska reglerna om garantikapital får anses fylla samma funktion och uppfylla samma syfte som medlemskonton. De övriga poster som tillkommit enligt direktiven torde inte spela någon framträdande roll här i landet. I fråga om förlagslån ligger en behandling av frågan om dessa inom ramen för Försäkringsutredningens fortsatta arbete. Mot den bakgrunden och med hänsyn till Finansinspektionens möjlighet att i enskilda fall godta andra poster än de som anges i FRL är någon lagändring inte nödvändig.

Försäkringsförbundet har föreslagit att det gällande förbudet för andra försäkringsbolag än skadeförsäkringsaktiebolag att ge ut vinstandelsbevis skall avskaffas. Även denna fråga ligger inom ramen för Försäkringsutredningens fortsatta arbete. Regeringen är därför inte beredd att nu lägga fram något förslag i den frågan.

Regeringens förslag: Reglerna i FRL och LEF om vilken information som en försäkringsgivare skall lämna till försäkringstagare vid gränsöverskridande verksamhet i andra EES-länder upphävs. I stället tas i FRL, LUF och LEF in bemyndiganden för regeringen eller, efter delegation, Finansinspektionen att utfärda föreskrifter som uppfyller försäkringsdirektivens krav på vilken information en försäkringsgivare skall lämna till den som avser att teckna en försäkring och till en försäkringstagare under avtalets löptid.

Internpromemorians förslag innebär att informationsbestämmelserna i den tredje generationens försäkringsdirektiv skall införlivas i samband med införandet av en ny försäkringsavtalslag som är under utarbetande.

Promemorian med förslag till ny försäkringsavtalslag (Ds 1993:39): I promemorian föreslås att direktivens informationsregler i sin helhet tas in i den nya försäkringsavtalslagen.

Remissinstanserna: I sina remissyttranden över internpromemorian och försäkringsavtalslagspromemorian efterlyser *Konsumentverket* regler om att en försäkringstagare skall kunna kommunicera med försäkringsbolaget på det språk som talas där han har sitt hemvist. Konsumentverket framhåller även vikten av att föräldrar vid tecknande av barnförsäkring uppmärksammas på s.k. symtomklausuler, dvs. begränsningar för sådana sjukdomar som barnet kan ha vid försäkringens tecknande utan att några symtom visat sig. Av remissyttrandena över promemorian med förslag till ny försäkringsavtalslag har dessutom följande framkommit. *Finansinspektionen* och *Riksskatteverket* har framfört att det bör framgå av reglerna att försäkringstagaren skall få upplysning om metoden för fördelning av återbäring. Riksskatteverket påpekar också vikten av att en försäkringstagare vid tecknande av pensionsförsäkringar upplyses om att detta innebär ett avhändande av dispositionsrätten till inbetalda belopp. *Försäkringsutredningen* har framfört att de föreslagna informationsbestämmelserna, vilka väsentligen är av näringsrättsligt slag, snarare bör tas in i försäkringsrörelselagstiftningen än i civilrättslig lag, men att regler om civilrättsligt ansvar vid bristfällig information dock naturligen hör hemma i civilrättslig lagstiftning. *Försäkringsförbundet* är av samma uppfattning som försäkringsutredningen och anser samtidigt att många och detaljerade informationsregler innebär en betydande risk för "informationsöverskott" utan motsvarande nytta för konsumenten. Det bör enligt Försäkringsförbundet i stället vara tillräckligt att lagstiftningen sätter en yttre ram för bolagen att hålla sig inom. Förbundet har vidare framhållit att företagsförsäkring inte skall omfattas av informationsregler, eftersom företagsförsäkring oftast inte är en standardiserad lösning som kunden har att acceptera utan resultatet av förhandlingar mellan kunden och försäkringsgivaren. Förbundet har slutligen anfört att de förutsättningar som är spe-

cifika för kollektivavtalsgrundad försäkring bör beaktas vid utformandet av informationsbestämmelserna.

EG:s regler: Artikel 31 och artikel 43 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 31 och bilaga 2 i tredje livförsäkringsdirektivet innehåller bestämmelser om vilken information en försäkringsgivare skall lämna till försäkringstagarna före avtalsslutet och löpande under försäkringstiden. Jämfört med de informationsregler som gäller enligt andra generationens direktiv innebär tredje generationens direktiv flera förändringar. Informationskraven skall regleras av lagstiftningen i den medlemsstat där riskerna finns (skadeförsäkring) resp. åtagandena skall fullgöras (livförsäkring). Informationsreglerna tillhör således inte det område som principiellt omfattas av hemlandstillsynen. Direktivens bestämmelser på detta område får i stället anses som en del av minimiharmoniseringen av medlemsstaternas regelverk. Försäkringsgivaren har alltså att rätta sig efter de regler om information som gäller i varje enskilt land där försäkringsgivaren driver verksamhet. Direktivens regler om information gäller oberoende av om verksamheten sker i hemlandet eller genom sekundäretablering eller gränsöverskridande verksamhet. Undantag från detta gäller dock vid skadeförsäkring, för vissa uppgifter om lokalisering och adress till försäkringsgivarens huvudkontor eller den sekundäretablering som förmedlar försäkringen. Enligt artikel 43 i tredje skadeförsäkringsdirektivet är medlemsstaterna inte förpliktigade att kräva sådan information av inhemska försäkringsgivare för verksamhet i hemlandet. Är försäkringstagaren en fysisk person skall denne *innan* försäkringsavtalets ingås alltid informeras om vilket lands lag som är tillämplig på avtalet samt om det sätt på vilket klagomål skall handläggas. För livförsäkringsavtal ställs därutöver ytterligare krav på vilken information som innan ett försäkringsavtal ingås skall lämnas till den presumtive försäkringstagaren. Dessa anges i bilaga 2 till tredje livförsäkringsdirektivet. Förteckningen i bilagan är i princip uttömmande. Krav på ytterligare information får ställas endast när det är nödvändigt för att försäkringstagaren skall förstå de väsentliga delarna av åtagandet. Detta innebär givetvis inte att försäkringsgivaren är förhindrad att frivilligt lämna sina kunder information som går utöver vad som krävs i direktivet. Livförsäkringsdirektivets regler är inte begränsade till krav på information innan ett avtal ingås. Försäkringstagaren skall också löpande hållas informerad om ändringar i fråga om flertalet av de uppgifter som anges i bilagan.

Den information som anges i bilaga 2 till livförsäkringsdirektivet skall vara skriftlig, klart och tydligt formulerad och avfattad på ett officiellt språk i den medlemsstat där åtagandet skall fullgöras. Informationen får dock lämnas på ett annat språk om försäkringstagaren begär det och medlemsstatens lagstiftning tillåter det eller om försäkringstagaren har frihet att välja tillämplig lag för försäkringsavtalet. Motsvarande språkregler saknas i skadeförsäkringsdirektivet.

Skälen för regeringens förslag: FRL innehåller idag regler om information till försäkringstagare vid svenska försäkringsbolags gränsöverskridande verksamhet i andra EES-länder. Som framgått av redovisningen ovan kommer inom EES-området kraven på information fortsättningsvis

att regleras av lagstiftningen i det land där riskerna finns respektive åtagandena skall fullgöras. Några svenska regler om vilken information en försäkringstagare i ett annat EES-land skall erhålla behövs därför inte. Sådana regler skulle tvärtom kunna komma i konflikt med reglerna i försäkringstagarens hemland. De aktuella bestämmelserna i FRL bör därför upphävas. Detsamma gäller de regler i LEF som behandlar de informationskrav som här etablerade EES-försäkringsgivare skall iakttä vid gränsöverskridande verksamhet i andra EES-länder.

Av direktiven följer att det i den svenska lagstiftningen skall införas krav på information från såväl svenska som utländska försäkringsgivare i fråga om försäkringar där riskerna finns (skadeförsäkring) resp. åtagandena skall fullgöras (livförsäkring) i Sverige. I internpromemorian förut-sattes att de delar av direktiven som avser informationen till försäkrings-tagarna skulle införlivas i svensk rätt i samband med införandet av den nya försäkringsavtalslag som är under utarbetande. Det är för närvarande oklart när den nya försäkringsavtalslagen kan träda i kraft. Under inga förhållanden kommer detta att ske under 1995. Med hänsyn till intresset att inte ytterligare försena EG-harmoniseringen på försäkringsområdet bör frågan om informationskraven i stället behandlas i detta lagstiftnings-ärende.

Informationsreglerna i direktiven, särskilt beträffande livförsäkring, är av detaljkaraktär. Enligt regeringens uppfattning bör regler av detta slag normalt inte tas in i lag, om inte detta krävs av konstitutionella skäl. Eftersom informationskraven, som också Försäkringsutredningen anfört, sedda för sig får anses som näringsrättsliga torde hinder inte möta mot att de i stället för att tas in i lag regleras i förordning eller föreskrifter (se även prop. 1994/95:50 s. 283 ff.) Denna bedömning bygger på att över-trädelse av informationsreglerna sanktioneras endast av offentlighetsrättsliga åtgärder som bara Finansinspektionen och regeringen kan tillgripa. Om det vid det fortsatta arbetet med utarbetandet av den nya försäkrings-avtalslagen skulle anses lämpligt att till sådana överträdelse knyta civil-rättsliga påföljder som skadestånd eller avtalsogiltighet får frågan om informationskravens författningsreglering emellertid övervägas på nytt.

Nya regler om information som svarar mot bestämmelserna i direktiven bör således enligt regeringens bedömning i stället för att tas in i FRL, LUF och LEF meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen. Avsikten är att delegationsmöjligheten skall utnyttjas och att det skall anförtros åt Finansinspektionen att genom myndighetsföreskrifter införliva de aktuella informationsbestämmelserna. Dessa föreskrifter kan även innehålla bestämmelser om sådan information som anges i avsnitt 5.5.5.

Beaktande av de synpunkter som framkommit vid remissförfarandet blir således i första hand en fråga för Finansinspektionen. Det finns dock trots detta skäl att här kommentera vissa av de frågor som remissinstanserna tagit upp. Den information Finansinspektionen och Riksskatteverket ansett vara behövlig torde inte fordra några ytterligare regler utöver de som följer av bestämmelserna i bilaga 2 till det tredje livförsäkringsdirektivet. Fördelning av återbäring behandlas där i punkten a) 8. I punkten a) 14

föreskrivs att information skall lämnas om de skatteregler som gäller för den aktuella försäkringstypen. Härefter torde innefattas de särskilda skatterättsligt grundade reglerna för pensionsförsäkringar som bl.a. innebär att försäkringstagarens dispositionsrätt till inbetalda belopp är inskränkt.

Försäkringsförbundet har vidare i ett brev ställt till Justitiedepartementet, vilket även getts in till Finansdepartementet (dnr 4484/94) tagit upp bl.a. vissa frågor rörande införlivandet av försäkringsdirektivens informationsregler. Det gäller främst avgränsningen av informationsskyldigheten vid försäkringar i anställningsförhållanden, där arbetsgivaren tecknar försäkringar för sina anställda och där försäkringstagaren och den försäkrade således inte är samma person. Förbundet pekar på att den information det är fråga om främst torde vara av intresse för den anställde i egenskap av försäkrad och inte för arbetsgivaren såsom försäkringstagare. Förbundet anser därför att informationsbestämmelserna såvitt gäller mottagaren av informationen bör ges en neutral utformning, så att försäkringsbolaget har möjlighet att informera antingen arbetsgivaren i egenskap av försäkringstagare eller den anställde i egenskap av försäkrad. Som redovisats ovan skall enligt direktivet informationen lämnas till försäkringstagaren (the policy-holder). Eftersom direktivet i dessa delar avser att skapa en för samtliga medlemsländer gemensam lägsta standard bör direktivtexterna tolkas försiktigt. Det måste då anses tveksamt om formuleringarna i direktiven medger valfrihet i fråga om till vem informationen skall lämnas. Förbundets påpekande, att informationen ofta är av störst intresse för den anställde, är emellertid befogat. Problemet torde dock kunna lösas utan att valfrihet i fråga om mottagaren anges i lagtexten. Några hinder mot att ändå ge de anställda information, antingen direkt eller genom arbetsgivarens försorg, finns givetvis inte. De svenska bestämmelserna bör därför utformas efter förebild av direktivens regler.

6.1 En enda auktorisation

Regeringens förslag: Svenska försäkringsbolag får efter ett under-rättelseförfarande etablera filial eller agentur (sekundäretablering) eller bedriva gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land. På motsvarande sätt får försäkringsgivare från ett annat EES-land etablera sig eller driva gränsöverskridande verksamhet i Sverige utan särskilt tillstånd. Kravet på att bolagsordningen skall ange det geografiska området för ett försäkringsbolags verksamhet avskaffas för verksamhet som bedrivs inom EES.

Internpromemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna har inte haft någon erinran mot förslaget.

EG:s regler: Principen om en enda auktorisation är en av de grundläggande förutsättningarna för en fungerande inre marknad för finansiella tjänster. Principen har genomförts för fondföretag i det s.k. UCITS-direktivet (85/611/EEG), för banker och andra kreditinstitut i det andra banksamordningsdirektivet (89/646/EEG) samt för värdepappersföretag i direktivet (93/22/EEG) om investeringstjänster inom värdepappersområdet. Reglerna har införlivats i den svenska lagstiftningen för fondföretag genom (prop. 1992/93:90, bet 1992/93:NU10, rskr. 1992/93:110, SFS 1992:1320), för banker och andra kreditinstitut genom (prop. 1992/93:89, bet. 1992/93:NU9, rskr. 1992/93:109, SFS 1992:1613 och 1992:1610) och för andra företag än kreditinstitut som tillhandahåller värdepappers-tjänster (värdepappersföretag) genom (prop. 1994/95:50, bet. 1994/95:NU 12, rskr. 1994/95:164, SFS 1994:2004).

Principen om en enda auktorisation innebär att hemlandets auktorisation skall vara gällande inom hela EES-området, artikel 7 i både första skadeförsäkringsdirektivet och livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 5 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 4 i tredje livförsäkringsdirektivet). Auktorisationen skall ge en försäkringsgivare rätt att bedriva verksamhet i ett annat EES-land med stöd av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster. Direktiven behandlar verksamhet såväl genom sekundäretablering i ett värdland som genom gränsöverskridande verksamhet. Även tillsynsmyndigheternas roll behandlas i direktiven.

Artikel 10 i både första skadeförsäkringsdirektivet och livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 32 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet) behandlar vad som åligger en försäkringsgivare som önskar etablera en filial i ett annat medlemsland. I direktiven omfattar begreppet filial även agentur, se artikel 1.b i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet. Direktivbestämmelsen innebär också att likartade etableringsformer som anges i artikel 3 i både andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet omfattas av filialbegreppet. I den fortsatta framställningen används benämningen *sekundäretablering* som sammanfattande beteckning för filial, agentur och liknande etableringsformer.

En försäkringsgivare som önskar göra sekundäretablering inom en annan medlemsstats territorium skall underrätta hemlandets behöriga myndigheter. Underrättelsen skall innehålla uppgifter om var (i vilket land och på vilken adress) sekundäretableringen skall inrättas och namnet på företrädaren för sekundäretableringen. Dessutom skall underrättelsen innehålla en verksamhetsplan som anger vad för verksamhet som skall bedrivas från sekundäretableringen samt dess organisation. Om försäkringsgivaren skall meddela trafikförsäkring (försäkring av motorfordonsansvar med undantag av fraktförarens ansvar), skall försäkringsgivaren också bifoga en försäkran om medlemskap i värdlandets nationella försäkringsbyrå och nationell garantifond. Om en försäkringsgivare som redan driver verksamhet i ett annat EES-land från en sekundäretablering ämnar ändra verksamhetsplanen, byta adress eller utnämna ny företrädare för sekundäretableringen, skall hemlandets tillsynsmyndighet underrättas om det minst en månad i förväg.

När en försäkringsgivare underrättat hemlandsmyndigheten om avsikten att inrätta en sekundäretablering, skall hemlandsmyndigheten inom tre månader från mottagandet av underrättelsen vidarebefordra den till värdlandets behöriga myndighet och underrätta den berörda försäkringsgivaren om detta. Hemlandsmyndigheten skall även till värdlandsmyndigheten intyga att försäkringsgivarens kapitalbas inte understiger solvensmarginalen.

Hemlandsmyndigheten skall inte vidarebefordra underrättelsen om den har anledning att ifrågasätta försäkringsgivarens anseende, administrativa struktur eller finansiella situation eller hyser tvivel om företagsledarnas eller det befullmäktigade ombudets personliga lämplighet och yrkesmässiga kvalifikationer och erfarenheter i samband med den planerade verksamheten.

Om hemlandsmyndigheten finner att förutsättningarna inte är uppfyllda och därför inte vidarebefordrar försäkringsgivarens anmälan till värdlandsmyndigheten skall hemlandsmyndigheten inom tre månader underrätta försäkringsgivaren om sitt ställningstagande och ange skälen härför. En försäkringsgivare skall ha rätt till domstolsprövning vid tillsynsmyndighetens vägran eller underlåtenhet att vidarebefordra anmälningen. Detsamma gäller när försäkringsgivaren redan driver en sekundäretablering

i ett annat EES-land och hemlandsmyndigheten inte godtar en ändring av verksamhetsplan, adress eller företrädare.

Enligt principen om en enda auktorisation saknar värdlandet och dess myndigheter möjlighet att hindra att en försäkringsgivare etablerar sig inom dess territorium. I stället skall värdlandsmyndigheten underrätta hemlandsmyndigheten om vilka villkor som, med hänsyn till det allmänna bästa, enligt värdlandets regler gäller för verksamheten, se artikel 10.4 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 32 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet). En sådan underrättelse skall göras inom två månader från det att värdlandsmyndigheten tog emot hemlandsmyndighetens underrättelse. Försäkringsgivaren får genomföra etableringen och påbörja sin verksamhet när tidsfristen löpt ut eller, om värdlandsmyndigheten dessförinnan underrättat hemlandsmyndigheten, vid den tidpunkten. Se vidare om begreppet det allmänna bästa i avsnitt 6.3.

Gränsöverskridande verksamhet

Artiklarna 14, 16 och 17 i andra skadeförsäkringsdirektivet och artiklarna 11, 14 och 17 i andra livförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artiklarna 34, 35 och 36 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet innehåller bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet som är snarlika dem som gäller för etablering. Bestämmelserna innebär att gränsöverskridande verksamhet kan drivas med stöd av auktorisation i hemlandet. En försäkringsgivare som ämnar driva gränsöverskridande verksamhet i ett annat medlemsland skall göra en anmälan till hemlandets behöriga myndighet och ange vilket eller vilka slag av risker man kommer att försäkra (tredje skadeförsäkringsdirektivet) resp. vilka åtaganden man kommer att göra (tredje livförsäkringsdirektivet).

Hemlandsmyndigheten skall inom en månad efter anmälan från försäkringsgivaren överlämna ett intyg till värdlandsmyndigheten om att försäkringsföretagets kapitalbas inte understiger solvensmarginalen, vilka försäkringsklasser försäkringsföretaget har auktorisation att erbjuda samt vilka risker eller åtaganden som försäkringsgivaren avser att försäkra. Om hemlandsmyndigheten finner att informationen inte skall vidarebefordras till värdlandsmyndigheten skall försäkringsgivaren underrättas om det inom en månad varvid hemlandsmyndigheten skall ange skälen för sitt ställningstagande. Ett avslagsbeslut eller underlåtenhet att fatta beslut skall kunna överprövas av domstol. Hemlandsmyndigheten skall samtidigt som den översänder anmälan till värdlandsmyndigheten underrätta försäkringsgivaren. Försäkringsgivaren får påbörja den gränsöverskridande verksamheten samma dag som underrättelsen mottas. Värdlandet har ingen möjlighet att motsätta sig en gränsöverskridande verksamhet om hemlandsmyndigheten översänt informationen till värdlandsmyndigheten. En försäkringsgivare som redan bedriver gränsöverskridande verksamhet skall, om något förhållande som angetts i den ursprungliga anmälan till hemlandsmyndigheten ändras, meddela myndigheten i förväg.

Koncession för svenska försäkringsbolag

Den ursprungliga lydelsen av artikel 7.1 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet innebar att en auktorisation för etablering av huvudkontor skulle vara gällande inom hela medlemsstatens territorium. Det fanns dock enligt direktivbestämmelsen en möjlighet att begränsa auktorisationen till en del av medlemsstatens territorium. Genom den tredje generationens försäkringsdirektiv har direktivbestämmelsen ändrats på så sätt att en auktorisation är gällande inom hela gemenskapen (se artikel 5 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 4 i tredje livförsäkringsdirektivet). Auktorisationen skall ge försäkringsgivaren rätt att bedriva försäkringsverksamhet inom gemenskapen med stöd av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster.

Frågan är om EG:s regel om auktorisationens geografiska räckvidd föranleder någon ändring i den svenska lagstiftningen.

Enligt 2 kap. 5 § FRL skall bolagsordningen ange bl.a. området för försäkringsbolagets verksamhet, om det gäller direkt försäkring i Sverige, och, i förekommande fall, att bolaget skall driva försäkringsrörelse i utlandet. I samband med koncessionsprövningen prövar regeringen att bolagsordningen överensstämmer med FRL. Regeringen stadfäster sedan bolagsordningen och beviljar koncession, om den planerade verksamheten kan antas uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet.

Enligt regeringens mening har bolagsordningen en sådan betydelse för koncessionsprövningen att det starkt kan sättas i fråga om de nuvarande bestämmelserna om att bolagsordningen måste innehålla det geografiska verksamhetsområdet är förenliga med de aktuella direktivbestämmelserna. Regeringen anser därför att de nuvarande bestämmelserna i FRL om bolagsordningens innehåll bör ändras så att det endast är obligatoriskt att ange om bolaget avser att driva försäkringsrörelse utanför EES.

Den nya bestämmelsen bör inte utformas som ett *förbud* mot att i bolagsordningen ange en geografisk begränsning inom EES. Det skall alltså stå stiftarna fritt att, om de så önskar, ange en sådan begränsning. Med hänsyn till att det endast blir obligatoriskt att ange om försäkringsrörelse skall bedrivas utanför EES får en sådan frivillig begränsning anses förenlig med de aktuella direktivbestämmelserna.

Det kan tilläggas att bestämmelserna i den tredje generationens direktiv innebär att prövningen av om förutsättningar föreligger att bedriva verksamhet utanför hemlandet görs av hemlandsmyndigheten i samband med att försäkringsgivaren anmäler sin avsikt att driva verksamhet i ett annat EES-land. De gällande svenska koncessionsreglerna grundas på att denna prövning görs i samband med den ursprungliga koncessionsprövningen eller i anslutning till en ändring i bolagsordningen såvitt avser verksamhetsområdet. Ett införlivande av de nämnda direktivbestämmelserna innebär att nya bestämmelser bör införas om att prövningen av om förutsättningar föreligger att bedriva verksamhet i ett annat EES-land skall göras

när försäkringsbolaget faktiskt avser att starta sådan verksamhet och gör en anmälan om detta till Finansinspektionen.

Svenska försäkringsbolags sekundäretablering inom EES

För att underlätta framställningen infördes under redogörelsen för EES-avtalet begreppet *sekundäretablering* som sammanfattande benämning på filial, agentur och liknande etableringsformer. Beteckningen bör även införas i försäkringslagstiftningen (se kommentaren till 2 a kap. FRL). Uttrycket fast driftställe som infördes i försäkringslagstiftningen den 1 januari 1994, omfattar, till skillnad från sekundäretablering, även huvudkontor (se prop. 1992/93:257 s.166 samt förslaget till ny 2 kap. 2 § LEF).

Direktivens bestämmelser om sekundäretablering föranleder ändringar i FRL.

Försäkringsbolag som avser att inrätta en sekundäretablering i ett annat EES-land skall först underrätta Finansinspektionen. Underrättelsen skall innehålla uppgift om i vilket land sekundäretableringen skall inrättas, en plan för den tilltänkta verksamheten med angivande av sekundäretableringens organisation och vilket slags försäkringsverksamhet som skall drivas, uppgift om sekundäretableringens adress samt om vem som är dess företrädare. Om inspektionen efter en prövning av bolagets organisation, finansiella situation och företrädarnas kompetens och erfarenhet finner att det inte föreligger något hinder för den planerade verksamheten skall inspektionen inom tre månader vidarebefordra underrättelsen till värdlandsmyndigheten tillsammans med ett intyg om att försäkringsbolaget har en tillräcklig kapitalbas. Vårdlandsmyndigheten har därefter två månader på sig att inkomma med information om nationella villkor för verksamheten motiverade av hänsyn till det allmänna bästa, (i avsnitt 6.3 behandlas begreppet det allmänna bästa). Ett beslut av Finansinspektionen att inte vidarebefordra en anmälan om en tilltänkt utlandsetablering skall motiveras. Till följd av förvaltningslagens (1986:223) bestämmelser om motivering av beslut (20 §) uppfyller Sverige direktivens krav i det hänseendet. I fråga om möjligheterna att överklaga sådana beslut föranleder direktivbestämmelserna justeringar i FRL. Även underlåtenhet att underrätta värdlandsmyndigheten eller att meddela avslagsbeslut inom tre månader skall kunna föranleda domstolsprövning. I avsnitt 7 om straff och överklaganden föreslås ändrade regler om överklagande av Finansinspektionens beslut och om domstolsprövning i vissa fall vid underlåtelse att meddela underrättelse eller avslagsbeslut.

EES-försäkringsgivares sekundäretablering i Sverige

Enligt nu gällande regler krävs koncession för en försäkringsgivare med säte i ett annat EES-land att driva försäkringsverksamhet från en sekundäretablering i Sverige (2 kap. 1 § LEF). Koncession kan beviljas för

etablering av en agentur eller en filial eller, när det gäller en försäkringsammanslutning som t.ex. Lloyd's, en generalrepresentation.

Direktivens bestämmelser föranleder omfattande ändringar i LEF. Ändringarna innebär i huvudsak att den utländska försäkringsgivaren utan svensk koncession skall kunna etablera sig här. Hemlandsmyndigheten skall i stället underrätta Finansinspektionen om den planerade verksamheten på motsvarande sätt som inspektionen skall göra vid ett svenskt försäkringsbolags sekundäretablering inom EES. Inspektionen skall därefter underrätta hemlandsmyndigheten om eventuella svenska regler som, med hänsyn till det allmänna bästa, gäller för verksamheten här, (se angående begreppet det allmänna bästa avsnitt 6.3). Försäkringsgivaren har dock under alla förhållanden — alltså även om någon underrättelse inte sker från inspektionen — rätt att påbörja verksamheten två månader efter det att Finansinspektionen har tagit emot ett meddelande från hemlandsmyndigheten om den planerade verksamheten. Även om det således inte längre krävs svensk koncession för en EES-försäkringsgivare som ämnar driva verksamhet från en sekundäretablering här, skall etableringen fortfarande ske med antagande av någon här i landet vedertagen form (generalagentur, filial eller generalrepresentation).

Svenska försäkringsbolags gränsöverskridande verksamhet inom EES

Försäkringsbolag som vill driva gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land måste idag underrätta Finansinspektionen om sin avsikt samt bifoga en plan över den planerade verksamheten (2 a kap. 1 § FRL). Underrättelse till inspektionen krävs även när bolaget avser att marknadsföra försäkringar i Sverige från en agentur eller filial i ett annat EES-land avseende risker belägna här i landet (2 a kap. 2 § FRL).

De nuvarande bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet i FRL måste ändras på i huvudsak följande sätt. Innan ett försäkringsbolag får börja driva gränsöverskridande verksamhet gentemot ett annat EES-land skall Finansinspektionen underrättas om bolagets avsikter. Underrättelsen skall innehålla information om vilken typ av risker resp. åtaganden bolaget avser att försäkra. Inspektionen skall inom en månad vidarebefordra försäkringsbolagets underrättelse om gränsöverskridande verksamhet till mottagarlandet och samtidigt informera om vilka försäkringsklasser försäkringsföretagets har auktorisation att erbjuda och överlämna ett intyg om att försäkringsföretagets kapitalbas inte understiger solvensmarginalen. Försäkringsbolaget får påbörja verksamheten när det mottagit underrättelse från inspektionen om att informationen har avlämnats till mottagarlandet. Ovanstående gäller även när bolagets underrättelse rör ändring av en pågående verksamhet. Inspektionen har alltså en månad på sig att motsätta sig den planerade verksamheten eller ändring av pågående verksamhet om man finner att förutsättning för densamma saknas. Finansinspektionens beslut om att inte vidarebefordra ett försäkringsbolags underrättelse till värdlandsmyndigheten skall kunna överklagas hos kammarrätten. I de fall när inspektionen *underlåter* att vidarebefordra en

underrättelse skall försäkringsbolaget kunna använda sig av samma procedur som ifråga om underlåtelse vid svenska försäkringsbolags sekundäretablering inom EES dvs. begära kammarrättens förklaring att ärendet onödigt uppehålls (se vidare avsnitt 7 om straff och överklaganden).

EES-försäkringsgivares gränsöverskridande verksamhet i Sverige

Vid gränsöverskridande verksamhet med livförsäkringar som riktar sig till enskilda personligen krävs idag koncession för utländska EES-försäkringsgivare om verksamheten sker utan förmedling av en försäkringsgivare med koncession i Sverige. I andra fall räcker det med att den gränsöverskridande verksamheten föregås av anmälan till Finansinspektionen (2 kap. 2 § LEF).

De nu gällande bestämmelserna i LEF för utländska EES-försäkringsgivare att driva gränsöverskridande verksamhet måste i stor utsträckning ändras. Den utländska EES-försäkringsgivaren skall få börja driva gränsöverskridande verksamhet här i landet så snart Finansinspektionen från försäkringsföretagets hemlandsmyndighet har mottagit ett intyg om att försäkringsföretagets kapitalbas inte understiger solvensmarginalen och information om vilka försäkringsklasser försäkringsföretagets har auktorisation att erbjuda samt vilka risker eller åtaganden som försäkringsgivaren avser att försäkra, och försäkringsgivaren underrättats om att informationen översänts. Vårdlandet får emellertid kräva att, när det gäller trafikförsäkring, försäkringsgivaren utser en representant och anger dennes adress samt att försäkringsgivaren avger en förklaring om att man är medlem i vårdlandets nationella försäkringsbyrå och garantifond (i Sverige Trafikförsäkringsföreningen). Bestämmelser om representant för trafikförsäkringsgivare har redan införts i 5 § trafikskadelagen (SFS 1993:1307). Representanten skall företräda försäkringsgivaren vid försäkringsfall och ha behörighet att svara för försäkringsgivaren inför domstol, m.m. Dessa regler bör behållas oförändrade.

Regeringens förslag: Svenska försäkringsbolags verksamhet inom EES-området skall i första hand stå under Finansinspektionens tillsyn. Verksamhet som en utländsk EES-försäkringsgivare driver i Sverige skall i första hand stå under tillsyn av behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland.

Regler om utökade tillsynsbefogenheter för Finansinspektionen inför. Reglerna om befogenhet för inspektionen att inskränka ett försäkringsbolags förfogande över sina tillgångar utökas. Inspektionen skall även ha befogenhet att anmoda ett EES-land där ett svenskt försäkringsbolag driver verksamhet att vidta åtgärder motsvarande de inspektionen vidtagit.

En EES-försäkringsgivares hemlandsmyndighet får efter anmälan till Finansinspektionen företa inspektion på platsen av en försäkringsgivares sekundäretablering här i landet. Finansinspektionen skall bistå och samarbeta med hemlandsmyndigheten i dess tillsyn. Om en EES-försäkringsgivare visar sig olämplig att driva verksamhet här i landet skall inspektionen meddela detta till hemlandsmyndigheten som har att vidta åtgärder. Inspektionen har dock möjlighet att i speciellt brådskande fall vidta vissa åtgärder utan att meddela hemlandsmyndigheten.

Internpromemorians förslag: I promemorian föreslås inte någon möjlighet att inskränka ett bolags rätt att förfoga över sina tillgångar vid förverkande av bolagets koncession. Inte heller föreslås möjlighet för inspektionen att anmoda ett försäkringsbolags värdlandsmyndighet att vidta motsvarande åtgärder. I promemorian föreslås dock vidare en möjlighet för inspektionen att i vissa brådskande fall utan att först ha hört hemlandsmyndigheten bestämma hur verksamheten skall bedrivas.

Remissinstanserna: *Sveriges Advokatsamfund* har påpekat att inskränkning av ett försäkringsbolags rätt att förfoga över sina tillgångar redan när kapitalbasen underskrider solvensmarginalen enligt direktiven endast tillåts i undantagsfall. Vidare föreskriver direktiven att möjlighet till inskränkning även föreligger när det finns risk för att ett bolags finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats. Advokatsamfundet har dessutom som sin uppfattning uttalat att det faktum att promemorians förslag saknar regler om konsekvenser av förfogande i strid med beslut om inskränkning av förfoganderätten skall tolkas som att rättshandlingen inte blir civilrättsligt ogiltig.

Hemlandstillsynens omfattning

Hemlandets tillsynsmyndighet är enligt direktiven ensam ansvarig för den finansiella tillsynen av de försäkringsgivare som har sitt säte i landet. Detta gäller oavsett var inom gemenskapen försäkringsgivaren driver sin verksamhet och oavsett om dennes verksamhet i en annan medlemsstat drivs från en sekundäretablering eller genom gränsöverskridande verksamhet. Hemlandsmyndigheterna skall dessutom kräva att försäkringsgivarna har sunda metoder för administration och bokföring samt lämpliga rutiner för intern kontroll, artikel 13 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 15 i första livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 9 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 8 i tredje livförsäkringsdirektivet).

Hemlandsmyndigheten skall ha löpande tillsyn över att försäkringsgivaren, även efter det att auktorisation beviljats, uppfyller förutsättningarna för auktorisation i enlighet med artikel 8 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 6 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 5 i tredje livförsäkringsdirektivet). Grund för återkallelse föreligger när ett försäkringsbolag inte längre uppfyller villkoren för att bedriva försäkringsverksamhet, artikel 22.1 b i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 26.1 b i första livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 14 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 13 i tredje livförsäkringsdirektivet).

Medel för tillsynen

Inom ramen för sin tillsyn skall hemlandsmyndigheten kunna genomföra inspektioner på plats hos sekundäretableringar i andra länder, dock först efter att ha informerat värdlandsmyndigheten, artikel 14 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 16 i första livförsäkringsdirektivet (i lydelse enligt artikel 10 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 9 i tredje livförsäkringsdirektivet). Värdlandsmyndigheten får medverka vid en sådan kontroll.

Hemlandet skall ålägga en försäkringsgivare att återkommande ge in redovisning och övrig dokumentation om verksamheten inom EG som behövs för tillsynen, artikel 19 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 23 i första livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 11 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och 10 i tredje livförsäkringsdirektivet).

Varje medlemsstat skall vidta alla åtgärder som behövs för att dess behöriga myndighet skall få de befogenheter och resurser som behövs för tillsyn över försäkringsgivare i och utanför den egna medlemsstaten. I direktiven nämns särskilt åtgärder som gör det möjligt att göra ingående undersökningar genom inhämtande av uppgifter och begäran att få in handlingar angående försäkringsrörelsen samt genom inspektion på plats

i ett företags lokaler. Vidare skall myndigheten ha möjlighet att vidta alla nödvändiga och lämpliga åtgärder beträffande företaget, dess ledning eller personer med avgörande inflytande över företaget för att se till att verksamheten bedrivs i enlighet med nationella lagar och författningar, att försäkringsgivaren följer verksamhetsplanen i dess tvingande delar samt att förhindra och undanröja missförhållanden som är till förfång för försäkringstagarna. Varje medlemsstat skall dessutom ge sin behöriga myndighet befogenhet att tillse att försäkringsgivaren fullgör sina åligganden i dessa hänseenden, om nödvändigt genom att använda tvångsmedel, och vid behov på rättslig väg.

Enligt artikel 8 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet (i deras lydelse enligt artikel 6 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 5 i tredje livförsäkringsdirektivet) samt artikel 29 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet får hemlandsmyndigheten inte anta bestämmelser om krav på förhandsgodkännande eller löpande redovisning av allmänna eller särskilda villkor, premietariffer eller av formulär och andra tryckta handlingar för användning i mellanhavanden med försäkringstagarna. För livförsäkring gäller förbudet även tekniska grunder för premieberäkning och beräkning av tekniska avsättningar. Förbudet avser krav på såväl redovisning vid själva koncessionstillfället som anmälan under verksamhetens gång. Dock får hemlandet föreskriva regelmässig underrättelse av tekniska grunder för premieberäkning och beräkning av tekniska avsättningar för att kontrollera att nationella bestämmelser rörande försäkringsmatematiska principer efterlevs. Förbudet för förhandsgranskning av grunder för försäkringsverksamheten behandlas särskilt i avsnitt 5.2. Enligt artikel 29 i tredje skadeförsäkringsdirektivet får dock hemlandsmyndigheten genom stickprovskontroll kräva att försäkringsvillkor och andra dokument företes för att kontrollera överensstämmelse med de nationella bestämmelserna rörande försäkringsavtal.

Hemlandets tillsyn över försäkringsgivares överlåtelse av sitt försäkringsbestånd behandlas särskilt i avsnitt 6.4.

Hemlandsmyndighetens ingripandemöjligheter

Om en försäkringsgivare inte följer bestämmelserna om försäkringstekniska avsättningar eller inte uppfyller kraven på garantifondens storlek får hemlandsmyndigheten förbjuda företaget att fritt förfoga över sina tillgångar, artikel 20 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 24 i första livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 13 tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 12 i tredje livförsäkringsdirektivet). Sådana åtgärder får i undantagsfall vidtas av hemlandsmyndigheten även när solvensmarginalen underskrider den föreskrivna miniminivån om myndigheten bedömer att försäkringsgivarens finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats. Myndigheterna i de länder där försäkringsgivaren bedriver verksamhet skall i förväg informeras om åtgärden. Även efter det att en åtgärd vidtagits skall de behöriga myndigheterna i länder

där försäkringsgivaren driver verksamhet informeras och på begäran av hemlandsmyndigheten vidta samma åtgärder beträffande de av försäkringsgivarens tillgångar som är belägna inom landet och som anges av hemlandsmyndigheten. Enligt artikel 27 i första skadeförsäkringsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 13 i assistansdirektivet (84/641/EEG), och artikel 31.2 i första livförsäkringsdirektivet skall motsvarande gälla även för agenturer och filialer till försäkringsgivare med huvudkontor utanför gemenskapen.

I första generationens försäkringsdirektiv föreskrivs att grund för återkallelse av auktorisationen föreligger när försäkringsgivaren inte inom angiven tid vidtar de åtgärder som fastställts i en rekonstruktions- eller finansieringsplan för återställande av ett företags finansiella ställning, när försäkringsgivaren inte längre uppfyller villkoren för tillståndet eller när försäkringsgivaren allvarligt åsidosätter sina skyldigheter enligt de regler den omfattas av. I tredje generationens försäkringsdirektiv, artikel 22 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 26 i första livförsäkringsdirektivet (i lydelse enligt artikel 14 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 13 i tredje livförsäkringsdirektivet), har som ytterligare grunder för återkallande av en auktorisation angivits att en försäkringsgivare inte utnyttjar auktorisationen inom tolv månader, uttryckligen avstår från auktorisation eller upphör att utöva verksamhet under en längre tid än sex månader. Enligt de nya bestämmelserna är det hemlandsmyndigheten som återkallar auktorisationen även beträffande bolagets verksamhet i andra medlemsstater. Detta har sin grund i att en auktorisation som godkänts av hemlandet gäller inom hela EG enligt principen om en enda auktorisation, se avsnitt 6.1. Hemlandsmyndigheten skall anmäla återkallelse eller upphörande av auktorisationen till de behöriga myndigheterna i övriga medlemsstater där försäkringsgivaren driver försäkringsverksamhet, varpå dessa är skyldiga att hindra försäkringsgivaren från att där inleda ny verksamhet. (Redan i första generationens försäkringsdirektiv stadgas om hemlandsmyndighetens skyldighet att i samarbete med värdlandsmyndigheterna vidta alla de åtgärder som behövs till skydd för de försäkrades intressen varvid särskilt poängteras möjligheten att i detta syfte inskränka försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar).

Värdlandsmyndighetens befogenheter

Reglerna om hemlandstillsyn innebär inte att värdlandets lagar saknar tillämpning för försäkringsgivare som driver försäkringsverksamhet genom en sekundäretablering eller gränsöverskridande verksamhet inom värdlandets territorium, eller att allt ansvar och alla befogenheter tas ifrån värdlandsmyndigheten. Innan verksamheten vid en sekundäretablering inleds skall värdlandsmyndigheten ha viss tid på sig att ange under vilka villkor som verksamheten får bedrivas. Sådana villkor skall vara motiveerade av hänsyn till det allmänna bästa, (se avsnitt 6.3 om begreppet det allmänna bästa).

Enligt artikel 45 i tredje skadeförsäkringsdirektivet får medlemsstaterna föreskriva att de försäkringsgivare som driver verksamhet inom deras territorium skall ansluta sig till och delta i garantisystem som är avsedda att säkerställa utbetalning av försäkringssättning till försäkringstagare och skadelidande tredje man. En förutsättning för att kräva anslutning till en sådan garantiordning är att kravet även gäller inhemska försäkringsgivare.

Värdlandets myndighet får i likhet med hemlandsmyndigheten inte anta bestämmelser om krav på förhandsgodkännande eller löpande redovisning av allmänna eller särskilda villkor, premietariffer eller av formulär och andra tryckta handlingar för användning i mellanhavanden med försäkringstagarna. För livförsäkring gäller förbudet även tekniska grunder för premieberäkning och beräkning av tekniska avsättningar. Under verksamhetens gång får dock värdlandsmyndigheten kräva redovisning av villkor och andra tryckta handlingar för att genom stickprovskontroll kontrollera att dessa överensstämmer med den nationella lagstiftningen rörande försäkringsavtal. Kontrollen får dock inte vara ett villkor för en fortsatt verksamhet i landet. Detta följer av artiklarna 29 och 39 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet.

Värdlandsmyndigheten kan begära att få ta del av de dokument som den behöver för kontroll av att nationella bestämmelser i övrigt iakttas, artikel 40 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet. I den mån begäran avser områden reglerade av EG är en förutsättning givetvis att det inte strider mot diskrimineringsprincipen, dvs. reglerna skall inte syfta till ett gynnande av försäkringsgivare som har värdlandet som hemland. Samma artikel ger värdlandsmyndigheten rätt att ingripa mot utländska försäkringsgivare som överträder föreskrifter som gäller för dem i värdlandet. Genom artikeln erhåller värdlandet i stort sett samma möjligheter till ingripanden vad gäller sekundäretableringar inom dess territorium som redan gäller gränsöverskridande verksamhet enligt andra generationens direktiv.

Vid ingripanden skall värdlandsmyndigheten följa en viss procedur. Det i artikeln anvisade förfarandet innebär att värdlandsmyndigheten i första hand skall anmoda försäkringsgivaren att vidta rättelse. Om anmodan inte följs skall myndigheten underrätta behörig hemlandsmyndighet som har att ingripa mot försäkringsgivaren. Om missförhållandena inte upphör, trots att hemlandsmyndigheten vidtagit åtgärder eller till följd av att ett ändamålsenligt ingripande inte kan ske i hemlandet, får värdlandsmyndigheten vidta de åtgärder som behövs för att fortsatta överträdelser skall förhindras. Om det oundgängligen krävs får myndigheterna hindra den tredskande försäkringsgivaren att ingå nya försäkringsavtal i värdlandet.

I vissa fall skall värdlandsmyndigheten vidta åtgärder efter anmaning av hemlandsmyndigheten. Enligt artikel 22 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 26 i första livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 14 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 13 i tredje livförsäkringsdirektivet) skall värdlandsmyndigheten efter anmälan från hemlandsmyndigheten vidta nödvändiga åtgärder för att hindra försäkringsgivaren från att påbörja ny försäkringsverksamhet inom dess terri-

torium när den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland återkallar försäkringsgivarens auktorisation. Vårdlandsmyndigheten skall också på begäran av hemlandsmyndigheten begränsa eller förbjuda en försäkringsgivares förfoganderätt över sina tillgångar. Ytterligare befogenheter för vårdlandet på initiativ från behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland framgår av avsnitt 6.4 om överlåtelse av försäkringsbestånd.

Informationsutbyte och sekretess

Direktiven innehåller flera regler om informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheterna samt mellan tillsynsmyndigheterna och försäkringsgivarna.

Artikel 38 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet ger medlemsstaten rätt att av en försäkringsgivare, som driver verksamhet i landet med stöd av etableringsrätten eller friheten att tillhandahålla tjänster, kräva att handlingar som skall lämnas till vårdlandets myndigheter skall vara skrivna på landets officiella språk.

Artikel 44 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 43 i tredje livförsäkringsdirektivet innehåller en förpliktelse för försäkringsgivare som driver verksamhet i en annan medlemsstat att förse hemlandets tillsynsmyndighet med vissa uppgifter om verksamheten. Beträffande det närmare innehållet i uppgifterna hänvisas till de aktuella bestämmelserna i direktiven, (bilaga 7 och 8). Hemlandets tillsynsmyndighet skall om det begärs överlämna en sammanfattning av uppgifterna till de behöriga myndigheterna i de medlemsstater där försäkringsbolaget är sekundäretablerat eller driver gränsöverskridande verksamhet.

Artikel 16 i tredje skadeförsäkringsdirektiv och artikel 15 i tredje livförsäkringsdirektivet innehåller regler om sekretess, tystnadsplikt och om utbyte av information mellan tillsynsmyndigheterna.

Skälen för regeringens förslag: Genom införlivandet i svensk lagstiftning av första och andra generationens försäkringsdirektiv genomfördes det första steget mot hemlandstillsyn på så sätt att hemlandsmyndigheten har ansvar för tillsyn över soliditeten (prop. 1992/93:257). Genom tredje generationens direktiv genomförs nu hemlandstillsynen fullt ut.

Även om det inte sägs klart i direktiven måste hemlandstillsynen förstås så att inte endast den egentliga tillsynen utan även vissa delar av hemlandets relevanta lagstiftning blir gällande för företagets verksamhet i andra EES-länder.

Beträffande frågan om vilket lands försäkringsavtalslag som skall tillämpas finns särskilda EG-harmoniserade regler i lag (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal.

I propositionen om ändrad lagstiftning för försäkringsverksamhet med anledning av EES-avtalet (prop. 1992/93:257 s. 154) uttalade föredragande statsrådet att det ligger i sakens natur att gränsöverskridande verksamhet i allt väsentligt faller under de lagar som gäller i det land från vilket verksamheten bedrivs. Svensk lags tillämplighet på verksamhet som

utgår från här etablerade filialer har för värdepappersföretags del berörts av regeringen i propositionen Nya kapitaltäckningsregler (prop. 1994/95:50 s. 132 f.). De överväganden som gjorts där är i huvudsak tillämpliga även på försäkringsgivare.

Såvitt gäller försäkringsgivares verksamhet här i landet genom agentur gör direktiven ingen skillnad mellan filialer och agenturer. Visserligen utgör en agentur inte en integrerad del av försäkringsgivaren utan är en självständig juridisk eller fysisk person. Den verksamhet som bedrivs ingår dock i försäkringsgivarens totala verksamhet. Hemlandsmyndigheten har därigenom ett legitimt intresse av att effektivt kunna övervaka verksamheten i utlandet även om den bedrivs genom självständig agentur. Även beträffande agenturer är därför regeringens tidigare överväganden i prop. 1994/95:50 s. 132 f. tillämpliga.

Det kan tilläggas att svenska försäkringsavtalsrättsliga regler i huvudsak är tillämpliga när det är fråga om svenska risker eller åtaganden.

Tillsynsmedel och befogenheter beträffande svenska försäkringsbolag

Direktiven anger en miniminivå för hemlandsmyndighetens tillsynsmedel och befogenheter. Flera av dessa står redan idag till inspektionens förfogande, t.ex. möjligheten att genom stickprovskontroll granska bolagens försäkringsvillkor och andra dokument och handlingar som bolaget använder i mellanhavande med försäkringstagarna. Förbudet av förhandsgranskning av grunder för försäkringsverksamheten behandlas särskilt i avsnitt 5.2.1.

Direktivbestämmelserna påkallar dock vissa förändringar. Ändringarna avser utökad skyldighet att i vissa fall begränsa försäkringsbolagets förfoganderätt över sina tillgångar samt en löpande prövning av ägare med kvalificerat innehav i bolaget. Beträffande prövningen av större ägare, se avsnitt 5.1.

Enligt 19 kap. 11 § FRL får regeringen besluta om förbud eller begränsning av ett försäkringsbolags förfoganderätt över sina tillgångar när bolaget inte följer gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder eller inte uppfyller gällande krav på garantibelopp. Bestämmelsen måste i enlighet med direktiven ändras så att möjlighet till sådant ingripande föreligger även när bolagets kapitalbas understiger solvensmarginalen och bolagets finansiella ställning riskerar att ytterligare försämrats. Vidare bör det införas en möjlighet för inspektionen att begränsa eller förbjuda ett bolags förfogande över sina tillgångar i avvaktan på rättens beslut enligt 14 kap. 3 § FRL om likvidation med anledning av förverkande av bolagets koncession. För att ge försäkringsbolaget möjlighet till materiell prövning av ett beslut om en sådan inskränkning, och för att tillgodose de krav på snabbhet som ett sådant ingripande påkallar, bör ett beslut om inskränkning av ett bolags förfoganderätt fattas av Finansinspektionen istället för av regeringen.

Finansinspektionen har anmärkt att internpromemorian inte berör frågan om löpande tillsyn av ledningens lämplighet och framhållit att inte heller direktiven innehåller någon sådan regel.

Grund för återkallelse av koncession föreligger enligt artikel 22 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 26 i första livförsäkringsdirektivet bl.a. om försäkringsbolaget inte längre uppfyller villkoren för tillstånd att bedriva försäkringsverksamhet. Bestämmelsen skall enligt regeringens mening tolkas som ett mandat för en löpande tillsyn av bl.a. företagsledningens lämplighet, (se även avsnitt 5.1.2). *Finansinspektionens* uppgift enligt 19 kap. 1 § FRL att löpande verka för en sund utveckling av försäkringsväsendet får därmed anses omfatta även denna prövning. Därmed föreligger också möjlighet för *Finansinspektionen* att förelägga om rättelse eller återkalla koncessionen när ett bolag inte uppfyller förutsättningarna för verksamheten (19 kap. 11 § FRL). Till detta kommer att grund för återkallelse av koncessionen enligt 19 kap. 11 § FRL föreligger om ett bolag inte längre uppfyller kraven på koncession.

När *Finansinspektionen* fattat beslut om att begränsa eller förbjuda ett bolags förfoganderätt över sina tillgångar kan inspektionen anmoda värdlandsmyndigheterna att vidta motsvarande åtgärder beträffande de av bolagets tillgångar som finns inom värdlandets territorium. En regel med den innebörden bör därför införas i FRL. Motsvarande gäller när bolagets koncession förverkats och åtgärder skall vidtas till skydd för försäkringstagarnas intressen. De åtgärder som här står till inspektionens förfogande inkluderar en möjlighet att begränsa eller förbjuda bolagets förfoganderätt över sina tillgångar.

Sveriges advokatsamfund har övervägt vilken civilrättslig innebörd ett förfogande i strid med ett förbud skall ha och därvid kommit fram till att det får antas att sådana förfoganden är civilrättsligt giltiga. Regeringen delar advokatsamfundets uppfattning om att ett förfogande i strid med *Finansinspektionens* förbud torde vara civilrättsligt giltigt. Sådant förfogande bör dock kunna stävjas genom att förbudet förenas med vite. En möjlighet att förena förbud med vite bör, på samma sätt som redan gäller enligt LEF, införas i FRL.

Vidare föreslås en uttrycklig regel om att inspektionen skall ingripa mot ett försäkringsbolag som driver verksamhet i ett annat EES-land om den behöriga myndigheten i det landet uppmärksammar inspektionen på att det råder missförhållanden.

Tillsyn över utländska EES-försäkringsgivare

Finansinspektionen skall alltså inte utöva någon finansiell tillsyn över den verksamhet som en försäkringsgivare från ett annat EES-land driver här i landet genom sekundäretablering eller gränsöverskridande verksamhet. *Finansinspektionen* skall emellertid följa verksamheten i den mån det behövs för att fullgöra sina skyldigheter i övrigt enligt svensk lag eller föreskrift som meddelats med stöd av lag samt de regler inom hemlandsmyndighetens kompetensområde som värdlandet i enlighet med direktiven

tillåts behålla förutsatt att de är motiverade enligt principen om det allmänna bästa, se avsnitt 6.3. Inspektionen får inte företa någon granskning på förhand eller löpande av försäkringsvillkor, tekniska grunder för beräkning av premietariffer och tekniska avsättningar eller formulär och andra tryckta handlingar för användning i mellanhavanden med försäkringstagarna. Däremot har inspektionen möjlighet till granskning genom stickprovskontroll av försäkringsvillkoren och formulär och andra tryckta handlingar som används för mellanhavanden med försäkringstagarna.

Finansinspektionen skall, om försäkringsgivare inte följer de svenska rättsregler som de är bundna av eller om försäkringsgivaren på annat sätt visar sig vara olämplig att driva försäkringsverksamhet här, kunna förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse (artikel 40 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och livförsäkringsdirektivet). Om rättelse inte sker bör inspektionen överlämna ärendet till hemlandsmyndigheten. Om hemlandsmyndighetens ingripande inte heller hjälper skall inspektionen ha möjlighet att ingripa mot överträdelsen och vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. Detta får, om det oundgängligen krävs, ske genom förbud för försäkringsgivaren att ingå nya försäkringsavtal. Inspektionen skall informera och samråda med hemlandsmyndigheten innan åtgärder vidtas. I brådskande fall bör inspektionen få vidta åtgärder för att förhindra ytterligare överträdelser även om hemlandsmyndigheten inte informerats i förväg. De nu angivna reglerna bör gälla oberoende av om verksamheten drivs från en sekundäretablering eller genom gränsöverskridande verksamhet.

Sveriges advokatsamfund har efterlyst en möjlighet för inspektionen att i brådskande fall förbjuda EES-försäkringsgivare att fritt förfoga över sina tillgångar här i landet utan att invänta hemlandsmyndighetens samtycke.

Direktiven tillåter inte ett ingripande av värdlandsmyndigheten av den art som advokatsamfundet efterlyser. Möjligheten att begränsa eller förbjuda förfoganderätten av en försäkringsgivares tillgångar är knuten till den finansiella tillsynen vilket är hemlandsmyndighetens exklusiva kompetensområde. Artikel 40 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet ger som nämnts värdlandsmyndigheten möjlighet att ingripa genom att t.ex. förhindra fortsatt verksamhet i landet när försäkringsgivaren bryter mot regler inom värdlandets kompetensområde. Ett exempel på ett sådant ingripande är när viss typ av försäkring inte är tillåten i värdlandet med hänsyn till det allmänna bästa. Värdlandet har då möjlighet att ingripa mot överträdelse av förbudet, i brådskande fall utan föregående samråd med hemlandet. Inspektionen skall också under alla förhållanden biträda hemlandsmyndigheten vid verkställigheten av ingripandena.

Enligt 5 kap. 14 § LEF skall Finansinspektionen förordna ett ombud för företrädaren för en sekundäretablering, om en företrädare av en eller annan anledning inte längre upprätthåller sin post. För att stå i överensstämmelse med principen om hemlandstillsyn bör dock initiativet till en sådan åtgärd komma från hemlandsmyndigheten. Bara om saken inte tål uppskov på grund av att försäkringstagarnas intressen äventyras bör

Finansinspektionen kunna förordna om ersättare för företrädaren och i så fall omgående informera hemlandsmyndigheten. Av samma anledning bör de detaljerade regler upphävas som fastställer Finansinspektionens befogenheter när en försäkringsgivares verksamhet här i landet upphör. Det kan dock tänkas att inspektionen, inom ramen för sin skyldighet att biträda hemlandsmyndigheten, på dess begäran ändå aktivt kommer att få delta i avvecklingen av verksamheten.

I LEF finns också en rad detaljerade regler som anger förutsättningarna för en försäkringsrörelses bedrivande och hur verksamheten skall drivas. Det finns bestämmelser om bl.a. rapportering av försäkringstekniska skulder, grunder för livförsäkringar, redovisning av tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring, skyldighet att föra register över dessa tillgångar och försäkringstagarnas särskilda förmånsrätt i tillgångarna, samt att försäkringstekniska beräkningar skall utföras under överinseende av en av Finansinspektionen godtagen aktuarie. Det ankommer fortsättningsvis på hemlandsmyndigheten att kontrollera att en försäkringsgivares verksamhet här i landet är godtagbar i dessa hänseenden. Alla dessa regler skall därför upphävas. Försäkringstagarnas särskilda förmånsrätt behandlas särskilt i avsnitt 5.5.10.

När det gäller skadeförsäkringsverksamhet får EES-försäkringsgivare enligt direktiven tvingas att delta i en garantiordning för att säkerställa att skadeersättning kan betalas till skadelidande försäkringstagare om en sådan garantiordning finns enligt ett lands nationella bestämmelser. En sådan skyldighet finns redan beträffande trafikförsäkring. En behandling av frågan om inrättande av en allmän garantiordning ligger inom ramen för Försäkringsutredningens fortsatta arbete. Mot den bakgrunden är regeringen inte nu beredd att föreslå någon lagändring med anledning av den ifrågavarande direktivbestämmelsen.

Informationsutbyte och sekretess

För att tillsynen över försäkringsgivare som verkar i olika länder skall bli effektiv är det av största vikt att EG-reglerna om obligatoriskt utbyte av information och fortlöpande samarbete mellan tillsynsmyndigheterna fungerar väl. Enligt 19 kap. 1 § FRL och 22 a § LUF skall Finansinspektionen ha ett nära samarbete med andra länders myndigheter. Enligt regeringens bedömning finns det inte något behov av lagändring med anledning av direktivens bestämmelser.

Direktiven ger rättighet att kräva att den information som inges av en EES-försäkringsgivare som driver försäkringsverksamhet i Sverige genom sekundäretablering eller gränsöverskridande verksamhet skall vara författad på svenska. Enligt 8 kap. 3 § LEF skall en försäkringsgivare på begäran bifoga bestyrkt svensk översättning av de handlingar som lämnas in.

Svensk myndighets möjlighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter regleras i 1 kap. 3 § tredje stycket i sekretesslagen. I prop. (1994/95:50) Nya kapitaltäckningsregler m.m. s. 135 har regeringen gjort den bedömningen att bestämmelsen ger Finansinspektionen goda möjligheter att i

tillsynsarbetet lämna ut handlingar och uppgifter till behöriga utländska myndigheter. Det finns inte anledning att här göra en annan bedömning.

Såvitt avser sekretess för uppgifter som erhållits från en utländsk myndighet har även den frågan behandlats av regeringen i nyss nämnd proposition. Regeringens bedömning där, som det inte heller här finns anledning att frånga, är att 8 kap. 5 § sekretesslagen är tillämplig på information som erhållits i enlighet med bestämmelser grundade på EG-direktiv.

Skatterättsliga konsekvenser

De nya reglerna om gränsöverskridande verksamhet (och överlåtelse av livförsäkringsbestånd, se avsnitt 6.4) aktualiserar frågan om ändringar i skattereglerna i syfte att säkerställa beskattningen. Regeringen avser att återkomma i dessa frågor under våren.

6.3 Begreppet det allmänna bästa

Enligt artikel 28 (om förbud mot att hindra försäkringstagare från att teckna försäkring) och artikel 41 (om förbud mot att hindra marknadsföring i landet) i tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet samt artikel 54 i tredje skadeförsäkringsdirektivet (om sjukförsäkring), kan friheten att tillhandahålla tjänster inskränkas om det kan motiveras med hänsyn till skyddet av det allmänna bästa. Vid sekundär-etablering skall värdlandsmyndigheten enligt första skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivets artikel 10 (i dess lydelse enligt artikel 32 i tredje skade- och livförsäkringsdirektivet) meddela myndigheten i försäkringsgivarens hemland vilka nationella regler, motiverade utifrån det allmänna bästa, som försäkringsgivaren har att rätta sig efter. De nationella reglerna till skydd för det allmänna bästa gäller dock för försäkringsgivaren även om värdlandsmyndigheten skulle underlåta att informera om reglerna. Inget hindrar alltså att myndigheten även vid uteblivet meddelande ingriper mot överträdelser av reglerna. Värdlandsmyndighetens informationsskyldighet skall ses som ett sätt att förebygga att en försäkringsgivare av okunskap om de nationella reglerna gör sig skyldig till överträdelser av desamma.

I ingresserna till tredje skadeförsäkringsdirektivet (punkt 19) och tredje livförsäkringsdirektivet (punkt 20) påpekas att det ligger i försäkringstagarnas intresse att ha tillgång till bredast möjliga försäkringsutbud så att de kan välja vad som bäst motsvarar deras behov. Det land där risken är belägen eller, när det gäller livförsäkring, landet där åtagandet har gjorts, har ansvaret för att det inte finns några hinder för detta. Dock får inskränkning göras om en försäkringsprodukt eller tillhandahållandet av den strider mot det allmänna bästa i landet och det allmänna bästa inte redan är skyddat genom regler i försäkringsgivarens hemland. Vidare

skall inskränkningen stå i proportion till det avsedda målet och vara objektivt nödvändig för att uppnå det önskade skyddet. Inskränkningarna måste givetvis tillämpas utan diskriminering på alla företag som är verksamma inom landet.

Det allmänna bästa har även behandlats av EG-domstolen i de s.k. koassuransdomarna från 1986. Domstolen angav därvid kriterier för accepterande av sådana restriktioner liknande de som nu återfinns i ingresserna till den tredje generationens försäkringsdirektiv.

Ur domstolens uttalande kan uttolkas att vissa nationella restriktioner accepteras om de syftar till att skydda det allmänna bästa i väntan på att harmoniseringen och samordningen av medlemsstaternas normer på området framskridit. Efter hand som arbetet med EG-harmoniseringen gått framåt sedan 1986, framför allt genom antagandet av tredje generationens försäkringsdirektiv, bör utrymmet för inskränkningar med hänvisning till det allmänna bästa ha minskat. Direktiven lämnar dock som nämnts öppningar där inskränkningar motiverade av hänsyn till det allmänna bästa är möjliga. Som exempel på nationell regel som fortfarande anses innebära en försvarbar inskränkning av den inre marknadens fria rörlighet för tjänster och principen om produktfrihet brukar nämnas förbudet i Italien för dess medborgare att teckna kidnappingsförsäkring. Det anses föreligga en risk för en ökning av antalet kidnappningar om det finns en försäkring som gör det möjligt för brottslingen att få ut en lösesumma. Ett förbud mot en försäkring som så uppenbart medför risk för ökad grov brottslighet i ett land, ställt mot försäkringens existensberättigande och den förlust marknaden skulle lida om den förbjöds, får anses vara en proportionell åtgärd utifrån det allmänna bästa och därmed ett godtagbart undantag från principen om produktfrihet.

I förarbetena till den lagstiftning som införlivar den tredje generationens försäkringsdirektiv med dansk rätt hävdas bl.a. följande. Inskränkande nationella regler om försäkringsavtal, produktansvar och allmänna försäkringsvillkor är godtagbara så länge de kan motiveras med stöd av den principen om det allmänna bästa. Dessa områden är inte EG-harmoniserade och därför endast underkastade nationell kompetens. När det gäller de områden där regelverket harmoniserats krävs att en möjlighet till undantag uttryckligen anvisas i en direktivbestämmelse. Sådana möjligheter ges i artiklarna rörande produktfrihet, marknadsföring och regler om vissa sjuk- och arbetsskadeförsäkringar.

Med stöd av sådana undantagsmöjligheter har i den danska rättsordningen några förbud behållits. Så gäller t.ex. förbud mot att, utan den försäkrades samtycke, teckna livförsäkring där försäkringsgivaren vid den försäkrades död förpliktar sig att utbetala större belopp än inbetalda premier och räntor, förbud mot att teckna livförsäkring där försäkringsgivaren åtar sig att betala ut ett större belopp än inbetalda premier och räntor vid dödsfall som inträffar innan den försäkrade fyllt åtta år, s.k. änglamarkersförsäkring. Syftet är att motverka brott som ger ekonomisk vinning för en gärningsman.

Regler som kan inskränka friheterna enligt den tredje generationens direktiv måste således prövas mot bakgrund av principen om det allmänna bästa.

Principen om produktfrihet

Principen om produktfrihet innebär att försäkringstagaren fritt skall få välja försäkringsgivare och försäkringsprodukt. Från en annan utgångspunkt innebär principen en strävan mot minsta möjliga hinder för marknadsföring och utveckling av nya försäkringsprodukter. Enligt ingresserna till de tredje skade- resp. livförsäkringsdirektiven, punkt 19 och 20, är det i försäkringstagarnas intresse att ha tillgång till största möjliga utbud av försäkringsprodukter. Det åligger varje EES-land att se till att de produkter som erbjuds inom EES kan avsättas i landet. Enligt artikel 28 i båda direktiven får det land där risken är belägen resp. landet för åtagandet inte hindra försäkringstagare att teckna försäkringar som är godkända i försäkringsgivarens hemland. Dock har man ansett det nödvändigt att väga produktfriheten mot ett rimligt skydd för det allmänna bästa dvs. konsumentskyddsaspekten och landets nationella policy, varför man från principen får göra undantag för försäkringsavtal som står i strid med rättsregler motiverade av det allmänna bästa, jämför den tidigare nämnda italienska kidnappningsförsäkringen och den danska s.k. änglamakerskeförsäkringen. I avsnitt 5.3 har konstaterats att vissa bestämmelser på trafikförsäkringsområdet inte är förenliga med principen om produktfrihet och inte heller kan motiveras med hänsyn till det allmänna bästa. De författningsändringar som därför kan komma ifråga att genomföras ligger inte på lagnivå. Inte heller på något annat område har något behov av lagändringar kunnat konstateras med anledning av de aktuella direktivbestämmelserna.

Marknadsföring

Artikel 41 i båda direktiven innehåller en regel om marknadsföring. Enligt bestämmelsen skall försäkringsgivare ha rätt att marknadsföra försäkringar i ett värdland, så länge det sker i överensstämmelse med sådana regler om innehåll och form som värdlandet antagit för att skydda det allmänna bästa. De svenska reglerna om t.ex. otillbörlig marknadsföring torde vara förenliga med dessa direktivbestämmelser. Det torde därför inte behövas någon lagstiftningsåtgärd med anledning av direktivbestämmelserna.

Regler om vissa sjuk- och arbetsskadeförsäkringar

Enligt tredje skadeförsäkringsdirektivet, artiklarna 54 och 55, kan ett land i viss utsträckning ställa nationella villkor för att en EES-försäkrings-

givare skall kunna tillhandahålla försäkringar. Enligt artikel 54 har ett land möjlighet att ställa upp vissa regler för sjukförsäkringar om landets rättsordning medger att sådana försäkringar helt eller delvis kan ersätta det skydd som ges genom det obligatoriska sjukförsäkringssystemet. Reglerna skall i så fall vara motiverade av hänsyn till det allmänna bästa. Artikel 55 behandlar arbetsskadeförsäkringar som meddelas av försäkringsföretag inom ramen för ett nationellt obligatoriskt arbetsskadeförsäkringssystem.

I Sverige medger inte vår rättsordning att sådana försäkringar får förekomma som avses i de nämnda direktivbestämmelserna. Någon lagstiftningsåtgärd behövs således inte.

Företrädare vid gränsöverskridande verksamhet av obligatorisk försäkring

I vissa fall har intresset av skydd mot risker ansetts vara så starkt att ett försäkringsobligatorium införts i lagstiftningen. Det viktigaste exemplet torde vara kravet på att motorfordon skall vara trafikförsäkrade. Andra exempel utgörs av reglerna om obligatorisk atomansvarighetsförsäkring, oljeskadeförsäkring, försäkringsmäklarförsäkring och byggskadeförsäkring.

Genom den tredje generationens försäkringsdirektiv genomförs friheten att tillhandahålla även dessa slag av försäkringar över gränserna inom EES. Emellertid medges länderna rätt att ställa som villkor för att trafikförsäkring skall få meddelas genom gränsöverskridande verksamhet att försäkringsgivaren har en representant i landet. En sådan bestämmelse finns numera i 5 § trafikskadelagen. Direktiven innehåller däremot inte någon motsvarande bestämmelse beträffande andra slags försäkringar. Gemensamt för de verksamheter som här i landet skall täckas av obligatoriska försäkringar är att verksamheten kan leda till att tredje man drabbas av skador. Det skulle kunna hävdas att ett generellt villkor om representant här i landet skall gälla för alla former av obligatorisk försäkring som meddelas genom gränsöverskridande verksamhet. Ett sådant villkor måste i så fall kunna motiveras av skyddet för det allmänna bästa. Å andra sidan bygger de reformer som genomförs i detta lagstiftningsärende på ett ömsesidigt godtagande av EES-ländernas regelverk och tillsynssystem. Utgångspunkten bör därför vara att en försäkringsgivare som enligt en anmälan till hemlandets tillsynsmyndighet driver gränsöverskridande verksamhet skall kunna hantera försäkringsfall på ett sätt som är tillfredsställande även för skadelidande i ett annat land. Om missförhållanden uppdagas har Finansinspektionen möjlighet att anmoda försäkringsgivaren att rätta sig och att påtala missförhållandet för hemlandets behöriga myndighet.

Finansinspektionen bör, i samråd med andra länders myndigheter, följa utvecklingen i denna fråga. Skulle erfarenheterna visa att skadelidande här i landet inte behandlas på ett fullgott sätt, kan det bli aktuellt att överväga regler som kan motverka sådana effekter av gränsöverskridande verksamhet.

Regeringens förslag: Ett svenskt försäkringsbolag får, med Finansinspektionens tillstånd och under dess överinseende, överlåta hela eller delar av sitt försäkringsbestånd till en försäkringsgivare med auktorisation i ett EES-land.

Här i landet etablerade EES-försäkringsgivares överlåtelse av försäkringsbestånd skall prövas av försäkringsgivarens hemlandsmyndighet. Utländska försäkringsföretag som är verksamma här enligt LUF får, förutom till svenska försäkringsgivare, överlåta sitt hit hänförliga försäkringsbestånd till utländska försäkringsgivare med auktorisation i ett EES-land.

Avser en överlåtelse ett svenskt bolags utländska försäkringsbestånd, skall tillsynsmyndigheten i det land där riskerna är belägna (skadeförsäkring) eller i det land där åtagandena skall fullgöras (livförsäkring), ges tillfälle att inom tre månader yttra sig. Avser överlåtelsen ett försäkringsbestånd som har meddelats från ett svenskt försäkringsbolags sekundäretablering i ett annat EES-land, skall det landets myndigheter ges tillfälle att yttra sig inom samma tid. Uteblivna yttranden skall anses som ett medgivande. Finansinspektionen skall på motsvarande sätt yttra sig dels över överlåtelse av försäkringsbestånd hänförliga till Sverige, dels i fråga om överlåtelse från en EES-försäkringsgivares sekundäretablering här.

Internpromemorians förslag: Förslagen i internpromemorian tillåter även överlåtelser till försäkringsgivare utanför EES i vissa fall. I övrigt överensstämmer promemorian i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Advokatsamfundet* påpekar, att regeln om att ett uteblivet yttrande från landet där riskerna är belägna eller åtagandena skall fullgöras skall anses som ett tyst medgivande till överlåtelsen, enligt promemorian omfattar även länder utanför EES, vilka inte kan antas ha godtagit att ett sådant förfarande skall medföra en civilrättsligt giltig överlåtelse av försäkringsåtaganden. Övriga remissinstanser lämnar förslaget utan erinran eller kommenterar det inte.

EG:s regler: De hittillsvarande reglerna om överlåtelse av försäkringsbestånd mellan försäkringsgivare med hemvist i EG ersätts av artikel 12 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 11 i tredje livförsäkringsdirektivet. Vidare införs bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd beträffande filialer till försäkringsföretag utanför EG. De nya bestämmelserna finns i en ny artikel 28 a i första skadeförsäkringsdirektivet som införs genom artikel 53 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och den nya artikel 31 a i första livförsäkringsdirektivet som införs genom artikel 49 i tredje livförsäkringsdirektivet.

Enligt tredje generationens försäkringsdirektiv är det hemlandsmyndigheten som skall pröva frågan om tillstånd till försäkringsgivarens överlåtelse av sitt försäkringsbestånd. Enligt de nya reglerna skall bestämmelsen omfatta även sådana bestånd av försäkringsavtal som slutits med stöd av etableringsfriheten. Det övertagande acceptkontoret skall vara etablerat inom gemenskapen. Som tidigare får överlåtelse endast ske under förutsättning av att acceptkontoret även efter övertagandet av försäkringsbeståndet har en tillräcklig solvensmarginal. I enlighet med principen om hemlandstillsyn är det acceptkontorets hemlandsmyndighet som skall intyga att så är fallet.

Om en överlåtelse gäller ett försäkringsbestånd avseende försäkringsavtal som slutits av försäkringsgivarens filial i en annan medlemsstat skall den medlemsstaten rådfrågas innan överlåtelse får ske.

Godkännande skall i samtliga fall även inhämtas från de medlemsstater där riskerna är belägna (skadeförsäkring) eller åtagandena skall fullgöras (livförsäkring). Har inte den tillfrågade medlemsstaten inom tre månader efter en förfrågan lämnat sina synpunkter eller tillstyrkt överlåtelsen skall den anses ha givit sitt stöd eller tysta medgivande.

En överlåtelse skall offentliggöras i den medlemsstat där riskerna är belägna eller åtagandena skall fullgöras. Denna bestämmelse överensstämmer med vad som gäller enligt andra generationens direktiv.

Överlåtelse av försäkringsbestånd från filialer tillhöriga försäkringsföretag utanför EG.

I första generationens direktiv finns särskilda bestämmelser om vilka krav som skall ställas på ett försäkringsföretag som har sitt säte utanför EG. En redovisning av reglernas innehåll finns i prop. 1992/93:257 (s. 103). Till dessa bestämmelser fogas genom tredje generationens direktiv regler om överlåtelse av försäkringsbestånd. Bestämmelserna föreskriver en skyldighet för medlemsstaterna att, på de villkor som fastställts i den nationella lagstiftningen, tillåta inom deras territorium etablerade agenturer eller filialer till försäkringsföretag utanför EG att helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till ett acceptkontor inom samma medlemsstat. Acceptkontoret får härvid vara såväl inhemska försäkringsgivare, sekundäretablerade EG-försäkringsgivare och agenturer och filialer till försäkringsföretag utanför EG. En förutsättning för överlåtelse är även i dessa fall att den övertagande försäkringsgivaren också efter överlåtelsen har en tillräcklig solvensmarginal. Enligt artikel 26 i första skadeförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 12 i assistansdirektivet (84/641/EEG)), och artikel 30 i första livförsäkringsdirektivet, får ett försäkringsföretag som är etablerat genom filial eller agentur i en medlemsstat och som har fått auktorisation att etablera sig i ytterligare medlemsstater ansöka om att solvensmarginalen ska beräknas på grundval av företagets samlade verksamhet inom gemenskapen. I sådant fall skall den

myndighet som inom EG kontrollerar försäkringsgivarens samlade soliditet inom EES yttra sig över soliditeten.

Medlemsstaterna skall även tillåta att agenturer och filialer till försäkringsgivare med huvudkontor utanför EG överlåter sitt försäkringsbestånd till EG-försäkringsgivare i andra medlemsstater. En förutsättning för sådant tillstånd skall vara att den övertagande försäkringsgivarens hemlandsmyndighet intygar att solvensmarginalen är tillräcklig även efter överlåtelsen.

Medlemsstaterna får även tillåta att filialer eller agenturer till försäkringsföretag från länder utanför EG överlåter sitt försäkringsbestånd till acceptkontor som försäkringsföretag hemmahörande utanför gemenskapen har i en annan medlemsstat. Det övertagande försäkringsföretagets hemland (ett land utanför EES) eller den behöriga myndigheten i det land där det utländska försäkringsföretaget är etablerat skall i sådana fall intyga att acceptkontorets solvensmarginal är tillräcklig även efter överlåtelsen, att lagstiftningen i acceptkontorets hemland tillåter överlåtelsen samt att hemlandet har givit sitt godkännande till överlåtelsen. Får försäkringsföretaget beräkna solvensmarginalen på grundval av hela sin verksamhet inom EES skall solvensmarginalens tillräcklighet intygas även av den myndighet som har ansvaret för tillsynen över soliditeten inom EES.

En förutsättning för att medlemsstaten där den överlåtande filialen eller agenturen är belägen skall kunna ge sitt tillstånd till överlåtelsen är att medgivande inhämtas från den medlemsstat där riskerna är belägna. Den ifrågavarande medlemsstaten har tre månader på sig att avge yttrande över överlåtelsen. Har inget yttrande inkommit inom tre månader skall det tolkas som om medlemsstaten givit sitt stöd eller tysta medgivande till överlåtelsen.

Skälen för regeringens förslag:

Svenska försäkringsbolag

Enligt nuvarande regler får överlåtelse endast ske till försäkringsgivare med koncession i Sverige och till försäkringsgivare i ett land där bolaget har bedrivit gränsöverskridande verksamhet. Av tredje generationens direktiv följer att reglerna måste ändras så att det blir möjligt för ett svenskt försäkringsbolag att överlåta sitt försäkringsbestånd till försäkringsgivare inom hela EES-området.

Innan inspektionen avgör en fråga om tillstånd till överlåtelse skall den berörda myndigheten i det land där riskerna är belägna resp. åtagandena skall fullgöras, liksom i förekommande fall i det land där den sekundäretablering som meddelat försäkringarna är beläget, få tillfälle att yttra sig. Regeln bör inte anses innebära att ett negativt svar från den tillfrågade medlemsstaten automatiskt skall medföra avslag på ansökan om överlåtelse. Hemlandsmyndigheten skall efter en samlad bedömning av samtliga omständigheter fatta beslut i frågan. Den andra myndighetens uppfattning bör dock tillmätas så stor vikt att ett negativt svar normalt medför ett av-

slag. I enlighet med direktivens bestämmelser bör inte Finansinspektionen pröva frågan om tillstånd förrän de hörda myndigheterna yttrat sig eller förrän tre månader gått. I det senare fallet skall en myndighets underlåtenhet att yttra sig tolkas som att den godkänner överlåtelsen eller har givit sitt tysta medgivande till densamma.

I internpromemorian föreslogs att svenska försäkringsbolag skulle kunna överlåta ett försäkringsbestånd till en försäkringsgivare i ett land utanför EES-området om beståndet består av försäkringar som meddelats genom gränsöverskridande verksamhet i det landet. Det är en överlåtelse som inte regleras i direktiven. Detta kan dock enligt regeringens mening inte tolkas som ett förbud att tillåta sådana överlåtelser. I de fall en överlåtelse sker inom EES innebär dock det system som direktiven innehåller en viss garanti för att tillståndsgivande hemlandsmyndighet kan få tillräckliga och tillförlitliga uppgifter om den övertagande försäkringsgivaren. Det är inte klart att samma gäller om försäkringsgivaren inte är etablerad inom EES. Regeringen är därför inte beredd att tillåta överlåtelser i vidare utsträckning än som följer av direktiven.

EES-försäkringsgivare

Enligt nuvarande regler får försäkringsgivare med koncession här i landet med Finansinspektionens tillåtelse överlåta sitt försäkringsbestånd endast till försäkringsgivare med svensk koncession samt, om försäkringen är meddelad utomlands genom gränsöverskridande verksamhet, till försäkringsgivare i det land där risken är belägen.

Dessa regler måste ändras så att de uppfyller direktivbestämmelserna. Således bör kravet på Finansinspektionens tillstånd avskaffas för en EES-försäkringsgivares överlåtelse av ett försäkringsbestånd från en filial som etablerats i Sverige. När inspektionen på anmodan från utländska EES-försäkringsgivares hemlandsmyndighet skall yttra sig över överlåtelser av försäkringsbestånd på grund av att riskerna är belägna resp. åtagandena skall fullgöras i Sverige eller att försäkringarna meddelats från en sekundäretablering här i landet, skall inspektionen tillämpa samma kriterier som när den skall avgöra ett tillståndsärende. Regler om detta måste införas i LEF.

Försäkringsföretag med huvudkontor utanför EES-området

Enligt nuvarande regler har utländska försäkringsföretag som är etablerade här i enlighet med LUF möjlighet att ansöka om tillstånd för överlåtelse av försäkringsbestånd till svenska eller utländska bolag med koncession att driva sådant slag av försäkringsrörelse det är frågan om. Överlåtelserreglerna i LUF måste ändras så att de stämmer överens med de nya direktivbestämmelserna.

Artikel 28 a i första skadeförsäkringsdirektivet som införs genom artikel 53 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 31 a som införs

genom artikel 49 i tredje livförsäkringsdirektivet innebär att företag från länder utanför EES-området skall ha möjlighet att överlåta sitt försäkringsbestånd till försäkringsgivare med huvudkontor i ett annat EES-land. Regeln i LUF om vilka försäkringsgivare som får överta försäkringsbestånd från försäkringsföretag med koncession enligt lagen måste ändras så att de även omfattar försäkringsgivare från hela EES-området. Direktiven ger även medlemsstaterna möjlighet att tillåta överlåtelse från försäkringsföretag med koncession enligt LUF till etableringar i andra EES-länder från företag med huvudkontor utanför EES-området. För att uppnå överensstämmelse med vad som gäller för ett svenskt försäkringsbolags överlåtelser av försäkringsbestånd bör denna möjlighet utnyttjas.

Regler motsvarande de i FRL om att landet där riskerna är belägna skall ges tillfälle att yttra sig innan tillstånd ges till överlåtelsen skall till följd av direktivbestämmelserna gälla även vid överlåtelse enligt LUF. De nya reglerna blir tillämpliga endast när ett försäkringsföretag med koncession enligt LUF överlåter försäkringsbestånd avseende försäkringar som meddelats i annat EES-land där försäkringsföretaget bedrivit gränsöverskridande verksamhet från sin etablering i Sverige. Liksom enligt FRL skall ett uteblivet yttrande från EES-landet presumera ett godkännande till överlåtelsen.

Skatterättsliga konsekvenser

De nya reglerna om överlåtelse av livförsäkringsbestånd (och gränsöverskridande verksamhet, se avsnitt 6.2) aktualiserar frågan om ändringar i skattereglerna i syfte att säkerställa beskattningen. Regeringen avser att återkomma i dessa frågor under våren.

6.5 Försäkringsmäklare

Regeringens förslag: Erfarenhet som försäkringsmäklare i ett annat land skaffat sig skall godtas som alternativ till utbildning.

Promemorians förslag: Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot förslaget. *Finansinspektionen* har förutsatt att även motsvarande erfarenhet som vunnits i Sverige kan godtas i stället för det utbildningskrav som ställs i dag. *Försäkringsförbundet* har pekat på behovet av att få kunskap som förvärvats utomlands bestyrkt på lämpligt sätt. *Svenska försäkringsmäklares förening* har påpekat att det inte på ett entydigt sätt klargjorts om de förvärvade kunskaperna skall avse kunskaper om svensk försäkringsmarknad eller om det räcker med kunskaper om det egna landets

marknad. Föreningen har vidare betonat betydelsen av att kravet på en ansvarsförsäkring omprövas.

EG:s regler: Försäkringsmäklardirektivet 77/92/EEG rör försäkringsmäklare och vissa andra mellanmän på försäkringsområdet. Direktivet syftar till att underlätta för mellanmän att starta verksamhet i annat land. De centrala bestämmelserna innebär att om ett land uppställer vissa kunskapskrav eller krav på färdighet skall viss närmare angiven verksamhet i ett annat land anses uppfylla dessa krav om sådan verksamhet har bedrivits under de tider som anges (artiklarna 4-8).

Tidigare behandling: Frågan om vilka lagstiftningsåtgärder som behövs med anledning av direktivet behandlades i prop. (1992/93:257) om ändrad lagstiftning för försäkringsverksamhet med anledning av EES-avtalet. Där gjordes den tolkningen att den svenska lagstiftningen inte behövde harmoniseras med bestämmelserna i artiklarna 4-8. Lagstiftningen utformades i enlighet härmed.

Den svenska tolkningen av direktivet har satts i fråga av ESA (Efta Surveillance Authority) som anser att svenska lagstiftningsåtgärder erfordras med anledning av artiklarna 4-8.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 5 § lagen (1989:508) om försäkringsmäklare krävs för att en fysisk person skall kunna bli registrerad som försäkringsmäklare bl.a. att han har en tillfredsställande utbildning. Närmare föreskrifter har, med stöd av bemyndigande i lagen, meddelats av regeringen genom förordningen (1989:854) om försäkringsmäklare. Om inte Finansinspektionen i det särskilda fallet bestämmer annat skall enligt 7 § försäkringsmäklarförordningen den utbildning som avses i försäkringsmäklarlagen uppfylla de krav som allmänt ställs på utbildning för fälttjänstemän i försäkringsbolag. Finansinspektionen har i allmänna råd (BFFS 1989:24) närmare preciserat vad som krävs för att annan utbildning skall godtas än den som motsvarar fälttjänstemännens. I inget fall kan krav på utbildning frångås.

Regeringens tidigare bedömning grundades på uppfattningen att försäkringsmäklardirektivets regler gäller i de fall ett värdland ställer krav på allmän, affärs- eller yrkesrelaterad kunskap och färdighet men inte när värdlandet ställer krav på utbildning. Denna ståndpunkt byggde på uttalanden i direktivets ingress.

Enligt den uppfattning som framförts av ESA är denna tolkning av direktivet felaktig. I de aktuella artiklarna har inte uttryckligen undantagits fall där värdlandet ställer krav på utbildning. Ingressen i dess engelska lydelse kan inte heller enligt ESA tolkas som Sverige gjort. Det måste enligt ESA finnas en möjlighet att i stället för utbildning godtas den erfarenhet i annat land som framgår av artiklarna 4-8.

Regeringen ansluter sig till den tolkning av direktivet ESA gjort. Försäkringsmäklarlagen bör därför ändras på så sätt att erfarenhet i annat land kan godtas i stället för utbildning. Enligt regeringens mening bör även erfarenheter som förvärvats utanför EES godtas. Detaljbestämmelserna i artiklarna 4-8 bör införlivas genom föreskrifter som meddelas av regeringen eller Finansinspektionen.

Finansinspektionen har förutsatt att även erfarenhet som vunnits i Sverige kan godtas i stället för det utbildningskrav som gäller i dag.

Regeringen konstaterar först att ändring enligt *Finansinspektionens* yttrande inte krävs enligt försäkringsmäklardirektivet utan i så fall skulle motiveras av att man av annan anledning vill uppnå konkurrensneutralitet. För att erfarenhet från utlandet skall kunna godtas krävs enligt direktivet att en person faktiskt varit verksam som självständig mäklare i annat land under ett visst antal år. Erfarenhet som mäklare i Sverige kan emellertid inte förvärfvas innan registrering. En ändring i enlighet med vad inspektionen efterlyst skulle innebära att annan erfarenhet än erfarenhet som självständig mäklare skulle godtas, t.ex. erfarenhet som ombud. Detta vore enligt regeringens uppfattning att sänka kunskapskraven alltför mycket för att vara acceptabelt. Regeringen är därför inte beredd att frånfalla det grundläggande kravet på utbildning.

Svenska försäkringsmäklares förening har efterlyst ett klagörande av om det krävs kunskaper om svensk försäkringsmarknad eller om det skall räcka med kunskaper om det egna landets marknad. Föreningen har dessutom pekat på behov av att ompröva kravet på ansvarsförsäkring för mäklare.

Enligt direktivet kan inte krav ställas på kunskaper om värdlandets marknad. Enligt regeringens uppfattning måste kunskaper om mäklarens egna lands marknad godtas. Frågan om kravet på ansvarsförsäkring bereds för närvarande i särskild ordning inom Finansdepartementet. Regeringen är därför inte beredd att i detta sammanhang ta ställning i saken.

Försäkringsförbundet har pekat på behovet av att få utländsk erfarenhet bestyrkt. Enligt artikel 9.1 i direktivet skall bevis om att direktivets krav uppfyllts företes i form av ett intyg som skall utfärdas av behörig myndighet eller organisation i den medlemsstat där personen i fråga är hemmahörande eller senast har uppehållit sig. Enligt artikel 9.2 skall medlemsstaterna utse sådan myndighet eller organisation och underrätta övriga medlemsstater därom. Enligt regeringens mening uppfyller detta kravet på dokumentation. Det är tillfyllest att i föreskrifter ange kravet på dokumentation. Det kan noteras att *Finansinspektionen* har skyldighet att utfärda sådant intyg för personer som varit verksamma här i landet som försäkringsmäklare (7 a § försäkringsmäklarlagen).

Regeringens förslag: För uppfyllande av Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan EG och Schweiz får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen meddela särskilda föreskrifter.

Schweizavtalet: År 1989 undertecknades ett avtal mellan Schweiz och EG om annan direkt försäkring än livförsäkring. Avtalet innehåller regler om rätt för försäkringsföretag med säte inom gemenskapen att etablera sig och driva skadeförsäkringsverksamhet i Schweiz och omvänt. Avtalet motsvarar materiellt till stor del det första skadeförsäkringsdirektivet (73/239/EEG) med de ändringar av detta som gjorts genom turistassistansdirektivet (84/841/EEG), kreditförsäkringsdirektivet (87/343/EEG), rättsskyddsdirektivet (87/344/EEG) och andra skadeförsäkringsdirektivet (88/357/EEG).

Schweizavtalet införlivades i EG:s rättsordning genom tre rättsakter, nämligen ett rådsbeslut (91/370/EEG) om att från EG:s sida anta avtalet med Schweiz, ett rådsdirektiv (91/371/EEG) och en rådsförordning (EEG nr 2155/91). I rådsdirektivet förklaras att avtalet innebär ett undantag från första skadeförsäkringsdirektivets regler för inom gemenskapen etablerade agenturer och filialer med huvudkontor utanför gemenskapen. Direktivet innehåller även ikraftträdandebestämmelser. Själva avtalet finns som bilaga till direktivet. Rådsförordningen behandlar en gemensam kommitté av representanter från avtalsparterna. Kommittén skall ha till uppgift att administrera avtalet, övervaka dess införlivande i medlemsstaterna och Schweiz samt ta beslut i frågor som följer av avtalet.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 5 i anslutningsfördraget (genom vilket Sverige blir medlem i Europeiska unionen) och 2 § i lagen med anledning av Sveriges anslutning till Europeiska unionen följer att avtalet mellan Schweiz och EG är bindande för Sverige. Se även prop. 1994/95:19 om Sveriges medlemskap i Europeiska unionen (s. 154 och 518).

Schweizavtalet innebär att Sverige i förhållande till Schweiz i princip skall tillämpa de regler om etablering och drivande av skadeförsäkringsverksamhet som följer av första skadeförsäkringsdirektivet med de ändringar och tillägg som gjorts genom turistassistansdirektivet, kreditförsäkringsdirektivet, rättsskyddsdirektivet och andra skadeförsäkringsdirektivet. Gränsöverskridande verksamhet omfattas inte av avtalet.

Ett införlivande av schweizavtalet i den svenska rättsordningen förutsätter en relativt omfattande reglering som i stor utsträckning avviker från de regler som föreslås i detta lagstiftningsärende till följd av tredje generationens försäkringsdirektiv. Det är oklart hur länge avtalet kommer att bestå i sitt nuvarande skick. Mot den bakgrunden anser regeringen att den särreglering som krävs till följd av avtalet inte bör tas in i lag, utan

i förordning eller föreskrifter utfärdade av Finansinspektionen. För det ändamålet bör regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen ges rätt att meddela särskilda föreskrifter för uppfyllande av Sveriges åtagande till följd av avtal mellan EG och Schweiz.

Prop. 1994/95:184

Regeringens förslag: Vissa straffbestämmelser i LEF och LUF tas bort. Försäkringsrörelselagstiftningens regler om överklagande och talan om onödigt uppehållande justeras till följd av att vissa ärendetyper försvinner och andra kommer till. Finansinspektionens beslut med anledning av att ett försäkringsbolag avser att etablera sig eller inleda gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land eller med anledning av att ett försäkringsbolag avser att ändra sådan etablering eller verksamhet skall kunna överklagas till kammarrätten. Om inspektionen underlåtit att fatta beslut i dessa fall skall talan om onödigt uppehållande kunna föras.

Internpromemorians förslag: I internpromemorian föreslås ingen möjlighet att överklaga Finansinspektionens beslut att förbjuda ändring av den verksamhet som ett försäkringsbolag bedriver i ett annat EES-land. Promemorian innehåller inte heller något förslag om möjlighet för ett bolag att begära domstolsprövning när inspektionen inte inom föreskriven tid fattat beslut i fråga om tillstånd att driva försäkringsverksamhet i annat EES-land eller om tillstånd till ändring av sådan verksamhet.

Remissinstanserna: *Svea Hovrätt* påtalar att det enligt internpromemorians förslag inte föreligger någon rätt till överklagande av Finansinspektionens beslut att förbjuda en ändring av verksamhet som ett bolag driver i ett annat EES-land. Övriga remissinstanser kommenterar inte förslaget eller lämnar det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag:

Upphävande av vissa straffbestämmelser

Enligt nu gällande regler i LEF och LUF (8 kap. 9 § LEF resp. 36 § LUF) bestraffas brott mot föreskrifter om returprovisioner (5 kap. 12 § LEF resp. 19 § LUF) och om information (8 kap. 5 § LEF resp. 21 § LUF) med böter. Det kan emellertid ifrågasättas om en straffrättslig reglering är den effektivaste metoden för att se till att bestämmelser av detta slag efterlevs. Den nuvarande ordningen innebär att Finansinspektionen för att beivra ett visst förfarande måste polisanmäla en händelse eller ett pågående händelseförlopp för polisutredning och eventuellt allmänt åtal. Överträdelse av föreskrifter av detta slag torde hanteras bättre med det sanktionssystem som Finansinspektionen och i förekommande fall den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland disponerar över än inom ramen för rättsväsendet. Några motsvarande straffbestämmelser finns inte heller i FRL. De aktuella straffstadgandena bör därför tas bort.

Enligt EG:s regler skall en försäkringsgivare kunna påfordra prövning i domstol av beslut som fattats med stöd av de lagar och andra författningar som antagits med anledning av direktiven. Detta följer av artikel 56 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 50 i tredje livförsäkringsdirektivet. Sådana regler finns redan i den svenska lagstiftningen. Vissa justeringar av de aktuella bestämmelserna måste dock göras till följd av att vissa nya ärendetyper kommer till. I enlighet därmed införs bl.a. en möjlighet att överklaga Finansinspektionens beslut att inte ge sitt tillstånd till verksamhet i ett annat EES-land eller till ändring av sådan verksamhet.

I samband med införlivandet i den svenska lagstiftningen av den första och andra generationens försäkringsdirektiv (prop. 1992/93:257, bet. 1993/94:NU15, rskr. 1993/94:39) infördes en möjlighet att när ett beslut ifråga om beviljande av koncession inte meddelas inom föreskriven tid begära förklaring hos kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Syftet är att tillskapa en procedur som tvingar tillståndsmyndigheten att avgöra det aktuella ärendet. Efter en sådan förklaring av kammarrätten börjar en ny period på sex månader att löpa. Föreligger vid utgången av denna frist fortfarande inget beslut, skall det anses som att ett avslagsbeslut meddelats samma dag. Därefter tillämpas de ordinarie reglerna för överklagande. Som angetts ovan kommer Finansinspektionen efter införandet av de nya reglerna om hemlandstillsyn att pröva frågor om tillstånd till verksamhet i andra EES-länder och till ändringar av sådan verksamhet. Enligt artikel 10.3 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet (i lydelse enligt artikel 32 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet) skall det även i dessa tillståndsärenden finnas möjlighet att begära domstolsprövning om beslut inte har meddelats inom föreskriven tid. De redan gällande reglerna om rätt att begära kammarrättens förklaring att ärendet onödigt uppehålls bör därför utvidgas till att omfatta även de nu tillkommande ärendetyperna.

8 Ekonomiska effekter av förslagen

För försäkringsbranschen medför den nya lagstiftningen ökade möjligheter att expandera på nya marknader inom den Europeiska unionen. Lagstiftningen underlättar gränsöverskridande handel och tar bort etableringshinder. Samtidigt ökar konkurrensen på hemmamarknaden då utländska bolag får samma förutsättningar att etablera sig på den svenska marknaden. Inom konsumentförsäkringsområdet är det främst livförsäkringsprodukter som förväntas att stå för merparten av den nya konkurrensen. Livförsäkringsprodukterna är relativt likartade i de olika länderna och kräver, till skillnad från skadeförsäkringsverksamhet, mindre lokal förankring. Skadeförsäkringar kräver t.ex. en större organisation för skaderegler-

ring. Inom industriförsäkringar är gränshandeln redan relativt etablerad men förväntas intensifieras.

Stora europeiska bolag kan förväntas att etablera sig genom filialer på den svenska marknaden. Även andra typer av bolag kommer troligen att etablera sig här i ökad utsträckning. S.k. nischbolag som ger försäkringar inom ett segment (t.ex. trafikförsäkring) kan i kraft av sin specialisering uppnå låga omkostnader och erbjuda lägre premier än fullsortimentsbolag.

En ökad konkurrens framtvingar i regel rationaliseringar av verksamheten vilket på sikt kan medföra sänkta premier för försäkringstagarna. Ökad konkurrens visar sig också i fler och förbättrade produkter vilket gör att utrymmet för att tillgodose försäkringstagarnas individuella önskemål och behov av försäkring kan förbättras.

De nya placeringsreglerna innebär för livförsäkringsbolagen att ett större utbud av instrument, bl.a. aktier, får användas till skuldtäckning. För skadeförsäkringsbolagen är reglerna en skärpning av gällande regler eftersom den enda placeringsrestriktion som gällt för dem varit den s.k. femprocentsregeln (se avsnitt 5.5.12). De nya placeringsreglerna ger möjligheter till högre avkastning för livförsäkring bl.a. till följd av att aktier i ökad utsträckning kan användas i finansförvaltningen. Aktier har på lång sikt gett högre avkastning än obligationer.

Försäkringsbolagen har traditionellt stora innehav av obligationer. De nya reglerna ökar möjligheterna att välja bland fler alternativa instrument. Reglerna begränsar också utrymmet för enhandsengagemang i obligationer som emitteras av enskilda institut. Obligationsinnehaven kommer därför troligen att minska.

De nya placeringsreglernas mer komplicerade karaktär ställer ökade krav på de finansiella system som används av bolagen. För att hantera de mer sofistikerade reglerna och för att uppfylla rapporteringskraven till Finansinspektionen, krävs troligen investeringar i mer utvecklade informationssystem. Det gör att initialkostnaderna för finansförvaltningen kan komma att öka i bolagen. Å andra sidan ger de nya placeringsreglerna möjligheter till högre avkastning för livförsäkringsbolagen.

Den nya lagstiftningen kommer att innebära förändringar för Finansinspektionen. En del uppgifter som kontroll av utländska bolag och förhandsgodkännande av grunder kommer att försvinna. Samtidigt kommer de nya placeringsreglerna att ställa större krav på inspektionen. Vidare kommer tillsynsverksamheten att bli mer krävande till följd av att principen om hemlandstillsyn nu genomförs fullt ut (se avsnitt 6.2). Tillsynen över svenska försäkringsbolags verksamhet i utlandet kommer att få ökad betydelse.

Finansinspektionen har nyligen genomfört en genomgripande omorganisation och i samband med detta sett över verksamhetens innehåll och inriktning. Mot den bakgrunden har regeringen funnit att inspektionen bör bli föremål för fördjupad prövning inför perioden 1997-1999 (se prop. 1994/95:100 Bilaga 8 s. 96). Regeringen har för avsikt att i en sådan prövning långsiktigt analysera ambitionsnivå och resursbehov för den finansiella tillsynen. Regeringen avser att i det sammanhanget återkomma

i frågan om utökade anslag behövs för inspektionen med anledning av den nya lagstiftningen.

Genomförandet av principerna om hemlandstillsyn och en enda auktorisation innebär att det införs vissa nya ärendetyper som kan överklagas till förvaltningsdomstol. Å andra sidan avskaffas till följd av reformen ungefär lika många ärendetyper. Under de senaste fyra åren har inte något beslut som grundas på FRL eller LEF överklagats till förvaltningsdomstol. Mot denna bakgrund kommer detta lagstiftningsärende knappast att medföra någon ökad arbetsbelastning för domstolarna.

9 Ikraftträdande

De flesta av lagförslagen föranleds av införlivandet av tredje generationens försäkringsdirektiv med den svenska lagstiftningen. Enligt artikel 57 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 51 i tredje livförsäkringsdirektivet skall direktivens bestämmelser vara införlivade med medlemsstaternas rättsordning senast den 1 juli 1994. De nya svenska reglerna bör därför, med ett undantag, träda ikraft vid den tidigaste tidpunkt som är lämplig med hänsyn till sådana övergångs- och anpassningsarrangemang som kan vara erforderliga. Ikraftträdande föreslås med beaktande av detta ske den 1 juli 1995.

Det lagförslag som innebär att bestämmelser i grunderna som är av villkorskaraktär skall utmönstras från grunderna och tas in i försäkringsvillkoren bör emellertid samordnas med genomförandet av förslaget till ny försäkringsavtalslag. Det är för närvarande osäkert när den lagen kommer att träda i kraft. De föreslagna reglerna om grundernas innehåll och därav föreslagna följdändringar bör därför träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

De nya reglerna föranleder i vissa fall särskilda övergångsbestämmelser. Dessa kommenteras i den allmänna motiveringen i anslutning till respektive avsnitt och i författningskommentarerna.

10.1 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

1 kap. 2 §

Bestämmelsen om normgivningsdelegation i det nya *tredje stycket* har införts för att på ett smidigt sätt införliva ett avtal mellan Schweiz och EG på skadeförsäkringsområdet, se den allmänna motiveringen i avsnitt 6.6. Motsvarande bestämmelse har införts i 1 § LUF.

1 kap. 5 §

Det nuvarande första stycket har för tydlighets skull delats upp i två stycken. I det nya *andra stycket*, nuvarande andra strecksatsen i första stycket, föreslås till följd av EG:s regler att bestämmelserna om beräkning av premiereserv i 7 kap. 2 § alltid skall gälla också för de livförsäkringar för vilka det annars finns möjlighet att avvika från bestämmelserna om livförsäkring. Det tredje livförsäkringsdirektivets regler om beräkning av premiereserv, artikel 18, vilka har tagits upp i 7 kap. 22 §, gäller nämligen alla livförsäkringar.

I *sista stycket* har hänvisningen till bestämmelserna i 2 kap. och 7 kap. 9, 9 a och 10 a §§ utgått eftersom dessa bestämmelser enligt föreslagna lydelse inte avser livförsäkringar särskilt. 7 kap. 11 § har bytt beteckning till 7 kap. 11 a § varför hänvisningen i förevarande paragraf också ändrats. Vidare har i stycket lagts till en hänvisning till de föreslagna bestämmelserna om beräkning av premiereserv i 7 kap. 2 §, vilken bestämmelse endast avser livförsäkringar.

1 kap. 9 a §

Paragrafen är ny. Paragrafens *första stycke* motsvarar artikel 1 g i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 1 h i tredje livförsäkringsdirektivet. Den innehåller en definition av begreppet "kvalificerat innehav" som används i bestämmelsen om prövning av ägares lämplighet (2 kap. 3 § fjärde och femte styckena samt 3 kap. 2-2 c §§). På bankområdet finns en motsvarande bestämmelse i 1 kap. 3 § bankrörelselagen (1987:617). Konvertibla skuldebrev eller skuldebrev med optionsrätt omfattas inte av bestämmelserna i förevarande paragraf eftersom innehav av sådana inte medför någon möjlighet till inflytande över bolaget.

Andra och tredje stycket innehåller en definition av begreppen, beträffande skadeförsäkring, *landet där risken är belägen* och, beträffande livförsäkring, *landet där åtagandet skall fullgöras*. Begreppet vad avser livförsäkringsåtaganden är ny. Definitionen motsvarar materiellt hittillsva-

rande 1 kap. 3 § LEF, som utgår. Definitionen passar bättre in i FRL eftersom användningsområdet för definitionen till viss del flyttats över från LEF till FRL till följd av införandet av principen om hemlandstillsyn.

1 kap. 10 §

Ändringen i *första stycket* innebär att möjligheterna till undantag från de särskilda bestämmelserna om livförsäkring inte gäller reglerna om beräkning av premiereserv för livförsäkringsrörelse. Bestämmelserna i det tredje livförsäkringsdirektivet medger inte en generell dispensmöjlighet från de där upptagna principerna för beräkning av försäkringstekniska skulder.

Andra stycket ändras till följd av att kravet på den svenska lagstiftningens förenlighet med EG:s regler i och med Sveriges medlemskap i Europeiska unionen i stället utgår direkt från EG:s rättsakter och ej via EES-avtalet.

2 kap. 3 §

De *första och andra styckena* motsvarar det nuvarande första stycket. Uppdelningen har gjorts i förtydligande syfte. Kravet på ingivande av grunder i samband med ansökan om koncession i det nuvarande första stycket har slopats på grund av bestämmelserna i artikel 8.3 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet (i deras lydelse enligt artikel 6 i tredje skadeförsäkringsdirektivet respektive artikel 5 i tredje livförsäkringsdirektivet). Grunderna för livförsäkringar skall i fortsättningen ges in till Finansinspektionen senast samtidigt som de börjar användas (se allmänmotiveringen avsnitt 5.2)

Tredje stycket motsvarar det tidigare andra stycket med den skillnaden att kravet på prövning av grunderna tagits bort.

I *fjärde stycket*, som motsvarar det tidigare tredje stycket, har inskjutits en ytterligare uttrycklig förutsättning för beviljande av tillstånd. Tillägget innebär att det i lagtexten klart anges att det i regeringens prövning av en koncessionsansökan ingår att göra en lämplighetsprövning av de tilltänkta ägarna med kvalificerade innehav i bolaget. Ändringen innebär i sak ingen nyhet eftersom det hittills ansetts att denna prövning ligger i kravet på att den planerade verksamheten skall kunna antas uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. Skälen för att detta krav ändå bör tas in i lagtexten har behandlats i allmänmotiveringen (avsnitt 5.1.1). Reglerna motsvarar artikel 8 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 7 i tredje livförsäkringsdirektivet.

Bestämmelser om ägarprövning m.m. vid förvärv av kvalificerade innehav i redan auktoriserade bolag finns i 3 kap. 2-2c §§. I stycket har vidare bestämmelsen om stadfästelse av grunder tagits bort (se kommentaren till första, andra och tredje styckena).

I *femte stycket*, som motsvarar det nuvarande fjärde stycket, har en redaktionell ändring gjorts.

2 kap. 4 §

Paragrafens bestämmelser innebär att de prövningskriterier som gäller enligt 2 kap. 3 § vid beviljandet av koncession samt stadfästelse av bolagsordning tillämpas även vid ansökan om *ändringar* av koncession och bolagsordning.

Den nuvarande lydelsen av paragrafen är utformad på ett sådant sätt att det råder oklarhet om bestämmelserna om delegering av beslutskompetens till Finansinspektionen avser inte bara ändringar i bolagsordningen och grunderna utan även koncessionsändringar. Bestämmelsen har i praxis tolkats som om den omfattar även ändringar av en beviljad koncession. Den föreslagna utformningen av delegationsbestämmelsen innebär att det inte råder någon tvekan om att den omfattar även koncessionsändringar. Som hittills är ändringar som är principiellt betydelsefulla eller eljest av synnerlig vikt undantagna från Finansinspektionens beslutskompetens.

I linje med slopandet av kravet på stadfästelse av nya grunder i 3 § har bestämmelserna om stadfästelse av *ändring av grunder* i förevarande paragraf tagits bort. Även ändrade grunder för livförsäkringar skall ges in till Finansinspektionen senast samtidigt med att de börjar användas, se den allmänna motiveringen avsnitt 5.2.1 och förslaget till 7 kap. 8 a §.

2 kap. 5 §

Det nuvarande kravet att i bolagsordningen ange det geografiska verksamhetsområdet inom Sverige (nuvarande punkt 4) har tagits bort. Kravet i punkt 4 (nuvarande punkt 5) att bolagsordningen skall ange om försäkringsrörelse skall drivas i utlandet har mjukats upp på så sätt att det endast behöver anges om verksamheten skall bedrivas utanför EES. Ändringarna är en följd av att den tredje generationens försäkringsdirektiv föreskriver att en auktorisation skall vara gällande inom *hela* gemenskapen (EES), se den allmänna motiveringen avsnitt 6.1. Inget hindrar att ett bolag i bolagsordningen frivilligt anger det geografiska verksamhetsområdet inom Sverige eller EES.

Ändringen i punkt 9 (nuvarande punkt 10) innebär att inte bara skadeförsäkringsbolag utan även livförsäkringsbolag i bolagsordningen skall ange i vilken utsträckning bolaget är skyldigt att teckna återförsäkring. Ändringen är en konsekvens av att detta ämne inte längre skall tas upp i grunder för livförsäkringar (se 7 kap. 3 §).

Nuvarande 2 kap. 6 § har förts över till 7 kap. 3 §. Se kommentaren till det lagrummet.

2 kap. 8 §

Första stycket har ändrats till följd av de nya bestämmelserna om grunder för livförsäkringsrörelse.

2 kap. 18 §

Bestämmelsen i *andra stycket* om förpliktelse som följer av grunderna har upphävts som en följd av de nya reglerna om grundernas innehåll.

2 a kap.

Kapitelrubriken har ändrats från "Gränsöverskridande verksamhet" till "Verksamhet i ett annat land inom EES" som en följd av att kapitlet nu även kommer att innehålla regler om etablering i annat land inom EES i form av filial eller agentur. Som sammanfattande benämning på de olika etableringsformerna införs beteckningen *sekundäretablering*, se avsnitt 6.1 i den allmänna motiveringen. Dessutom införs i förtydligande syfte underrubrikerna "Sekundäretablering" för 1-3 §§ och "Gränsöverskridande verksamhet" för 4-6 §§.

2 a kap. 1 §

Genom paragrafen införlivas bestämmelserna i artikel 10.1 och 10.2 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet i deras lydelse enligt artikel 32 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet.

Paragrafen reglerar vad ett svenskt försäkringsbolag skall iaktta när det avser att upprätta en filial, agentur eller annan liknande etableringsform i ett annat land inom EES. I *första stycket* införs begreppet sekundäretablering som gemensam beteckning på dessa etableringsformer, se även avsnitt 6.1. I artikel 1.b i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet används istället "filial" ("branch" i den engelska versionen av direktiven) för att beteckna agentur eller filial till ett försäkringsföretag. Enligt samma direktivbestämmelse skall beteckningen filial också användas med "beaktande av artikel 3" i både andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet. Enligt artikel 3 i dessa direktiv skall ett försäkringsföretags stadigvarande närvaro inom en medlemsstats territorium betraktas som en agentur eller

filial, även om närvaron inte har den formen utan endast består av ett kontor som förestås av företagets egen personal eller av någon som är fristående från företaget men som har en stående fullmakt att företräda företaget på samma sätt som en agentur. Lagstiftningen bör inte hindra svenska försäkringsbolag att upprätta sådana etableringar i ett annat land inom EES (värdlandet) om det är tillåtet enligt värdlandets lagstiftning. Första stycket har därför, i enlighet med Lagrådets förslag, utformats så att bestämmelserna om sekundäretablering är tillämpliga inte bara på filialer och agenturer utan också på liknande etableringsformer.

Första stycket innebär att försäkringsbolaget skall underrätta Finansinspektionen om sin avsikt att upprätta en sekundäretablering i ett annat land inom EES.

Underrättelsen skall enligt *andra stycket* innehålla uppgifter om i vilket land och på vilken adress sekundäretableringen skall upprättas och om vem som skall vara sekundäretableringens företrädare. Dessutom skall underrättelsen innehålla en verksamhetsplan. Med företrädare avses generalagent eller ett ombud för en generalagent samt en verkställande direktör för en filial. I den mån värdlandet har andra begrepp än de svenska skall som företrädare anges den person som har till uppgift att leda verksamheten vid sekundäretableringen och vara ansvarig för den. Verksamhetsplanen skall bl.a. innehålla en redogörelse för vilka slags risker eller åtaganden vid sekundäretableringen meddelade försäkringar skall täcka och en beskrivning av sekundäretableringens organisation.

Enligt *tredje stycket* skall försäkringsbolaget också, om det ämnar meddela trafikförsäkringar, till den underrättelse som skall göras enligt första stycket foga en försäkran att det är medlem i värdlandets motsvarighet till Trafikförsäkringsföreningen och att det är medlem i den nationella garantifond som är avsedd att trygga att skadelidande får ersättning vid trafikskador som finns i det land där sekundäretableringen skall inrättas.

Enligt *fjärde stycket* får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen föreskriva vad som i övrigt skall framgå av verksamhetsplanen. Bl.a. bör en prognos för den planerade verksamhetens resultat och ställning presenteras i planen.

2 a kap. 2 §

Genom paragrafen införlivas bestämmelserna i artikel 10.3 och 10.5 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 32 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet).

Paragrafen behandlar huvudsakligen Finansinspektionens åtgärder när ett försäkringsbolag har anmält att det ämnar upprätta en sekundäretablering i ett annat land inom EES.

Finansinspektionen skall enligt *första stycket* meddela den behöriga myndigheten i värdlandet om försäkringsbolagets underrättelse. Detta skall ske inom tre månader från det att underrättelsen gavs in till inspektionen om den finner att hinder enligt *andra stycket* inte föreligger. Med-

delandet till myndigheten i värdlandet skall vara åtföljt av ett intyg om att bolagets kapitalbas är tillräcklig.

Andra stycket innehåller bestämmelser om den materiella prövning som Finansinspektionen skall göra när den underrättats om en planerad sekundäretablering. Prövningen skall omfatta bolagets organisation, bolagets finansiella situation samt kvaliteten på sekundäretableringens ledning. Meddelandet enligt första stycket skall lämnas till värdlandets tillsynsmyndighet om det inte finns skäl att ifrågasätta bolagets verksamhet i de angivna hänseendena.

Enligt *tredje stycket* skall Finansinspektionen underrätta försäkringsbolaget om sitt meddelande till värdlandets tillsynsmyndighet.

Av *fjärde stycket* framgår att verksamheten vid sekundäretableringen får inledas två månader efter det att Finansinspektionen vidarebefordrat meddelandet till värdlandsmyndigheten. Skälet till tidsfristen är att värdlandets myndighet har möjlighet att inom denna tid informera om det gäller några särskilda regler som försäkringsbolaget skall efterleva i verksamheten.

Om Finansinspektionen anser att förutsättningarna att meddela värdlandsmyndigheten inte är uppfyllda, skall inspektionens ställningstagande, enligt *femte stycket*, komma till uttryck i ett beslut. Detta skall ske inom tre månader från det att underrättelsen gjordes. Regler om överklagande av sådana beslut finns i 19 kap. 13 §.

2 a kap. 3 §

Genom paragrafen, som är ny, införlivas bestämmelserna i artikel 10.6 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 32 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet.

Om ett försäkringsbolag som redan driver verksamhet genom sekundäretablering i ett annat land inom EES ämnar ändra verksamheten, byta adress eller utse en ny företrädare, skall bolaget underrätta såväl Finansinspektionen som den behöriga myndigheten i värdlandet minst en månad i förväg. Finansinspektionen ges en möjlighet att inom samma tid förhindra ändringen. De prövningskriterier som tillämpas i samband med en planerad sekundäretablering skall gälla även vid ändring av de ursprungliga förhållandena. Om Finansinspektionen finner att en ändring inte bör få ske skall det komma till uttryck i ett beslut. Regler om överklagande av sådana beslut finns i 19 kap. 13 §. Om Finansinspektionen förbjuder ändringen skall den behöriga myndigheten i värdlandet underrättas om det.

2 a kap. 4 §

Genom paragrafen, som är ny, införlivas bestämmelserna i artikel 14 i andra skadeförsäkringsdirektivet och artikel 11 i andra livförsäkringsdirek-

tivet i deras lydelse enligt artikel 34 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och livförsäkringsdirektivet.

Enligt paragrafen skall ett försäkringsbolag underrätta Finansinspektionen innan gränsöverskridande verksamhet i ett annat land inom EES inleds, vare sig den sker från ett fast driftställe i Sverige eller från en sekundäretablering i ett land inom EES. Till anmälningen skall fogas en uppgift om vilka slags risker eller åtaganden som skall täckas.

2 a kap. 5 §

Genom paragrafen, som är ny, införlivas bestämmelserna i artikel 16 andra skadeförsäkringsdirektivet och artikel 14 i det andra livförsäkringsdirektivet i lydelse enligt artikel 35 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet.

Paragrafen rör främst Finansinspektionens uppgifter när ett försäkringsbolag anmäler att det ämnar driva gränsöverskridande verksamhet. Enligt *första stycket* skall inspektionen meddela värdlandets tillsynsmyndighet om försäkringsbolagets underrättelse. Till bolagets underrättelse skall inspektionen foga ett intyg om bolagets kapitalbas och om vilka försäkringsklasser bolagets koncession omfattar.

Enligt *andra stycket* skall försäkringsbolaget informeras om att underrättelsen vidarebefordrats.

Av *tredje stycket* framgår att försäkringsbolagets gränsöverskridande verksamhet inte får inledas förrän Finansinspektionen informerat bolaget om att värdlandets myndighet meddelats enligt första stycket.

Fjärde stycket innebär att Finansinspektionen skall, om den finner att det inte finns förutsättningar att vidarebefordra bolagets underrättelse, fatta beslut om det inom en månad från det att underrättelsen togs emot. Regler om överklagande av sådana beslut finns i 19 kap. 13 §. I direktiven finns ingen bestämmelse om vilka kriterier tillsynsmyndigheten skall lägga till grund för prövningen. Prövningen bör ske mot bakgrund av den grundläggande EG-regeln att ett försäkringsbolags koncession skall vara giltig inom hela EES. Jämför de föreslagna ändringarna i 2 kap. 5 § angående uppgifter i bolagsordningen om geografiskt verksamhetsområde och den allmänna motiveringen, avsnitt 6.1. Finansinspektionen bör kunna vägra att vidarebefordra underrättelsen t.ex. om försäkringsbolaget inte har sådana administrativa rutiner och sådan kompetens som krävs för att möta de speciella krav som ställs på grund av att en verksamhet bedrivs utomlands.

2 a kap. 6 §

Genom paragrafen, som är ny, införlivas bestämmelserna i artikel 17 i både andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 36 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet).

Enligt paragrafen är försäkringsbolaget skyldigt att underrätta Finansinspektionen om ändringar i de uppgifter som lämnats enligt 4 §. Under rättelsen skall ske innan ändringen genomförs. På motsvarande sätt som enligt 3 § beträffande sekundäretableringar skall Finansinspektionen meddela sin motsvarighet i det land där den gränsöverskridande verksamheten drivs. Finansinspektionens ingripande mot förändring skall komma till uttryck i beslut. Regler om överklagande av sådana beslut finns i 19 kap. 13 §.

3 kap.

Paragraferna 3 kap. 2-2 c §§ innehåller bestämmelser om ägarprövning. Dessa återfinns i artikel 15 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 14 i tredje livförsäkringsdirektivet. Bestämmelserna har kommenterats i allmänmotiveringen (avsnitt 5.1.2).

3 kap. 2 §

Genom paragrafen införlivas bestämmelserna i artikel 15.1 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 14.1 i tredje livförsäkringsdirektivet.

Första stycket har justerats som en följd av de nya regler om ägarprövning som införs i kapitlet.

Ändringen i *andra stycket* bildar utgångspunkt för prövningen av större aktieägarers lämplighet. Den som avser att antingen förvärva en kvalificerad andel av aktierna i ett försäkringsbolag, eller öka sitt kvalificerade innehav så att det sammanlagda innehavet överstiger vissa angivna gränsvärden skall hos Finansinspektionen ansöka om tillstånd till förvärvet. Det görs inte skillnad mellan fysiska och juridiska personer eller mellan svenska och utländska rättssubjekt. Begreppet kvalificerat innehav definieras i 1 kap. 9 a §.

Reglerna innebär att den som avser att förvärva ett kvalificerat innehav av aktier i ett försäkringsbolag blir föremål för inspektionens prövning beträffande sin lämplighet. Skyldigheten att söka tillstånd för förvärv som medför ett kvalificerat innehav av aktierna innebär att det inte är den förvärvade postens storlek i och för sig som är avgörande. Det avgörande är i stället om förvärvet ensamt eller tillsammans med de aktier, som förvärvaren redan har i bolaget, medför att gränsen på 10 procent uppnås eller att förvärvaren får ett bestämmande inflytande över ledningen av bolaget.

Vid förvärv av konvertibla skuldebrev eller skuldebrev med optionsrätt till nyteckning av aktier krävs inte något tillstånd. Skälet för detta är att innehavaren av sådana skuldebrev inte kan utöva något inflytande över bolaget. När skuldebreven byts mot aktier uppkommer däremot ett förvärv som omfattas av förevarande bestämmelser. Aktier som erhålls vid nyemission eller fondemission med företrädesrätt i förhållande till tidigare innehav förändrar inte de tidigare andelsförhållandena. Förvärv av ny-

och fondemitterade aktier medför därför i regel inte någon separat prövning. Det bör framhållas att lagtexten inte anvisar något undantag för aktier som förvärvas som gåva eller genom de familjerättsliga fången bodelning, arv och testamente. I dessa fall måste skyldigheten att söka tillstånd fullgöras snarast möjligt efter förvärvet. Undantag från kravet på tillstånd görs inte heller för aktier som inlöses på grund av hembudsskyldighet eller som förvärvas vid bolagsfusioner.

Med uttrycket "direkt eller indirekt förvärv" avses t.ex. det fallet att en person dels själv förvärvar fem procent av kapitalet eller rösterna i ett försäkringsbolag, dels äger ett företag som i sin tur äger sju procent. Med indirekt ägande kan i vissa fall även avses det fallet att flera personer inom samma familj innehar aktier i det aktuella bolaget. Att det kan uppstå tveksamheter huruvida ägarprövningsbestämmelserna skall tillämpas på ett visst innehav eller inte bör tillmätas betydelse när Finansinspektionen överväger ett ingripande enligt 2 c §.

I *tredje stycket* anges förutsättningarna för godkännande av ett förvärv. Om aktieförvärvaren kan antas komma att motverka en sund utveckling av försäkringsverksamheten får inspektionen vägra tillstånd. En bedömning av lämpligheten hos en innehavare av aktier i ett försäkringsbolag måste ha som utgångspunkt att det är ett sådant bolags speciella funktioner som skall säkerställas. Den enskilda eller juridiska person som genom sitt agerande på ett eller annat sätt direkt motverkar en sund utveckling av verksamheten i ett försäkringsbolag, skall inte heller kunna äga någon större aktiepost i bolaget.

När det gäller de omständigheter som kan föranleda att en person eller ett företag bedöms som "olämplig" i detta sammanhang bör hänsyn tas till t.ex. jävsförhållanden, allmän vandel och konkurstillstånd.

Som angetts i allmänmotiveringen (avsnitt 5.1.2) har regler om ägarprövning redan införts beträffande banker, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag. Den förevarande paragrafen är vad gäller prövningens innehåll en direkt motsvarighet till 7 kap. 11 § bankrörelselagen och 6 kap. 3 b § värdepappersrörelselagen. I specialmotiveringen till det förstnämnda lagrummet (prop. 1992/93:89 s. 195-199) har lämnats en utförlig redovisning av vilka omständigheter som bör beaktas vid ägarprövningen. Det som har uttalats där om prövningen enligt bankrörelselagen är i tillämpliga delar gällande även för prövningen enligt FRL.

I *fyfjärde stycket* föreskrivs att Finansinspektionen kan tidsbegränsa förvärvstillståndets giltighet. Att förvärvet i förväg godkänns genom att förvärvaren befinnas lämplig innebär ingen skyldighet för denne att fullfölja förvärvet. Genom att sätta en tidsgräns förhindras att försäkringsbolaget under en längre tid svävar i ovisshet om ägareförhållandena. Finansinspektionen får från fall till fall avgöra vilken tid som får anses rimlig.

Enligt *femte stycket* skall beslut i ett tillståndsärende meddelas inom tre månader. Inspektionen bör dock inom den angivna tidsgränsen handlägga ärendena med stor skyndsamhet. I klara fall bör besked kunna lämnas i det närmaste omgående.

Paragrafen, som är ny, föreskriver anmälningsskyldighet för den som avyttrar ett kvalificerat innehav av aktier eller en så stor andel av sitt innehav att det återstående innehavet understiger något av de gränsvärden som anges i 2 §. Bestämmelsen återfinns i artikel 15.2 tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 14.2 i tredje livförsäkringsdirektivet.

3 kap. 2 b §

Paragrafen, som är ny, föreskriver skyldighet för försäkringsaktiebolag att lämna uppgifter om aktieägare vars innehav är kvalificerat. Härigenom införlivas artikel 15.3 tredje skadeförsäkringsdirektivet och 14.3 tredje livförsäkringsdirektivet.

3 kap. 2 c §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om Finansinspektionens möjlighet att ingripa mot en olämplig aktieägare. Principen att tillsynsmyndigheterna skall kunna ingripa mot en aktieägare som visar sig vara olämplig slås fast i artikel 15.4 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 14.4 i tredje livförsäkringsdirektivet. När det gäller sanktionerna mot en sådan ägare ges exempel på åtgärder som medlemsstaterna kan föreskriva. En sådan åtgärd är att rösträtten kan upphävas för de aktier som innehas av en aktieägare som har missbrukat sin ställning.

Ett ingripande från Finansinspektionen kan ske dels om en aktieförvärvare bryter mot förpliktelsen att ansöka om tillstånd eller förvärvar aktier i strid mot inspektionens beslut enligt 2 § andra stycket, dels om en ägare till ett kvalificerat innehav av aktier utövar eller kan antas komma att utöva sitt inflytande på ett sätt som motverkar en sund utveckling av verksamheten i bolaget. Här skall alltså göras samma bedömning som vid koncessionsförfarandet. Principen är således att samma kvalitativa krav skall ställas på en aktieägare oavsett i vilket sammanhang frågan om personens lämplighet att vara aktieägare blir aktuell.

Bestämmelsen bygger på den grundläggande principen att inspektionen skall kunna ingripa endast i allvarliga fall. Att en aktieägare blir försatt i konkurs, åläggs näringsförbud eller döms för allvarligare brottslighet kan lätt konstateras men kan knappast ensamt anses vara till skada för bolaget, i vart fall inte om ägandet motsvarar mindre än 50 procent av kapitalet eller samtliga röster. Därutöver krävs att det finns anledning att anta att ägaren kommer att utöva sitt inflytande så att en sund utveckling av verksamheten är i farozonen. Gränsen för när sanktioner skall tillgripas bör självfallet vara lägre om det blivit klarlagt att en ägare verkligen missbrukar sitt inflytande än om det bara finns ett antagande om att så kan bli fallet.

I paragrafen anvisas två åtgärder som inspektionen kan vidta mot en aktieägare som motverkar en sund utveckling av verksamheten i ett försäkringsbolag. För det första får inspektionen enligt *första stycket* besluta att ägarens aktier inte får företrädas vid bolagsstämman, om det bedöms nödvändigt för att bryta en ägares inflytande över bolagets verksamhet. Bestämmelsen är utformad så att rösträtten upphör redan i och med att inspektionen har förordnat om detta. Att beslutet vunnit laga kraft krävs således inte. För det andra får Finansinspektionen enligt *tredje stycket* förelägga aktieägaren att sälja den del av aktieinnehavet som medför att innehavet är kvalificerat. Samma åtgärder får enligt *andra stycket* vidtas mot en aktieägare som underlåtit att söka tillstånd eller som genomfört ett förvärv i strid med inspektionens beslut. I dessa fall gäller vidare att röster som avgetts för sådana aktier kan förklaras ogiltiga.

Om det uppkommer missförhållanden av så allvarligt slag att man från inspektionens sida överväger att ingripa, är det lämpligt att inspektionen i första hand försöker åstadkomma rättelse med andra medel än "frysning" av rösträtten. Det kan t.ex. visa sig vara tillräckligt om förhållandena påtalas för de andra ägarna eller bolagets ledning. Om det är nödvändigt har inspektionen enligt 19 kap. 8 § formell rätt att sammankalla stämma och styrelse. Misslyckas förhandlingarna, kanske beroende på att ifrågavarande aktieägare inte är beredd att acceptera reglerna för verksamheten, finns inte längre samma skäl att försöka undvika ett beslut om att aktier inte får företrädas vid bolagsstämma i bolaget.

Att en större aktieägare inte kan utöva rösträtten för sina aktier är naturligtvis ett allvarligt ingrepp. Åtgärden kan också medföra negativa verkningar för bolagets skötsel. Om en "frysning" av en aktieägars rösträtt gäller under en längre tid kan osäkerhet uppstå i ledningen, andra aktieägare får ett ökat inflytande osv. Det är därför angeläget att frysningen inte består längre än nödvändigt. I vissa fall kan de omständigheter som föranlett beslutet vara av övergående karaktär. Detta kan t.ex. vara fallet om en förvärvare på grund av förbiseende eller annat misstag inte ansökt om tillstånd till förvärvet, men vid en senare prövning inte visar sig vara olämplig som ägare. Förbudet att utöva rösträtt för aktierna kan då upphävas snabbt. Ingripandet har då varit temporärt. I andra fall kan skälen för beslutet bestå. Detta kan gälla t.ex. en ägare som bedöms vara personligt olämplig och olämpligheten inte kan sägas vara av övergående natur. En aktieägare som fråntagits rösträtten för sina aktier kan mycket väl finna detta vara anledning att sälja aktierna. I så fall upphör den osäkerhet för ledningen av bolaget som tidigare nämnts. Det kan emellertid inte förutsättas att en sådan frivillig försäljning alltid kommer att ske. För att komma till rätta med en sådan situation med en aktieägare som utövat sitt inflytande på ett sådant sätt att hans lämplighet för övergående framtid kan ifrågasättas men aktierna inte avyttras frivilligt får inspektionen förelägga ägaren att avyttra aktierna. En försäljning på grund av ett sådant föreläggande får genomföras i sådan takt att onödiga förluster undviks.

Ett föreläggande om avyttring kan bara avse det antal aktier som medför att innehavet är ett kvalificerat sådant. Inspektionen skall ju endast

pröva lämpligheten hos aktieägare som kan utöva ett väsentligt inflytande över bolagets ledning.

Av paragrafens *fjärde stycke* framgår att aktier som omfattas av ett föreläggande om avyttring eller ett beslut enligt första eller andra stycket, inte skall medräknas när det krävs viss röstmajoritet för att ett beslut skall bli giltigt.

7 kap. 2 §

Regler om premiereservberäkning upptas i nuvarande 7 kap. 3 § tredje stycket om grundens innehåll. Från kravet på att grunder skall upprättas gäller vissa undantag. Eftersom EG:s regler om beräkning av premiereserv gäller alla livförsäkringar, måste dessa vara tillämpliga även då premiereservgrunder inte finns. Av den anledning har nuvarande 7 kap. 3 § tredje stycket brutits ut ur 3 § och förts över till 7 kap. 2 §. Bestämmelserna i 7 kap. 3 § i övrigt har med ändringar förts över till 7 kap. 5 §. Nuvarande 7 kap. 2 § har flyttats till 7 kap. 4 §.

Till följd av detta föreslås därför 7 kap. 2 § reglera beräkning av premiereserv.

I paragrafen ges allmänna föreskrifter om beräkningen av premiereserven; den skall vara i överensstämmelse med vedertagna aktuariella principer.

Vid en anpassning till bestämmelserna i tredje livförsäkringsdirektivet är några ändringar och tillägg erforderliga (se artikel 17.1 i första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 18 i tredje livförsäkringsdirektivet).

Enligt nuvarande regler skall premiereserven framkomma som skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av bolagets framtida utgifter för löpande försäkringar och de premier bolaget kan ha att ytterligare uppbära för dessa försäkringar. Skillnaden mellan dessa båda poster skall emellertid ökas med det belopp som anses behövt för att möta förluster genom att försäkringarna upphör i förtid. Premiereserven uppfattas således i lagen som ett "kollektivt" begrepp. Som framhållits i den allmänna motiveringen avsnitt 5.2.2 skall enligt EG:s bestämmelser försäkrings tekniska skulder beräknas separat för varje försäkring. I förslaget till nya regler för beräkningen har därför i *första stycket* föreskrivits att premiereserven i regel skall definieras individuellt för varje försäkring. Som en alternativ metod för beräkningen av premiereserv tillåts, i enlighet med EG:s bestämmelser, en kollektiv beräkning, förutsatt att metoden ger ett resultat som motsvarar det som erhålls vid en individuell beräkning. En kollektiv beräkning måste tillgripas om fråga är om kollektivavtalsgrundad försäkring eller grupplivförsäkring utan individuell anslutning. Vidare medges också i fortsättningen risktillägg som inte är individualiserade. Samtidigt kan stadgandet i nuvarande 7 kap. 3 § sista stycket första meningen att premiereservgrunderna skall anses belöpa på varje försäkring utgå (den nuvarande lydelsen av 7 kap. 3 § har tagits in under 7 kap. 5 §).

Nuvarande regler innebär vidare att en prospektiv metod skall användas vid beräkning av premiereserv. Det framgår nu av *andra stycket*. Enligt EG:s bestämmelser är en sådan beräkningsmetod huvudregel. EG:s ordning medger emellertid under vissa förutsättningar att en retrospektiv metod används. Detta gäller om det kan visas att de försäkringstekniska skulderna inte blir lägre än om en prospektiv metod utnyttjas eller om en sådan metod inte kan tillämpas på de aktuella försäkringarna. I förslagets andra stycke har öppnats möjligheter att under angivna förutsättningar använda annan försäkringsmatematiskt vedertagen beräkningsmetod än den prospektiva, varmed avses i första hand en retrospektiv beräkningsmetod. Genom att det anges att endast försäkringsmatematiskt vedertagna metoder kan användas förhindras att premiereserven beräknas för lågt eller för högt. Det kan nämnas att den prospektiva metoden inte kan tillämpas om fråga är om s.k. unit linked-försäkringar.

Beräkningen av premiereserv skall bygga på antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntefot samt driftskostnader som, vart för sig, kan anses vara betryggande i enlighet med vad som sägs i 7 kap. 5 § första och andra stycket i förslaget. Vid en retrospektiv beräkningsmetod behövs emellertid inte alltid antaganden om t.ex. dödlighet och räntefot (se kommentaren till 7 kap. 5 §).

Vidare föreslås i *tredje stycket* att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om beräkning av premiereserv. Föreskrifterna skall som regel ange maximiräntesats för alla försäkringar. I artikel 17.1 B i första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse i artikel 18 i tredje livförsäkringsdirektivet, föreskrivs nämligen som huvudregel att tillsynsmyndigheten för alla försäkringar skall bestämma en eller flera högsta räntesatser, enligt i artikeln särskilt angivna regler. Räntesatsen skall antingen knytas till räntesatsen på statsobligationer eller fastställas med utgångspunkt från avkastningen på de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna, det senare under förutsättning att tillgångarna inte värderas till anskaffningskostnad. På grund av gällande redovisningsregler för försäkringsbolag kan det sistnämnda alternativet inte tillämpas. Bestämmelserna om redovisning är emellertid föremål för utredning. Avsikten är inte att det skall fastställas räntesatser individuellt för varje försäkring, utan lämpligen för en eller flera försäkringstyper.

EG:s krav att tillsynsmyndigheten skall bestämma högsta ränteantaganden gäller inte de numera vanliga unit linked-försäkringarna och inte heller engångsbetalda försäkringar för längst åtta år, försäkringar utan rätt till återbäring eller livränteförsäkringar utan återköpsvärden. Genom att i paragrafen anges att föreskrifterna skall ange vilka försäkringar som, med hänsyn till sin beskaffenhet, inte skall omfattas av föreskrifterna kan Finansinspektionen välja att inte ge föreskrifter därom för sådana försäkringar. I den mån sådana föreskrifter inte ges får bolagen vid valet av en betryggande räntesats för undantagna försäkringar, dock inte unit linked-försäkringar, ta hänsyn till den valuta i vilken avtalen gäller och till de tillgångar som motsvarar förpliktelserna samt till förväntad avkastning på bolagets tillgångar, förutsatt att de tas upp till marknadsvärden. Eftersom

sådana värderingsregler i dag inte gäller för svenska försäkringsbolag, kan den sistnämnda möjligheten inte utnyttjas. Den räntesats som väljs får aldrig vara högre än avkastningen på bolagets tillgångar. Föreskrifter om maximiräntesats är inte heller nödvändiga beträffande sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring.

I tillämpningsföreskrifterna får upptas metoder för beräkning av maximiräntesats. Föreskrifterna kan också ange för vilka försäkringar en kollektiv beräkning eller en retrospektiv beräkningsmetod skall kunna användas.

7 kap. 3 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 2 kap. 6 § och anger de ämnen som grunderna skall innehålla. Bestämmelserna om grundernas innehåll har, som en följd av att kravet på ingivande av grunder vid ansökan om koncession liksom kravet på stadfästelse slopas, flyttats till förevarande kapitel. I förhållande till gällande rätt har området begränsats väsentligt. Grunderna skall enligt *första stycket* i huvudsak omfatta endast underlag för tekniska beräkningar. Bestämmelser av villkorskaraktär utmönstras ur grunderna och får i stället tas in i försäkringsvillkoren (se den allmänna motiveringen avsnitt 5.2.1). Skyldigheten enligt nuvarande 2 kap. 6 § första stycket 8 att upprätta grunder avseende skyldigheten att teckna återförsäkring slopas. Skyldigheten att teckna sådan försäkring skall i fortsättningen även för livförsäkringsbolagens del framgå av bolagsordningen, se kommentaren till 2 kap. 5 §. Grunder skall sålunda upprättas för beräkning av försäkringspremier och premiereserv, beräkning av tekniska återköpsvärden och återbäring till försäkringstagarna. Till följd av dessa ändringar kan stadgandena i nuvarande 7 kap. 5-7 §§ utgå.

Bolagen skiljer i nuvarande återköpsgrunder mellan begreppen återköpsvärde och tekniskt återköpsvärde. Begreppet återköpsvärde används för det belopp som försäkringstagaren har rätt att få utbetalt då försäkringen återköps. Om någon begränsning av återköpsrätten inte föreligger sammanfaller återköpsvärdet med det tekniska återköpsvärdet. Är emellertid återköpsrätten begränsad blir återköpsvärdet lägre än det tekniska återköpsvärdet. Begreppet tekniskt återköpsvärde förekommer även i skattelagstiftningen (se anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen). Det sammanfaller ofta med försäkringens individuellt beräknade premiereserv men kan också understiga den, t. ex. om en ökning av premiereserven för tecknade försäkringar behövt ske på grund av ändrade förhållanden.

Möjligheten enligt första stycket i nuvarande 2 kap. 6 § att medge undantag från skyldigheten att upprätta grunder för livförsäkringar med hänsyn till försäkringens särskilda natur har avskaffats av skäl som anförts i den allmänna motiveringen (avsnitt 5.2.1). Genom bestämmelserna i 1 kap. 5 § finns möjlighet att för vissa livförsäkringar avvika från bestämmelserna om grunder och i förslaget till 1 kap. 10 § ges en gene-

rell dispensmöjlighet från kravet på grunder i vissa fall, vilka täcker de praktiska tillfällen då undantag bör kunna komma ifråga.

I *andra stycket* begränsas skyldigheten att upprätta grunder för långvariga skadeförsäkringar till bestämmelser om beräkning av premiereserven. En möjlighet till undantag från kravet på grunder för långvariga skadeförsäkringar införs. Undantag bör kunna komma ifråga om försäkringen avser endast låga belopp. Undantag bör dessutom kunna medges för sådana försäkringar där försäkringskonstruktionen har sådana särdrag att det kan komma att återbetalas premier vid få skador eller att utkrävas nya premier för att i efterhand täcka inträffade skador vid ogynnsamt skadefall. I villkoren för sådana försäkringsavtal regleras dessa förhållanden i förväg på ett sätt som liknar det som används i grunder.

I fråga om liv- och sjukräntor som tillhör skadeförsäkringsrörelsen skall enligt *tredje stycket* grunder upprättas för beräkning av premiereserv och tekniska återköpsvärden. För skadeliv- och skadesjukräntor ges som hittills inte möjlighet till dispens.

Eftersom stadgandena om grunder i 2 kap. har placerats i förevarande kapitel, bör sista stycket i nuvarande 2 kap. 6 § kunna utgå. Sista meningen i stycket motsvaras i förslaget av 7 kap. 5 § sista stycket och 6 § första stycket.

I *sista stycket*, som inte har någon motsvarighet i gällande rätt, föreskrivs möjlighet för regeringen eller Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om grundernas redaktionella utformning. Föreskrifterna bör även ange hur grunderna skall systematiseras. Bemyndigandet innebär däremot inte en rätt att ge föreskrifter om grundernas materiella innehåll.

7 kap. 4 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 7 kap. 2 §. *Första stycket* har ändrats som en följd av att bestämmelserna om grunder flyttas från 2 kap. 6 § till 7 kap. 3 §. Paragrafen, som slår fast soliditets- och skälighetsprincipen som normerande för grundbundna försäkringar, kommer att diskuteras i Försäkringsutredningens fortsatta arbete.

Andra stycket har ändrats som en följd av att grunder inte längre skall stadfästas.

7 kap. 5 §

Paragrafen, som motsvarar nuvarande 7 kap. 3 §, innehåller föreskrifter om premie- och premiereservgrunder för livförsäkringar. Det ankommer på bolagsledningen att se till att dessa grunder står i överensstämmelse med kraven i 4 § och att beräkningsantagandena är anpassade efter växlande förhållanden. I enlighet med vad som sägs i artikel 17.1 F i första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse i artikel 18 i tredje livförsäkringsdirektivet bör kontinuitet eftersträvas. Varje ändring av beräkningsreglerna bör vara sakligt motiverad.

Bestämmelserna om beräkning av premiereserv i tredje stycket i nuvarande 7 kap. 3 § har överförts till 2 §. I förslaget till ny lydelse av 2 § öppnas möjligheter att i vissa fall använda en retrospektiv beräkningsmetod samt hänvisas till bestämmelser om beräkningsantaganden i förevarande paragraf. Eftersom sådana antaganden inte alltid erfordras vid en retrospektiv beräkning av premiereserven, har *första stycket* ändrats så att grunderna skall innehålla angivna antaganden i den mån det krävs för beräkningen. Tillämpas en prospektiv beräkningsmetod måste premiereservgrunderna innehålla sådana antaganden. Premiégrunderna skall alltid innehålla angivna beräkningsantaganden. Dessutom har en mindre språklig ändring gjorts.

Möjligheten i *andra stycket* att avvika från huvudregeln att varje särskilt antagande skall vara betryggande anses förenligt med EG:s ordning så länge tillämpningen inte innebär att säkerhetskraven sänks (se avsnitt 5.2.2). En smärre språklig ändring har gjorts i stycket.

Tredje stycket har ändrats så att det anges att premiereservgrunderna skall bestämmas i enlighet med den nya 2 §.

Det nuvarande fjärde stycket har utgått. Där föreskrivs att i det fall premiégrunderna innehåller särskilda säkerhetstillägg skall premiereservgrunderna ange på vilket sätt hänsyn skall tas till dessa tillägg när kapitalvärdet av framtida utgifter beräknas. I den mån regler därom behövs kan det tillgodoses genom föreskrifter som meddelas med stöd av 2 § tredje stycket.

Fjärde stycket motsvarar det nuvarande femte stycket. Den nuvarande första meningen har utgått såsom onödig eftersom premiereserven i fortsättningen skall beräknas individuellt för varje försäkring.

I enlighet med vad som gäller i dag skall bestämmelserna om premiereservgrunder tillämpas också på liv- och sjukränta som tillhör skadeförsäkringsrörelsen. Detta kommer till uttryck i *sista stycket*.

7 kap. 6 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 7 kap. 4 § och har ändrats bl.a. med anledning av att krav på stadfästelse av grunder inte längre skall förekomma.

I paragrafens *första stycke* har angetts att bestämmelserna om övergångsgrunder även gäller för sådan livränta eller sjukränta som tillhör skadeförsäkringsrörelsen. I den nuvarande lagstiftningen anges detta i 2 kap. 6 § sista stycket.

Andra stycket har ändrats till följd av det slopade kravet på stadfästelse av grunder.

Ändringen i *tredje stycket* är en följd av att bestämmelserna om beräkning av premiereserv flyttats till 2 §.

Möjligheten i nuvarande *sista stycket* att föreskriva att ytterligare tillgångar skall tas upp i bolagets förmånsrättsregister har tagits bort. I en situation där övergångsgrunder skulle krävas torde disponibla fria reserver ändå knappast finnas tillgängliga i nämnvärd utsträckning (se Appel-

tofft-Hahn, Kommentar till försäkringsrörelselagen s.105). Stycket i övrigt har upphävts till följd av det slopade kravet på stadfästelse av grunder.

7 kap. 8 §

En inskränkning i vad grunderna för återbäring till försäkringstagarna skall innehålla har skett i *första stycket*. Inskränkningen är en följd av att ämnen som är av villkorskaraktär har utmönstrats ur grunderna och i stället får tas upp i försäkringsvillkoren. Grunderna för återbäring till försäkringstagarna skall därför innehålla antaganden och metoder för beräkning och fördelning av återbäring. I grunderna skall även upptas regler om användning av återbäringsfonden. Att användningen av fonden är begränsad framgår av 12 kap. 6 och 7 §§. I villkoren kommer sålunda hädanefter att regleras försäkringstagarens rätt till återbäring, inklusive sättet för tilldelning. Den nuvarande punkten 2 i första stycket utgår eftersom regler om tilldelning och som inte är av villkorskaraktär faller under "beräkning och fördelning av återbäring". Samma gäller nuvarande punkten 3, bestämmelser om förräntning av återbäringsmedel.

Nuvarande *andra stycket* upphävs. Bolagen får i fortsättningen själva avgöra formen för tilldelning.

7 kap. 8 a §

Paragrafen är ny. Enligt tredje generationens försäkringsdirektiv (artikel 8.3 i första skadeförsäkringsdirektivet enligt lydelse i artikel 6 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 8.3 i första livförsäkringsdirektivet enligt lydelse i artikel 5 i tredje livförsäkringsdirektivet) får som nämnts i den allmänna motiveringen (avsnitt 5.2.1) något krav på förhandsgodkännande av grunder inte längre ställas upp, medan det godtas att en löpande anmälningsskyldighet åläggs bolagen för kontroll att grunderna för livförsäkring uppfyller vedertagna aktuariella principer.

I *första stycket* har föreskrivits att bolagen skall tillställa Finansinspektionen grunderna för livförsäkring senast samtidigt med att de börjar användas. Grunderna kan sägas börja användas då marknadsföringen inleds. För de kollektivavtalsgrundade försäkringarnas del, vilka i regel inte marknadsförs på samma sätt som övriga försäkringar, skall grunderna anses ha börjat användas då försäkringsprodukten finns tillgänglig för tecknande hos försäkringsbolaget. Anmälningsskyldigheten gäller enbart livförsäkringar och således inte sådana skadeförsäkringar för vilka bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap 5 §. EG:s regler tillåter inte ett sådant krav beträffande skadeförsäkringar. Tillsynsmyndigheten får kontrollera att grunderna uppfyller föreskrivna materiella och formella krav.

I detta sammanhang föreslås inte att nedsättningsgrunder för ömsesidiga livförsäkringsbolag (jfr 12 kap. 8 §) skall tillställas Finansinspektionen.

Försäkringsutredningen skall i sitt fortsatta arbete behandla några särregler för de ömsesidiga försäkringsbolagen, bl.a. bestämmelserna om nedsättning. Mot den bakgrunden och med hänsyn till att reglerna om nedsättning synes ha en mycket liten praktisk betydelse, kan det inte anses motiverat att uppställa krav på att nedsättningsgrunder skall anmälas. Finansinspektionen har dock möjlighet att begära in nedsättningsgrunderna för kontroll.

I *andra stycket* åläggs bolagen en skyldighet att till anmälan om grunder foga en redogörelse för de konsekvenser grunderna får för försäkringstagarna och bolaget. Detta skall gälla i såväl ekonomiskt, juridiskt som aktuariellt hänseende. Bl.a. bör räkneexempel ges. Är det fråga om ändring av grunder måste av redogörelsen framgå på vad sätt redan meddelade försäkringar påverkas. Regeringen eller, efter bemyndigande, Finansinspektionen, får meddela närmare föreskrifter om vad redogörelsen skall innehålla.

I *tredje stycket* anges att första och andra styckena även skall gälla vid ändring av grunder.

7 kap. 9 §

I *första stycket* anges att ett försäkringsbolag som driver direkt försäkringsrörelse skall ha tillgångar till ett värde motsvarande de försäkringstekniska skulderna placerade i enlighet med 9 a-10 e §§. Begreppet "skuldtäckning" har införts, närmast som en motsvarighet till den nuvarande bestämmelsen att "ett belopp motsvarande försäkringstekniska skulder" alltid skall "redovisas" i vissa slag av tillgångar. Det nya begreppet är mer lätthanterligt ur språklig synpunkt och speglar väl det grundläggande syftet bakom bestämmelserna.

Bestämmelserna om skuldtäckning gäller bara försäkringsbolag som driver direkt försäkringsrörelse. Om bolaget driver såväl direkt försäkringsverksamhet som återförsäkringsrörelse omfattar skuldtäckningskravet bolagets hela rörelse. Om bolaget uteslutande meddelar återförsäkring omfattas det däremot inte av reglerna om skuldtäckning.

Som angivits i den allmänna motiveringen, avsnitt 5.5.3, gäller placementsreglerna medel där försäkringsbolagen bär risken för egen räkning. Skuldtäckningsbeloppet är således ett nettobelopp (försäkringstekniska skulder inklusive mottagen återförsäkring, minskad med avgiven återförsäkring). Beträffande bestämmelsen om reservdeposition, se författningskommentaren till 10 § första stycket 19.

Definitionen av försäkringstekniska skulder för egen räkning i *andra stycket* är ett förtydligande av den definition av begreppet som för närvarande finns i det sista stycket i paragrafens nuvarande lydelse.

Som anges i *tredje stycket* får Finansinspektionen för visst fall besluta att avdrag för avgiven återförsäkring inte skall få göras. Finansinspektionen skall kunna vägra godta nedsättning av det belopp som skall skuldtäckas om återförsäkringen konstruerats på ett sådant sätt att den i realiteten inte bidrar till en minskning av försäkringsbolagens exponering.

Finansinspektionens beslut skall kunna innebära att nedsättning inte alls godtas eller att den godtas endast till en del av det återförsäkrade beloppet. Ett exempel skulle kunna vara koncentration av återförsäkring till en enskild marknad, avgivande av återförsäkring till koncerninterna återförsäkringsbolag eller att återförsäkringen avgivits till försäkringsgivare verksamma där kontrollen över återförsäkringsbolaget inte antas fylla tillräckligt högt ställda krav.

Bestämmelserna om återförsäkring inverkar inte på den allmänna bestämmelsen om återförsäkring i 14 §. Det innebär att även om ett försäkringsbolag med vederbörligt medgivande avgivit återförsäkring, det inte redan därigenom är klart att bolaget får utnyttja den avgivna återförsäkringen för att reducera det belopp som skall skuldtäckas.

I *fjärde stycket* anges att till Finansinspektionen skall lämnas uppgifter om de försäkringstekniska skuldernas storlek och hur dessa beräknats samt om avgiven återförsäkring och dess storlek. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten. I den nya lydelsen av 8 kap. 7 § anges att det är styrelsen som har ansvaret för uppgiftsskyldigheten, se vidare kommentaren till den paragrafen.

7 kap. 9 a §

Den nuvarande 9 a § motsvaras av förslaget till 10 f §.

Paragrafen innehåller en allmän placeringsregel av grundläggande och övergripande karaktär. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att försäkringsbolagen kan infria sina försäkringsåtaganden på såväl kort som lång sikt. Bestämmelsen skall tillämpas av bolag som driver direkt försäkringsrörelse vid placeringen av de tillgångar som används för skuldtäckning. Paragrafen motsvaras av artikel 20 i tredje generationens försäkringsdirektiv.

Placeringsverksamheten skall enligt paragrafen ske med iakttagande av matchnings- och diversifieringsprinciperna, vars närmare innebörd har redogjorts för i den allmänna motiveringen avsnitt 5.5.5. Lydelsen av första meningen innebär att placeringsreglerna i 10-10 e §§ är den ram inom vilken matchnings- och diversifieringsprinciperna skall uppfyllas. Bestämmelserna i paragrafen innebär dessutom att försäkringsbolaget skall se till att likviditeten är tillräcklig för att de löpande betalningarna med anledning av försäkringsåtagandena skall klaras.

7 kap. 10 §

Paragrafen innehåller i *första stycket* en uppräkningslista av de tillgångsslag som får användas för skuldtäckning. I jämförelse med dagens regler för livförsäkringsbolag får fler kategorier av tillgångar användas för skuldtäckning. Tillgångsslagen har kommenterats utförligt i den allmänna motiveringen, avsnitt 5.5.6.

De tillgångsslag som uppräknas under *punkterna 1-4* är obligationer och andra skuldförbindelser för vilka sådana rättssubjekt svarar att tillgångarna kan betraktas som riskfria med avseende på kreditrisk. Även tillgångar med garantier ställda av dessa rättssubjekt omfattas av bestämmelserna. De rättssubjekt som avses är stater, centralbanker, kommuner, med kommuner jämförliga samfälligheter vilka har befogenhet att kräva in offentlig uppbörd (t.ex. landsting och motsvarande utländska rättssubjekt), Europeiska gemenskaperna eller vissa internationella organisationer. Det är emellertid inte samtliga stater, centralbanker och internationella organisationer som avses. Vilka som avses skall föreskrivas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen, se vidare kommentaren till fjärde stycket.

Punkt 5 tillåter att fordringar på försäkringstagare används för skuldtäckning. Detta gäller för det första om sådana subjekt som nämns i första stycket 1-4, dvs. svenska staten, vissa utländska stater och centralbanker, svenska eller utländska kommuner eller därmed jämförliga samfälligheter, EG eller vissa internationella organisationer, svarar för fordran. Fordringen skall ha samband med försäkringsavtalet och exempelvis utgöras av en premiefordran (jämför artikel 21.1 första stycket B. h i tredje livförsäkrings- och skadeförsäkringsdirektiven). För det andra tar bestämmelsen sikte på s.k. captivebolag, se den allmänna motiveringen avsnitt 5.5.6. Sådana bolag får för skuldtäckning även använda fordringar för vilka bolag inom koncernen svarar. En förutsättning för att fordringar enligt förevarande punkt skall få användas för skuldtäckning är att fordran inte får ha varit förfallen till betalning längre tid än tre månader (jämför artikel 21.1 fjärde stycket vii i de tredje försäkringsdirektiven).

Punkt 6 motsvaras av gällande lydelse av 9 § första stycket 8.

Punkt 7 motsvaras av gällande lydelse av 9 § första stycket 12.

Punkterna 8-9 tillåter obligationer och andra skuldförbindelser för vilka svarar AP-fonden, svenska kreditinstitut (dvs. i detta sammanhang bank, kreditmarknadsbolag, Svenska skeppshypotekskassan, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och Sveriges allmänna hypoteksbank) och värdepappersbolag med tillstånd att ta emot kundmedel och att lämna kundkrediter mot säkerhet för placeringar i finansiella instrument, allt för att underlätta värdepappersrörelsen, se 3 kap. 4 § första stycket 4 och 5 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse. Enligt *punkt 9* tillåts motsvarande värdepapper som utländska kreditinstitut svarar för. Enligt fjärde stycket skall Finansinspektionen föreskriva i vilka utländska stater kreditinstitutet får vara belägna, se nedan.

Punkt 10 tillåter att obligationer och andra skuldförbindelser som publika aktiebolag svarar för används för skuldtäckning.

Enligt *punkt 11* får för skuldtäckning användas aktier och andra överlåtbara värdepapper som kan jämföras med aktier om värdepapperna getts ut av publika aktiebolag, publika bankaktiebolag, publika försäkringsaktiebolag eller motsvarande bolag i vissa utländska stater. De publika aktiebolagen (eller motsvarande utländska bolag) som avses i denna punkt får inte vara sådana som har till uppgift att äga fastigheter m.m. (fastighetsbolag).

De bolag som avses i *punkt 12* är publika aktiebolag som har till ändamål att äga fastigheter, tomträtter och byggnader samt andelar i sådan egendom.

Punkt 13 tillåter att fastigheter, tomträtter och byggnader samt andelar i sådan egendom används för skuldtäckning. Bestämmelsen innebär en viss utvidgning i jämförelse med gällande regler (se 9 § första stycket 10).

Punkt 14 tillåter att skuldförbindelser med säkerhet i fast egendom används för skuldtäckning (jämför gällande lydelse av 9 § första stycket 6). Bestämmelserna avser utlåning till fysiska personer och andra subjekt än stater, centralbanker, kommuner eller därmed jämförliga samfundigheter, internationella organisationer (första stycket 1-4), AP-fonden, svenska eller utländska kreditinstitut eller värdepappersbolag (första stycket 8 och 9) eller publika aktiebolag eller motsvarande bolag i vissa utländska stater (första stycket 10). Det kan exempelvis vara fråga om utlåning till privata aktiebolag. Förevarande skuldförbindelser tillåts för skuldtäckning i den utsträckning regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen föreskriver. Enligt gällande regler föreskrivs i lag (9 § första stycket 6) i vilken utsträckning skuldförbindelserna får användas för att täcka försäkringstekniska skulder. Reglerna innebär i korthet att den pantträtt som utgör säkerhet för skuldförbindelsen skall ligga inom en viss del av fastighetens uppskattade värde (dvs. det värde som försäkringsbolaget fastställt på grundval av en särskild värdering) eller av det pantvärde som fastställts enligt bestämmelser om lån av statsmedel till främjande av bostadsbyggandet. Avsikten med delegationsbestämmelsen i sista meningen är att befria lagtexten från den nuvarande detaljregleringen. Någon materiell ändring är inte avsedd. De föreskrifter som regeringen eller Finansinspektionen kommer att utfärda torde därför i stort sett komma att motsvara bestämmelserna i 9 § första stycket 6.

I *punkt 15* tillåts för skuldtäckning skuldförbindelser avseende utlåning till samma subjekt som avses i punkt 14 (se ovan) men med annan säkerhet än som avses där. Som exempel kan nämnas säkerhet i form av företagsinteckning eller inteckning i skepp eller luftfartyg.

Punkt 16 tillåter att tillgångsslaget "kassa" används för skuldtäckning. Begreppet "kassa" berörs i författningskommentaren till 10 b §.

Enligt *punkt 17* får andelar i värdepappersfonder och, under vissa förutsättningar, andelar i utländska fondföretag användas för skuldtäckning. En förutsättning är att fonden eller fondföretagen huvudsakligen placerar i sådana tillgångar som försäkringsbolaget kunnat använda för skuldtäckning om bolaget haft tillgångarna i egen portfölj.

Reglerna i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder är anpassade till EG:s direktiv (85/611/EEG) om samordning av lagar, förordningar och administrativa föreskrifter som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (UCITS-direktivet). Hänvisningen i paragrafen till utländska fondföretag avser sådana som uppfyller kraven i direktivet. De fonder som blir aktuella är således i första hand fonder i länder inom EG, vilka är underkastade i allt väsentligt samma regler som svenska fonder. Placeringar får dock ske även i fonder i andra länder under förutsätt-

ning att de lyder under motsvarande regler, jämför 2 kap. 3 § lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande (prop. 1992/93:187 s. 183). Enligt fjärde stycket i förevarande paragraf skall regeringen eller, efter bemyndigande, Finansinspektionen föreskriva vilka utländska stater som kommer i fråga.

Punkt 18 tillåter att beslutad överskjutande skatt används för skuld-täckning. Det får endast vara fråga om överskjutande skatt som överstiger skattefordran som avräknas enligt lagen (1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter, se vidare den allmänna motivering-en, avsnitt 5.5.6.

Punkt 19 motsvarar gällande lydelse av 9 § andra stycket, men gäller till skillnad från den paragrafen både skade- och livförsäkring, se den all-männa motiveringen, avsnitt 5.5.6. *Lagrådet* har i sitt yttrande anfört att föreskriften väcker frågan hur de tillgångar som återförsäkringstagaren har hållit kvar (reservdeposition som ställs av återförsäkringsgivare) redovisas hos återförsäkringstagaren och om den föreslagna ordningen innebär att samma tillgång beaktas vid skuldtäckning två gånger.

Enligt den föreslagna lydelsen av 9 § skall skuldtäckningsbeloppet hos återförsäkringstagaren som huvudregel motsvara de försäkringstekniska skulderna för egen räkning. Med andra ord skall från de försäkringstek-niska skulderna brutto avdrag göras för avgiven återförsäkring. En åter-försäkringsgivares fordran på grund av att tillgångar behållits i depå ger upphov till motsvarande skuld hos återförsäkringstagaren. Det remitterade lagförslaget innebär att en sådan skuld inte omfattas av de föreslagna placeringsreglerna.

Återförsäkringsgivaren får använda sin fordran på grund av reservdepo-sitionen för skuldtäckning. Återförsäkringstagarens skuld till följd av depositionen bör därför motsvaras av tillgångar som är underkastade samma kvalitetskrav och begränsningsregler som tillgångar motsvarande försäkringstekniska skulder för egen räkning. I enlighet härmed bör det avdrag som i skuldtäckningshänseende skall göras från försäkrings-tekniska skulder brutto p.g.a. avgiven återförsäkring minskas med värdet av depån. För detta ändamål har 9 § första stycket i det remitterade lag-förslaget justerats på så sätt att skuldtäckningsbeloppet skall utgöras av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning ökat med värdet av re-servdeposition.

Att *upplupna räntor* kan godtas för skuldtäckning berörs i författnings-kommentaren till 10 f §.

Enligt *andra stycket* får fondpapper, t.ex. aktier och obligationer samt andra sådana delägar rättigheter eller fordringsrätter som är utgivna för allmän omsättning, användas för skuldtäckning endast om de är föremål för handel på en reglerad marknad eller om de annars är kortfristigt reali-serbara (jämför artikel 21.1 fjärde stycket v i tredje livförsäkrings- och skadeförsäkringsdirektiven). Bestämmelsen gäller även för andelar i värdepappersfonder, se dock kommentaren till 10 b § andra stycket.

Aktier eller andelar i dotterföretag som avses 10 a § första stycket 1 (förvaltningsföretag) omfattas inte av bestämmelserna i andra stycket. I sådana fall skall i stället förvaltningsföretagets tillgångar behandlas som

om de ägts direkt av försäkringsbolaget vid tillämpningen av begränsningsreglerna för tillgångslag och enhandsengagemang (genomlysning), se 10 a § andra stycket.

Enligt *tredje stycket* får även aktier i privata aktiebolag användas för skuldtäckning. Förutsättningarna för detta är dels att det är fråga om aktier i dotterbolag till försäkringsbolaget, dels att dotterföretaget har till uppgift att äga tillgångar som försäkringsbolaget skulle kunna använda för skuldtäckning (förvaltningsbolag). Se vidare kommentaren till 10 a §.

I *fjärde stycket* bemyndigas regeringen (eller Finansinspektionen) att i fråga om utländska tillgångar som avses i första stycket meddela föreskrifter om vilka utländska stater, centralbanker och internationella organisationer som kan godtas. Enligt artikel 22.3 fjärde strecksatsen i tredje livförsäkrings- och skadeförsäkringsdirektiven skall EG:s medlemsstater vid fastställandet av regler för användning av godtagbara tillgångar tillämpa en större restriktivitet i fråga om vissa typer av finansiella instrument som utfärdats av organ som inte tillhör zon A eller utfärdats av internationella organisationer till vilka inte minst en medlemsstat i gemenskapen är ansluten, jämfört med samma slag av finansiella instrument som utfärdats av de nämnda organen. Med zon A avses enligt definitionen i artikel 2.1 i rådets direktiv 89/647/EEG om kapitaltäckningsgrad för kreditinstitut "alla medlemsstater och alla de andra länder som är fullvärdiga medlemmar av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) samt de länder som slutit särskilda låneavtal med internationella valutafonden (IMF) inom ramen för fondens allmänna låneprogram". OECD:s medlemsstater är för närvarande Australien, Belgien, Canada, Danmark, USA, Storbritannien, Finland, Förbundsrepubliken Tyskland, Frankrike, Grekland, Grönland, Irland, Island, Italien, Japan, Luxemburg, Mexico, Nederländerna, Nya Zeeland, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Sverige, Turkiet och Österrike. Saudi-Arabien har sådant låneavtal som avses i artikeln. Dessa länder och rättssubjekt som hör hemma i de nämnda länderna bör normalt kunna godtas.

De internationella organisationer som främst bör komma i fråga är sådana där minst en stat i gemenskapen är ansluten (jämför artikel 22.3 fjärde strecksatsen i tredje generationens försäkringsdirektiv).

I *femte stycket* anges att de tillgångar som angivits i första och andra styckena får användas för skuldtäckning endast till den del de inte belastas med panträtt eller annan säkerhetsrätt. Detta innebär ingen ändring i förhållande till gällande rätt (jämför prop. 1989/90:34 s.75).

Bestämmelserna i *sjätte stycket* motsvaras av bestämmelser i gällande lydelse av 9 § första stycket 6 och 9 a § sista stycket.

I den allmänna motiveringen konstateras att förlagsbevis och förlagsandelsbevis bör få användas för skuldtäckning. När det gäller tillämpningen av begränsningsreglerna i 10 b och 10 c §§ skall sådana skuldebrev jämföras med aktier (se avsnitt 5.5.6). Detta anges i *sjunde stycket*.

Enligt bestämmelsen i *åttonde stycket* har Finansinspektionen givits möjlighet att i enskilda fall tillfälligt acceptera att även andra slag av tillgångar än de som angivits ovan får användas för skuldtäckning. Försäkringsbolaget skall framställa begäran om undantag hos inspektionen.

Medgivande får endast ges i undantagsfall och får bara vara tillfälligt. Ett medgivande skall kunna motiveras av omständigheterna i det enskilda fallet. Dispensprövningen bör präglas av restriktivitet. När det gäller problem som hänger samman med anpassning till det nya regelsystem som nu föreslås bör prövningen kunna vara något mer generös. Bestämelsen innebär ett införlivande av artikel 21.2 i tredje generationens försäkringsdirektiv.

7 kap. 10 a §

Paragrafens tidigare lydelse motsvaras av 11 § i sin föreslagna lydelse.

Paragrafen behandlar användningen av aktier och andelar i ett dotterbolag för skuldtäckning.

Enligt *första stycket 1* får aktier i dotterföretag användas för skuldtäckning om det är fråga om dotterbolag som har till uppgift att äga försäkringsbolagets tillgångar av det slag som anges i 10 § första stycket, dvs. sådana tillgångar som försäkringsbolaget, om bolaget hade föredragit att hålla tillgångarna i egen portfölj, hade kunnat använda för skuldtäckning. Av 10 § tredje stycket följer att aktier i sådana dotterföretag godtas för skuldtäckning även om företaget är ett privat aktiebolag. Beträffande tillståndskrav för förvärv av aktier i förevarande typ av dotterbolag, se kommentaren till 17 §.

Bestämmelserna i *första stycket 2 och 3* innebär att för skuldtäckning får även användas aktier i dotterföretag som är ett försäkringsaktiebolag eller ett sådant finansiellt företag som anges i 17 a §. I sistnämnda fall avses bl.a. banker, vari försäkringsbolag äger s.k organisationsaktier. Av 10 § första stycket 11 följer att för skuldtäckning godtas aktier i försäkringsbolag eller finansiella företag endast om dessa är publika aktiebolag. För tydlighetens skull har detta uttryckligen angivits även i punkterna 2 och 3. Däremot behöver dotterföretag som avses i punkt 1 inte vara publika för att aktierna skall godtas för skuldtäckning, se kommentaren till den bestämmelsen.

Andra stycket innehåller en regel om genomlysning i fråga om dotterföretag som direkt eller indirekt har till uppgift att äga sådana tillgångar som försäkringsbolaget skulle kunna använda för skuldtäckning (förvaltningsdotterbolag). Bestämmelsen motsvaras av artikel 22.2.iv i tredje generationens försäkringsdirektiv. Enligt den direktivbestämmelsen skall hemlandet vid tillämpningen av de regler och principer som fastställs i artikel 22 beakta de underliggande tillgångarna som innehas av ett dotterföretag som helt eller delvis förvaltar försäkringsföretagets investeringar. Vid tillämpningen av begränsningsreglerna i 10 b § (tillgångsslagslimiter) och 10 c § (enhandlimiter) skall de underliggande tillgångarna i sådana förvaltningsbolag behandlas som om de ägts direkt av försäkringsbolaget. Av 10 f § tredje stycket följer att om försäkringsbolaget inte äger samtliga aktier i dotterbolaget beaktas endast så stor del av tillgångarnas värde som svarar mot aktieinnehavet.

Bestämmelserna om skuldtäckning med dotterbolagsaktier innebär en liberalisering av reglerna för livförsäkringsbolagen. De nu gällande reglerna tillåter endast att aktier i fastighetsbolag används till täckning av försäkringstekniska skulder (nuvarande lydelse av 7 kap. 9 § första stycket 11).

Vid tillämpningen av begränsningsreglerna i 10 b och 10 c §§ innebär genomlysningen att dotterföretagets tillgångar räknas i respektive kategori. Det innebär t.ex. att aktier i ett dotterbolag som äger fastigheter inte räknas in i tillgångsslaget "aktier och andra andelar" (10 § första stycket 12) utan hänförs till de fastighetsrelaterade tillgångarna vid tillämpningen av 10 b § och till den särskilda enhandslimitsbegränsningen för fastigheter i 10 c §. Äger dotterbolaget flera typer av tillgångar skall en proportionering göras mellan tillgångsslagen.

Bestämmelserna i andra stycket innebär vidare att begränsningsreglerna i 10 b och 10 c §§ inte gäller försäkringsbolagets direkta innehav av aktier i förvaltningsdotterbolaget.

Bestämmelsen i tredje stycket motsvaras av gällande lydelse av 9 a § sista stycket.

7 kap. 10 b §

Paragrafen, som är ny, innehåller i *första stycket* begränsningar för hur stor del vissa tillgångsslag som används för skuldtäckning får utgöra av det totala skuldtäckningsbeloppet. Några begränsningar gäller inte för tillgångsslagen som anges i 10 § första stycket 1-6 och 17-19. Beträffande de närmare överväganden som ligger till grund för begränsningarna hänvisas till den allmänna motiveringen, avsnitt 5.5.7. Begränsningen på tre procent för kassa följer av 22.1 första stycket d i tredje generationens försäkringsdirektiv. I den svenska versionen av direktivbestämmelsen används benämningen "kontanta medel". Benämningen "kassa" torde dock bättre motsvara redovisningsterminologin och begreppet "cash in hand" som används i den engenska versionen av direktivet.

Begränsningen i *andra stycket* avser fondpapper som inte är föremål för omsättning på en reglerad marknad. Av 10 § andra stycket följer att de dock måste vara kortfristigt realiserbara. Sådana fondpapper får motsvara högst tio procent av skuldtäckningsbeloppet (jämför artikel 22.1 första stycket e i både tredje livförsäkrings- och skadeförsäkringsdirektiven). Syftet med bestämmelsen är att tillgodose kravet på likviditet.

Andelar i värdepappersfonder har, i enlighet med direktivbestämmelsens lydelse, undantagits från begränsningsregeln i andra stycket. Det finns heller inget behov av att låta bestämmelsen omfatta fondandelar eftersom dessa omedelbart skall kunna inlösas, se 32 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder. Fondandelar är alltså normalt alltid likvida.

Dessutom har aktier eller andelar i dotterföretag som avses 10 a § första stycket 1 (förvaltningsföretag) undantagits från begränsningsregeln i andra stycket. I sådana fall skall i stället förvaltningsföretagets tillgångar behandlas som om de ägts direkt av försäkringsbolaget vid tillämpningen

av begränsningsreglerna för tillgångsslag och enhandsengagemang (genomlysning), se 10 a § andra stycket.

Innebörden av bestämmelserna i *tredje stycke* är att vid tillämpningen av begränsningsreglerna i första och andra styckena skall även andelar i värdepappersfonder eller placeringar i utländska fondföretag beaktas. De tillgångar som ingår i fonderna eller fondföretagen skall i allt väsentligt vara desamma som de tillgångar vilka bolagen har möjlighet att skuld-täcka med.

I *fjärde stycket* har Finansinspektionen givits en möjlighet att medge tidsbegränsade undantag från bestämmelserna i paragrafen. Beträffande tillämpningen av förevarande stycke, se kommentaren till 10 § åttonde stycket.

7 kap. 10 c §

Paragrafen, som är ny, innehåller begränsningar av den tillåtna storleken på enskilda investeringar respektive av storleken av en investering hän-förlig till ett och samma rättssubjekt.

Enligt *första stycket 1* får en placering i en enskild fastighet, tomträtt eller byggnad uppgå till högst fem procent av skuldtäckningsbeloppet. Detsamma gäller för grupper av fastigheter som är belägna på ett sådant sätt att de bör betraktas som en investering. Det som avses är den geo-grafiska belägenheten. (se artikel 22.1 a i tredje generationens försäkringsdirektiv)

Första stycket 2 föreskriver att bl.a. aktier, med aktier jämställda värdepapper, obligationer eller skuldförbindelser från samma emittent eller låntagare får motsvara högst fem procent av skuldtäckningsbeloppet (se dock första stycket 3). Bestämmelsen återfinns i artikel 22.1 b i tredje generationens försäkringsdirektiv. Om ett försäkringsbolag innehar värdepapper emitterade av ett visst subjekt och samtidigt gett lån direkt till detta subjekt skall engagemangen sammanräknas vid kontroll av enhands-engagemangen.

Enligt *första stycket 3* får samma handlingar som avses i första stycket 2 från en enskild emittent eller låntagare under vissa förutsättningar motsvara tio procent av skuldtäckningsbeloppet. Dock får aktier från samma emittent aldrig motsvara mer än fem procent av skuldtäckningsbeloppet. En förutsättning enligt denna punkt är att de sammanlagda innehaven av tillgångar från samma emittent eller låntagare överstigande fem procent av skuldtäckningsbeloppet, totalt får motsvara högst 40 procent av skuldtäckningsbeloppet. Detta innebär att ett försäkringsbolag kan, exempelvis, ha högst fyra engagemang på vardera tio procent av skuldtäckningsbeloppet eller fem engagemang på vardera åtta procent. En ytterligare förutsättning för att tioprocentsregeln skall tillämpas är att emittenten eller låntagaren skall vara sådan som anges i 10 § första stycket 8 eller 9, dvs. exempelvis ett svenskt eller utländskt kreditinstitut.

Sverige har inom ramen för förhandlingarna om EU-medlemskap på denna punkt medgivits ett övergångsförfarande för avveckling av engage-

mang som överstiger ramarna i artikel 22.1 b i tredje livförsäkringsdirektivet, se vidare den allmänna motiveringen, avsnitt 5.5.8 och författningskommentaren till punkt 4 i övergångsbestämmelserna.

Enligt *första stycket 4* får högst 10 procent av skuldtäckningsbeloppet motsvaras av andelar i värdepappersfonder som förvaltas av samma fondbolag eller fondföretag. Begränsningen syftar till att minska effekterna av att ett fondbolag missköter fondförvaltningen. Finansinspektionen har getts möjlighet att medge dispens från begränsningsregeln. En sådan dispens bör kunna beviljas om försäkringsbolaget har inflytande över och insyn i fondbolagets placeringsstrategi och fondförvaltning. Denna förutsättning är normalt uppfylld om det föreligger ett koncernförhållande mellan försäkringsbolaget och fondbolaget eller om bolagen ingår i samma företagsgrupp.

Av *andra stycket* framgår att de begränsningar som anges i första stycket 2 och 3 skall tillämpas på motsvarande sätt på vissa grupper av emittenter eller låntagare. Bestämmelsen har sin förebild i 5 kap. 2 § lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag. En grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning föreligger enligt paragrafen när det finns affärs- eller intressegemenskap mellan emittenterna eller låntagarna. Som exempel på sådan gemenskap kan nämnas gemensamt ägande, gemensam ledning, korsvisa garantier och ett direkt kommersiellt beroende som inte kan brytas på kort sikt. Följden av gemenskapen kan bli att om ett av företagen i gruppen får finansiella problem så är det sannolikt att även de andra företagen i gruppen kan få problem.

I *tredje stycket* föreskrivs att några begränsningar inte gäller för enskilda engagemang i värdepapper och fordringar för vilka en stat, en centralbank, en kommun eller en därmed jämställd samfällighet eller en internationell organisation svarar (jämför 10 § första stycket 1-4). Några begränsningar gäller inte heller för tillgångsslag som anges i 10 § första stycket 5, fordringar på försäkringstagare, se kommentaren till den paragrafen.

I *fjärde stycket* bemyndigas regeringen eller Finansinspektionen att inom de ramar som anges i första stycket meddela ytterligare föreskrifter om lämplig riskspridning. Därmed får myndigheterna möjligheter att utforma en mer föfinad gruppering efter tillgångarnas riskegenskaper än den ganska grova indelning som gjorts i lagen. Lagreglerna har i stor utsträckning utformats efter förebild från tredje generationens försäkringsdirektiv. Dessutom innebär föreskrifträtten att lägre procentgränser kan fastställas än vad som angivits i lagen.

Finansinspektionen har, enligt *femte stycket*, möjlighet att medge tillfälliga undantag. Beträffande tillämpningen, se kommentaren till 10 § åttonde stycket. Bestämmelsen motsvarar artikel 22.6 i tredje generationens försäkringsdirektiv.

Beträffande tillämpningen av begränsningsreglerna vid skuldtäckning med dotterbolagsaktier, se författningskommentarna till 10 a och 10 b §§.

Paragrafen är ny.

I *första stycket* anges för det första att tillgångar som används för skuldäckning för risker inom EES skall finnas inom EES. Detta tar sikte på skadeförsäkring. Var en risk är belägen definieras i 1 kap. 9 a §, se vidare kommentaren till den paragrafen. För det andra anges, i fråga om livförsäkringar, att för verksamhet som utövas inom EES skall tillgångarna finnas inom EES. För risker och verksamheter utanför EES skall skuldäckningstillgångarna, liksom enligt gällande regler, finnas i Sverige. Se vidare den allmänna motiveringen, avsnitt 5.5.10.

När det gäller att avgöra var en tillgång som används för skuldäckning finns bör utgångspunkten för bedömningen vara omständigheterna i det enskilda fallet och tillgångens egenskaper. Som exempel kan nämnas att en fastighet finns där den är belägen; en fordran finns i det land där den skall betalas (artikel 5 c i första liv- och skadeförsäkringsdirektiven); en äganderätt som finns endast som en notering i ett register (exempelvis av en obligation eller en aktie) får anses finnas där registret är lokaliserat; ett värdepapper som existerar fysiskt i form av en aktie, en obligation, ett skuldebrev eller liknande finns där dokumentet förvaras; ett tillgodohavande i bank finns där banken finns; etc.

Medlemsstaterna kan, enligt direktiven (artikel 17.3 i första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 18 i tredje livförsäkringsdirektivet och artikel 15.3 i första skadeförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 17 i tredje skadeförsäkringsdirektivet), medge lättnader från lokaliseringskraven. Finansinspektionen har därför, enligt bestämmelserna i *andra stycket*, fått möjlighet att medge undantag i enskilda fall.

7 kap. 10 e §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om valutamatchning. För skadeförsäkringar infördes en valutamatchningsregel i 7 kap. 10 § andra stycket den 1 januari 1994 (prop. 1992/93:257) vilken byggde på de första och andra skadeförsäkringsdirektiven (artikel 15.2 och 24 i första direktivet och artikel 6 i andra direktivet). Regeringen eller Finansinspektionen bemyndigades att meddela närmare föreskrifter om hur risken för valutakursförluster skulle beaktas. Tredje skadeförsäkringsdirektivet innebär ingen ändring av bestämmelserna om valutamatchning.

Som närmare utvecklats i den allmänna motiveringen, avsnitt 5.5.9, infördes för livförsäkringar genom artikel 24 i tredje livförsäkringsdirektivet valutamatchningsregler liknande dem som gäller för skadeförsäkringar (jämför artikel 17.3 i första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 18 i tredje livförsäkringsdirektivet och artikel 28 i första livförsäkringsdirektivet).

Den valutamatchningsregel för skadeförsäkringar som för närvarande finns i 7 kap. 10 § andra stycket har flyttats till *första stycket* i föreva-

rande paragraf. I samband därmed har en smärre språklig ändring gjorts. Bestämmelsen skall gälla både för skadeförsäkringar och för livförsäkringar.

Bestämmelsen om bemyndigande för regeringen eller Finansinspektionen att meddela föreskrifter om hur risken för valutakursförluster skall begränsas har flyttats från 7 kap. 10 § tredje stycket till förevarande paragrafs *andra stycke*. En språklig justering har gjorts i förhållande till den nuvarande delegationsbestämmelsen. Se även den allmänna motiveringen avsnitt 5.5.9.

7 kap. 10 f §

Paragrafen motsvaras av nuvarande 9 a §. Lokaliseringsregeln som finns i det nuvarande första stycket har flyttats till 10 d §. Första och andra styckena har redaktionellt utformats i enlighet med det förslag *Lagrådet* lämnat i sitt yttrande.

I enlighet med vad som anges i tredje generationens försäkringsdirektiv (artikel 21.1.vi) anges i *första stycket* att fordringar på annan än försäkringstagare skall beaktas endast till den del de överstiger belopp som gäldenären har att fordra av försäkringsbolaget. Beträffande avräkning från beslutad överskjutande skatt, se författningskommentaren till 10 § första stycket 18.

Andra stycket motsvaras av andra stycket i gällande lydelse av 9 a § och innehåller regler för värdering av tillgångar som används för skuld-täckning. Dessa tillgångar skall, liksom enligt gällande rätt, med vissa avvikelser som anges i paragrafens tredje och fjärde stycke värderas enligt reglerna i 11 kap. I enlighet med vad som anges i de tredje försäkringsdirektiven har tillagts att vid värderingen av tillgångarna skall avdrag göras för skulder som härrör ur förvärvet av en tillgång (artikel 21.1.i i tredje generationens försäkringsdirektiv).

Enligt redovisningspraxis beaktas oftast *upplupna räntor* vid värderingen av obligationer och andra skuldförbindelser och bokförs under respektive tillgångslag. Alternativt kan upplupna räntor redovisas under posten "upplupna intäkter och förutbetalda kostnader". Upplupna räntor som redovisas på detta alternativa sätt bör också godtas för skuldtäckning. En förutsättning måste naturligtvis vara att den underliggande obligationen eller skuldförbindelsen får användas för skuldtäckning.

Tredje stycket behandlar värderingen av fastigheter, tomträtter och byggnader (10 § första stycket 13) och motsvaras närmast av tredje stycket i gällande lydelse av 9 a § med dess hänvisning till 9 § första stycket 6. Gällande lagstiftning innehåller detaljerade regler om hur fastigheterna skall värderas och innebär att fastigheterna får värderas till högst den andel av uppskattat värde eller fastställt pantvärde som anges i 9 § första stycket 6, se vidare den allmänna motiveringen avsnitt 5.5.4. Som angivits där är avsikten inte att åstadkomma en materiell ändring av gällande värderingsregler, utan endast att delegera föreskrifträtten till regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen. En

nyhet i förhållande till gällande regler är dock att även byggnader och andelar i fastigheter, i tomträtter och i byggnader får värderas med avvikelser från reglerna i 11 kap.

Fjärde stycket innehåller regler för värderingen av aktier i dotterbolag som med stöd av 10 a § första stycket 1 används för skuldtäckning, dvs. dotterbolag som har till ändamål att äga försäkringsbolagets tillgångar som används för skuldtäckning. Bestämmelsen motsvaras närmast av gällande lydelse av 9 a § fjärde stycket, som dock endast behandlar värderingen av aktier i dotterbolag som är fastighetsbolag (9 § första stycket 11) eftersom inga andra dotterbolagsaktier än sådana har tillåtits för täckande av försäkringstekniska skulder. Beträffande den närmare utformningen av värderingsreglerna hänvisas till den allmänna motiveringen, avsnitt 5.5.4.

Det nuvarande sista stycket i 9 a § motsvaras av föreslagen lydelse av 10 § sjätte stycket.

7 kap. 10 g §

Paragrafen är ny. I *första stycket* åläggs försäkringsbolagen att upprätta riktlinjer för placeringen av de tillgångar som används för skuldtäckning. Riktlinjerna skall beakta bestämmelserna i 7 kap. 9 a-10 e §§ om bl.a. matchning och diversifiering, tillgångsslag som får användas för skuldtäckning och lokalisering av tillgångar. Se även den allmänna motiveringen avsnitt 5.5.5. Finansinspektionen har möjlighet att, med stöd av 19 kap. 3 §, begära upplysningar om innehållet i riktlinjerna.

I *andra stycket* åläggs försäkringsbolaget att informera livförsäkringstagare och de som avser att teckna en livförsäkring i bolaget om det huvudsakliga innehållet i riktlinjerna. Det är främst för sådana försäkringar det kan finnas intresse av att känna till ett bolags placeringsstrategi. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall utfärda närmare föreskrifter om hur informationen skall lämnas och vad den skall innehålla.

Finansinspektionen föreslås möjlighet att ingripa med åtgärder enligt 19 kap. 11 § andra stycket 3 om riktlinjerna inte på ett tillfredsställande sätt beaktar innehållet i 7 kap. 9 a-10 e §§, se vidare kommentaren till den paragrafen.

I 8 kap. 7 § i dess föreslagna lydelse anges att det är försäkringsbolagets styrelse som ansvarar för att skyldigheterna enligt förevarande paragraf fullgörs, se vidare kommentaren till den paragrafen.

7 kap. 11 §

Paragrafen motsvarar 7 kap. 10 a § och stadgar i *första stycket* att ett försäkringsbolag skall föra ett register som utvisar de tillgångar som bolaget använder för skuldtäckning. Detta innebär att register fortsättningsvis även skall föras för alla skadeförsäkringar. Registerföringen för sådana

försäkringar skall emellertid inte ligga till grund för någon förmånsrätt (se kommentaren till 11 a §). Det sagda gäller dock inte sådana (långa) skadeförsäkringar som redan idag omfattas av förmånsrätt. Bortsett från sådana skadeförsäkringar har registerföringen för skadeförsäkringar endast till syfte att ligga till grund för kontrollen av bl.a. riskspridningskraven. I stycket har tillagts att registret även skall utvisa värdet av de tillgångar som används för skuldtäckning.

Om bolaget överlåter en tillgång som finns införd i registret, måste en annan tillgång införas, så att registret vid varje tidpunkt innehåller tillgångar till ett värde som minst motsvarar skuldtäckningsbeloppet.

I *andra stycket* anges att en anteckning skall göras i registret för det fall en tillgång som finns upptagen däri upplåtits så att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning. Bestämmelsen korresponderar med den föreslagna bestämmelsen i 10 § femte stycket. Någon materiell ändring i förhållande till gällande rätt är inte avsedd.

Om Finansinspektionen önskar upplysning om innehållet i registret kan inspektionen, inom ramen för sin tillsynsverksamhet, med stöd av 19 kap. 3 § begära detta eller meddela föreskrifter i frågan.

7 kap. 11 a §

Paragrafen, som är ny, motsvarar 11 § och behandlar försäkringstagarnas särskilda förmånsrätt.

I *första stycket* anges vilka försäkringsavtal som grundar särskild förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:479). Bestämmelsen motsvarar 11 § *andra stycket*. Någon ändring i förhållande till gällande rätt är inte avsedd. Någon förmånsrätt för andra skadeförsäkringar än sådana som avses i punkterna 1 och 2 införs således inte.

Enligt bestämmelserna i *andra stycket* gäller i fråga om livförsäkringar och långa skadeförsäkringar att det register som förs enligt 11 § ligger till grund för den särskilda förmånsrätten. För de långa skadeförsäkringarnas del innebär gällande lagstiftning att förmånsrätten endast omfattar premiereserven (7 kap. *andra stycket* 2 jämfört med 10 § *första stycket* och 10 a §). Ändringarna i paragrafen innebär för sistnämnda försäkringarnas del att förmånsrätten kommer att utökas på så sätt att den kommer att omfatta samtliga tillgångar som skall tas upp i registret, dvs. samtliga tillgångar som svarar mot de försäkringstekniska skulderna enligt definitionen i 1 §. I praktiken är det avtal om brandförsäkringar för mer än tio år som grundar förmånsrätt. Den utökade omfattningen av förmånsrätten för sådana försäkringar innebär dock i praktiken inte någon större skillnad mot nuvarande ordning, eftersom de försäkringstekniska skulderna till övervägande del utgörs av premiereserven.

Förmånsrätten uppkommer när en tillgång införs i registret. I den mån det i registret införts ett konto i ett värdepappersregister eller motsvarande omfattas de tillgångar som finns antecknade i värdepappersregistret av förmånsrätten. Den avgörande tidpunkten för i vilka tillgångar försäk-

ringstagare kan göra gällande sin förmånsrätt är då bolaget försätts i konkurs eller utmätning söks.

Omflyttningen av styckena har gjorts för att det tydligare skall framgå att förmånsrätten inte skall omfatta alla slags försäkringar utan endast samma försäkringstyper som hittills. Även övriga ändringar är av redaktionell karaktär.

7 kap. 12 §

Den nuvarande lydelsen av 12 §, som infördes 1 januari 1994, innebär att om tillståndspliktig verksamhet bedrivs i ett annat land inom EES skall det landets regler gälla i fråga om försäkringstekniska skulder m.m. Den bestämmelsen upphävs till följd av att principen om hemlandskontroll nu införs.

Den föreslagna lydelsen av paragrafen innebär att försäkringsbolag inte får ingå borgen eller ställa ut garantier, i den mån det inte sker inom ramen för koncessionerad kreditförsäkringsrörelse, se den allmänna motiveringen avsnitt 5.5.11. Finansinspektionen kan i enskilda fall medge undantag, exempelvis om försäkringsbolaget kan visa att en garanti är till försäkringstagarnas bästa. Detta kan vara fallet om försäkringsbolaget av organisatoriska skäl föredragit att bedriva förvaltning av tillgångar i separata bolag. Om verksamheten med att ställa ut borgens- eller garanti-förbindelser blir tillräckligt omfattande och regelbunden kan den anses utgöra koncessionspliktig kreditförsäkringsrörelse. Av andra meningen i paragrafen framgår att förbudet inte omfattar bolag som har sådan koncession.

7 kap. 15 §

Ändringen i paragrafen är föranledd av att grunder inte längre skall stadfästas. Övriga ändringar är språkliga.

7 kap. 17 §

Paragrafens första stycke innehåller den s.k. femprocentsreglen som beskrivits i den allmänna motiveringen (avsnitt 5.5.12).

Enligt den nuvarande lydelsen av andra stycket krävs inte tillstånd till ägande av aktier eller andelar i försäkringsbolag eller i juridiska personer vars verksamhet uteslutande har till ändamål att äga aktier i försäkringsaktiebolag (dvs. juridiska personer av holdingbolagstyp), att tillskjuta garantikapital i ömsesidiga försäkringsbolag, att förvalta försäkringsbolagens fastigheter eller att biträda försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande (biträdesbolag). Att förvalta en fastighet har hittills jämförts med att äga den. Bolag som sköter ett försäkringsbolags värdepappersförvaltning har i praxis ansetts utgöra biträdesbolag.

I den allmänna motiveringen (avsnitt 5.5.6) har uttalats att det kan vara förenat med vissa risker om ett försäkringsbolag i för stor utsträckning avhänder sig bestämmanderätten över tillgångsförvaltningen till dotterbolag och att ägande av sådana dotterbolag därför bör kräva Finansinspektionens tillstånd. *Andra stycket* har med anledning härav ändrats. Vad gäller ägande av aktier och andelar i förvaltningsbolag vars uppgift är att förvalta sådana försäkringsbolagets tillgångar som kan användas för skuldtäckning, krävs fortsättningsvis Finansinspektionens medgivande då det är fråga om bolag som direkt eller indirekt har till uppgift att *äga* försäkringsbolagets skuldtäckningstillgångar. Är det däremot fråga om sådana förvaltningsbolag som förvaltar försäkringsbolagets nämnda tillgångar för dess räkning *utan att äga* dem, krävs inte tillstånd. Innehav som hänför sig till tiden före lagens ikraftträdande berörs inte av de föreslagna reglerna, se punkt 6 i övergångsbestämmelserna till FRL.

Några inskränkningar införs inte beträffande försäkringsbolags innehav av aktier och andelar i publika försäkringsaktiebolag eller motsvarande utländska bolag. Beträffande försäkringsbolags ägande av företag som bedriver någon form av finansiell verksamhet gäller alltså bestämmelserna i 7 kap. 17 a §.

7 kap. 17 b §

Paragrafen, som är ny, behandlar användningen av s.k. derivatinstrument. Under vissa omständigheter får ett försäkringsbolag använda sig av optioner, terminskontrakt och liknande finansiella instrument. Bestämmelsen har behandlats i den allmänna motiveringen, avsnitt 5.5.14. Paragrafen har utformats i enlighet med Lagrådets synpunkter.

7 kap. 19 §

Det nuvarande *andra stycket* innehåller idag regler om vilken information som ett försäkringsbolag skall lämna försäkringstagare när bolaget meddelar försäkringar genom gränsöverskridande verksamhet i ett annat land inom EES. Reglerna upphävs eftersom direktivbestämmelsen som låg till grund för bestämmelsen upphört att gälla enligt artikel 43 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 37 i tredje livförsäkringsdirektivet. I fråga om trafikförsäkring ges enligt direktiven landet där risken finns möjlighet att kräva att försäkringstagaren skall informeras om bolagets representant i det landet. Sådana informationsbestämmelser för utländska försäkringsgivare som driver verksamhet här med stöd av LEF har förts in i trafikskadelagen (5 § fjärde stycket).

Enligt tredje generationens direktiv skall direktivens informationsbestämmelser införlivas i landet där risken finns resp. åtagandena skall fullgöras. Informationsreglerna finns i artikel 31 och artikel 43 i tredje skadeförsäkringsdirektivet samt i artikel 31 och bilaga 2 i tredje livförsäkringsdirektivet. Enligt den nya lydelsen av *andra stycket* bemyndigas

regeringen eller Finansinspektionen att utfärda föreskrifter som innehåller informationsbestämmelser i enlighet med direktivens regler. Bestämmelserna har kommenterats i allmänmotiveringen (avsnitt 5.7).

Som en följd av att de tidigare bestämmelserna i andra stycket upphävs tas de nuvarande *tredje* och *fjärde styckena* bort. Det nuvarande *femte stycket* upphävs eftersom den direktivbestämmelse som låg till grund för regeln har upphävts genom artikel 37 i tredje livförsäkringsdirektivet.

8 kap. 7 §

Tredje och fjärde styckena i paragrafen är nya.

Av *tredje stycket* framgår att det är styrelsen som skall fastställa de riktlinjer som enligt 7 kap. 10 g § skall upprättas för placeringen av tillgångar som används för skuldtäckning. Styrelsen skall fortlöpande se över riktlinjerna och pröva om ändringar behövs och vidare tillse att riktlinjerna efterlevs. Ändringar kan bl.a. behövas med hänsyn till förändringar av det belopp som skall skuldtäckas liksom utvecklingen på de finansiella marknaderna.

I *fjärde stycket* anges att styrelsen är ansvarig för att de i 7 kap. 9 § omnämnda uppgifterna om de försäkringstekniska skulderna och hur dessa har beräknats samt om avgiven återförsäkring och dess storlek lämnas till Finansinspektionen. Styrelsen ansvarar för att information om det huvudsakliga innehållet i placeringsriktlinjerna lämnas till försäkringstagarna och den som avser att teckna en försäkring i bolaget, jämför 7 kap. 10 g § andra stycket.

8 kap. 8 §

Paragrafen, i sin nuvarande lydelse, omfattar endast beslut om ändring av grunder. Enligt föreslagen lydelse skall styrelsen besluta också om antagande av nya grunder. Det skall åligga styrelsen att vid beslut om antagande och ändring av grunder se till att kraven enligt bestämmelserna i 7 kap. 3-6 och 8 §§ är uppfyllda. De föreslagna ändringarna är en följd av att grunderna inte längre behöver ges in vid ansökan om koncession samt att ordningen med stadfästelse av grunder upphävs. Enligt förslaget till 7 kap. 8 a § skall bolaget tillstålla Finansinspektionen såväl nya som ändrade livförsäkringsgrunder senast samtidigt med att de börjar tillämpas. Stadgandet i paragrafens nuvarande lydelse om skyldighet för styrelsen eller verkställande direktören att anmäla ändring av grunderna för registrering har därför utgått. Det nu gällande förbudet i sista meningen mot att verkställa ändringsbeslut före registreringen strider mot reglerna i tredje generationens försäkringsdirektiv och har därför upphävts.

10 kap. 5 §

Första stycket punkt 4 har ändrats som en följd av att bestämmelser om belåning av försäkringsbrev inte längre skall tas upp i grunder utan direkt i villkoren för försäkringsavtalen.

11 kap. 7 §

De nuvarande bestämmelserna i *andra stycket* innebär att obligationer och andra skuldförbindelser som motsvarar de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring eller premiereserven för s.k. långa skadeförsäkringar under vissa förutsättningar får tas upp till högre värde än vad som följer av bokföringslagen. Bestämmelserna har ändrats som en följd av de nya bestämmelserna om tillgångsslag som får användas för skuldtäckning i 7 kap. 10 §. I sakligt hänseende innebär detta att värderingsregeln blir tillämplig även på andra skadeförsäkringar än långa sådana.

12 kap. 8 §

Paragrafen har ändrats till följd av kravet på stadfästelse av grunder har slopats.

12 kap. 13 §

Ändringen i *första stycket* är en följd av att bestämmelser om belåning av försäkringsbrev hos bolaget inte längre skall regleras i grunderna utan upptas direkt i försäkringsvillkoren.

14 kap. 26 §

Reglerna om överlåtelse vid konkurs och likvidation har anpassats till vad som enligt försäkringsdirektiven gäller för frivillig överlåtelse. Reglerna motsvarar 15 kap. 1 § första stycket. Nuvarande andra meningen i *första stycket* har för tydlighets skull brutits ut till ett nytt andra stycke. Paragrafens hittillsvarande andra stycke har utan ändring flyttats till den nya 26 a §. Det hittillsvarande tredje stycket har flyttats till den nya 26 b § tredje stycket.

14 kap. 26 a §

Paragrafen är ny. Hittillsvarande 26 § andra stycket har utan ändring flyttats till paragrafens *första stycke*. Reglerna i *andra* och *tredje stycket* motsvarar reglerna i 15 kap. 4 § andra och tredje stycket.

Paragrafen är ny. *Första* och *andra stycket* motsvarar till stora delar 15 kap. 3 § andra och tredje styckena. *Tredje stycket* motsvarar 15 kap. 5 och 6 §§.

15 kap.

Genom ändringarna i kapitlet införlivas framför allt bestämmelserna i artikel 12 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 11 i tredje livförsäkringsdirektivet såvitt gäller svenska försäkringsbolag.

15 kap. 1 §

Paragrafen, som innehåller regler för överlåtelse av försäkringsbestånd, ändras i *första stycket* såtillvida att begränsningen för försäkringsbolagen att överlåta endast till försäkringsgivare med koncession i Sverige (inkluderande försäkringsföretag som är verksamma här i landet med stöd av en koncession meddelad enligt reglerna i LUF) ändras till att omfatta även försäkringsgivare som är auktoriserad i ett annat land inom EES. Detta omfattar såväl försäkringsgivare med säte inom EES som filialer i EES till försäkringsgivare med säte utanför EES. Därutöver har redaktionella ändringar gjorts.

15 kap. 3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens prövning vid överlåtelse av försäkringsbestånd. Ändringarna beror på de direktivbestämmelser som anges i kommentaren till 15 kap.

Första stycket har genomgått vissa redaktionella ändringar. Vidare anges i förtydligande syfte att det är beslut av det överlåtande bolagets stämma som åsyftas, något som i nuvarande skrivning endast framgår vid en jämförelse med 1 § tredje stycket. Däremot innehåller stycket efter ändringen inte längre någon uppgift om vilka kriterier som skall ligga till grund för prövningen. Sådana frågor behandlas i det nya *andra stycket*.

Paragrafens *andra stycke* innehåller en katalog över de förutsättningar som skall vara uppfyllda för att Finansinspektionen skall meddela tillstånd till överlåtelsen. Tillstånd skall lämnas om tre särskilt angivna villkor är uppfyllda. För det första får försäkringstagarnas rätt inte försämrats. Regeln motsvarar det sista ledet i det tidigare första stycket. Den övertagande försäkringsgivaren skall vidare ha en erforderlig kapitalbas även sedan överlåtelsen beaktats. Detta krav torde omfattas av nu gällande bestämmelser, men anges nu för tydlighetens skull särskilt i enlighet med direktivens lydelse. Sker överlåtelse till utländskt försäkringsföretag med koncession enligt LUF skall sådan förmån som medgivits enligt 23 a §

LUF tas i beaktande, dvs. att vid beräkning av företagets solvensmarginal hänsyn tas till företagets verksamhet genom agenturer eller filialer i andra EES-länder. Slutligen skall den behöriga myndigheten i det land där riskerna är belägna (skadeförsäkring) eller där åtagandena skall fullgöras (livförsäkring) samtycka till överlåtelsen.

Paragrafens *tredje stycke* är nytt. Om det är fråga om en utländsk försäkringsgivare skall kapitalbasens tillräcklighet intygas av behörig myndighet. Motsvarande regel fanns i det tidigare fjärde stycket. Är den övertagande försäkringsgivaren en EES-försäkringsgivare är hemlandsmyndigheten den behöriga myndigheten. Skall försäkringsbeståndet överlåtas till en filial eller agentur till en försäkringsgivare hemmahörande i ett land utanför EES, skall kapitalbasen intygas av den behöriga myndigheten i det EES-land där försäkringsgivaren är etablerad eller, om försäkringsgivaren är etablerad i flera EES-länder och försäkringsgivaren medgivit sådan förmån som anges i 23 a § LUF, den behöriga myndigheten i det land som försäkringsgivaren valt ut.

15 kap. 4 §

Det tidigare första stycket har upphävts. Bestämmelsen finns nu i 3 § första stycket.

Det nya *andra stycket* innehåller i enlighet med direktiven en bestämmelse om att den behöriga myndigheten i det land där skadeförsäkringsriskerna är belägna eller, när det gäller livförsäkring, det land där åtagandena skall fullgöras, skall ges tillfälle att yttra sig med anledning av överlåtelsen. I förekommande fall skall de behöriga myndigheterna i det land en sekundäretablering finns yttra sig.

I det nya *tredje stycket* anges att Finansinspektionen får fatta beslut i överlåtelsefrågan när behövliga yttranden inkommit eller tre månader förflutit från det att den utländska myndigheten mottog ett meddelande från inspektionen.

15 kap. 5 §

Paragrafen har ändrats redaktionellt.

15 kap. 6 §

Underrättelseskyldigheten i paragrafen har inskränkts till att omfatta endast svenska bolag och utländska försäkringsgivare med koncession i Sverige. Andra utländska försäkringsgivares underrättelseskyldighet följer av hemlandets lagstiftning i enlighet med direktivens bestämmelser.

19 kap. 1 §

Paragrafens *första stycke* ändras i enlighet med Sveriges inträde i EU. Reglerna om bl.a. samarbete mellan tillsynsmyndigheterna gäller nu för Sverige enligt de åtaganden som följer med inträdet i EU dvs. gentemot andra EU-länder samt i enlighet med de avtal som EG har ingått med länder utanför EU. I nuläget avses därmed EES-avtalet och Schweiz-avtalet.

19 kap. 2 §

I *första stycket* har till katalogen över de administrativa förverkande-grunderna lagts en bestämmelse om förverkande av koncessionen när ett försäkringsbolag under längre tid än sex månader inte drivit verksamhet. Regeln omfattar endast fall där ett försäkringsbolag rent faktiskt inte bedriver verksamhet under den angivna tiden. Däremot är det inte meningen att regeringen härigenom skall ha möjlighet att förverka koncessionen för ett bolag som under en tid låter en eller flera av de försäkringsklasser man har koncession för vara vilande medan verksamheten i andra försäkringsklasser alltjämt pågår. Ändringen föranleds av artikel 22.1 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 26.1 i första livförsäkringsdirektivet (i lydelse enligt artikel 14 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 13 i tredje livförsäkringsdirektivet). I övrigt är ändringarna redaktionella.

19 kap. 3 §

Första styckets andra mening - som rör bolag som driver verksamhet i ett annat land inom EES, genom gränsöverskridande verksamhet eller genom etablering - ändras som en följd av principen om hemlandtillsyn. Efter- som världlandsmyndigheten inte längre har det primära tillsynsansvaret, skall bolaget lämna den utländska myndigheten de upplysningar den behöver för att fullgöra de uppgifterna.

19 kap. 10 §

Paragrafens språkliga utformning har ändrats efter mönster av motsvarande bestämmelsen i 24 a § LUF. Därutöver består ändringarna i att kretsen av personer som skall lämna uppgifter om Finansinspektionen begär det vidgas i någon mån. I första punkten nämns således inte bara styrelsen och verkställande direktören i ett aktiebolag utan också motsvarande organ i ett företag som har en annan associationsform, samt ledningen i företag som, utan att enbart vara inriktade på att biträda försäkringsgivaren i dennes verksamhet, står under försäkringsgivarens bestämmande inflytande. Att det skall föreligga ett bestämmande inflytande innebär att informationsplikten åvilar alla företag som ingår i en koncern

med ett försäkringsbolag som moderbolag. Vidare har tarifföreningar utmönstrats i andra punkten. Sådana förekommer inte längre.

19 kap. 11 §

Genom en ändring i *andra stycket 3* får Finansinspektionen möjlighet att ingripa om försäkringsbolagets riktlinjer för placering av tillgångar inte är tillfredsställande med hänsyn till innehållet i 7 kap. 9 a-10 e §§. Bolagets styrelse ansvarar för riktlinjernas utformning, se 8 kap. 7 §.

Inspektionen har vidare, genom en ändring i *andra stycket 4*, möjlighet att ingripa, förutom i fall då de tillgångar som används för skuldäckning inte är tillräckliga, även då ett försäkringsbolag vid sin kapitalplacering inte iakttagit bestämmelserna i 7 kap. 9 a-10 e §§. Det kan t.ex röra sig om fall där ett försäkringsbolag placerar i ett otillåtet tillgångsslag eller inte har tillgångarna lokaliserade på föreskrivet sätt.

Ändringarna i *fjärde stycket* är en följd av att Finansinspektionen enligt principen om hemlandstillsyn nu har ansvaret för ingripanden mot försäkringsbolag med anledning av missförhållanden i verksamhet som bolaget driver i ett annat land inom EES vare sig det sker från en sekundäretablering eller genom gränsöverskridande verksamhet. Inspektionen skall underrätta den utländska myndigheten om vilka åtgärder som vidtas. Bestämmelsen föranleds av artikel 40 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet och är en spegelbild av 6 kap. 5 § första till tredje stycket LEF, se kommentaren till det lagrummet. Inspektionens möjlighet att förbjuda gränsöverskridande verksamhet utgår efter som en koncession enligt principen om en enda auktorisation generellt inte kan begränsas till att gälla endast inom Sverige, utan skall vara giltig för verksamhet inom hela EES (artikel 7 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 5 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 4 i tredje livförsäkringsdirektivet). I och för sig kan Finansinspektionen begränsa ett försäkringsbolags verksamhet i ett annat land inom EES, men det skall i så fall motiveras av förhållanden som i sig också skulle kunna föranleda begränsningar av verksamheten här i landet, se kommentaren till 2 a kap. 5 §.

Enligt ett tillägg i *sjätte stycket* utökas möjligheten att förbjuda eller begränsa ett försäkringsbolags förfogande över sina tillgångar här i landet. Åtgärder kan vidtas redan när kapitalbasen understiger solvensmarginalen och inspektionen gör bedömningen att det inte är tillräckligt att upprätta en plan för återställande av en sund finansiell ställning. Eftersom det här är fråga om en mycket ingripande åtgärd på ett tidigt stadium skall åtgärden naturligtvis utnyttjas med försiktighet. Bestämmelsen motiveras av artikel 20.2 andra stycket i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 24.2 andra stycket första livförsäkringsdirektivet (i deras lydelse enligt artikel 13.2 andra stycket i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 12.2 andra stycket i tredje livförsäkringsdirektivet). Bestämmelsen ändras även så att beslut om inskränkning av förfoganderätten fattas av

Finansinspektionen istället för regeringen. Vidare införs en möjlighet för inspektionen att vidta motsvarande åtgärder i samband med förverkande av bolagets koncession i avvaktan på beslut enligt 14 kap. 3 § om tvångslikvidation i den mån det behövs till skydd för försäkringstagarnas intressen. Bestämmelsen föranleds av 22.1 i första skadeförsäkringsdirektivet och 26.1 i första livförsäkringsdirektivet (i deras lydelse enligt artikel 14 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 13 i tredje livförsäkringsdirektivet). Det sista ledet i stycket i dess gamla lydelse återfinns nu i 11 a §. Stycket har omarbetats redaktionellt.

19 kap. 11 a §

Paragrafen är ny. *Första stycket*, som delvis motsvarar det tidigare 11 § sjätte stycket, stadgar om en skyldighet för Finansinspektionen att meddela vissa beslut till de behöriga myndigheterna i andra länder inom EES där bolaget bedriver verksamhet. Bestämmelsen föranleds av artikel 20 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 24 i första livförsäkringsdirektivet (i deras lydelse enligt artikel 3 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 12 i tredje livförsäkringsdirektivet) samt av artikel 22.1 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 26.1 i första livförsäkringsdirektivet (i deras lydelse enligt artikel 14 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 13 i tredje livförsäkringsdirektivet). Enligt direktivbestämmelserna är värdlandsmyndigheterna när de mottagit anmälan om att hemlandet förklarat en auktorisation förverkad skyldiga vidta åtgärder för att förhindra att företaget inleder ny verksamhet inom deras territorium. Motsvarande skyldighet för Finansinspektionen vid meddelande från hemlandet finns i 7 kap. 1 § LEF.

Enligt bestämmelsen i *andra stycket*, vilken grundar sig på samma artiklar i direktiven som första stycket, får Finansinspektionen i samband med anmälan av beslut om inskränkning av bolagets förfoganderätt över sina tillgångar begära att ett värdland vidtar motsvarande åtgärd. I samband med regeringens förverkande av bolagets koncession får Finansinspektionen dessutom begära att försäkringsgivarens värdlandsmyndighet även vidtar andra åtgärder till skydd för de försäkrades intressen.

19 kap. 13 §

I 2 a kap. införs nya regler i fråga om svenska försäkringsbolags verksamhet i andra länder inom EES. Som en följd härav tas i *första stycket* in regler om rätt att överklaga Finansinspektionens beslut enligt de nya reglerna. Bestämmelsen gäller endast talan mot faktiskt meddelade beslut. Möjlighet att begära domstolens prövning i fall där beslut inte fattats eller åtgärd inte vidtagits inom föreskriven tid behandlas i 13 a §.

19 kap. 13 a §

Paragrafen ändras så att möjlighet att begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls införs även beträffande uteblivna beslut i ärenden som avses i de nya bestämmelserna i 2 a kap. 2, 3, 5 och 6 §§. Dessutom har det i förtydligande syfte i det nya *andra stycket* angetts att det, om beslut inte fattats inom angiven tid, skall anses som om beslut inte meddelats av regeringen eller av Finansinspektionen.

21 kap. 2 §

I *första stycket* företas en redaktionell ändring genom att en särskilt angiven möjlighet att förena sådant föreläggande som avses i första stycket med vite tas bort. Möjligheten att förena föreläggande med vite får istället framgå efter ändring av *tredje stycket*.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I *punkten 1* behandlas tidpunkt för ikraftträdandet.

Punkten 2 behandlar sådana ändringar av försäkringsbolagens bolagsordningar som föranleds av de nya bestämmelserna. Bolagen kan givetvis före den nya lagens ikraftträdande besluta om nödvändiga ändringar i bolagsordningen, så att denna överensstämmer med den nya lagen. I sådana fall kan, om det är lämpligt, i beslutet anges att ändringarna gäller från och med dagen för lagens ikraftträdande. Om det inte varit möjligt att före den 1 juli 1995 genomföra sådana ändringar, skall styrelsen lägga fram ändringsförslagen på den första bolagstämma som hålls därefter.

Bestämmelserna om förbud för försäkringsbolag att ingå borgensförbindelser och liknande gäller enligt *punkt 3* inte förbindelser som ingåtts före lagens ikraftträdande.

Punkt 4 gäller livförsäkringsbolags placeringar och innehåller bestämmelser om avveckling av engagemang hänförliga till en enskild emittent eller låntagare, ner till den nivå som anges i 7 kap. 10 c § första stycket 2 och 3 och som följer av artikel 22.1 första stycket b i det tredje livförsäkringsdirektivet. Sverige har, inom ramen för förhandlingar om EG-medlemskap, medgivits en övergångstid för avveckling av engagemang som överstiger i den gräns som anges i artikeln, i enlighet med vad som framgår av förevarande punkt. Se även den allmänna motiveringen avsnitt 5.5.8. Av *första stycket* framgår att övergångsbestämmelsen gäller endast sådana engagemang som vid lagens ikraftträdande överskrider gränserna i 7 kap. 10 c § första stycket 2 och 3. Ett försäkringsbolag vars placeringar vid tiden för lagens ikraftträdande ligger inom dessa gränser får alltså inte efter denna tidpunkt öka sina placeringar så att de överskrider gränserna. Av *andra och tredje styckena* framgår de gränser som skall gälla övergångsvis. Efter den 30 juni 1996 får placeringarna inte överskrida tjugo procent av det belopp som skall skuldtäckas och senast den 31 december 1999 skall de gränser som anges i 7 kap. 10 c § första stycket 2 och 3 gälla. Meningen är att bolagen inom den tid som anges

i andra och tredje stycket skall avveckla de innehav som inte uppfyller begränsningsreglerna i 7 kap. 10 c § första stycket 2 och 3. I *fjärde stycket* har därför införts ett förbud att öka placeringens andel av det belopp som skall skuldäckas. Även om ett bolag enligt denna övergångsbestämmelse har rätt att överskrida gränserna för enhandsengagemang får enligt *femte stycket* den del av placeringen som omfattar aktier eller andra värdepapper som kan jämföras med aktier från samma emittent aldrig överstiga fem procent av det belopp som skall skuldäckas.

Grunderna innehåller för närvarande bestämmelser som närmast har villkorskaraktär. Det gäller bl.a. villkoren för försäkringstagarens rätt till återköp och fribrev och för belåning av försäkringsbrev hos bolaget, för verkan av underlåtenhet att betala premie, för försäkringstagarens rätt när försäkringen i andra fall upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet, för förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning och villkoren för tilldelning av återbäring. För långvarig skadeförsäkring gäller det bl.a. försäkringstagarnas rätt när försäkringen upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet. För liv- och sjukränta som hör till skadeförsäkring gäller det villkoren för rätt till återköp. Grunderna kommer efter ikraftträdandet av 7 kap. 3 § i dess nya lydelse inte längre att reglera angivna ämnen. För försäkringar som har meddelats före ikraftträdandet av 7 kap. 3 § skall dock, tills den bestämmelsen trätt i kraft, samma regler som nu gälla om grundernas innehåll. *Punkt 5 första stycket* innehåller bestämmelser om detta. Regleringen är en följd av att 7 kap. 5-7 §§ och 8 § första och andra stycket upphävs respektive ändras vid en tidigare tidpunkt än ändringen i 7 kap. 3 § träder i kraft. För försäkringar som meddelas före ikraftträdandet av 7 kap. 3 § och som fortfarande gäller när den bestämmelsen träder i kraft skall naturligtvis gällande grunder ha fortsatt giltighet. Denna regel, som inte är undantagslös, finns i *andra stycket*. I den mån bestämmelserna överförs till villkoren behöver grunderna inte reglera samma frågor utan de nya reglerna om vad grunderna skall innehålla kan gälla. Även för försäkringar som meddelas före ikraftträdandet av nya 7 kap. 3 § skall det föreslagna anmälningsförfarandet i 7 kap. 8 a § tillämpas. Anmälningsskyldigheten skall emellertid för sådana gamla försäkringar gälla samma bestämmelser som för nya försäkringar, dvs. grunderna för beräkning av försäkringspremier, premiereserv, tekniska återköpsvärden och grunderna för återbäring till försäkringstagarna. Detta anges särskilt i *tredje stycket*.

De föreslagna ändringarna i 7 kap. 17 § innebär att Finansinspektionens medgivande krävs även för större innehav av aktier och andelar i vissa förvaltningsbolag. För ett sådant innehav som ett försäkringsbolag har vid lagens ikraftträdande, och som då var tillståndsfritt, behöver något medgivande inte inhämtas. Detta framgår av *punkt 6*. Om ett försäkringsbolag efter lagens ikraftträdande ökar sitt tidigare innehav av sådana aktier och andelar krävs naturligtvis tillstånd enligt 7 kap. 17 §.

1 kap. 2 §

Ändringen består i att *femte stycket* upphävs. Till följd av införandet av principerna om hemlandstillsyn och en enda auktorisation har de bestämmelser som stycket hänvisar till upphävts.

1 kap. 3 §

Paragrafens första stycke utmönstras. Det innehåller definitioner av land där försäkringsrisken skall anses vara belägen. I och med införandet av principen om hemlandstillsyn upphävs eller ändras de flesta regler om de situationer som definitionen tar sikte på. Motsvarande regler kommer nu istället att finnas i FRL varför en motsvarande definition kommer att införas i den lagen. Någon situation då definitionen blir tillämplig finns dock kvar i LEF. Hänvisning kommer då att göras till den nya definitionsbestämmelsen i FRL.

1 kap. 5 §

Paragrafens tredje stycke upphävs till följd av att principen om hemlandstillsyn nu införs. Undantag från placeringsreglerna för försäkringar enligt lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder (fondförsäkringar) åligger hemlandsmyndigheten.

2 kap. 1 §

Paragrafen upptar efter ändringarna den grundläggande bestämmelsen om en utländsk försäkringsgivares rätt att här i landet driva verksamhet.

Till följd av att principen om en enda auktorisation genomförs tas kravet på koncession bort. Bestämmelsen innebär att den utländske försäkringsgivaren med stöd av sin hemlandsauktorisering kan driva verksamhet här i landet dels genom en sekundäretablering, dels genom gränsöverskridande verksamhet. Termen sekundäretablering, som definieras i 2 §, avser etablering av annat än ett företag bildat enligt svensk lag med svensk koncession att driva försäkringsverksamhet. Termen införs beträffande svenska bolags etableringar inom EES genom 2 a kap. 1 § FRL. Försäkringsgivaren får starta verksamheten genom sekundäretablering senast två månader efter det att Finansinspektionen tagit emot meddelandet om etableringen från hemlandsmyndigheten. Gränsöverskridande verksamhet kan inledas från det att Finansinspektionen fått ett meddelande från hemlandsmyndigheten om försäkringsgivarens avsikt. Närmare bestämmelser

om innehållet i underrättelse enligt punkt 1 och punkt 2 återfinns i 4 § resp. 4 a §. Prop. 1994/95:184

Senare delen av det tidigare första stycket har efter vissa justeringar förts över till 2 §. Andra t.o.m femte stycket är flyttade till 3 §. Sjätte och sjunde stycket utgår eftersom koncession inte längre behövs för att en utländsk försäkringsgivare skall få driva verksamhet enligt denna lag.

2 kap. 2 §

Den grundläggande regeln om de förutsättningar som skall vara uppfyllda för EES-försäkringsgivares verksamhet i landet genom gränsöverskridande verksamhet återfinns efter justeringar i 1 §.

Paragrafen innehåller nu en definition av vilka etableringsformer som faller inom begreppet "sekundäretablering". Definitionen motsvarar senare delen av det tidigare 1 § första stycket. Definitionen utgår från direktivens bestämmelser i artikel 1.b i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet. Uttrycket "filial" används där för att beteckna agentur eller filial till en försäkringsgivare. Enligt artikeln skall beteckningen filial också användas med "beaktande av artikel 3" i både andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet. Enligt artikel 3 i dessa direktiv skall en försäkringsgivares stadigvarande närvaro i en medlemsstat betraktas som en agentur eller filial även om närvaron inte har den formen utan endast består av ett kontor som förestås av företagets egen personal eller av någon som är fristående från företaget på samma sätt som agentur. Någon ändring i betydelsen av begreppen agentur och filial i förhållande till vad som nu gäller är inte avsedd.

2 kap. 3 §

Paragrafen upphävs i sin nuvarande lydelse. Begränsningen för gränsöverskridande verksamhet till vissa risker utgår till följd av att motsvarande direktivbestämmelser i artikel 12.2 i andra skadeförsäkringsdirektivet upphävs genom artikel 37 i tredje skadeförsäkringsdirektivet.

Paragrafen har fått helt nytt innehåll. Dess nya lydelse består av delar av tidigare 1 §, se kommentarerna till det lagrummet. *Femte stycket* innehåller skyldigheter för ombud till försäkringssammanslutningar. Stycket motsvaras i hittillsvarande lagstiftning av 4 kap. 1 §. Den paragrafen upphävs. Bestämmelsen ändras som en följd av att det är tillsynsmyndigheten i försäkringssammanslutningens hemland som har ansvaret för tillsynen över verksamheten även här i landet. Det är därför riktigare att ange att ombudet skall rätta sig efter de beslut och föreskrifter som en svensk myndighet kan komma att meddela med stöd av lagen eller av annan författning. Sådana författningsbestämmelser får inte stå i strid med Sveriges åtaganden som EU-medlem.

Paragrafens tidigare bestämmelser utmönstras till följd av att principen om en enda auktorisation nu införs.

Paragrafen har fått helt nytt innehåll. Paragrafens lydelse bygger på bestämmelserna i artikel 10 punkterna 1 och 2 i både första skadeförsäkringsdirektivet och livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 32 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och livförsäkringsdirektivet).

Första stycket anger det innehåll som en underrättelse enligt 1 § 1 från försäkringsgivarens hemlandsmyndighet skall ha för att en EES-försäkringsgivare skall få driva verksamhet från en sekundäretablering.

Enligt en särskild regel i *andra stycket* skall, om försäkringsgivaren ämnar meddela trafikförsäkringar, underrättelsen också innehålla en försäkran av försäkringsgivaren att denne är medlem i Trafikförsäkringsföreningen. Bestämmelsen har sin motsvarighet i 2 a kap. 1 § FRL.

Enligt *tredje stycket* skall försäkringsgivaren meddela Finansinspektionen om ändring i verksamheten minst en månad innan ändringen företas.

2 kap. 4 a §

Paragrafen är ny. Den behandlar innehållet i en underrättelse enligt 1 § 2 om att en försäkringsgivare skall driva gränsöverskridande verksamhet.

Paragrafens lydelse bygger på bestämmelser i artiklarna 14 och 16 i andra skadeförsäkringsdirektivet samt artiklarna 11 och 14 i andra livförsäkringsdirektivet (i deras lydelse enligt artikel 34 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 35 i tredje livförsäkringsdirektivet).

En förutsättning för gränsöverskridande verksamhet här i landet är att underrättelsen enligt 1 § 2 innehåller ett antal olika uppgifter, se vidare lagtextens lydelse och lydelsen av 2 a kap. 5 § FRL. I övrigt motsvarar paragrafen 2 kap 4 § ovan.

2 kap. 5 §

Enligt det nuvarande tredje stycket får en försäkringsgivare som i sitt hemland bedriver såväl skadeförsäkringsverksamhet som livförsäkringsverksamhet här i landet endast driva skadeförsäkringsverksamhet. Till följd av artikel 13 i första livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 16 i tredje livförsäkringsdirektivet) finns inte längre någon möjlighet att upprätthålla en sådan begränsning. Tredje stycket har därför upphävts. I övrigt har följändringar gjorts.

Paragrafen är ny och innehåller den nuvarande 5 kap. 12 § som flyttats hit. Paragrafen har också justerats. Den äldre lydelsen anger att nedläggning av livförsäkringspremier som enligt *fastställda* grunder tillämpas av försäkringsgivaren inte får ske annat än som återbäring. Eftersom det enligt tredje livförsäkringsdirektivet inte längre skall förekomma systematiskt förhandsgodkännande av grunder bör bestämmelsen i stället anknyta till de grunder (eller andra tekniska underlagsberäkningar) som faktiskt tillämpas av försäkringsgivaren.

2 kap. 7 §

Paragrafen är ny och innehåller nuvarande 5 kap. 13 § som utan ändring flyttats hit.

3 - 5 kap.

Tredje kapitlet upphör att gälla, eftersom koncession inte längre kommer att krävas för en EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Fjärde kapitlet samt 5 kap. 1-11 §§ utmönstras på grund av att principen om hemlandstillsyn nu genomförs. Bestämmelserna rör i allt sådant som det fortsättningsvis ankommer på försäkringsgivarens hemlandsmyndighet att utöva kontroll över.

Förutvarande 5 kap. 12 § överförs med vissa justeringar till den nya 2 kap. 6 §. 5 kap. 13 § flyttas oförändrad till den nya 2 kap. 7 §. 5 kap. 14 § överförs efter vissa justeringar till 6 kap. 6 §.

6 kap.

Det är inte längre Finansinspektionen som skall ha huvudansvaret för tillsynen över EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige, utan den utländska hemlandsmyndigheten. Kapitlets rubrik bör därför lyda "Finansinspektionens uppgifter m.m.". Mellanrubrikerna bör utgå. Tidigare 6 kap. 6 § skall upphävas eftersom den behandlar förverkande av koncession. Detsamma gäller 7 § eftersom frågor om Finansinspektionens upplysningar till andra tillsynsmyndigheter i stället behandlas i 1 §. Bestämmelserna i 8 § upphävs eftersom där behandlade frågor om inspektionens ingripanden m.m. till viss del inte längre är aktuella till följd av genomförandet av principen om hemlandstillsyn och i övrigt överförts till 3-5 §§.

Genom 6 kap. 1 och 3 §§ införlivas artikel 19.2 i första skadeförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 11 i tredje skadeförsäkringsdirektivet) och artikel 23.2 i första livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 10 i tredje livförsäkringsdirektivet) samt artikel 14 i första skadeförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 10 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 16 i första livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 9 i tredje livförsäkringsdirektivet)). Genom 6 kap. 3 § införlivas även artikel 40.2 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet.

Första stycket anger att Finansinspektionen skall följa en EES-försäkringsgivares verksamhet här i landet i den utsträckning det behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra de uppgifter som följer av lagen. Inspektionen skall även fortsättningsvis i fråga om EES-försäkringsgivare verka för en sund utveckling av försäkringsverksamheten. Detta skall ske med beaktande av de regler som införs som en följd av hemlandstillsynen, dvs. att den finansiella tillsynen primärt ligger inom den utländska hemlandsmyndighetens ansvarsområde.

En viktig uppgift för inspektionen är enligt *andra stycket* att kunna tillhandahålla de uppgifter som tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland behöver för sin tillsyn. I praktiken torde det samarbete mellan Finansinspektionen och andra tillsynsmyndigheter som också nämns i stycket komma att regleras genom överenskommelser mellan de behöriga myndigheterna.

Enligt *tredje stycket*, som är nytt, har hemlandsmyndigheten rätt att här i landet göra egna undersökningar hos sekundäretableringar här i landet.

6 kap. 3 §

Enligt *första stycket* skall en EES-försäkringsgivare som är verksam här i landet, vare sig det sker från en sekundäretablering eller genom gränsöverskridande verksamhet, lämna Finansinspektionen de upplysningar som den behöver för att kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag. I första hand torde det röra sig om uppgifter för att informera försäkringsgivarens hemlandsmyndighet, om den myndigheten begär upplysningar eller Finansinspektionen enligt ett avtal med myndigheten i fråga skall försörja den med information. Inspektionen kan vidare behöva underlag för att ta ställning till om ett ingripande t.ex. enligt 5 § skall göras. Dessutom kan inspektionen behöva uppgifter från försäkringsgivaren om tillsynsmyndigheten i dennes hemland ingripit mot företaget och inspektionen med anledning av detta skall vidta någon åtgärd. Inspektionen har även möjlighet att göra stickprovskontroller för att kontrollera att avtalsvillkor och andra dokument som ej omfattas av hemlandsmyndighetens tillsyn överensstämmer med den svenska lagstiftningen. Den här gjorda uppräknningen är inte avsedd att vara uttömmande; det kan säker-

ligen finnas ytterligare situationer när det är befogat att inspektionen begär upplysningar av en EES-försäkringsgivare.

Bestämmelserna i förutvarande andra stycket om skyldighet att hålla tillgångar, räkenskaper och andra tillgångar tillgängliga för Finansinspektionens granskning har arbetats in i första stycket. Visserligen är det typiskt sett, i enlighet med principen om hemlandskontroll, hemlandets tillsynsmyndighet som skall fullgöra uppgiften att granska bl.a. handlingar och räkenskaper. Det är emellertid inte uteslutet att Finansinspektionen i vissa fall skall företa en sådan granskning. Det skall ske bl.a. om inspektionen, för att kunna fullgöra sina skyldigheter mot den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland enligt 1 § eller i övrigt enligt lagen behöver det.

6 kap. 4 §

Ändringarna i paragrafen motsvarar i huvudsak ändringarna i 19 kap. 10 § FRL. Punkten 3 utgår till följd av att 4 kap. 2 § upphävs. Se i övrigt kommentaren till 19 kap. 10 § FRL.

6 kap. 5 §

Genom ändringarna i paragrafen införlivas bestämmelserna i artikel 40.3-40.9 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet.

Trots att Finansinspektionen inte längre skall meddela koncession för en EES-försäkringsgivares verksamhet här i landet och inte heller har huvudansvaret för tillsynen över verksamheten finns det enligt bestämmelserna i direktiven en möjlighet att ge inspektionen vissa befogenheter. Om en försäkringsgivare överträder lagen eller föreskrift meddelad med stöd av lagen eller om försäkringsgivaren på annat sätt visar sig olämplig att driva försäkringsverksamhet här bör inspektionen ha möjlighet att anmoda försäkringsgivaren att rätta sig, se *första stycket*. Om rättelse inte sker skall inspektionen underrätta den behöriga hemlandsmyndigheten.

Enligt *andra stycket* får inspektionen, om det visar sig att rättelse ändå inte sker, förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att träffa nya försäkringsavtal om skadeförsäkringsrisker och livförsäkringsåtaganden här i landet. Förbudet att träffa nya försäkringsavtal får avse risker belägna här i landet och åtaganden som skall fullgöras här. Definitionen av vad som avses med det land där skadeförsäkringsrisker skall anses belägna eller det land i vilket åtagandet skall fullgöras finns i 1 kap. 9 a § i FRL. Uttrycken har samma betydelse här. Inspektionen har alltså inte utan hemlandsmyndighetens medgivande möjlighet att förbjuda försäkringsgivaren att från sin etablering här i landet bedriva försäkringsverksamhet gentemot ett annat land inom EES. Det får förutsättas att missförhållandena är allvarliga för att inspektionen skall vidta så ingripande åtgärder. Utgångspunkten bör nämligen vara att inspektionen

normalt skall förlita sig på att hemlandets tillsynsmyndighet vidtar de åtgärder som behövs. Inspektionens omedelbara ingripande utan föregående meddelande till hemlandsmyndigheten skall således vara nödvändigt för att en allvarlig överträdelse av reglerna utan dröjsmål skall upphöra eller för att skydda försäkringstagarna.

Finansinspektionen får enligt *tredje stycket*, under förutsättning att hemlandsmyndighetens ingripande inte kan avvaktas, utan att underrätta den behöriga myndigheten ingripa mot ett försäkringsföretag som bryter mot reglerna genom att bl.a. förbjuda det att ingå nya försäkringsavtal.

Enligt *fjärde stycket* får Finansinspektionen i brådskande fall — utan att först underrätta den behöriga myndigheten — förordna ett ombud om en sekundäretablering står utan ledning och det föreligger fara för att tillsättande av ett ombud dröjer. En förutsättning är även att saken är så brådskande att det inte går att avvakta att hemlandets tillsynsmyndighet ingriper. I sådant fall skall inspektionen genast meddela hemlandsmyndigheten. Förordnandet skall utan dröjsmål enligt 8 kap. 1 § kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

6 kap. 5 a §

Paragrafen är ny. Förutvarande femte och sjätte stycket i 5 § flyttas efter vissa ändringar hit.

Första stycket, förutvarande 5 § femte stycke, har endast genomgått några redaktionella ändringar.

Paragrafens *andra stycke*, förutvarande 5 § sjätte stycke, har omarbetats helt. De befogenheter Finansinspektionen nu har rimmar mindre väl med principen om hemlandskontroll. I stället åläggs inspektionen en skyldighet att biträda hemlandets myndighet med verkställigheten av ett beslut den utländska myndigheten fattat om hur verksamheten skall drivas sedan denna myndighet ingripit genom att hindra försäkringsgivaren att fortsätta verksamheten.

6 kap. 6 §

Paragrafen motsvarar tidigare 5 kap. 14 §. Den ändras för att stämma överens med principen om hemlandstillsyn. Samma förfarande som i 5 § första-tredje stycket skall tillämpas. Av konsumentskyddsskäl får inspektionen, i enlighet med 5 § fjärde stycke, förordna ett ombud. Hemlandsmyndigheten skall utan dröjsmål underrättas därom.

6 kap. 7 §

Paragrafen upphävs. Den reglerar utbyte av information till hemlandsmyndigheten till försäkringsgivare som i Sverige bedriver gränsöverskridande verksamhet. Skyldigheten har i enlighet med principen om hem-

6 kap. 8 §

Paragrafen utmönstras till följd av att principen om hemlandstillsyn utökas till att gälla både etablering och gränsöverskridande verksamhet. Det förfarande som Finansinspektionen har att följa när en försäkringsgivare överträder de svenska bestämmelser den omfattas av i sin verksamhet här regleras istället i 5 § både vad gäller försäkringsgivares verksamhet genom sekundäretablering och gränsöverskridande verksamhet.

6 kap. 9 §

Om en försäkringsgivare hemmahörande i ett annat land inom EES driver försäkringsverksamhet här utan att ha iakttagit bestämmelserna i 2 kap. får Finansinspektionen enligt *andra stycket* förelägga försäkringsgivaren att upphöra med verksamheten. Detta gäller oavsett om verksamheten drivs från en sekundäretablering eller genom gränsöverskridande verksamhet. Nuvarande bestämmelse i tredje stycket behöver därigenom inte behållas. I likhet med andra situationer när Finansinspektionen ingriper mot en EES-försäkringsgivare skall hemlandets myndighet underrättas.

6 kap. 10 §

Förutvarande 6 kap 10 § har utan ändring flyttats till 8 kap. 4 a §.

Bestämmelsen i sin nya lydelse motsvarar förutvarande 6 kap 11 §. Eftersom genomförandet av principen om hemlandstillsyn innebär att Finansinspektionen inte kommer att ha huvudansvaret för tillsynen beträffande verksamheter som drivs av EES-försäkringsgivare här i landet stadgas här endast att regeringen har möjlighet att föreskriva att en försäkringsgivare som har en sekundäretablering här skall delta i bekostandet av Finansinspektionens verksamhet. Frågan om denna möjlighet skall utnyttjas bör bero tills det närmare klarlagts i vilken utsträckning inspektionen kommer att ha befattning med sådan verksamhet.

7 kap. 1 §

Paragrafen har fått nytt innehåll. Den anger nu de åtgärder Finansinspektionen i enlighet med hemlandstillsynen får vidta när en försäkringsgivares auktorisation återkallas eller verksamheten annars måste upphöra på grund av en myndighets beslut samt förutsättningarna för sådana åtgärder. Huvudansvaret och initiativrätten till åtgärder ligger på den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland utom vad gäller för-

hindrandet av fortsatt verksamhet i landet. Bestämmelsen återfinns i artikel 22.1 andra stycket i första skadeförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 14 i tredje skadeförsäkringsdirektivet) och artikel 26.1 andra stycket i första livförsäkringsdirektivet (i dess lydelse enligt artikel 13 i tredje livförsäkringsdirektivet). Finansinspektionen skall också biträda hemlandsmyndigheten genom att förbjuda försäkringsgivaren att förfoga över de tillgångar som finns här i landet, eller begränsa förfoganderätten. Inspektionen skall dessutom på initiativ av hemlandsmyndigheten vidta åtgärder för att förhindra att försäkringsgivaren, trots att auktorisationen återkallats, fortsätter respektive återupptar verksamheten genom att marknadsföra sig eller meddela nya försäkringar. I paragrafen åläggs också inspektionen en allmän skyldighet att biträda hemlandsmyndigheten i den mån det behövs och begärs vid avvecklingen av en försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Finansinspektionen får då vidta sådana åtgärder som den i motsvarande fall skulle få besluta om när det gäller ett svenskt försäkringsbolag. Meningen med sistnämnda stadgande är att avskära möjligheten för inspektionen att på anmodan från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland vidta åtgärder som inte är tillåtna enligt svensk lag.

7 kap. 2 §

Paragrafen utmönstras till följd av att principen om hemlandstillsyn nu införs. Se kommentaren till ändringen av 4 a § förmånsrättslagen.

7 kap. 3 §

Genom paragrafen införlivas artikel 12 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 11 i tredje livförsäkringsdirektivet.

Paragrafen ändras i enlighet med principen om hemlandstillsyn. Det är hemlandsmyndigheten som har att pröva frågan om tillstånd till överlåtelse av ett försäkringsbestånd, även när beståndet härrör från verksamhet här i landet. Finansinspektionen kommer emellertid att beredas tillfälle att yttra sig över sådana frågor. Eftersom inspektionen i ett sådant yttrande har möjlighet att förklara att den motsätter sig överlåtelsen anges i paragrafens *första stycke* vilka kriterier som skall vara uppfyllda vid överlåtelse av ett försäkringsbestånd som består av försäkringar som avser risker belägna i Sverige. Dessa kriterier överensstämmer med vad som gäller enligt 15 kap. 3 § andra stycket FRL.

Enligt direktivets bestämmelser skall en tillfrågad myndighet presumeras ha lämnat sitt tysta medgivande till överlåtelsen om den inte yttrat sig inom tre månader från det att den bereddes tillfälle till detta. Det framstår emellertid som lämpligare att inspektionens ställningstagande i samtliga fall kommer till konkret uttryck. I *andra stycket* föreskrivs därför att inspektionen skall yttra sig över en förfrågan från ett annat land inom tre månader.

Tredje stycket motsvarar bestämmelsen i den sista meningen i det nuvarande femte stycket. Berörda försäkringstagare och livräntetagare skall således beredas tillfälle att anmäla om de har något att erinra mot överlåtelsen innan inspektionen lämnar sitt yttrande till den överlåtande försäkringsgivarens hemlandsmyndighet. Inspektionen skall därvid använda det kungörelseförfarande som föreskrivs i 15 kap. 4 § FRL.

8 kap. 1 §

Paragrafen ändras till följd av de lagändringar som görs p.g.a. principen om hemlandstillsyn. Bestämmelser om kungörelse av förordnande av ombud enligt 6 kap. 5 och 6 §§ och beslut om att förbjuda eller begränsa försäkringsgivares förfoganderätt över sina tillgångar har tillkommit.

8 kap. 4 §

Ändringen är en följd av att bestämmelserna i 5 kap. 14 § med ändringar förts över till 6 kap. 6 § och att 7 kap. 1 § inte längre innehåller någon bestämmelse om ombud. Det har dessutom tillkommit en möjlighet att utse ombud i 6 kap. 5 §.

8 kap. 4 a §

6 kap. 10 § har utan ändring flyttats till denna nya paragraf.

8 kap. 5 §

Tredje stycket upphävs till följd av principen om hemlandstillsyn.

Nuvarande *fjärde stycket* upphävs eftersom direktivbestämmelsen som låg till grund för bestämmelsen upphört att gälla enligt artikel 43 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 31 i tredje livförsäkringsdirektivet. I fråga om trafikförsäkring har motsvarande informationsbestämmelser förts in i trafikskadelagen (5 § fjärde stycket). Den nuvarande särbestämelsen i andra stycket om information till försäkringstagarna angående representant för ett trafikförsäkringsföretag har också flyttats till samma lagrum i trafikskadelagen. Direktivens informationsregler finns i artikel 31 och artikel 43 i tredje skadeförsäkringsdirektivet samt i artikel 31 och bilaga 2 i tredje livförsäkringsdirektivet. Enligt den nya lydelsen av *tredje stycket* bemyndigas Finansinspektionen, efter delegation av regeringen, att utfärda föreskrifter som innehåller informationsbestämmelser i enlighet med direktivens regler.

Det tidigare *femte stycket* upphävs eftersom den direktivbestämmelse som låg till grund för regeln har upphävts genom artikel 37 i tredje livförsäkringsdirektivet.

8 kap. 6 §

Ändringarna i paragrafen är en följd av att vissa ärendetyper utmönstrats och andra kommit till.

8 kap. 7 §

Paragrafen utmönstras eftersom koncession inte längre kommer att krävas av en utländsk EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

8 kap. 9 §

Straffbestämmelsen upphävs. Se vidare avsnitt 7.

Punkterna 2-4 i övergångsbestämmelserna till denna lag upphävs i och med att koncessionskravet försvinner i enlighet med principen om hemlandstillsyn, se författningskommentaren till nya övergångsbestämmelserna punkt 3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I *punkten 1* anges dagen för ikraftträdandet. Någon övergångsbestämmelse som syftar till att reglera hur de ansökningar om koncession som kan finnas vid lagens ikraftträdande och som inte slutbehandlats skall hanteras föreslås inte. Det är inte meningsfullt att lämna koncession till en försäkringsgivare som enligt lagens nya regler inte behöver den. Det blir dock en uppgift för Finansinspektionen att ex officio informera ansökande försäkringsgivare om detta.

Bestämmelsen i *punkt 2* innebär att en försäkringsgivare som omfattas av LEF och som redan innan de nya reglerna trätt i kraft påbörjat sin verksamhet enligt de regler som då gällde för koncession, skall anses ha uppfyllt villkoren i 2 kap. 1-4 §§ för att få driva försäkringsverksamhet från en sekundäretablering här i landet. Bestämmelsen bygger på artikel 52 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 48 i tredje livförsäkringsdirektivet. I och med att kravet på koncession att här i landet driva försäkringsrörelse i enlighet med ovanstående bestämmelser upphör, upphör även kravet att driva försäkringsrörelse enligt de till koncessionen knutna försäkringsklasserna. Frågan om vilka försäkringsklasser försäkringsgivaren får driva försäkringsrörelse inom faller i enlighet med principen om en enda auktorisation under hemlandsmyndighetens ansvarsområde. Det får i enlighet med den allmänna regeln om informationsskyldighet i 6 kap. 1 § anses ligga på Finansinspektionens ansvar att se till att hemlandsmyndigheterna får all relevant information i detta hänseende.

Bestämmelsen i *punkten 3* innebär att de försäkringsgivare som avses i punkt 2 och som har värdehandlingar deponerade i bankinstitut enligt LUF skall återfå de deponerade tillgångarna.

Bestämmelsen i *punkten 4* innebär att Finansinspektionen även efter lagens ikraftträdande skall fortsätta att förvalta ett sådant administrationsbo som avses i 7 kap. 2 § LEF och som bildats när försäkringsgivarens koncession förklarats förverkad. Finansinspektionen skall således fullfölja förvaltningen och avvecklingen enligt de äldre bestämmelserna.

10.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

1 §

Bestämmelsen om normgivningdelegation i *första stycket* har införts för att på ett smidigt sätt införliva ett avtal mellan Schweiz och EG på skadeförsäkringsområdet, se den allmänna motiveringen i avsnitt 6.6. Motsvarande bestämmelse har införts i 1 kap. 2 § FRL.

2 §

Fjärde stycket har för tydlighets skull delats i två stycken. *Femte stycket*, nuvarande fjärde stycket andra strecksatsen, har ändrats så att bestämmelserna om beräkning av premiereserv alltid skall gälla också för de livförsäkringar för vilka det annars finns möjlighet att avvika från bestämmelserna om livförsäkring. Motsvarande ändring har gjorts i 1 kap. 5 § FRL.

Ändringen i *sjätte stycket*, nuvarande femte stycket, är endast språklig.

I *sista stycket* har hänvisningarna till 7 § tredje stycket och 9 § första stycket utgått, eftersom dessa stadganden föreslås upphävida. Också hänvisningarna till bestämmelserna om grunder i 6 § sjunde stycket, 11 och 12 §§ har utgått. Detta är en följd av att det i 11 och 12 §§ i stället tagits in särskilda bestämmelser om liv- och sjukränta. Hänvisningarna till 13 och 14 §§ har utgått eftersom de bestämmelserna inte längre gäller endast livförsäkring. Hänvisningen till 15 § har av samma anledning inskränkts till att gälla endast tredje och fjärde styckena.

2 a §

Till paragrafen har överförts bestämmelserna i nuvarande 38 § i sak väsentligen oförändrade. I *första stycket* har dock en hänvisning gjorts till trafikskadelagen (1975:1410) eftersom trafikskadelagen ersatt lagen om trafikförsäkring å motorfordon.

Vidare har i *andra stycket* från dispensområdet undantagits de särskilda bestämmelserna om beräkning av premiereserv i enlighet med vad som föreslagits i 1 kap. 10 § FRL. Paragrafen har i övrigt utformats i överensstämmelse med nuvarande lydelse av 1 kap. 5 § lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Tredje stycket ändras till följd av att kravet på den svenska lagstiftningens förenlighet med EG:s regler i och med Sveriges medlemskap i Europeiska unionen i stället utgår direkt från EG:s rättsakter och ej via EES-avtalet.

6 §

Som nämnts i den allmänna motiveringen i avsnitt 5.2.1 tillåter inte EG:s försäkringsdirektiv bestämmelser med krav på förhandsgodkännande av bl.a. tekniskt beräkningsunderlag. Direktivbestämmelserna är emellertid tillämpliga endast på företag med huvudkontor inom gemenskapen. Av skäl som anförts i den allmänna motiveringen bör emellertid kravet på stadfästelse slopas även för försäkringsföretag från länder utanför EES och som omfattas av LUF. Sista meningen i paragrafens *sista stycke* har därför utgått. Stycket i övrigt kan också, såsom obehövt, utgå.

7 §

Paragrafens *tredje stycke* har utgått till följd av det slopade kravet på stadfästelse av grunder för verksamheten.

9 §

Till följd av att stadfästelseförfarandet för grunder slopats har *första stycket* upphävts och *fjärde stycket* ändrats. Ändringen i *andra stycket* är endast språklig.

10 §

I ett nytt *sista stycke* har intagits en hänvisning till bestämmelserna om beräkning av premiereserv för livförsäkringsrörelse i den föreslagna 7 kap. 2 § FRL. Se vidare författningskommentaren till den paragrafen.

11 §

Bestämmelserna om grunder för livförsäkringar för utländska försäkringsföretag i *första stycket* ändras i enlighet med 7 kap. 3 § första stycket FRL. Återbäringsgrunder behöver dock inte heller i fortsättningen

upprättas av utländska försäkringsföretag. Av skäl som angetts i den allmänna motiveringen avsnitt 5.2.1 har möjligheten att medge undantag från skyldigheten att upprätta grunder för livförsäkringar med hänsyn till försäkringens särskilda natur upphävts. För de utländska försäkringsföretagens del ges möjlighet till undantag från kravet på grunder genom 2 och 2 a §§. Se vidare författningskommentaren till 7 kap. 3 § FRL där motsvarande ändring har gjorts.

Enligt nuvarande bestämmelser (2 § sista stycket) skall för sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring bl.a. bestämmelserna om grunder för livförsäkring gälla i tillämpliga delar. I nya 7 kap. 3 § tredje stycket FRL anges att för dessa försäkringar skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och tekniska återköpsvärden. I syfte att skapa klarhet i frågan om grunder och för att nå överensstämmelse med FRL har i ett nytt *andra stycke* angivits att det för livräntor och sjukräntor som tillhör skadeförsäkringsrörelsen skall upprättas grunder för beräkning av premiereserv och tekniska återköpsvärden.

Liksom i förslaget till 7 kap. 3 § FRL öppnas i ett nytt *sista stycke* möjligheter att meddela närmare föreskrifter om hur grunderna redaktionellt skall ställas upp. Se kommentaren till den paragrafen.

12 §

Paragrafens *första mening* har ändrats till följd av ändringar i bestämmelserna om grunder i 11 § och 7 kap. FRL. Reglerna om stadfästelse och kungörande av övergångsgrunder i paragrafens nuvarande *andra och tredje meningar* har upphävts.

12 a §

Paragrafen är ny och överensstämmer med förslaget till ny lydelse av 7 kap. 8 a § FRL och innebär att utländska försäkringsföretag skall tillställa Finansinspektionen grunderna för livförsäkring senast samtidigt med att de börjar användas. Bestämmelserna gäller även nya grunder sedan de gamla har ändrats. Se vidare författningskommentaren till 7 kap. 8 a § FRL.

13 §

I *första stycket* har angivits att för utländska försäkringsgivare som enligt lagens bestämmelser är verksamma i Sverige gäller, såvitt avser företagets verksamhet här i landet, att företaget skall vara underkastat samma skuldtäcknings- och värderingsregler som gäller för svenska försäkringsbolag.

Andra stycket har ändrats till följd av att begreppet skuldtäckning har införts. Dessutom har bestämmelsen om vilka slag av tillgångar som får användas för skuldtäckning justerats för att bättre stämma överens med den nya lydelsen av första stycket.

I *tredje stycket* uppställs ett lokaliseringskrav som innebär att samtliga tillgångar som används för skuldtäckning skall finnas i Sverige. Detta krav gäller redan idag, se vidare den allmänna motiveringen avsnitt 5.5.10.

Det nuvarande fjärde stycket har ersatts av en hänvisning i förevarande paragrafs första stycke till 7 kap. 9 § andra stycket FRL.

I *fjärde stycket* åläggs generalagenten motsvarande rapporteringsskyldigheter som gäller för styrelsen i svenska försäkringsbolag (se föreslagen lydelse av 7 kap. 9 § fjärde stycket och 8 kap. 7 § fjärde stycket FRL). Beträffande den i sista meningen angivna föreskrifträtten, se författningskommentaren till 7 kap. 9 § FRL.

14 §

Paragrafen motsvarar 7 kap. 10 g § och 8 kap. 7 § tredje och fjärde styckena FRL. I likhet med 13 § fjärde stycket är det generalagenten som i princip skall fullgöra vad som i svenska försäkringsbolag åligger styrelsen. I den mån generalagenten inte skulle kunna förmå ledningen för det företag han representerar att upprätta godtagbara riktlinjer kan detta medföra konsekvenser för företagets fortsatta rätt att verka här i landet (se 25 § andra stycket 4 och 5). Se även kommentarerna till angivna paragrafer i FRL.

15 §

Första stycket har ändrats till följd av att begreppet skuldtäckning har införts. Vidare har tillagts att det nämnda registret fortsättningsvis skall anges värdet av de tillgångar som används för skuldtäckning (jämför 7 kap. 11 § FRL). För det fall Finansinspektionen önskar uppgift om registrets innehåll, kan inspektionen begära detta med stöd av 24 § denna lag.

Andra stycket har ändrats till följd av att begreppet skuldtäckning har införts.

Nuvarande tredje stycket har delats i två. *Tredje-femte styckena* har ändrats med föreslagen lydelse av 7 kap. 11 a § FRL som förebild. Ingen saklig ändring är avsedd.

Paragrafen har ändrats till följd av att begreppet skuldtäckning har införts. Vidare har redaktionella ändringar gjorts.

19 §

Paragrafen har ändrats till följd av att kravet på stadfästelse av grunder har upphävts och har vidare ändrats språkligt med 7 kap. 15 § FRL som förebild.

21 §

Enligt det nya *tredje stycket* bemyndigas regeringen eller Finansinspektionen att utfärda föreskrifter som innehåller informationsbestämmelser. Motsvarande bestämmelse tas in i 7 kap. 19 § FRL och kommenteras i anslutning till det lagrummet.

24 a §

Motsvarande ändringar görs i 19 kap. 10 § FRL. Se författningskommentaren till det lagrummet.

25 §

Ändringarna i *andra stycket* är en följd av att regeringen avser att upphäva 7 § trafikförsäkringsförordningen (1976:359) eftersom den bestämmelsen framstår som överflödig i fråga om svenska trafikförsäkringsbolag. Förordningsbestämmelsen innebär att Finansinspektionen skall anmäla till regeringen om en försäkringsgivare som driver trafikförsäkringsrörelse inte iakttar tillbörlig sparsamhet ifråga om omkostnaderna för rörelsen eller beräknar premierna eller reglerar skadefall på ett sätt som ger anledning till anmärkning. Regeringen kan med grund i en sådan anmälan förelägga om rättelse eller återkalla försäkringsgivarens tillstånd att meddela trafikförsäkring. Bestämmelsen är överflödig i fråga om svenska försäkringsbolag eftersom motsvarande ingripanden kan göras av med stöd av 19 kap. 11 § FRL. En bestämmelse motsvarande den i 19 kap. 11 § FRL finns emellertid inte för närvarande för de utländska försäkringsgivarnas del i LUF. Till följd härav införs en sådan bestämmelse i *andra stycket* 1. Även motsvarande möjlighet till ingripande vad avser avvikelser från lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring saknas i LUF, varför en sådan bestämmelse införs i *andra stycket* 1. Motsvarande bestämmelse återfinns i fråga om svenska försäkringsbolag i 19 kap. 11 § FRL.

I övrigt har paragrafen ändrats så att den överensstämmer med motsvarande regler för svenska försäkringsbolag i 19 kap. 11 och nya 11 a §§ FRL. Se kommentaren till de lagrummen.

Sjunde stycket, nuvarande sjätte stycket andra meningen, saknar motsvarighet i FRL. Om ett försäkringsföretag bedriver verksamhet i flera EES-länder kan det medges vissa förmåner., bl.a. skall soliditeten bedömas med hänsyn till företagets verksamhet inom hela EES. Tillsynen över soliditeten åvilar dessutom den behöriga myndigheten i det land företaget utsett. Förevarande bestämmelse innebär att Finansinspektionen skall underrätta den utländska myndighet som svarar för tillsynen över soliditeten innan inspektionen vidtar åtgärd enligt sjätte stycket.

29 §

Genom ändringarna i paragrafen införlivas framför allt artikel 53 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 49 i tredje livförsäkringsdirektivet.

Ändringarna är delvis redaktionella. De syftar även till att i enlighet med direktivbestämmelserna göra det möjligt för utländska försäkringsföretag att överlåta sitt försäkringsbestånd till alla försäkringsgivare med auktorisation från ett EES-land. Detta omfattar såväl försäkringsgivare med säte inom EES, som inom EES auktoriserade filialer till försäkringsgivare med säte utanför EES. Kravet på att den övertagande EES-försäkringsgivaren skall ha koncession i Sverige försvinner alltså i samband med att möjligheten att kräva koncession för EES-försäkringsgivare bortfaller i enlighet med principen om hemlandstillsyn. Detta följer av förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Det hittillsvarande andra och tredje stycket har flyttats till de nya paragraferna 29 a § och 29 c §, se kommentarerna till de paragraferna.

29 a §

Paragrafen är ny. Det hittillsvarande 29 § andra stycket har efter redaktionella ändringar flyttats till paragrafens *första stycke*.

Paragrafens *andra stycke* innehåller en katalog över de förutsättningar som skall vara uppfyllda för att Finansinspektionen skall meddela tillstånd till överlåtelsen. Stycket motsvarar i huvudsak 15 kap. 3 § andra stycket FRL. Om också det övertagande försäkringsföretaget driver verksamhet i enlighet med denna lag, skall vid bedömning av kapitalbasen hänsyn tas till sådan förmån som, med anledning av att företaget bedriver verksamhet genom etablering även i andra EES-länder, medgivits företaget i enlighet med 23 a § första stycket.

Paragrafens *tredje stycke* motsvarar 15 kap. 3 § tredje stycket FRL, se kommentaren till det lagrummet.

Paragrafen är ny och innehåller en bestämmelse om att den behöriga myndigheten i det land där risker är belägna eller åtaganden skall fullgöras skall ges tillfälle att yttra sig innan tillstånd ges till överlåtelsen. Har inte den berörda myndigheten yttrat sig inom tre månader presumeras den ha givit sitt godkännande till överlåtelsen.

29 c §

Paragrafen är ny. Hittillsvarande 29 § tredje stycket har efter en redaktionell ändring flyttats hit.

36 §

Paragrafen upphävs. Se vidare avsnitt 5.8.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regleringen av vad som skall gälla övergångsvis för de utländska försäkringsföretagen överensstämmer väsentligen med övergångsbestämmelserna till FRL. Beträffande den närmare innebörden hänvisas till författningskommentaren till dessa bestämmelser.

10.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal

Prop. 1994/95:184

Ändringarna i 17 § är en följdändring av att kravet på att grunder skall stadfästas tas bort. I övrigt är ändringarna redaktionella.

10.5 Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

4 a §

Paragrafen har ändrats till följd av att 5 kap. 9 § LEF upphävts. Detta innebär att svenska förmånsrättsregler inte gäller ifråga om utländska EES-försäkringsgivare. Se den allmänna motiveringen, avsnitt 5.5.10. Hänvisningen till FRL har ändrats eftersom det aktuella lagrummet fått ändrad beteckning. En redaktionell följdändring har gjorts såvitt avser hänvisningen till LUF.

10.6 Förslaget till ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar

24 §

I *sista stycket* har ordet "aktiefond" ersatts med "värdepappersfond". Begreppet aktiefond utmönstrades ur lagstiftningen den 1 januari 1991 då lagen (1990:1114) om värdepappersfonder upphävdes och ersattes av aktiefondslagen (1974:931).

24 a §

Paragrafen, som är ny, innebär att understödsföreningar får möjlighet att tillämpa de placeringsregler som föreslås för försäkringsbolagen. I avsnitt 5.5.2 behandlas bakgrunden till förevarande paragraf.

Finansinspektionen kan, efter ansökan av en understödsförening, besluta att föreningen skall tillämpa placeringsreglerna i FRL. Innebörden av ett sådant beslut är att understödsföreningen måste tillämpa *samtliga* placeringsregler i FRL som avser täckande av de försäkringstekniska skulderna i ett försäkringsbolag. Även de särskilda övergångsreglerna för sådana placeringar som överskrider gränserna för vissa enhandsengagemang skall tillämpas (punkt 4 i övergångsbestämmelserna till ändringarna i FRL). Ett sådant beslut betyder också att understödsföreningen inte kan välja att tillämpa placeringsreglerna i förevarande lag.

Finansinspektionen bör vid prövningen av en ansökan enligt denna paragraf ta ställning till om det med hänsyn till arten och omfattningen

av föreningens verksamhet och föreningens interna organisation är lämpligt att den tillämpar försäkringsbolagens placeringsregler.

Ett beslut som meddelats enligt denna paragraf kan överklagas enligt bestämmelserna i 75 §. Den paragrafens lydelse efter den 31 mars 1995 innebär att beslutet överklagas hos länsrätten och att prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

25 §

I första stycket har en smärre språklig ändring gjorts.

Nuvarande andra stycket har upphävts. Motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen upphävdes den 1 januari 1994 med motiveringen att den inte ansågs vara förenlig med EES-reglerna (prop. 1992/93:257 om ändrad lagstiftning för försäkringsverksamhet med anledning av EES-avtalet) och de artiklar i första generationens försäkringsdirektiv som innebär att medlemsländerna inte fick föreskriva några regler för valet av tillgångar som inte svarar mot de tekniska avsättningarna (se prop. s. 113). Motsvarande princip gäller fortfarande. Mot denna bakgrund upphävs förevarande paragrafs andra stycke.

10.7 Förslaget till lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)

5 §

En hänvisning till 2 kap. 2 § första stycket LEF utgår, eftersom det lagrummet ändras. Paragrafen har omarbetats redaktionellt för att bli mer överskådlig. Vidare har i tredje stycket en regel om att försäkringsgivarna är skyldiga att informera om representantens namn och adress överförs från 7 kap. 19 § FRL.

10.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring

2 §

Ändringen innebär att kretsen av försäkringsgivare som får meddela motortävlingsförsäkring vidgas till att, utöver svenska försäkringsbolag och utländska försäkringsbolag som har koncession enligt LUF, omfatta även försäkringsgivare i andra EES-länder. En förutsättning är dock att en sådan försäkringsgivare är verksam här i landet i enlighet med bestämmelserna i LEF. Övriga ändringar är redaktionella.

5 §

Ändringen innebär att även annan kunskap än sådan som förvärvats genom utbildning skall kunna godtas i vissa fall. Ändringen föranleds av att artiklarna 4-8 i försäkringsmäklardirektivet kräver att även annan kunskap än sådan som förvärvats genom utbildning skall godtas när en mäklare varit verksam i ett annat EES-land. Regeringen eller Finansinspektionen får enligt 6 § meddela närmare föreskrifter om vad som krävs för registrering. Bestämmelserna i artiklarna 4-8 i försäkringsmäklardirektivet bör införlivas genom sådana föreskrifter.

10.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder

1 §

Den gällande lydelsen av paragrafen innebär att försäkringspremierna får placeras i fonder som omfattas av lagen (1990:1114) om värdepappersfonder. Ändringen innebär att fondförsäkringsbolag i likhet med vad som föreslås för övriga försäkringsbolag får placera även i utländska fondföretag. Paragrafen har utformats i enlighet med det förslag *Lagrådet* lämnat i sitt yttrande. Placeringar i andra utländska fondföretag än dem som avses i paragrafen är inte tillåtna. Beträffande vilka utländska fondföretag som kommer i fråga hänvisas till kommentaren till 7 kap. 10 § första stycket 17 FRL.

4 - 6 §§

Ändringarna i paragraferna är föranledda av att fondförsäkringsbolagen föreslås få placera premierna även i utländska fondföretag.

7 §

Paragrafen har ändrats till följd av lämnat av att kravet på den svenska lagstiftningens förenlighet med EG:s regler i och med Sveriges medlemskap i Europeiska unionen i stället utgår direkt från Europeiska gemenskapernas rättsakter och inte via EES-avtalet.

Enligt nuvarande bestämmelser är fondförsäkringsbolag inte bundna av placeringsregler. Ändringen i paragrafen innebär att även sådana bolag skall skuldtäcka enligt samma regler som gäller för andra försäkringsbolag. Ändringen är även föranledd av att förevarande bolag föreslås få placera försäkringspremierna i utländska fondföretag.

För fondförsäkringsbolagens del gäller normalt att försäkringstagaren och inte försäkringsbolaget bär den finansiella risken. Försäkringspremierna skall alltid placeras i den eller de värdepappersfonder som försäkringstagaren bestämmer. Med hänsyn till de för fondförsäkringsbolagen speciella bestämmelserna bör dessa bolag undantas från de begränsningar som enligt försäkringsrörelselagen gäller för användande av andelar i värdepappersfonder för skuldtäckning. Undantaget gäller dock endast i den utsträckning försäkringsbolaget inte bär den finansiella risken. Finansiell risk är en sammanfattande benämning på olika risker som förekommer i kapitalförvaltningen.

10 §

Enligt artikel 24 i tredje livförsäkringsdirektivet skall bl.a. fondförsäkringar undantas från direktivets bestämmelser om valutamatchning som gäller för andra livförsäkringar (artikel 17.3 i första livförsäkringsdirektivet enligt lydelse i artikel 18 i tredje livförsäkringsdirektivet och artikel 28 i första livförsäkringsdirektivet). Med hänsyn till detta har paragrafens *första stycke* ändrats så att en ny punkt 4 införts, vilken innebär att försäkringsrörelselagens bestämmelser om valutamatchning i föreslagen lydelse av 7 kap. 10 e § inte skall gälla för fondförsäkringsbolag.

11 §

Paragrafen har ändrats till följd av att grunder för livförsäkring inte längre skall stadfästas. Finansinspektionens möjlighet att meddela villkor i fråga om avsättning till reservfonden får i stället meddelas i samband med att grunderna tillställs Finansinspektionen, vilket enligt föreslagen lydelse av 7 kap. 8 a § FRL skall ske då grunderna börjar användas.

10.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:2005) om ändring i sekretesslagen (1980:100)

8 kap. 5 §

I paragrafens *andra stycke* finns en regel om sekretess hos statlig myndighet i ärenden om innehav av aktier i bankaktiebolag och kreditmark-

nadsbolag. Enligt paragrafens lydelse fr.o.m. den 1 januari 1996 gäller bestämmelsen även ärenden om innehav av aktier i värdepappersbolag (prop. 1994/95:50, bet. 1994/95:NU12, rskr. 1994/95:164, SFS 1994:2005). Sekretess gäller för uppgift om enskilda ekonomiska eller personliga förhållanden om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Bestämmelsen avser i första hand Finansinspektionens prövning enligt bankrörelselagen, kreditmarknadsbolagslagen och värdepappersrörelselagen av större ägares lämplighet. Tillämpningsområdet utvidgas nu till att gälla motsvarande prövning enligt FRL av ägare i försäkringsaktiebolag.

Sekretessreglerna bör träda i kraft samtidigt som ägarprövningsreglerna i FRL, dvs. den 1 juli 1995. Den tidigare ändringslagen avseende värdepappersbolag var avsedd att träda i kraft den 1 januari 1996 då de aktuella bestämmelserna i värdepappersrörelselagen börjar att gälla. Hinder möter emellertid inte mot att låta till dessa hörande sekretessbestämmelser träda i kraft dessförinnan. Ikraftträdandetiden för lagen (1994:2005) om ändring i sekretesslagen har därför ändrats till den 1 juli 1995.

Förteckning över remissinstanser vid beredning av promemorian (Ds 1993:57) Placeringsregler för försäkringsbolag och Försäkringsutredningens delbetänkande (SOU 1993:108) Försäkringsrörelse i förändring 2, vilka har remissbehandlats gemensamt

Efter remiss har yttrande över promemorian och betänkandet avgetts av Sveriges Riksbank, Svea hovrätt, Kammarrätten i Jönköping, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Riksskatteverket, Konkurrensverket, Konsumentverket, Sveriges Försäkringsförbund, Svenska Försäkringsmäklares förening, Svenska Aktuarieföreningen, Svenska Livförsäkringsbolags Aktuarienämnd, Svenska Livförsäkringsbolags Aktuarienämnd, Svenska Bankföreningen, Stadshypotek AB, Allmänna Pensionsfonden, Första, Andra och Tredje fondstyrelserna, Finansbolagens Förening, Svenska Fondhandlareföreningen, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF), Sveriges Industriförbund, Aktieförbundet, Sveriges Advokatsamfund, Redovisningskommittén (Ju 1991:07), Företagarnas Riksorganisation, Svenska Livförsäkringsföreningars Riksförbund, Motorbranschens Riksförbund, Motorförarnas Helykterhetsförbund, Länsförsäkringsbolagens Förening, Rikspolisstyrelsen, Pressens Pensionskassa Försäkringsförening, FSO Försäkringsföreningen för det statliga området, Försäkringsbranchens Pensionskassa, Försäkringsföreningen för försäkringskasseområdet FFO, Pensionskassan för Svenska Tobaks AB:s Förvaltningspersonal Försäkringsförening, Sparinstitutens Pensionskassa Försäkringsförening, Konsumentkooperationens pensionskassa, försäkringsförening, Sveriges Köpmannaförbunds Pensionskassa, Arkitekternas Pensionskassa, SMC Sveriges Motorcyklisters Centralorganisation, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet och Kommuninvest i Sverige AB.

S-E Banken Försäkring och Trafikförsäkringsföreningen har anslutit sig till de av Sveriges Försäkringsförbund lämnade synpunkterna.

Bokföringsnämnden, Kommerskollegium, Datainspektionen, Livförsäkringsbolaget LIVIA, ömsesidigt, Handelsbanken Liv, Utländska Försäkringsbolags Förening, Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB), Sveriges allmänna hypoteksbank, Landsorganisationen i Sverige (LO), Industrins finansförening, Svenska Handelskammarförbundet, Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR), Sveriges Aktiesparares Riksförbund, Obligationsförbundet, Värdepapperscentralen VPC AB, Svenska Revisorsamfundet (SRS), Redovisningsrådet och Motormännens Riksförbund har avstått från att lämna remissyttranden.

Förteckning över remissinstanser vid beredning av Promemoria om vissa lagändringar med anledning av EG:s tredje skade- resp. livförsäkringsdirektiv

Prop. 1994/95:184
Bilaga 2

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av Sveriges Riksbank, Svea Hovrätt, Kammarrätten i Jönköping, Kommerskollegium, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Rikskatteverket, Konkurrensverket, Konsumentverket, Sveriges Försäkringsförbund, Utländska Försäkringsbolags Förening, Svenska försäkringsmäklares förening, Allmänna Pensionsfonden; första-tredje fondstyrelserna, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR), Sveriges Advokatsamfund, Företagarnas Riksorganisation (RF), Sveriges Livförsäkringsföreningars Förbund.

Följande myndigheter och organisationer har förklarat sig avstå från att lämna remissyttranden. Bokföringsnämnden, Svenska Aktuarieföreningen, Svenska Livförsäkringsbolags Aktuarienämnd, Svenska Bankföreningen, Landsorganisationen i Sverige LO, Sveriges akademikers centralorganisation SACO, Sveriges Industriförbund, Svenska Handelskammarförbundet, Sveriges Ackordcentral, Konkursförvaltarkollegiernas förening. S-E-B Försäkring och Trafikförsäkringsföreningen har avstått från att lämna eget yttrande men har deltagit i utarbetandet av yttrandet från Sveriges Försäkringsförbund och ansluter sig därför till vad förbundet anför. Industrins finansförening, Svenska Revisorssamfundet SRS och Redovisningsrådet har inte svarat på remissen.

Förteckning över remissinstanser vid beredning av Justitiedepartementets promemoria om ny försäkringsavtalslag (Ds 1993:39) i den del som behandlar försäkringsdirektivens informationsregler.

Prop. 1994/95:184
Bilaga 3

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av Finansinspektionen, Riksskatteverket (RSV), Skattemyndigeten i Göteborgs och Bohus län, Marknadsdomstolen, Konsumentverket, Allmänna reklamationsnämnden, Försäkringsutredningen, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Uppsala universitet, Landstingsförbundet, Sveriges Försäkringsförbund, Livförsäkringsbolaget LIVIA, ömsesidigt, S-E-Banken Försäkring, Konsumenternas försäkringsbyrå, Svenska avdelningen av AIDA (Association Internationale de Droit des Assurances, Försäkringsjuridiska föreningen, Svenska Livförsäkringsföreningars Riksförbund, Svenska Aktuarieföreningen, Sveriges Advokatsamfund, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Sveriges Industriförbund, Företagarnas Riksorganisation, Sveriges Köpmannaförbund, Handikappförbundens Samarbetsorgan, Motorförarnas Helykterhetsförbund (MHF), Sveriges Fastighetsägareförbund, Villaägarnas Riksförbund, Sjöassurandörernas förening, Försäkringstjänstemannaförbundet.

**Förteckning över remissinstanser vid beredning av
Finansdepartementets promemoria om
försäkringsmäklares utbildning**

Prop. 1994/95:184
Bilaga 4

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av Finansinspektionen, Sveriges Försäkringsförbund, Sveriges Försäkringsmäklares Förening och Sveriges Advokatsamfund.

RÅDETS DIREKTIV

av den 13 december 1976

om åtgärder för att underlätta det effektiva utövandet av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster vid verksamhet som försäkringsagent eller försäkringsmäklare (nr grupp 630 ISIC) och särskilt om övergångsbestämmelser för sådan verksamhet

(77/92/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artiklarna 49, 57, 66 och 235 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande¹,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande², och

med beaktande av följande:

Enligt fördraget är all diskriminerande behandling på grundval av nationalitet, såvitt avser etablering och tillhandahållande av tjänster, förbjuden från utgången av övergångsperioden. Principen om sådan nationell behandling är framför allt tillämplig i fråga om rätten att ansluta sig till näringsorganisationer, när sådant medlemskap är en nödvändig förutsättning för den berörda personens yrkesverksamhet.

Det är inte alla medlemsstater som ställer upp villkor för igångsättande och bedrivande av verksamhet som försäkringsagent och försäkringsmäklare. I vissa fall råder frihet att starta och driva sådan verksamhet men i andra fall gäller strikta bestämmelser som gör tillträdet till sådant yrke beroende av formellt bevis om kvalifikationer.

Med hänsyn till skillnaderna mellan medlemsstaterna, vad beträffar omfattningen av försäkringsagenters och försäkringsmäklares verksamhet, bör de verksamheter som detta direktiv skall tillämpas på definieras så klart som möjligt.

Dessutom föreskrivs i artikel 57 i fördraget att det, för att underlätta för personer att starta och driva självständig förvärvsverksamhet, skall utfärdas direktiv för ömsesidigt

erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis och för samordning av bestämmelser i medlemsstaternas lagar och andra författningar.

Det är önskvärt att — i avsaknad av ömsesidigt erkännande av utbildningsbevis eller omedelbar samordning — underlätta ett effektivt utnyttjande av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster för ifrågavarande verksamheter, särskilt genom införandet av övergångsbestämmelser av det slag som förutsickats i Allmänna handlingsprogrammet³, till undvikande av olägenheter för medborgare i de medlemsstater i vilka några villkor inte uppställs för att starta sådan verksamhet.

För att hindra att sådana svårigheter uppstår bör övergångsåtgärderna syfta till att en utländsk medborgare, som vill starta och driva ifrågavarande verksamhet i en värdmedlemsstat där det finns bestämmelser för igångsättandet av sådan verksamhet, skall, i andra fall än då det ställs krav på utbildning, anses ha tillräckliga kvalifikationer när han i den medlemsstat där han tidigare uppehållit sig har bedrivit verksamheten under en rimlig tidsperiod som inte ligger alltför långt tillbaka, och att det på så sätt skapas garantier för att personen i fråga har yrkeskunskaper som är likvärdiga dem som krävs av värdmedlemsstatens egna medborgare.

Med hänsyn till förhållandena i Nederländerna, där försäkringsmäklarna är uppdelade i flera kategorier efter yrkeskunskaper, bör det inrättas ett likvärdigt system för andra medlemsstaters medborgare som önskar starta verksamhet i någon av dessa kategorier. Det mest ändamålsenliga och objektiva kriteriet för detta är antalet anställda som denne person har eller har haft.

Om agentverksamheten innefattar en stående fullmakt från ett eller flera försäkringsföretag för agenten att i företagets namn åta sig för detta bindande förpliktelser rörande vissa eller alla transaktioner inom det normala affärsområdet för företaget i

¹ EGT nr C 78, 2.8.1971, s. 13.

² EGT nr C 113, 9.11.1971, s. 6.

³ EGT nr 2, 15.1.1962, s. 32/62 och 36/62.

fråga, bör den berörda personen ha möjlighet att starta mäklarverksamhet i värmedlemsstaten.

Ändamålet med detta direktiv kommer att ha uppnåtts i och med att samordning genomförs av villkoren för att starta och driva berörda verksamheter och av ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis.

I den mån det i medlemsstaterna som villkor för igångsättande och bedrivande av sådan verksamhet som omfattas av detta direktiv också ställs krav på löntagares yrkeskunskaper och färdighet, skall detta direktiv gälla även denna kategori av personer, för att undanröja ett hinder för arbetstagares fria rörlighet och därigenom komplettera de åtgärder som beslutats genom rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen¹, i dess lydelse enligt förordning (EEG) nr 3127/6².

Av samma skäl bör vad som föreskrivs i fråga om skötsamhetsbevis och konkursfrihetsbevis gälla även för löntagare.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Medlemsstaterna skall besluta om de åtgärder som anges i detta direktiv med avseende på etablering eller tillhandahållande av tjänster inom deras territorier av fysiska personer eller företag som omfattas av avdelning I i Allmänna handlingsprogrammet (nedan kallade förmånsberättigade) och som önskar bedriva sådan självständig verksamhet som avses i artikel 2.

2. Detta direktiv skall också tillämpas på de medborgare i medlemsstaterna som, i enlighet med förordningen (EEG) nr 1612/68, önskar att som löntagare bedriva verksamhet enligt artikel 2.

Artikel 2

1. Detta direktiv skall gälla följande verksamheter som ingår i ISIC-grupp 630 i bilaga 3 till Allmänna handlingsprogrammet för upphävande av begränsningar beträffande rätten till etablering:

- a) Yrkesmässig verksamhet utövad av personer som, med avseende på försäkring eller återförsäkring av risker, och med full frihet att välja företaget, uppträder som förmedlare mellan personer som söker sådan försäkring och försäkringsföretag eller återförsäkringsföretag, utför förberedande arbete inför ingående av sådana försäkringsavtal och, då så är lämpligt, bistår vid administrering och fullgörande av avtalen, särskilt vid försäkringsfall.
- b) Yrkesmässig verksamhet utövad av personer som genom ett eller flera avtal fått i uppdrag att, eller som beordrigats att, i ett eller flera försäkringsföretags namn och för deras räkning, eller endast för deras räkning, framlägga och ge förslag till försäkringsavtal, utföra arbete inför eller vid slutande av försäkringsavtal, eller bistå vid administrering och fullgörande av sådant avtal, särskilt vid försäkringsfall.
- c) Verksamhet utövad av andra personer än de som avses i a och b men som uppträder för sådana personers räkning vid bland annat förberedande arbete, framläggande av försäkringsavtal eller inkassering av premier, förutsatt att något försäkringsåtagande gentemot eller för allmänheten inte ingår som en del i denna verksamhet.

2. Detta direktiv skall särskilt gälla verksamhet som i medlemsstaterna anges med följande vedertagna beteckningar:

- a) Verksamhet som avses i punkt 1 a:

— I Belgien

— Courtier d'assurance
Verzekeringmakelaar.

— Courtier de réassurance
Herverzekeringmakelaar.

— I Danmark

— Juridiske og fysiske personer, som driver selvstændig virksomhed som formidler ved afsætning af forsikringskontrakter.

— I Tyskland

— Versicherungsmakler

— Rückversicherungsmakler.

— I Frankrike

— Courtier d'assurance

— Courtier d'assurance maritime

— Courtier de réassurance.

¹ EGT nr L 257, 19.10.1968, s. 2.

² EGT nr L 39, 14.2.1976, s. 2.

- *I Irland*
 - Insurance broker
 - Reinsurance broker.
 - *I Italien*
 - Mediatore di assicurazioni
 - Mediatore di riassicurazioni.
 - *I Nederländerna*
 - Makelaar
 - Assurantiebezorger
 - Erkend assurantieagent
 - Verzekeringsagent.
 - *I Storbritannien*
 - Insurance Broker.
- b) Verksamhet som avses i punkt 1 b:
- *I Belgien*
 - Agent d'assurance
Verzekeringsagent.
 - *I Danmark*
 - Forsikringsagent.
 - *I Tyskland*
 - Versicherungsvertreter.
 - *I Frankrike*
 - Agent général d'assurance.
 - *I Irland*
 - Agent.
 - *I Italien*
 - Agente di assicurazioni.
 - *I Luxemburg*
 - Agent principal d'assurance
 - Agent d'assurance.
 - *I Nederländerna*
 - Gevolmachtigd agent
 - Verzekeringsagent.
- *I Storbritannien*
 - Agent.
- c) Verksamhet som avses i punkt 1 c:
- *I Belgien*
 - Sous-agent
Sub-agent.
 - *I Danmark*
 - Underagent.
 - *I Tyskland*
 - Gelegenheitsvermittler
 - Inkassant.
 - *I Frankrike*
 - Mandataire
 - Intermédiaire
 - Sous-agent.
 - *I Irland*
 - Sub-agent.
 - *I Italien*
 - Subagente.
 - *I Luxemburg*
 - Sous-agent.
 - *I Nederländerna*
 - Sub-agent.
 - *I Storbritannien*
 - Sub-agent.

Artikel 3

Medlemsstater, i vilka det krävs vissa kvalifikationer för rätten att starta och bedriva sådan verksamhet som avses i artikel 2, skall tillse att varje förmånsberättigad som ansöker om det får information om de bestämmelser som reglerar det yrke han avser att utöva, innan han etablerar sig eller innan han börjar bedriva någon tillfällig verksamhet.

Artikel 4

Om det i en medlemsstat krävs allmän, affärs- eller yrkesrelaterad kunskap och färdighet som villkor för rätten att starta eller driva en verksamhet som avses i artikel 2.1 a och 2.1 b, skall den medlemsstaten som tillräckligt bevis för sådan kunskap och färdighet godta det faktum att en av verksamheterna i fråga har bedrivits i en annan medlemsstat under någon av följande perioder:

- a) Fyra på varandra följande år i oberoende eller företagsledande ställning.
- b) Två på varandra följande år i oberoende eller företagsledande ställning, om den förmånsberättigade visar att han under åtminstone tre år har arbetat för en eller flera försäkringsagenter eller försäkringsmäklare eller för ett eller flera försäkringsföretag.
- c) Ett år i oberoende eller företagsledande ställning, om den förmånsberättigade visar att han för ifrågavarande verksamhet har fått tidigare utbildning, som bestyrks av ett av staten godtaget intyg eller som av en behörig näringsorganisation anses fullt ut motsvara vad som krävs.

Artikel 5

1. Om en medlemsstat ställer upp strängare krav för rätten att starta och driva en verksamhet som avses i artikel 2.1 a än för verksamhet enligt artikel 2.1 b, får staten, såvitt avser igångsättandet och driften av den förstnämnda verksamheten, kräva att den person det gäller har bedrivit verksamhet av sådant slag som avses i artikel 2.1 a i en annan medlemsstat under någon av följande perioder:

- a) Fyra på varandra följande år i oberoende eller företagsledande ställning.
- b) Två på varandra följande år i oberoende eller företagsledande ställning, om den förmånsberättigade visar att han under åtminstone tre år har arbetat för en eller flera försäkringsagenter eller försäkringsmäklare eller för ett eller flera försäkringsföretag.
- c) Ett år i oberoende eller företagsledande ställning, om den förmånsberättigade visar att han för ifrågavarande verksamhet har fått tidigare utbildning, som bestyrks av ett av staten godtaget intyg eller som av en behörig näringsorganisation anses fullt ut motsvara vad som krävs.

En verksamhet som en förmånsberättigad bedriver enligt artikel 2.1 b skall betraktas som likvärdig den som avses i artikel 2.1 a, om den innefattar en stående fullmakt från ett eller flera försäkringsföretag att, rörande vissa eller alla transaktioner inom det normala affärsområdet för det berörda försäkringsföretaget, i dess namn ingå för företaget bindande förpliktelser.

2. I Nederländerna skall emellertid igångsättandet och driften av sådan verksamhet som avses i artikel 2.1 a dessutom vara beroende av att följande villkor är uppfyllda:

- Om den förmånsberättigade önskar arbeta som "make-laar", måste han ha bedrivit berörda verksamheter i en rörelse där han har haft ledningen över minst tio anställda.
- Om den förmånsberättigade önskar arbeta som "assurantiebezorger", måste han ha bedrivit berörda verksamheter i en rörelse där han har haft ledningen över minst fem anställda.
- Om den förmånsberättigade önskar arbeta som "erkend assurantieagent", måste han ha bedrivit berörda verksamheter i en rörelse där han har haft ledningen över minst två anställda.

Artikel 6

1. Om det i en medlemsstat som villkor för rätten att starta eller driva sådan verksamhet som avses i artikel 2.1 c krävs allmän eller affärs- eller yrkesrelaterad kunskap och färdighet, skall den medlemsstaten som tillräckligt bevis för sådan kunskap och färdighet godta det faktum att den berörda verksamheten har bedrivits i en annan medlemsstat under någon av följande perioder:

- a) Två på varandra följande år antingen i oberoende ställning eller som verksam för en eller flera försäkringsagenter eller försäkringsmäklare eller för ett eller flera försäkringsföretag.
 - b) Ett år under de förutsättningar som har angetts under a, om den förmånsberättigade visar att han för ifrågavarande verksamhet har fått tidigare utbildning, som bestyrks av ett av staten godtaget intyg eller som av en behörig näringsorganisation anses fullt ut motsvara vad som krävs.
2. De krav som angetts i punkt 1 skall anses uppfyllda av den som under minst ett år bedrivit en av de verksamheter som anges i artikel 2.1 a eller 2.1 b och som genomgått relevant utbildning.

Artikel 7

I de fall som avses i artiklarna 4-6 får driften av den ifrågavarande verksamheten inte ha upphört tidigare än tio år före den dag då den ansökan som avses i artikel 9.1 gjordes. Om emellertid en kortare tid har föreskrivits i en medlemsstat för dess egna medborgare, skall den perioden också gälla för förmånsberättigade.

Artikel 8

1. En person skall anses ha bedrivit verksamhet i företagsledande ställning, i den mening som avses i artikel 4 och artikel 5.1, om han har bedrivit den åsyftade verksamheten

- a) som ledare för ett företag eller föreståndare för en företagsfilial, eller
- b) som ställföreträdare för ledaren för ett företag eller som dennes befullmäktigade företrädare, om befattningen inneburit ansvar som är likvärdigt med företagsledarens,

2. En person skall också anses ha bedrivit verksamhet i företagsledande ställning, i den mening som avses i artikel 4, om hans åligganden i ett försäkringsföretag har omfattat att leda försäkringsagenter eller övervaka deras arbete.

3. Det arbete som avses i artikel 4 b och artikel 5.1 b skall ha varit förenat med ansvar för anskaffning, administrering och fullgörande av försäkringsavtal.

Artikel 9

1. Bevis om att vad som föreskrivs i artiklarna 4-7 har uppfyllts skall företes i form av ett intyg, som är utfärdat av den behöriga myndigheten eller organisationen i den medlemsstat där personen i fråga är hemmahörande eller senast har uppehållit sig, och som av denne skall ges in till stöd för hans ansökan om att få bedriva någon av de berörda verksamheterna i värdmedlemsstaten.

2. Medlemsstaterna skall inom den i artikel 13 föreskrivna tiden utse de myndigheter och organisationer som skall ha behörighet att utfärda sådant intyg som avses i punkt 1 och genast underrätta de andra medlemsstaterna och kommissionen om detta.

3. Medlemsstaterna skall inom den i artikel 13 föreskrivna tiden även underrätta de andra medlemsstaterna och kommissionen om till vilka myndigheter och organisationer en ansökan om att i en värdmedlemsstat få bedriva sådan verksamhet som

avses i artikel 2, och handlingar till stöd för ansöknings, skall ges in.

Artikel 10

1. Om en värdmedlemsstat av sina egna medborgare, som villkor för att de skall få starta någon av de verksamheter som avses i artikel 2, kräver skötsambetsbevis och/eller bevis om att de inte varit försatta i konkurs, skall medlemsstaten, när det gäller medborgare i andra medlemsstater, som tillräckligt bevis godta ett utdrag ur "kriminalregistret" eller, i avsaknad därav, motsvarande handlingar utfärdade av en behörig rättslig eller administrativ myndighet i den medlemsstat där personen i fråga är hemmahörande eller senast har uppehållit sig, som visar att kraven är tillgodosedda.

2. Om den medlemsstat där personen i fråga är hemmahörande eller senast har uppehållit sig inte utfärdar sådana handlingar som avses i punkt 1, får dessa ersättas av en förklaring under ed — eller, i stater där inga bestämmelser om edgång finns, av en försäkran — av vederbörande inför en behörig rättslig eller administrativ myndighet eller, i förekommande fall, inför en notarie i den medlemsstat där vederbörande är hemmahörande eller senast har uppehållit sig, varpå myndigheten eller notarien utfärdar ett intyg om edgång eller avgiven försäkran. Försäkran om att personen inte tidigare varit försatt i konkurs får också göras inför en behörig näringsorganisation i samma land.

3. Handlingar som utfärdats i enlighet med punkterna 1 och 2 får vid ingivandet inte vara äldre än tre månader.

4. Medlemsstaterna skall inom den i artikel 13 föreskrivna tiden utse de myndigheter och organisationer som skall ha behörighet att utfärda sådana handlingar som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel och genast underrätta de andra medlemsstaterna och kommissionen om detta.

Medlemsstaterna skall inom den i artikel 13 föreskrivna tiden även underrätta de andra medlemsstaterna och kommissionen om till vilka myndigheter och organisationer de handlingar som avses i denna artikel skall ges in till stöd för ansökan om att i värdmedlemsstaten få bedriva sådan verksamhet som avses i artikel 2.

5. Om det i värdmedlemsstaten krävs bevis om ekonomisk ställning, skall den staten betrakta ett bevis, utfärdat av en bank i den medlemsstat där personen i fråga är hemmahörande eller senast har uppehållit sig, som likvärdigt med ett bevis utfärdat inom dess eget territorium.

Artikel 11

Om en värdmedlemsstat av sina egna medborgare, som villkor för att de skall få starta eller driva någon verksamhet som avses i artikel 2, kräver att de avlägger ed eller försäkran och denna form av ed eller försäkran inte kan användas av andra medlemsstaters medborgare, skall värdmedlemsstaten tillse att en lämplig och likvärdig form av ed eller försäkran erbjuds den berörda personen.

Artikel 12

Detta direktiv skall gälla tills bestämmelser om samordning av nationella regler angående rätten att starta och driva verksamheterna i fråga träder i kraft.

Artikel 13

Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom 18 månader efter

dagen för dess anmälan och skall genast underrätta kommissionen om detta.

Artikel 14

Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 15

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 13 december 1976.

På rådets vägnar

M. van der STOEL

Ordförande

RÅDETS DIREKTIV 92/49/EEG

av den 18 juni 1992

om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring samt om ändring av direktiv 73/239/EEG och 88/357/EEG

(tredje direktivet om annan direkt försäkring än livförsäkring)

**EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV**

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artiklarna 57.2 och 66 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

i samarbete med Europaparlamentet²,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³, och

med beaktande av följande:

1. Det är nödvändigt att genomföra den inre marknaden i fråga om annan direkt försäkring än livförsäkring med hänsyn till såväl etableringsfriheten som friheten att tillhandahålla tjänster så att det blir lättare för försäkringsföretag med huvudkontor inom gemenskapen att täcka risker belägna inom gemenskapen.
2. Rådets andra direktiv av den 22 juni 1988 om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring, och med bestämmelser avsedda att göra det lättare att effektivt utöva

friheten att tillhandahålla tjänster samt om ändring av direktiv 73/239/EEG (88/357/EEG)⁴ har redan bidragit påtagligt till förverkligandet av den inre marknaden i fråga om annan direkt försäkring än livförsäkring genom att det ger full valfrihet på bredast möjliga försäkringsmarknad åt de försäkringstagare som på grund av sin ställning, storlek eller de slags risker försäkringen gäller inte behöver särskilt skydd i den medlemsstat där risken är belägen.

3. Direktiv 88/357/EEG är därför ett viktigt steg i sammanslagningen av de nationella marknaderna till en integrerad marknad, och detta steg måste följas av andra åtgärder av gemenskapen i syfte att göra det möjligt för alla försäkringstagare oberoende av deras ställning, storlek eller de slags risker försäkringen gäller att anlita varje försäkringsgivare med huvudkontor inom gemenskapen, som är verksam där med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster, och samtidigt vara garanterade ett tillfredsställande skydd.
4. Detta direktiv skall ingå i en samlad gemenskapslagstiftning som redan trätt i kraft och som innefattar rådets första direktiv av den 24 juli 1973 om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva

¹ EGT nr C 244, 28.9.1990, s. 28 och
EGT nr C 93, 13.4.1992, s. 1.

² EGT nr C 67, 16.3.1992, s. 98 och
EGT nr C 150, 15.6.1992.

³ EGT nr C 102, 18.4.1991, s. 7.

⁴ EGT nr L 172, 4.7.1988, s. 1. Senast ändrat genom direktiv 90/618/EEG (EGT nr L 330, 29.11.1990, s. 44).

verksamhet med annan direktförsäkring än livförsäkring (73/239/EEG)¹ och rådets direktiv av den 19 december 1991 om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag (91/674/EEG)².

5. Den metod som valts för att uppnå den grad av samordning som är väsentlig, nödvändig och tillräcklig för att uppnå ett ömsesidigt erkännande av auktorisationer och system för tillsyn av säkerheten och därigenom göra det möjligt att bevilja en enda auktorisation, som är giltig inom hela gemenskapen, samt att tillämpa principen om hemlandstillsyn.
6. Till följd av detta krävs härnäst för etablering och verksamhet inom försäkringsbranschen en enda officiell auktorisation som utfärdas av de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där försäkringsföretaget har sitt huvudkontor. Denna auktorisation gör det möjligt för företaget att bedriva verksamhet inom hela gemenskapen med stöd av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster. Medlemsstater där företag har filialer eller tillhandahåller tjänster får inte längre kräva att försäkringsföretag som redan är auktoriserade i hemlandet och som önskar bedriva försäkringsverksamhet skall söka ny auktorisation. Direktiv 73/239/EEG och 88/357/EEG bör därför ändras i enlighet med detta.
7. De behöriga myndigheterna i hemländerna skall härnäst efter ansvara för tillsynen av att försäkringsföretagens ekonomi är sund, vilket bl.a. innebär kontroll av deras solvensmarginal och skapandet av tillräckliga tekniska avsättningar, samt att dessa avsättningar täcks av matchande tillgångar.
8. Vissa bestämmelser i detta direktiv avser minimikrav. Hemlandet får dock fastställa strängare regler för försäkringsföretag som är auktoriserade av dess egna behöriga myndigheter.
9. De behöriga myndigheterna i medlemsstaterna måste ha de tillsynsmöjligheter som krävs för att säkerställa att försäkringsföretagen bedriver sin verksamhet på ett korrekt sätt inom hela gemenskapen, vare sig

verksamheten utövas med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster. Myndigheterna måste särskilt ha möjlighet att införa lämpliga skyddsåtgärder eller sanktioner i avsikt att förhindra oegentligheter och brott mot bestämmelserna om tillsyn över försäkringsverksamhet.

10. Den inre marknaden är ett område utan inre gränser som ger tillgång till alla försäkringsslag utom livförsäkring inom hela gemenskapen och därigenom möjlighet för varje vederbörligen auktoriserad försäkringsgivare att täcka vilken som helst av de risker som avses i bilagan till direktiv 73/239/EEG. Det monopol i fråga om vissa slag av risker som vissa organ åtnjuter i några medlemsstater måste därför avskaffas.
11. Bestämmelserna om överlåtelse av försäkringsbestånd måste anpassas så att de överensstämmer med det system med en enda auktorisation som införs genom detta direktiv.
12. Genom direktiv 91/674/EEG har redan den nödvändiga samordningen genomförts av medlemsstaternas regler för de tekniska avsättningar, som krävs av försäkringsgivarna för att täcka sina åtaganden, och denna samordning möjliggör ett ömsesidigt erkännande av sådana avsättningar.
13. De regler som styr spridningen, lokaliseringen och matchningen av de tillgångar som används för att täcka de tekniska avsättningarna måste samordnas för att underlätta ett ömsesidigt erkännande av medlemsstaternas regler. Vid denna samordning måste man beakta de åtgärder för liberalisering av kapitalrörelser som antogs genom rådets direktiv av den 24 juni 1988 för genomförandet av fördragets artikel 67 (88/361/EEG)³ och de framsteg som gjorts av gemenskapen på vägen mot en ekonomisk och monetär union.
14. Hemländerna får dock inte kräva att försäkringsföretagen skall investera de tillgångar som täcker de tekniska avsättningarna i särskilda tillgångsslag, eftersom ett sådant krav skulle vara oförenligt med de åtgärder för liberalisering av kapitalrörelserna som antogs genom direktiv 88/361/EEG.
15. I avvaktan på att ett direktiv om investeringstjänster antas som bl.a. samordnar definitionen av begreppet

¹ EGT nr L 228, 16.8.1973, s. 3. Senast ändrat genom direktiv 88/357 (EGT nr L 172, 4.7.1988, s. 1).

² EGT nr L 374, 31.12.1991, s. 7.

³ EGT nr 178, 8.7.1988, s. 5.

reglerad marknad måste en provisorisk definition av begreppet göras i detta direktiv utan att kommande samordning påverkas. Denna definition kommer att ersättas med den som samordnas på gemenskapsnivå och som kommer att lägga ansvaret på marknads hemland, medan ansvaret i detta direktiv temporärt läggs på försäkringsföretagets hemland.

16. Den förteckning över poster som får ingå i den solvensmarginal som krävs i direktiv 73/239/EEG måste kompletteras med hänsyn till nya finansiella instrument och de möjligheter som andra finansiella institut beviljats vid uppbyggnaden av sina fonder.
17. Inom ramen för en integrerad försäkringsmarknad bör försäkringstagare, som på grund av sin ställning, storlek eller slag av risk inte kräver särskilt skydd i den medlemsstat där risken är belägen, ges fullständig frihet att välja vilken lag som skall tillämpas på deras försäkringsavtal.
18. Samordningen av försäkringsavtalsrätten är inte en förutsättning för att uppnå en inre marknad för försäkringar. Den möjlighet, som ges medlemsstaterna att föreskriva att deras respektive lagar skall tillämpas på försäkringsavtal som täcker risker som är belägna inom deras territorier, bör därför ge tillräckliga garantier för försäkringstagare som behöver särskilt skydd.
19. Inom ramen för en inre marknad ligger det i försäkringstagarnas intresse att ha tillgång till bredast möjliga utbud av de försäkringsprodukter som finns att tillgå inom gemenskapen så att de kan välja vad som bäst motsvarar deras behov. Den medlemsstat där risken är belägen har ansvaret för att det inte finns några hinder inom dess territorium mot att tillhandahålla alla de försäkringsprodukter som saluförs inom gemenskapen, förutsatt att de inte strider mot de rättsregler till skydd för det allmänna bästa som gäller i den medlemsstaten och att det allmänna bästa inte skyddas av hemlandets rättsregler, samt med kravet att sådana rättsregler måste tillämpas utan diskriminering på alla företag som är verksamma i den medlemsstaten och vara objektivt nödvändiga samt stå i proportion till det avsedda målet.
20. Medlemsstaterna måste kunna säkerställa att de försäkringsprodukter och de avtalshandlingar som, enligt etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster, används för att täcka risker som är belägna inom deras territorier överensstämmer med de särskilda rättsregler till skydd för det allmänna bästa som är tillämpliga. De tillsynssystem som skall tillämpas måste motsvara den inre marknads krav utan att vara en förutsättning för att bedriva försäkringsverksamhet. Med detta synsätt förefaller det inte berättigat med system med förhandsgodkännande av avtalsvillkor. Det är därför nödvändigt att införa andra system som är bättre anpassade till den inre marknads krav och som ger varje medlemsstat möjlighet att garantera försäkringstagare ett tillfredsställande skydd.
21. Om försäkringstagaren är en fysisk person bör försäkringsföretaget upplysa denne om vilken lag som skall tillämpas på avtalet och hur försäkringstagares klagomål beträffande avtalen behandlas.
22. I vissa medlemsstater utgör privat eller frivillig sjukförsäkring helt eller delvis ett alternativ till det skydd vid sjukdom som ingår i socialförsäkringssystemet.
23. Arten och de sociala konsekvenserna av sjukförsäkringsavtal gör det berättigat för de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där risken är belägen att kräva att de kontinuerligt underrättas om de allmänna och särskilda avtalsvillkoren för att kunna avgöra om dessa avtal helt eller delvis är ett alternativ till det skydd vid sjukdom som ingår i socialförsäkringssystemet. En sådan kontroll får inte vara en förutsättning för att produkterna skall få tillhandahållas. Sjukförsäkring som helt eller delvis ersätter det skydd vid sjukdom som ges genom socialförsäkringssystemet skiljer sig på grund av sin särskilda natur från andra former av skade- och livförsäkring, i den utsträckning det är nödvändigt att kontrollera att försäkringstagarna i realiteten har tillgång till privat eller frivilligt tecknat skydd vid sjukdom oberoende av sin ålder eller sitt hälsotillstånd.
24. I detta syfte har några medlemsstater antagit särskilda rättsregler. Till skydd för det allmänna bästa är det möjligt att anta eller behålla sådana rättsregler, förutsatt att de inte på eu otillbörligt sätt inskränker etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster, dock att dessa bestämmelser måste tillämpas lika, oavsett vilket hemland företaget har. Dessa rättsregler kan skilja sig åt beroende på förhållanden i

den enskilda medlemsstaten. I sådana rättsregler kan föreskrivas öppet tillträde, enhetlig premiesättning för varje avtalstyp och livsvarigt skydd. Detta mål kan även uppnås genom att krav ställs på de företag som erbjuder privat eller frivilligt tecknade sjukförsäkringar att de skall använda standardavtal som motsvarar det skydd som ges i de lagstadgade socialförsäkringsprogrammen med en premiesättning som inte får överskrida ett fastställt maximum samt att de deltar i förlustutjämningsprogram. En ytterligare möjlighet är att kräva att privat eller frivilligt tecknade sjukförsäkringar tekniskt utformas på liknande sätt som livförsäkringar.

25. På grund av den samordning som införts genom direktiv 73/239/EEG, efter ändring genom detta direktiv, är den möjlighet som Tyskland ges i artikel 7.2 c i samma direktiv att förbjuda att sjukförsäkring samordnas med andra försäkringsklasser inte längre berättigad och måste därför avskaffas.
26. Medlemsstaterna kan kräva att alla försäkringsföretag, som på egen risk erbjuder obligatorisk arbetsskadeförsäkring inom deras territorier, skall följa de särskilda bestämmelser för sådan försäkring som ingår i deras nationella lagstiftning. Detta krav får dock inte gälla bestämmelserna om finansiell tillsyn som uteslutande är hemlandets ansvar.
27. För att utöva etableringsfriheten krävs att företaget är stadigvarande representerat i filialstaten. För att det, såvitt gäller ansvarsförsäkring för motorfordon, skall kunna ta individuella hänsyn till försäkringstagarna och de skadelidande är det nödvändigt med en organisation i filialstaten som kan inhämta all nödvändig information om ersättningskrav som gäller detta slag av risk och som har tillräckliga befogenheter att företräda företaget mot skadelidande i ersättningsfrågor och även att betala ut sådan ersättning samt företräda företaget eller, om så är nödvändigt, se till att företaget blir företrädare i domstol och inför tillsynsmyndigheterna i medlemsstaten i samband med sådana ersättningskrav.
28. Inom ramen för den inre marknaden får ingen medlemsstat längre förbjuda att försäkringsverksamhet inom dess

territorium samtidigt bedrivs med stöd av etableringsfriheten och av friheten att tillhandahålla tjänster. Den valmöjlighet i detta avseende som direktiv 88/357/EEG ger medlemsstaterna bör därför avskaffas.

29. Det bör införas ett sanktionssystem som skall tillämpas om ett försäkringsföretag i den medlemsstat där risken är belägen inte följer de bestämmelser till skydd för det allmänna bästa som det omfattas av.
30. Vissa medlemsstater pålägger inte försäkringstransaktioner någon form av indirekt beskattning, medan flertalet medlemsstater tillämpar särskilda skatter och andra former av avgifter som t.ex. extraavsättning till garantifonder. I de olika medlemsstater där de tillämpas är dessa skatter och avgifter av varierande struktur och omfattning. Det är önskvärt att förhindra att de skillnader som finns leder till en snedvridning av konkurrensen i fråga om försäkringstjänster mellan medlemsstaterna. I avvaktan på ytterligare samordning bör detta problem kunna avhjälpas genom tillämpning av skattesystemen och de övriga avgiftsformerna i de medlemsstater där riskerna är belägna, och det är medlemsstaternas uppgift att vidta åtgärder så att dessa skatter och avgifter betalas.
31. Återkommande tekniska ändringar av de närmare reglerna i detta direktiv kan bli nödvändiga med hänsyn till försäkringsbranschens fortsatta utveckling. Kommissionen kommer, om och när så är nödvändigt, att genomföra sådana ändringar efter samråd med den försäkringskommitté som inrättats genom direktiv 91/675/EEG¹ och därvid utöva de verkställande befogenheter som den givits genom fördraget.
32. Det är nödvändigt att anta särskilda bestämmelser som syftar till en smidig övergång från den befintliga rättsordningen, då detta direktiv skall börja tillämpas, till den ordning som införs genom direktivet utan att någon ytterligare arbetsbelastning läggs på de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna.
33. Enligt artikel 8 c i fördraget bör hänsyn tas till graden av de påfrestningar som för vissa ekonomier på skilda utvecklingsnivåer blir nödvändiga. Övergångsbestämmelser bör därför antas så att tillämpningen av detta direktiv kan införas gradvis i vissa medlemsstater.

¹ EGT nr L 374, 31.12.1991, s. 32.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

DEFINITIONER OCH RÄCKVIDD

Artikel 1

I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

- a) *försäkringsföretag*: företag som har fått officiell auktorisation enligt artikel 6 i direktiv 73/239/EEG.
- b) *filial*: agentur eller filial till ett försäkringsföretag med beaktande av artikel 3 i direktiv 88/357/EEG.
- c) *hemland*: medlemsstat där det försäkringsföretag som försäkrar en risk har sitt huvudkontor.
- d) *filialstat*: medlemsstat där den filial som försäkrar en risk är belägen.
- e) *medlemsstat där tjänsterna utförs*: medlemsstat där en risk är belägen, så som definierats i artikel 2 d i direktiv 88/357/EEG, om risken försäkras från ett försäkringsföretag eller en filial i en annan medlemsstat.
- f) *ägarkontroll*: förhållande mellan ett moderföretag och ett dotterföretag, så som definierats i artikel 1 i direktiv 83/349/EEG¹, eller motsvarande förhållande mellan en fysisk eller juridisk person och ett företag.
- g) *kvalificerat innehav*: direkt eller indirekt ägande i ett företag, där innehavet representerar 10% eller mer av kapitalet eller samtliga röster eller som möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget.

Vid tillämpning av denna definition på artiklarna 8 och 15 och på andra nivåer av ägande enligt artikel 15, skall rösträtter som avses i artikel 7 i direktiv 88/627/EEG² beaktas.

- h) *moderföretag*: moderföretag, så som definierats i artikel 1 och 2 i direktiv 83/349/EEG.
- i) *dotterföretag*: dotterföretag, så som definierats i artikel 1 och 2 i direktiv 83/349/EEG; ett dotterföretag till ett dotterföretag skall också betraktas som dotterföretag till det företag som ytterst är moderföretaget för dessa företag.

- j) *reglerad marknad*: finansiell marknad, som av ett företags hemland anses som en reglerad marknad, i avvaktan på att en definition antas genom ett direktiv om investeringstjänster, och som utmärks av

— en regelbunden verksamhet, och

— förhållandet att bestämmelser som har utfärdats eller godkänts av de behöriga myndigheterna fastslår villkoren för marknadens verksamhet, tillträdet till marknaden och, om rådets direktiv av den 5 mars 1979 om samordning för villkoren för upptagande av värdepapper till officiell notering vid fondbörs (79/279/EEG)³ är tillämpligt, de villkor för upptagande till notering som fastställs i det direktivet eller, om direktiv 79/279/EEG inte är tillämpligt, de villkor som ett finansiellt instrument måste uppfylla för att faktiskt kunna omsättas på marknaden.

En reglerad marknad kan, inom ramen för detta direktiv, vara belägen i en medlemsstat eller i tredje land. I det senare fallet måste marknaden vara godkänd av hemlandet och uppfylla jämförbara krav. Varje finansiellt instrument som omsätts på denna marknad måste vara av en kvalitet som är jämförbar med kvaliteten hos de instrument som omsätts på den reglerade marknaden, eller de reglerade marknaderna, i medlemsstaten i fråga.

- k) *behöriga myndigheter*: nationella myndigheter som enligt lag eller annan författning har behörighet att utöva tillsyn över försäkringsföretag.

Artikel 2

1. Detta direktiv skall tillämpas på de försäkringsformer och verksamhetsformer som avses i artikel 1 i direktiv 73/239/EEG.

2. Detta direktiv skall varken tillämpas på försäkringsformer och verksamheter eller företag och institutioner som inte omfattas av direktiv 73/239/EEG eller på de organ som avses i artikel 4 i det direktivet.

Artikel 3

Utan hinder av artikel 2.2 skall medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de etableringsmonopol inom vissa försäkringsklasser som beviljats organ etablerade inom deras territorier och som avses i artikel 4 i direktiv 73/239/EEG skall ha upphävts före den 1 juli 1994.

¹ EGT nr L 198, 18.7.1983, s. 1.

² EGT nr L 348, 17.12.1988, s. 62.

³ EGT nr L 66, 13.3.1979, s. 21. Senast ändrat genom direktiv 82/148/EEG (EGT nr L 62, 5.3.1982, s. 22).

AVDELNING II

ETABLERING INOM FÖRSÄKRINGSVERKSAMHET

Artikel 4

Artikel 6 i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 6

Auktorisation av behörig myndighet skall föreskrivas för direkt försäkringsverksamhet.

En ansökan om sådan auktorisation skall göras hos den behöriga myndigheten i hemlandet av

- a) varje företag som etablerar sitt huvudkontor inom denna stats territorium,
- b) varje företag som, efter att ha beviljats sådan auktorisation som avses i första stycket, utvidgar sin verksamhet till en hel försäkringsklass eller till andra försäkringsklasser."

Artikel 5

Artikel 7 i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 7

1. En auktorisation skall vara gällande inom hela gemenskapen. Den skall ge företaget rätt att bedriva verksamhet där med stöd antingen av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster.

2. En auktorisation skall beviljas för en viss försäkringsklass. Den skall omfatta hela försäkringsklassen, såvida inte den sökande önskar försäkra endast en del av de risker som hänförs till försäkringsklassen enligt punkt A i bilagan.

Dock skall följande gälla:

- a) Medlemsstaterna får bevilja auktorisation för de grupper av försäkringsklasser som anges i punkt B i bilagan och förser dem med däri angivna beteckningar.
- b) En auktorisation som beviljas för en viss försäkringsklass eller grupp av försäkringsklasser skall även gälla för underordnade risker som tillhör en annan försäkringsklass, om villkoren i punkt C i bilagan är uppfyllda."

Artikel 6

Artikel 8 i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 8

1. Hemlandet skall föreskriva att försäkringsföretag som ansöker om auktorisation skall

a) anta någon av följande företagsformer:

- Belgien: "société anonyme/naamloze vennootschap", "société en commandite par actions/commanditaire vennootschap op aandelen", "association d'assurance mutuelle/onderlinge verzekeringsvereniging", "société coopérative/coöperatieve vennootschap",
- Danmark: "aktieselskaber", "gensidige selskaber",
- Frankrike: "société anonyme", "société d'assurance mutuelle", "institution de prévoyance régie par le code de la sécurité sociale", "institution de prévoyance régie par le code rural", "mutuelles régies par le code de la mutualité",
- Grekland: "ανώνυμη εταιρία", "αλληλασφαλιστικός συνεταιρισμός",
- Irland: "incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited",
- Italien: "società per azioni", "società cooperativa", "mutua di assicurazione",
- Luxemburg: "société anonyme", "société en commandite par actions", "association d'assurances mutuelles", "société coopérative",
- Nederländerna: "naamloze vennootschap", "onderlinge waarborgmaatschappij",
- Portugal: "sociedade anónima", "mútua de seguros",
- Spanien: "sociedad anónima", "sociedad mutua", "sociedad cooperativa",
- Storbritannien: "incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited", "societies registered under the Industrial and Provident Societies Acts", "societies registered under the Friendly Societies Acts", de försäkringsgivare som uppträder under beteckningen "Lloyd's",
- Tyskland: "Aktiengesellschaft", "Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit", "Öffentlichrechtliches Wettbewerbsversicherungsunternehmen".

Ett försäkringsföretag får även anta företagsformen Europabolag (SE) när denna har införts.

Vidare får medlemsstaterna, i förekommande fall, etablera företag inom ramen för gällande offentligrättslig lagstiftning, förutsatt att ändamålet för sådan verksamhet är

försäkringsrörelse på samma villkor som gäller för privat-
rättsligt verksamma företag.

- b) begränsa sin verksamhet till försäkringsområdet och sådan verksamhet som är direkt anknuten till detta område med utslutande av all annan affärsverksamhet,
- c) förete en verksamhetsplan enligt artikel 9,
- d) inneha den minsta garantifond som föreskrivs i artikel 17.2,
- e) faktiskt ledas av personer med gott anseende och med lämpliga yrkesmässiga kvalifikationer eller lämplig yrkesmässig erfarenhet.

2. Ett företag, som ansöker om auktorisation att utvidga sin verksamhet till andra försäkringsklasser eller att utvidga en auktorisation som endast täcker vissa risker inom en försäkringsklass, skall förete en verksamhetsplan enligt artikel 9.

Företaget skall dessutom kunna visa att det har den solvensmarginal som föreskrivs i artikel 16 och att det innehar den större minsta garantifond som kan krävas enligt artikel 17.2 för sådana försäkringsklasser som auktorisationen utvidgats till att omfatta.

3. Detta direktiv hindrar inte medlemsstaterna från att upprätthålla eller införa lagar och andra författningar som föreskriver godkännande av stiftelseurkund och bolagsordning samt att alla andra handlingar som krävs för normal tillsyn skall företes.

Medlemsstaterna får dock inte anta bestämmelser med krav på förhandsgodkännande eller löpande anmälan av allmänna och särskilda försäkringsvillkor, premietariffer eller andra tryckta handlingar som företaget avser att använda i sina mellanhavanden med försäkringstagarna.

Medlemsstaterna får inte upprätthålla eller införa krav på förhandsanmälan eller förhandsgodkännande av föreslagna premiehöjningar, utom då detta ingår som en del i allmänna priskontrollsystem.

Detta direktiv hindrar inte medlemsstaterna från att kräva att företag, som söker eller har beviljats auktorisation för klass 18 i punkt A i bilagan, skall genomgå kontroller beträffande sina direkta och indirekta resurser i fråga om personal och utrustning som bl.a. omfattar den medicinska personalens kvalifikationer och kvaliteten på den utrustning som dessa företag förfogar över för att utföra de åtaganden som sammanhänger med försäkringsklassen.

4. Ovannämnda bestämmelser får inte innebära att en ansökan om auktorisation skall behandlas med hänsyn till marknadens ekonomiska behov."

Artikel 7

Artikel 9 i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 9

Den verksamhetsplan som avses i artikel 8.1 c skall innehålla uppgifter eller dokumentation om

- a) de slag av risker som företaget avser att försäkra,
 - b) grundprinciperna för återförsäkring,
 - c) sammansättningen av minsta garantifonden,
 - d) uppskattade kostnader för uppbyggnaden av administration och övriga nödvändiga företagsfunktioner samt för ändamålet avsatta medel och, om de risker som skall försäkras tillhör försäkringsklass 18 i punkt A i bilagan, de resurser som står till företagets förfogande för tillhandahållande av den utlovade assistansen,
- samt, därutöver, beträffande de tre första räkenskapsåren om
- e) uppskattade kostnader för administrationen, med undantag av kostnaderna för dess uppbyggnad, och i synnerhet löpande allmänna omkostnader och provisioner,
 - f) uppskattade premier eller bidrag samt kostnader för försäkringsersättningar,
 - g) en prognos för balansräkningen,
 - h) uppskattade finansiella medel avsedda att täcka försäkringsförpliktelser och solvensmarginal."

Artikel 8

De behöriga myndigheterna i hemlandet får inte bevilja auktorisation för försäkringsverksamhet förrän de har fått information om vilka aktieägare eller medlemmar, fysiska eller juridiska personer, som direkt eller indirekt har kvalificerade innehav, och om storleken av dessa innehav.

Dessa myndigheter skall vägra auktorisation om de, med hänsyn till behovet att säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av försäkringsföretaget, bedömer att lämpligheten hos aktieägare eller medlemmar som avses i första stycket inte är tillfredsställande.

AVDELNING III

finansiella tillsynen över företaget. Myndigheterna i filialstaten får medverka i denna kontroll."

SAMORDNING AV VILLKOREN FÖR FÖRSÄKRINGSRÖRELSE

Kapitel 1

Artikel 11

Artikel 19.2 och 19.3 i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

Artikel 9

Artikel 13 i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 13

1. Hemlandet är ensamt ansvarigt för den finansiella tillsynen över försäkringsföretagen, även i fråga om den del av deras verksamhet som de utövar via filialer eller med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster.

2. I den finansiella tillsynen skall ingå kontroll av försäkringsföretagets hela verksamhet, av dess solvens, bildandet av tekniska avsättningar och de tillgångar som täcker dessa enligt de regler som hemlandet fastställt, eller den praxis som hemlandet följer med iakttagande av bestämmelser som antagits på gemenskapsnivå.

Om företaget i fråga har auktorisation att försäkra risker som förts till försäkringsklass 18 i punkt A i bilagan skall tillsynen utvidgas till att gälla kontroll av de resurser i tekniskt avseende som företaget förfogar över för att kunna utföra den assistans som det har åtagit sig att lämna, om hemlandets lagstiftning föreskriver kontroll av sådana resurser.

3. De behöriga myndigheterna i hemlandet skall kräva att varje försäkringsföretag skall ha sunda metoder för administration och bokföring och adekvata rutiner för intern kontroll."

Artikel 10

Artikel 14 i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 14

Om ett försäkringsföretag som är auktoriserat i en medlemsstat utövar verksamhet genom filial i en annan medlemsstat skall filialstaten ge de behöriga myndigheterna i hemlandet tillstånd att, efter att ha underrättat de behöriga myndigheterna i filialstaten, själva eller genom därför utsedda ombud på plats kontrollera de uppgifter som är nödvändiga för den

"2. Medlemsstaterna skall ålägga företag med huvudkontor inom deras territorium att periodiskt inge redovisning tillsammans med statistisk dokumentation som behövs för tillsyn. De behöriga myndigheterna skall utväxla sådan information och dokumentation som behövs för tillsynen.

3. Varje medlemsstat skall vidta alla åtgärder som behövs för att se till att de behöriga myndigheterna har de befogenheter och resurser som behövs för att övervaka den verksamhet som bedrivs av försäkringsföretag med huvudkontor inom respektive medlemsstats territorium, inklusive verksamhet som bedrivs utanför dess territorium i enlighet med rådsdirektiv som är tillämpliga på sådan verksamhet, i syfte att kontrollera att direktiven genomförs.

Dessa befogenheter och resurser skall särskilt göra det möjligt för de behöriga myndigheterna att

- a) göra ingående undersökningar om ett företags ställning och dess verksamhet som helhet, bl.a. genom att
 - inhämta uppgifter eller begära in handlingar angående försäkringsrörelsen,
 - göra inspektion på plats i företagets lokaler,
- b) vidta alla nödvändiga och lämpliga åtgärder beträffande företaget, dess ledning eller personer med avgörande inflytande över företaget för att se till att verksamheten bedrivs i överensstämmelse med de lagar och andra författningar som företaget har att efterleva i varje medlemsstat, och särskilt att företaget följer verksamhetsplanen till den del denna är tvingande, samt för att förhindra eller undanröja missförhållanden som är till förfång för de försäkrade,
- c) se till att dessa åtgärder vidtas, om nödvändigt genom tvångsmedel, vid behov på rättslig väg.

Medlemsstaterna får även ge de behöriga myndigheterna befogenhet att inhämta alla upplysningar rörande försäkringsavtal som innehåller av förmedlare."

Artikel 12

1. Artikel 11.2 — 11.7 i direktiv 88/357/EEG skall upphöra att gälla.

2. Varje medlemsstat skall, på de villkor som ställts upp i nationell lag, ge företag med huvudkontor inom dess territorium tillstånd att, helt eller delvis, överlåta sådana egna bestånd av försäkringsavtal, som slutits med stöd antingen av etableringsfriheten eller av friheten att tillhandahålla tjänster, till ett acceptkontor etablerat inom gemenskapen, dock under förutsättning att de behöriga myndigheterna i acceptkontorets hemland intygar att acceptkontoret har tillräcklig solvensmarginal sedan överlåtelsen beaktats.

3. Om en filial avser att, helt eller delvis, överlåta sådana egna bestånd av försäkringsavtal, som slutits med stöd antingen av etableringsfriheten eller av friheten att tillhandahålla tjänster, skall filialstaten rådfrågas.

4. I de fall som avses i punkt 2 och 3 skall de behöriga myndigheterna i det överlåtande företagets hemland ge tillstånd till överlåtelsen efter att ha inhämtat godkännande av de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där riskerna är belägna.

5. De behöriga myndigheterna i de medlemsstater som rådfrågas skall, inom tre månader efter det att de mottagit begäran, lämna sina synpunkter eller sitt tillstyrkande till de behöriga myndigheterna i det överlåtande försäkringsföretagets hemland. Om de myndigheter som rådfrågats inte lämnat något svar inom denna tid skall detta tolkas som att de har givit sitt stöd eller sitt tysta medgivande.

6. En överlåtelse som tillåtits med stöd av denna artikel skall offentliggöras i den medlemsstat där risken är belägen i överensstämmelse med nationell lag. Sådana överlåtelser skall automatiskt bli gällande gentemot försäkringstagare, de försäkrade och alla andra för vilka de överlåtna avtalen medför rättigheter eller skyldigheter.

Denna bestämmelse skall inte inverka på medlemsstaternas rätt att ge försäkringstagarna möjlighet att säga upp avtal inom en fastställd tid efter en överlåtelse.

Artikel 13

1. Artikel 20 i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 20

Om ett företag inte följer bestämmelserna i artikel 15, får den behöriga myndigheten, efter att först ha underrättat de behöriga

myndigheterna i de medlemsstater där riskerna är belägna om sin avsikt, i dess hemland förbjuda företaget att fritt förfoga över sina tillgångar i detta land.

2. I syfte att återställa finansiell stabilitet i ett företag, vars solvensmarginal underskrider det minimum som föreskrivs i artikel 16.3, skall den behöriga myndigheten i hemlandet begära att det upprättas en plan för att återställa en sund finansiell ställning och att denna plan överlämnas till myndigheten för godkännande.

I undantagsfall, då den behöriga myndigheten bedömer att företagets finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, får myndigheten även inskränka företagets rätt, eller helt förbjuda företaget, att fritt förfoga över sina tillgångar. Myndigheten skall underrätta de behöriga myndigheterna i de andra medlemsstater inom vilkas territorier företaget bedriver verksamhet om de åtgärder den vidtagit, varpå dessa på den första medlemsstatens begäran skall vidta samma åtgärder.

3. Om företagets solvensmarginal nedgår under den i artikel 17 angivna garantifonden, skall den behöriga myndigheten i hemlandet begära att företaget överlämnar en plan avseende kortfristig finansiering till myndigheten för godkännande.

Myndigheten får vidare inskränka företagets rätt, eller helt förbjuda företaget, att fritt förfoga över sina tillgångar. Myndigheten skall i sådana fall underrätta de behöriga myndigheterna i de andra medlemsstater inom vilkas territorier företaget bedriver verksamhet om detta, varpå dessa på den förstnämnda myndighetens begäran skall vidta samma åtgärder.

4. I de situationer som ange punkterna 1 — 3 får de behöriga myndigheterna dessutom vidta alla behövliga åtgärder till skydd för de försäkrades intressen.

5. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga enligt dess nationella lagstiftning för att kunna förbjuda företag att fritt förfoga över tillgångar som är belägna inom dess territorium om företagets hemland begär detta i de fall som ange punkterna 1 — 3, och hemlandet skall i sådana fall ange vilka tillgångar som skall omfattas av dessa åtgärder."

Artikel 14

Artikel 22 i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 22

1. Den auktorisation som ett försäkringsföretag beviljats av den behöriga myndigheten i sitt hemland kan återkallas av samma myndighet om företaget

- a) inte utnyttjar auktorisationen inom tolv månader, uttryckligen avstår från den eller upphör att utöva verksamhet under längre tid än sex månader, såvida inte medlemsstaten i fråga har utfärdat bestämmelser om att auktorisationen i sådana fall automatiskt upphör,
- b) inte längre uppfyller villkoren för etablering,
- c) inte inom angiven tid kunnat vidta de åtgärder som fastställts i en sådan rekonstruktions- eller finansieringsplan som avses i artikel 20,
- d) allvarligt åsidosätter de skyldigheter företaget har enligt de bestämmelser det omfattas av.

När en auktorisation återkallas, eller upphör, skall den behöriga myndigheten i företagets hemland anmäla detta till de behöriga myndigheterna i de övriga medlemsstaterna, vilka skall vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att företaget inleder ny verksamhet inom deras territorier med stöd antingen av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster. Den behöriga myndigheten i hemlandet skall i samarbete med de övriga myndigheterna vidta alla de åtgärder som behövs till skydd för de försäkrades intressen och särskilt inskränka företagets rätt att fritt förfoga över sina tillgångar enligt artikel 20.1, 20.2, andra stycket, eller 20.3, andra stycket.

- 2. Varje beslut att återkalla en auktorisation skall åtföljas av en närmare motivering och meddelas företaget.*

Artikel 15

1. Medlemsstaterna skall kräva att varje fysisk eller juridisk person som avser att förvärva, direkt eller indirekt, ett kvalificerat innehav i ett försäkringsföretag underrättar de behöriga myndigheterna i företagets hemland om storleken av det tilltänkta innehavet. Underrättelse skall lämnas även av den som avser att öka sitt kvalificerade innehav i sådan mån att hans andel av röstetalet eller kapitalet kommer att uppgå till 20 %, 33 % eller 50 %, eller så att försäkringsföretaget kommer att få ställning av dotterföretag.

De behöriga myndigheterna i företagets hemland skall ha rätt att, inom en tid av högst tre månader från det att underrättelse enligt föregående stycke gjorts, motsätta sig förvärvet om de, med hänsyn till behovet av sund och ansvarsfull ledning av försäkringsföretag, bedömer att lämpligheten inte är

tillfredsställande hos de personer som avses i föregående stycke. Om myndigheterna inte motsätter sig förvärvet, får de föreskriva en viss tid inom vilken förvärvet skall vara genomfört.

2. Medlemsstaterna skall kräva att varje fysisk eller juridisk person som avser att avyttra, direkt eller indirekt, ett kvalificerat innehav i ett försäkringsföretag underrättar de behöriga myndigheterna i företagets hemland om storleken av innehavet. Underrättelse skall lämnas även av den som avser att minska sitt kvalificerade innehav i sådan mån att hans andel av röstetalet eller kapitalet skulle understiga 20 %, 33 % eller 50 %, eller så att försäkringsföretagets ställning som dotterföretag därigenom skulle upphöra.

3. Försäkringsföretaget skall, då det får kännedom därom, underrätta de behöriga myndigheterna i sina hemländer om sådana förvärv eller avyttringar av innehav i försäkringsföretagets kapital som får till följd att innehavanden överstiger eller understiger något av de gränstal som anges i punkterna 1 och 2.

Varje försäkringsföretag skall också, minst en gång om året, underrätta behöriga myndigheter i hemlandet om namnen på aktieägare och medlemmar med kvalificerade innehav samt om storleken på sådana innehav, så som framgår t.ex. av uppgifter som lämnats vid bolagsstämma om aktieägare och medlemmar eller av uppgifter som redovisats i enlighet med föreskrifter som gäller för borsregistrerade bolag.

4. Medlemsstaterna skall, i fall då de personer som avses i punkt 1, utövar sitt inflytande på ett sätt som är ägnat att vara till förfång för en sund och ansvarsfull ledning av försäkringsföretaget, kräva att de behöriga myndigheterna i hemlandet vidtar åtgärder. Sådana åtgärder får bl.a. bestå i förelägganden, sanktioner gentemot styrelsen och den verkställande ledningen samt i upphävande av rösträtt som är knuten till de ifrågavarande aktieägarnas eller medlemmarnas aktier eller andelar.

Motsvarande åtgärder skall vidtas i fråga om fysiska eller juridiska personer, som underlåter att lämna sådana underrättelser, som avses i punkt 1. Om aktier eller andelar har förvärvats trots att de behöriga myndigheterna i hemlandet har motsatt sig förvärvet, skall medlemsstaterna, oavsett de åtgärder som i övrigt vidtas, föreskriva antingen att rösträtterna för sådana innehav inte får utövas eller att avgivna röster skall vara ogiltiga eller att de får förklaras ogiltiga.

Artikel 16

1. Medlemsstaterna skall föreskriva att alla personer, som arbetar eller har arbetat för behöriga myndigheter, samt revisorer och experter som är verksamma för behöriga

myndigheters räkning skall vara bundna av tystnadsplikt. Tystnadsplikten skall innebära att ingen förtrolig information som erhålls i tjänsten får röjas till någon person eller myndighet utom i sammandrag eller sammanställning som omöjliggör identifikation av enskilda försäkringsföretag, dock med förbehåll för fall som omfattas av straffrättslig lagstiftning.

Dock får, om ett försäkringsföretag har försatts i konkurs eller underkastats tvångslikvidation, förtrolig information som inte berör tredje part, engagerad i försök att rädda företaget, yppas vid civilrättsliga eller kommersiella förfaranden.

2. Vad som sägs i punkt 1 skall inte hindra medlemsstaternas behöriga myndigheter att utbyta information i enlighet med direktiv som gäller för försäkringsföretag. För sådan information skall tystnadsplikt gälla enligt punkt 1.

3. Medlemsstaterna får ingå samarbetsavtal för utbyte av information med tredje länders behöriga myndigheter, om den information som överlämnas är föremål för sekretess i mottagarlandet som minst är likvärdig med den som föreskrivs i denna artikel.

4. Behöriga myndigheter, som erhåller förtrolig information enligt vad som sägs i punkterna 1 eller 2, får använda den endast i tjänsten och där endast

— för att kontrollera att villkoren för att försäkringsföretag skall få starta verksamhet är uppfyllda och för att underlätta tillsyn över sådan verksamhet, särskilt med avseende på kontroll av tekniska avsättningar, solvensmarginal, redovisning och rutiner för administration samt internkontroll,

— för att ålägga sanktioner,

— vid överklagande i administrativ ordning av beslut som fattats av den behöriga myndigheten,

— vid domstolsförfarande som har inletts enligt artikel 56 eller med stöd av särskilda bestämmelser i direktiv antagna med avseende på försäkringsföretag.

5. Vad som sägs i punkterna 1 och 4 skall inte utgöra hinder för utbyte av information mellan behöriga myndigheter i samma medlemsstat, och inte heller mellan behöriga myndigheter i olika medlemsstater i fall då informationen lämnas till

— myndigheter som ansvarar för den officiella tillsynen över kreditinstitut och andra finansiella organisationer samt myndigheter med ansvar för tillsyn över finansiella marknader,

— organ som har befattning med försäkringsföretags konkurs eller likvidation eller liknande förfaranden,

— personer med ansvar för obligatorisk revision av försäkringsföretags och andra finansiella instituts räkenskaper

under utövandet av deras tillsynsfunktion eller för att till organ som administrerar tvångslikvidationsförfaranden eller garantifonder lämna sådan information som är nödvändig för att dessa skall kunna utföra sina uppdrag. Den information som mottas av dessa myndigheter, organ och personer skall vara underkastad de krav på tystnadsplikt som fastställs i punkt 1.

6. Medlemsstaterna får vidare, utan hinder av punkterna 1 och 4, med stöd av bestämmelser i lag tillåta att viss information lämnas ut till andra organ inom deras centrala förvaltning som ansvarar för lagstiftning om tillsyn över kreditinstitut, finansiella institut, investeringstjänster och försäkringsbolag samt till personer som företräder sådana organ.

Sådant utlämnande får dock ske endast då det är nödvändigt för utövande av offentlig tillsyn.

Vidare skall medlemsstaterna föreskriva att sådan information som erhållits med stöd av punkterna 2 och 5 och sådan som erhållits vid inspektion på platsen i enlighet med artikel 14 i direktiv 73/239/EEG aldrig får röjas i de fall som sägs i denna punkt 6 utan uttryckligt samtycke av de behöriga myndigheter som lämnat ut informationen eller av behöriga myndigheter i den medlemsstat i vilken inspektionen utfördes.

Kapitel 2

Artikel 17

Artikel 15 i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

*Artikel 15

1. Hemlandet skall föreskriva att varje försäkringsföretag gör tillräckliga tekniska avsättningar för hela verksamheten.

Storleken av dessa avsättningar skall bestämmas enligt de regler som fastställs i direktiv 91/674/EEG.

2. Hemlandet skall kräva att varje försäkringsföretag täcker de tekniska avsättningarna för sin verksamhet med matchande tillgångar enligt artikel 6 i direktiv 88/357/EEG. Då det gäller risker som är belägna inom Europeiska

gemenskapen skall tillgångarna vara lokaliserade inom gemenskapen. Medlemsstaterna får inte kräva att försäkringsföretag skall lokalisera sina tillgångar i någon särskild medlemsstat. Hemlandet får emellertid medge lättnader beträffande tillgångarnas lokalisering.

3. Om hemlandet medger att tekniska avsättningar till någon del utgörs av fordringar på återförsäkrare, skall den fastställa det procenttal som tillåts. Hemlandet får i sådant fall inte ange var de tillgångar som utgörs av sådana fordringar skall lokaliseras."

Artikel 18

Artikel 15a i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 15a

1. Medlemsstaterna skall föreskriva att varje försäkringsföretag med huvudkontor inom deras territorier som meddelar försäkringar inom klass 14 i punkt A i bilagan (i fortsättningen kallat "kreditförsäkring") skall upprätta en utjämningsreserv med ändamål att täcka tekniska underskott eller en skadekvot som överstiger genomsnittet och som uppstår i denna försäkringsklass under ett räkenskapsår.

2. Utjämningsreserven skall beräknas enligt regler som hemlandet fastställt och som överensstämmer med någon av de fyra metoder som anges i punkt D i bilagan, vilka skall anses inbördes likvärdiga.

3. Utjämningsreserven får inte, till den del den beräknats enligt metoderna i punkt D i bilagan, ingå i solvensmarginalen.

4. Medlemsstaterna får befria försäkringsföretag med huvudkontor inom deras territorier från skyldigheten att upprätthålla en utjämningsreserv avseende kreditförsäkring, om premierna eller bidragen för kreditförsäkring inte uppgår till fyra procent av de totala premierna eller bidragen och inte heller uppgår till 2 500 000 ecu."

Artikel 19

Artikel 23 i direktiv 88/357/EEG skall upphöra att gälla.

Artikel 20

De tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna skall vara uppbyggda med hänsyn till arten av den verksamhet

som företaget bedriver så att dess investeringar, vilka skall vara diversifierade och ha lämplig spridning, tryggar säkerhet, avkastning och likviditet.

Artikel 21

1. Hemlandet får inte godkänna att försäkringsföretag täcker sina tekniska avsättningar med andra slag av tillgångar än följande:

A. Investeringar

- a) skuldförbindelser, obligationer och andra penning- och kapitalmarknadsinstrument,
- b) utlåning,
- c) aktier och andra andelar med rörlig avkastning,
- d) andelar i företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper samt andra investeringsfonder,
- e) mark, byggnader och rättigheter i fast egendom.

B. Fordringar

- f) fordringar på återförsäkrare, inklusive återförsäkrarens del av de tekniska avsättningarna,
- g) depositioner och andra fordringar på försäkringsföretag som avgivit återförsäkring,
- h) fordringar på försäkringstagare och förmedlare som härrör från verksamhet med direkt försäkring och återförsäkring,
- i) fordringar som härrör från räddning och subrogation,
- j) utestående skatteåterbärningar,
- k) fordringar på garantifonder.

C. Övrigt

- l) andra materiella anläggningstillgångar än mark och byggnader, är värdet fastställt enligt en betryggande avskrivningsplan,
- m) kassa och bank, tillgodohavanden i kreditinstitut och andra organ med tillstånd att motta insättningar,
- n) förutbetalda anskaffningskostnader,
- o) upplupna räntor och hyror samt andra upplupna inkomster och förutbetalningar.

Då det gäller de försäkringsgivare som uppträder under beteckningen Lloyd's skall bland tillgångsslagen även ingå garantier och rembursor som utfärdats av kreditinstitut enligt

definitionen i direktiv 77/780/EEG¹ eller av försäkringsföretag samt verifierbara belopp som härrör från livförsäkringsavtal i den utsträckning de ingår i fonder som tillhör medlemmarna.

Det faktum att en tillgångspost eller ett tillgångsslag medtagits i första stycket skall inte innebära att alla former av tillgångar automatiskt godkänns som täckning för tekniska avsättningar. Hemlandet skall fastställa mer detaljerade regler med villkor för användningen av godtagbara tillgångar. I samband med detta kan hemlandet komma att kräva materiella säkerheter eller garantier, särskilt i fråga om fordringar på återförsäkrare.

Då hemlandet fastställer och tillämpar dessa regler skall den särskilt se till att följande principer iakttas:

- i) Tillgångar som motsvarar tekniska avsättningar skall värderas exklusivt varje skuld som härrör ur förvärvet.
- ii) Alla tillgångar skall värderas på ett betryggande sätt med hänsyn till risken för att de inte kan realiseras. I synnerhet får andra materiella anläggningstillgångar än mark och byggnader endast godkännas som täckning för tekniska avsättningar om de är värderade enligt en betryggande avskrivningsplan.
- iii) Lån - oavsett om de ges till företag, stater eller internationella organisationer, lokala eller regionala myndigheter eller till fysiska personer - får endast godkännas som täckning för tekniska avsättningar om det finns tillräckliga garantier för deras säkerhet, oavsett om garantierna är grundade på låntagarens betalningsförmåga, pantförskrivning, bankgarantier, garantier som lämnats av försäkringsföretag eller andra former av säkerhet.
- iv) Derivatinstrument, såsom optioner, standardiserade terminsavtal (futures) och svappar med anknytning till tillgångar som motsvarar tekniska avsättningar får användas i den utsträckning som de bidrar till att minska investeringsriskerna eller underlättar en effektiv portföljförvaltning. De måste värderas försiktigt och får beaktas vid värderingen av de underliggande tillgångarna.
- v) Överlåtbara värdepapper som inte omsätts på någon reglerad marknad får endast godkännas som täckning för tekniska avsättningar om de är kortfristigst realiserbara.

- vi) Lån till och fordringar hos tredje part får endast godkännas som täckning för tekniska avsättningar efter avdrag för samtliga eventuella skulder till samma tredje part.
- vii) Värdet av lån och fordringar som godkänns som täckning för tekniska avsättningar måste beräknas med försiktighet med vederbörlig hänsyn till risken för att de inte kan realiseras. I synnerhet får lån till försäkringstagare och förmedlare i samband med direkta försäkringstransaktioner och återförsäkringstransaktioner endast godkännas om de inte har varit förfallna till betalning längre tid än tre månader.
- viii) Om bland tillgångarna ingår någon investering i ett dotterföretag som helt eller delvis förvaltar försäkringsföretagets investeringar för dess räkning, skall hemlandet vid tillämpningen av de regler och principer som fastställs i denna artikel beakta de underliggande tillgångar som innehas av dotterföretaget. Hemlandet kan behandla andra dotterföretags tillgångar på samma sätt.
- ix) Förutbetalda anskaffningskostnader får endast godkännas som täckning för tekniska avsättningar i den utsträckning som detta är förenligt med beräkningen av den tekniska avsättningen för icke intjänade premier.

2. Utan hinder av punkt 1 får hemlandet i undantagsfall, om ett försäkringsföretag begär det och med beaktande av artikel 20, genom ett vederbörligen motiverat beslut tillfälligt acceptera andra kategorier av tillgångar som täckning för tekniska avsättningar.

Artikel 22

1. I fråga om tillgångar som motsvarar tekniska avsättningar skall hemlandet föreskriva att varje försäkringsföretag högst får investera följande:

- a) 10% av sina sammanlagda tekniska bruttoavsättningar i en tomt eller en byggnad, eller i en grupp tomter eller byggnader som är belägna så nära varandra att de faktiskt bör betraktas som en investering.
- b) 5% av sina sammanlagda tekniska bruttoavsättningar i aktier och andra överlåtbara värdepapper som kan jämföras med aktier, obligationer, skuldförbindelser och andra penning- och kapitalmarknadsinstrument från samma företag eller i lån till samma låntagare, allt sammantaget, dock med undantag av lån till en statlig, regional eller lokal myndighet eller till en internationell organisation i vilken en eller flera medlemsstater är medlemmar. Denna gräns

¹ EGT nr L 322, 17.12.1977, s. 30. Senast ändrat genom direktiv 89/646/EEG (EGT Nr L 386, 30.12.1989, s. 1).

- får höjas till 10% om högst 40% av företagets tekniska bruttoavsättningar investeras i lån eller värdepapper, varvid mer än 5% av företagets tillgångar investeras hos var och en av låntagarna och utgivarna.
- c) 5% av sina sammanlagda tekniska bruttoavsättningar i lån utan säkerhet, varav högst 1% för varje enskilt lån utan säkerhet, med undantag av lån till kreditinstitut, försäkringsföretag — i den utsträckning detta är förenligt med artikel 8 i direktiv 73/239/EEG — och investeringsföretag som är etablerade i en medlemsstat.
- d) 3% av sina sammanlagda tekniska bruttoavsättningar i kontanta medel.
- e) 10% av sina sammanlagda tekniska bruttoavsättningar i aktier, andra värdepapper som kan jämföras med aktier och skuldförbindelser som inte omsätts på någon reglerad marknad.
2. Det faktum att någon gräns inte anges i punkt 1 för någon viss kategori av investeringar innebär inte att tillgångar av denna kategori skulle kunna godkännas som täckning för tekniska avsättningar i obegränsad utsträckning. Hemlandet skall fastställa närmare bestämmelser med villkor för användningen av godtagbara tillgångar. Den skall särskilt sörja för att följande principer iaktas då dessa regler fastställs och tillämpas:
- i) Tillgångarna som motsvarar de tekniska avsättningarna skall vara diversifierade och ha en sådan spridning att frihet från ett alltför stort beroende av något särskilt slag av tillgångar eller någon särskild investering eller marknad säkerställs.
- ii) Investeringar som på grund av tillgångens art eller utställarens soliditet innebär en hög risknivå skall begränsas till en betryggande nivå.
- iii) Vid begränsningar av vissa kategorier av tillgångar skall hänsyn tas till hur återförsäkring behandlats vid beräkningen av de tekniska avsättningarna.
- iv) Om bland tillgångarna ingår någon investering i ett dotterföretag som helt eller delvis förvaltar försäkringsföretagets investeringar för dess räkning, skall hemlandet vid tillämpningen av de regler och principer som fastställs i denna artikel beakta de underliggande tillgångar som innehas av dotterföretaget. Hemlandet får behandla andra dotterföretags tillgångar på samma sätt.
- v) Av de tillgångar som täcker de tekniska avsättningarna skall den procentuella andel som utgörs av icke likvida investeringar hållas på en betryggande nivå.
- vi) Om bland företagets tillgångar ingår lån till, eller skuldebrev som utfärdats av, vissa kreditinstitut får hemlandet vid tillämpningen av de regler och principer som fastslås i denna artikel beakta de underliggande tillgångar som dessa kreditinstitut innehar. Detta får dock endast ske om kreditinstitutet har sitt huvudkontor i en medlemsstat, är helägt av denna medlemsstat och/eller lokala myndigheter i denna stat och dess verksamhet, enligt dess stiftelseurkund och bolagsordning, består i att förmedla lån till staten eller lokala myndigheter eller lån som garanteras av dessa eller lån till organ som har nära samband med staten eller med lokala myndigheter.
3. I samband med de närmare bestämmelserna med villkor för användningen av godtagbara tillgångar skall medlemsstaten tillämpa större restriktivitet i fråga om
- lån utan bankgaranti, garanti från försäkringsföretag, säkerhet mot inteckning eller annan form av säkerhet, jämfört med lån med sådan säkerhet,
 - fondföretag som inte är samordnade enligt direktiv 85/611/EEG¹ och andra investeringsfonder, jämfört med fondföretag som är samordnade enligt det nämnda direktivet,
 - värdepapper som inte omsätts på någon reglerad marknad, jämfört med värdepapper som omsätts på en sådan marknad,
 - obligationer, skuldförbindelser och andra penning- och kapitalmarknadsinstrument som inte utfärdats av stater, lokala eller regionala myndigheter eller företag i zon A, enligt definitionen i direktiv 89/647/EEG², eller som utfärdats av internationella organisationer till vilka inte minst en medlemsstat i gemenskapen är ansluten, jämfört med samma slag av finansiella instrument som utfärdats av de ovan nämnda organen.
4. Medlemsstaterna får höja den gräns som fastställs i punkt 1 b till 40% i fråga om vissa skuldförbindelser som utfärdats av ett kreditinstitut med huvudkontor inom gemenskapen som enligt lag står under särskild offentlig tillsyn i syfte att skydda innehavarna av sådana skuldförbindelser. Särskilt skall de belopp, som härrör från de utfärdade skuldförbindelserna, enligt lag investeras i tillgångar som, under hela giltighetstiden

¹ EGT nr L 375, 31.12.1985, s. 3. Ändrat genom direktiv 88/220/EEG (EGT Nr L 100, 19.4.1988, s. 31.)

² EGT nr L 386, 30.12.1989, s. 14.

för skuldförbindelserna, kan täcka fordringar som har samband med dessa och som, i händelse av utställarens betalningsförmåga, prioriteras för återbetalning av kapital och upplupen ränta.

5. Medlemsstaterna får inte föreskriva att försäkringsföretag skall investera i vissa slag av tillgångar.

6. Utan hinder av punkt 1 får hemlandet i undantagsfall, om ett försäkringsföretag begär det och med beaktande av artikel 20, genom ett vederbörligen motiverat beslut tillfälligt acceptera undantag från reglerna i punkt 1 a — 1 e.

Artikel 23

Punkt 8 och 9 i bilaga 1 till direktiv 88/357/EEG skall ersättas med följande:

- "8. Försäkringsföretag får ha icke-matchande tillgångar till täckning av de belopp som inte överstiger 20% av deras förpliktelser i en viss valuta.
9. Varje medlemsstat får föreskriva att detta krav, när en förpliktelse, enligt ovan beskrivna metoder, skall motsvaras av tillgångar uttryckta i en medlemsstats valuta, också skall anses uppfyllt när dessa tillgångar är uttryckta i ecu."

Artikel 24

Artikel 16.1 i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

"1. Hemlandet skall föreskriva att alla försäkringsföretag skall upprätthålla en tillräcklig solvensmarginal i förhållande till sin totala verksamhet.

Solvensmarginalen skall motsvaras av tillgångar i företaget som är fria från alla förutsebara förpliktelser, med avdrag för immateriella värden. Här skall främst ingå följande:

- Det inbetalda aktiekapitalet eller, när det gäller ett ömsesidigt försäkringsföretag, det faktiska garanti-kapitalet med tillägg för eventuella medlemskonton, förutsatt att samtliga följande kriterier uppfylls:
 - a) I stiftelseurkund och bolagsordning skall föreskrivas att betalningar från dessa konton till medlemmar endast får ske i den utsträckning detta inte medför att solvensmarginalen understiger den föreskrivna nivån eller, efter att företaget har upplösts, om samtliga andra skulder i företaget har lösts.
 - b) I stiftelseurkund och bolagsordning skall föreskrivas att, om sådana betalningar sker av annan anledning än att ett enskilt medlemskap skall upphöra, de behöriga myndigheterna skall underrättas minst en månad i förväg och under denna period kunna förbjuda utbetalningen.

c) De bestämmelser i stiftelseurkund och bolagsordning som har samband med dessa konton får endast ändras om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot ändringen, vilket dock inte påverkar tillämpningen av de kriterier som anges i punkterna a och b.

- Hälften av ännu inte inbetalt aktiekapital eller garanti-kapital, så snart den inbetalda delen av nämnda kapital uppgår till 25%.
- Reserver (lagstadgade och fria) som inte motsvarar ingångna försäkringsförpliktelser.
- Balanserad vinst.
- Fordran som ett ömsesidigt eller liknande försäkrings-företag med variabla bidrag kan ha på sina medlemmar i form av begärda extra bidrag inom ett visst verksamhetsår, med ett belopp som uppgår till högst hälften av skillnaden mellan maximalt uttaxeringsbart bidrag och faktiskt infordrade bidrag, varvid sådana bidrag inte får motsvara mer än 50% av marginalen.

— På begäran av företaget, som då har att styrka upp-givna förhållanden, eventuella dolda reserver som uppkommit genom undervärdering av tillgångar, i den mån dessa dolda reserver inte är av exceptionell natur.

— Kumulativt preferensaktiekapital och förlagslånekapital får ingå, men med högst 50% av marginalen, varav högst 25% får bestå av förlagslån eller kumulativa preferensaktier med fast löptid, om följande minimi-krav är uppfyllda:

- a) För den händelse att försäkringsföretaget går i konkurs eller likvidation skall det finnas bindande avtal om att förlagslånekapital och preferensaktiekapital skall ha prioritet efter alla övriga borgenärs fordringar och inte får betalas förrän alla vid till-fället utestående skulder har lösts.

För förlagslånekapital gäller dessutom följande villkor:

- b) Endast helt inbetalda medel får beaktas.
- c) För förlagslån med fast löptid skall den ursprungliga löptiden vara minst fem år. Senast ett år före för-falldatum skall försäkringsföretaget till de behöriga myndigheterna för godkännande lämna en plan för hur solvensmarginalen skall kunna behållas på, eller ökas till, den föreskrivna nivån då lånet löper ut,

under minst fem år före förfalldatum såvida inte den andel av solvensmarginalen som motsvaras av lånet gradvis har minskat. De behöriga myndigheterna får tillåta förtidsinlösen av sådana lån, om försäkringsföretaget ansöker om detta och förutsatt att dess solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.

d) Lån utan fast löptid måste ha minst fem års uppsägning, med undantag av de fall då de inte längre kan anses ingå i solvensmarginalen eller då ett förhandsgodkännande från de behöriga myndigheterna särskilt krävs för förtidsinlösen. I det senare fallet skall försäkringsföretaget underrätta de behöriga myndigheterna senast sex månader före det datum då det avser att göra förtidsinlösen, och företaget skall därvid ange den faktiska och den föreskrivna solvensmarginalen, såväl före som efter återbetalningen. De behöriga myndigheterna får endast godkänna återbetalningen om försäkringsföretagets solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.

e) I låneavtalet får inte ingå någon klausul om att skulden, under vissa särskilt angivna omständigheter utöver likvidation av försäkringsföretaget, kan komma att förfalla till betalning före de avtalade förfalldagarna.

f) Låneavtalet får endast ändras om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot den föreslagna ändringen.

— Upp till 50% av solvensmarginalen får utgöras av summan av sådant förlagslånekapital som avses i föregående strecksats och värdepapper utan fast löptid och andra instrument, även andra kumulativa preferensaktier än sådana som avses i föregående strecksats, som uppfyller följande villkor:

a) De får inte återbetalas på innehavarens initiativ eller utan den behöriga myndighetens förhandsgodkännande.

b) Utställandeavtalet skall ge försäkringsföretaget möjlighet att uppskjuta räntebetalningar.

c) Långgivarens fordran på försäkringsföretaget skall i sin helhet ha förmånsrätt efter samliga prioriterade borgenärer.

d) Handlingarna vid utställandet av värdepappren måste innehålla bestämmelser om att lånekapital och obetalda räntor får användas till förlusttäckning och möjliggöra för försäkringsföretaget att fortsätta sin verksamhet.

e) Endast helt inbetalda belopp får beaktas."

Artikel 25

Senast tre år efter det att detta direktiv har börjat tillämpas skall kommissionen lämna en rapport till försäkringskommittén om behovet av ytterligare harmonisering i fråga om solvensmarginalen.

Artikel 26

Artikel 18 i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

*Artikel 18

1. Medlemsstaterna får inte fastställa några regler för valet av tillgångar som inte ingår i de tekniska avsättningar som avses i artikel 15.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 15.2, artikel 20.1 — 20.3 och 20.5 samt artikel 22.1, sista stycket, får medlemsstaterna inte begränsa försäkringsföretagets fria förfogande över de tillgångar, vare sig de är lös eller fast egendom, som ingår i auktoriserade försäkringsföretags tillgångar.

3. Bestämmelserna i punkt 1 och 2 skall inte utgöra hinder för sådana åtgärder som medlemsstaterna är berättigade att vidta i egenskap av ägare till eller delägare i försäkringsföretag, förutsatt att de försäkrades intressen tillgodoses."

Kapitel 3

Artikel 27

Artikel 7.1 f i direktiv 88/357/EEG skall ersättas med följande:

"f) För risker som avses i artikel 5 d i direktiv 73/239/EEG får avtalsparterna fritt välja lag."

Artikel 28

Den medlemsstat där risken är belägen får inte hindra en försäkringstagare från att sluta avtal med ett försäkringsföretag som auktoriserats på de villkor som anges i artikel 6 i direktiv 73/239/EEG, om detta avtal inte strider mot rättsreglerna till skydd för det allmänna bästa i den medlemsstat där risken är belägen.

Artikel 29

Medlemsstaterna får inte anta bestämmelser med krav på förhandsgodkännande eller löpande anmälan av allmänna och

särskilda avtalsvillkor, premietariffer eller formulär och andra tryckta handlingar för användning i mellanhanden med försäkringstagarna. De får endast kräva att sådana avtalsvillkor och andra dokument företes vid enstaka tillfällen så att deras överensstämmelse med de nationella bestämmelserna om försäkringsavtal skall kunna kontrolleras, och detta krav får inte vara en förutsättning för att företaget skall få bedriva verksamhet.

AVDELNING IV

BESTÄMMELSER BETRÄFFANDE ETABLERINGSFRIHET OCH FRIHET ATT TILLHANDA-HÅLLA TJÄNSTER

Artikel 32

Artikel 10 i direktiv 73/239/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 10

1. Ett försäkringsföretag som önskar etablera en filial inom en annan medlemsstats territorium skall underrätta hemlandets behöriga myndigheter därom.
2. Medlemsstaterna skall föreskriva skyldighet för varje försäkringsföretag som önskar etablera en filial i en annan medlemsstats territorium till underrättelse enligt punkt 1 samt att lämna uppgifter om följande:

- a) Den medlemsstat inom vars territorium etableringen avses ske.
- b) En verksamhetsplan som bl.a. anger filialens tilltänkta affärsverksamhet och organisationsstruktur.
- c) Den adress i filialstaten där handlingar skall finnas tillgängliga och till vilken handlingar kan sändas och som också skall vara den adress till vilken samtliga meddelanden till det befullmäktigade ombudet skall sändas.
- d) Namn på filialens befullmäktigade ombud som skall ha tillräckliga befogenheter för att ingå rättshandlingar som binder företaget i förhållande till tredje part och för att företräda det inför myndigheter och domstolar i filialstaten. Vad gäller Lloyd's får i händelse av tvist i filialstaten på grund av ingångna förpliktelser de försäkrade inte behandlas mindre gynnsamt än om tvisten hade förts mot företag av sedvanligt slag. Ombudet skall därför ha sådana befogenheter att talan skall kunna väckas mot honom och att han skall kunna ingå bindande rättshandlingar för försäkringsgivarna i Lloyd's.

Om företaget avser att dess filial skall försäkra risker i klass 10 i punkt A i bilagan, exklusive fraktförarens ansvar, skall det avge en försäkrans om att det har blivit medlem av filialstatens nationella byrå och nationella garantifond.

3. I andra fall än då de behöriga myndigheterna i hemlandet har anledning att ifrågasätta försäkringsföretagets anseende, administrativa struktur eller finansiella situation

Artikel 30

1. Artikel 8.4 b i direktiv 88/357/EEG skall utgå. Artikel 8.4 a i det direktivet skall därför ändras på följande sätt:

"a) Om inte annat följer av punkt c nedan skall artikel 7.2, tredje stycket, gälla i de fall försäkringsavtalet ger skydd i två eller flera medlemsstater, av vilka minst en föreskriver obligatorisk försäkring."

2. Utan hinder av bestämmelser om motsatsen får en medlemsstat som föreskriver obligatorisk försäkring kräva att de allmänna och särskilda villkoren för den obligatoriska försäkringen skall överlämnas till dess behöriga myndighet innan de får spridas.

Artikel 31

1. Innan ett försäkringsavtal ingås skall försäkringsföretaget informera försäkringstagaren om

- vilken lag som skall tillämpas på avtalet, om parterna inte har fritt val, eller att parterna fritt kan välja vilken lag som skall tillämpas, och i det senare fallet vilken lag försäkringsgivaren föreslår,
- på vilket sätt försäkringstagarnas klagomål beträffande avtalen handläggs och även, i förekommande fall, vilket särskilt organ som handhar sådana klagomål, utan att detta inskränker försäkringstagarens rätt att vidta rättsliga åtgärder.

2. Den förpliktelse som avses i punkt 1 skall endast gälla om försäkringstagaren är en fysisk person.

3. Bestämmelserna för genomförandet av denna artikel skall fastställas enligt lagen i den medlemsstat där risken är belägen.

eller hyser tvivel om företagsledningens eller det befullmäktigade ombudets personliga lämplighet och yrkesmässiga kvalifikationer och erfarenheter i samband med den planerade verksamheten, skall de inom tre månader från mottagandet av underrättelse enligt punkt 2 översända den erhållna informationen till filialstatens behöriga myndighet och underrätta det berörda företaget om detta.

De behöriga myndigheterna i hemlandet skall även intyga att försäkringsföretaget har en minsta solvensmarginal, beräknad enligt artikel 16 och 17.

I fall då de behöriga myndigheterna i hemlandet vägrar att sända den i punkt 2 omnämnda informationen till de behöriga myndigheterna i filialstaten skall skälen härför lämnas till det berörda företaget inom tre månader från det att fullständig information föreligger. En vägran eller underlåtenhet att överlämna information skall kunna bli föremål för domstolsprövning i hemlandet.

4. Innan ett försäkringsföretags filial inleder sin verksamhet skall de behöriga myndigheterna i filialstaten inom två månader från det att de mottagit underrättelse enligt punkt 3 i tillämpliga fall underrätta den behöriga myndigheten i hemlandet om de villkor som, med hänsyn till det allmänna bästa, gäller för verksamhet i filialstaten.

5. Efter underrättelse från de behöriga myndigheterna i filialstaten eller, sedan den frist som avses i punkt 4 löpt ut utan att någon underrättelse mottagits, får filialen etableras och inleda sin verksamhet.

6. Om förändring sker i något av de avseenden som uppgivits enligt punkt 2 b — 2 d skall försäkringsföretaget lämna skriftligt besked till de behöriga myndigheterna i hemlandet och i filialstaten minst en månad innan ändringen företas så att de behöriga myndigheterna i hemlandet och i filialstaten kan fullgöra sina uppgifter enligt punkt 3 och 4."

Artikel 33

Artikel 11 i direktiv 73/239/EEG skall upphöra att gälla.

Artikel 34

Artikel 14 i direktiv 88/357/EEG skall ersättas med följande:

*Artikel 14

Ett företag som första gången önskar utnyttja rätten att, inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster, driva verksamhet i en eller flera medlemsstater skall dessförinnan anmäla detta till de behöriga myndigheterna i hemlandet och därvid ange vilka slag av risker det avser att försäkra."

Artikel 35

Artikel 16 i direktiv 88/357/EEG skall ersättas med följande:

*Artikel 16

1. Inom en månad efter den anmälan som avses i artikel 14 skall de behöriga myndigheterna i hemlandet till den eller de medlemsstater inom vilkas territorier företaget avser att, inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster, driva verksamhet överlämna följande:

- a) Ett intyg om att företaget har en minsta solvensmarginal, beräknad enligt artikel 16 och 17 i direktiv 73/239/EEG.
- b) De försäkringsklasser företaget har auktoriserats att erbjuda.
- c) De slag av risker som företaget avser att försäkra i den medlemsstat där tjänsterna utförs.

De skall samtidigt underrätta det berörda företaget om detta.

Varje medlemsstat, inom vars territorium ett företag avser att, med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster, försäkra risker i klass 10 punkt A i bilagan till direktiv 73/239/EEG exklusive fraktförarens ansvar, får kräva att företaget

- meddelar namn på och adress till den representant som avses i artikel 12a. 4 i det direktivet,
- avger försäkran om att företaget har blivit medlem av den nationella byrån och den nationella garantifonden i den medlemsstat där tjänsterna utförs.

2. I fall då de behöriga myndigheterna i hemlandet inte överlämnar i punkt 1 omnämnd information inom fastställd tid skall de inom samma tidsperiod meddela skälen för sin vägran till företaget. En vägran skall kunna bli föremål för domstolsprövning i hemlandet.

3. Företaget får påbörja verksamheten det datum då det enligt intyg mottog den i punkt 1 första stycket omnämnda informationen."

Artikel 36

Artikel 17 i direktiv 88/357/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 17

Varje ändring som ett företag avser att göra av de uppgifter som avses i artikel 14 skall behandlas enligt det förfarande som föreskrivs i artiklarna 14 och 16."

Artikel 37

Artikel 12.2, andra och tredje styckena, artikel 12.3 och artiklarna 13 och 15 i direktiv 88/357/EEG skall upphöra att gälla.

Artikel 38

De behöriga myndigheterna i filialstaten eller i den medlemsstat där tjänsterna utförs får föreskriva att de upplysningar de enligt detta direktiv har rätt att begära beträffande den verksamhet som försäkringsföretag bedriver inom deras territorier skall lämnas på det officiella språket, eller de officiella språken, i den berörda medlemsstaten.

Artikel 39

1. Artikel 18 i direktiv 88/357/EEG skall upphöra att gälla.
2. Filialstaten eller den medlemsstat där tjänsterna utförs får inte anta bestämmelser om krav på förhandsgodkännande eller löpande redovisning av allmänna och särskilda villkor, premietariffer eller av formulär och andra tryckta handlingar för användning i mellanhavanden med försäkringstagarna. För att kontrollera överensstämmelsen med nationell lagstiftning rörande försäkringsavtal får denna stat, av företag som avser att bedriva försäkringsverksamhet inom dess territorium med stöd av etableringsfriheten eller inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster, endast i enstaka fall kräva redovisning av dess villkor och andra tryckta handlingar. Detta krav får inte utgöra en förutsättning för att företaget skall få bedriva verksamhet.
3. Filialstaten eller den medlemsstat där tjänsterna utförs får inte upprätthålla eller införa system med förhandsanmälan eller förhandsgodkännande av föreslagna premiehöjningar, om detta inte är en del av allmänna priskontrollsystem.

Artikel 40

1. Artikel 19 i direktiv 88/357/EEG skall upphöra att gälla.
2. Varje företag som utövar verksamhet med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster

skall till de behöriga myndigheterna i filialstaten och/eller i den medlemsstat där tjänsterna utförs överlämna alla handlingar som begärs från företaget vid tillämpning av denna artikel, i den utsträckning även företag med huvudkontor i dessa medlemsstater har sådana skyldigheter.

3. Om de behöriga myndigheterna i en medlemsstat konstaterar att ett företag som har filial där, eller utövar verksamhet med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster inom statens territorium, inte följer de rättsregler det omfattas av i denna stat, skall myndigheterna anmoda företaget att vidta rättelse.

4. Om företaget i fråga underlåter att vidta de begärda åtgärderna, skall de behöriga myndigheterna i medlemsstaten i fråga underrätta de behöriga myndigheterna i hemlandet om detta. Dessa skall snarast vidta alla åtgärder som behövs för att företaget skall åstadkomma rättelse av missförhållandet. De behöriga myndigheterna i medlemsstaten i fråga skall underlåta om arten av sådana åtgärder.

5. Om företaget fortsätter att överträda rättsregler som gäller i medlemsstaten i fråga, trots de åtgärder som hemlandet vidtagit eller till följd av att dessa åtgärder har visat sig otillräckliga eller har inte har vidtagits i den medlemsstat det gäller, får denna medlemsstat, efter att ha underrättat de behöriga myndigheterna i hemlandet, vidta de åtgärder som behövs för att hindra eller ingripa mot fortsatta överträdelser, däribland, om det oundgängligen krävs, förbud för företaget att ingå ytterligare försäkringsavtal inom dess territorium. Medlemsstaterna skall se till att delgivning kan ske inom deras territorier av sådana rättsliga handlingar som är nödvändiga för dessa åtgärder mot försäkringsföretag.

6. Punkterna 3, 4 och 5 skall inte inverka på de berörda medlemsstaternas extraordinära befogenheter att vidta lämpliga åtgärder för att förhindra oegentligheter inom deras territorier. Detta innebär också möjlighet att förhindra att försäkringsföretag ingår nya försäkringsavtal inom berörda staters territorium.

7. Punkterna 3, 4 och 5 skall inte inverka på medlemsstaternas rätt att ingripa mot överträdelser som begåtts inom deras territorier.

8. Om det företag som har begått överträdelsen har ett driftsställe eller innehar egendom i den berörda medlemsstaten får de behöriga myndigheterna i den staten enligt nationell lagstiftning tillämpa de administrativa påföljder i form av tvångsmedel mot driftsstället eller egendomen som är föreskrivna för överträdelsen.

9. Varje åtgärd som vidtas enligt punkterna 4 — 8 och som innefattar ingripande mot eller begränsningar i utövandet

av försäkringsverksamheten skall vara välgrundad och meddelas det berörda företaget.

10. Vartannat år skall kommissionen till den försäkringskommitté som upprättats genom direktiv 91/675/EEG överlämna en rapport med en sammanställning av det antal och de olika typer av fall i varje medlemsstat där tillstånd har förvägrats enligt artikel 10 i direktiv 73/239/EEG eller artikel 16 i direktiv 88/357/EEG, efter ändring genom detta direktiv, eller där åtgärder har vidtagits enligt punkt 5. Medlemsstaterna skall samarbeta med kommissionen genom att förse den med den information som krävs för rapporten.

Artikel 41

Detta direktiv medför inte något hinder för försäkringsföretag med huvudkontor i en medlemsstat att med alla tillgängliga medla marknadsföra sina tjänster i filialstaten eller den medlemsstat där tjänsterna utförs med iakttagande av eventuella regler för formen och innehållet i sådan marknadsföring som antagits till skydd för det allmänna bästa.

Artikel 42

1. Artikel 20 i direktiv 88/357/EEG skall upphöra att gälla.

2. Om ett försäkringsföretag träder i likvidation skall de förpliktelser som följer av avtal som tecknats genom en filial eller inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster inte behandlas annorlunda än de förpliktelser som följer av företagets övriga försäkringsavtal utan hänsyn till de försäkrades och förmånstagarnas nationalitet.

Artikel 43

1. Artikel 21 i direktiv 88/357/EEG skall upphöra att gälla.

2. När en försäkring erbjuds med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster skall försäkringstagaren, innan något åtagande görs, underrättas om i vilken medlemsstat huvudkontoret eller, i tillämpliga fall, filialen med vilken avtalet skall ingås är belägen.

Varje handling som lämnas ut till försäkringstagaren skall innehålla den information som avses i föregående stycke.

Bestämmelserna i de båda föregående styckena skall inte tillämpas på sådana risker som avses i artikel 5 d i direktiv 73/239/EEG.

3. I avtalet eller andra handlingar som ger försäkringsskydd, samt i försäkringsansökningen, i den mån den är bindande för sökanden, skall finnas uppgift om adressen till huvudkontoret eller, i tillämpliga fall, till den filial till försäkringsföretaget som ger skyddet.

Varje medlemsstat får kräva att namn på och adress till den representant för försäkringsföretaget som avses i artikel 12a.4 i direktiv 88/357/EEG även skall anges i de handlingar som avses i första stycket.

Artikel 44

1. Artikel 22 i direktiv 88/357/EEG skall upphöra att gälla.

2. Varje försäkringsföretag skall, uppdelat på verksamhet som bedrivs med stöd av etableringsfriheten och verksamhet som bedrivs inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster, underrätta den behöriga myndigheten i sitt hemland om summan av premier, försäkringsersättningar och provisioner, utan avdrag för återförsäkring, angivna per medlemsstat och per grupp av försäkringsklasser samt även, vad gäller klass 10 punkt A i bilagan till direktiv 73/239/EEG, exklusive fraktförarens ansvar, skadefrekvens och genomsnittliga försäkringsersättningar.

Försäkringsklasserna grupperas enligt följande:

- Olycksfall och sjukdom (1 och 2).
- Fordonsförsäkring (3, 7 och 10; sifferuppgifter för klass 10, exklusive fraktförarens ansvar, anges separat).
- Brand och annan skada på egendom (8 och 9).
- Luftfart, sjöfart och transport (3, 4, 5, 6, 7, 11 och 12).
- Allmän ansvarighet (13).
- Kredit och borgen (14 och 15).
- Övriga försäkringsklasser (16, 17 och 18).

Den behöriga myndigheten i hemlandet skall inom rimlig tid vidarebefordra en sammanställning av dessa uppgifter till varje berörd medlemsstat som så begär.

Artikel 45

1. Artikel 24 i direktiv 88/357/EEG skall upphöra att gälla.

2. Detta direktiv skall inte inverka på medlemsstaternas rätt att föreskriva att företag, som utövar verksamhet inom deras territorier med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster på samma sätt som företag som fått

tillstånd där, skall ansluta sig till och delta i varje garantisystem som är avsett att säkerställa utbetalning av försäkringersättning till försäkringstagare och skadelidande tredje man.

Artikel 46

1. Artikel 25 i direktiv 88/357/EEG skall upphöra att gälla.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av senare harmonisering skall, beträffande alla försäkringsavtal, uttag av indirekta skatter och skattelikhande avgifter på försäkringspremier kunna ske endast i den medlemsstat där risken är belägen, i den betydelse som anges i artikel 2 d i direktiv 88/357/EEG, och även, såvitt avser Spanien, uttag av sådana tilläggsavgifter som i lag föreskrivits till förmån för det spanska "Consortio de compensación de Seguros" för uppfyllandet av dess uppgifter i samband med ersättning för förluster som uppkommer vid ovanliga händelser i den medlemsstaten.

Med avsteg från artikel 2 d, första strecksatsen, i direktiv 88/357/EEG skall, vid tillämpningen av denna punkt, lös egendom som finns i en byggnad som är belägen inom en viss medlemsstats territorium, med undantag för varor under handelstransport, anses utgöra en risk som är belägen i denna medlemsstat, även om byggnaden och dess innehåll inte omfattas av samma försäkring.

Den lag som enligt artikel 7 i direktiv 88/357/EEG är tillämplig på avtalet skall inte inverka på den tillämpliga ordningen för skatter och avgifter.

I avvaktan på kommande harmonisering skall varje medlemsstat med avseende på de företag, som försäkrar risker inom dess territorium, tillämpa egna nationella bestämmelser, såvitt gäller åtgärder för att säkerställa uppbörd av sådana indirekta skatter och skattelikhande avgifter som skall betalas i enlighet med första stycket.

AVDELNING V

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Artikel 47

Tyskland får uppskjuta tillämpningen av artikel 54.2 andra stycket första meningen till den 1 januari 1996. Under denna period skall bestämmelserna i följande stycke gälla i den situation som avses i artikel 54.2.

När det tekniska beräkningsunderlaget för premierna har meddelats till de behöriga myndigheterna i hemlandet enligt

artikel 54.2 andra stycket tredje meningen skall dessa myndigheter utan dröjsmål vidarebefordra dessa uppgifter till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där risken är belägen så att de kan lämna synpunkter. Om de behöriga myndigheterna i hemlandet inte beaktar dessa synpunkter skall de på ett utförligt sätt och med angivande av sina skäl underrätta de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där risken är belägen.

Artikel 48

Medlemsstaterna får medge försäkringsföretag med huvudkontor inom deras territorier och för vilka värdet av byggnader och mark, som används för täckning av deras tekniska avsättningar, vid anmälan av detta direktiv överstiger den i artikel 22.1 a fastställda procentsatsen, en övergångstid, som skall vara avslutad senast den 31 december 1988, för att följa denna bestämmelse.

Artikel 49

Danmark får uppskjuta tillämpningen av detta direktiv på obligatorisk arbetsskadeförsäkring till den 1 januari 1999. Under denna period skall det undantag som föreskrivs för arbetsskador i artikel 12.2 i direktiv 88/357/EEG fortsätta att gälla i Danmark.

Artikel 50

Spanien får, till och med den 31 december 1996, och Grekland och Portugal, till och med den 31 december 1998, på avtal som gäller risker som uteslutande är belägna i en av dessa medlemsstater, med undantag av de risker som avses i artikel 5 d, i direktiv 73/239/EEG tillämpa följande övergångsförfarande:

- a) Med avsteg från artikel 8.3 i direktiv 73/239/EEG och från artiklarna 29 och 39 i det här direktivet får de behöriga myndigheterna i dessa medlemsstater föreskriva att allmänna och särskilda villkor i försäkringsavtal skall meddelas dem innan de får tillämpas.
- b) Storleken på de tekniska avsättningar som gäller sådana avtal som avses i denna artikel skall fastställas under överinseende av den berörda medlemsstaten enligt statens egna regler eller, om sådana saknas, enligt de förfaranden som fastställts inom dess territorium enligt detta direktiv. Medlemsstaten i fråga skall enligt de regler och den praxis den antagit enligt detta direktiv övervaka att dessa tekniska avsättningar motsvaras av likvärdiga och matchande tillgångar och lokaliseringen av dessa.

AVDELNING VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 51

Följande tekniska anpassningar av direktiv 73/239/EEG och 88/357/EEG samt av detta direktiv skall antas enligt det förfarande som fastställs i direktiv 91/675/EEG:

- Utvidgning av artikel 8.1 a i direktiv 73/239/EEG till att omfatta även andra företagsformer.
- Ändringar i förteckningen i bilagan till direktiv 73/239/EEG, eller anpassning av dess terminologi, med hänsyn till utvecklingen på försäkringsmarknaderna.
- Precisering med hänsyn till tillkomsten av nya finansiella instrument av de poster som ingår i solvensmarginalen och som uppräknas i artikel 16.1 i direktiv 73/239/EEG.
- Ändring av den minsta garantifond som föreskrivs i artikel 17.2 i direktiv 73/239/EEG med hänsyn till den ekonomiska och finansiella utvecklingen.
- Ändringar, med hänsyn till tillkomsten av nya finansiella instrument, av den förteckning över tillgångar som kan godkännas som täckning för tekniska avsättningar som lämnas i artikel 21 i detta direktiv samt av de regler för spridning av investeringarna som fastställs i artikel 22.
- Förändringar av de lättnader beträffande matchningsreglerna som fastställs i bilaga 1 till direktiv 88/357/EEG, med hänsyn till utvecklandet av nya instrument för säkring av valuta eller till de framsteg som gjorts mot en ekonomisk och monetär union.
- Precisering av definitionerna i syfte att säkerställa en likformig tillämpning av direktiv 73/239/EEG och 88/357/EEG samt av detta direktiv inom hela gemenskapen.

Artikel 52

1. Filialer, som har påbörjat sin verksamhet enligt de bestämmelser som gällde i den medlemsstat där de är etablerade innan de bestämmelser som skall antas vid genomförandet av detta direktiv trätt i kraft, skall anses ha följt det förfarande som föreskrivs i artikel 10.1 — 10.5 i direktiv 73/239/EEG. Från och med dagen för det ikraftträdande som avses i föregående mening skall de omfattas av artiklarna 15, 19, 20 och 22 i direktiv 73/239/EEG samt av artikel 40 i det här direktivet.

2. Artiklarna 34 och 35 skall inte inverka på sådana rättigheter som har förvärvats av försäkringsföretag som innan de bestämmelser som antas för tillämpningen av detta direktiv

trätt i kraft bedriver verksamhet inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster.

Artikel 53

Följande artikel skall införas i direktiv 73/239/EEG:

*Artikel 28a

1. Varje medlemsstat skall, på de villkor som fastställs i den nationella lagstiftningen, tillåta att agenturer och filialer, som upprättats inom dess territorium och som omfattas av denna avdelning, helt eller delvis överläter sina bestånd av försäkringsavtal till acceptkontor som är etablerade i samma medlemsstat, förutsatt att de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten eller, i tillämpliga fall, i den medlemsstat som avses i artikel 26 intygar att acceptkontoret även sedan hänsyn tagits till överlåtelsen har nödvändig solvensmarginal.

2. Varje medlemsstat skall, på de villkor som fastställs i den nationella lagstiftningen, tillåta att agenturer och filialer, som upprättats inom dess territorium och som omfattas av denna avdelning, helt eller delvis överläter sina bestånd av försäkringsavtal till försäkringsföretag med huvudkontor i en annan medlemsstat, förutsatt att de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten intygar att acceptkontoret även sedan hänsyn tagits till överlåtelsen har nödvändig solvensmarginal.

3. Om en medlemsstat, på de villkor som fastställs i den nationella lagstiftningen, tillåter att agenturer eller filialer, som upprättats inom dess territorium och som omfattas av denna avdelning, helt eller delvis överläter sina bestånd av försäkringsavtal till en agentur eller filial, som omfattas av denna avdelning och som upprättats i en annan medlemsstat, skall medlemsstaten säkerställa att de behöriga myndigheterna i acceptkontorets hemland eller, i tillämpliga fall, i den medlemsstat som avses i artikel 26 kan intyga att acceptkontoret även sedan hänsyn tagits till överlåtelsen har nödvändig solvensmarginal, att lagstiftningen i acceptkontorets hemland tillåter en sådan överlåtelse samt att hemlandet har medgivit överlåtelsen.

4. I de fall som avses i punkterna 1, 2 och 3 skall den medlemsstat där den överlåtande agenturen eller filialen är belägen, om riskerna inte är belägna i samma stat, inhämta medgivande från den medlemsstat där riskerna är belägna, innan den godkänner överlåtelsen.

5. De behöriga myndigheterna i de medlemsstater som rådfrågas skall, inom tre månader efter det att de mottagit begäran, lämna sina yttranden eller medgivanden till de behöriga myndigheterna i det överlåtande försäkringsföretagets hemland. Om de rådfrågade myndigheterna inte lämnar något svar inom denna tid skall detta anses likvärdigt med ett tillstyrkande eller ett tyst medgivande.

6. En överlåtelse som godkänts enligt denna artikel skall offentliggöras på det sätt som fastställts i nationell lagstiftning i den medlemsstat där riskerna är belägna. Sådana överlåtelser skall automatiskt vara giltiga mot försäkringstagare, försäkrade och varje annan person som har rättigheter eller skyldigheter till följd av de överlåtna avtalen.

Denna bestämmelse skall inte påverka medlemsstaternas rätt att ge försäkringstagare möjlighet att säga upp försäkringsavtalen inom en bestämd tid efter överlåtelserna."

Artikel 54

1. Utan hinder av andra bestämmelser får en medlemsstat, i vilken avtal om försäkring mot riskerna i klass 2 i punkt A i bilagan till direktiv 73/239/EEG helt eller delvis kan ersätta det skydd vid sjukdom som ges genom det lagstadgade socialförsäkringssystemet, föreskriva att sådana avtal skall följa de särskilda rättsregler som denna medlemsstat har antagit för denna försäkringsklass till skydd för det allmänna bästa, samt att de allmänna och särskilda villkoren för denna försäkring meddelas till de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten innan de börjar tillämpas.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att det sjukförsäkringssystem som avses i punkt 1 tekniskt sett skall fungera på liknande sätt som en livförsäkring, om

- premierna som skall betalas beräknas på grundval av tabeller över sjukdomsfall och andra statistiska uppgifter som är relevanta för den medlemsstat där risken är belägen samt enligt de matematiska metoder som används inom försäkringsverksamhet,
- en reserv upprättas för stigande levnadsålder,
- försäkringsgivaren endast får upphäva avtalet inom en bestämd tidsperiod som fastställs av den medlemsstat där risken är belägen,
- avtalet innehåller bestämmelser om att premierna kan ökas och ersättningarna minskas, även för löpande avtal,
- avtalet innehåller bestämmelser om att försäkringstagaren får byta sitt befintliga avtal mot ett avtal som överensstämmer med punkt 1 och som erbjuds av samma försäkringsföretag eller samma filial samt tar hänsyn till de rättigheter han förvärvat. Hänsyn skall särskilt tas till reserven för stigande levnadsålder, och ny läkarundersökning får endast krävas om ersättningsnivån skall höjas.

I detta fall skall de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten offentliggöra de tabeller över sjukdomsfall och andra relevanta uppgifter som avses i första stycket samt överlämna dem till de behöriga myndigheterna i hemlandet. Premierna skall, på välgrundade försäkringsmatematiska

antaganden, vara tillräckliga för att företagen skall kunna uppfylla samtliga sina förpliktelser med hänsyn till samtliga aspekter på deras finansiella situation. Hemlandet skall föreskriva att de tekniska grunderna för premieberäkningen skall överlämnas till dess behöriga myndigheter innan produkten släpps ut på marknaden. Denna punkt skall även gälla vid ändringar av befintliga avtal.

Artikel 55

Medlemsstaterna får föreskriva att varje försäkringsföretag som på egen risk erbjuder obligatorisk arbetsskadeförsäkring inom deras territorier skall följa de särskilda bestämmelser som finns för detta slag av försäkring i deras nationella lagstiftning, med undantag av bestämmelser om den finansiella tillsynen för vilken hemlandet skall vara ensamt ansvarigt.

Artikel 56

Medlemsstaterna skall se till att beslut rörande ett försäkringsföretag som fattas enligt de lagar och andra författningar som antas enligt detta direktiv skall kunna bli föremål för domstolsprövning.

Artikel 57

1. Medlemsstaterna skall senast den 31 december 1993 anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv och sätta dem i kraft senast den 1 juli 1994. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När medlemsstaterna antar sådana bestämmelser skall dessa innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 58

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Luxemburg den 18 juni 1992.

På rådets vägnar

Vitor MARTINS

Ordförande

RÅDETS DIREKTIV 92/96/EEG

av den 10 november 1992

om samordning av lagar och andra författningar som avser direkt livförsäkring och om ändring av direktiven 79/267/EEG och 90/619/EEG (tredje livförsäkringsdirektivet)

**EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV**

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artiklarna 57.2 och 66 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

i samarbete med Europaparlamentet²,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³, och

med beaktande av följande:

1. Det är nödvändigt att den inre marknaden för direkt livförsäkring fullbordas med hänsyn till såväl etableringsfriheten som friheten att tillhandahålla tjänster så att det blir enklare för försäkringsföretag med huvudkontor i gemenskapen att fullgöra åtaganden inom gemenskapen.
2. Rådets andra direktiv 90/619/EEG av den 8 november 1990 om samordning av lagar och andra författningar som avser direkt livförsäkring, som fastställer regler för att underlätta det praktiska utnyttjandet av friheten att tillhandahålla tjänster och som innebär ändring av direktiv 79/267/EEG⁴, har redan väsentligt bidragit till

förverkligandet av en inre marknad för direkt livförsäkring genom att ge försäkringstagarna fullständig frihet att utnyttja största möjliga livförsäkringsmarknad tack vare att de inte behöver särskilt skydd i den medlemsstat där åtagandet görs om de tar initiativ till avtal med försäkringsföretag i en annan medlemsstat.

3. Direktiv 90/619/EEG utgör därför ett viktigt steg i sammanslagningen av de nationella marknaderna till en integrerad marknad. Detta steg behöver kompletteras med andra gemenskapsåtgärder i syfte att göra det möjligt för alla försäkringstagare, oberoende av om de själva tar initiativ eller inte, att ha tillgång till varje försäkringsgivare med huvudkontor inom gemenskapen som bedriver verksamhet där med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster, och att därvid garanteras ett tillfredsställande skydd.
4. Detta direktiv skall ingå i en samlad gemenskapslagstiftning som redan antagits och som innefattar rådets första direktiv 79/267/EEG av den 5 mars 1979 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva direkt livförsäkringsrörelse⁵ och rådets direktiv 91/674/EEG av den 19 december 1991 om årsredovisning och sammanställd redovisning för försäkringsföretag⁶.
5. Den metod som valts är att sådan harmonisering skall ske som är väsentlig, nödvändig och tillräcklig för att

¹ EGT nr C 99, 16.4.1991, s. 2.

² EGT nr C 176, 13.7.1992, s. 93, och beslut av den 28 oktober 1992 (ännu inte offentliggjort i EGT).

³ EGT nr C 14, 20.1.1992, s. 11.

⁴ EGT nr L 330, 29.11.1990, s. 50.

⁵ EGT nr L 63, 13.3.1979, s. 1. Direktivet senast ändrat genom andra direktivet 90/619/EEG (EGT nr L 330, 29.11.1990, s. 50.)

⁶ EGT nr L 374, 31.12.1991, s. 7.

- uppnå ömsesidigt erkännande av auktorisationer och säkra system för kontroll så att det blir möjligt att bevilja en enda auktorisation som gäller i hela gemenskapen, samt att tillämpa principen om hemlands-tillsyn.
6. Som en följd av detta skall härnå efter bedrivandet av försäkringsrörelse vara underkastat en enda officiell auktorisation som ges av de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där försäkringsföretaget har sitt huvudkontor. En sådan auktorisation ger företaget rätt att bedriva verksamhet inom hela gemenskapen med stöd av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster. Den medlemsstat där en filial ligger eller där tjänster tillhandahålls får inte längre kräva att försäkringsföretag som vill bedriva försäkringsrörelse där och som redan har auktorisation i hemlandet skall söka ny auktorisation. Direktiv 79/267/EEG och 90/619/EEG bör därför ändras i enlighet härmed.
 7. De behöriga myndigheterna i hemländerna skall härnå efter ansvara för tillsynen av att försäkringsföretagens ekonomi är sund, vilket bl.a. innebär kontroll av deras solvensmarginal och skapandet av tillräckliga tekniska avsättningar, samt att dessa avsättningar täcks av matchande tillgångar.
 8. Utövandet av sådan verksamhet som avses i artikel 1.2 c i direktiv 79/267/EEG påverkar inte under några förhållanden de befogenheter som tilldelats respektive myndigheter med avseende på innehavare av tillgångar som avses i bestämmelsen.
 9. Vissa bestämmelser i detta direktiv avser minimikrav. Hemlandet får dock fastställa strängare regler för försäkringsföretag som är auktoriserade av dess egna behöriga myndigheter.
 10. De behöriga myndigheterna i medlemsstaterna måste ha de tillsynsmöjligheter som krävs för att säkerställa att försäkringsföretagen bedriver sin verksamhet på ett korrekt sätt inom hela gemenskapen antingen verksamheten utövas med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster. Myndigheterna måste särskilt ha möjlighet att införa lämpliga skyddsåtgärder eller sanktioner i avsikt att förhindra oegentligheter och brott mot bestämmelserna om tillsyn över försäkringsverksamhet.
 11. Bestämmelserna om överlåtelse av försäkringsbestånd måste anpassas så att de överensstämmer med det system med en enda auktorisation som införs genom detta direktiv.
 12. Den specialiseringsregel som har uppställts i direktiv 79/267/EEG bör uppmjukas så att de medlemsstater som så önskar kan bevilja samma försäkringsföretag auktorisation för de klasser som avses i bilagan till direktiv 79/267/EEG och för de typer av försäkringar som hänförs till försäkringsklass 1 och 2 i bilagan till direktiv 73/239/EEG¹. Denna möjlighet får dock underställas vissa villkor ifråga om redovisnings- och likvidationsregler.
 13. Med hänsyn till skyddet av försäkringstagarna skall alla försäkringsföretag införa lämpliga försäkringstekniska avsättningar. Beräkningen av dessa avsättningar baseras huvudsakligen på försäkringsmatematiska principer. Dessa principer bör samordnas för att underlätta ett ömsesidigt erkännande av de försiktighetsregler som tillämpas i de olika medlemsstaterna.
 14. Av försiktighetsskäl är det önskvärt att det inrättas en miniminivå för samordning av de regler om begränsning av räntesats vid beräkningar av de tekniska avsättningarna. För att uppnå en sådan begränsning är det lämpligt att låta medlemsstaterna fritt få välja vilken metod som skall användas eftersom de metoder som finns alla är lika riktiga, försiktiga och likvärdiga.
 15. De regler som styr spridningen, lokaliseringen och matchningen av de tillgångar som används för att täcka de tekniska avsättningarna måste samordnas för att underlätta ett ömsesidigt erkännande av medlemsstaternas regler. Vid denna samordning måste man beakta de åtgärder för liberalisering av kapitalrörelser som antogs genom rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 om genomförandet av artikel 67 i fördraget² och de framsteg som gemenskapen gjort på vägen mot en ekonomisk och monetär union.
 16. Hemländerna får dock inte kräva att försäkringsföretagen skall investera de tillgångar som täcker de tekniska avsättningarna i särskilda tillgångsslag, eftersom ett

¹ Rådets första direktiv 73/239/EEG av den 24 juli 1973 om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring (EGT nr L 228, 16.8.1973, s. 3). Direktivet senast ändrat genom direktiv 90/618/EEG (EGT nr L 330, 29.11.1990, s. 44).

² EGT nr L 178, 8.7.1988, s. 5.

sådant krav skulle vara oförenligt med de åtgärder för liberalisering av kapitalrörelserna som antogs genom direktiv 88/361/EEG.

17. I avvaktan på att ett direktiv om investeringstjänster antas som bland annat harmoniserar definitionen av begreppet reglerad marknad måste en provisorisk definition av begreppet göras i detta direktiv utan att kommande harmonisering påverkas. Denna definition kommer att ersättas med den som harmoniseras på gemenskapsnivå och som kommer att lägga ansvaret på marknadens hemland, medan ansvaret i detta direktiv temporärt läggs på försäkringsföretagets hemland.
18. Förteckningen över poster som får ingå i den solvensmarginal som krävs enligt direktiv 79/267/EEG måste kompletteras med hänsyn till nya finansiella instrument och till de möjligheter som beviljats för andra finansiella institut vid uppbyggnaden av sina fonder.
19. Harmoniseringen av försäkringsavtalsrätten är inte en förutsättning för att uppnå en inre marknad för försäkringar. Den möjlighet som ges medlemsstaterna att föreskriva att deras respektive lagar skall tillämpas på försäkringsavtal som täcker åtaganden inom deras territorier bör därför ge tillräckligt skydd för försäkringstagare.
20. Inom ramen för en inre marknad ligger det i försäkringstagarnas intresse att ha tillgång till bredast möjliga utbud av försäkringsprodukter som finns att tillgå inom gemenskapen så att de kan välja vad som bäst motsvarar deras behov. Det åligger den medlemsstat där åtagandet har gjorts att se till att det inom dess territorium inte finns några hinder mot att tillhandahålla alla försäkringsprodukter som saluförs inom gemenskapen, förutsatt att produkterna inte strider mot i medlemsstaten gällande lagstiftning till skydd för det allmänna bästa och i den utsträckning skyddet för det allmänna bästa inte säkerställts genom lagstiftning i hemlandet, samt med kravet att sådana rättsregler tillämpas på alla företag med verksamhet i medlemsstaten utan diskriminering av något företag och att de är objektivt sett nödvändiga och står i proportion till det åsyftade ändamålet.
21. Medlemsstaterna måste kunna säkerställa att de försäkringsprodukter och de avtalshandlingar som, enligt etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster används för att täcka åtaganden inom deras territorier, överensstämmer med de särskilda rättsregler till skydd för det allmänna bästa som är tillämpliga. De tillsynssystem som skall tillämpas måste motsvara den inre marknadens krav utan att vara en förutsättning för att bedriva försäkringsverksamhet. Med detta synsätt förefaller det inte berättigat med ett system med förhandsgodkännande av avtalsvillkor. Det är därför nödvändigt att införa andra system som är bättre anpassade till den inre marknadens krav och som ger varje medlemsstat möjlighet att garantera försäkringstagare ett tillfredsställande skydd.
22. För att tillämpa försäkringsmatematiska principer i enlighet med detta direktiv får hemlandet kräva regelbunden underrättelse om de tekniska grunderna för beräkning av premienivåer och tekniska avsättningar, dock med undantag för allmänna och särskilda försäkringsvillkor och företagets premiesättning.
23. På den inre marknaden för försäkringsområdet får försäkringstagaren ett bredare och mer varierat utbud av försäkringar att välja mellan. För att fullt ut kunna dra nytta av denna mångfald och den ökade konkurrensen skall försäkringstagaren ha tillgång till all den information som är nödvändig för att kunna välja den försäkring som bäst motsvarar hans behov. Detta informationsbehov är så mycket större som åtagandena kan sträcka sig över lång tid. Bestämmelser om minimikrav måste därför harmoniseras, så att försäkringstagare kan få klara och exakta besked om de väsentliga egenskaperna hos de försäkringsprodukter som erbjuds och uppgift om de organ till vilka försäkringstagare, försäkrade eller förmånstagare kan rikta klagomål.
24. Marknadsföring av försäkringsprodukter är viktig för att försäkringsrörelse skall kunna bedrivas på ett effektivt sätt inom gemenskapen. Det måste därför vara tillåtet för försäkringsföretag att använda alla sedvanliga marknadsföringsmetoder i den medlemsstat där en filial är belägen eller tjänster tillhandahålls. Medlemsstaterna får dock kräva att försäkringsföretagen följer nationella regler om marknadsföringens form och innehåll oberoende av om dessa regler grundas på gemenskapslagstiftning om marknadsföring eller har införts av medlemsstaten till skydd för det allmänna bästa.
25. Inom ramen för en inre marknad får ingen medlemsstat längre förbjuda att försäkringsverksamhet bedrivs inom dess territorium, något som strider mot såväl

- etableringsfriheten som mot friheten att tillhandahålla tjänster. Den rätt medlemsstaterna i detta hänseende erhållit genom direktiv 90/619/EEG skall därför upphävas.
26. Det bör införas ett sanktionssystem som skall tillämpas om ett försäkringsföretag inte uppfyller de bestämmelser till skydd för det allmänna bästa som är tillämpliga i den medlemsstat där ett åtagande görs.
27. I vissa medlemsstater är försäkringstransaktioner inte föremål för någon form av indirekt beskattning medan flertalet medlemsstater tillämpar särskilda skatter och andra former av avgifter. Dessa skatter och avgifter varierar avsevärt beträffande struktur och omfattning mellan de medlemsstater där de förekommer. Det är önskvärt att förhindra att de skillnader som finns leder till snedvridning av konkurrensen i fråga om försäkringstjänster medlemsstaterna emellan. I avvaktan på ytterligare harmonisering bör detta problem kunna avhjälpas genom tillämpning av skattesystemen och de övriga avgiftsformerna i de olika medlemsstater där åtaganden görs, och det är medlemsstaternas uppgift att vidta åtgärder så att sådana skatter och avgifter betalas.
28. Det är viktigt att införa en gemenskapssamordning för likvidation av försäkringsföretag. Det är härnäst väsentligt för det fall ett försäkringsföretag skulle träda i likvidation att fastställa att det skyddssystem som finns i varje medlemsstat säkerställer lika behandling av alla som har fordringar på grund av försäkringsavtal oavsett nationalitet och oavsett hur åtagandet har ingåtts.
29. Återkommande tekniska ändringar av de närmare reglerna som fastställs i detta direktiv kan komma att behöva göras med hänsyn till utvecklingen i försäkringsbranschen. Kommissionen kommer, om och när så behövs, att genomföra sådana ändringar efter samråd med den försäkringskommitté som inrättats genom direktiv 91/675/EEG¹, och därvid utöva de verkställande befogenheter som den givits enligt fördraget.
30. Det är nödvändigt att införa särskilda regler för att säkerställa en smidig övergång från den befintliga rättsordningen när detta direktiv blir tillämpligt, till den ordning som införs genom direktivet. Det måste tillse att dessa regler inte lägger ytterligare arbetsbörda på medlemsstaternas behöriga myndigheter.

31. I enlighet med artikel 8c i fördraget bör hänsyn tas till graden av de påfrestningar som för vissa ekonomier på olika utvecklingsnivåer blir nödvändiga. Övergångsbestämmelser bör därför antas så att tillämpningen av detta direktiv kan införas gradvis i vissa medlemsstater.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

Definitioner och räckvidd

Artikel 1

I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

- a) *försäkringsföretag*: ett företag som har fått officiell auktorisation enligt artikel 6 i direktiv 79/267/EEG.
- b) *filial*: en agentur eller filial till ett försäkringsföretag med beaktande av artikel 3 i direktiv 90/619/EEG.
- c) *åtagande*: ett åtagande i någon av de försäkringsformer eller verksamhetsformer som avses i artikel 1 i direktiv 79/267/EEG.
- d) *hemland*: den medlemsstat där huvudkontoret för det försäkringsföretag som svarar för ett åtagande är beläget.
- e) *filialstat*: den medlemsstat där den filial som gör ett åtagande är belägen.
- f) *den medlemsstat där tjänsterna utförs*: den medlemsstat där ett åtagande görs i enlighet med artikel 2 e i direktiv 90/619/EEG, om åtagandet täcks av ett försäkringsföretag eller en filial i en annan medlemsstat.
- g) *kontroll*: förhållandet mellan ett moderföretag och ett dotterföretag enligt definitionen i artikel 1 i direktiv 83/349/EEG², eller ett liknande förhållande mellan någon fysisk eller juridisk person och ett företag.

¹ Rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983, grundat på artikel 54.3 g i fördraget om sammanställd redovisning (EGT nr L 193, 18.7.1983, s. 1). Direktivet senast ändrat genom direktiv 90/605/EEG (EGT nr L 317, 16.11.1990, s. 60).

¹ EGT nr L 374, 31.12.1991, s. 32.

9.12.92

Europeiska gemenskapernas officiella tidning

h) *kvalificerat innehav*: direkt eller indirekt ägande i ett företag, där innehavet representerar 10 % eller mer av kapitalet eller samtliga röster eller som gör möjligt ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget.

Vid tillämpning av denna definition på artiklarna 7 och 14 och på andra nivåer av ägande som avses i artikel 14, skall sådana rösträtter som avses i artikel 7 i direktiv 88/627/EEG¹ beaktas.

i) *moderföretag*: ett moderföretag enligt definitionen i artiklarna 1 och 2 i direktiv 83/349/EEG.

j) *dotterföretag*: ett dotterföretag enligt definitionen i artiklarna 1 och 2 i direktiv 83/349/EEG. Ett dotterföretag till ett dotterföretag skall också anses som dotterföretag till det företag som ytterst är moderföretaget till dessa företag.

k) *reglerad marknad*: en finansiell marknad som av ett företags hemland betraktas som en reglerad marknad i avvaktan på att en definition antas i ett direktiv om investeringstjänster och som kännetecknas av

— regelbunden verksamhet, och

— förhållandet att bestämmelser som har utfärdats eller godkänts av de behöriga myndigheterna fastslår villkoren för marknadens verksamhet, tillträdet till marknaden och, om rådets direktiv 79/279/EEG av den 5 mars 1979 om samordning av villkoren för upptagande av värdepapper till officiell notering vid fondbörs² är tillämpligt, de villkor för upptagande till notering som fastställs i det direktivet eller, om det direktivet inte är tillämpligt, de villkor som ett finansiellt instrument måste uppfylla för att faktiskt kunna omsättas på marknaden.

En reglerad marknad kan, inom ramen för detta direktiv, vara belägen i en medlemsstat eller i tredje land. I det senare fallet måste marknaden vara godkänd av företagets hemland och uppfylla jämförbara krav. Varje finansiellt instrument som omsätts på denna marknad måste vara av en kvalitet som är jämförbar med kvaliteten hos de instrument som omsätts på den reglerade marknaden, eller de reglerade marknaderna, i medlemsstaten i fråga.

l) *behöriga myndigheter*: de nationella myndigheter som enligt lag eller annan författning har behörighet att utöva tillsyn över försäkringsföretag.

Artikel 2

1. Detta direktiv skall tillämpas på de åtaganden och de företag som avses i artikel 1 i direktiv 79/267/EEG.

2. I artikel 1.2 i direktiv 79/267/EEG skall orden "och om verksamheten är auktoriserad i vederbörande land" utgå.

3. Detta direktiv skall varken tillämpas på försäkringsklasser och verksamheter eller företag och institutioner som inte omfattas av direktiv 79/267/EEG eller på sådana organ som avses i artikel 4 i det direktivet.

AVDELNING II

DIREKT LIVFÖRSÄKRINGSVERKSAMHET

Artikel 3

Artikel 6 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 6

Verksamhet som omfattas av detta direktiv får börja bedrivas endast efter myndighets auktorisation.

Sådan auktorisation söks hos behörig myndighet i hemlandet av

- varje företag som etablerar sitt huvudkontor inom denna stats territorium, och
- varje företag som efter att ha beviljats sådan auktorisation som krävs enligt första stycket, utvidgar verksamheten till en hel försäkringsklass eller till andra försäkringsklasser."

Artikel 4

Artikel 7 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 7

1. En auktorisation skall gälla inom hela gemenskapen. Den ger ett företag rätt att bedriva verksamhet där med stöd antingen av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster.

¹ Rådets direktiv 88/627/EEG av den 12 december 1988 om sådana uppgifter som skall offentliggöras vid förvärv eller avyttring av ett större innehav i ett börsnoterat bolag (EGT nr L 348, 17.12.1988, s. 62.)

² EGT nr L 66, 13.3.1979, s. 21. Direktivet senast ändrat genom direktiv 82/148/EEG (EGT nr L 62, 5.3.1982, s. 22).

2. En auktorisation skall beviljas för en viss försäkringsklass som förtecknats i bilagan. Den skall omfatta hela försäkringsklassen, såvida inte sökanden önskar försäkra endast vissa risker inom försäkringsklassen.

De behöriga myndigheterna får begränsa den begärda auktorisationen för en försäkringsklass till sådan verksamhet som anges i den verksamhetsplan som avses i artikel 9.

Varje medlemsstat får bevilja auktorisation för verksamhet i två eller flera försäkringsklasser om dess nationella lagstiftning medger att verksamhet i sådana försäkringsklasser bedrivs samtidigt."

Artikel 5

Artikel 8 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 8

1. Hemlandet skall föreskriva att ett försäkringsföretag som ansöker om auktorisation skall

a) anta någon av följande företagsformer:

- Belgien: "société anonyme/naamloze vennootschap", "société en commandite par actions/commanditaire vennootschap op aandelen", "association d'assurance mutuelle/onderlinge verzekeringsvereniging", "société coopérative/coöperatieve vennootschap",
- Danmark: "aktieselskaber", "gensidige selskaber", "pensionskasser omfattet af lov om forsikringsvirksomhed (tværgående pensionskasser)",
- Frankrike: "société anonyme", "société d'assurance mutuelle", "institution de prévoyance régie par le code de la sécurité sociale", "institution de prévoyance régie par le code rural", och "mutuelles régies par le code de la mutualité",
- Grekland: [G],
- Irland: "incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited", "societies registered under the Industrial and Provident Societies Acts" och "societies registered under the Friendly Societies Acts",
- Italien: "società per azioni", "società cooperativa", "mutua di assicurazione",
- Luxemburg: "société anonyme", "société en commandite par actions", "association d'assurances mutuelles", "société coopérative",

- Nederländerna: "naamloze vennootschap", "onderlinge waarborgmaatschappij",
- Portugal: "sociedade anónima", "mutua de seguros",
- Spanien: "sociedad anonima", "sociedad mutua", "sociedad cooperativa",
- Storbritannien: "incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited", "societies registered under the Industrial and Provident Societies Acts", "societies registered or incorporated under the Friendly Societies Act", de försäkringsgivare som uppträder under namnet Lloyd's,
- Tyskland: "Aktiengesellschaft", "Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit", "öffentlich-rechtliches Wettbewerbsversicherungsunternehmen".

Ett försäkringsföretag får även anta företagsformen Europabolag när denna har införts.

Medlemsstaterna får också, där så är lämpligt, etablera företag inom ramen för gällande offentligrättslig lagstiftning, förutsatt att ändamålet för sådan verksamhet är försäkringsrörelse på samma villkor som gäller privaträttsligt verkamma företag.

- b) begränsa sin näringsverksamhet till verksamhet som regleras i detta direktiv och sådan verksamhet som är direkt anknuten till detta område med uteslutande av all annan affärsverksamhet,
- c) förete en verksamhetsplan enligt artikel 9,
- d) inneha den minsta garantifond som föreskrivs i artikel 20.2,
- e) faktiskt ledas av personer med gott anseende och med lämpliga yrkesmässiga kvalifikationer eller lämplig yrkesmässig erfarenhet.

2. Ett företag, som ansöker om auktorisation att utvidga sin verksamhet till andra försäkringsklasser eller att utvidga en auktorisation som endast täcker vissa risker inom en försäkringsklass, skall förete en verksamhetsplan enligt artikel 9.

Företaget skall dessutom kunna visa att det har en sådan solvensmarginal som föreskrivs i artikel 19 och sådan garantifond som avses i artikel 20.1 och 20.2.

3. Medlemsstaterna får dock inte anta bestämmelser med krav på förhandsgodkännande av eller löpande anmälan av allmänna och särskilda försäkringsvillkor, premietariffer, tekniska grunder som särskilt används för beräkning av premietariffer eller tekniska avsättningar, eller formulär och andra tryckta handlingar som företaget avser att använda i sina mellanhavanden med försäkringstagarna.

Trots innehållet i första stycket får hemlandet, för kontroll av att försäkringsföretagets försäkringsmatematiska grunder står i överensstämmelse med nationella regler, kräva regelbunden underrättelse om de tekniska grunder som använts vid beräkning av premietariffer och tekniska avsättningar så länge detta krav inte görs till förutsättning för att företaget skall få driva rörelsen.

Detta direktiv hindrar inte medlemsstaterna från att bibehålla eller införa lagar eller andra författningar som föreskriver godkännande av stiftelseurkund och bolagsordning samt att förete alla andra handlingar som krävs för normal tillsyn.

Senast fem år efter det att direktiv 92/96/EEG* har trätt i kraft skall kommissionen till rådet överlämna en rapport om hur denna punkt har genomförts.

4. Ovannämnda bestämmelser får inte innebära att en ansökan om auktorisation skall behandlas med hänsyn till marknadens ekonomiska behov.

* EGT nr L 360, 9.12.1992, s. 1."

Artikel 6

Artikel 9 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 9

Den verksamhetsplan som avses i artikel 8.1 c och 8.2 skall innehålla uppgifter eller dokumentation om

- a) de slag av åtaganden som företaget avser att försäkra,
 - b) grundprinciperna för återförsäkring,
 - c) sammansättningen av minsta garantifonden,
 - d) uppskattade kostnader för uppbyggnaden av administration och övriga nödvändiga företagsfunktioner samt för ändamålet avsatta medel,
- därutöver, beträffande de tre första räkenskapsåren
- e) en plan med detaljerade uppskattningar av intäkter och kostnader avseende direkt försäkring, mottagen och avgiven återförsäkring,
 - f) en prognos för balansräkningen,
 - g) uppskattade finansiella medel avsedda att täcka försäkringsförpliktelser och solvensmarginal."

Artikel 7

De behöriga myndigheterna i hemlandet får inte bevilja auktorisation för försäkringsverksamhet förrän de har fått

information om vilka aktieägare eller medlemmar, fysiska eller juridiska personer, som direkt eller indirekt har kvalificerade innehav, och om storleken av dessa innehav.

Dessa myndigheter skall vägra auktorisation om de, med hänsyn till behovet att säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av försäkringsföretaget, bedömer att lämpligheten hos aktieägare eller medlemmar som avses i första stycket inte är tillfredsställande.

AVDELNING III

HARMONISERING AV VILLKOR FÖR FÖRSÄKRINGSVERKSAMHET

Kapitel 1

Artikel 8

Artikel 15 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 15

1. Hemlandet är ensamt ansvarigt för den ekonomiska tillsynen över försäkringsföretag, inbegripet den del av verksamheten som företaget bedriver genom filial eller med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster. Om de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där ett åtagande har gjorts har anledning att anta att verksamheten i ett försäkringsföretag kan påverka dess finansiella sundhet, skall de informera de behöriga myndigheterna i företagets hemland. Dessa skall avgöra om företaget följer de försiktighetsprinciper som fastställs genom detta direktiv.

2. Den finansiella tillsynen skall omfatta kontroll avseende försäkringsföretagets hela verksamhet, dess solvens, skapandet av tekniska avsättningar, däri inbegripet premiereserv och de tillgångar som svarar häremot, enligt de regler som hemlandet fastställt eller den praxis som tillämpas i hemlandet, med iakttagande av de bestämmelser som har antagits på gemenskapsnivå.

3. De behöriga myndigheterna i hemlandet skall kräva att varje försäkringsföretag har sunda metoder för administration och bokföring och adekvata rutiner för intern kontroll."

Artikel 9

Artikel 16 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 16

Om ett försäkringsföretag som är auktoriserat i en medlemsstat utövar verksamhet genom filial i en annan

medlemsstat skall filialstaten ge de behöriga myndigheterna i hemlandet tillstånd att, efter att ha underrättat de behöriga myndigheterna i filialstaten, själva eller genom därför utsedda ombud på plats kontrollera de uppgifter som är nödvändiga för den finansiella tillsynen över företaget. Myndigheterna i filialstaten får medverka i denna kontroll."

Artikel 10

Artikel 23.2 och 23.3 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

"2. Medlemsstaterna skall ålägga försäkringsföretag med huvudkontor inom deras territorium att periodiskt inge redovisning tillsammans med statistisk dokumentation som behövs för tillsyn. De behöriga myndigheterna skall utväxla sådan information och dokumentation som behövs för tillsynen.

3. Varje medlemsstat skall vidta alla åtgärder som behövs för att säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter och de resurser som behövs för övervakning av den verksamhet som bedrivs av försäkringsföretag med huvudkontor inom respektive medlemsstats territorium, inbegripet verksamhet som bedrivs utanför dess territorium, i enlighet med rådets direktiv som är tillämpliga på sådan verksamhet, i syfte att kontrollera att direktiven genomförs.

Dessa befogenheter och resurser skall särskilt göra det möjligt för de behöriga myndigheterna att

- a) göra ingående undersökningar om företagets ställning och dess verksamhet som helhet, bl.a. genom att
 - inhämta uppgifter eller begära in handlingar angående försäkringsrörelsen,
 - göra inspektion på plats i företagets lokaler,
- b) vidta alla nödvändiga och lämpliga åtgärder beträffande företaget, dess ledning eller personer med avgörande inflytande över företaget för att se till att företagets verksamhet fortlöpande bedrivs i enlighet med de lagar och andra författningar som gäller för företaget i varje medlemsstat, och särskilt att företaget följer verksamhetsplanen till den del denna är tvingande, samt för att förhindra eller mildra verkningarna av överträdelser som kan skada försäkringstagarnas intressen,
- c) se till att dessa åtgärder vidtas, om nödvändigt genom tvångsmedel, vid behov på rättslig väg.

Medlemsstaterna får även ge de behöriga myndigheterna befogenhet att inhämta alla upplysningar angående försäkringsavtal som innehas av förmedlare."

Artikel 11

1. Artikel 6.2 — 6.7 i direktiv 90/619/EEG skall utgå.
 2. Varje medlemsstat skall, på de villkor som ställts upp i nationell lag, ge företag med huvudkontor inom dess territorium tillstånd att, helt eller delvis, överlåta sådana egna bestånd av försäkringsavtal, som slutits med stöd antingen av etableringsfriheten eller av friheten att tillhandahålla tjänster, till ett acceptkontor etablerat inom gemenskapen, dock under förutsättning att de behöriga myndigheterna i acceptkontorets hemland intygar att acceptkontoret har tillräcklig solvensmarginal sedan överlåtelsen beaktats.
 3. Om en filial avser att, helt eller delvis, överlåta sådana egna bestånd av försäkringsavtal, som slutits med stöd antingen av etableringsfriheten eller av friheten att tillhandahålla tjänster, skall filialstaten rådfrågas.
 4. I de fall som avses i punkt 2 och 3 skall de behöriga myndigheterna i det överlåtande företagets hemland ge tillstånd till överlåtelsen efter att ha inhämtat godkännande av de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där åtagandet har gjorts.
 5. De behöriga myndigheterna i de medlemsstater som rådfrågas skall, inom tre månader efter det att de mottagit begäran, lämna sina synpunkter eller sitt tillstyrkande till de behöriga myndigheterna i det överlåtande försäkringsföretagets hemland. Om de myndigheter som rådfrågats inte lämnat något svar inom denna tid skall detta tolkas som att de har givit sitt stöd eller sitt tysta medgivande.
 6. En överlåtelse som tillåtits med stöd av denna artikel skall offentliggöras i den medlemsstat där åtagandet har gjorts i överensstämmelse med nationell lag. Sådana överlåtelser skall automatiskt bli gällande gentemot försäkringstagare, de försäkrade och alla andra för vilka de överlåtna avtalen medför rättigheter eller skyldigheter.
- Denna bestämmelse skall inte inverka på medlemsstaternas rätt att ge försäkringstagarna möjlighet att säga upp avtal inom en fastställd tid efter en överlåtelse.

Artikel 12

1. Artikel 24 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 24

1. Om ett företag inte följer bestämmelserna i artikel 17 får den behöriga myndigheten i dess hemland, efter att ha underrättat de behöriga myndigheterna i de

medlemsstater där åtagandet skett om sin avsikt, förbjuda företaget att fritt förfoga över sina tillgångar.

2. I syfte att återställa finansiell stabilitet i ett företag vars solvensmarginal underskrider det minimum som föreskrivs i artikel 19, skall den behöriga myndigheten i hemlandet kräva att företaget för godkännande av myndigheten framlägger en plan för hur en sund finansiell ställning skall återställas.

I undantagsfall får den behöriga myndigheten när den bedömer att företagets finansiella ställning kommer att ytterligare försämrats, även begränsa företagets rätt eller helt förbjuda företaget att fritt förfoga över sina tillgångar. Myndigheten skall därvid underrätta de behöriga myndigheterna i de andra medlemsstater inom vilkas territorier företaget bedriver verksamhet om alla åtgärder den har vidtagit, varpå dessa myndigheter på den första medlemsstatens begäran skall vidta samma åtgärder.

3. Om företagets solvensmarginal nedgår under den garantifond som anges i artikel 20, skall den behöriga myndigheten i hemlandet begära att företaget överlämnar en plan avseende kortfristig finansiering till myndigheten för godkännande.

Myndigheten får vidare inskränka företagets rätt, eller helt förbjuda företaget, att fritt förfoga över sina tillgångar. Myndigheten skall i sådana fall underrätta de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater inom vilkas territorier företaget bedriver verksamhet om detta, varpå dessa myndigheter på den förstnämnda myndighetens begäran skall vidta samma åtgärder.

4. De behöriga myndigheterna får dessutom vidta alla åtgärder som behövs för att säkerställa de försäkrades intressen i de situationer som anges i punkterna 1 — 3.

5. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga enligt dess nationella lagstiftning för att kunna förbjuda företag att fritt förfoga över tillgångar som är belägna inom dess territorium om företagets hemland begär detta i de fall som anges i punkterna 1 — 3, och hemlandet skall i sådana fall ange vilka tillgångar som skall omfattas av åtgärderna."

Artikel 13

Artikel 26 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 26

1. Den auktorisation som ett försäkringsföretag beviljats av den behöriga myndigheten i sitt hemland, kan återkallas av samma myndighet om företaget

a) inte utnyttjar auktorisationen inom tolv månader, uttryckligen avstår från den eller upphör att driva verksamhet under längre tid än sex månader, såvida

inte den berörda medlemsstaten har utfärdat bestämmelser om att auktorisationen i sådana fall automatiskt upphör,

- b) inte längre uppfyller villkoren för etablering,
- c) inte inom föreskriven tid kunnat vidta de åtgärder som angivits i en sådan rekonstruktions- eller finansieringsplan som avses i artikel 24,
- d) allvarligt åsidosätter de förpliktelser företaget har enligt de bestämmelser det omfattas av.

När en auktorisation återkallas eller upphör, skall den behöriga myndigheten i företagets hemland anmäla detta till de behöriga myndigheterna i de övriga medlemsstaterna, vilka skall vidta lämpliga åtgärder för att hindra företaget från att påbörja en ny verksamhet inom deras territorier med stöd av reglerna om etableringsfrihet eller frihet att tillhandahålla tjänster. Den behöriga myndigheten i hemlandet skall i samarbete med de övriga myndigheterna vidta alla åtgärder som behövs för att säkerställa de försäkrades intressen och i synnerhet inskränka företagets rätt att fritt förfoga över sina tillgångar enligt artikel 24.1, 24.2 andra stycket eller 24.3 andra stycket.

2. Varje beslut att återkalla en auktorisation skall åtföljas av noggranna uppgifter om skälen härför och det berörda företaget skall underrättas om beslutet."

Artikel 14

1. Medlemsstaterna skall kräva att varje fysisk eller juridisk person som avser att direkt eller indirekt förvärva ett kvalificerat innehav i ett försäkringsföretag först skall underrätta de behöriga myndigheterna i företagets hemland om storleken av det tilltänkta innehavet. En ägare skall likaså underrätta de behöriga myndigheterna i företagets hemland om han avser att öka sitt kvalificerade innehav i sådan mån att hans andel av röstetalet eller av kapitalet kommer att uppgå till eller överstiga 20 %, 33 %, 50 % eller så att försäkringsföretaget kommer att få ställning av dotterföretag.

De behöriga myndigheterna i företagets hemland skall ha rätt att, inom en tid av högst tre månader från det att underrättelse som föreskrivs i första stycket har lämnats, motsätta sig det avsedda förvärvet om de med hänsyn till behovet att säkerställa en sund och ansvarsfull ledning för försäkringsföretaget bedömer att lämpligheten hos de personer som avses i föregående stycke inte är tillfredsställande. Om myndigheterna inte motsätter sig förvärvet, får de föreskriva en tidsgräns inom vilken förvärvet skall genomföras.

2. Medlemsstaterna skall kräva att varje fysisk eller juridisk person som avser att direkt eller indirekt avyttra ett kvalificerat innehav i ett försäkringsföretag först skall underrätta de behöriga myndigheterna i företagets hemland om

storleken av innehavet. Underrättelse skall lämnas även av den som avser att minska sitt kvalificerade innehav i sådan mån att hans andel av röstetalet eller kapitalet skulle understiga 20 %, 33 % eller 50 %, eller så att försäkringsföretagets ställning som dotterföretag därigenom skulle upphöra.

3. Försäkringsföretaget skall, då det får kännedom därom, underrätta de behöriga myndigheterna i sina hemländer om sådana förvärv eller avyttringar av innehav i försäkringsföretagets kapital som får till följd att innehav överstiger eller understiger något av de gränstal som anges i punkterna 1 och 2.

Varje försäkringsföretag skall också, minst en gång om året, underrätta behöriga myndigheter i hemlandet om namnen på aktieägare och medlemmar med kvalificerade innehav samt om storleken på sådana innehav, så som framgår t.ex. av uppgifter som lämnats vid bolagsstämma om aktieägare och medlemmar eller av uppgifter som redovisats i enlighet med föreskrifter som gäller för börsregistrerade bolag.

4. Medlemsstaterna skall, i fall då de personer som avses i punkt 1, utövar sitt inflytande på ett sätt som är ägnat att vara till förfång för en sund och ansvarsfull ledning av försäkringsföretaget, kräva att de behöriga myndigheterna i hemlandet vidtar åtgärder. Sådana åtgärder får bl.a. bestå i förelägganden, sanktioner gentemot styrelsen och den verkställande ledningen samt i upphävande av rösträtt som är knuten till de ifrågakvarande aktieägarnas eller medlemmarnas aktier eller andelar.

Motsvarande åtgärder skall vidtas i fråga om fysiska eller juridiska personer, som underlåter att lämna sådana underrättelser, som avses i punkt 1. Om aktier eller andelar har förvärvats trots att de behöriga myndigheterna i hemlandet har motsatt sig förvärvet, skall medlemsstaterna, oavsett de åtgärder som i övrigt vidtas, föreskriva antingen att rösträtterna för sådana innehav inte får utövas eller att avgivna röster skall vara ogiltiga eller att de får förklaras ogiltiga.

Artikel 15

1. Medlemsstaterna skall föreskriva att varje person som tjänstgör hos eller har tjänstgjort hos behöriga myndigheter, liksom revisorer eller experter som är verksamma för behöriga myndigheters räkning skall vara bundna av tystnadsplikt. Tystnadsplikten skall innebära att inga förtroliga upplysningar som erhålls i tjänsten får röjas till någon person eller myndighet utom i sammandrag eller sammanställning som omöjliggör identifikation av enskilda försäkringsföretag, dock med förbehåll för fall som omfattas av straffrättslig lagstiftning.

Om ett försäkringsföretag har försatts i konkurs eller underkastats tvångslikvidation, får dock förtroliga uppgifter som inte berör tredje part som strävar efter att rädda företaget, yppas vid civilrättsliga eller kommersiella förfaranden.

2. Vad som sägs i punkt 1 skall inte hindra medlemsstaternas behöriga myndigheter att utbyta information i enlighet med direktiv som gäller för försäkringsföretag. För sådan information skall tystnadsplikt gälla enligt punkt 1.

3. Medlemsstaterna får ingå samarbetsavtal för utbyte av information med behöriga myndigheter i tredje land, om den information som överlämnas är föremål för sekretess i mottagarlandet som minst är likvärdig med den som föreskrivs i denna artikel.

4. Behöriga myndigheter, som erhåller förtrolig information enligt vad som sägs i punkterna 1 eller 2, får använda den endast i tjänsten och där endast

- för att kontrollera att villkoren för att försäkringsföretag skall få starta verksamhet är uppfyllda och för att underlätta tillsyn över sådan verksamhet, särskilt med avseende på kontroll av tekniska avsättningar, solvensmarginal, redovisning och rutiner för administration samt internkontroll,
- för att ålägga sanktioner,
- vid överklagande i administrativ ordning av beslut som fattats av den behöriga myndigheten,
- vid domstolsförfarande som har inletts enligt artikel 50 eller med stöd av särskilda bestämmelser i direktiv antagna med avseende på försäkringsföretag.

5. Vad som sägs i punkterna 1 och 4 skall inte utgöra hinder för utbyte av information mellan behöriga myndigheter i samma medlemsstat, och inte heller mellan behöriga myndigheter i olika medlemsstater i fall då informationen lämnas till

- myndigheter som ansvarar för den offentliga tillsynen över kreditinstitut och andra finansiella organisationer samt myndigheter med ansvar för tillsyn över finansiella marknader,
- organ som har befattning med försäkringsföretags konkurs eller likvidation eller liknande förfaranden,
- personer med ansvar för obligatorisk revision av försäkringsföretags och andra finansiella instituts räkenskaper

under utövandet av deras tillsynsfunktion eller för att till organ som administrerar tvångslikvidationsförfaranden eller garantifonder lämna sådan information som är nödvändig för att dessa skall kunna utföra sina uppdrag. Den information som mottas av dessa myndigheter, organ och personer skall vara underkastad de krav på tystnadsplikt som fastställs i punkt 1.

6. Medlemsstaterna får vidare, utan hinder av punkterna 1 och 4, med stöd av bestämmelser i lag tillåta att viss information lämnas ut till andra organ inom deras centrala förvaltning som ansvarar för lagstiftning om tillsyn över kreditinstitut, finansiella institut, investerings tjänster och försäkringsbolag samt till personer som företräder sådana organ.

Sådant utlämnande får dock ske endast då det är nödvändigt för utövande av offentlig tillsyn.

Vidare skall medlemsstaterna föreskriva att sådan information som erhållits med stöd av punkterna 2 och 5 och sådan som erhållits vid inspektion på platsen i enlighet med artikel 16 i direktiv 79/267/EEG aldrig får röjas i de fall som sägs i denna punkt utan uttryckligt samtycke av de behöriga myndigheter som lämnat ut informationen eller av behöriga myndigheter i den medlemsstat i vilken inspektionen utfördes.

Artikel 16

Artikel 13 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 13

1. Med förbehåll för vad som anges i punkterna 3 och 7 får inget företag auktoriseras både enligt detta direktiv och enligt direktiv 73/239/EEG.
2. Medlemsstaterna får dock föreskriva att
 - företag som auktoriserats enligt detta direktiv även kan få auktorisation i enlighet med artikel 6 i direktiv 73/239/EEG för sådana risker som anges i bilagan till det direktivet under försäkringsklasserna 1 och 2,
 - företag som har auktoriserats enligt artikel 6 i direktiv 73/239/EEG får auktoriseras i enlighet med detta direktiv endast för sådana risker som anges i bilagan till det direktivet under försäkringsklasserna 1 och 2.
3. I den mån annat ej följer av punkt 6 får företag som avses i punkt 2 och sådana som vid tidpunkten för anmälan av detta direktiv samtidigt driver verksamhet

som täcks både av detta direktiv och av direktiv 73/239/EEG fortsätta därmed, under förutsättning att det för varje verksamhetsform upprättas en särskild förvaltning i enlighet med artikel 14.

4. Medlemsstaterna får föreskriva att de företag som avses i punkt 2 skall för hela sin verksamhet följa de redovisningsregler som gäller för företag som auktoriserats enligt detta direktiv. I avvaktan på samordning i detta avseende får medlemsstaterna även i fråga om regler om likvidation föreskriva att verksamhet som avser sådana risker som anges under försäkringsklasserna 1 och 2 i bilagan till direktiv 73/239/EEG och som bedrivs av företag som avses i andra stycket skall följa de regler som gäller för livförsäkringsverksamhet.

5. När ett företag bedriver sådan verksamhet som avses i bilagan till direktiv 73/239/EEG har finansiella, affärsmässiga eller administrativa kopplingar till ett annat företag som bedriver verksamhet som avses i detta direktiv, skall de behöriga myndigheterna i de medlemsstater inom vilkas territorier huvudkontoren för ovan nämnda företag är belägna säkerställa att respektive företags redovisning inte förlorar i tydlighet genom avtal mellan företagen eller genom någon åtgärd som skulle kunna påverka fördelningen av kostnader och intäkter.

6. Varje medlemsstat får föreskriva att företag med huvudkontor belägna inom dess territorium skall, inom en tidsperiod som bestäms av medlemsstaten, upphöra med sådan samtidigt bedriven verksamhet som de utövade vid den tidpunkt då detta direktiv anmäldes.

7. Bestämmelserna i denna artikel skall ses över på grundval av en rapport från kommissionen till rådet mot bakgrund av en framtida harmonisering av likvidationsreglerna och i vart fall före den 31 december 1999."

Artikel 17

Artikel 35 i direktiv 79/267/EEG och artikel 18 i direktiv 90/619/EEG skall utgå.

Kapitel 2

Artikel 18

Artikel 17 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 17

1. Hemlandet skall föreskriva att varje försäkringsföretag skapar tillräckliga försäkringstekniska

avsättningar, inklusive premiereserver, i förhållande till företagets hela verksamhet.

Storleken på dessa avsättningar skall bestämmas enligt de regler som fastställs i enlighet med följande principer:

- A. i) Storleken på de tekniska livförsäkringsavsättningarna skall beräknas efter en tillräckligt försiktig prospektiv försäkringsmatematisk metod med beaktande av alla åtaganden för framtiden såsom dessa framgår av försäkringsvillkoren för varje gällande avtal, inbegripet
- alla garanterade förmåner inklusive garanterade återköpsvärden,
 - återbäringsbelopp som försäkringstagarna, kollektivt eller individuellt, är berättigade till oavsett hur denna återbärning benämns och oavsett om den är förvärvad, deklarerad eller tilldelad,
 - alla optioner försäkringstagarna har rätt till enligt avtalsvillkoren,
 - omkostnader inklusive provisioner,
- med hänsyn till framtida premieintäkter.
- ii) En retrospektiv metod är tillåten, om det kan visas att därmed beräknade tekniska avsättningar inte blir lägre än enligt en tillräckligt försiktig prospektiv beräkning eller om en prospektiv metod inte är tillämplig för den berörda avtalstypen.
- iii) En försiktig beräkning är inte liktydlig med en beräkning på grundval av de värden som anses mest sannolika, utan skall innehålla en tillräcklig marginal för ogynnsamma avvikelser från de relevanta faktorerna.
- iv) Metoden vid beräkning av de tekniska avsättningarna skall inte bara vara försiktig i sig, utan måste vara det även med beaktande av den metod som används vid värdering av de tillgångar som svarar mot dessa avsättningar.
- v) Tekniska avsättningar skall beräknas separat för varje avtal. Lämpliga approximeringar eller genomsnittsbaserade beräkningar tillåts emellertid när det är troligt att de ger ungefär samma resultat som individuella beräkningar. Principen om separat beräkning får inte på något sätt hindra skapandet av ytterligare avsättningar för allmänna risker som inte är individualiserade.
- vi) Om ett avtals beräknade återköpsvärde är garanterat skall de beräknade premiereserverna

för avtalet vid varje tidpunkt vara minst så stora som det garanterade värdet vid samma tid.

- B. Den räntesats som skall användas skall väljas med försiktighet. Den skall bestämmas enligt de regler som fastställs av den behöriga myndigheten i hemlandet med tillämpning av följande principer:
- a) För alla avtal skall den behöriga myndigheten i företagets hemland fastställa en eller flera maximiräntesatser, varvid följande regler skall tillämpas:
- i) Om avtal innehåller en garanterad räntesats skall den behöriga myndigheten i hemlandet fastställa en enda maximiräntesats. Denna räntesats får variera beroende på i vilken valuta kontraktet har upprättats, under förutsättning att den inte överstiger 60 % av räntesatsen på statsobligationer i den valuta avtalet upprättats. I det fall avtalet upprättats i ecu, skall denna gräns bestämmas i förhållande till de lån i ecu som gemenskapens institutioner har upptagit.
- Om en medlemsstat, till följd av andra meningens i föregående stycke, beslutar att fastställa en maximiräntesats för avtal upprättade i en annan medlemsstats valuta, skall den först tillfråga den behöriga myndigheten i den medlemsstat i vars valuta avtalet har upprättats.
- ii) Om ett företags tillgångar inte värderats till inköpspriset får en medlemsstat dock kräva att en eller flera maximiräntesatser beräknas med beaktande av avkastningen på de motsvarande tillgångar företaget vid tillfället har, med avdrag för en försiktighetsmarginal och, i synnerhet i fråga om avtal med periodisk premie, dessutom med beaktande av den förväntade avkastningen på framtida tillgångar. Försiktighetsmarginalen och den eller de maximiräntesatser som tillämpas på den beräknade avkastningen på framtida tillgångar skall fastställas av den behöriga myndigheten i hemlandet.
- b) Fastställandet av en maximiräntesats innebär inte att ett företag är skyldigt att tillämpa en räntesats som är så hög.
- c) Hemlandet kan besluta att inte tillämpa punkt a för följande avtalskategorier:
- Fondförsäkringsavtal (unit-linked).
 - Försäkringsavtal med engångspremie för en tid av högst åtta år.

— Försäkringsavtal utan rätt till återbäring och livränteavtal utan återköpsvärde.

I de fall som avses i de sista två strecksatserna i första stycket kan genom försiktigt val av räntesats hänsyn tas till den valuta i vilken ett avtal upprättats och till däremot svarande tillgångar som företaget vid tillfället har och, om företagens tillgångar tas upp till marknadsvärde, den förväntade avkastningen på framtida tillgångar.

Den räntesats som används får inte i något fall vara högre än den avkastning som beräknats på tillgångarna i enlighet med de redovisningsregler som gäller i hemlandet, minskad med lämpligt avdrag.

- d) Medlemsstaten skall kräva att ett företag i sin redovisning gör avsättning för att täcka ränteåtaganden gentemot försäkringstagare om den nuvarande eller förväntade avkastningen på företagens tillgångar inte är tillräcklig för att täcka sådana åtaganden.
- e) Kommissionen och medlemsstaternas behöriga myndigheter som så begär skall underrättas om de maximiräntesatser som fastställs enligt a.
- C. De statistiska beräkningselementen och antagandena om omkostnader skall väljas med försiktighet och med beaktande av i vilken stat åtagandet gjorts, vilket slags försäkring det är frågan om och de förvaltningskostnader och provisioner som kan förväntas.
- D. I fråga om försäkringar med rätt till återbäring får i den metod som används för beräkning av tekniska avsättningar hänsyn tas, antingen implicit eller explicit, till framtida återbäringar av varje slag i överensstämmelse med övriga antaganden om den framtida utvecklingen samt den nuvarande metoden för fördelning av återbäring.
- E. Reservering för framtida omkostnader får göras implicit, t.ex. genom att framtida premier beräknas med avdrag för förvaltningskostnader. Den sammanlagda reserveringen, antingen explicit eller implicit, får dock inte vara mindre än vad resultatet av en försiktig bedömning av framtida utgifter skulle ge.
- F. Metoden för beräkning av tekniska avsättningar får inte ändras från år till år på grund av godtyckliga förändringar av metoden eller beräkningsgrunderna och skall vara utformad så att återbäringsmedlen fördelas på ett skäligt sätt under försäkringsavtalens löptid.
2. Försäkringsföretag skall ge allmänheten tillgång till uppgifter om de grunder och metoder som används vid

beräkning av de tekniska avsättningarna, inklusive avsättningar för återbäring.

3. Hemlandet skall kräva av varje försäkringsföretag att de tekniska avsättningarna för dess samlade verksamhet täcks av motsvarande tillgångar i enlighet med artikel 24 i direktiv 92/96/EEG. I fråga om verksamhet som utövas inom gemenskapen måste dessa tillgångar finnas där. Medlemsstaterna får inte kräva att försäkringsföretagen har sina tillgångar i en viss bestämd medlemsstat. Hemlandet får dock medge lätnader i föreskrifterna om var tillgångarna skall finnas.

4. Om hemlandet medger att de försäkringstekniska avsättningarna får täckas av fordringar hos återförsäkringsgivare skall de fastställa den tillåtna procentsatsen. Medlemsstaten får i sådant fall inte framställa krav på var de tillgångar som motsvarar dessa fordringar skall vara lokaliserade."

Artikel 19

Premien för nya försäkringar skall utifrån rimliga försäkringsmatematiska antaganden vara tillräcklig för att försäkringsföretaget skall kunna uppfylla alla sina åtaganden och i synnerhet för att kunna skapa tillräckliga försäkringstekniska avsättningar.

Vid denna bedömning får hänsyn tas till alla delar av ett försäkringsföretags ekonomiska situation. Dock får andra medel än premier och därav härrörande avkastning inte systematiskt och permanent unyttjas på ett sådant sätt att det på lång sikt kan äventyra företagens soliditet.

Artikel 20

De tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna skall vara uppbyggda med hänsyn till arten av den verksamhet som företaget bedriver så att dess investeringar, vilka skall vara diversifierade och ha lämplig spridning, tryggar säkerhet, avkastning och likviditet.

Artikel 21

1. Hemlandet får inte godkänna att försäkringsföretag täcker sina tekniska avsättningar med andra slag av tillgångar än följande:

A. Investeringar

- a) Skuldförbindelser, obligationer och andra penning- och kapitalmarknadsinstrument,

- b) utlåning,
- c) aktier och andra andelar med rörlig avkastning,
- d) andelar i företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper och andra investeringsfonder,
- e) mark, byggnader och rättigheter i fast egendom.

B. Fordringar

- f) fordringar på återförsäkrare, inklusive återförsäkrarens del av de tekniska avsättningarna,
- g) depositioner och andra fordringar på försäkringsföretag som avgivit återförsäkring,
- h) fordringar på försäkringstagare och förmedlare som härrör från verksamhet med direkt försäkring och återförsäkring,
- i) livförsäkringslån,
- j) utestående skatteåterbärningar,
- k) fordringar på garantifonder.

C. Övrigt

- l) andra materiella anläggningstillgångar än mark och byggnader, värderade efter en betryggande avskrivningsplan,
- m) kassa och banktillgodohavanden i kreditinstitut och andra organ med tillstånd att motta insättningar,
- n) förutbetalda anskaffningskostnader,
- o) upplupna räntor och hyror samt andra upplupna inkomster och förskottsbetalningar,
- p) återgångsrättigheter vid upplåtelse av fast egendom (reversionary interests).

När det gäller de försäkringsgivare som uppträder under beteckningen Lloyd's skall bland tillgångsslagen också ingå garantier och rembursur utfärdade av kreditinstitut enligt definitionen i direktiv 77/780/EEG¹ eller av försäkringsföretag samt verifierbara belopp som härrör från livförsäkringsavtal i den utsträckning de ingår i fonder som tillhör medlemmarna.

¹ Rådets första direktiv 77/780/EEG av den 12 december 1977 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (EGT nr L 322, 17.12.1977, s. 30). Direktivet senast ändrat genom direktiv 89/646/EEG (EGT nr L 386, 30.12.1989, s. 1).

Det faktum att en tillgångspost eller ett tillgångsslag medtagits i första stycket skall inte innebära att alla former av tillgångar automatiskt godkänns som täckning för tekniska avsättningar. Hemlandet skall fastställa mer detaljerade regler med villkor för användningen av godtagbara tillgångar. I samband med detta kan hemlandet komma att kräva materiella säkerheter eller garantier, särskilt i fråga om fordringar på återförsäkrare.

Då hemlandet fastställer och tillämpar dessa regler skall den särskilt se till att följande principer iaktas:

- i) Tillgångar som motsvarar tekniska avsättningar skall värderas exklusive varje skuld som härrör ur förvärvet.
- ii) Alla tillgångar skall värderas på ett betryggande sätt med hänsyn till risken för att de inte kan realiseras. I synnerhet får andra materiella anläggningstillgångar än mark och byggnader endast godkännas som täckning för tekniska avsättningar om de är värderade enligt en betryggande avskrivningsplan.
- iii) Lån — oavsett om de ges till företag, stater eller internationella organisationer, lokala eller regionala myndigheter eller till fysiska personer — får endast godkännas som täckning för tekniska avsättningar om det finns tillräckliga garantier för deras säkerhet, oavsett om garantierna är grundade på låntagarens betalningsförmåga, pantförskrivning, bankgarantier, garantier som lämnats av försäkringsföretag eller andra former av säkerhet.
- iv) Derivatinstrument, såsom optioner, standardiserade terminsavtal (futures) och svappar med anknytning till tillgångar som motsvarar tekniska avsättningar får användas i den utsträckning som de bidrar till att minska investeringsriskerna eller underlättar en effektiv portföljförvaltning. De måste värderas försiktigt och får beaktas vid värderingen av de underliggande tillgångarna.
- v) Överlåtbara värdepapper som inte omsätts på någon reglerad marknad får tillåtas som täckning för tekniska avsättningar endast om de är kortfristigt realiserbara eller utgörs av ägarandelar i kreditinstitut eller försäkringsföretag i den utsträckning som är tillåten enligt artikel 8 i direktiv 79/267/EEG, eller i investeringsföretag etablerade i en medlemsstat.
- vi) Lån till och fordringar hos tredje part får endast godkännas som täckning för tekniska avsättningar efter avdrag för samtliga eventuella skulder till samma tredje part.

- vii) Värdet av lån och fordringar som godkänns som täckning för tekniska avsättningar måste beräknas med försiktighet med vederbörlig hänsyn till risken för att de inte kan realiseras. I synnerhet får lån till försäkringstagare och förmedlare i samband med direkta försäkringstransaktioner och återförsäkringstransaktioner endast godkännas om de inte har varit förfallna till betalning längre tid än tre månader.
- viii) Om bland tillgångarna ingår någon investering i ett dotterföretag som helt eller delvis förvaltar försäkringsföretagets investeringar för dess räkning, skall hemlandet vid tillämpningen av de regler och principer som fastställs i denna artikel beakta de underliggande tillgångar som innehas av dotterföretaget. Hemlandet kan behandla andra dotterföretags tillgångar på samma sätt.
- ix) Förutbetalda anskaffningskostnader får godkännas som täckning för tekniska avsättningar endast i den utsträckning som detta är förenligt med beräkningen av premiereserven.

2. Utan hinder av punkt 1 får hemlandet i undantagsfall, om ett försäkringsföretag begär det och med beaktande av artikel 20, genom ett vederbörligen motiverat beslut tillfälligt acceptera andra kategorier av tillgångar som täckning för tekniska avsättningar.

Artikel 22

1. I fråga om tillgångar som motsvarar tekniska avsättningar skall hemlandet föreskriva att varje försäkringsföretag högst får investera följande:

- a) 10 % av sina sammanlagda tekniska bruttoavsättningar i en tomt eller en byggnad, eller i en grupp tomter eller byggnader som är belägna så nära varandra att de faktiskt bör betraktas som en investering.
- b) 5 % av sina sammanlagda tekniska bruttoavsättningar i aktier och andra överlåtbara värdepapper som kan jämföras med aktier, obligationer, skuldförbindelser och andra penning- och kapitalmarknadsinstrument från samma företag eller i lån till samma låntagare, allt sammantaget, dock med undantag av lån till en statlig, regional eller lokal myndighet eller till en internationell organisation i vilken en eller flera medlemsstater är medlemmar. Denna gräns får höjas till 10 % om högst

40 % av företagets tekniska bruttoavsättningar investeras i lån eller värdepapper, varvid mer än 5 % av företagets tillgångar investeras hos var och en av låntagarna och utgivarna.

- c) 5 % av sina sammanlagda tekniska bruttoavsättningar i lån utan säkerhet, varav 1 % för varje enskilt lån utan säkerhet, med undantag av lån till kreditinstitut, försäkringsföretag — i den utsträckning detta är förenligt med artikel 8 i direktiv 79/267/EEG — och investeringsföretag som är etablerade i en medlemsstat. Gränserna får höjas till 8 % respektive 2 % genom beslut från fall till fall av den behöriga myndigheten i hemlandet.
- d) 3 % av sina sammanlagda tekniska bruttoavsättningar i kontanta medel.
- e) 10 % av sina sammanlagda tekniska bruttoavsättningar i aktier, andra värdepapper som kan jämföras med aktier och skuldförbindelser som inte omsätts på någon reglerad marknad.

2. Det faktum att någon gräns inte anges i punkt 1 för någon viss kategori av investeringar innebär inte att tillgångar av denna kategori skulle kunna godkännas som täckning för tekniska avsättningar i obegränsad utsträckning. Hemlandet skall fastställa närmare bestämmelser med villkor för användningen av godtagbara tillgångar. Den skall särskilt sörja för att följande principer iakttas då dessa regler fastställs och tillämpas:

- i) Tillgångarna som motsvarar de tekniska avsättningarna skall vara diversifierade och ha en sådan spridning att frihet från ett alltför stort beroende av något särskilt slag av tillgångar eller någon särskild investering eller marknad säkerställs.
- ii) Investeringar som på grund av tillgångens art eller utställarens soliditet innebär en hög risknivå skall begränsas till en betryggande nivå.
- iii) Vid begränsningar av vissa kategorier av tillgångar skall hänsyn tas till hur återförsäkring behandlats vid beräkningen av de tekniska avsättningarna.
- iv) Om bland tillgångarna ingår någon investering i ett dotterföretag som helt eller delvis förvaltar försäkringsföretagets investeringar för dess räkning, skall hemlandet vid tillämpningen av de regler och principer som fastställs i denna artikel beakta de underliggande tillgångar som innehas av dotterföretaget. Hemlandet får behandla andra dotterföretags tillgångar på samma sätt.

v) Av de tillgångar som täcker de tekniska avsättningarna skall den procentuella andel som utgörs av icke likvida investeringar hållas på en betryggande nivå.

vi) Om bland företagets tillgångar ingår lån till, eller skuldebrev som utfärdats av, vissa kreditinstitut får hemlandet vid tillämpningen av de regler och principer som fastslås i denna artikel beakta de underliggande tillgångar som dessa kreditinstitut innehar. Detta får dock endast ske om kreditinstitutet har sitt huvudkontor i en medlemsstat, är helägt av denna medlemsstat och/eller lokala myndigheter i denna stat och dess verksamhet, enligt dess stiftelseurkund och bolagsordning, består i att förmedla lån till staten eller lokala myndigheter eller lån som garanteras av dessa eller lån till organ som har nära samband med staten eller med lokala myndigheter.

3. I samband med de närmare bestämmelserna med villkor för användningen av godtagbara tillgångar skall medlemsstaten tillämpa större restriktivitet i fråga om

- lån utan bankgaranti, garanti från försäkringsföretag, säkerhet mot inteckning eller annan form av säkerhet, jämfört med lån med sådan säkerhet,
- fondföretag som inte är samordnade enligt direktiv 85/611/EEG¹ och andra investeringsfonder, jämfört med fondföretag som är samordnade enligt det nämnda direktivet,
- värdepapper som inte omsätts på någon reglerad marknad, jämfört med värdepapper som omsätts på en sådan marknad,
- obligationer, skuldförbindelser och andra penning- och kapitalmarknadsinstrument som inte utfärdats av stater, lokala eller regionala myndigheter eller företag i zon A, enligt definitionen i direktiv 89/647/EEG², eller som utfärdats av internationella organisationer till vilka inte minst en medlemsstat i gemenskapen är ansluten, jämfört med samma slag av finansiella instrument som utfärdats av de ovan nämnda organen.

4. Medlemsstaterna får höja den gräns som fastställs i punkt 1 b till 40 % i fråga om vissa skuldförbindelser som

utfärdats av ett kreditinstitut med huvudkontor inom gemenskapen som enligt lag står under särskild offentlig tillsyn i syfte att skydda innehavarna av sådana skuldförbindelser. Särskilt skall de belopp, som härrör från de utfärdade skuldförbindelserna, enligt lag investeras i tillgångar som, under hela giltighetstiden för skuldförbindelserna, kan täcka fordringar som har samband med dessa och som, i händelse av utställarens betalningsoförmåga, prioriteras för återbetalning av kapital och upplupen ränta.

5. Medlemsstaterna får inte föreskriva att försäkringsföretag skall investera i vissa slag av tillgångar.

6. Utan hinder av punkt 1 får hemlandet i undantagsfall, om ett försäkringsföretag begär det och med beaktande av artikel 20, genom ett vederbörligen motiverat beslut tillfälligt acceptera undantag från reglerna i punkt 1 a — 1 e.

Artikel 23

1. I de fall då förmånerna enligt ett försäkringsavtal är direkt knutna till värdet av andelar i ett fondföretag eller till värdet av tillgångar som ingår i en intern fond som ägs av ett försäkringsföretag, vanligen uppdelad på andelar, skall de tekniska avsättningarna avseende förmånerna så nära som möjligt motsvaras av dessa andelar eller, i de fall där uppdelning på andelar inte har skett, av dessa tillgångar.

2. I de fall då förmånerna enligt ett försäkringsavtal är direkt knutna till ett aktieindex eller till något annat referensvärde än de som avses i punkt 1, skall de tekniska avsättningarna för sådana förmåner så nära som möjligt motsvaras antingen av de andelar som anses motsvara referensvärdet eller, i det fall uppdelning på andelar inte har skett, av tillgångar med tillräcklig säkerhet och omsättningsbarhet vilka så nära som möjligt motsvarar de tillgångar på vilka referensvärdet är baserat.

3. Artiklarna 20 och 22 skall inte tillämpas på tillgångar som innehåser för att svara mot förpliktelser som är direkt knutna till sådana förmåner som avses i punkterna 1 och 2. Hänvisningar till de tekniska avsättningar som nämns i artikel 22 skall avse tekniska avsättningar med undantag för sådana som avser denna typ av förpliktelser.

4. I fall förmåner som avses i punkterna 1 och 2 innefattar en garanterad avkastning på investeringen eller någon annan garanterad förmån, skall motsvarande ytterligare

¹ Rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EGT nr L 375, 31.12.1985, s. 3). Direktivet ändrat genom direktiv 88/220/EEG (EGT nr L 100, 19.4.1988, s. 31).

² Rådets direktiv 89/647/EEG av den 18 december 1989 om kapitaltäckningsgrad för kreditinstitut (EGT nr L 386, 30.12.1989, s. 14).

tekniska avsättningar omfattas av reglerna i artiklarna 20, 21 och 22.

Artikel 24

1. Vid tillämpning av artikel 17.3 och artikel 28 i direktiv 79/267/EEG skall medlemsstaterna följa bilaga 1 till detta direktiv i fråga om matchningsregler.

2. Denna artikel skall inte tillämpas på åtaganden som avses i artikel 23 i detta direktiv.

Artikel 25

Artikel 18 andra stycket punkt 1 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

*1. Av tillgångar i företaget som är fria från alla förutsebara förpliktelser, med avdrag för immateriella värden. Särskilt skall följande tillgångar ingå:

- Det inbetalda aktiekapitalet eller, när det gäller ett ömsesidigt försäkringsföretag, det faktiska garanti-kapitalet med tillägg för eventuella medlemskonton, förutsatt att samtliga följande kriterier uppfylls:
 - a) I stiftelseurkund och bolagsordning skall föreskrivas att betalningar från dessa konton till medlemmar endast får ske i den utsträckning detta inte medför att solvensmarginalen understiger den föreskrivna nivån eller, efter att företaget har upplösts, om samtliga andra skulder i företaget har lösts.
 - b) I stiftelseurkund och bolagsordning skall föreskrivas att, om sådana betalningar sker av annan anledning än att ett enskilt medlemskap skall upphöra, de behöriga myndigheterna skall underrättas minst en månad i förväg och under denna period kunna förbjuda utbetalningen.
 - c) De bestämmelser i stiftelseurkund och bolagsordning som har samband med dessa konton får endast ändras om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot ändringen, vilket dock inte påverkar tillämpningen av de kriterier som anges i punkterna a och b.
- Hälften av ännu inte inbetalt aktiekapital eller garantikapital, så snart den inbetalda delen av nämnda kapital uppgår till 25 %.
- Reserver (lagstadgade och fria) som inte motsvarar ingångna försäkringsförpliktelser.
- Balanserad vinst.

— Kumulativt preferensaktiekapital och förlagslånepital får ingå, men med högst 50 % av marginalen, varav högst 25 % får bestå av förlagslån eller kumulativa preferensaktier med fast löptid, om följande minimikrav är uppfyllda:

- a) För den händelse att försäkringsföretaget går i konkurs eller likvidation skall det finnas bindande avtal om att förlagslånepital och preferensaktiekapital skall ha prioritet efter alla övriga borgenärsfordringar och inte får betalas förrän alla vid tillfället utestående skulder har lösts.

För förlagslånepital gäller dessutom följande villkor:

- b) Endast helt inbetalda medel får beaktas.
- c) För förlagslån med fast löptid skall den ursprungliga löptiden vara minst fem år. Senast ett år före förfalldatum skall försäkringsföretaget till de behöriga myndigheterna för godkännande lämna en plan för hur solvensmarginalen skall kunna behållas på, eller ökas till, den föreskrivna nivån då lånet löper ut, under minst fem år före förfalldatum såvida inte den andel av solvensmarginalen som motsvaras av lånet gradvis har minskat. De behöriga myndigheterna får tillåta förtidsinlösen av sådana lån, om försäkringsföretaget ansöker om detta och förutsatt att dess solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.
- d) Lån utan fast löptid måste ha minst fem års uppsägning, med undantag av de fall då de inte längre kan anses ingå i solvensmarginalen eller då ett förhandsgodkännande från de behöriga myndigheterna särskilt krävs för förtidsinlösen. I det senare fallet skall försäkringsföretaget underrätta de behöriga myndigheterna senast sex månader före det datum då det avser att göra förtidsinlösen, och företaget skall därvid ange den faktiska och den föreskrivna solvensmarginalen, såväl före som efter återbetalningen. De behöriga myndigheterna får endast godkänna återbetalningen om försäkringsföretagets solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.

- e) I låneavtalet får inte ingå någon klausul om att skulden, under vissa särskilt angivna omständigheter utöver likvidation av försäkringsföretaget, kan komma att förfalla till betalning före de avtalade förfallodagarna.
 - f) Låneavtalet får endast ändras om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot den föreslagna ändringen.
- Upp till 50 % av solvensmarginalen får utgöras av summan av sådant förlagslånekapital som avses i föregående strecksats och värdepapper utan fast löptid och andra instrument, även andra kumulativa preferensaktier än sådana som avses i föregående strecksats, som uppfyller följande villkor:

- a) De får inte återbetalas på innehavarens initiativ eller utan den behöriga myndighetens förhandsgodkännande.
- b) Utställandeavtalet skall ge försäkringsföretaget möjlighet att uppskjuta räntebetalningar.
- c) Långivarens fordran på försäkringsföretaget skall i sin helhet ha förmånsrätt efter samtliga prioriterade borgenärer.
- d) Handlingarna vid utställandet av värdepappren måste innehålla bestämmelser om att lånekapital och obetalda räntor får användas till förlusttäckning och möjliggöra för försäkringsföretaget att fortsätta sin verksamhet.
- e) Endast helt inbetalda belopp får beaktas.*

Artikel 26

Senast tre år efter det att detta direktiv har börjat tillämpas skall kommissionen lämna en rapport till Försäkringskommittén om behovet av ytterligare harmonisering i fråga om solvensmarginalen.

Artikel 27

Artikel 21 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

*Artikel 21

1. Medlemsstaterna får inte fastställa några regler för valet av tillgångar som inte ingår i de tekniska avsättningar som avses i artikel 17.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 17.3, artikel 24.1 — 24.3 och artikel 24.5 samt artikel 26.1 andra stycket, får medlemsstaterna inte begränsa försäkringsföretagets fria förfogande över de tillgångar, vare sig de är fast eller lös egendom, som ingår i auktoriserade försäkringsföretags tillgångar.

3. Bestämmelserna i punkterna 1 och 2 skall inte utgöra hinder för sådana åtgärder som medlemsstaterna är berättigade att vidta i egenskap av ägare till eller delägare i försäkringsföretag, förutsatt att de försäkrades intressen tillgodoses.*

Kapitel 3

Artikel 28

Medlemsstaten för åtagandet får inte hindra en försäkringstagare från att teckna ett avtal med ett försäkringsföretag som auktoriserats på de villkor som anges i artikel 6 i direktiv 79/267/EEG om detta avtal inte strider mot rättsreglerna till skydd för det allmänna bästa i medlemsstaten för åtagandet.

Artikel 29

Medlemsstaterna får inte anta bestämmelser med krav på förhandsgodkännande eller löpande anmälan av allmänna och särskilda försäkringsvillkor, premietariffer, tekniska grunder för beräkning av premietariffer och tekniska avsättningar eller formulär och andra tryckta handlingar för användning i mellanhavanden med försäkringstagarna.

Utän hinder av första stycket och i uteslutande syfte att kontrollera efterlevnaden av nationella bestämmelser rörande försäkringsmatematiska principer, får hemlandet föreskriva regelmässig underrättelse om de tekniska grunderna för premieberäkning och beräkning av tekniska avsättningar. Detta krav är inte en förutsättning för att företaget skall få bedriva sin verksamhet.

Senast fem år efter det att detta direktiv börjat tillämpas skall kommissionen till rådet överlämna en rapport om genomförandet av bestämmelserna.

Artikel 30

1. I artikel 15.1 första stycket i direktiv 90/619/EEG skall orden "i något av de fall som avses i avdelning III" utgå.

2. Artikel 15.2 i direktiv 90/619/EEG, skall ersättas med följande:

"2. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa punkt 1 på avtal med en giltighetstid om sex månader eller mindre och inte heller i fall då försäkringstagaren, på grund av sin ställning eller på grund av de omständigheter under vilka avtalet ingåtts, är i behov av detta särskilda skydd. Medlemsstaterna skall i sina regler särskilt ange i vilka fall punkt 1 inte skall tillämpas."

Artikel 31

1. Innan ett försäkringsavtal ingås skall minst den information som förtecknats i punkt A i bilaga 2 lämnas till försäkringstagaren.

2. Försäkringstagaren skall under hela avtalstiden hållas informerad om ändringar ifråga om information förtecknad i punkt B i bilaga 2.

3. Den medlemsstat i vilken åtagandet gjorts, kan kräva av försäkringsföretagen att de lämnar information utöver den som förtecknats i bilaga 2 endast om det är nödvändigt för att försäkringstagaren rätt skall förstå de väsentliga delarna av åtagandet.

4. Närmare regler för genomförandet av denna artikel och bilaga 2 skall fastställas av den medlemsstat där åtagandet har gjorts.

AVSNITT IV

BESTÄMMELSER BETRÄFFANDE ETABLERINGSFRIHET OCH FRIHET ATT TILLHANDAHÅLLA TJÄNSTER

Artikel 32

Artikel 10 i direktiv 79/267/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 10

1. Ett försäkringsföretag som önskar etablera en filial inom en annan medlemsstats territorium skall underrätta hemlandets behöriga myndigheter därom.

2. Medlemsstaterna skall föreskriva skyldighet för varje försäkringsföretag som önskar etablera en filial i en annan medlemsstats territorium till underrättelse enligt punkt 1 samt att lämna uppgifter om följande:

a) Den medlemsstat inom vars territorium etableringen avses ske.

b) En verksamhetsplan som bl.a. anger filialens tilltänkta affärsverksamhet och organisationsstruktur.

c) Den adress i filialstaten där handlingar skall finnas tillgängliga och till vilken handlingar kan sändas och som också skall vara den adress till vilken samtliga meddelanden till det befullmäktigade ombudet skall sändas.

d) Namn på filialens befullmäktigade ombud; denne skall ha tillräckliga befogenheter för att ingå rättshandlingar som binder företaget i förhållande till tredje part och för att företräda det inför myndigheter och domstolar i filialstaten. Vad gäller Lloyd's får i händelse av tvist i filialstaten på grund av ingångna förpliktelser de försäkrade inte behandlas mindre gynnsamt än om tvisten hade förts mot företag av sedvanligt slag. Ombudet skall därför ha sådana befogenheter att talan skall kunna väckas mot honom och att han skall kunna ingå bindande rättshandlingar för försäkringsgivarna i Lloyd's.

3. I andra fall än då de behöriga myndigheterna i hemlandet har anledning att ifrågasätta försäkringsföretagets anseende, administrativa struktur eller finansiella situation eller hyser tvivel om företagsledningens eller det befullmäktigade ombudets personliga lämplighet och yrkesmässiga kvalifikationer och erfarenheter i samband med den planerade verksamheten, skall de inom tre månader från mottagandet av underrättelse enligt punkt 2 översända den erhållna informationen till filialstatens behöriga myndighet och underrätta det berörda företaget om detta.

De behöriga myndigheterna i hemlandet skall även intyga att försäkringsföretaget har en minsta solvensmarginal, beräknad enligt artiklarna 19 och 20.

I fall då de behöriga myndigheterna i hemlandet vägrar att sända den i punkt 2 omnämnda informationen till de behöriga myndigheterna i filialstaten skall skälen härför lämnas till det berörda företaget inom tre månader från det att fullständig information föreligger. En vägran eller underlåtenhet att överlämna information skall kunna bli föremål för domstolsprövning i hemlandet.

4. Innan ett försäkringsföretags filial inleder sin verksamhet skall de behöriga myndigheterna i filialstaten inom två månader från det att de mottagit underrättelse enligt punkt 3 i tillämpliga fall underrätta den behöriga myndigheten i hemlandet om de villkor som, med hänsyn till det allmänna bästa, gäller för verksamhet i filialstaten.

5. Efter underrättelse från de behöriga myndigheterna i filialstaten eller, sedan den frist som avses i punkt 4 löpt ut utan att någon underrättelse mottagits, får filialen etableras och inleda sin verksamhet.

6. Om förändring sker i något av de avseenden som uppgivits enligt punkt 2 b — 2 d skall försäkringsföretaget lämna skriftligt besked till de behöriga myndigheterna i hemlandet och i filialstaten minst en månad innan ändringen företas så att de behöriga myndigheterna i hemlandet och i filialstaten kan fullgöra sina uppgifter enligt punkterna 3 och 4."

Artikel 33

Artikel 11 i direktiv 79/267/EEG skall utgå.

Artikel 34

Artikel 11 i direktiv 90/619/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 11

Ett företag som första gången önskar utnyttja rätten, inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster, driva verksamhet i en eller fler medlemsstater skall dessförinnan anmäla detta till de behöriga myndigheterna i hemlandet och därvid ange vilka slag av åtaganden det avser att försäkra."

Artikel 35

Artikel 14 i direktiv 90/619/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 14

1. Inom en månad efter den anmälan som avses i artikel 11 skall de behöriga myndigheterna i hemlandet till den eller de medlemsstater inom vilkas territorier företaget avser att driva verksamhet inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster överlämna följande:

- Ett intyg om att företaget har en minsta solvensmarginal, beräknad enligt artiklarna 19 och 20 i direktiv 79/267/EEG.
- De försäkringsklasser företaget har auktoriserats att erbjuda.
- De slag av åtaganden som företaget avser att försäkra i den medlemsstat där tjänsterna utförs.

De skall samtidigt underrätta det berörda företaget om detta.

2. I fall då de behöriga myndigheterna i hemlandet inte överlämnar i punkt 1 omnämnd information inom fastställd tid skall de inom samma tidsperiod meddela skälen för sin vägran till företaget. En vägran skall kunna bli föremål för domstolsprövning i hemlandet.

3. Företaget får påbörja verksamheten det datum då det enligt intyg mottog den i punkt 1 första stycket omnämnda informationen."

Artikel 36

Artikel 17 i direktiv 90/619/EEG skall ersättas med följande:

"Artikel 17

Varje ändring som ett företag avser att göra av de uppgifter som avses i artikel 11 skall följa det förfarande som föreskrivs i artiklarna 11 och 14."

Artikel 37

Artiklarna 10, 12, 13, 16, 22 och 24 i direktiv 90/619/EEG skall utgå.

Artikel 38

De behöriga myndigheterna i filialstaten eller i den medlemsstat där tjänsterna utförs får föreskriva att de upplysningar de enligt detta direktiv har rätt att begära beträffande den verksamhet som försäkringsföretag bedriver inom deras territorier skall lämnas på det officiella språket, eller de officiella språken, i den berörda medlemsstaten.

Artikel 39

1. Artikel 19 i direktiv 90/619/EEG skall utgå.

2. Filialstaten eller den medlemsstat där tjänsterna utförs får inte anta bestämmelser om krav på förhandsgodkännande eller löpande redovisning av allmänna och särskilda försäkringsvillkor, premietariffer, tekniska grunder för premieberäkning och beräkning av tekniska avsättningar, eller av formulär och andra tryckta handlingar för användning i mellanhavanden med försäkringstagarna. För att kontrollera överensstämmelsen med nationell lagstiftning rörande försäkringsavtal får de av företag som avser att bedriva försäkringsverksamhet inom dess territorium med stöd av etableringsfriheten eller inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster, endast i enstaka fall kräva redovisning av

dess villkor och andra tryckta handlingar. Detta krav får inte utgöra en förutsättning för att företaget skall få bedriva verksamhet.

Artikel 40

1. Artikel 20 i direktiv 90/619/EEG skall utgå.

2. Varje företag som utövar verksamhet med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster skall till de behöriga myndigheterna i filialstaten och/eller i den medlemsstat där tjänsterna utförs överlämna alla handlingar som begärs från företaget vid tillämpning av denna artikel, i den utsträckning även företag med huvudkontor i dessa medlemsstater har sådana skyldigheter.

3. Om de behöriga myndigheterna i en medlemsstat konstaterar att ett företag som har filial där, eller utövar verksamhet med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster inom statens territorium, inte följer de rättsregler det omfattas av i denna stat, skall myndigheterna anmoda företaget att vidta rättelse.

4. Om företaget i fråga underlåter att vidta de begärda åtgärderna, skall de behöriga myndigheterna i medlemsstaten i fråga underrätta de behöriga myndigheterna i hemlandet om detta. Dessa skall snarast vidta alla åtgärder som behövs för att företaget skall åstadkomma rättelse av missförhållandet. De behöriga myndigheterna i medlemsstaten i fråga skall underrättas om arten av sådana åtgärder.

5. Om företaget fortsätter att överträda rättsregler som gäller i medlemsstaten i fråga, trots de åtgärder som hemlandet vidtagit eller till följd av att dessa åtgärder har visat sig otillräckliga eller inte har vidtagits i den medlemsstat det gäller, får denna medlemsstat, efter att ha underrättat de behöriga myndigheterna i hemlandet, vidta de åtgärder som behövs för att hindra eller ingripa mot fortsatta överträdelser, däribland, om det oundgängligen krävs, förbud för företaget att ingå ytterligare försäkringsavtal inom dess territorium. Medlemsstaterna skall se till att delgivning kan ske inom deras territorier av sådana rättsliga handlingar som är nödvändiga för dessa åtgärder mot försäkringsföretag.

6. Punkterna 3 — 5 skall inte inverka på de berörda medlemsstaternas extraordinära befogenheter att vidta lämpliga åtgärder för att förhindra eller bestraffa oegentligheter inom deras territorier. Detta innebär också möjlighet att förhindra att försäkringsföretag ingår nya försäkringsavtal inom berörda staters territorium.

7. Punkterna 3 — 5 skall inte inverka på medlemsstaternas rätt att ingripa mot överträdelser som begåtts inom deras territorier.

8. Om det företag som har begått överträdelsen har ett driftsställe eller innehar egendom i den berörda medlemsstaten får de behöriga myndigheterna i den staten enligt nationell lagstiftning tillämpa de administrativa påföljder i form av tvångsmedel mot driftsstället eller egendomen som är föreskrivna för överträdelsen.

9. Varje åtgärd som vidtas enligt punkterna 4 — 8 och som innefattar ingripande mot eller begränsningar i utövandet av försäkringsverksamheten skall vara välgrundad och meddelas det berörda företaget.

10. Vartannat år skall kommissionen till Försäkringskommittén överlämna en rapport med en sammanställning av det antal och de olika typer av fall i varje medlemsstat där tillstånd förvägrats enligt artikel 10 i direktiv 79/267/EEG eller artikel 14 i direktiv 90/619/EEG, efter ändring genom detta direktiv, eller där åtgärder vidtagits enligt punkt 5. Medlemsstaterna skall samarbeta med kommissionen genom att förse den med den information som krävs för rapporten.

Artikel 41

Detta direktiv medför inte något hinder för försäkringsföretag med huvudkontor i andra medlemsstater att med alla tillgängliga medel marknadsföra sina tjänster i filialstaten eller i den medlemsstat där tjänsterna utförs, med iakttagande av eventuella regler för formen och innehållet i sådan marknadsföring som antagits till skydd för det allmänna bästa.

Artikel 42

1. Artikel 21 i direktiv 90/619/EEG skall utgå.

2. Om ett försäkringsföretag träder i likvidation skall de förpliktelser som följer av avtal som tecknats genom en filial eller inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster inte behandlas annorlunda än de förpliktelser som följer av företagets övriga försäkringsavtal utan hänsyn till de försäkrades och förmånstagarnas nationalitet.

Artikel 43

1. Artikel 23 i direktiv 90/619/EEG skall utgå.

2. Varje försäkringsföretag skall, uppdelat på verksamhet som bedrivs med stöd av etableringsfriheten och verksamhet som bedrivs inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster, underrätta den behöriga myndigheten i sitt hemland om

premiebelopp, utan avdrag för återförsäkring, angivna per medlemsstat och för varje försäkringsklass, I — IX, såsom de definierats i bilagan till direktiv 79/267/EEG.

Den behöriga myndigheten i hemlandet skall inom rimlig tid vidarebefordra en sammanställning av dessa uppgifter till varje berörd medlemsstats behöriga myndighet, som begär detta.

Artikel 44

1. Artikel 25 i direktiv 90/619/EEG skall utgå.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av senare harmonisering skall, beträffande alla försäkringsavtal, uttag av indirekta skatter och skattelikhande avgifter på försäkringspremier kunna ske endast i den medlemsstat där ett åtagande gjorts, i den betydelse som anges i artikel 2 e i direktiv 90/619/EEG och även, såvitt avser Spanien, uttag av sådana tilläggsavgifter som i lag föreskrivs till förmån för det spanska "Consortio de compensación de seguros" för uppfyllandet av dess uppgifter i samband med ersättande för förluster som uppkommer vid extraordinära händelser i den medlemsstaten.

Den lag som enligt artikel 4 i direktiv 90/619/EEG är tillämplig på avtalet skall inte inverka på den tillämpliga ordningen för skatter och avgifter.

I avvaktan på kommande harmonisering skall varje medlemsstat, med avseende på de företag som gör åtaganden inom dess territorium, tillämpa egna nationella bestämmelser såvitt gäller åtgärder för att säkerställa uppbörd av sådana indirekta skatter och skattelikhande avgifter som skall betalas i enlighet med första stycket.

AVSNITT V

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Artikel 45

Medlemsstaterna får medge försäkringsföretag med huvudkontor inom deras territorier och för vilka värdet av byggnader och mark, som används för täckning av deras tekniska avsättningar, vid anmälan av detta direktiv överstiger den i artikel 22.1 a fastställda procentsatsen, en övergångstid som skall vara avslutad senast den 31 december 1998 för att följa den bestämmelsen.

Artikel 46

1. Artikel 26 i direktiv 90/619/EEG skall utgå.

2. Spanien och Portugal får till och med den 31 december 1995, och Grekland till och med den 31 december 1998,

tillämpa följande övergångsförfarande med avseende på avtal där någon av nämnda medlemsstater är den medlemsstat där åtagandet görs:

- a) Med avsteg från artikel 8.3 i direktiv 79/267/EEG och från artiklarna 29 och 39 i det här direktivet, får de behöriga myndigheterna i dessa medlemsstater föreskriva att allmänna och särskilda villkor i försäkringsavtal skall meddelas dem, innan de får tillämpas.
- b) Storleken på de tekniska avsättningar som gäller sådana avtal skall fastställas under överinseende av den berörda medlemsstaten enligt statens egna regler eller, om sådana saknas, enligt de förfaranden som fastställts i den staten enligt detta direktiv. Medlemsstaten i fråga skall enligt de regler och den praxis den antagit enligt detta direktiv övervaka att dessa tekniska avsättningar motsvaras av likvärdiga och matchade tillgångar samt lokaliseringen av dessa.

AVSNITT VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 47

Följande tekniska anpassningar av direktiv 79/267/EEG och direktiv 90/619/EEG samt av detta direktiv skall antas enligt det förfarande som har fastställts i direktiv 91/675/EEG:

- Utvidgning av artikel 8.1 a i direktiv 79/267/EEG till att omfatta även andra företagsformer.
- Ändringar i förteckningen i bilagan till direktiv 79/267/EEG, eller anpassning av dess terminologi med hänsyn till utvecklingen på försäkringsmarknaderna.
- Precisering, med hänsyn till tillkomsten av nya finansiella instrument, av de poster som ingår i solvensmarginalen och som uppräknas i artikel 18 i direktiv 79/267/EEG.
- Ändring av den minsta garantifond som föreskrivs i artikel 20.2 i direktiv 79/267/EEG med hänsyn till den ekonomiska och finansiella utvecklingen.
- Ändringar, med hänsyn till tillkomsten av nya finansiella instrument, av den förteckning över tillgångar som kan godkännas som täckning för tekniska avsättningar som lämnas i artikel 21 i detta direktiv samt av de regler för spridning av investeringarna som fastställs i artikel 22 i detta direktiv.
- Förändringar av de låtnader beträffande matchningsreglerna som fastställs i bilaga 1 till detta direktiv med hänsyn till utvecklandet av nya instrument för valutasäkring eller de framsteg som gjorts mot en ekonomisk och monetär union.

- Precisering av definitionerna i syfte att säkerställa en likformig tillämpning av direktiv 79/267/EEG och 90/619/EEG samt av detta direktiv inom hela gemenskapen.
- Tekniska anpassningar nödvändiga för reglerna om bestämmande av högsta tillåtna räntesatser, i enlighet med artikel 17 i direktiv 79/267/EEG med ändring i detta direktiv, särskilt med hänsyn tagen till de framsteg som gjorts mot en ekonomisk och monetär union.

Artikel 48

1. Filialer, som har påbörjat sin verksamhet enligt de bestämmelser som gällde i den medlemsstat där de är etablerade innan de bestämmelser som skall antas vid genomförandet av detta direktiv trätt i kraft, skall anses ha följt det förfarande som föreskrivs i artikel 10.1 — 10.5 i direktiv 79/267/EEG. Från och med dagen för det ikraftträdande som avses i föregående mening skall de omfattas av artiklarna 17, 23, 24 och 26 i direktiv 79/267/EEG samt av artikel 40 i det här direktivet.

2. Artiklarna 11 och 14 i direktiv 90/619/EEG, med ändringar genom detta direktiv skall inte inverka på sådana rättigheter som har förvärvats av försäkringsföretag som innan de bestämmelser som antas för tillämpningen av detta direktiv trätt i kraft bedriver verksamhet inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster.

Artikel 49

Följande artikel 31a skall införas i direktiv 79/267/EEG:

*Artikel 31a

1. Varje medlemsstat skall, på de villkor som fastställs i den nationella lagstiftningen, tillåta att agenturer och filialer, som upprättats inom dess territorium och som omfattas av denna avdelning, helt eller delvis överläter sina bestånd av försäkringsavtal till acceptkontor som är etablerade i samma medlemsstat, förutsatt att de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten eller, i tillämpliga fall, i den medlemsstat som avses i artikel 30 intygar att acceptkontoret även sedan hänsyn tagits till överlåtelsen har nödvändig solvensmarginal.

2. Varje medlemsstat skall, på de villkor som fastställs i den nationella lagstiftningen, tillåta att agenturer och filialer, som upprättats inom dess territorium och som omfattas av denna avdelning, helt eller delvis överläter sina bestånd av försäkringsavtal till försäkringsföretag med huvudkontor i en annan medlemsstat, förutsatt att de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten intygar att acceptkontoret även sedan hänsyn tagits till överlåtelsen har nödvändig solvensmarginal.

3. Om en medlemsstat, på de villkor som fastställs i den nationella lagstiftningen, tillåter att agenturer eller filialer, som upprättats inom dess territorium och som omfattas av denna avdelning, helt eller delvis överläter sina bestånd av försäkringsavtal till en agentur eller filial, som omfattas av denna avdelning och som upprättats i en annan medlemsstat, skall medlemsstaten säkerställa att de behöriga myndigheterna i acceptkontorets hemland eller, i tillämpliga fall, i den medlemsstat som avses i artikel 30 kan intyga att acceptkontoret även sedan hänsyn tagits till överlåtelsen har nödvändig solvensmarginal, att lagstiftningen i acceptkontorets hemland tillåter en sådan överlåtelse samt att hemlandet har medgivit överlåtelsen.

4. I de fall som avses i punkterna 1 — 3 skall den medlemsstat där den överlåtande agenturen eller filialen är belägen, om åtagandet inte gjorts i samma stat, inhämta medgivande från behöriga myndigheter i den medlemsstat där åtagandet gjorts, innan den godkänner överlåtelsen.

5. De behöriga myndigheterna i de medlemsstater som rådfrågas skall, inom tre månader efter det att de mottagit begäran, lämna sina yttranden eller medgivanden till de behöriga myndigheterna i det överlåtande försäkringsföretagets hemland. Om de rådfrågade myndigheterna inte lämnar något svar inom denna tid skall detta anses likvärdigt med ett tillstyrkande eller ett tyst medgivande.

6. En överlåtelse som godkänts enligt denna artikel skall offentliggöras på det sätt som fastställs i nationell lagstiftning i den medlemsstat där åtagandet gjorts. Sådana överlåtelser skall automatiskt vara giltiga mot försäkringstagare, försäkrade och varje annan person som har rättigheter eller skyldigheter till följd av de överlåtna avtalen.

Denna bestämmelse skall inte påverka medlemsstaternas rätt att ge försäkringstagare möjlighet att säga upp försäkringsavtalen inom en bestämd tid efter överlåtelserna."

Artikel 50

Medlemsstaterna skall se till att beslut rörande ett försäkringsföretag som fattas enligt lagar och andra författningar som antas enligt detta direktiv skall kunna bli föremål för domstolsprövning.

Artikel 51

1. Medlemsstaterna skall senast den 31 december 1993 anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att

följa detta direktiv och sätta dem i kraft senast den 1 juli 1994. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar sådana bestämmelser skall dessa innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 52

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 10 november 1992.

På rådets vägnar

R. NEEDHAM

Ordförande

*BILAGA 1***MATCHNINGSREGLER**

Den valuta i vilken försäkringsgivarens åtaganden skall betalas bestäms i enlighet med följande regler:

1. När försäkringssumman enligt avtalet är uttryckt i en viss valuta, skall försäkringsgivarens förpliktelser anses betalbara i samma valuta.
2. Medlemsstaterna får befria företagen från skyldigheten att täcka tekniska avsättningar, inklusive premiereserv, med valutamatchande tillgångar, om en tillämpning av ovanstående regler skulle medföra att företaget för att uppfylla principen om valutamatchning skulle bli nödsakat att ha tillgångar i en valuta som inte motsvarar mer än 7 % av tillgångarna i andra valutor.
3. Medlemsstaterna får välja att inte kräva av företagen att de skall tillämpa principen om valutamatchning beträffande förpliktelser som är betalbara i annan valuta än valutan i någon av gemenskapens medlemsstater, om investeringarna i nämnda valutor är reglerade, om överföringsrestriktioner gäller för valutan eller om, av liknande skäl, valutan inte är lämplig för att täcka tekniska avsättningar.
4. Företagen behöver inte ha valutamatchande tillgångar då de belopp som skall täckas inte överstiger 20 % av deras åtaganden i en viss valuta.

De totala tillgångarna i samtliga valutor sammantagna skall emellertid minst motsvara företagets totala åtaganden i dessa valutor sammantagna.

5. Varje medlemsstat får föreskriva att detta krav, när en åtgärd, enligt ovan beskrivna metoder, skall motsvaras av tillgångar uttryckta i en medlemsstats valuta, också skall anses uppfyllt när dessa tillgångar är uttryckta i ecu.

BILAGA 2

INFORMATION TILL FÖRSÄKRINGSTAGARE

Innan ett försäkringsavtal ingås (A) eller under avtalets löptid (B) skall försäkringstagaren lämnas följande skriftliga information, vilken skall vara klart och tydligt formulerad och avfattad på ett officiellt språk i den medlemsstat där åtagandet gjorts.

Informationen får dock lämnas på ett annat språk om försäkringstagaren begär det och medlemsstatens lagstiftning tillåter det eller om försäkringstagaren har frihet att välja tillämplig lag.

A. Innan försäkringsavtal ingås

Uppgifter om försäkringsföretaget	Uppgifter om åtagandet
a) 1. Företagets namn och juridiska associationsform	a) 4. Definition av förmåner och optioner
a) 2. Medlemsstat i vilken huvudkontoret, och i tillämpliga fall den agentur eller den filial där avtalet ingås, är beläget	a) 5. Avtalets löptid
a) 3. Huvudkontorets adress och i tillämpliga fall adressen till den agentur eller den filial som ingår avtalet	a) 6. Hur avtalet kan avbrytas
	a) 7. Hur premier skall betalas och premieperioder
	a) 8. Hur återbäring beräknas och fördelas
	a) 9. Angivande av återköpsvärde, fribrevsvärde och i vilken omfattning dessa är garanterade
	a) 10. Uppgifter om premier för varje förmån, såväl huvudförmåner som, i tillämpliga fall, tilläggsförmåner
	a) 11. I fråga om fondförsäkringsavtal (unit-linked) uppgifter om de andelar till vilka förmånerna är knutna
	a) 12. Uppgift om vilka slags tillgångar som fondförsäkringsavtal är baserade på
	a) 13. Sättet för utövandet av uppsägningsrätten
	a) 14. Allmän information om de skatteregler som gäller för aktuell försäkringstyp
	a) 15. Sättet för handläggning av klagomål på försäkringsavtal från försäkringstagare, försäkrade eller förmånstagare och, i förekommande fall, förekomsten av ett särskilt organ som handlägger sådana klagomål utan inskränkning av rätten att vidta rättsliga åtgärder.
	a) 16. Vilken lag som skall tillämpas på avtalet om parterna inte har fritt val eller, om parterna har frihet att välja vilken lag som skall tillämpas, den lag försäkringsgivaren föreslår

B. Under försäkringsavtalets löptid

Förutom de allmänna och särskilda försäkringsvillkoren skall följande uppgifter lämnas till försäkringstagaren under den tid avtalet gäller:

Uppgifter om försäkringsföretaget	Uppgifter om åtagandet
b) 1. Varje ändring av företagets namn, associationsform, huvudkontorets adress och, i tillämpliga fall, adressen till den agentur eller den filial där avtalet ingåtts	b) 2. Alla uppgifter som är upptagna i punkt a 4 - 12 i avsnitt A vid ändring av försäkringsvillkoren eller den lagstiftning som gäller för avtalet b) 3. Årtigen uppgift om återbäringsituationen

2 Lagtext

Prop. 1994/95:184
Bilaga 8

2.1 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (1982:713) dels att 7 kap. 5-7 §§ skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 2 kap. 6 § skall betecknas 7 kap. 3 §, 7 kap. 2 § skall betecknas 7 kap. 4 §, 7 kap. 3 § skall betecknas 7 kap. 5 §, 7 kap. 4 § skall betecknas 7 kap. 6 §, 7 kap. 9 a § skall betecknas 7 kap. 10 f §, 7 kap. 10 a § skall betecknas 7 kap. 11 § och 7 kap. 11 § skall betecknas 7 kap. 11 a §,

dels att 1 kap. 2, 5 och 10 §§, 2 kap. 3-5, 8 och 18 §§, 2 a kap. 1 och 2 §§, 3 kap. 2 §, 7 kap. nya 3-6 §§, 8-10 §§, nya 11 §, 12, 15, 17 och 19 §§, 8 kap. 7 och 8 §§, 10 kap. 5 §, 11 kap. 7 §, 12 kap. 8 och 13 §§, 14 kap. 26 §, 15 kap. 1-6 §§, 19 kap. 1-3, 10, 11, 13 och 13 a §§, 21 kap. 2 § skall ha följande lydelse,

dels att rubriken till 2 a kap. skall lyda "Verksamhet i ett annat land inom EES",

dels att det i lagen skall införas 21 nya paragrafer, 1 kap. 9 a §, 2 a kap. 3-6 §§ och 3 kap. 2 a-2 c §§, 7 kap. 2, 8 a, 10 b-10 g, 11 a och 17 b §§, 14 kap. 26 a och b §§, 19 kap. 11 a § samt närmast före 2 a kap. 1 och 4 §§ två nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.
2 §¹

Denna lag gäller inte för försäkringsrörelse som drivs enligt andra författningar eller som utövas av försäkringsanstalter som inrättats av staten.

Särskilda bestämmelser om utländska försäkringsgivare finns i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela särskilda föreskrifter om bedrivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska gemenskaperna och ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

¹Senaste lydelse 1993:1304.

5 §²

Bestämmelserna om livförsäkring, med undantag för 1 kap. 8 a § samt 7 kap. 22, 23 och 26 §§,

- får tillämpas för skadeförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 samt för avgångsbidragförsäkringar,

- behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

Bestämmelserna om livförsäkring, med undantag för 1 kap. 8 a § samt 7 kap. 22, 23 och 26 §§, får tillämpas för skadeförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 samt för avgångsbidragförsäkringar.

Bestämmelserna om livförsäkring, med undantag för 1 kap. 8 § samt 7 kap. 2, 22, 23 och 26 §§, behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

Ersättning, som utges i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller annan försäkring beroende på vilket av dessa slag av försäkringar som har meddelats. Har en sådan ränta inköpts i ett livförsäkringsbolag, skall den dock i detta bolag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 2 kap. 3 och 4 §§, 7 kap. 9, 9 a, 10 a och 11 §§, 8 kap. 18 § samt 14 kap. 7, 21 och 24–28 §§.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 7 kap. 2 och 11 a §§, 8 kap. 18 § samt 14 kap. 7, 21 och 24–28 §§.

9 a §

Med ett kvalificerat innehav avses enligt denna lag ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget.

För skadeförsäkring avses enligt denna lag med land där risken är belägen

1. när försäkringen avser byggnad eller byggnad och dess innehåll, till den del byggnaden och innehållet täcks av samma försäkring, det land som egendomen är belägen i,

2. när försäkringen avser registreringspliktigt fordon, det land där registreringen skall ske,

3. när försäkringen har en giltighetstid av fyra månader eller mindre och oberoende av försäk-

²Senaste lydelse 1993:1304.

ringsklass täcker rese- eller semesterrisker, det land där försäkringstagaren har tecknat försäkringen,

4. i andra fall än de som omfattas av 1--3, om försäkringstagaren är en fysisk person, det land där försäkringstagaren har sin vanliga vistelseort eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det land där det etableringsställe som försäkringen gäller är beläget.

För livförsäkring avses enligt denna lag med land där åtagandet skall fullgöras, om försäkringstagaren är en fysisk person, det land där försäkringstagaren har sin vanliga vistelseort eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det land där det etableringsställe som försäkringen gäller är beläget.

10 §³

I fråga om livförsäkringar, som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, får undantag medges från bestämmelserna om livförsäkring. Från bestämmelserna om förbud mot fondemission i 4 kap. 1 § och vinstutdelning i 12 kap. 2 § samt bestämmelserna om kapitalbas, garantibelopp och solvensmarginal i 1 kap. 8 a § samt 7 kap. 22, 23 och 26 §§ får dock undantag inte medges.

Undantag från denna lag får medges i fråga om mottagna återförsäkringar, i den mån det prövas skäligt. Undantag för ett mottagande bolag som avses i fjärde stycket 3 skall vara förenligt med Sveriges förpliktelser i fråga om direkt försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I fråga om livförsäkringar, som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, får undantag medges från bestämmelserna om livförsäkring. Från bestämmelserna om förbud mot fondemission i 4 kap. 1 § och vinstutdelning i 12 kap. 2 §, bestämmelserna om beräkning av premiereserv i 7 kap. 2 § samt bestämmelserna om kapitalbas, garantibelopp och solvensmarginal i 1 kap. 8 a § samt 7 kap. 22, 23 och 26 §§ får dock undantag inte medges.

Undantag från denna lag får medges i fråga om mottagna återförsäkringar, i den mån det prövas skäligt. Undantag för ett mottagande bolag som avses i fjärde stycket 3 skall vara förenligt med EG:s rättsakter i fråga om direkt försäkring.

³Senaste lydelse 1993:1304.

Om ett försäkringsbolag driver rörelse i utlandet, får sådana avvikelser från denna lag medges som föranleds av hänsyn till utländsk rätt eller rättstillämpning.

I fråga om skadeförsäkringar får undantag från denna lag medges för

1. ömsesidiga försäkringsbolag som driver skadeförsäkringsrörelse under förutsättning att verksamheten inte omfattar kredit- eller borgensförsäkring eller annan ansvarsförsäkring än sådan som enligt 2 kap. 3 a § tredje stycket behandlas som underordnad, att den årliga premieinkomsten från skadeförsäkringsrörelsen inte överstiger ett belopp motsvarande en miljon ecu samt att minst hälften av denna premieinkomst härrör från bolagets delägare,

2. lokala skadeförsäkringsbolag som meddelar endast försäkring enligt 2 kap. 3 a § första stycket klass 18 (assistans) i form av naturaförmåner och vilkas årliga premieinkomst inte överstiger ett belopp motsvarande 200 000 ecu,

3. ömsesidiga försäkringsbolag som enligt avtal med ett annat sådant bolag (det mottagande bolaget) fullt ut återförsäkrar alla sina avtal om direkt försäkring eller överlåter samtliga sina förpliktelser enligt försäkringsavtalen.

Medgivanden enligt första-fjärde styckena lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Finansinspektionen.

2 kap.

3 §⁴

Stiftarna skall upprätta en bolagsordning som skall underställas regeringen för stadfästelse. *Till ansökan om koncession skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten. Avser bolagets rörelse sådan försäkring för vilken grunder skall upprättas enligt 6 § eller därför att med stöd av 1 kap. 5 § bestämmelserna om livförsäkring tillämpas skall grunderna fogas till verksamhetsplanen. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla.*

Regeringen prövar att bolagsordningen och grunderna överensstämmer med denna lag och med andra författningar samt om och i vad mån särskilda bestämmelser

Stiftarna skall *ansöka om koncession samt* upprätta en bolagsordning som skall underställas regeringen för stadfästelse.

Till ansökan skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla.

Regeringen prövar att bolagsordningen överensstämmer med denna lag och med andra författningar samt om och i vad mån särskilda bestämmelser behövs med hänsyn

⁴Senaste lydelse 1993:1304.

behövs med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet.

Regeringen stadfäster bolagsordningen och *grunderna samt* beviljar koncession, om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. Koncession beviljas tills vidare eller, om särskilda omständigheter föranleder detta, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut. Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs något ytterligare försäkringsbolag.

Vid förlängning av en koncession som har beviljats ett försäkringsbolag för bestämd tid gäller första-tredje styckena i tillämpliga delar.

till omfattningen och arten av bolagets verksamhet.

Regeringen stadfäster bolagsordningen och beviljar koncession, om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet och den som kommer att äga ett kvalificerat innehav i bolaget kan antas inte motverka en sund utveckling av verksamheten i bolaget. Koncession beviljas tills vidare eller, om särskilda omständigheter föranleder detta, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut. Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs något ytterligare försäkringsbolag.

Vid förlängning av en koncession som har beviljats ett försäkringsbolag för bestämd tid gäller första-fjärde styckena i tillämpliga delar.

4 §⁵

Om bolagsordningen eller grunderna ändras skall även ändringen stadfästas. Regeringen kan uppdra åt Finansinspektionen att i regeringens ställe meddela stadfästelse i sådana fall som inte är av principiell betydelse eller som i övrigt inte är av synnerlig vikt.

Avser ändringen en utvidgning av bolagets rörelse eller en väsentlig omläggning av rörelsen, gäller i övrigt 3 § första-tredje styckena i tillämpliga delar.

Vid ändring av en bolagsordning eller av en beviljad koncession gäller 3 § i tillämpliga delar. Regeringen kan bestämma att Finansinspektionen skall meddela beslut om stadfästelse av ändring av bolagsordning eller om ändring av koncession i fall som inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

5 §⁶

Bolagsordningen skall ange

för samtliga försäkringsbolag

1. bolagets firma,
2. den ort i Sverige där bolagets styrelse skall ha sitt säte,
3. föremålet för bolagets verksamhet, varvid det särskilt skall anges om verksamheten skall avse såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,

⁵Senaste lydelse 1993:1304. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

⁶Senaste lydelse 1994:1941.

4. området för verksamheten, om det gäller direkt försäkring i Sverige,

5. i förekommande fall, att bolaget skall driva försäkringsrörelse i utlandet,

6. antalet eller lägsta och högsta antalet av de styrelseledamöter, revisorer och eventuella styrelse-suppleanter, som får utses av bolagsstämman, samt tiden för styrelseledamöternas och revisorer-nas uppdrag,

7. sättet att sammankalla bolagsstämman,

8. vilka ärenden som skall förekomma på den ordinarie stämman,

9. de regler enligt vilka bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst,

10. i vilken utsträckning bolaget är skyldigt att teckna återförsäkring, om det gäller annan försäkring än livförsäkring,

för försäkringsaktiebolag

11. aktiekapitalet eller, om detta utan ändring av bolagsordningen skall kunna bestämmas till lägre eller högre belopp, minimikapitalet och maximikapitalet, varvid minimikapitalet inte får vara mindre än en fjärdedel av maximikapitalet,

12. aktiernas nominella belopp, för ömsesidiga försäkringsbolag

13. garantikapitalet,

14. regler för hur rösträtten skall utövas och hur beslut skall fattas på bolagsstämman, varvid särskilt skall anges om och i vilken utsträckning delägarnas rösträtt skall utövas genom utsedda delegerade samt i vilken utsträckning rösträtt skall tillkomma garanterna,

15. intill vilket belopp och i vilken ordning delägarna är personligen ansvariga för bolagets förpliktelser, om inte uteslutande bolagets tillgångar svarar för bolagets förpliktelser,

16. antal och sammanlagt belopp av de försäkringar som skall vara tecknade innan bolaget kan anses bildat,

4. om bolaget skall driva försäkringsrörelse utanför EES,

5. antalet eller lägsta och högsta antalet av de styrelseledamöter, revisorer och eventuella styrelse-suppleanter, som får utses av bolagsstämman, samt tiden för styrelseledamöternas och reviso-rernas uppdrag,

6. sättet att sammankalla bolagsstämman,

7. vilka ärenden som skall förekomma på den ordinarie stämman,

8. de regler enligt vilka bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst,

9. i vilken utsträckning bolaget är skyldigt att teckna återförsäkring,

10. aktiekapitalet eller, om detta utan ändring av bolagsordningen skall kunna bestämmas till lägre eller högre belopp, minimikapitalet och maximikapitalet, varvid minimikapitalet inte får vara mindre än en fjärdedel av maximikapitalet,

11. aktiernas nominella belopp,

12. garantikapitalet,

13. regler för hur rösträtten skall utövas och hur beslut skall fattas på bolagsstämman, varvid särskilt skall anges om och i vilken utsträckning delägarnas rösträtt skall utövas genom utsedda delegerade samt i vilken utsträckning rösträtt skall tillkomma garanterna,

14. intill vilket belopp och i vilken ordning delägarna är personligen ansvariga för bolagets förpliktelser, om inte uteslutande bolagets tillgångar svarar för bolagets förpliktelser,

15. antal och sammanlagt belopp av de försäkringar som skall vara tecknade innan bolaget kan anses bildat,

17. vilken begränsning som skall gälla för mottagen återförsäkring i förhållande till den direkta försäkringen, om verksamheten avser såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,

18. i vilken ordning garanterna skall betala in det tecknade garantikapitalet samt

19. om och i vilken ordning ränta skall betalas på garantikapitalet och vinst delas ut till garanterna och i vilken ordning garantikapitalet skall återbetalas.

I fråga om publika försäkringsaktiebolag, vars firma inte innehåller ordet publikt, skall i bolagsordningen anges beteckningen (publ) efter firman.

16. vilken begränsning som skall gälla för mottagen återförsäkring i förhållande till den direkta försäkringen, om verksamheten avser såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,

17. i vilken ordning garanterna skall betala in det tecknade garantikapitalet samt

18. om och i vilken ordning ränta skall betalas på garantikapitalet och vinst delas ut till garanterna och i vilken ordning garantikapitalet skall återbetalas.

8 §⁷

Teckning av aktier eller för ömse- sidiga försäkringsbolag teckning av försäkringar i bolaget skall ske på stiftelseurkunden eller på tecknings- lista som innehåller avskrift av stiftelseurkunden. Till stiftelse- urkunden skall fogas avskrifter av koncessionsbeslutet, bolagsord- ningen och de grunder som anges i 6 §.

Teckning av aktier eller för ömse- sidiga försäkringsbolag teckning av försäkringar i bolaget skall ske på stiftelseurkunden eller på tecknings- lista som innehåller avskrift av stiftelseurkunden. Till stiftelse- urkunden skall fogas avskrifter av koncessionsbeslutet och bolagsord- ningen.

Har aktier eller försäkringar tecknats på annat sätt kan teckningen inte göras gällande av bolaget, om tecknaren anmäler felet hos Finansinspek- tionen före bolagets registrering.

Har aktier eller försäkringar tecknats med villkor, är teckningen ogiltig. Har ogiltigheten inte anmälts hos Finansinspektionen före bolagets regis- tering, är dock tecknaren bunden fastän han inte kan åberopa villkoret.

18 §⁸

Innan försäkringsbolaget har registrerats, kan det inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter. Det kan inte heller söka, kära eller svara in- för domstol eller någon annan myndighet. Styrelsen kan dock föra talan i mål rörande bolagsbildningen och i övrigt vidta åtgärder för att erhålla de tecknade aktiebeloppen eller de belopp som tecknats som garantikapit- tal.

För en åtgärd som vidtas på bo- lagets vägnar före registreringen svarar de som har deltagit i åtgär- den eller beslutet om denna soli- dariskt. När bolaget har registre-

För en åtgärd som vidtas på bo- lagets vägnar före registreringen svarar de som har deltagit i åtgär- den eller beslutet om denna soli- dariskt. När bolaget har registre-

⁷Senaste lydelse 1994:1941.

⁸Senaste lydelse 1994:1941.

rats, övergår ansvaret på bolaget, om förpliktelsen följer av stiftelseurkunden eller *grunderna eller ha* tillkommit efter det att bolaget har bildats.

rats, övergår ansvaret på bolaget, om förpliktelsen följer av stiftelseurkunden eller *har* tillkommit efter det att bolaget har bildats.

Har ett avtal för bolaget slutits före registreringen med en medkontra- hent som visste att bolaget inte var registrerat, kan denne, om något annat inte följer av avtalet, frånträda detta endast

1. om bolaget inte har anmälts för registrering inom den tid som före- skrivs i 13 § eller

2. om Finansinspektionen genom ett lagakraftgående beslut har avskri- vit en sådan anmälan eller vägrat registrering av bolaget.

Visste medkontrahtenten inte att bolaget var oregistrerat, kan han från- träda avtalet innan bolaget har registrerats.

2 a kap. *Gränsöverskridande verksamhet*⁹

2 a kap. *Verksamhet i ett annat land inom EES*

Sekundäretablering

1 §¹⁰

Om ett försäkringsbolag avser att från Sverige eller från en agentur eller filial i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbets- området (EES-land) marknadsföra försäkringar avseende risker be- lägna i ett tredje land och detta skall ske på annat sätt än genom en där etablerad agentur eller filial, skall bolaget underrätta Finansinspektionen om sin avsikt med angivande av i vilket land marknadsföringen skall ske och vilket slag av risker den skall avse. Första stycket gäller också när ett försäkringsbolag avser att ändra eller utvidga sådan verksam- het till att avse ett nytt slag av risker eller på något annat väsent- ligt sätt.

Finansinspektionen får från bola- get inforra en plan för den till- tänkta verksamheten.

Finansinspektionen skall på be- gäran av bolaget, om förutsättning- ar därtill föreligger, utfärda ett

Ett försäkringsbolag som avser att inrätta en filial eller agentur (sekundäretablering) i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall underrätta Finansinspektionen.

Underrättelsen enligt första stycket skall innehålla

1. uppgift om i vilket land sekundäretableringen skall inrättas,

2. en plan för den tilltänkta verksamheten, med angivande av sekundäretableringens organisation och vilket slags försäkringsverk- samhet som skall drivas där,

3. uppgift om sekundäretable- ringens adress, och

4. uppgift om vem som är före- trädare för sekundäretableringen.

Om ett försäkringsbolag från en sekundäretablering skall meddela försäkringar som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 10 (motor- fordonsansvar) och som inte uteslu- tande avser försäkring av fraktföra- res ansvar, skall underrättelsen

⁹Senaste lydelse 1993:1304.

¹⁰Senaste lydelse 1993:1304.

intyg som utvisar att bolaget har en tillräcklig kapitalbas enligt 7 kap. 22-27 §§ och att bolagets koncession tillåter det att driva verksamhet utanför det land där det fasta driftställe är beläget från vilket marknadsföringen skall ske. Skall marknadsföringen ske från Sverige skall intyget även utvisa vilka försäkringsklasser bolagets koncession omfattar och att inspektionen inte har någon erinran mot att bolaget marknadsför försäkringar i ett annat land. Intyg skall utfärdas om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet i det land där marknadsföringen skall ske och det kan antas att den inte leder till skada för verksamheten här i landet.

enligt första stycket dessutom innehålla

1. en uppgift om vem som är företagets representant enligt 5 § trafikskadelagen (1975:1410), och

2. en förklaring att bolaget är medlem i etableringslandets motsvarighet till Trafikförsäkringsföreningen och i landets nationella garantifond.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad den i andra stycket 2 angivna verksamhetsplanen i övrigt skall innehålla.

2 §¹¹

Ett försäkringsbolag som avser att marknadsföra försäkringar i Sverige från en agentur eller filial i ett annat EES-land avseende risker belägna här i landet skall underrätta Finansinspektionen om sin avsikt.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka handlingar som skall fogas till underrättelsen.

Försäkringsbolaget får starta verksamheten när Finansinspektionen har fått del av de handlingar som avses i andra stycket.

Ett försäkringsbolag får inte ändra de slag av risker som skall försäkras förrän det anmält de ändringar som skall företas till Finansinspektionen. Vid som anges i första-tredje styckena skall gälla även när bolaget avser att på något väsentligt sätt utvidga sin verksamhet.

Finansinspektionen skall, om förutsättningarna enligt andra stycket är uppfyllda, inom tre månader från det att inspektionen har tagit emot en sådan underrättelse som avses i 1 § meddela den behöriga myndigheten i det land där sekundäretableringen skall upprättas om underrättelsen. Till Finansinspektionens meddelande skall fogas ett intyg att försäkringsbolaget har en tillräcklig kapitalbas enligt 1 kap. 8 a § och 7 kap. 22-27 §§.

Ett meddelande enligt första stycket skall lämnas om det inte finns skäl att ifrågasätta att

1. försäkringsbolagets organisation är ändamålsenlig,

2. försäkringsbolagets finansiella situation är tillfredsställande med hänsyn till den planerade verksamhetens art och omfattning, och

3. företrädaren för sekundäretableringen har tillräcklig kompetens och erfarenhet och i övrigt är lämpad att leda verksamheten vid sekundäretableringen.

¹¹Senaste lydelse 1993:1304.

Finansinspektionen skall samtidigt som den lämnar meddelandet enligt första stycket underrätta försäkringsbolaget om att ett sådant meddelande lämnas.

Verksamheten vid sekundäretableringen får inledas två månader efter det att Finansinspektionen lämnat det meddelande som avses i första stycket.

Om Finansinspektionen finner att förutsättningar för att upprätta en sekundäretablering inte föreligger, skall inspektionen meddela beslut om det inom tre månader från det att inspektionen tagit emot en underrättelse enligt 1 §.

3 §

Om något av de förhållanden som angivits i försäkringsbolagets underrättelse till Finansinspektionen enligt 1 § skall ändras sedan en sekundäretablering har upprättats, skall försäkringsbolaget underrätta inspektionen och den utländska behöriga myndigheten minst en månad innan ändringen genomförs.

Om Finansinspektionen finner att ändringen inte får göras, skall inspektionen meddela beslut om det inom en månad från det att underrättelsen kom in till inspektionen. Den utländska behöriga myndigheten skall genast underrättas om beslutet.

Gränsöverskridande verksamhet

4 §

Ett försäkringsbolag som avser att från Sverige eller från en sekundäretablering i ett annat land inom EES meddela försäkringar för risker belägna i eller för åtaganden som skall fullgöras i ett annat land, och detta skall ske på annat sätt än genom en sekundäretablering i det landet (gränsöverskridande verksamhet), skall underrätta Finansinspektionen om det. I underrättelsen skall det anges vilket eller vilka slag av risker eller

5 §

Finansinspektionen skall inom en månad från det att en underrättelse enligt 4 § tagits emot meddela den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten skall drivas om underrättelsen. Till Finansinspektionens meddelande skall fogas ett intyg om att försäkringsbolaget har en tillräcklig kapitalbas enligt 1 kap. 8 a § och 7 kap. 22-27 §§, en upplysning om vilka försäkringsklasser bolagets koncession omfattar.

Finansinspektionen skall samtidigt som den lämnar meddelandet enligt första stycket underrätta försäkringsbolaget om att meddelandet lämnats.

Gränsöverskridande verksamheten enligt 4 § får inledas när Finansinspektionen underrättat bolaget enligt andra stycket.

Om Finansinspektionen finner att förutsättningar för att bedriva gränsöverskridande verksamhet inte föreligger, skall inspektionen meddela beslut om det inom en månad från att en underrättelse enligt 4 § togs emot.

6 §

Om något av de förhållanden som angivits i en underrättelse enligt 4 § skall ändras sedan den överskridande verksamheten inletts, skall bestämmelserna i 4 och 5 §§ tillämpas.

3 kap.

2 §¹²

Aktier kan fritt överlätas och förvärvas, om något annat inte följer av 3 § eller i övrigt av lag.

Den som förvärvar aktier skall inom en månad anmäla förvärvet till finansinspektionen, om det med-

Aktier kan fritt överlätas och förvärvas, om något annat inte följer av bestämmelserna i detta kapitel eller i övrigt av lag.

Ett direkt eller indirekt förvärv av aktier i ett försäkringsaktiebolag, som medför att förvärvarens

¹² Senaste lydelse 1992:1241

för att förvärvarens andel av aktiekapitalet eller röstetalet för samtliga aktier i bolaget kommer att överskrida något av gränsvärdena tio, tjugo, fyrtio och femtio procent.

Sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav enligt 1 kap. 9 a §, får ske bara efter tillstånd av Finansinspektionen. Detsamma gäller förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas så att det uppgår till eller överstiger 20, 33 eller 50 procent av aktiekapitalet eller röstetalet för samtliga aktier eller så att försäkringsaktiebolaget blir dotterföretag.

Finansinspektionen skall ge tillstånd till förvärv enligt andra stycket, om det kan antas att förvärvaren inte kommer att utöva sitt inflytande på ett sätt som motverkar en sund utveckling av försäkringsbolagets verksamhet.

Inspektionen får föreskriva en viss tid inom vilken ett förvärv skall genomföras.

Inspektionen skall meddela beslut i ett ärende enligt andra stycket inom tre månader från det att ansökan om tillstånd gjordes.

2 a §

Den som avser att avyttra ett kvalificerat innehav eller en så stor del av ett kvalificerat innehav att det återstående innehavet kommer att understiga någon av de i 2 § angivna gränserna skall underrätta Finansinspektionen om detta.

2 b §

Ett försäkringsaktiebolag skall årligen till Finansinspektionen anmäla namnen på de aktieägare som har ett kvalificerat innehav av aktier i bolaget samt storleken på innehaven.

När ett försäkringsaktiebolag får kännedom om att bolagets aktier blivit föremål för ett sådant förvärv som avses i 2 § eller för en sådan avyttring som avses i 2 a §, skall bolaget snarast anmäla förvärvet eller avyttringen till Finansinspektionen.

2 c §

Om ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier utövar eller kan antas komma att utöva sitt inflytande på ett sätt som motverkar en sund utveckling av försäkringsbolagets verksamhet, får Finansinspektionen besluta att aktierna inte får företrädas vid bolagsstämman.

Om ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier har underlåtit att ansöka om tillstånd till ett förvärv som avses i 2 § eller har förvärvat aktier i strid med Finansinspektionens beslut, får inspektionen besluta att aktierna inte får företrädas vid bolagsstämman eller att röster avgivna för sådana aktier skall vara ogiltiga.

Finansinspektionen får också förelägga aktieägare som sägs i första och andra styckena att avyttra en så stor del av aktierna att innehavet därefter inte är kvalificerat.

Aktier som omfattas av ett beslut av inspektionen enligt första, andra eller tredje stycket skall inte medräknas när det fordras samtycke av ägare till en viss del av aktierna i bolaget för att ett beslut skall bli giltigt eller en befogenhet skall få utövas.

7 kap.

2 §

Premiereserven för en livförsäkringsrörelse skall beräknas så att den alltid motsvarar summan av premiereserverna för varje försäkring ökad med ett för bolaget gemensamt beräknat särskilt tillägg som anses behövt för att möta förluster på grund av att försäkringar upphör i förtid. Annan försäkringsmatematiskt vedertagen beräkningsmetod får användas, om premiereserven beräknad enligt sådan metod ger i stort sett samma resultat som om den hade beräknats för varje försäkring.

Premiereserven för en försäkring utgör skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av bolagets framtida utgifter för försäkringen

och det förväntade kapitalvärdet av de premier bolaget ytterligare kan ha att uppbära för försäkringen (prospektiv beräkningsmetod). Annan försäkringsmatematiskt vedertagen beräkningsmetod får användas, om premiereserven beräknad enligt en sådan metod inte blir lägre än om en prospektiv beräkningsmetod hade använts eller, om den metoden inte är möjlig att tillämpa för försäkringen. Beräkningen skall grundas på sådana antaganden som sägs i 5 § första och andra styckena.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om beräkning av premiereserv för en livförsäkringsrörelse. Föreskrifterna skall ange högsta tillåtna antaganden om räntesats och vilka försäkringar som, med hänsyn till sin beskaffenhet, inte skall omfattas av en sådan bestämmelse.

3 §¹³

För livförsäkringar skall, om det inte med hänsyn till försäkringarnas särskilda natur finns anledning till undantag, grunder upprättas för

1. beräkning av försäkringspremier,
2. beräkning av premiereserv,
3. försäkringstagarnas rätt till återköp och fribrev,
4. belåning av försäkringsbrev hos bolaget,
5. verkan av underlåtenhet att betala premie,
6. försäkringstagarens rätt när försäkringen i andra fall än som avses i 3 eller 5 upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet,
7. återbäring till försäkringstagarna,
8. skyldighet att teckna återförsäkring och

För livförsäkringar skall grunder upprättas för

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv,
2. beräkning av tekniska återköpsvärden, samt
3. återbäring till försäkringstagarna.

¹³Senaste lydelse av förutvarande 2 kap. 6 § 1993:1304. Ändringen innebär bl.a. att fjärde stycket upphävs.

9. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

Om andra skadeförsäkringar än sådana beträffande vilka bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 § skall meddelas för längre tid än tio år, skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv för försäkringarna liksom för bestämmande av försäkringstagarnas rätt när försäkringen upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet.

För sådan livränta eller sjukränta, som enligt 1 kap. 5 § tillhör annan försäkring än livförsäkring, skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och rätt till återköp.

Om grunder för livförsäkring finns ytterligare bestämmelser i 7 kap. 2-8 §§ och 12 kap. 8 § andra stycket vilka i tillämpliga delar även gäller för premiereservgrunder enligt tredje stycket.

Om andra skadeförsäkringar, än sådana som bestämmelserna om livförsäkring tillämpas för med stöd av 1 kap. 5 §, meddelas för längre tid än tio år, skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv för försäkringarna. Finansinspektionen får medge undantag härifrån, om det med hänsyn till försäkringarnas särskilda beskaffenhet finns anledning till det.

För sådan livränta eller sjukränta, som enligt 1 kap. 5 § tillhör annan försäkring än livförsäkring, skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och tekniska återköpsvärden.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om hur grunderna redaktionellt skall ställas upp.

4 §¹⁴

De grunder som nämnts i 2 kap. 6 § skall avse att trygga bolagets förmåga att fullgöra sina förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal och att meddela försäkringar till en kostnad som är skäligen med hänsyn till försäkringens art.

Om grunderna inte längre fyller det avsedda ändamålet skall styrelsen och verkställande direktören genast vidta åtgärder för att få grunderna ändrade.

De grunder som anges i 3 § skall avse att trygga bolagets förmåga att fullgöra sina förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal och att meddela försäkringar till en kostnad som är skäligen med hänsyn till försäkringens art.

Om grunderna inte längre fyller det avsedda ändamålet skall styrelsen och verkställande direktören genast se till att grunderna ändras.

¹⁴Förutvarande 2 §.

5 §¹⁵

Grunderna för beräkning av försäkringspremier (premiegrunderna) och premiereserv (premiereservgrunderna) för livförsäkringsrörelsen skall innehålla antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntefot samt driftskostnader. Grunderna får också innehålla föreskrifter om särskilda säkerhetstillägg.

Grunderna för beräkning av försäkringspremier (premiegrunderna) och premiereserv (premiereservgrunderna) för livförsäkringsrörelsen skall innehålla *de* antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntefot samt driftskostnader *som krävs för beräkningen*. Grunderna får också innehålla föreskrifter om särskilda säkerhetstillägg.

Antagandena om dödlighet och andra riskmått, räntefot samt driftskostnader skall väljas så att de kan anses vart för sig betryggande för det slag av försäkringsrörelse som det är fråga om. Avvikelser från kravet att varje antagande för sig skall vara betryggande får dock ske om det i grunderna finns föreskrifter om särskilda säkerhetstillägg som föranleder detta.

Premiereservgrunderna skall bestämmas så att premiereserven alltid utgör summan av

1. *skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av bolagets framtida utgifter för löpande försäkringar och det förväntade kapitalvärdet av de premier bolaget ytterligare kan ha att uppbära för dessa försäkringar och*

2. *det belopp som anses behövt för att möta förluster genom att försäkringar upphör i förtid.*

Om premiegrunderna innehåller föreskrifter om särskilda säkerhetstillägg, skall premiereservgrunderna ange på vilket sätt hänsyn skall tas till dessa säkerhetstillägg när kapitalvärdet av framtida utgifter beräknas.

Premiereservgrunderna skall innehålla regler för beräkning av den del av premiereserven som skall anses belöpa på varje försäkring. Vid bedömning av frågan huruvida ändring av premiereservgrunderna för redan tecknade försäkringar bör ske, skall för varje antagande hänsyn tas till den säkerhet som finns i övriga antaganden för ifrågavarande försäkringar samt till storleken av de särskilda säkerhetstilläggen.

Premiereservgrunderna skall bestämmas i enlighet med 2 §.

Vid bedömningen av om ändring av premiereservgrunderna för redan tecknade försäkringar bör ske, skall för varje antagande hänsyn tas till den säkerhet som finns i övriga antaganden för försäkringarna samt till storleken av de särskilda säkerhetstilläggen.

Första-fjärde styckena gäller

¹⁵Förutvarande 3 §

6 §¹⁶

Om det på grund av ändrade förhållanden krävs en väsentlig ökning av premiereserven för redan tecknade livförsäkringar, får särskilda premiereservgrunder (övergångsgrunder) *stadfästas* för en bestämd tid.

Har bolaget tillfälligt lidit avsevärd förlust till följd av att tillgångarna sjunkit i värde eller dödligheten överstigit vad som har antagits i grunderna eller genom andra liknande omständigheter, får övergångsgrunder *dessutom stadfästas*, om det inte finns anledning att anta att bolaget skall råka på obestånd och om grunderna kan anses främja försäkringstagarnas intresse.

I övergångsgrunderna får, utan hinder av bestämmelserna i 3 § om premiereservgrunder, föreskrivas att vid beräkning av premiereserven det förväntade kapitalvärdet av bolagets framtida utgifter skall minskas med kapitalvärdet av den vinst som väntas uppkomma i rörelsen under den tid övergångsgrunderna gäller.

Utän synnerliga skäl får övergångsgrunder inte gälla under längre sammanhängande tid än tio år.

För stadfästelse av övergångsgrunderna gäller 2 kap. 4 §. Som villkor för stadfästelsen får bestämmas att bolaget i det register som anges i 10 a § skall införa även andra tillgångar än dem som avses där.

Om det på grund av ändrade förhållanden krävs en väsentlig ökning av premiereserven för redan tecknade livförsäkringar *eller för sådan livränta eller sjukränta som enligt 1 kap. 5 § tillhör annan försäkring än livförsäkring*, får särskilda premiereservgrunder (övergångsgrunder) *upprättas* för en bestämd tid.

Har ett bolag tillfälligt lidit avsevärd förlust till följd av att tillgångarna sjunkit i värde eller dödligheten överstigit vad som har antagits i grunderna eller genom andra liknande omständigheter, får övergångsgrunder *upprättas*, om det inte finns anledning att anta att bolaget skall råka på obestånd och om grunderna kan anses främja försäkringstagarnas intresse.

I övergångsgrunderna får, utan hinder av bestämmelserna i 2 §, föreskrivas att vid beräkning av premiereserven det förväntade kapitalvärdet av bolagets framtida utgifter skall minskas med kapitalvärdet av den vinst som väntas uppkomma i rörelsen under den tid övergångsgrunderna gäller.

¹⁶Senaste lydelse av förutvarande 4 § 1989:1081. Ändringen innebär bl.a. att sista stycket upphävs.

8 §

Grunderna *beträffande* återbäring till försäkringstagarna skall innehålla regler för

Grunderna *för* återbäring till försäkringstagarna skall innehålla regler för *beräkning och fördelning* av återbäring samt användning av återbäringsfonden.

1. användning av återbäringsfonden,

2. tilldelning av återbäring samt

3. förräntning av återbäringsmedel.

Reglerna för tilldelning av återbäring skall ange hur tilldelningen skall ske. Den tilldelade återbäringen skall utbetalas omedelbart eller vid en bestämd senare tidpunkt eller också tillgodoräknas försäkringstagaren som nedsättning av premien eller utvidgning av försäkringsförmånerna.

Utfästelse om återbäring får inte göras på annat sätt än som följer av reglerna om tilldelning av återbäring.

8 a §

Senast samtidigt som grunder för livförsäkring enligt 3 § första stycket, 5, 6 eller 8 § används, skall de tillställas Finansinspektionen.

Till grunderna skall fogas en redogörelse för de konsekvenser grunderna får för försäkringstagarna och försäkringsbolaget. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad redogörelsen skall innehålla.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också vid ändring av grunder.

9 §¹⁷

Ett belopp motsvarande försäkringstekniska skulder för livförsäkringar skall alltid redovisas i följande slag av tillgångar:

1. obligationer eller andra skuldförbindelser som utfärdats eller garanterats av staten,

2. obligationer, som utfärdats av Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypo-

Ett försäkringsbolag som driver direkt försäkringsrörelse skall ha tillgångar, till ett belopp som motsvarar försäkringstekniska skulder för egen räkning, placerade i enlighet med bestämmelserna i 9 a-10 e §§ (skuldtäckning).

Med försäkringstekniska skulder för egen räkning avses de försäkringstekniska skulderna inklusive

¹⁷Senaste lydelse 1993:1304.

tekkassa, Svenska bostadskreditkassan, Svenska skeppshypotekskassan, Skeppsfartens sekundärlånekassa eller av Nordiska investeringsbanken, eller andra av nu angivna kreditinstitut utfärdade skuldförbindelser, med undantag av sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (förlagsbevis),

3. obligationer, utfärdade eller garanterade av ett svenskt bankaktiebolag, en svensk sparbanksbank eller en central föreningsbank, eller av ett sådant bankinstitut eller av Riksbanken utfärdade andra fordringsbevis, med undantag av förlagsbevis,

4. obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av en svensk kommun,

5. av ett svenskt näringsföretag utfärdade obligationer som offentligen utbjudits av ett svenskt bankaktiebolag eller Nordiska investeringsbanken,

6. skuldförbindelser för vilka bolaget äger säkerhet genom panträtt i en jordbruks-, bostadskontors- eller affärsfastighet inom 70 procent av fastighetens uppskattade värde eller, om pantvärdet har fastställts för fastigheten enligt gällande bestämmelser om lån av statsmedel till främjande av bostadsbyggandet, inom 75 procent av pantvärdet,

panträtt i tomträtt, till vilken hör en byggnad som är avsedd för bostads-, kontors- eller affärsändamål, inom 70 procent av det uppskattade värdet av byggnaden eller någon annan egendom som hör till tomträten eller, om pantvärde har fastställts för egendomen enligt nämnda bestämmelser, inom 75 procent av pantvärdet, allt med den ytterligare begränsning som Finansinspektionen föreskriver med hänsyn till tomträttsavtalets innehåll eller någon annan omständighet eller

mottagen återförsäkring och med avdrag för avgiven återförsäkring.

Finansinspektionen får, om återförsäkringen inte bidrar till att minska bolagets risktagande, för visst fall bestämma att avdrag inte får göras för avgiven återförsäkring.

Ett försäkringsbolag skall till Finansinspektionen lämna uppgift om de försäkringstekniska skuldernas storlek, hur dessa har beräknats samt avgiven återförsäkring och dess storlek. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten.

panträtt i en fastighet, som helt eller delvis är inrättad för industriell verksamhet, eller i en tomträtt till vilken hör byggnad som helt eller delvis är inrättad för sådan verksamhet, inom 60 procent av det uppskattade värdet av egendomen, såvitt avser tomträtt med den ytterligare begränsning Finansinspektionen föreskriver med hänsyn till tomträttsavtalets innehåll eller någon annan omständighet,

varvid dock en förutsättning för att panträtt i fastigheten eller tomträtten skall godkännas — utom i fråga om sådant lån till en svensk kommun för vilket Finansinspektionen har medgett undantag — är att tillhörande byggnader skall vara brandförsäkrade i försäkringsbolag som avses i denna lag eller i utländskt försäkringsföretag med rätt att driva försäkringsrörelse här i landet,

7. inhemska eller utländska värdehandlingar, som till sin art och till den säkerhet de erbjuder kan anses jämförliga med några av de under 1-6 nämnda, varvid dock värdehandlingar, som enligt sin lydelse skall inlösas i främmande valuta, får användas för redovisning endast i den mån de motsvarar försäkringstekniska skulder för egen räkning för försäkringar i samma valuta,

8. lån mot säkerhet i bolagets försäkringsbrev inom återköpsvärdet,

9. värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av de livförsäkringar som har övertagits i form av återförsäkring, dock endast i den mån ansvarigheten överstiger värdet av reservdeposition som har ställts av återförsäkringsgivare hos det avgivande bolaget och i den omfattning som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen föreskriver,

10. försäkringsbolagets egna fastigheter och tomträtter,

11. aktier i dotterbolag, som har till ändamål att äga fastigheter eller tomträtter (fastighetsbolag),

12. medel på konto i bank.

Om ett försäkringsbolag har hållit kvar tillgångar som motsvarar en avgiven livåterförsäkring, får återförsäkringsgivaren använda sin fordran hos det avgivande bolaget för redovisning av försäkringstekniska skulder för den mottagna livåterförsäkringen.

Med det uppskattade värdet avses det värde som försäkringsbolaget bestämt på grundval av en särskild värdering.

Utan hinder av första stycket får ett belopp motsvarande högst 20 procent av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning redovisas i andra tillgångar än som avses i första stycket, dock inte i aktier.

Med försäkringstekniska skulder för egen räkning förstås den del av dessa skulder som överstiger värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet.

9 a §

Utöver de begränsningar, som följer av bestämmelserna i 10-10 e §§, skall följande gälla för de tillgångar som används för skuldtäckning. Tillgångarna skall placeras på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås. Tillgångarna skall, med beaktande av bolagets försäkringsåtaganden och förändringar i framtida värde och avkastning, placeras så att bolagets betalningsberedskap är tillfredsställande och den förväntade avkastningen tillräcklig.

10 §¹⁸

Om ett försäkringsbolag för längre tid än tio år meddelar andra skadeförsäkringar än sådana beträffande vilka bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap.

För skuldtäckning som avses i 9 § får följande tillgångar användas:

1. Obligationer eller andra skuldförbindelser som svenska staten, en

¹⁸Senaste lydelse 1993:1304

5 §, skall i fråga om redovisning av premiereserv för sådana försäkringar bestämmelserna i 9 § första stycket 1-7 och 9-12, andra och fjärde styckena samt 9 a § tillämpas.

För skadeförsäkringar som meddelas för kortare tid än tio år och beträffande vilka inte bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 § skall följande gälla. De medel som motsvarar försäkringstekniska skulderna skall placeras med hänsyn till det slag av försäkringsverksamhet som försäkringsbolaget bedriver, varvid risken för framtida växlingar i tillgångarnas avkastning och värde samt risken för valutakursförluster skall beaktas. Dessutom gäller vad som i 9 a § första stycket sägs om var tillgångar skall vara lokaliserade.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall föreskriva hur stor del av de försäkringstekniska skulderna som får motsvaras av återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av de försäkringar som övertagits i form av återförsäkring samt meddela närmare föreskrifter om hur risken för valutakursförluster skall beaktas.

svensk kommun eller därmed jämförlig samfällighet svarar för.

2. Obligationer eller andra skuldförbindelser som Europeiska gemenskaperna eller vissa utländska stater eller centralbanker svarar för.

3. Obligationer eller andra skuldförbindelser som en utländsk kommun eller därmed jämförlig utländsk samfällighet med befogenhet att kräva in offentlig uppbörd svarar för.

4. Obligationer eller andra skuldförbindelser som vissa internationella organisationer svarar för.

5. Fordringar på premie eller andra fordringar på försäkringsstagare som har samband med försäkringsavtal, om rättssubjekt angivna i 1-4 svarar för fordran. Ett försäkringsbolag som ingår i en koncern, och vars verksamhet utslutande består i att försäkra risker inom koncernen, får för skuldtäckning även använda fordringar som bolag inom koncernen svarar för. Om en fordran enligt denna punkt varit förfallen till betalning längre tid än tre månader, får den dock inte användas för skuldtäckning.

6. Skuldförbindelser med säkerhet i bolagets livförsäkringsbrev, inom återköpsvärdet.

7. Medel på konto i svensk eller utländsk bank.

8. Obligationer och andra skuldförbindelser som Allmänna pensionsfonden, ett kreditinstitut eller ett värdepappersbolag med tillstånd enligt 3 kap. 4 § första stycket 4 och 5 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse svarar för. Med kreditinstitut avses bank, kreditmarknadsbolag, Svenska skeppshypotekskassan, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och Sveriges allmänna hypoteksbank.

9. Obligationer och andra skuldförbindelser som ett utländskt kreditinstitut svarar för.

10. Obligationer och andra skuldförbindelser som ett publikt aktiebolag eller ett motsvarande utländskt bolag svarar för.

11. Aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier, som har getts ut av ett publikt aktiebolag, ett publikt bankaktiebolag, ett publikt försäkringsaktiebolag eller ett motsvarande utländskt bolag, med undantag av bolag som avses i 12.

12. Aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier, som har getts ut av ett publikt aktiebolag, eller ett motsvarande utländskt bolag, under förutsättning att bolaget har till uppgift att äga sådana tillgångar som anges i 13.

13. Fastigheter, tomträtter och byggnader samt andelar i sådan egendom.

14. Skuldförbindelser som fysiska personer och andra subjekt än de som anges i 1-4 och 8-10 svarar för och som panträtt i fastighet eller tomträtt lämnats som säkerhet för. Panträtten skall ligga inom en viss andel av fastighetens eller tomträttens värde. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om andelens storlek och om värdering av fastigheter och tomträtter för tillämpningen av bestämmelserna i denna punkt.

15. Skuldförbindelser som fysiska personer och andra subjekt än de som anges i 1-4 och 8-10 svarar för och som annan betryggande säkerhet än panträtt i fastighet eller tomträtt lämnats som säkerhet för.

16. Kontanter.

17. Andelar i värdepappersfonder och placeringar i utländska fondföretag som är underkastade lagstiftning eller annan offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder här i landet, om de förvaltade tillgångarna huvudsakligen består av tillgångar som får användas för skuldtäckning.

18. Beslutad överskjutande skatt.

19. Återförsäkringsgivares fordran hos det avgivande försäkrings-

bolaget (återförsäkringstagaren), om återförsäkringstagaren har hållit kvar tillgångar som motsvarar en avgiven återförsäkring.

Andra fondpapper än som avses i 10 a § första stycket 1, får dock endast användas för skuld-täckning om de är kortfristigt realiserbara eller är föremål för handel på en reglerad marknad som är öppen för allmänheten.

Aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier, som har getts ut av ett privat aktiebolag får användas för skuldtäckning under förutsättning att bolaget är ett dotterbolag som anges i 10 a § första stycket 1.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om vilka utländska stater som avses i första stycket 2-3, 7, 9-12 och 17, vilka utländska centralbanker som avses i första stycket 2 och om vilka internationella organisationer som avses i första stycket 4.

Tillgångar får användas för skuldtäckning endast till den del de inte belastas av panträtt eller annan säkerhetsrätt.

För att tillgångar enligt första stycket 13 skall få användas för skuldtäckning skall byggnader som hör till fastigheter och tomträtter vara brandförsäkrade. Detsamma gäller byggnader som hör till fastigheter och tomträtter som utgör säkerhet för skuldförbindelser enligt första stycket 14.

Förlagsbevis och förlagsandelsbevis skall vid tillämpningen av bestämmelserna i 10 b och 10 c §§ jämföras med tillgångar som anges i första stycket 11 och 12.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, medge att även andra slag av tillgångar än som anges i första stycket tillfälligt får användas för skuldtäckning.

10 a §

Aktier och andelar i dotterföretag får användas för skuldtäckning om dotterföretaget

1. har till uppgift att direkt eller indirekt äga tillgångar som avses i 10 § första stycket,

2. är ett försäkringsaktiebolag eller

3. är ett sådant finansiellt företag som avses i 17 a §.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i 10 b och 10 c §§ skall de tillgångar som tillhör ett dotterföretag som anges i första stycket 1 behandlas som om tillgångarna ägts direkt av försäkringsbolaget.

För att aktier och andelar i dotterföretag som har till uppgift att äga tillgångar som avses i 10 § första stycket 13 eller 14, skall få användas för skuldtäckning, skall byggnader som hör till fastigheter och tomträtter vara brandförsäkrade.

10 b §

*Av det belopp som skall skuld-
täckas får en andel om högst*

- 75 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 7-10, varav högst 50 procentenheter får motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 10,

- 25 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 11,

- 25 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 12-14,

- 10 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 15 och

- 3 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 16.

Andra fondpapper än som avses i 10 § första stycket 17 och 10 a första stycket 1, och som inte omsätts på någon reglerad marknad som är öppen för allmänheten, får uppgå till högst 10 procent av de

tillgångar som används för skuld-
täckning.

Vid tillämpningen av bestämmel-
serna i första stycket skall även
beaktas ett försäkringsbolags in-
direkta ägande av tillgångar genom
dess innehav av andelar i värde-
pappersfonder eller placeringar i
utländska fondföretag som används
för skuldtäckning.

Finansinspektionen får, om det
finns särskilda skäl, medge till-
fälliga avvikelser från de begräns-
ningar som anges i första och
andra styckena.

10 c §

Värdet av en enskild placering får
motsvara högst följande andelar av
det belopp som skall skuldtäckas:

1. Fem procent av en fastighet,
tomträtt eller byggnad, eller en
grupp av sådan egendom, om egen-
domen eller egendomarna är be-
lägna på ett sådant sätt att de ur
risksynpunkt utgör en investering.
Motsvarande skall gälla för ande-
lar i sådan egendom.

2. Fem procent av aktier och
andra värdepapper som kan jäm-
ställas med aktier, obligationer
eller skuldförbindelser från samma
emittent eller samma låntagare, om
inte annat följer av 3.

3. Tio procent av aktier och
andra värdepapper som kan jäm-
ställas med aktier, obligationer
eller skuldförbindelser från samma
emittent eller låntagare, om denne
är sådant rättssubjekt som anges i
10 § första stycket 8 eller 9. Det
sammanlagda innehavet av sådana
tillgångar får uppgå till högst 40
procent av det belopp som skall
skuldtäckas. Andelen aktier eller
andra värdepapper som kan jäm-
ställas med aktier från samma
emittent får dock inte överstiga fem
procent av det belopp som skuld-
täckas.

4. Tio procent av andelar i värde-
pappersfonder som förvaltas av
samma fondbolag eller fondföretag.

Begränsningarna i första stycket

2 och 3 skall tillämpas på motsvarande sätt för grupper av emitenter eller låntagare med inbördes anknytning. Med en sådan grupp avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet från risksynpunkt därför att någon av dem har, direkt eller indirekt, ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen, eller de utan att stå i sådant förhållande har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Begränsningarna i första stycket 2 och 3 gäller inte tillgångar som anges i 10 § första stycket 1-5.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får inom de ramar som anges i första stycket meddela ytterligare föreskrifter om lämplig riskspridning.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, medge tillfälliga avvikelser från de begränsningar som anges i första stycket.

10 d §

De tillgångar som används för skuldtäckning skall, i fråga om skadeförsäkring, finnas inom EES om risken är belägen inom EES och, i fråga om livförsäkring, finnas inom EES om verksamheten utövas inom EES. För risker och verksamheter utanför EES skall de tillgångar som används för skuldtäckning finnas i Sverige.

Finansinspektionen får medge undantag från bestämmelserna i första stycket.

10 e §

De tillgångar som används för skuldtäckning skall placeras så att risken för valutakursförluster begränsas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om högsta tillåtna valutakursrisk.

10 f §¹⁹

Om inte annat medges av Finansinspektionen eller följer av 12 § skall de tillgångar som används för redovisning av försäkringstekniska skulder för livförsäkringar finnas i Sverige. Denna begränsning gäller dock inte för återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av de försäkringar som övertagits i form av återförsäkring.

Vid redovisning enligt 9 § skall tillgångarna värderas enligt 11 kap. med de undantag som nämns i tredje och fjärde styckena.

Tillgångar som nämns i 9 § första stycket 10 får redovisas till högst den andel av uppskattat värde eller fastställt pantvärde som anges i 9 § första stycket 6 och endast i den utsträckning fastigheterna och tomträtterna inte utnyttjats för pantsättning. För tomträtter får Finansinspektionen bestämna ytterligare begränsningar enligt vad som sägs i 9 § första stycket 6. För fastigheter och tomträtter som inte omfattas av 9 § första stycket 6 fastställer Finansinspektionen i varje särskilt fall det värde som får redovisas.

Aktier enligt 9 § första stycket 11 skall redovisas till det lägsta av det uppskattade värdet av aktierna och det värde som skulle ha fastställts enligt tredje stycket om fastigheter och tomträtter ägts direkt av försäkringsbolaget. Om försäkringsbolaget inte äger samtliga aktier i fastighetsbolaget, beaktas endast så stor del av fastigheternas värde som svarar mot aktieinnehavet. Om fastighetsbolaget äger fastigheter och tomträtter såväl i Sverige som

De tillgångar som används för skuldtäckning skall värderas enligt 11 kap. med de undantag som anges i andra och tredje styckena. Vid värderingen skall avdrag göras för skulder som hänför sig till förvärvet av tillgången. Vid värderingen av fordringar på annan än försäkringstagare skall avdrag göras för belopp som gäldenären har att fordra av bolaget.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om vilket värde som tillgångar som anges i 10 § första stycket 13 högst får tas upp till.

För sådana aktier i dotterbolag, som med stöd av 10 a § första stycket 1 används för skuldtäckning, får inte högre värde fastställas än det värde som skulle ha fastställts för tillgångarna sammanlagt, efter avdrag för bolagets skulder, om de ägts direkt av försäkringsbolaget. Om försäkringsbolaget inte äger samtliga aktier i dotterbolaget, beaktas endast så stor del av tillgångarnas värde som svarar mot aktieinnehavet.

¹⁹Senaste lydelse av förutvarande 7 kap. 9 a § 1993:1304. Ändringen innebär bl.a. att första, femte och sjätte styckena upphävs.

i utlandet, beaktas endast de som är belägna i Sverige.

Med det uppskattade värdet avses det värde som försäkringsbolaget bestämt på grundval av en särskild värdering.

Som villkor för att tillgångar enligt 9 § första stycket 10 och 11 skall få redovisas till täckande av försäkringstekniska skulder gäller att till fastigheter och tomträtter hörande byggnader är brandförsäkrade.

10 g §

Ett försäkringsbolag skall upprätta riktlinjer för placering av medel som används för skuldtäckning.

Livförsäkringstagare och den som avser att teckna en livförsäkring i bolaget skall informeras om det huvudsakliga innehållet i riktlinjerna. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om hur informationen skall lämnas och om vad den skall innehålla.

11 §²⁰

Ett försäkringsbolag skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder enligt 9 § och premiereserv enligt 10 § första stycket.

Om en tillgång, som antecknats i registret, har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas till täckning av försäkringstekniska skulder enligt 9 § eller premiereserv enligt 10 §, skall detta antecknas i registret.

Styrelsen och verkställande direktören skall se till att det till Finansinspektionen sänds in dels beräkningar av försäkringstekniska skulder respektive premiereserv, dels kopior av registret.

Ett försäkringsbolag skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde.

Om en tillgång, som antecknats i registret har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, skall detta antecknas i registret.

²⁰Senaste lydelse av förutvarande 7 kap. 10 a § 1993:1304

11 a §²¹

Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) omfattar de tillgångar som i enlighet med föreskrifterna i 9 och 9 a §§ finns upptagna i det register som anges i 10 a §, när bolaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

Förmånsrätten följer med fordran som grundas på avtal om

1. livförsäkring,
2. annan skadeförsäkring än beträffande vilken bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 §, om den meddelas för längre tid än tio år, eller
3. återförsäkring avseende sådan försäkring som sägs i 1 och 2.

Fordran enligt 1 eller 2 har företrädare framför fordran enligt 3.

Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:479) följer med fordran som grundas på avtal om

1. livförsäkring
2. annan skadeförsäkring än för vilken bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 1 kap. 5 §, om den meddelats för längre tid än tio år, eller
3. återförsäkring avseende sådan försäkring som sägs i 1 och 2.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i det register som anges i 11 § när bolaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

12 §²²

Om ett försäkringsbolag driver verksamhet i ett annat EES-land genom agentur, filial eller gränsöverskridande verksamhet och det krävs tillstånd i det landet för verksamheten, skall för den delen av verksamheten bestämmelserna i det landet gälla för

1. beräkning av försäkringstekniska skulder,
2. redovisning av tillgångar motsvarande de försäkringstekniska skulderna,
3. var dessa tillgångar skall vara lokaliserade och hur de skall skyddas mot valutakursförluster, samt
4. såvitt avser livförsäkring, återbäring samt försäkringars fribrevs- och återköpsvärde.

Ett försäkringsbolag får inte ingå borgen eller ställa annan säkerhet, om inte Finansinspektionen medger det för visst fall. Detta gäller inte åtaganden som gjorts i sådan direkt skadeförsäkringsrörelse som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 14 och 15.

15 §

Ett försäkringsbolag eller dess ombud får inte medge en enskild försäkringstagare eller en grupp av försäkringstagare direkt eller indirekt nedsättning av livförsäkringspremier som bolaget bestämt enligt fastställda grunder. Ned-

Ett försäkringsbolag eller dess ombud får inte till fördel för en enskild försäkringstagare eller grupper av försäkringstagare medge direkt eller indirekt nedsättning av livförsäkringspremier som bolaget bestämt enligt upprättade grunder.

²¹Senaste lydelse av förutvarande 11 § 1993:1304

²²Senaste lydelse 1993:1304

sättning av premier får dock ske genom återbäring i överensstämmelse med fastställda grunder.

Nedsättning av premier får dock ske genom återbäring i överensstämmelse med upprättade grunder.

17 §²³

Ett försäkringsbolag får inte utan Finansinspektionens medgivande äga större andel av aktierna i ett svenskt eller utländskt aktiebolag än som svarar mot ett röstetal om högst fem procent av röstetalet för samtliga aktier. Tillhör försäkringsbolaget en koncern, skall bestämmelsen gälla koncernen. Vid beräkningen av koncernens innehav skall dock, intill ett innehav motsvarande fem procent av röstetalet i aktiebolaget, bortses från aktier som innehas av bankföretag i koncernen eller av dotterföretag till bankföretagen.

Första stycket skall inte tillämpas på aktier eller andelar i försäkringsbolag eller i juridiska personer vars verksamhet uteslutande har till föremål att äga aktier i försäkringsaktiebolag, att tillskjuta garantikapital i ömsesidiga försäkringsbolag, att förvalta försäkringsbolagens fastigheter eller att biträda försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande.

Om inte annat följer av andra meningens skall första stycket inte tillämpas på aktier eller andelar i försäkringsbolag eller i juridiska personer vars verksamhet uteslutande har till uppgift att äga aktier i försäkringsaktiebolag, att tillskjuta garantikapital i ömsesidiga försäkringsbolag, att förvalta försäkringsbolagens fastigheter eller att biträda försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande. Första stycket skall tillämpas på aktier eller andelar i juridiska personer med uppgift att direkt eller indirekt äga tillgångar som avses i 10 § första stycket i den mån tillgångarna inte utgörs av aktier eller andelar i publika försäkringsaktiebolag eller motsvarande utländska bolag.

Beträffande försäkringsbolags rätt att äga aktier eller andelar i företag som driver någon form av finansiell verksamhet gäller 17 a §.

17 b §

Optioner och terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument får användas för att sänka den finansiella risken i ett försäkringsbolag. Sådana instrument får dessutom användas för att effektivisera förvaltningen av bolagets tillgångar om detta kan ske utan att bolagets risk överstiger

²³Senaste lydelse 1993:1304.

den risknivå bolaget får ha utan att använda sådana instrument.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen, får meddela föreskrifter om tillämpningen av bestämmelserna i första stycket.

19 §²⁴

Ett försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring som avses i brevet.

Om ett försäkringsbolag marknadsför försäkringar genom gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land skall försäkringstagarna underrättas om i vilket land det fasta driftställe som avtalet skall ingås med är beläget. Sådan information skall även finnas på varje handling som lämnas till försäkringstagarna. Avtalet och försäkringsansökan, om den är bindande, skall innehålla adress till försäkringsbolagets huvudkontor och till den agentur eller filial som avtalet ingås med. Om försäkringen omfattar den försäkringsklass som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 10, skall avtalet och en bindande försäkringsansökan även innehålla namn och adress till den representant som företräder försäkringsbolaget vid skadefall.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen meddelar närmare föreskrifter om vilken information som ett försäkringsbolag skall lämna till försäkringstagarna och till den som avser att teckna en försäkring i bolaget.

Vad som sägs i andra stycket gäller inte när marknadsföringen avser

1. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 4-7, 11 och 12,

2. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 14 och 15, om försäkringstagaren är näringsidkare och risken avser näringsverksamheten, eller

3. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 3, 8-10, 13 och 16, om försäkringstagaren är näringsidkare och minst två av följande förutsättningar är

²⁴Senaste lydelse 1993:1304

uppfylla enligt senast fastställda resultat- och balansräkning:

a) försäkringstagaren har en balansomslutning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 6 200 000 ecu,

b) försäkringstagaren har en bruttoomsättning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 12 800 000 ecu,

c) försäkringstagaren har haft i genomsnitt minst 250 personer anställda.

Om försäkringstagaren ingår i en koncern som avger koncernredovisning skall förutsättningarna i tredje stycket gälla koncernen.

Innan ett avtal om livförsäkring ingås genom sådan gränsöverskridande verksamhet som avses i 2 a kap. 2 § skall försäkringsbolaget till försäkringstagaren överlämna en handling där försäkringstagaren uppmärksammas på att försäkringsbolaget är underkastat tillsynsreglerna i det land där det försäkrande fasta driftstället är beläget. Försäkringstagaren skall skriva under handlingen. Handlingen skall överensstämma med formulär som fastställs av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

8 kap.

7 §

Styrelsen svarar för bolagets organisation och för förvaltningen av bolagets angelägenheter. Verkställande direktören skall sköta den löpande förvaltningen enligt de riktlinjer och anvisningar som styrelsen meddelar. Verkställande direktören får dessutom utan styrelsens bemyndigande vidta åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är osedvanliga eller av stor betydelse, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för bolagets verksamhet. I sådant fall skall styrelsen så snart som möjligt underrättas om åtgärden.

Styrelsen skall se till att organisationen i fråga om bokföringen och medelsförvaltningen även innefattar en tillfredsställande kontroll. Verkställande direktören skall sörja för att bolagets bokföring fullgörs i

överensstämmelse med denna lag och andra författningar och att medelsförvaltningen sköts på ett betryggande sätt.

Prop. 1994/95:184
Bilaga 8.

Styrelsen skall se till att sådana riktlinjer som anges i 7 kap. 10 g § upprättas och att de följs. Styrelsen skall fortlöpande pröva om riktlinjerna behöver ändras.

Styrelsen ansvarar för att uppgifter enligt 7 kap. 9 § fjärde stycket lämnas och att informationskyldigheten enligt 7 kap. 10 g § andra stycket fullgörs.

8 §

Beslut om ändring av *grunderna* fattas av styrelsen. *Ändringen skall sedan den stadfästs genast anmälas för registrering av styrelsen eller verkställande direktören. Ändringsbeslutet får inte verkställas förrän det har registrerats.*

Beslut om *antagande och ändring av grunder* fattas av styrelsen.

10 kap. 5 §

Den kan inte vara revisor som

1. är styrelseledamot, verkställande direktör eller innehar en befattning i ledande ställning i försäkringsbolaget eller dess dotterföretag eller biträder vid bolagets bokföring eller medelsförvaltning eller bolagets kontroll däröver,

2. är anställd hos bolaget eller på något annat sätt intar en underordnad eller beroende ställning till detta eller till någon som avses under 1 eller är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid grundbokföringen eller medelsförvaltningen eller bolagets kontroll däröver,

3. är gift med eller sammanlever under äktenskapsliknande förhållanden med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses under 1 eller är besvägrad med en sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

4. på annat sätt än genom belåning av livförsäkringsbrev enligt *grunderna* står i låneskuld till bolaget eller något annat företag i samma koncern eller har förpliktelser för vilka ett sådant företag har ställt säkerhet.

4. på annat sätt än genom belåning av livförsäkringsbrev *med stöd av försäkringsavtal* står i låneskuld till bolaget eller något annat företag i samma koncern eller har förpliktelser för vilka ett sådant företag har ställt säkerhet.

I dotterföretag kan den inte vara revisor som enligt första stycket inte är behörig att vara revisor i moderbolaget.

Revisorerna får vid revisionen inte anlita någon som enligt första eller andra stycket inte är behörig att vara revisor. Har bolagen i sin tjänst anställda med uppgift att uteslutande eller huvudsakligen sköta den interna

revisionen får revisorerna dock anlita sådana anställda i den utsträckning det är förenligt med god revisionsd.

Prop. 1994/95:184
Bilaga 8

11 kap.

7 §

Andra tillgångar än anläggningstillgångar anses som omsättningstillgångar.

Värdehandlingar, som svarar mot försäkringstekniska skulder enligt 7 kap. 9 § första stycket 1-7 eller mot premiereserven enligt 7 kap. 10 § i den utsträckning denna paragraf hänvisar till 7 kap. 9 § första stycket 1-7, får tas upp till högre värde än vad som följer av bestämmelserna i bokföringslagen. De får dock högst tas upp till samma värde som i närmast föregående balansräkning eller, om värdehandlingen anskaffats under räkenskapsåret, anskaffningsvärdet. Detta gäller endast om värdehandlingarna kan avyttras till ett värde, som motsvarar detta högre värde, vid tidpunkter som får anses tillfredsställande med hänsyn till de försäkringsutfästelser som värdehandlingarna säkerställer.

Värdehandlingar som används för skuldtäckning enligt 7 kap. 10 § första stycket 1-4, 8-10, 14 och 15 får tas upp till ett högre värde än vad som följer av bestämmelserna i bokföringslagen. De får dock högst tas upp till samma värde som i närmast föregående balansräkning eller, om värdehandlingen anskaffats under räkenskapsåret, anskaffningsvärdet. Detta gäller endast om värdehandlingarna kan avyttras till ett värde, som motsvarar detta högre värde, vid tidpunkter som får anses tillfredsställande med hänsyn till de försäkringsutfästelser som värdehandlingarna säkerställer.

Andra värdehandlingar än de som avses i andra stycket och som utgörs av reversfördringar som förfaller eller kan sägas upp till betalning av försäkringsbolaget först efter längre tid än ett år, får, om det finns särskilda skäl till det, tas upp över det verkliga värdet, dock högst till anskaffningsvärdet.

12 kap.

8 §

Om en förlust på livförsäkringsrörelsen i ett ömsesidigt livförsäkringsbolag inte kan täckas på det sätt som anges i 7 §, skall förlusten, i den mån den överstiger garantikapitalet, utjämnas genom att bolagets ansvarighet för löpande livförsäkringar och tilldelad återbäring sätts ned.

Nedsättningen skall verkställas på ett sätt som är skäligt med hänsyn till förlustens orsak och andra omständigheter. För nedsättningen skall grunder (nedsättningsgrunder) upprättas. Om stadfästelse av nedsättningsgrunderna gäller bestämmelserna i 2 kap. 3 §.

Nedsättningen skall verkställas på ett sätt som är skäligt med hänsyn till förlustens orsak och andra omständigheter. För nedsättningen skall grunder (nedsättningsgrunder) upprättas.

13 §²⁵

Bestämmelserna i 12 § första stycket utgör inte något hinder för försäkringsbolag att i enlighet med *reglerna i grunderna* lämna lån mot säkerhet i försäkringsbrev.

Bestämmelserna i 12 § första stycket utgör inte något hinder för försäkringsbolag att i enlighet med *bestämmelser i försäkringsavtalen* lämna lån mot säkerhet i försäkringsbrev.

I fråga om lån eller säkerhet för förvärv av aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern får Finansinspektionen medge undantag från 12 § om det behövs på grund av särskilda omständigheter. Ett sådant undantag får dock inte medges vid förvärv av aktier i det bolag som lämnar lån eller ställer säkerhet.

I andra fall än som avses i första och andra stycket får Finansinspektionen medge undantag från 12 § om det finns synnerliga skäl.

14 kap.

26 §²⁶

När ett livförsäkringsbolag har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, skall beståndet av livförsäkringar om möjligt överlåtas till ett eller flera andra försäkringsbolag. Ett avtal om överlåtelse skall godkännas av Finansinspektionen för att bli giltigt.

Om inspektionen anser att ett avtal skall godkännas, skall inspektionen Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt kungöra avtalets innehåll. Kungörelsen skall innehålla föreläggande för försäkringstagarna att inom en bestämd tid, minst en månad efter kungörelsens utfärdande, hos inspektionen anmäla om de har något att invända mot avtalet. Även den som inte är försäkringstagare men som har förvärvat rätt på grund av en försäkring skall få möjlighet att framföra invändningar.

Ett beslut om godkännande av ett avtal skall inspektionen genast registrera. När registrering sker, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på det övertagande bolaget. Styrelsen och verkställande direktören i detta bolag skall underrätta försäkrings-

När ett livförsäkringsbolag har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, skall beståndet av livförsäkringar om möjligt överlåtas till *en* eller flera andra *försäkringsgivare*. Ett avtal om överlåtelse skall godkännas av Finansinspektionen för att bli giltigt. *Överlåtelse får ske till*

- 1. ett svenskt försäkringsbolag, eller*
- 2. en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom EES.*

²⁵Senaste lydelse 1994:1941

²⁶senaste lydelse 1991:1767.

tagarna och dem som förvärvat rätt på grund av en försäkring om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som överlåtelsen medför. Finansinspektionen bestämmer på vilket sätt underrättelsen skall ske.

Prop. 1994/95:184
Bilaga 8

26 a §

Om inspektionen anser att ett avtal skall godkännas, skall inspektionen i Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt kungöra avtalets innehåll. Kungörelsen skall innehålla föreläggande för försäkringstagarna att inom en bestämd tid, minst en månad efter kungörelsens utfärdande, hos inspektionen anmäla om de har något att invända mot avtalet. Även den som inte är försäkringstagare, men som har förvärvat rätt på grund av en försäkring, skall få möjlighet att framföra invändningar.

Om beståndet av livförsäkringar som skall överlätas består av åtaganden som skall fullgöras utomlands, skall Finansinspektionen innan godkännande lämnas ge de behöriga myndigheterna i det land där åtagandena skall fullgöras tillfälle att yttra sig. Om överlåtelsen avser försäkringsavtal som tecknats genom en sekundäretablering i ett annat land, skall även de behöriga myndigheterna i det landet ges tillfälle att yttra sig.

Finansinspektionen får pröva frågan om godkännande av avtalet när myndigheterna som avses i andra stycket yttrat sig eller, om de inte yttrat sig, tre månader efter det att de gavs tillfälle att yttra sig.

26 b §

Finansinspektionen skall godkänna ett avtal om överlåtelse om

1. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats,

varvid hänsyn tagits till sådan förman som kan ha medgivits i enlighet med 23 a § första stycket lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige, och

2. behörig myndighet i det land där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myndighet. Med behörig myndighet avses, för EES-försäkringsgivare, den behöriga myndigheten i dess hemland och, för försäkringsgivare hemmahörande i ett land utanför EES, den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

Ett beslut om godkännande av ett avtal skall inspektionen genast registrera. När registrering sker, övergår ansvaret för det överlättna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Är den övertagande försäkringsgivaren ett försäkringsbolag eller en annan försäkringsgivare med koncession i Sverige, skall den övertagande försäkringsgivaren underrätta försäkringstagarna och dem som förvärvat rätt på grund av en försäkring om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som överlåtelsen medför. Finansinspektionen bestämmer på vilket sätt underrättelsen skall lämnas.

15 kap.

1 §²⁷

Ett försäkringsbolag (det överlåtande bolaget) får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare som har koncession i Sve-

Ett försäkringsbolag (det överlåtande bolaget) får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare (den övertagande försäkringsgivaren).
Överlåtelse får ske till

²⁷Senaste lydelse 1993:1304.

rige (den övertagande försäkringsgivaren).

Om försäkringsbeståndet består av försäkringar som har meddelats genom gränsöverskridande verksamhet, får överlåtelsen med inspektionens tillstånd också ske till en försäkringsgivare med fast driftställe i det land där riskerna är belägna.

Ett avtal om överlåtelse skall för att bli giltigt godkännas av bolagsstämman i det överlåtande bolaget. Överlåtelse av försäkringsbeståndet kan ske utan hinder av att det överlåtande bolaget har trätt i likvidation.

Följande handlingar skall hållas tillgängliga för aktieägarna respektive de röstberättigade under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken frågan om godkännande av överlåtelseavtalet skall behandlas, samt läggas fram på stämman,

1. ett förslag till bolagsstämmans beslut,
2. avtalet om överlåtelse,
3. en redogörelse av styrelsen för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av förslagets lämplighet för bolaget och försäkringstagarna,
4. ett yttrande av revisorerna över styrelsens redogörelse enligt 3 samt
5. om årsredovisningen inte skall behandlas på stämman, de handlingar som avses i 4 kap. 7 § första stycket 1-3.

Handlingarna skall genast sändas till de aktieägare respektive till de röstberättigade som begär det och uppger sin postadress.

3 §²⁸

Senast fyra månader efter det att beslutet om godkännande av avtalet om överlåtelse registrerats skall såväl överlåtande som övertagande försäkringsgivare ansöka om Finansinspektionens tillstånd att verkställa avtalet. Sådant tillstånd får inte ges om försäkringstagarnas rätt därigenom försämras.

Om den övertagande försäkringsgivaren har koncession i Sverige och det försäkringsbestånd som överlåtelsen avser består av försäkringar som har meddelats genom gränsöverskridande verksamhet, får tillstånd ges endast om behörig myndighet i det land där

Ansökan om tillstånd till överlåtelsen skall göras av såväl det överlåtande bolaget som den övertagande försäkringsgivaren senast fyra månader efter det att beslutet om godkännande av avtalet om överlåtelse registrerats. Om ansökan inte har gjorts inom föreskriven tid eller om ansökan har avslagits, skall Finansinspektionen förklara att frågan om överlåtelse har fallit.

Tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet skall ges om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras,
2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats varvid hänsyn tagits till

²⁸Senaste lydelse 1993:1304.

riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen och den övertagande försäkringsgivaren där uppfyller kraven för gränsöverskridande verksamhet med de försäkringar som överlåtelsen avser.

I de fall som avses i 1 § andra stycket får tillstånd ges endast om behörig myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen.

Är den övertagande försäkringsgivaren en utländsk försäkringsgivare krävs för tillstånd, utöver vad som anges i första-tredje styckena, att behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats.

sådan förmån som kan ha medgivits i enlighet med 23 a § första stycket lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige, och

3. behörig myndighet i det land där riskerna är belägna eller där åtaganden skall fullgöras samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myndighet. Med behörig myndighet avses, för EES-försäkringsgivare, den behöriga myndigheten i dess hemland och, för försäkringsgivare hemmahörande i ett land utanför EES, den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

Finansinspektionen kan förelägga försäkringsgivarna att komma in med den ytterligare utredning som är nödvändig för att inspektionen skall kunna fastställa att försäkringstagarnas rätt inte försämras.

4 §²⁹

Om ansökan om Finansinspektionens tillstånd inte har gjorts inom föreskriven tid eller om ansökan har avslagits, skall Finansinspektionen förklara att frågan om överlåtelsen har fallit.

Skall ansökningen inte genast avslås skall Finansinspektionen i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som Finansinspektionen finner lämpliga kungöra ansökningens innehåll med uppgift om att ett avtal om överlåtelse av försäkringsbestånd har träffats och var avtalet och annan utredning hålls tillgänglig. Kungörelsen skall vidare innehålla föreläggande för de försäkringstagare, vilkas försäkringar är avsedda att överlåtas, att på bestämd tid — minst en månad efter kungörelsens utfärdande — hos Finansinspektionen anmäla om de har något att erinra mot ansökningen. Omfattar avtalet livränta, som utgår till personer som inte är försäkringstagare i det överlåtande bolaget, skall även dessa personer ges möjlighet att anmäla om de har något att erinra mot ansökningen.

Finansinspektionen skall innan tillstånd lämnas ge den behöriga myndigheten i

²⁹Senaste lydelse 1991:1767. Ändringen innebär bl.a. att första stycket upphävs.

det land där riskerna är belägna eller där åtagandena skall fullgöras tillfälle att yttra sig. Om överlåtelsen avser försäkringsavtal som tecknats genom en sekundär-etablering i ett annat land, skall även den behöriga myndigheten i det landet ges tillfälle att yttra sig.

Finansinspektionen får pröva ansökan om tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet när myndigheterna som avses i andra stycket yttrat sig eller, om de inte yttrat sig, tre månader efter det att de gavs tillfälle att yttra sig.

5 §³⁰

Sedan tillstånd att verkställa avtalet lämnats, skall Finansinspektionen genast registrera beslutet. När registrering skett, övergår ansvaret för det överlättna försäkringsbeståndet på det övertagande bolaget.

Sedan tillstånd att verkställa avtalet lämnats, skall Finansinspektionen genast registrera beslutet. När registrering skett, övergår ansvaret för det överlättna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren.

6 §³¹

Sedan överlåtelsen verkställts, skall styrelsen och verkställande direktören i det övertagande bolaget om överlåtelsen underrätta varje försäkringstagare eller livräntetagare som berörs av den. Finansinspektionen bestämmer på vilket sätt underrättelsen skall ske.

Sker överlåtelsen till ett försäkringsbolag eller en annan försäkringsgivare med koncession i Sverige skall, sedan överlåtelsen verkställts, den övertagande försäkringsgivaren lämna en underrättelse om överlåtelsen till varje försäkringstagare eller livräntetagare som berörs av den. Finansinspektionen bestämmer på vilket sätt underrättelsen skall lämnas.

19 kap.

1 §³²

Finansinspektionen skall verka för en sund utveckling av försäkringsväsendet. Inspektionen skall i sin tillsynsverksamhet ha ett sådant nära samarbete med övriga EES-länders tillsynsmyndigheter som föranleds av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Finansinspektionen skall verka för en sund utveckling av försäkringsväsendet. Inspektionen skall i sin tillsynsverksamhet samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

³⁰Senaste lydelse 1991:1767.

³¹Senaste lydelse 1991:1767.

³²Senaste lydelse 1993:1304

Styrelsen och verkställande direktören i ett försäkringsbolag skall, när bolaget har börjat sin verksamhet, genast underrätta Finansinspektionen om det.

2 §³³

Om koncession beviljats för ett försäkringsbolag och bolaget därefter inte anmälts för registrering inom föreskriven tid, skall regeringen efter anmälan av finansinspektionen förklara koncessionen förverkad. Detsamma gäller om bolaget inte har börjat sin verksamhet inom tre månader från det bolaget registrerades eller om anmälningen för bolagets registrering genom lagakraftätagande beslut blivit avskriven eller avslagen.

Regeringen skall, efter anmälan av Finansinspektionen, förklara koncession som beviljats för ett försäkringsbolag förverkad om

1. bolaget inte har anmälts för registrering inom den tid som anges i 2 kap. 13 §,

2. bolaget inte har börjat sin verksamhet inom tre månader från det bolaget registrerades

3. anmälningen för bolagets registrering genom lagakraftätagande beslut blivit avskriven eller avslagen, eller

4. bolaget under längre tid än sex månader inte drivit verksamhet.

Om registrering av beslut, varigenom koncessionen har förverkats, förordnar regeringen.

3 §³⁴

Styrelsen, verkställande direktören och andra befattningshavare i ansvarig ställning i försäkringsbolag skall lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som inspektionen begär. Om bolaget driver verksamhet i ett annat EES-land, skall de lämna motsvarande upplysningar till behörig myndighet i det landet i enlighet med där gällande bestämmelser.

Styrelsen, verkställande direktören och andra befattningshavare i ansvarig ställning i ett försäkringsbolag skall lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som inspektionen begär. Om bolaget driver verksamhet i ett annat land inom EES, skall de lämna de upplysningar till behörig myndighet i det landet som den behöver för att fullgöra sina uppgifter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett försäkringsbolag skall lämna till inspektionen.

10 §

Styrelsen och verkställande direktören i de aktiebolag vilkas verksamhet uteslutande har till föremål att biträda försäkringsbolag är skyldiga enligt 3 § och 9 § första

Skyldigheten enligt 3 och 9 §§ att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

³³Senaste lydelse 1991:1767

³⁴Senaste lydelse 1993:1304

stycket att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning. Det samma gäller ordföranden och verkställande direktören eller motsvarande befattningshavare i tarifföreningar, skaderegleringsnämnder, villkorsnämnder och andra organ som biträder försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande samt styrelsen och verkställande direktören i annat aktiebolag än nu sagts, om det med bolagets samtycke föreskrivits i villkor för medgivande enligt 7 kap. 17 § att inneha aktier i bolaget.

1. styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande i ett företag som uteslutande biträder ett försäkringsbolag eller som försäkringsbolaget har ett bestämmande inflytande i,

2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller i annat liknande organ, som biträder ett försäkringsbolag samt

3. styrelsen och verkställande direktör i ett aktiebolag, om det med bolagets samtycke föreskrivits en sådan skyldighet som villkor för medgivande att inneha aktier i bolaget enligt 7 kap. 17 §.

11 §³⁵

Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om försäkringsbolagets verksamhet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga bolaget eller styrelsen att vidta rättelse om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag, trafikskadelagen (1975:1410) eller lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa lagar eller från bolagsordningen eller grunderna, om sådana finns,

2. bolagsordningen eller grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av bolagets rörelse,

3. försäkringsbolagets riktlinjer för placering av tillgångar som används för skuldtäckning inte på ett tillfredsställande sätt beaktar vad som sägs i 7 kap. 9 a-10 e §§,

3. de tillgångar, i vilka försäkringstekniska skulder redovisas, inte är tillräckliga,

4. de tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillräckliga eller inte är placerade enligt 7 kap. 9 a-10 e §§,

4. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för erforderlig riskutjämning eller

5. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för erforderlig riskutjämning eller

5. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsbolagets verksamhet.

6. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsbolagets verksamhet.

Om ett försäkringsbolags kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 §, skall Finansinspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta en plan för att återställa en sund finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapi-

³⁵Senaste lydelse 1993:1304.

talbasen understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garanti-beloppet enligt 7 kap. 26 eller 27 § eller om kapitalbasen för ett livförsäkringsbolag inte har den sammansättning som anges i 7 kap. 26 § tredje stycket, skall inspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upp-rätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen.

Om ett försäkringsbolag driver *gränsöverskridande* verksamhet och bolaget inte rättar sig efter Finansinspektionens eller behörig utländsk myndighets anmodan om rättelse, skall inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. *Inspektionen får förbjuda bolaget att bedriva gränsöverskridande verksamhet.*

Om ett föreläggande enligt andra-*fjärde* styckena inte har följts inom bestämd tid och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Följer bolaget inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder eller uppfyller bolaget inte gällande krav på garantibelopp, får regeringen efter anmälan av Finansinspektionen förbjuda bolaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa bolagets förfoganderätt. Om bolaget driver verksamhet i ett annat EES-land och beslutet grundas på att bolagets kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet, skall inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet och, om det behövs, begära att denna vidtar motsvarande åtgärder.

Om ett försäkringsbolag driver verksamhet i ett annat land inom EES och bolaget inte rättar sig efter Finansinspektionens eller behörig utländsk myndighets anmodan om rättelse, skall inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. *Inspektionen skall underrätta den behöriga utländska myndigheten om vilka åtgärder som vidtas.*

Finansinspektionen får begränsa bolagets förfoganderätt eller förbjuda bolaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

- 1. bolaget inte följer gällande bestämmelser om skuldäckning,*
- 2. bolagets kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller inte uppfyller gällande krav på garantibelopp,*
- 3. bolagets kapitalbas understiger solvensmarginalen och det finns särskilda skäl att anta att bolagets finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, eller*
- 4. det bedöms vara nödvändigt för att skydda de försäkrades intressen vid beslut om förverkande av bolagets koncession enligt 2 § eller enligt åttonde stycket.*

Finansinspektionen får besluta hur försäkringsverksamheten skall drivas efter ett sådant beslut som avses i sjätte stycket.

En koncession kan förklaras förverkad av regeringen om bolaget

1. inte längre uppfyller kraven för koncession,
2. inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en plan som har godkänts enligt tredje stycket, eller
3. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

11 a §

Finansinspektionen skall anmäla beslut enligt 11 § sjätte stycket om förbud eller begränsning i rätten att förfoga över tillgångar till de behöriga myndigheterna i de EES-länder där bolaget enligt underrättelse bedriver försäkringsverksamhet enligt 2 a kap. 1 och 4 §§. Sådant beslut skall dessutom anmälas till behöriga myndigheter i de EES-länder där bolaget har tillgångar. Finansinspektionen skall anmäla beslut enligt 2 och 11 §§ om förverkande av koncession till behöriga myndigheter i övriga länder inom EES.

Finansinspektionen får i samband med anmälan enligt första stycket begära att den behöriga utländska myndigheten i samarbete med inspektionen vidtar motsvarande åtgärder. Har bolagets koncession förklarats förverkad får begäran avse att den utländska myndigheten även i övrigt vidtar de åtgärder som behövs för att skydda de försäkrades intressen.

13 §³⁶

Finansinspektionens beslut om att förbjuda gränsöverskridande verksamhet enligt 19 kap. 11 § fjärde stycket får överklagas hos kammarrätten. Inspektionens beslut om att avslå en begäran om att utfärda in-tyg enligt 2 a kap. 1 § fjärde stycket eller om att förelägga eller utdöma vite enligt 21 kap. 2 § får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Finansinspektionens beslut enligt 2 a kap. 2, 3, 5 eller 6 § får överklagas hos kammarrätten. Inspektionens beslut om att förelägga eller utdöma vite enligt 21 kap. 2 § får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om föreläggande eller om verksamhetens drivande enligt 11 § sjunde stycket skall gälla omedelbart.

Om överklagande av vissa beslut finns bestämmelser i 20 kap. 7 §.

³⁶Senaste lydelse 1995:54.

13 a §³⁷

Har regeringen i ett ärende om koncession inte fattat beslut sex månader efter det att ansökningen gavs in, får sökanden begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Har regeringen inte meddelat beslut sex månader efter det att kammarrätten avgett en sådan förklaring, skall det anses som att ansökningen har avslagits.

Har regeringen i ett ärende om koncession inte fattat beslut sex månader efter det att ansökan gavs in, eller har Finansinspektionen i ett ärende enligt 2 a kap. 2 § inte fattat beslut inom tre månader, eller i ett ärende enligt 2 a kap. 3, 5 eller 6 §, inom en månad, får sökanden begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls.

Efter det att kammarrätten avgett sådan förklaring skall ansökan anses ha avslagits om beslut inte har meddelats

-inom sex månader i ett ärende om koncession,

-inom tre månader i ett ärende enligt 2 a kap. 2 §, eller

-inom en månad i ett ärende enligt 2 a kap. 3, 5 eller 6 §.

21 kap.

2 §³⁸

Finansinspektionen kan vid vite förelägga verkställande direktören och styrelseledamöterna att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar att

Finansinspektionen kan förelägga verkställande direktören och styrelseledamöterna att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar att

1. till Finansinspektionen sända in behöriga redovisningshandlingar eller revisionsberättelser,
2. hos inspektionen göra behöriga anmälningar för registrering, eller
3. på bolagets brev, fakturor och orderblanketter lämna sådana uppgifter som anges i 17 kap. 5 §.

Föreläggande enligt första stycket 2 får inte meddelas, om underlåtenhet att göra anmälan medför att bolagsstämman eller styrelsens beslut förfaller eller bolaget blir skyldigt att träda i likvidation.

Finansinspektionen kan förena annat föreläggande enligt denna lag än som avses i första stycket med vite.

Finansinspektionen kan förena föreläggande eller förbud enligt denna lag med vite.

Har inspektionen förelagt vite skall den mot vilken förelägget riktas genast skriftligen underrättas om detta.

Följs inte ett sådant vitesföreläggande som avses i första stycket kan Finansinspektionen döma ut vitet.

³⁷Senaste lydelse 1993:1304.

³⁸Senaste lydelse 1994:1941.

1. Denna lag träder i kraft såvitt avser 2 kap. 18 §, nya 7 kap. 3 §, 10 kap. 5 § och 12 kap. 13 § den dag regeringen bestämmer och i övrigt den 1 juli 1995.

2. I fråga om försäkringsbolag som har koncession och som har bildats före den 1 juli 1995 gäller 2 kap. 5 § i dess äldre lydelse till utgången av juni 1996.

3. Bestämmelserna i 7 kap. 12 § om borgensförbindelser m.m. gäller inte sådana förbindelser som ingåtts före lagens ikraftträdande.

4. För sådana placeringar hos ett livförsäkringsbolag som vid lagens ikraftträdande överskrider gränserna i 7 kap. 10 c § första stycket 2 och 3 skall följande gälla.

Senast den 31 december 1999 skall placeringarna ha nedbringats till de nivåer som anges i 7 kap. 10 c § första stycket 2 och 3.

Om en placering överstiger tjugo procent av det belopp som skall skuld- täckas skall den senast den 30 juni 1996 ha nedbringats under denna nivå.

En placerings andel av det belopp som skall skuld- täckas får inte öka.

I inget fall får andelen aktier eller andra värdepapper som kan jäms- ställas med aktier från samma emittent överstiga fem procent av det be- lopp som skall skuld- täckas.

5. För försäkringar som har meddelats före ikraftträdandet av nya 7 kap. 3 §, gäller fortfarande de upphävda bestämmelserna i 7 kap. 5- 7 §§ och 8 § första och andra styckena.

För försäkringar som avses i första stycket och som vid ikraftträdandet av nya 7 kap. 3 § fortfarande gäller skall upprättade grunder även där- efter ha fortsatt giltighet om inte till försäkringsvillkoren har överförs bestämmelserna i grunderna om

1. villkoren för försäkringstagarnas rätt till återköp,
2. försäkringstagarnas rätt till fribrev,
3. belåning av försäkringsbrev hos bolaget,
4. verkan av underlåtenhet att betala premie,
5. försäkringstagarens rätt när försäkringen i andra fall än som avses i 1, 2 eller 4 upphör i förtid eller bolaget i övrigt inte har ansvar för för- säkringsfallet,

6. villkoren för tilldelning av återbäring, och

7. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

För sådana försäkringar som avses i första stycket skall 7 kap. 8 a § endast tillämpas beträffande grunder för

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv,
2. beräkning av tekniska återköpsvärden, samt
3. återbäring till försäkringstagarna.

6. Ett försäkringsbolag som vid lagens ikraftträdande äger aktier eller andelar i juridiska personer med uppgift att äga tillgångar som avses i 7 kap. 10 § första stycket behöver inte Finansinspektionens medgivande enligt 7 kap. 17 § för detta innehav om sådant medgivande inte krävdes före lagens ikraftträdande.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige

dels att 3 och 4 kap., 5 kap. 1-11 §§, 6 kap. 6-8 §§, 7 kap. 2 §, 8 kap. 7 och 9 §§ skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 2 kap. 1 och 4 §§, 6 kap. 1, 2, 7 och 9 §§ skall utgå,

dels att punkterna 2-4 i övergångsbestämmelsen till lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 5 kap. 12 § skall betecknas 2 kap. 6 §, nuvarande 5 kap. 13 § skall betecknas 2 kap. 7 §, nuvarande 5 kap. 14 § skall betecknas 6 kap. 6 §, nuvarande 6 kap. 10 § skall betecknas 8 kap. 4 a §, och nuvarande 6 kap. 11 § skall betecknas 6 kap. 10 §,

dels att 1 kap. 2, 3 och 5 §§, 2 kap. 1-5 §§, den nya 6 §, 6 kap. 1, 3-6, 9 §§ och den nya 10 §, 7 kap. 1 och 3 §§, 8 kap. 1 och 4-6 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubriken till 6 kap. skall lyda "Finansinspektionens uppgifter m.m.",

dels att rubriken närmast före 2 kap. 2 §§ skall sättas närmast före 2 kap. 4 a §§,

dels att det i lagen skall föras in två nya paragrafer, 2 kap. 4 a § och 6 kap 5 a §, samt närmast före 2 kap. 2 och 6 §§ två nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Med skadeförsäkring avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 a § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Med livförsäkring avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen.

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 försäkringsrörelselagen om premien är beräknad och bestämd för längst fem år. De får tillämpas för skadeförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt för avgångsbidragsförsäkringar.

Ersättning, som betalas i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller skadeförsäkring beroende på vilket av dessa slag av försäkring som har meddelats. Har sådan ränta köpts i ett livförsäkringsföretag, skall den dock i detta företag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör skadeförsäkring

¹Ändringen innebär att femte stycket upphävs.

gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 3 kap. 2 § andra stycket, 3 § första och andra styckena, 5 kap. 2-7 och 9-11 §§ samt 7 kap. 2 § i tillämpliga delar.

3 §²

Med EES-land där risken är belägen avses i denna lag

1. när försäkringen avser byggnad eller byggnad och dess innehåll, till den del byggnaden och innehållet täcks av samma försäkring, det EES-land i vilket egendomen är belägen,

2. när försäkringen avser registreringspliktigt fordon, det EES-land där registreringen skall ske,

3. när försäkringen har en giltighetstid av fyra månader eller mindre och oberoende av försäkringsklass täcker rese- eller semesterrisker, det EES-land där försäkringstagaren har tecknat försäkringen,

4. i andra fall än dem som uttryckligen omfattas av 1-3, om försäkringstagaren är en fysisk person, det EES-land där försäkringstagaren har sin vanliga vistelseort eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det EES-land där det drifställe som försäkringen gäller är beläget.

Det land där försäkringsgivaren har sitt säte anses som försäkringsgivarens hemland. Försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning skall anses ha sitt hemland i det land där sammanslutningens verkliga ledning finns.

5 §³

Angående trafikförsäkring meddelas vissa särskilda bestämmelser i trafikskadelagen (1975:1410).

I fråga om livförsäkring endast för dödsfall, som meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen medge undantag från de särskilda bestämmelserna.

²Ändringen innebär bl.a. att första stycket upphävs.

³Ändringen innebär att tredje stycket upphävs.

melserna om livförsäkring samt, i mån av behov, besluta att bestämmelser som särskilt gäller skadeförsäkring skall tillämpas i stället.

Prop. 1994/95:184
Bilaga 8

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) medge undantag från 5 kap. 5 § och, om det finns särskilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring. Ett undantag skall vara förenligt med Sveriges förpliktelser i fråga om försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2 kap.

Etablering

1 §

Försäkringsgivare som avses i 1 kap. 1 § får driva försäkringsrörelse här i landet, om tillstånd (koncession) därtill lämnats av regeringen. Rörelsen skall drivas

1. genom en generalagent som sysloman,

2. genom ett avdelningskontor med självständig förvaltning (filial), eller

3. såvitt avser försäkringsgivare i en försäkringsammanslutning, genom en generalrepresentation.

En försäkringsgivare som i sitt hemland har tillstånd att driva försäkringsrörelse får driva verksamhet här i landet

1. från en sekundäretablering med början två månader efter det att Finansinspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 4 § första och andra styckena,

2. genom gränsöverskridande verksamhet, så snart Finansinspektionen från en behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland mottagit en underrättelse med sådant innehåll som anges i 4 a §.

En generalagent skall vara bosatt här i landet. Han får inte vara underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken. Som generalagent får även svensk juridisk person anlitas. För fullgörande av de skyldigheter som åligger generalagenten skall den juridiska personen utse ett ombud som uppfyller kraven i första och andra meningarna.

Den utländska försäkringsgivaren skall utfärda fullmakt för generalagenten att ingå för försäkrings-

givaren bindande rättshandlingar med tredje man samt ta emot stämning för den utländska försäkringsgivaren och själv eller genom annan tala och svara för denne.

För verksamhet som drivs genom filial gäller även bestämmelserna i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. Verkställande direktör för en utländsk försäkringsgivares filial skall dock vara bosatt i Sverige.

En generalrepresentation för försäkringsgivare i en försäkringsammanslutning skall förestås av ett ombud som uppfyller kraven i andra stycket. De till sammanslutningen hörande försäkringsgivarna skall utfärda fullmakt för ombudet att vid tvister som rör ingångna försäkringsavtal ingå för försäkringsgivarna bindande rättshandlingar och att ta emot stämning för försäkringsgivarna och själv eller genom annan tala och svara för dem. Särskilda bestämmelser om ombud för försäkringsgivare i försäkringssammanslutning finns i 4 kap. Med företrädare avses i denna lag generalagent, verkställande direktör för en filial samt ombud för generalagent och för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning. Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt första stycket krävs för en planerad verksamhet.

Ett sådant förhandsbesked är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även Finansinspektionen bunden av detta besked.

Gränsöverskridande verksamhet Sekundäretablering

2 §

Efter anmälan till Finansinspektionen får en försäkringsgivare marknadsföra försäkringar här i landet från ett fast driftställe i ett annat EES-land

Med sekundäretablering enligt 1 § avses

1. en generalagent
2. ett avdelningskontor med

(gränsöverskridande verksamhet). Marknadsföring som avser livförsäkringar och som riktas till enskilda personligen skall ske genom förmedling av en försäkringsgivare som har koncession att genom ett fast driftställe i Sverige driva försäkringsrörelse här och som tillhör samma koncern som försäkringsgivaren eller som denne har samarbetsavtal med.

Efter tillstånd av Finansinspektionen (koncession) får sådan marknadsföring som avses i första stycket andra meningen ske utan förmedling av en försäkringsgivare med koncession i Sverige.

självständig förvaltning (filial), eller

3. såvitt avser försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, en generalrepresentation.

3 §

Gränsöverskridande verksamhet får inte avse försäkring av följande risker enligt 2 kap. 3 a § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713):

1. arbetsolycksfall (klass 1),
2. civilrättsligt ansvar för kärnenergi och produktansvar för läkemedel (klass 13), och
3. byggnadsarbeten, om sådan försäkring är obligatorisk (klass 9 och 13).

Den som deltar i koassuransavtal avseende stora risker på annat sätt än som ledande försäkringsgivare behöver inte göra sådan anmälan som avses i 2 §.

Bestämmelserna i 2 § om livförsäkring tillämpas även på verksamhet avseende tontiner och sådan kapitaliseringsverksamhet som grundas på försäkringstekniska beräkningar.

En generalagent skall vara bosatt här i landet. Han får inte vara underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken. Som generalagent får även svensk juridisk person anlitas. För att fullgöra de skyldigheter som åligger en generalagent skall den juridiska personen utse ett ombud som uppfyller dessa krav.

Den utländska försäkringsgivaren skall utfärda fullmakt för generalagenten att ingå för försäkringsgivaren bindande rättshandlingar med tredje man samt ta emot stämning för den utländska försäkringsgivaren och själv eller genom annan tala och svara för denne.

För verksamhet som drivs genom filial gäller även bestämmelserna i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. En verkställande direktör för filialen skall dock vara bosatt i Sverige.

En generalrepresentation för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning skall förestås av ett ombud som uppfyller kraven i andra stycket. De försäkringsgivare som hör till sammanslutningen skall utfärda fullmakt för ombudet att vid tvister som rör ingångna försäkringsavtal ingå för för-

säkringsgivarna bindande rätts- handlingar och att ta emot stämning för försäkringsgivarna och själv eller genom annan tala och svara för dem.

Ombudet ansvarar för den verksamhet som försäkringsgivarna i sammanslutningen driver enligt denna lag. Ombudet är skyldigt att rätta sig efter svenska myndigheters beslut och föreskrifter som meddelas med stöd av lag eller annan författning.

Med företrädare avses i denna lag generalagent, verkställande direktör för en filial samt ombud för generalagent och för försäkringsgivare i en försäkrings-sammanslutning.

Annan verksamhet än försäkringsrörelse

4 §

Om det finns särskilda skäl, får en försäkringsgivare som har fått sådan koncession som anges i 1 § medges att driva annan rörelse här i landet än försäkringsrörelse. Medgivande lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Finansinspektionen.

Om det finns skäl, får ett medgivande enligt första stycket återkallas av den som får lämna sådant medgivande.

En underrättelse enligt 1 § 1 om sekundäretablering skall innehålla

1. uppgifter om sekundäretableringens adress och om vem som skall vara dess företrädare,

2. en plan över den tilltänkta verksamheten med angivande av etableringens organisation och vilket slags försäkringsverksamhet som skall drivas där, och

3. intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om försäkringsgivarens kapitalbas.

För verksamhet som avser försäkringar angivna i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonsansvar) och som inte utslutande avser försäkring av fraktförarens ansvar, skall en underrättelse dessutom innehålla

1. uppgift om vem som är försäkringsgivarens representant enligt 5 § trafikskadelagen (1975:1410), och

2. en förklaring att försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Om försäkringsgivaren avser att ändra sin verksamhet i fråga om förhållanden som anges i första stycket 1 och 2, får ändringen göras tidigast en månad efter det att försäkringsgivaren underrättat Finansinspektionen om ändringen.

Gränsöverskridande verksamhet

4 a §

En underrättelse enligt 1 § 2 om att en försäkringsgivare skall meddela försäkringar här i landet från ett fast driftställe i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) (gränsöverskridande verksamhet) skall innehålla

1. uppgift om vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna skall täcka, och

2. intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om

a) försäkringsgivarens kapitalbas, och

b) vilka försäkringsklasser försäkringsgivarens koncession omfattar.

För verksamhet som avser försäkringar angivna i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonsansvar) och som inte utslutande avser försäkring av fraktförarens ansvar, skall en underrättelse dessutom innehålla

1. uppgift om vem som är försäkringsgivarens representant enligt 5 § trafikskadelagen (1975:1410), och

2. en förklaring att försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Om försäkringsgivaren avser att ändra sin verksamhet i fråga om förhållanden som anges i första och andra styckena, får ändringen göras tidigast en månad efter det att Finansinspektionen underrättats om ändringen.

5 §⁴

Försäkringsgivare får här i landet bara driva sådan försäkringsrörelse som försäkringsgivaren driver i sitt hemland.

Rörelse som avses i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen(1982:713), direkt livförsäkringsrörelse, får här i landet förenas endast med direkt skadeförsäkringsrörelse som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt med rörelse avseende återförsäkring (indirekt försäkring) av försäkring enligt någon av dessa klasser och livförsäkring om inte annat följer av fjärde stycket.

En försäkringsgivare som i sitt hemland förenar direkt livförsäkringsrörelse med någon annan skadeförsäkringsrörelse än sådan som avses i andra stycket, får genom agentur eller filial här i landet endast driva skadeförsäkringsrörelse om inte annat följer av fjärde stycket.

Utöver vad som följer av andra och tredje styckena får direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse här i landet bedrivas av samma försäkringsgivare om sådan verksamhet samtidigt bedrivs här vid tidpunkten för under-tecknandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, den 2 maj 1992.

Direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse som här i landet bedrivs av samma försäkringsgivare enligt andra eller fjärde stycket skall hållas åtskilda hos försäkringsgivaren.

Rörelse som avses i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen(1982:713), direkt livförsäkringsrörelse, får här i landet förenas endast med direkt skadeförsäkringsrörelse som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt med rörelse avseende återförsäkring (indirekt försäkring) av försäkring enligt någon av dessa klasser och livförsäkring om inte annat följer av tredje stycket.

Utöver vad som följer av andra stycket får direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse här i landet bedrivas av samma försäkringsgivare om sådan verksamhet samtidigt bedrivs här den 2 maj 1992.

Direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse som här i landet bedrivs av samma försäkringsgivare enligt andra eller tredje stycket skall hållas åtskilda hos försäkringsgivaren.

Övriga bestämmelser

6 §⁵

En försäkringsgivare eller företrädare får inte till fördel för *enskilda* försäkringstagare eller

En försäkringsgivare eller företrädare får inte till fördel för *enskild* försäkringstagare eller

⁴Ändringen består bl.a. i att tredje stycket upphävs.

⁵Förutvarande 5 kap. 12 §.

grupper av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt ned-sättning av de livförsäkrings-premier som försäkringsgivaren enligt *fastställda* grunder bestämt för sin rörelse här i landet.

grupp av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt ned-sättning av de livförsäkrings-premier som försäkringsgivaren, enligt grunder *eller andra tekniska beräkningar tillämpar* för sin rörelse här i landet.

6 kap. Om tillsyn över försäkringsverksamheten

Tillsynens inriktning

Verksamhet som *bedrivs* enligt denna lag *skall stå under tillsyn av Finansinspektionen* i den utsträckning som *följer* av lagen. Inspektionen skall verka för en sund utveckling av verksamheten.

Inspektionen skall lämna *de uppgifter* till behöriga myndigheter i *försäkringsgivarnas hemländer* som dessa myndigheter behöver för *kontroll* av försäkringsgivarnas *soliditet* samt i övrigt ha ett *sådant* nära samarbete med *övriga EES-länders* behöriga myndigheter som *föranleds av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet*.

Företrädaren skall lämna Finansinspektionen *de upplysningar* som *inspektionen begär* om försäkringsgivaren och *den verksamhet* som *denne driver* här i landet genom *etablering*.

Företrädaren skall *hålla tillgångar samt räkenskaper och andra handlingar tillgängliga* för *granskning* av Finansinspektionen.

6 kap. Finansinspektionens uppgifter m.m.

1 §

Finansinspektionen skall följa den verksamhet som drivs enligt denna lag i den utsträckning *som behövs för tillämpningen* av lagen. Inspektionen skall, *i samarbete med den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland*, verka för en sund utveckling av verksamheten.

Finansinspektionen skall lämna uppgift till behöriga myndigheter i *en försäkringsgivares hemland*, om dessa myndigheter behöver *uppgiften* för *sin tillsyn över en försäkringsgivares verksamhet*, samt i övrigt ha ett nära samarbete med behöriga myndigheter.

Efter anmälan till Finansinspektionen kan en behörig myndighet i en försäkringsgivares hemland företa undersökning hos en sekundäretablering här i landet.

3 §

En försäkringsgivare som driver försäkringsverksamhet här i landet enligt 2 kap. skall lämna Finansinspektionen de uppgifter som den behöver för att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag. Försäkringsgivaren skall även hålla de tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för inspektionens granskning som inspektionen behöver för att full-

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar som en försäkringsgivare skall lämna till inspektionen.

4 §

Skyldighet enligt 3 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning åligger även

1. styrelsen och verkställande direktören i aktiebolag som driver verksamhet här i landet med föremål uteslutande att biträda utländsk försäkringsgivare som driver rörelse här i landet,

2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i tarifförening, skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder sådan försäkringsgivare vid rörelsens bedrivande, och

3. personer som är införda i en förteckning som anges i 4 kap. 2 §.

Skyldigheten enligt 3 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande i ett företag som i sin verksamhet här i landet uteslutande biträder en utländsk försäkringsgivare som försäkringsgivaren har ett bestämmande inflytande i,

2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder utländsk försäkringsgivare i bedrivande av dess rörelse.

5 §

Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om försäkringsgivares verksamhet här i landet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse, om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag eller grunderna, om sådana finns,

2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av försäkringsgivarens rörelse,

3. de tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska

Om en försäkringsgivare överträder denna lag eller en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag eller på annat sätt visar sig olämplig att driva försäkringsverksamhet här, får Finansinspektionen förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse. Om försäkringsgivaren inte följer föreläggandet skall inspektionen underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland.

Om rättelse ändå inte sker, får inspektionen förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att ingå nya försäkringsavtal om risker som är belägna här i landet eller, när det gäller livförsäkring, om försäkringsåtaganden som skall fullgöras här i landet. Innan ett förbud meddelas skall inspektionen underrätta be-

skulderna inte längre är tillräckliga, eller

4. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsgivarens verksamhet.

Om ett föreläggande enligt första stycket inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Följer en försäkringsgivare inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder får regeringen, efter att ha underrättat behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland, förbjuda försäkringsgivaren att fritt förfoga över sina tillgångar i Sverige.

hörig myndighet i försäkringsgivarens hemland.

I brådskande fall får Finansinspektionen, utan att den behöriga myndigheten underrättats enligt första stycket, vidta de åtgärder som anges i andra stycket för att hindra att ytterligare överträdelser sker.

Finansinspektionen får i brådskande fall och utan att den utländska behöriga myndigheten underrättas även förordna ett ombud att på försäkringsgivarens vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda denne med avseende på redan meddelade försäkringar. Till dess att kungörelse skett av sådant förordnande får försäkringstagare, om försäkringsgivaren inte är en försäkringsammanslutning, sätta in förfallen försäkringspremie hos Finansinspektionen med samma verkan som om den blivit betald till försäkringsgivaren.

5 a §⁶

Om behörig myndighet i en försäkringsgivares hemland inskränker försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar, skall Finansinspektionen på begäran av myndigheten vidta samma åtgärder beträffande försäkringsgivarens tillgångar i Sverige.

Finansinspektionen får besluta hur skadeförsäkringsverksamhet skall drivas efter ett sådant beslut som avses i fjärde och femte styckena. För livförsäkringsverksamhet skall bestämmelserna i 7 kap. 2 § tillämpas.

Om en behörig myndighet i en försäkringsgivares hemland inskränker en försäkringsgivares rätt att förfoga över sina tillgångar, skall Finansinspektionen på begäran av myndigheten vidta samma åtgärder i fråga om försäkringsgivarens tillgångar i Sverige.

Finansinspektionen skall biträda den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland vid verkställighet av ett beslut om hur försäkringsverksamheten skall drivas efter det att den myndigheten beslutat

- att försäkringsgivaren inte får fortsätta sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal, eller
- att inskränka försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar.

6 §⁷

Om företrädaren inte kan utöva sitt uppdrag, om han avsäger sig det eller om fullmakten återkallas,

Om en företrädare avsäger sig sitt uppdrag, om fullmakten återkallas eller om företrädaren av annan an-

⁶Förutvarande 6 kap. 5 § femte-sjätte styckena.

⁷Förutvarande 5 kap. 14 §.

skall Finansinspektionen för tiden till dess hindret upphört eller en ny företrädare blivit befullmäktigad och godkänd förordna ett ombud att på försäkringsgivarens vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda denne med avseende på redan meddelade försäkringar. Ett sådant förordnande skall inspektionen genast kungöra i Post- och Inrikes Tidningar. Till dess att en sådan kungörelse skett får, beträffande andra försäkringsgivare än försäkringsgivare i försäkrings-sammanslutning, försäkringstagare hos inspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit betald till försäkringsgivaren.

Om Finansinspektionen finner att någon utan koncession driver tillståndspliktig verksamhet, skall inspektionen förelägga denne att inom viss tid ansöka om koncession eller vidta de ändringar i verksamheten som inspektionen anger eller också upphöra med verksamheten.

Bestämmelsen i andra stycket skall i tillämpliga delar gälla om Finansinspektionen finner att någon driver gränsöverskridande verksamhet utan att anmälan skett.

Ett föreläggande enligt denna paragraf får riktas mot såväl försäkringsgivaren som den som här i landet, i syfte att förmå någon att teckna försäkring hos försäkringsgivaren, är verksam för försäkringsgivarens räkning.

Försäkringsgivare som omfattas av denna lag skall med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar.

10 §⁹

ledning inte kan utöva sitt uppdrag, skall åtgärder som anges i 5 § första-tredje stycket vidtas. Om det med hänsyn till skyddet av försäkringstagarnas intressen är nödvändigt, får inspektionen, för tiden till dess hindret upphört eller en ny företrädare blivit befullmäktigad, förordna ett ombud i enlighet med 5 § fjärde stycket.

9 §⁸

Om det kan antas att någon driver sådan verksamhet att denna lag är tillämplig, får Finansinspektionen förelägga denne att lämna de upplysningar om verksamheten som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig.

Om Finansinspektionen finner att någon driver försäkringsverksamhet utan att förutsättningarna enligt 2 kap. är uppfyllda, skall inspektionen förelägga denne att upphöra med verksamheten. Inspektionen skall genast underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland om förelägandet.

Regeringen får föreskriva att en försäkringsgivare som enligt denna lag driver verksamhet från en sekundäretablering här i landet, skall betala årliga avgifter till Finansinspektionen. Regeringen skall i så fall meddela närmare föreskrifter om hur avgiften skall beräknas.

7 kap.

1 §

Om en försäkringsgivare upphör att driva försäkringsrörelse här i landet, åligger det försäkringsgivaren att med bifogande av giltig fullmakt hos Finansinspektionen uppge ombud, som godkänns av inspektionen, att på försäkringsgivarens vägnar företräda denne med avseende på redan meddelade försäkringar. För tiden intill dess sådan anmälan har skett får Finansinspektionen förordna ett ombud med nämnda befogenhet. Inspektionen skall genast införa kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar om godkännandet eller förordnandet. Intill dess sådant kungörande har skett, får försäkringstagare hos Finansinspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till försäkringsgivaren.

Om en försäkringsgivare till följd av ett beslut av behörig myndighet i hemlandet inte längre får driva försäkringsrörelse här i landet, skall Finansinspektionen vidta de åtgärder som behövs för att hindra att försäkringsgivaren fortsätter verksamheten eller inleder ny verksamhet. Inspektionen skall, på begäran av och i samarbete med behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland,

-förbjuda försäkringsgivaren att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa försäkringsgivarens förfoganderätt, eller

-förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring eller att ingå nya försäkringsavtal.

Finansinspektionen skall i övrigt vidta de åtgärder som behövs till skydd för de försäkrades intressen. Inspektionen skall även i övrigt biträda hemlandets myndighet i angelägenheter som rör avvecklingen av försäkringsgivarens verksamhet här i landet. Inspektionen får därvid vidta sådana åtgärder som inspektionen kan besluta om för ett svenskt försäkringsbolag.

3 §

En försäkringsgivare som har koncession enligt 2 kap. 1 § får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare som i Sverige har fått koncession att driva sådan försäkringsrörelse.

När Finansinspektionen av en behörig myndighet i ett annat EES-land ges tillfälle att yttra sig över en fråga om tillstånd till en överlåtelse av ett försäkringsbestånd som meddelats under verksamhet som drivits med stöd av denna lag, skall inspektionen lämna sitt samtycke om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras, och

2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats.

Finansinspektionen skall yttra sig inom tre månader.

Om det försäkringsbestånd som överlåtelsen avser består av försäkringar som meddelats genom gränsöverskridande verksamhet, får

tillstånd ges endast om behörig myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen och den övertagande försäkringsgivaren där uppfyller kraven för gränsöverskridande verksamhet med de försäkringar som överlåtelsen avser.

Är den övertagande försäkringsgivaren en utländsk EES-försäkringsgivare krävs för tillstånd, utöver vad som anges i andra stycket, att behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats.

En försäkringsgivare som har fått koncession enligt 2 kap. 1 § får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd som består av försäkringar som meddelats genom gränsöverskridande verksamhet till en EES-försäkringsgivare med fast drifställe i det land där riskerna är belägna. Tillstånd får medges endast om behörig myndighet i övertagande försäkringsgivares hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats och behörig myndighet i det land där riskerna är belägna samtycker till överlåtelsen.

Ansökan om tillstånd skall göras av såväl överlåtare som övertagare. Vid ansökningen skall fogas det avtal, som träffats angående överlåtelsen. Med avseende på ansökningen gäller vidare vad i 15 kap. 3 § andra stycket och 4 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) föreskrivs i tillämpliga delar.

Om ansökningen bifalls, skall överlåtaren anses fritagen från sina förpliktelser på grund av det överlåtna försäkringsbeståndet, vilka förpliktelser i stället skall åvila övertagaren. Angående underrättelse om verkställd överlåtelse skall bestämmelsen i 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen tillämpas.

Finansinspektionen skall innan den yttrar sig ge berörda försäkringstagare och livräntetagare tillfälle att anmäla om de har något att invända mot överlåtelsen. Därvid skall vad som föreskrivs i 15 kap. 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) gälla i tillämpliga delar.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om de handlingar som skall bifogas en ansökan om tillstånd.

8 kap.

1 §

Finansinspektionen skall i Post- och Inrikes Tidningar kungöra

1. beviljande av koncession eller utvidgning av koncession,
2. godkännande av företrädare eller ändring av grunderna,
3. ändring i bolagsordning eller liknande handling som innefattar ändring av försäkringsgivarens firma,
4. förverkande av koncession, och
5. tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd.

Finansinspektionen skall i Post- och Inrikes Tidningar kungöra

1. förordnande av ett ombud enligt 6 kap. 5 eller 6 §,
2. beslut om att förbjuda eller begränsa försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar här i landet, och
3. beslut om att lämna sitt samtycke till överlåtelse av försäkringsbestånd.

4 §

Ett ombud, som enligt 5 kap. 14 § eller 7 kap. 1 § förordnats av Finansinspektionen, har rätt att få ersättning av försäkringsgivaren med det belopp som bestäms av inspektionen.

Ett ombud, som enligt 6 kap. 5 eller 6 § förordnats av Finansinspektionen, har rätt att få ersättning av försäkringsgivaren med det belopp som bestäms av inspektionen.

5 §¹⁰

En försäkringsgivare som driver försäkringsrörelse här i landet skall i alla meddelanden till allmänheten nämna sin företagsform och sitt hemland.

Försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring som avses i brevet.

I meddelanden till allmänheten om företagets fonder skall särskilt anges beloppet av ännu inte inbetalade förbindelser av delägare eller garantier om dessa belopp inräknats i fonderna.

Om en försäkringsgivare marknadsför försäkringar avseende andra risker än stora risker genom gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land, skall försäkringstagarna underrättas om i vilket land det fasta driftställe som avtalet skall ingås med är beläget. Sådan information skall även

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om den information som en försäkringsgivare skall lämna till försäkringstagarna och till den som avser att teckna en försäkring hos försäkringsgivaren.

finnas på varje handling som lämnas till försäkringsstagarna. Avtalet och försäkringsansökan, om den är bindande, skall innehålla adress till försäkringsgivarens huvudkontor och till den agentur eller filial som avtalet ingås med. Om försäkringen omfattar den försäkringsklass som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) skall avtalet och en bindande försäkringsansökan även innehålla namn och adress till den som företräder försäkringsgivaren vid skadefall.

Innan ett avtal om livförsäkring ingås genom gränsöverskridande verksamhet i andra fall än som avses i 2 kap. 2 § andra stycket skall försäkringsgivaren till försäkringsstagaren överlämna en handling där försäkringstagaren uppmärksammas på att försäkringsgivaren är underkastad tillsynsreglerna i det land där det försäkrande fasta driftstället är beläget. Försäkringstagaren skall skriva under handlingen. Handlingen skall överensstämma med formulär som fastställs av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

6 §¹¹

Finansinspektionens beslut om

1. att avslå en ansökan om koncession enligt 3 kap. 3 eller 4 §,

2. att förbjuda en försäkringsgivare att förfoga över sina tillgångar enligt 6 kap. 5 § femte stycket eller

3. att återkalla koncession för gränsöverskridande verksamhet eller förbjuda sådan verksamhet enligt 6 kap. 8 § tredje eller fjärde stycket

får överklagas hos kammarrätten.

Finansinspektionens beslut om att avslå en ansökan om att utfärda in

Följande beslut av Finansinspektionen, får överklagas hos kammarrätten, nämligen beslut

1. att förbjuda en försäkringsgivare att fortsätta med sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal,

2. att inskränka en försäkringsgivares rätt att förfoga över sina tillgångar enligt 6 kap. 5 eller 5 a § eller 7 kap. 1 §, eller

3. att inte lämna sitt samtycke till en överlåtelse av ett försäkringsbestånd enligt 7 kap. 3 §

Finansinspektionens beslut om att förena ett föreläggande med vite får överklagas hos länsrätten.

tyg enligt 3 kap. 6 § tredje stycket eller om att förelägga vite får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Finansinspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt första stycket skall gälla omedelbart.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

2. En försäkringsgivare med säte i ett land inom EES, som har koncession att driva försäkringsrörelse i Sverige, får fortsätta att driva verksamheten här i landet enligt bestämmelser i denna lag.

3. Försäkringsgivare, som avses i punkt 2 och som har deponerat värdehandlingar i bankinstitut enligt 6, 10 och 15 a §§ lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige skall återfå de deponerade tillgångarna.

4. Om Finansinspektionen när denna lag träder i kraft, förvaltar ett sådant administrationsbo som avses i 7 kap. 2 § i dess äldre lydelse före den 1 juli 1995, skall den bestämmelsen tillämpas för förvaltningen av administrationsboet.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige¹

dels att 13 a, 36 och 38 §§ skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 38 § skall utgå,

dels att 1-2 a, 6, 7, 9, 10-13, 14-16, 19, 21, 24 a, 25 och

29 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 12 a §, 29 a-29 c §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Denna lag innehåller bestämmelser om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige. Lagen gäller inte för sådana försäkringsgivare som omfattas av lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Denna lag innehåller bestämmelser om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige. Lagen gäller inte för sådana försäkringsgivare som omfattas av lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige. *Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela särskilda föreskrifter om bedrivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska gemenskaperna och ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).*

Utländskt försäkringsföretag får driva försäkringsrörelse genom generalagent som syssloman här i landet, om det har fått tillstånd av regeringen (koncession) till detta.

Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt andra stycket krävs för en planerad verksamhet.

Ett förhandsbesked enligt tredje stycket är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även Finansinspektionen bunden av detta besked.

Om det finns särskilda skäl och företagets reglemente tillåter det, får ett utländskt försäkringsföretag som har erhållit koncession medges att genom generalagenten driva annan rörelse här i landet än försäkrings-

¹Lagen omtryckt 1989:1082.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1982:1083

13 a § 1993:1305

36 § 1991:270

38 § 1993:1305

²Senaste lydelse 1993:1305.

rörelse. Medgivande lämnas av regeringen eller, efter regeringens be-
myndigande, Finansinspektionen.

Prop. 1994/95:184
Bilaga 8

Om det finns skäl, får ett medgivande enligt femte stycket återkallas av
den som får lämna sådant medgivande.

Det land där företaget har sitt säte anses som dess hemland.

2 §³

Ett utländskt försäkringsföretag får här i landet bara driva sådan
försäkringsrörelse som det driver i sitt hemland.

Med skadeförsäkring avses i denna lag sådana försäkringar som anges
i 2 kap. 3 a § försäkringsrörelselagen (1982:713). Med livförsäkring av-
ses sådana försäkringar som anges i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen.

Direkt livförsäkringsrörelse får här i landet förenas endast med rörelse
avseende återförsäkring av livförsäkring.

Bestämmelserna i denna lag om
livförsäkring, med undantag för
16 a §,

- får tillämpas också för sjuk-
och olycksfallsförsäkringar som av-
ses i 2 kap. 3 a § första stycket
klasserna 1 och 2 försäkringsrörel-
selagen samt för avgångsbidrags-
försäkringar,

- behöver inte tillämpas för såda-
na livförsäkringar som avses i
2 kap. 3 b § första stycket klasser-
na 1 b och 4 om premien är beräk-
nad och bestämd för längst fem år.

Ersättning, som utges i form av
livränta eller sjukränta, tillhör
endera livförsäkring eller annan
försäkring beroende på vilket av
dessa slag av försäkringar som har
meddelats. Har en sådan ränta in-
köpts i ett *livförsäkringsbolag*,
skall den dock i detta *bolag* höra
till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta
som tillhör annan försäkring än liv-
försäkring gäller de särskilda
bestämmelserna om livförsäkring i
6 § *sjunde stycket*, 7 § *tredje styc-
ket*, 9 § *första stycket*, 10-13 *samt*
14, 15, 17 och 28 §§ i tillämpliga
delar.

Bestämmelserna i denna lag om
livförsäkring, med undantag för
16 a §, får tillämpas också för
sjuk- och olycksfallsförsäkringar
som avses i 2 kap. 3 a § första
stycket klasserna 1 och 2 för-
säkringsrörelselagen samt för av-
gångsbidragsförsäkringar.

*Bestämmelserna i denna lag om
livförsäkring, med undantag för 10
§ fjärde stycket och 16 a §, be-
höver inte tillämpas för sådana liv-
försäkringar som avses i 2 kap.
3 b § första stycket klasserna 1 b
och 4 försäkringsrörelselagen om
premien är beräknad och bestämd
för längst fem år.*

Ersättning, som utges i form av
livränta eller sjukränta, tillhör
endera livförsäkring eller annan
försäkring beroende på vilket av
dessa slag av försäkringar som har
meddelats. Har en sådan ränta in-
köpts i ett *livförsäkringsföretag*,
skall den dock i detta *företag* höra
till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta
som tillhör annan försäkring än liv-
försäkring gäller de särskilda be-
stämmelserna om livförsäkring i
10, 15 tredje och fjärde stycken,
17 och 28 §§ i tillämpliga delar.

³Senaste lydelse 1993:1305.

2 a §⁴

Denna lag gäller inte återförsäkring. Särskilda bestämmelser om trafikförsäkring finns i trafikskadelagen (1975:1410).

I fråga om livförsäkring endast för dödsfall, som meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen medge undantag från de särskilda bestämmelserna om livförsäkring samt besluta att bestämmelser som särskilt gäller skadeförsäkring skall tillämpas i stället. Undantag får dock inte medges från bestämmelserna om beräkning av premiereserv i 10 § fjärde stycket.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) medge undantag från 13 § och, om det finns särskilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring. Ett undantag skall vara förenligt med *Sveriges förplikelser* i fråga om försäkring enligt avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) medge undantag från 13 § och, om det finns särskilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring. Ett undantag skall vara förenligt med *EG:s rättsakter* i fråga om försäkring.

6 §⁵

Ansökan om koncession görs hos regeringen. Ansökan skall lämnas in till Finansinspektionen som skall överlämna den till regeringen med eget yttrande.

Till ansökan skall fogas dels en plan för den tilltänkta verksamheten, dels bevis att företaget på det sätt och under de villkor, som Finansinspektionen godkänner, i bankinstitut har deponerat värdehandlingar till ett värde som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde då ansökningen lämnades in.

Deponering enligt andra stycket skall ske särskilt för livförsäkring och särskilt för skadeförsäkring.

Deponeringen skall ske i värdehandlingar, som Finansinspektionen godtagit. Inspektionen får bestämma att deponeringen får ske med det lägre

⁴Senaste lydelse 1993:1305.

⁵Senaste lydelse 1993:1305.

belopp som inspektionen med hänsyn till rörelsens omfattning och be-
skaffenhet anser skäligt. Sådant beslut får inspektionen återkalla om det
finns skäl till det.

Bestämmelser om att Finansinspektionen får medge företag undantag
från skyldigheten att göra deponering i vissa fall finns i 23 a §.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen
får meddela närmare föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall inne-
hålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan.

Om rörelsen skall avse livför-
säkring, skall enligt 11 § upprättas
särskilda grunder för verksamhe-
ten. *Grunderna, som skall bifogas
ansökningen om koncession, skall
underställas regeringen för stad-
fästelse.*

Om rörelsen avser livförsäkring,
skall enligt 11 § upprättas särskilda
grunder för verksamheten.

7 §⁶

Regeringen beviljar koncession om ansökan har skett enligt 6 § och den
planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund
försäkringsverksamhet. I samband därmed godkänner regeringen general-
agenten. Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs
någon ytterligare försäkringsgivare.

Koncession beviljas tills vidare eller, om det finns särskilda omständig-
heter, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räken-
skapsårets slut.

*I samband med beviljandet av
koncessionen stadfäster regeringen
enligt 11 § upprättade grunder för
verksamheten om dessa överens-
stämmer med denna lag och andra
författningar.*

Koncession skall meddelas i enlighet med den indelning som anges i
2 kap. 3 a och 3 b §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

Avser ansökan endast ändring av beviljad koncession får Finansinspek-
tionen besluta i ärendet i regeringens ställe, om ärendet inte är av princi-
piell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

9 §⁷

*Å ändring av stadfästa grunder
skall ock sökas regeringens stad-
fästelse. I regeringens ställe äger
Finansinspektionen besluta i sådant
ärende, om det icke är av princi-
piell betydelse eller eljest av syn-
nerlig vikt. Ansökningen skall in-
lämnas till Finansinspektionen.*

Ansökan om förlängning av kon-
cession, som beviljats för bestämd

Ansökan om förlängning av kon-
cession, som beviljats för bestämd

⁶Senaste lydelse 1993:1305. Ändringen innebär att tredje stycket upphävs.

⁷Senaste lydelse 1993:1305. Ändringen innebär bl.a. att första stycket upphävs.

som beviljat koncessionen. Ansökningen skall inlämnas till tid, skall prövas av den myndighet Finansinspektionen *sist* sex månader före utgången av den löpande koncessionen.

som beviljat koncessionen. Ansökningen skall inlämnas till tid, skall prövas av den myndighet Finansinspektionen *senast* sex månader före utgången av den löpande koncessionen.

Utses ny generalagent, skall företaget hos Finansinspektionen söka dess godkännande av generalagenten.

Har *ändring av grunder stadfäst* eller har förlängning av koncession beviljats eller ny generalagent blivit godkänd, skall Finansinspektionen låta införa kungörelse därom i Post- och Inrikes Tidningar.

Har förlängning av koncession beviljats eller ny generalagent blivit godkänd, skall Finansinspektionen låta införa kungörelse därom i Post- och Inrikes Tidningar.

10 §⁸

Det åligger generalagenten att för varje räkenskapsår enligt formulär, som fastställs av Finansinspektionen, upprätta redogörelse för företagets verksamhet inom landet.

För livförsäkringsverksamhet skall redogörelsen enligt första stycket innehålla bevis om att värdet av den av företaget gjorda depositionen enligt 6 § andra stycket motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång. För den ytterligare deposition, utöver vad som föreskrivs i 6 § andra stycket, som denna bestämmelse kan ge upphov till gäller bestämmelserna i 6 § fjärde stycket.

I redogörelsen skall, under beteckningen försäkringstekniska skulder, som skuld tas upp det vid samma tidpunkt beräknade värdet av företagets ansvarighet på grund av

1. löpande försäkringar (premiereserv),
2. försäkringsersättningar för inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv),
3. utgifterna för reglering av inträffade försäkringsfall (skadebehandlingsreserv),
4. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning och
5. sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning.

Vid beräkning av premie-reserv för livförsäkringsrörelsen gäller 7 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (1982:713).

11 §⁹

För *livförsäkring skola, om icke med hänsyn till försäkringens särskilda natur anledning till undantag föreligger*, grunder upprättas

För *livförsäkringar* skall grunder upprättas för beräkning av försäkringspremier och premiereserv samt beräkning av tekniska återköpsvärden.

⁸Senaste lydelse 1993:1305.

⁹Senaste lydelse 1982:1083.

beträffande

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv;
2. försäkringstagares rätt till återköp och fribrev;
3. belåning av försäkringsbrev hos företaget;
4. verkan av underlåten premiebetalning;
5. försäkringstagares rätt när, annorledes än av anledning som avses under 2 eller 4, försäkringen upphör i förtid eller företaget eljest är fritt från ansvarighet för försäkringsfall;
6. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

För sådan livränta eller sjukränta som enligt 2 § tillhör annan försäkring än livförsäkring skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och tekniska återköpsvärden. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om hur grunderna redaktionellt skall ställas upp.

12 §¹⁰

Med avseende på de i 11 § under 1-4 angivna grunderna skall vad i 7 kap. 3 §, 4 § första-fjärde styckena samt 5-7 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) stadgas äga motsvarande tillämpning. Beträffande övergångsgrunder enligt 7 kap. 4 § första-fjärde styckena nämnda lag gäller vad i 9 § här ovan är i fråga om ändring av grunder stadgat om stadfästelse och kungörande därav. Som villkor för stadfästelse av övergångsgrunder får bestämmas, att företaget skall införa tillgångar utöver vad som motsvarar de försäkringstekniska skulderna i det register som avses i 15 §.

För de i 11 § första stycket angivna grunderna för beräkning av försäkringspremier och premiereserv samt för de i 11 § andra stycket angivna grunderna för beräkning av premiereserv gäller 7 kap. 5 och 6 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) i tillämpliga delar.

12 a §

Senast samtidigt med att grunder som har angetts i 11 § första stycket används, skall de tillställas Finansinspektionen. Till grunderna skall fogas en redogörelse för de

¹⁰Senaste lydelse 1989:1082.

konsekvenser grunderna får för försäkringstagarna och försäkringsföretaget. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad redogörelsen skall innehålla.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också vid ändring av grunder.

13 §¹¹

Tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring skall vid varje tidpunkt redovisas i sådana tillgångar som anges i 7 kap. 9 § första stycket 1-8 och 10-12 försäkringsrörelselagen (1982:713) eller, i den mån Finansinspektionen medger det, värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av livförsäkringar, som har övertagits i återförsäkring.

I de tillgångar som skall motsvara värdet av de försäkringstekniska skulderna får räknas in 90 procent av deponeringen enligt 6 och 10 §§ under förutsättning att deponeringen till den delen består av värdehandlingar som avses i första stycket och inte beaktas enligt 16 a § första stycket tredje meningen.

Utan hinder av första stycket får ett belopp, motsvarande högst tjugo procent av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning, redovisas i andra tillgångar än sådana som nämns i första stycket, dock inte i aktier.

Med de försäkringstekniska skulderna för egen räkning förstås den del av de försäkringstekniska skulderna, som icke motsvarar värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet.

De tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska skulderna skall finnas i Sverige,

Om ett försäkringsföretag driver direkt försäkringsrörelse, skall vad som sägs om skuldtäckning i 7 kap. 9 § första-tredje styckena, 9 a-10 c §§, 10 e § samt 10 f § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser gälla för företaget.

I de tillgångar som skall användas för skuldtäckning får räknas in 90 procent av deponeringen enligt 6 och 10 §§ under förutsättning att deponeringen till den delen består av värdehandlingar som avses i 7 kap. 10 § första stycket 1-4, 8-10, 14 och 15 försäkringsrörelselagen (1982:713) och inte beaktats enligt 16 a § första stycket tredje meningen.

De tillgångar som används för skuldtäckning skall finnas i Sverige.

¹¹Senaste lydelse 1993:1305. Ändringen innebär bl.a. att tredje och fjärde styckena upphävs.

dock med undantag för återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av livförsäkringar som övertagits i form av återförsäkring. I övrigt gäller vid tillämpningen av denna paragraf bestämmelserna i 7 kap. 9 a § andra-sjätte styckena försäkringsrörelselagen.

Generalagenten skall se till att det till Finansinspektionen lämnas uppgift om de försäkringstekniska skuldernas storlek, hur dessa har beräknats samt om avgiven återförsäkring och dess storlek. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten.

14 §¹²

Värdehandlingar får vid redovisning enligt 13 § ej upptagas till högre värde än som följer av bestämmelserna i bokföringslagen (1976:125) om värdering av omställningstillgångar. De får dock tas upp till samma värde som beräknats närmast föregående räkenskapsår eller, om värdehandlingens anskaffats under räkenskapsåret, anskaffningsvärdet. Detta gäller endast om värdehandlingarna kan avyttras till ett värde, som motsvarar detta högre värde vid tidpunkter som får anses tillfredsställande med hänsyn till de försäkringsutkastelser som värdehandlingarna säkerställer.

Generalagenten skall se till att sådana riktlinjer som anges i 7 kap. 10 g § försäkringsrörelselagen (1982:713) upprättas och att riktlinjerna följs. Generalagenten skall vidare fortlöpande pröva om riktlinjernas behöver ändras.

Generalagenten skall se till att försäkringstagarna och den som avser att teckna en livförsäkring i företaget informeras om det huvudsakliga innehållet i riktlinjerna. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om hur informationen skall lämnas och vad den skall innehålla.

15 §¹³

Generalagenten skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna enligt 13 §.

Om en tillgång, som antecknats i registret, har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas till täckning av försäkringstekniska skulder enligt 13 §, skall detta antecknas i registret.

Generalagenten skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde.

Om en tillgång, som antecknats i registret, har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, skall detta antecknas i registret.

¹²Senaste lydelse 1982:1083.

¹³Senaste lydelse 1993:1305.

Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen

(1970:979) omfattar de tillgångar som i *enlighet med föreskrifterna i 13 §* finns upptagna i registret, när företaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum eller särskild administration träder in. Förmånsrätten följer med fordran som grundas på avtal om livförsäkring eller på avtal om återförsäkring avseende livförsäkring. En fordran på grund av ett avtal om livförsäkring har företrädare framför återförsäkringstagares fordran.

Generalagenten skall se till att det till försäkringsinspektionen sänds in dels beräkningar av de försäkringstekniska skulderna, dels kopior av registret.

Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran som grundas på avtal om

1. livförsäkring, eller
2. återförsäkring avseende livförsäkring.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i det register som anges i första stycket, när företaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum eller särskild administration träder in.

Fordran enligt 1 har företrädare framför fordran enligt 2.

16 §¹⁴

Tillgångar som ett utländskt försäkringsföretag enligt 6, 10 och 15 a §§ deponerat i bankinstitut och som inte beaktats enligt 16 a § första stycket tredje meningen eller avsatts till täckande av försäkringstekniska skulder enligt 13 § får användas endast till betalning dels av fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhör företagets rörelse här i landet, dels av böter, viten, avgifter och ersättningar som i anledning av denna rörelse kan åläggas företaget, generalagenten eller av företaget utsett ombud som avses i 4 § andra stycket eller 27 §, dels, i händelse av särskild administration av ett företags livförsäkringsrörelse här i landet, av administrationsboets fordran hos företaget.

Tillgångar som ett utländskt försäkringsföretag enligt 6, 10 och 15 a §§ deponerat i bankinstitut och som inte beaktats enligt 16 a § första stycket tredje meningen eller använts för skuldtäckning, får användas endast till betalning av

1. fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhör företagets rörelse här i landet,

2. böter, viten, avgifter och ersättningar som i anledning av denna rörelse kan åläggas företaget, generalagenten eller ombud som utsetts av företaget enligt 4 § andra stycket eller 27 § och

3. ett administrationsbos fordringar hos företaget i händelse av särskild administration av företagets livförsäkringsrörelse här i landet.

19 §¹⁵

Å de livförsäkringspremier, som utländskt försäkringsföretag jämlikt fastställda grunder bestämt för sin

Ett försäkringsföretag eller dess företrädare får inte till fördel för en enskild försäkringstagare eller

¹⁴Senaste lydelse 1993:1305.

¹⁵Senaste lydelse 1982:1083.

rörelse här i riket, må till fördel för enskild försäkringstagare eller grupp av försäkringstagare varken direkt eller indirekt nedsättning medgivnas vare sig av företaget eller dess ombud annorledes än genom återbäring.

grupper av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt nedsättning av de livförsäkringspremier som företaget enligt upprättade grunder bestämt för sin rörelse här i landet.

21 §¹⁶

Utländskt försäkringsföretag, som driver försäkringsrörelse här i landet, skall i alla meddelanden till allmänheten nämna sin företagsform och sitt hemland. I meddelandena får inte lämnas uppgift av innebörd att företaget genom att fullgöra i denna lag föreskriven skyldighet att nedsätta värdehandlingar ställt fullgod säkerhet för sina svenska försäkringstagare eller att det beträffande hela sin verksamhet är kontrollerat av svenska staten.

Försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring, som avses i brevet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen meddelar närmare föreskrifter om den information som ett försäkringsföretag skall lämna till försäkringstagarna och till den som avser att teckna en försäkring i företaget.

I meddelanden till allmänheten om företagets fonder skall särskilt anges beloppet av ännu inte inbetalda förbindelser av delägare eller garanter om dessa belopp inräknats i fonderna.

24 a §¹⁷

Skyldighet enligt 24 § första stycket att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning *åligger* även styrelsen och verkställande direktören i *aktiebolag* som driver verksamhet här i riket med föremål uteslutande att biträda utländskt försäkringsföretag som driver rörelse här i riket, *så ock* ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i *tarifförening*, skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i riket biträder sådant företag vid rörelsens bedrivande.

Skyldigheten enligt 24 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning *gäller även för*

1. *styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande företrädare i ett företag som i sin verksamhet här i landet uteslutande biträder ett utländskt försäkringsföretag eller som försäkringsgivaren har ett bestämmande inflytande i, samt*

2. *ordförande och verkställande direktör eller motsvarande företrädare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder*

¹⁶Senaste lydelse 1993:1305.

¹⁷Senaste lydelse 1982:1083.

25 §¹⁸

Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om utländska försäkringsföretags verksamhet här i landet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga företaget att vidta rättelse om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag eller grunderna, om sådana finns,

2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av bolagets rörelse,

3. i bankinstitut enligt 6, 10 eller 15 a § deponerat belopp minskats genom att värdehandlingarna avsevärt nedgått i värde eller av annan anledning,

4. de tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska skulderna inte är tillräckliga eller

5. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsföretagets verksamhet.

Om ett utländskt försäkringsföretags kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 § försäkringsrörelselagen (1982:713), skall Finansinspektionen förelägga företaget att upprätta en plan för att återställa en sund finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapitalbasen understiger de nivåer som anges i 16 a §, eller om garantibeloppet för livförsäkringsrörelse inte har en sådan sammansättning som anges i 16 a § tredje stycket, skall inspektionen förelägga företaget att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen.

Vad som sägs i tredje stycket skall inte gälla i de fall företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten. Om den utländska myndighet

1. avvikelse skett från denna lag, trafikskadelagen (1975:1410) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av någon av dessa lagar eller grunderna, om sådana finns,

2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av företagets rörelse,

4. försäkringsföretagets riktlinjerna för placeringen av tillgångar som används för skuldtäckning inte på ett tillfredsställande sätt beaktar vad som sägs i 13 § samt 7 kap. 9 a-10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen (1982:713),

5. de tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillräckliga eller inte är placerade enligt 13 § samt 7 kap. 9 a-10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen (1982:713),

6. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsföretagets verksamhet.

¹⁸Senaste lydelse 1993:1305.

som kontrollerar företagets soliditet förbjuder det att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar skall, på begäran av myndigheten, Finansinspektionen vidta samma åtgärder beträffande företagets tillgångar i Sverige.

Om ett föreläggande enligt andra eller tredje stycket inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Följer företaget inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstekniska skulder eller uppfyller företaget inte gällande krav på garanti-belopp, får regeringen efter anmälan av Finansinspektionen förbjuda företaget att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar. Om företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten skall regeringen, innan åtgärd vidtas, underrätta den behöriga myndighet som kontrollerar företagets soliditet.

Finansinspektionen får förbjuda ett försäkringsföretag att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa ett försäkringsföretags förfoganderätt om

1. företaget inte följer gällande bestämmelser om skuldäckning,

2. företagets kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller inte uppfyller gällande krav på garantibelopp,

3. företagets kapitalbas understiger solvensmarginalen och det finns särskilda skäl att anta att bolagets finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, eller

4. det bedöms vara nödvändigt för att skydda de försäkrades intressen vid ett beslut om förverkande av företagets koncession.

Om företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten, skall regeringen underrätta den behöriga myndighet som kontrollerar företagets soliditet innan åtgärd vidtas.

Om företaget driver verksamhet eller har tillgångar placerade i ett annat EES-land, skall Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet om beslut som fattats i enlighet med sjätte stycket och, om det behövs, begära att den behöriga myndigheten i samarbete med inspektionen vidtar motsvarande åtgärder.

Finansinspektionen skall anmäla beslut om förverkande av koncession till de behöriga myndigheterna i de EES-länder där företaget bedriver försäkringsverksamhet. Inspektionen får i samband härmed begära att den utländska

myndigheten i samarbete med inspektionen vidtar de åtgärder som behövs för att skydda de försäkrades intressen.

Finansinspektionen får besluta hur verksamheten skall drivas efter ett sådant beslut som avses i fjärde och sjätte styckena.

Regeringen kan förklara koncessionen förverkad om så svåra missförhållanden föreligger att försäkringsverksamheten bör upphöra.

En koncession kan förklaras förverkad av regeringen om företaget

1. inte längre uppfyller kraven för koncession,

2. inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en plan som har godkänts enligt tredje stycket, eller

3. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

Om företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och dess auktorisation förklarats förverkad av en utländsk myndighet som kontrollerar företagets soliditet, skall Finansinspektionen vidta erforderliga åtgärder. Om skälet till att auktorisationen förklarats förverkad är att företagets soliditet är otillräcklig, skall regeringen genast förklara företagets koncession i Sverige förverkad.

Beslut, varigenom koncessionen förklaras förverkad, skall av Finansinspektionen kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

29 §¹⁹

Ett utländskt försäkringsföretag får med Finansinspektionens tillstånd överlåta *hela sitt till verksamheten här i landet hörande försäkringsbestånd eller del därav till svenskt försäkringsbolag eller utländskt försäkringsföretag, som har koncession för det slag av försäkringsrörelse det är frågan om. Har den övertagande försäkringsgivaren säte i ett EES-land får Finansinspektionen medge tillstånd bara om behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland intygar att försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats.*

Ett utländskt försäkringsföretag (*det överlåtande företaget*) får med Finansinspektionens tillstånd *helt eller delvis* överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare (*den övertagande försäkringsgivaren*). Överlåtelse får ske till

1. ett svenskt försäkringsbolag, eller

2. en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom EES.

29 a §²⁰

Ansökan om tillstånd skall göras av såväl *överlåtare som övertagare*. Det avtal, som träffats angående överlåtelsen, skall fogas till ansökningsen. För ansökningsen

Ansökan om tillstånd skall göras av såväl *det överlåtande företaget som den övertagande försäkringsgivaren*. Det avtal som träffats angående överlåtelsen skall fogas till

¹⁹Senaste lydelse 1993:1305.

²⁰Förutvarande 29 § andra stycket.

gäller 15 kap. 3 § femte stycket och 4 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

ansökningen. För ansökningen gäller 15 kap. 3 § fjärde stycket och 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

Prop. 1994/95:184

Bilaga 8

Tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet skall ges om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras,

2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till sådan förmån som kan ha medgivits i enlighet med 23 a § första stycket, och

3. behörig myndighet i det land där riskerna är belägna eller där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myndighet. Med behörig myndighet avses, för EES-försäkringsgivare, den behöriga myndigheten i dess hemland och, för försäkringsgivare hemmahörande i ett land utanför EES, den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

29 b §

Finansinspektionen skall innan tillstånd lämnas ge den behöriga myndigheten i det land riskerna finns eller där åtagandena skall fullgöras tillfälle att yttra sig. Finansinspektionen får pröva ansökningen om tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet när myndigheterna yttrat sig eller, om de inte yttrat sig, tre månader efter det att de gavs tillfälle att yttra sig.

29 c §²¹

När ansökan bifallits, övergår ansvaret för det överlättna försäk

Om Finansinspektionen bifaller ansökningen, övergår ansvaret för det

²¹Förutvarande 29 § tredje stycket.

ringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Försäkringstagare och livräntetagare som berörs av överlåtelsen skall underrättas om den enligt vad som anges i 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen.

överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Försäkringstagare och livräntetagare som berörs av överlåtelsen skall underrättas om den enligt vad som anges i 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen.

1. Denna lag träder ikraft såvitt avser 11 § den dag regeringen bestämmer och i övrigt den 1 juli 1995.

2. För livförsäkringar som har meddelats före ikraftträdandet av 11, gäller fortfarande de upphävda bestämmelserna i 11 § och 7 kap. 5-7 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

För försäkringar som avses i första stycket och som vid ikraftträdandet av 11 § fortfarande gäller skall upprättade grunder även därefter ha fortsatt giltighet om inte till försäkringsvillkoren har överförts bestämmelserna i grunderna om

1. villkoren för försäkringstagares rätt till återköp,
2. försäkringstagares rätt till fribrev,
3. belåning av försäkringsbrev hos företaget,
4. verkan av underlåten premiebetalning,
5. försäkringstagares rätt när försäkringen i andra fall än som avses i 1, 2 eller 4 upphör i förtid eller företaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet, och
6. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

För sådan livränta eller sjukränta som enligt 2 § tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller, i stället för 11 § andra stycket, vad som sagts i första stycket i tillämpliga delar, om försäkringen har meddelats före ikraftträdandet av 11 §.

För sådana försäkringar som avses i första stycket skall 12 a §§ endast tillämpas beträffande grunder för

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv,
2. beräkning av tekniska återköpsvärden, samt
3. återbäring till försäkringstagarna.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal

Prop. 1994/95:184
Bilaga 8

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1927:77) om försäkringsavtal skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Vad i 13 § stadgas äge ej tillämpning å försäkringsavtal, för vilka enligt lag regler om påföljd därav, att premie ej erlägges, skola finnas i särskilda för försäkringsgivarens verksamhet stadfästa grunder.

Ej heller skall vad i 16 § är stadgat äga tillämpning, då i sådana grunder skola meddelas bestämmelser om den rätt, som må tillkomma försäkringstagaren, därest försäkring upphör i förtid.

Bestämmelserna i 13 § gäller inte försäkringar för vilka försäkringsgivarens grunder innehåller bestämmelser om verkan av underlåtenhet att betala premie.

Bestämmelserna i 16 § gäller inte försäkringar för vilka försäkringsgivarens grunder innehåller bestämmelser om försäkringstagarens rätt när försäkringen upphör i förtid.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

2.5 Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Prop. 1994/95:184
Bilaga 8

Härigenom föreskrivs att 4 a § förmånsrättslagen (1970:979)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §²

Förmånsrätt följer med försäkringstagares fordran hos försäkringsföretag i den egendom och i den omfattning som anges i 7 kap. 11 § försäkringsrörelselagen (1982:713), 15 § tredje stycket lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och 5 kap. 9 § tredje stycket lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Förmånsrätt följer med försäkringstagares fordran hos försäkringsföretag i den egendom och i den omfattning som anges i 7 kap. 11 a § försäkringsrörelselagen (1982:713) och 15 § tredje-femte styckena lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹Lagen omtryckt 1975:1248.

²Senaste lydelse 1993:1310.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1972:272) om understödsföreningar

dels att 24 och 25 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 24 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §¹

Vid varje tidpunkt skall ett belopp, som täcker summan av dels försäkringsfonder, dels understödsföreningens övriga skulder, annan fond än försäkringsfond ej medräknad, vara redovisat i följande slag av tillgångar, nämligen

1. obligationer eller andra skuldförbindelser som utfärdats eller garanterats av staten,

2. obligationer som utfärdats av Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges Stadshypotekskassa, Svenska Bostadskreditkassan, Svenska skeppshypotekskassan, Skeppsfartens sekundärlånekassa eller av Nordiska investeringsbanken, eller andra skuldförbindelser som utfärdats av sådan kreditinrättning, dock ej sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (förlagsbevis),

3. obligationer som utfärdats eller garanterats av bankaktiebolag, sparbanks eller central föreningsbank eller andra fordringsbevis som utfärdats av sådant bankinstitut eller Riksbanken, dock ej förlagsbevis,

4. obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av kommun,

5. obligationer som utfärdats av svenskt näringsföretag och som offentligen utbjudits av bankaktiebolag, sparbanks, föreningsbank, eller Nordiska investeringsbanken,

6. skuldförbindelser, för vilka föreningen har säkerhet i form av pant-rätt på grundval av

inteckning i jordbruks-, bostads-, kontors- eller affärsfastighet inom fyra femtedelar eller i annan fastighet inom två tredjedelar av senast fastställda taxeringsvärde, eller

inteckning i tomträtt, till vilken hör byggnad som är avsedd för bostads-, kontors-, eller affärsändamål, inom fyra femtedelar eller i annan tomträtt inom två tredjedelar av senast fastställda taxeringsvärde, med den ytterligare begränsning som Finansinspektionen kan komma att föreskriva med hänsyn till tomträttsavtalets innehåll eller annan omständighet,

dock att, utom i fråga om sådant lån till kommun för vilket inspektionen medgett undantag, byggnad skall, för att säkerheten skall få godtas,

¹Senaste lydelse 1992:1624.

vara brandförsäkrad i svenskt försäkringsbolag eller i utländskt försäkringsföretag som har rätt att driva försäkringsrörelse här i riket,

7. andra svenska eller utländska värdehandlingar utom sådana som skall infrias i främmande valuta, om de till art och säkerhet kan anses jämförbara med värdehandlingar som avses i någon av punkterna 1-6,

8. lån mot säkerhet i föreningens försäkringsbrev inom återköpsvärdet,

9. föreningen tillhörig fastighet eller tomträtt intill de gränser och med de brandförsäkringsvillkor som enligt 6 gäller beträffande inteckning, eller

10. värdet av svenskt försäkringsbolags ansvarighet på grund av försäkringar, som övertagits i återförsäkring.

Förening, som enligt sina stadgar huvudsakligen är avsedd för anställda i visst eller vissa företag, får även fullgöra i första stycket förskrivnen redovisning i sådana av ett eller flera av företagen utfärdade skuldförbindelser, för vilka föreningen äger säkerhet i värdehandlingar som avses i samma stycke 1-5 och 7.

Vid tillämpning av första stycket 6 ersätts, om Finansinspektionen har medgett det

fyra femtedelar av taxeringsvärdet med sjuttio procent av det uppskattade värdet av fastigheten respektive av byggnad eller annan egendom som hör till tomträtten eller, om pantvärde fastställts för egendomen enligt gällande bestämmelser om lån av statsmedel till främjande av bostadsbyggandet, med sjuttiofem procent av pantvärdet, samt

två tredjedelar av taxeringsvärdet med sextio procent av egendomens uppskattade värde.

Med uppskattat värde avses det värde som understödsföreningen har bestämt på grundval av särskild värdering. Har medgivande enligt tredje stycket lämnats får belopp som dittills har redovisats enligt första stycket 6 dock redovisas på samma sätt även i fortsättningen.

Utan hinder av första och andra styckena får ett belopp, som svarar mot högst en femtedel av föreningens försäkringsfonder, redovisas i andra värdehandlingar än som förut sagts, dock ej i aktier eller andelar i *aktiefond*, och i tillgångar som nämns i första stycket 9 utöver där angiven gräns.

Utan hinder av första och andra styckena får ett belopp, som svarar mot högst en femtedel av föreningens försäkringsfonder, redovisas i andra värdehandlingar än som förut sagts, dock ej i aktier eller i andelar i *värdepappersfond*, och i tillgångar som nämns i första stycket 9 utöver där angiven gräns.

24 a §

Finansinspektionen kan efter ansökan av en understödsförening besluta att föreningen i stället för 24 §, skall tillämpa 7 kap. 9 a-10 g §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) och föreskrifter som meddelats med stöd av de bestämmelserna samt punkt 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (1995:000) om ändring i försäk-

25 §²

Understödsförening får *icke* utan Finansinspektionens medgivande äga mer än en tjugondel av aktierna i svenskt eller utländskt aktiefond eller, om aktierna har olika röstvärde, större antal än att röstetalet för aktierna utgör högst en tjugondel av röstetalet för samtliga aktier.

Understödsförening får icke utan Finansinspektionens medgivande äga andel i aktiefond.

Understödsförening får *inte* utan Finansinspektionens medgivande äga mer än en tjugondel av aktierna i svenskt eller utländskt aktiefond eller, om rösterna har olika röstvärde, större antal än att röstetalet för aktierna utgör högst en tjugondel av röstetalet för samtliga aktier.

Denna lag träder i kraft 1 juli 1995.

²Senaste lydelse 1992:1624. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

Härigenom föreskrivs att 5 § trafikskadelagen (1975:1410)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §²

Trafikförsäkring meddelas av försäkringsanstalt som har fått tillstånd därtill av regeringen. Försäkringsanstalt som har fått sådant tillstånd är skyldig att på begäran meddela trafikförsäkring.

I tillstånd som avses i första stycket kan skyldigheten att meddela trafikförsäkring begränsas till att gälla försäkring åt personer som tillhör viss yrkesgrupp eller intressegrupp eller som är bosatta inom visst område.

Utöver vad som följer av första stycket får trafikförsäkring meddelas av en utländsk EES-försäkringsgivare som för sådan försäkring har gjort anmälan enligt 2 kap. 2 § första stycket lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige och som har utsett en representant för sig här i landet. En försäkringsgivare som har gjort sådan anmälan är skyldig att på begäran meddela trafikförsäkring. Finansinspektionen kan på ansökan begränsa denna skyldighet till att avse personer som tillhör viss yrkesgrupp eller intressegrupp eller som är bosatta inom visst område.

En representant som avses i tredje stycket skall vara bosatt i Sverige eller vara en svensk juridisk person. Försäkringsgivaren skall utfärda en fullmakt för representanten att gentemot skadelidande företräda försäkringsgivaren och att själv eller genom annan tala och svara för denne angående försäkringsfall.

Trafikförsäkring får meddelas av

1. en försäkringsgivare som har fått tillstånd till det av regeringen, samt

2. en försäkringsgivare som är verksam här i landet enligt lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

En försäkringsgivare som får meddela trafikförsäkring är skyldig att på begäran meddela trafikförsäkring. I ett tillstånd enligt första stycket 1 kan dock skyldigheten begränsas till att gälla försäkring åt personer som tillhör en viss yrkesgrupp eller intressegrupp eller som är bosatta inom ett visst område. Finansinspektionen kan efter ansökan medge motsvarande begränsning för försäkringsgivare som driver verksamhet här som avses i första stycket 2.

En försäkringsgivare som avser att meddela trafikförsäkring genom gränsöverskridande verksamhet med stöd av 2 kap. 1 § lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige men som inte har fast driftställe i Sverige skall ha en representant här i landet. Representanten skall vara bosatt i Sverige eller vara en svensk juridisk person. Försäkringsgivaren skall utfärda en fullmakt för representanten att gentemot skadelidande företräda försäkringsgivaren och att själv eller genom annan tala och svara för denne angående försäkringsfall. Representanten skall även ha behörighet att företräda försäkringsgivaren vid kontroll av om det

¹Lagen omtryckt 1977:949.

²Senaste lydelse 1993:1307.

Representanten skall även ha behörighet att företräda försäkringsgivaren vid kontroll av om giltig trafikförsäkring föreligger. Ytterligare föreskrifter om villkor beträffande representanten får meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

finns giltig trafikförsäkring. Försäkringsgivaren skall informera försäkringstagarna om vem som är försäkringsgivarens representant och om dennes adress. Ytterligare föreskrifter om villkor beträffande representanter får meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

Prop. 1994/95:184
Bilaga 8

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring

Prop. 1994/95:184
Bilaga 8

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2 §
Motortävlingsförsäkring meddelas av försäkringsanstalt som har fått tillstånd därtill av regeringen. Försäkringsanstalt som har fått sådant tillstånd är skyldig att på begäran meddela motortävlingsförsäkring och att utfärda bevis därom enligt formulär som försäkringsinspektionen fastställer.

Föreslagen lydelse

2 §
Motortävlingsförsäkring får bara meddelas av en försäkringsgivare som har tillstånd till det samt av en försäkringsgivare som är verksam här i landet enligt lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

En försäkringsgivare som får meddela motortävlingsförsäkring är skyldig att på begäran meddela motortävlingsförsäkring och att utfärda bevis därom enligt formulär som Finansinspektionen fastställer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1989:508) om försäkringsmäklare skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

För att en fysisk person skall bli registrerad som försäkringsmäklare krävs att han

1. inte är underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,

2. inte genom anställning eller uppdrag hos något försäkringsföretag eller på annat sätt är beroende av försäkringsgivarintressen,

3. har en försäkring för skadeståndsskyldighet som kan åläggas honom om han åsidosätter sina skyldigheter,

4. har en tillfredsställande utbildning för den verksamhet som skall bedrivas, och

4. har en tillfredsställande utbildning för den verksamhet som skall bedrivas *eller, om han varit verksam som mäklare i annat land, har förvärvat kunskap på annat sätt, och*

5. i övrigt är lämplig som försäkringsmäklare.

Sådan försäkring som avses i första stycket 3 krävs inte om mäklarens verksamhet bedrivs uteslutande för en juridisk person som är registrerad som försäkringsmäklare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹Senaste lydelse 1994:2011.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder

Prop. 1994/95:184
Bilaga 8

Härigenom föreskrivs att 1, 4-6, 8 och 10-11 §§ lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag gäller livförsäkringar där premierna enligt försäkringsavtalet skall placeras i en eller flera värdepappersfonder.

Försäkringsbolaget skall placera inbetalda premier för försäkringen i den eller de värdepappersfonder som försäkringstagaren från tid till annan bestämmer.

Försäkringsbolaget har dock rätt att i sina villkor begränsa antalet fonder i vilka inbetalda premier får placeras.

Utdelning från en värdepappersfond på andelar som förvärvats enligt 4 § får användas endast för förvärv av nya fondandelar, utbetalning enligt försäkringsavtalet eller täckning av försäkringstagarens kostnader för försäkringen.

Föreslagen lydelse

1 §²

Denna lag gäller livförsäkringar där premierna enligt försäkringsavtalet skall placeras i en eller flera värdepappersfonder *eller i utländska fondföretag som är underkastade lagstiftning eller annan offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder här i landet. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om vilka utländska fondföretag som avses.*

4 §³

Försäkringsbolaget skall placera inbetalda premier för försäkringen i den eller de värdepappersfonder *eller utländska fondföretag* som försäkringstagaren från tid till annan bestämmer.

Försäkringsbolaget har dock rätt att i sina villkor begränsa antalet fonder *eller fondföretag* i vilka inbetalda premier får placeras.

5 §⁴

Utdelning från en värdepappersfond *eller ett utländska fondföretag* på andelar som förvärvats enligt 4 § får användas endast för förvärv av nya fondandelar *respektive placeringar i utländska fondföretag samt för utbetalning enligt försäk-*

¹Senaste lydelse av lagens rubrik 1990:1117.

²Senaste lydelse 1993:936.

³Senaste lydelse 1993:936.

⁴Senaste lydelse 1993:936.

6 §

Inlösen av fondandelar får, utöver vad som följer av 4 §, ske endast för utbetalning enligt försäkringsavtalet eller täckning av försäkringstagarens kostnader för försäkringen.

Inlösen av fondandelar *eller andelar i utländska fondföretag* får, utöver vad som följer av 4 §, ske endast för utbetalning enligt försäkringsavtalet eller täckning av försäkringstagarens kostnader för försäkringen.

8 §

Ett försäkringsbolag som driver rörelse enligt denna lag får *redovisa belopp motsvarande försäkrings tekniska skulder i andra slag av tillgångar än som anges i 7 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713).*

Ett försäkringsbolag som driver rörelse enligt denna lag får *använda andelar i värdepappersfonder och placeringar i utländska fondföretag för skuld täckning utan de begränsningar som anges i 7 kap. 10 b och 10 c §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) i den utsträckning försäkringsbolaget inte bär den finansiella risken.*

10 §

För ett försäkringsbolag som driver rörelse enligt denna lag gäller inte vad som föreskrivs för livförsäkringsbolag i försäkringsrörelselagen (1982:713) i fråga om

1. förbud enligt 4 kap. 1 § mot fondemission,
2. förbud enligt 12 kap. 2 § mot vinstutdelning *och*
3. skyldighet enligt 12 kap. 5 § att avsätta årsvinst till en återbäringsfond.
2. förbud mot vinstutdelning,
3. skyldighet enligt 12 kap 5 § att avsätta årsvinst till en återbäringsfond *och*
4. placering av tillgångar enligt 7 kap. 10 e §.

Försäkringsbolagets egna kapital skall delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust på det sätt som föreskrivs i 11 kap. 10 § fjärde stycket försäkringsrörelselagen.

Försäkringsbolaget får dela ut vinst till aktieägare enligt vad som föreskrivs för skadeförsäkringsbolag i 12 kap. 2 § försäkringsrörelselagen.

11 §⁵

Om inte årsvinsten sätts av till en återbäringsfond, skall försäkringsbolaget inrätta en reservfond för avsättningar enligt vad som föreskrivs för skadeförsäkringsbolag i

Om inte årsvinsten sätts av till en återbäringsfond, skall försäkringsbolaget inrätta en reservfond för avsättningar enligt vad som föreskrivs för skadeförsäkringsbolag i

⁵Senaste lydelse 1993:1306.

12 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713). Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i samband med *stadfästelse av grunder för bolagets verksamhet* meddela närmare villkor i fråga om avsättning till reservfonden.

12 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713). Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i samband med *att grunder för bolagets verksamhet tillställs Finansinspektionen enligt 7 kap. 8 a § försäkringsrörelselagen (1982:713)* meddela närmare *bestämmelser* i fråga om avsättning till reservfonden.

Prop. 1994/95:184
Bilaga 8

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980:100)¹
dels att 8 kap. 5 § i paragrafens lydelse enligt lagen (1994:2005) om
ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,
dels att ikraftträdandebestämmelsen till lagen (1994:2005) om ändring
i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 1994:2005

Föreslagen lydelse

8 kap.

5 §

Sekretess gäller i statlig myndighets verksamhet, som består i tillstånds-
givning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepap-
persmarknaden, eller försäkringsväsendet, för uppgift om

1. affärs- eller driftförhållanden hos den som myndighetens verksamhet
avser, om det kan antas att han lider skada om uppgiften röjs,

2. ekonomiska eller personliga förhållanden för annan, som har trätt i
affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som myndighetens
verksamhet avser.

I ärende hos statlig myndighet om
innehav av aktier i bankaktiebolag,
kreditmarknadsbolag och värdepap-
persbolag gäller sekretess för upp-
gift om enskilda personliga eller
ekonomiska förhållanden om det
kan antas att den enskilde lider
skada eller men om uppgiften röjs.
Sekretess gäller inte för beslut av
myndigheten och inte heller för
uppgift som erhållits från annan
myndighet om uppgiften inte är
sekretessbelagd där.

I ärende hos statlig myndighet om
innehav av aktier i bankaktiebolag,
kreditmarknadsbolag, värdepap-
persbolag och i försäkringsaktiebo-
lag gäller sekretess för uppgift om
enskilda personliga eller ekonomis-
ka förhållanden om det kan antas
att den enskilde lider skada eller
men om uppgiften röjs. Sekretess
gäller inte för beslut av myndighe-
ten och inte heller för uppgift som
erhållits från annan myndighet om
uppgiften inte är sekretessbelagd
där.

Sekretess gäller vidare i statlig myndighets verksamhet, som består i
övervakning enligt insiderlagen (1990:1342), för sådan uppgift om en-
skilda ekonomiska eller personliga förhållanden, vilken på begäran har
lämnats av någon som är skyldig att lämna uppgifter till myndigheten.
Rör uppgiften den uppgiftsskyldige gäller dock sekretess endast om
denne kan antas lida skada eller men om uppgiften röjs och sekretess inte
motverkar syftet med uppgiftsskyldigheten.

Sekretess gäller, i den mån riksdagen har godkänt avtal härom med
främmande stat eller mellanfolklig organisation, hos myndighet i verk-
samhet som avses i första - tredje styckena för sådan uppgift om affärs-
eller driftförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden som

¹Lagen omtryckt 1992:1474.

myndigheten erhållit enligt avtalet. Samma sekretess gäller hos Finansinspektionen, i den mån regeringen föreskriver det, om inspektionen från motsvarande utländsk myndighet erhållit uppgifter enligt annat avtal. Föreskrifterna i 14 kap. 1-3 §§ får inte i fråga om denna sekretess tillämpas i strid med avtalet.

Regeringen kan för särskilt fall förordna om undantag från sekretessen enligt första stycket 1, om den finner det vara av vikt att uppgiften lämnas.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

Utdrag ut protokoll vid sammanträde 1995-02-24

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt Hamdahl, justitierådet Bo Svensson, regeringsrådet Arne Bækkevold.

Enligt en lagrådsremiss den 9 februari 1995 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713), m.m.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementsrådet Håkan Nyholm och hovrättsassessorn Lena Friman Blomgren.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

2 a kap. 1 §

I författningskommentaren anges med hänvisning till artikel 3 i EG:s andra skadeförsäkringsdirektiv och andra livförsäkringsdirektiv att första stycket i paragrafen utformats så att bestämmelserna om sekundäretablering är tillämpliga inte bara på filialer och agenturer utan också på liknande etableringsformer. Avsikten har enligt Lagrådets mening inte kommit till tydligt uttryck i lagtexten. Lagrådet föreslår att sekundäretablering definieras som att ett försäkringsbolag avser att upprätta en filial, agentur eller annat liknande driftställe i ett annat land inom EES.

7 kap. 10 §

Av första stycket 19 framgår att som skuldtäckning hos ett försäkringsbolag som meddelat återförsäkring får användas bolagets fordran på det återförsäkrade bolaget som grundas på att det sistnämnda bolaget har hållit kvar tillgångar som motsvarar återförsäkringen (deposition för återförsäkring). Föreskriften väcker frågan hur de deponerade tillgångarna redovisas hos återförsäkringstagaren och om den föreslagna ordningen innebär att samma tillgång beaktas vid skuldtäckning två gånger, jfr 7 kap. 9 § i förslaget.

Förutsättningar har inte förelegat för att utreda frågan närmare under lagrådsbehandlingen. Lagrådet förutsätter att så sker under lagstiftningsärendets fortsatta handläggning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om värdering av tillgångar som används för skuldtäckning. Enligt första stycket tredje meningen skall vid värderingen av fordringar på annan än försäkringstagaren avdrag göras för belopp som gäldenären har att fordra av bolaget. Denna föreskrift utgör inte någon egentlig värderingsregel utan en regel om avräkning av skulder. Föreskriften bör därför bilda ett eget första stycke i paragrafen med följande lydelse:

"Fordringar på annan än försäkringstagaren skall beaktas endast till den del de överstiger belopp som gäldenären har att fordra av bolaget."

7 kap. 17 b §

Enligt paragrafens andra mening får de finansiella instrumenten användas under förutsättning bl.a. att det kan ske utan att bolagets risk överstiger den risknivå bolaget får ha utan att använda sådana instrument. Någon särskild föreskrift om en generell högsta tillåtna risknivå finns emellertid inte utan meningen är tydligen att anknyta till en risknivå som är förenlig med kravet på en sund försäkringsverksamhet (jfr 2 kap. 3 § fjärde stycket). Föreskriften bör formuleras i enlighet härmed.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:1079) om
livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder

1 §

I paragrafen anges att lagen gäller livförsäkringar där premierna enligt försäkringsavtalet skall placeras i en eller flera värdepappersfonder eller i utländska fondföretag som är underkastade lagstiftning eller annan offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder här i landet. I föreskrifter av regeringen eller Finansinspektionen skall anges vilka utländska fondföretag som omfattas av med svensk lag överensstämmande lagstiftning och på vilka lagen om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder därför är tillämplig.

Med denna uppläggning av paragrafen inställer sig frågan vad som gäller för livförsäkringar där premierna enligt försäkringsavtalet skall placeras i utländska fondföretag av annat slag. Enligt vad som upplysts vid föredragningen är avsikten att placeringar i andra utländska fondföretag än dem som avses i paragrafen inte skall vara tillåtna. Detta bör i så fall komma till tydligt uttryck. Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

"Denna lag gäller livförsäkringar där premierna enligt försäkringsavtalet skall placeras i en eller flera värdepappersfonder eller i utländska fondföretag. Premierna får placeras i utländska fondföretag, om företagen

är underkastade lagstiftning eller annan offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder här i landet. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om vilka stater de utländska fondföretagen skall vara belägna eller ha sitt säte i."

Övriga lagförslag

Förslagen lämnas utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 mars 1995

Närvarande: statsrådet Sahlin, ordförande, och statsråden Peterson, Hellström, Thalén, Freivalds, Wallström, Persson, Tham, Schori, Blomberg, Heckscher, Hedborg, Andersson, Nygren, Ulvskog, Sundström, Lindh, Johansson

Föredragande: statsrådet Persson

Regeringen beslutar proposition 1994/95:184 Genomförande av EG:s tredje skade- respektive livförsäkringsdirektiv.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)	1 kap. 2 §, 2 kap. 3 §, 2 a kap. 1 och 2 §§, 7 kap. 2, 3, 8 a, 9, 10, 10 c, 10 c-g, 17 b och 19 §§ samt 19 kap. 3 §	391L0371, 391D0370 392L0049, 392L0096
Lag om ändring i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige	6 kap. 3 och 10 §§, 7 kap. 3 § samt 8 kap. 5 §	392L0049, 392L0096
Lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige	1, 6, 11, 12 a, 13, 14 och 21 §§	391L0371, 391D0370 392L0049, 392L0096
Lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar		392L0049, 392L0096
Lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)	5 §	392L0049
Lag om ändring i lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring		392L0049
Lag om ändring i lagen (1989:508) om försäkringsmäklare		377L0092
Lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkring med anknytning till värdepappersfonder	1 §	392L0096